وَمَا آتَاكُمُ الرَّسُولُ فَخُذُوهُ وَمَا نَهَاكُمْ عَنْهُ فَانْتَهُوا

ترجمہ: او څه چې تاسو ته رسول (ﷺ) درکړي هغه واخلئ او څه له تاسو منع کړي هغې نه منع شئ

ریاض الصالحین

پښتو مترجم

دویمه حِصّهٔ

دویمه حِصّهٔ

اصلی عربی حدیثونه سره د مقاصدو د بابونو

عربی تصنیف

ابی ذکریا

امام محی الدِّین بن شرف نوویؒ

پښتو ترجمه

مولانا انوار الحق صاحب

فاضل وفاق المدارس ایم اے اسلامیات

شبقدر باړه

Afghan Salar

افغان سالار کتابتون

Downloaded By: Afghan Salar Library

وَمَآ اٰتٰىكُمُ الرَّسُوْلُ فَخُذُوْهُ وَمَا نَهٰىكُمْ عَنْهُ فَانْتَهُوْا

ترجمہ اوڅہ چہ تاسوتہ رسول (اللہ صلی اللہ علیہ وسلم) درکړی هغہ واخلئ اوڅہ نہ موتہ منع کړی هغے نہ منع شئ

پښتو مترجم

ریاض الصالحین

عربی تصنیف

د امام محی الدین ابی ذکریا بن شرف نوویؒ

پښتو ترجمہ

د مولانا انوار الحق صاحب

فاضل وفاق المدارس۔ ایم اے اسلامیات

شبقدر بادے

نظر ثانی

د ابو سلمان حضرت محمد پشاوری

وفاق المدارس ایم اے۔ اسلامیات

خادم طلبہ مدرسہ تعلیم القرآن گنج

تصحیح

قاری فضل کریم

وفاق المدارس ایم اے اسلامیات

شاہ عالم پشاور

اصلی عربی حدیثونہ سرہ د مقاصدو او بابونو

دویمہ حصہ

ناشر

رحمٰن گل پبلیشرز

محلہ جنگی قصہ خوانی پشاور

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

د ریاض الصالحین پښتو مترجم د دوئیمې حصې

مضامینو فهرست

باب نمبر	عنوان	صفحه
۱	د بیمار پوښتنه	۶
۲	د بیمار پرسئ الفاظ	۹
۳	د بیمار د حال د پوښتنې بیان ژوند نه د نا اُمیدئ په حالت کښې کلمات ؛	۱۲
۵	څوک چه مړی هغهٔ سره د بنهٔ سلوک بیان ؛	//
۶	د بیمارئ یا د تکلیف د اظهار اجازت ؛	۱۴
۷	د مړک په وخت د کلمه تلقین .	۱۵
۸	د مړی د ستړګو د بندولو په وخت دُعا ؛	//
۹	مړی د پاره دُعا او پس ماندګانو د پاره تعزیت ؛	۱۶
۱۰	سړی باندے صرف د اوښکو توپولو اجازت ؛	۱۸
۱۱	که د مړی نه څه نامناسبه خبره ظاهره شی ، نو هغه پټه ساتل پکار دی ؛	۲۱
۱۲	د جنازے مونځ	//
۱۳	په جنازه کښې د مونځ کونکو کثرت بنه دے ؛	۲۲
۱۴	د جنازے د مونځ طریقه	۲۴
۱۵	مړی بنخولو کښې ټُنډی .	۲۷
۱۶	د مړی قرض ټنډئ سرهٔ ادا کول .	۲۸
۱۷	قبر سره وعظ او نصیحت	//
۱۸	بنخولو نه وروسته سړی د پاره دُعا ؛	//
۱۹	د مړی له طرفه صدقه او د خیر دُعا ؛	۲۹
۲۰	د مړی بنهٔ یا دول .	۳۰
۲۱	چه د چا نابالغ آولاد مړشی .	۳۱۰

باب نمبر	عنوان	صفحه
۲۲	د ظالم اوجابر قبر سره تیریدل	۳۳
۲۳	د سفر آداب	۳۴
۲۴	د سفر ملګری	۳۵
۲۵	سفر ته د تللو ، پرا ؤ کولو ، او شپے تیرولو آداب ؛	۳۶
۲۶	د سفر ملګری سره امداد او اعانت ؛	۴۰
۲۷	د سورید لو په وخت دُعا	۴۵
۲۸	اوچت ځُلئ باندے د ختلو په وخت تکبیر وئیل ؛	۴۵
۲۹	د سفر دُعا مقبول ده .	۴۷
۳۰	د انسان یا څه څیز نه د ویرے په وخت دُعا ؛	//
۳۱	د پرا ؤ کولو په وخت دُعا .	//
۳۲	سفر نه ټنډئ سره واپس کیدل ؛	۴۸
۳۳	سفر نه واپسی د رځ کښے پیکار ده ؛	۴۹
۳۴	خپل ښار باندے نظر پریوتلو په وخت دُعا ؛	۵۰
۳۵	سفر نه د واپسئ په وخت د خپلے محلے جومات ته تلل ؛	//
۳۶	نبئ د پاره یوازے سفر کول حرام دے ؛	//
۳۷	کتاب الفضائل . د تلاوتِ قرآن فضائل ؛	۵۱
۳۸	د قرآنِ پاک د ورهمیشه کوئ	۵۵
۳۹	تجوید سره قرآن لوستل .	۵۶
۴۰	د څو خاصو سورتونو او آیتونو ترغیب ؛	۵۸
۴۱	د قرآن لوستلو د پاره راجمع کیدل ؛	۶۴

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

باب نمبر	عنوان	صفحه
۴۲	داودس فضائل	۶۴
۴۳	د آذان فضیلت	۶۸
۴۴	د مونځ فضائل	۷۱
۴۵	د صبا او ماز یکر د مونځ فضیلت	۷۳
۴۶	جومات طرف ته تلل	۷۵
۴۷	د مونځ د انتظار فضیلت	۷۸
۴۸	د جمعې د مونځ فضیلت	۷۹
۴۹	د ماسختن او صبا د مونځ تاکید	۸۲
۵۰	د فرض مونځونو تاکید او په نه کولو وعید ؛	۸۴
۵۱	د اول صف فضیلت او درسه کول ؛	۸۷
۵۲	سنت مؤکد	۹۲
۵۳	د صبا د سُنت تاکید	۹۳
۵۴	د صبا سنت مختصر کول	۹۵
۵۵	د صبا د سُنتو نه وروسته استراحت کول ؛	۹۷
۵۶	د ماسپښین سُنت	۹۹
۵۷	د ماز یکر سُنت	۱۰۰
۵۸	د مابنام نه مخکښے او وروسته سُنت ؛	۱۰۱
۵۹	د ماسختن نه مخکښے او وروسته سُنت ؛	۱۰۲
۶۰	د جُمعې سُنت	۱۰۳
۶۱	کور کښے نوافل کول	۱۰۴
۶۲	د وتر ترغیب	۱۰۵
۶۳	د اشراق او چاښت مونځ	۱۰۷
۶۴	د چاښت وخت	۱۰۸
۶۵	تحیة المسجد	۱۰۹
۶۶	تحیة الوضوء	۱۱۰
۶۷	د جُمعې فضیلت	"
۶۸	د شکر سجده	۱۱۵
۶۹	د تهجد فضیلت او ترغیب	۱۱۶
۷۰	د تراویح مونځ	۱۲۴
۷۱	د شب قدر تیا	۱۲۵
۷۲	مسواک یو فطري خصلت	۱۲۷
۷۳	د زکوٰة وجوب	۱۲۹
۷۴	د رمضان روژے	۱۳۶

باب نمبر	عنوان	صفحه
۷۵	په رمضان کښے د اعمالِ خیر کثرت ؛	۱۳۹
۷۶	د رمضان نه دوٴه څلور ورځے	۱۴۰
	مخکښے د روژے ممانعت ؛	۱۴۲
۷۷	د میاشت لیدلو دُعا	"
۷۸	د پیشمنی فضیلت	۱۴۳
۷۹	په افطار کښے تندی غوره ده	۱۴۶
۸۰	روژه دار دے خپله ژبه په حفاظت کښے ساتی ؛	
۸۱	د روژے متفرق مسئلے .	"
۸۲	د محرم او شعبان وغیره روژے	۱۴۷
۸۳	د ذی الحجه لسْ روژے	۱۴۹
۸۴	د عاشوره او عرفے ورځ	"
۸۵	د آختر شپږ روژے	۱۵۰
۸۶	د مکمل او زیارت دورځے روژه	۱۵۱
۸۷	د ایام بیض روژے	۱۵۱
۸۸	د افطار (روژه ماتی ورکولو اجر	۱۵۴
۸۹	کتاب الاعتکاف (د اعتکاف ترغیب) ؛	۱۵۵
۹۰	کتاب الحج	"
۹۱	کتاب الجهاد	۱۶۰
۹۲	د شهید اقسام	۱۸۶
۹۳	د غلام آزاد دولو فضیلت	۱۸۸
۹۴	غلامانو سره ښه سلوک	۱۸۹
۹۵	د الله پاک او د مالک حق پوره کولو والا غلام ؛	۱۹۱
۹۶	د فتنو په زمانه کښے عبادت	۱۹۲
۹۷	آخستلو خرڅولو کښے نرمه رویه ؛	"
۹۸	کتاب العلم (د علم او علماؤ فضیلت) ؛	۱۹۶
۹۹	د الله تعالیٰ حمد او شکر	۲۰۱
۱۰۰	د درود شریف فضائل	۲۰۳
۱۰۱	کتاب الاذکار (د ذکر فضیلت	۲۰۷
۱۰۲	په ولاړه ناسته د الله ذکر	۲۲۱
۱۰۳	د خوب او راویښیدلو په وخت دُعا ؛	۲۲۲
۱۰۴	د مجالسِ ذکر فضیلت	۲۲۳

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

باب نمبر	عنوان	صفحه
۱۰۵	د صبا بیګاه اذکار	۲۲۷
۱۰۶	داودۀ کیدلو په وخت دُعا کانے	۲۳۱
۱۰۷	کتاب الدعوات (د دُعا کا نو بیان)	۲۳۲
۱۰۸	(د یو مسلمان ورور د پاره). پسې شا دُعا ؛	۲۴۳ //
۱۰۹	د دُعا متعلقات	۲۴۴
۱۱۰	د اولیاء الله کرامات او فضائل	۲۴۷
۱۱۱	د ممنوع خبرو بیان	۲۶۰
۱۱۲	د غیبت آوریدل حرام دی.	۲۶۷
۱۱۳	د غیبت مباح شکل	۲۶۹
۱۱۴	چغلخوری حرامه ده.	۲۷۴
۱۱۵	حکومت نه د خلقو د شکایت ممانعت ؛	۲۷۵
۱۱۶	د دوٗه رخئ مذمت	۲۷۶
۱۱۷	دروغ وئیل حرام دی.	۲۷۷
۱۱۸	د دروغ وئیلو اجازت مواقع	۲۸۵
۱۱۹	د تحقیق نه وروسته دے خبره اوکړے شی ؛	۲۸۷ //
۱۲۰	د دروغو گواهی اوهغے باندے وعید ؛	۲۸۸
۱۲۱	په یو معیّن انسان باندے د	۲۸۹
۱۲۲	لعنت ممانعت ؛	۲۹۲
۱۲۳	د لعنت اجازت مسلمان ته ناحق کنځل کول حرام دی ؛	۲۹۳
۱۲۴	مړو ته د ناحق کنځل کولو حرام والے ؛	۲۹۵
۱۲۵	د ضرر رسولو ممانعت	//
۱۲۶	د بغض او ترکِ تعلقات ممانعت ؛	۲۹۶
۱۲۷	حسد حرام دے.	۲۹۸
۱۲۸	جاسوسئ او زبردستئ سره د خبرے آوریدلو ممانعت ؛	۳۰۱ //
۱۲۹	بلاضرورته خواه مخواه د بدګمانئ ممانعت ؛	۳۰۱
۱۳۰	مسلمان حقیر او ذلیل ګڼل حرام دی ؛	//

باب نمبر	عنوان	صفحه
۱۳۱	د مسلمان په تکلیف خوشحالیدو ممانعت ؛	۳۰۳
۱۳۲	شرعًا ثابت شوی نسبت باندے طعن حرام دے ؛	۳۰۴
۱۳۳	د ملاوټ او دُهوکے ممانعت	//
۱۳۴	وعده خلافی حرامه ده.	۳۰۶
۱۳۵	د احسان (نیکئ ظبا طلو) ممانعت ؛	۳۰۷
۱۳۶	د فخر او سرکشئ ممانعت	۳۰۹
۱۳۷	د درٓے ورځو نه زیات د ترکِ تعلق ممانعت ؛	۳۱۰
۱۳۸	سرکوشی (د چا په مخکښے د دوٗه تنو پټے خبرے کول ؛	۳۱۳
۱۳۹	بغیر د شرعی سبب نه دسزا ممانعت ؛	۳۱۴
۱۴۰	یوحیوان ته داور عذاب ورکول منع دی ؛	۳۱۸
۱۴۱	د چا د حق په ادا کولو کښے تاخیر منع دے ؛	۳۱۹
۱۴۲	هدیه واپس آخستل منع دی	۳۲۰
۱۴۳	د یتیم د مال خوړلو نه منع	۳۲۱
۱۴۴	د سود سخت ممانعت	۳۲۲
۱۴۵	د ریا او ښودنے ممانعت	۳۲۳
۱۴۶	د ریا په شان ملاوٗ شوی خبرے.	۳۲۷
۱۴۷	پردئ ښځو او هلکانو ته د ګتلو نه منع	//
۱۴۸	پردئ ښځو سره خلوت (ځانله والے)	۳۳۰
۱۴۹	حرکات، جامو کپړو کښے د سړو او ښځو مشابهت ؛	۳۳۲
۱۵۰	د شیطان او کافرانو مشابهت	۳۳۴
۱۵۱	سړو او ښځو د پاره د تور خضاب ممانعت ؛	۳۳۴
۱۵۲	د سړ د بعضے خصے د خړیلو نه ممانعت ؛	۳۳۵
۱۵۳	د ویښتو د پیوند کارئ ممانعت	۳۳۶

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

باب نمبر	عنوان	صفحه
۱۵۴	د سړو او ښځو په سپین ویښته راویستل؛	۳۳۹
۱۵۵	نبي لاس سره د استنجاء کولو کراهت؛	۳۴۰
۱۵۶	په غیر د عذر نه په یوه خپه کښې پنډه یا موزه په خپو کولو ممانعت؛	//
۱۵۷	د اودۍ کیدلو په وخت اُور یا چراغ سړکړئ؛	۳۴۱
۱۵۸	د تکلف نه منع	۳۴۲
۱۵۹	په مړي ماتم حرام دے.	۳۴۳
۱۶۰	د کاهنانو او نجومیانو نه ځان بچ کړئ؛	۳۴۷
۱۶۱	بد فالی منع دہ.	۳۴۹
۱۶۲	د تصویرونو حُرمت	۳۵۱
۱۶۳	د بښکار او خپل حفاظت د پاره سپے ساتل؛	۳۵۴
۱۶۴	د سفر په حالت کښې د سورلئ غاړه کښې ګینګړے؛	۳۵۵
۱۶۵	ګنډګی خوړونکو اُوښانو باندے سورلی؛	//
۱۶۶	جومات کښې لاړو توکلو نه ممانعت؛	۳۵۶
۱۶۷	جومات کښې د جنګ جګړے نه ممانعت؛	۳۵۷
۱۶۸	د اُورزے او پیاز د خوړلو په وخت جومات ته د تللو نه منع	۳۵۸
۱۶۹	د جُمعے د خطبے په وخت به خُرنګه کیني؛	۳۶۰
۱۷۰	د ذی الحجه په لسو ورځو د حجامت نه منع؛	//
۱۷۱	په مخلوق قسم کول منع دے	۳۶۱
۱۷۲	قصدًا په دروغ قسم کول	۳۶۳
۱۷۳	قسم ماتول	۳۶۴
۱۷۴	د قسم کولو عادت	۳۶۶
۱۷۵	آخستلو خرڅولو کښې ریښتیا قسم هم مکروه دے؛	۳۶۷

باب نمبر	عنوان	صفحه
۱۷۶	د الله په واسطه سړ ځوښتل	۳۶۷
۱۷۷	د شهنشاه وئیلو حرمت	۳۶۸
۱۷۸	منافق او بدعتی مشر جوړول منع دی؛	//
۱۷۹	تبے ته هم کنځل مه کوئ.	۳۶۹
۱۸۰	سیلئ ته بد مه وایئ.	۳۷۰
۱۸۱	چرګ ته کنځل مه کوئ.	۳۷۱
۱۸۲	باران کښے ستورو د پاره هیڅ دخل نشته؛	//
۱۸۳	یو مسلمان ته اے کافره وئیل	۳۷۲
۱۸۴	د فحش کوئی او بدګوئی نه منع؛	۳۷۳
۱۸۵	تکلف سره خبرے کول	۳۷۴
۱۸۶	خپل ځان ته د خبیث وئیلو نه ممانعت؛	۳۷۵
۱۸۷	د انګور نوم کرم سره مه بدئ؛	//
۱۸۸	د پرد و سړو ښځے د ښځے د جسمانی صفتونو بیانولو نه منع؛	۳۷۶
۱۸۹	څه شرط سره د دُعا کولو نه ممانعت؛	//
۱۹۰	د الله په مشیت کښے دبل چا شرکت؛	۳۷۷
۱۹۱	د ما سختن د مانځه نه ورو ستے د فضول خبرو ممانعت؛	۳۷۸
۱۹۲	کچرته خاوند بنځه را وغواړی نو منع دے نه کوی؛	۳۷۹
۱۹۳	د خاوند د اجازت نه بغیر نفلی روژه نیول؛	۳۸۰
۱۹۴	امام نه مخکښے د رکوع او سجدے نه سر اوچتول؛	//
۱۹۵	مانځه کښے په تشو لاس کیښودلو نه ممانعت؛	۳۸۱
۱۹۶	د د ډئ موجودیدلو په وخت مونځ کول؛	//
۱۹۷	مانځه کښے آسمان ته کتلو نه ممانعت؛	//

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

باب نمبر	عنوان	صفحه
۱۹۸	مونځ یوخوا بل خواکتلو نه ممانعت؛	۳۸۲
۱۹۹	قبر ته مخامخ دمونځ کولو نه ممانعت؛	۳۸۳
۲۰۰	دمونځ کونکی مخکښے تیریدلو نه ممانعت؛	//
۲۰۱	د مونځ اودریدلو نه وروسته د نفل کولو ممانعت؛	۳۸۴
۲۰۲	دجُمعے ورځ روژے دپاره او شپه د مونځ دپارهٔ د مخصوص کولو نه منع؛	//
۲۰۳	دصوم وصال نه ممانعت	۳۸۵
۲۰۴	قبر باندے کینا ستلو نه ممانعت	۳۸۶
۲۰۵	د پوخ قبر جوړولو او هغے باندے دآبادئ کولو نه ممانعت؛	//
۲۰۶	دمالک نه د غلام تبښتید لو ممانعت؛	۳۸۷
۲۰۷	حد ود وکښے د سفارش ممانعت	//
۲۰۸	کوموځایونو کښے اودس مات منع دے؛	۳۸۹
۲۰۹	په ولایه اوبوکښے د متیازو کولو ممانعت؛	//
۲۱۰	په عطیه ورکولو کښے د اولاد مینځ کښے ترجیح؛	۳۹۰
۲۱۱	د ښځے د غمخورګئ مودہ؛	۳۹۱
۲۱۲	داخستلو خرڅولو او د پیغام منع شوی صورتونه؛	۳۹۲
۲۱۳	په غیر د عذر شرعی نه د مال ضائع کولو نه منع؛	۳۹۴

باب نمبر	عنوان	صفحه
۲۱۴	یومسلمان ته څه اسلحه سره اشاره کول؛	۳۹۵
۲۱۵	آذان نه وروسته فرض کولو نه وروسته وتل پکار دی؛	۳۹۶
۲۱۶	په غیر د عذر نه د خوشبوئ تحفه واپس کول مکروه دی۔	۳۹۷
۲۱۷	مخامخ تعریف کول منع دی۔	//
۲۱۸	د طاعون د علاقے نه تلل منع دی؛	۳۹۹
۲۱۹	جادو حرام دے۔	
۲۲۰	د کافرانو ښارونو ته قرآن وړل؛	۴۰۲
۲۲۱	د سړو او سپینو زرو لوښو استعمال ناجائز دی؛	۴۰۳
۲۲۲	سړی دپاره زعفران سره رنګ شوے کپړه منع ده۔	۴۰۴
۲۲۳	د چُپ روژه	۴۰۵
۲۲۴	بل چا پورے د خپل نسب ترلو ممانعت؛	۴۰۶
۲۲۵	د منهیا تو د ارتکاب نه ممانعت؛	۴۰۸
۲۲۶	د محرما تو مرتکب له څه وئیل پکار دی۔	۴۰۹
۲۲۷	د قیامت علامات او متفرقات	۴۱۰
۲۲۸	د استغفار بیان	۴۵۲
۲۲۹	مسلمانانو دپاره د جنت نعمتونه الله تعالیٰ اوفرمائیل؛	۴۵۷
	خاتمه د کتاب۔	

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

باب

كِتَابُ عِيَادَةِ الْمَرِيْضِ وَتَشْيِيْعِ الْمَيِّتِ وَالصَّلٰوةِ عَلَيْهِ وَحُضُوْرِ دَفْنِهٖ، وَالْمُكْثِ عِنْدَ قَبْرِهٖ بَعْدَ دَفْنِهٖ

د بیمار پوښتنه

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

ف:- دے باب کښے اووۀ احادیث دی - دباب دعنوان لاندے (دبیمار دپوښتنے نه علاوه د جنازے سره تلل اوبیا پرے مونځ کول اوبنخیدلو کښے شاملیدل، اود بنخولو نه پس دمړی قبرسره لږساعت ایسارېدل) ذکرشوی دی-

(نبوی احادیث)

۱-عَنِ الْبَرَآءِ بْنِ عَازِبٍ رَضِیَ اللّٰهُ عَنْهُمَا قَالَ: اَمَرَنَا رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَسَلَّمَ بِعِیَادَةِ الْمَرِیْضِ، وَاتِّبَاعِ الْجَنَازَةِ وَتَشْمِیْتِ الْعَاطِسِ وَاِبْرَارِ الْمُقْسِمِ وَنَصْرِ الْمَظْلُوْمِ وَاِجَابَةِ الدَّاعِیْ وَاِفْشَآءِ السَّلَامِ".

(مُتَّفَقٌ عَلَیْهِ)

۱- حضرت براء بن عازب رضی الله عنه نه روایت دے- چه رسول الله صلی الله علیه وسلم مونږ ته دبیمار د پوښتنے کولو، مړي دجنازے سره د تللو، د پرنجی د جواب ورکولو، د قسم پوره کولو، د سلام خورولو، د مظلوم سره دامداد کولو، او خوراک ته د بلونکی د دعوت قبلولو حکم راکړے دے-

(بُخَارِیٌّ وَمُسْلِمٌ)

۲-وَعَنْ اَبِیْ هُرَیْرَةَ رَضِیَ اللّٰهُ عَنْهُ اَنَّ رَسُوْلَ اللّٰهِ صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَسَلَّمَ قَالَ حَقُّ الْمُسْلِمِ عَلَی الْمُسْلِمِ خَمْسٌ: رَدُّ السَّلَامِ وَعِیَادَةُ الْمَرِیْضِ وَاتِّبَاعُ الْجَنَآئِزِ، وَاِجَابَةُ الدَّعْوَةِ وَتَشْمِیْتُ الْعَاطِسِ"

(مُتَّفَقٌ عَلَیْهِ)

۲- حضرت ابوهریره رضی الله عنه نه روایت دے - چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، دیومسلمان په بل مسلمان باندے پنځه حقونه دی: (۱) د سلام جواب ورکول (۲) دبیمار د روغوالی پوښتنه کول (۳) د مړي جنازے سره تلل (۴) دعوت قبلول (۵) د پرنجی جواب ورکول- (بُخَارِیٌّ وَمُسْلِمٌ)

۳- وَعَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَسَلَّمَ: اِنَّ اللّٰهَ عَزَّ وَجَلَّ یَقُوْلُ یَوْمَ الْقِیَامَةِ: "یَا ابْنَ اٰدَمَ مَرِضْتُ فَلَمْ تَعُدْنِیْ قَالَ یَا رَبِّ كَیْفَ اَعُوْدُكَ وَاَنْتَ رَبُّ الْعَالَمِیْنَ قَالَ اَمَا عَلِمْتَ اَنَّ عَبْدِیْ فُلَانًا مَّرِضَ فَلَمْ تَعُدْهُ: اَمَا عَلِمْتَ اِنَّكَ لَوْ عُدْتَّهٗ لَوَجَدْتَنِیْ عِنْدَهٗ؟ یَا ابْنَ اٰدَمَ اَسْتَطْعَمْتُكَ فَلَمْ تُطْعِمْنِیْ قَالَ: یَا رَبِّ كَیْفَ اُطْعِمُكَ وَاَنْتَ رَبُّ الْعَالَمِیْنَ؟ قَالَ اَمَا عَلِمْتَ اَنَّهُ اَسْتَطْعَمَكَ عَبْدِیْ فُلَانٌ فَلَمْ تُطْعِمْهُ اَمَا عَلِمْتَ اِنَّكَ لَوْ اَطْعَمْتَهٗ لَوَجَدْتَّ ذٰلِكَ عِنْدِیْ، یَا ابْنَ

۳- دا روایت هم دحضرت ابوهریره رضی الله عنه دے- چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، چه الله تعالیٰ به د قیامت په ورځ اووائی، اے د آدم حُویه! زه بیمار وووم، مګر تا حُما پوښتنه او نه کړه- دغه بنده به اووائی، اے الله! ته خو رب ئے- ما ستا څنګه پوښتنه کړے وے؟ نو الله تعالیٰ به اووائی، تا ته پته وه، چه حُما فلانکے بنده بیمار او ناجوړه وُو- نو ته دهغهٔ د بیمارئ پوښتنے له نه وے تللے- که ته دهغهٔ پوښتنے له تللے وے، نو زه به دے هلته لیدلے وے. بیا به الله تعالیٰ اووائی، اے د آدم حُویه! ما دتا نه خوراک اوغوښتلو. نو تا ماله خوراک را نه کړو. بنده به اووائی، اے حُما مولا! ته خو رب العالمین ئے- ما په تا څنګه اوخه څیز خورولے وے. اوخنګه مے خورولے شو؟ نو الله تعالیٰ به

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

"اِدَمَ اَسْتَسْقَيْتُكَ فَلَمْ تَسْقِنِيْ! قَالَ يَا رَبِّ كَيْفَ اَسْقِيْكَ وَاَنْتَ رَبُّ الْعَالَمِيْنَ؟ قَالَ اسْتَسْقَاكَ عَبْدِيْ فُلَانٌ فَلَمْ تَسْقِهِ اَمَا عَلِمْتَ اَنَّكَ لَوْ سَقَيْتَهُ لَوَجَدْتَ ذٰلِكَ عِنْدِيْ؟ رَوَاهُ مُسْلِمٌ

اووائی، چه حُما فلانکے بنده تا ته دخوراک غوښتلو دپاره راغلے وُو. مګر تا هغهٔ ته خوراک ورنهٔ کړو. تا ته داخبر نشته که تا هغهٔ ته خوراک ورکړے وے. نو د دغه خوراک بدله به دثواب اودا جر په صورت کښے تاماسره بیاموندلے وه. بیا به الله تعالیٰ اووائی، اے دآدم حُویه! ما دتا نه اوبه غوښتلے وے، مګر تاما ته اوبه رانکړے. بنده به اووائی، اے الله! ما به په تا څنګه اوبه څکولے وے. ته خو رب العالمین ئے. نو الله تعالیٰ به اووائی، چه حُما فلانکی بنده دتا نه اوبه غوښتلے وے، مګر تا هغه د تندے حالت کښے واپس کړو. یعنی اوبهٔ دے څکلو دپاره نه وے ورکړے. تا ته پته نشته، که تا هغهٔ ته اوبه ورکړے وے نو نن به دے هغه اوبه ماسره موجودے بیاموندلے وے. (مُسلمٌ)

۴- وَعَنْ اَبِيْ مُوْسٰى رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عُوْدُوا الْمَرِيْضَ وَاَطْعِمُوا الْجَائِعَ وَفُكُّوا الْعَانِيَ۔
(رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ)

"اَلْعَانِيْ": اَلْاَسِيْرُ۔

۴- حضرت ابوموسیٰ اشعری رضی الله عنه نه روایت دے. چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، دبیمار روغوالی (صحت) پوښتنه کوئ. او وږے والاله خوراکه ورکوئ. او جیلیان د جیل نه خلاصوئ. (بُخاریٌ)

عَانِيْ: یعنی قیدی، بند یوان.

۵- وَعَنْ ثَوْبَانَ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: اِنَّ الْمُسْلِمَ اِذَا عَادَ اَخَاهُ الْمُسْلِمَ لَمْ يَزَلْ فِيْ خُرْفَةِ الْجَنَّةِ حَتّٰى يَرْجِعَ قِيْلَ: يَا رَسُوْلَ اللّٰهِ! وَمَا خُرْفَةُ الْجَنَّةِ؟ قَالَ: جَنَاهَا۔
(رَوَاهُ مُسْلِمٌ)

۵- حضرت ثوبان رضی الله عنه نه روایت دے. چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، چه کله یو مسلمان ورور دبیمار پوښتنے له حُی. نو واپسئ پورے دجنت په خرفه کښے وی. صحابهٔ ؓ عرض اوکړو یا رسول الله! د جنت خرفه څه څیز دے؟ نبی کریم صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، دجنت میوے. یعنی داسے ده لکه چه دجنت میوے راغونډ وی. چه آخرت کښے به ئے په کار راځی. (مُسلمٌ)

۶- وَعَنْ عَلِيٍّ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُوْلَ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُوْلُ: مَا مِنْ مُسْلِمٍ يَعُوْدُ مُسْلِمًا غُدْوَةً اِلَّا صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ سَبْعُوْنَ اَلْفَ مَلَكٍ حَتّٰى يُمْسِيَ وَاِنْ عَادَهُ عَشِيَّةً اِلَّا صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ سَبْعُوْنَ اَلْفَ

۶- حضرت علی رضی الله عنه نه روایت دے. چه ما د رسول الله صلی الله علیه وسلم نه داسے فرمائیلی آوریدلی دی. که یو مسلمان دبل مسلمان ورور دبیمارئ پوښتنے له سحر لاړشی. نو اویا زره (۷۰،۰۰۰) فرښتے ورله ترماښامه پورے دُعاګانے غواړی. او که ماښام ئے د

facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

مَلِكٍ حَتّٰى يُصْبِحَ وَكَانَ لَهٗ خَرِيْفٌ فِي الْجَنَّةِ" رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَقَالَ حَدِيْثٌ حَسَنٌ.

"اَلْخَرِيْفُ": اَلثَّمَرُ الْمَخْرُوْفُ اَيِ الْمُجْتَنٰى.

بیماری پوښتنه اوکړی. نو صبا پورے ورله اویا زره (۷۰،۰۰۰) فرښتے دُعا کانے غواړی- او دهٔ دپاره په جنت کښے د میوو ذخیره اوساتلے اوساتلے شی. (ترمذی) او امام ترمذیؒ وائی، چه داحدیث حسن دے.

"اَلْخَرِيْفُ": راغونډے کړے شوے میوے.

۷- وَعَنْ اَنَسٍ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ: كَانَ غُلَامٌ يَهُوْدِيٌّ يَخْدُمُ النَّبِيَّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَمَرِضَ فَاَتَاهُ النَّبِيُّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَعُوْدُهٗ فَقَعَدَ عِنْدَ رَاْسِهٖ فَقَالَ لَهٗ: "اَسْلِمْ" فَنَظَرَ اِلٰى اَبِيْهِ وَهُوَ عِنْدَهٗ؟ فَقَالَ: اَطِعْ اَبَا الْقَاسِمِ فَاَسْلَمَ، فَخَرَجَ النَّبِيُّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَهُوَ يَقُوْلُ:

"اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ الَّذِيْ اَنْقَذَهٗ مِنَ النَّارِ" رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ.

۷- حضرت انس بن مالک رضی الله عنه روایت دے- چه یو یهودی هلک به د نبی کریم صلی الله علیه وسلم خدمت کولو- هغه بیمار شو- نو نبی کریم صلی الله علیه وسلم د هغهٔ د بیماریٔ پوښتنے له تشریف یوړلو- د هغهٔ سر ته کښیناستلو- او نصیحت ئے ورته اوکړو، چه اسلام قبول کړه- د هغهٔ پلار هم هلته ولاړ وُو- هغهٔ پلار ته د سوالئ په طور اوکتل. نو پلار ورته اوو ئیل چه دا بوالقاسم صلے الله علیه وسلم خبره اومنه- نو هغه هلک دغه وخت اسلام قبول کړو- کله چه رسول الله صلی الله علیه وسلم واپس شو- نو په ژبه ئے دا کلمات جاری وُو- "چه دالله تعالیٰ شکر دے، چه دغه هلک ئے دآور نه بچ کړو". (بُخاریؒ)

باب ۲

بَابُ مَا يُدْعٰى بِهٖ لِلْمَرِيْضِ ۞ د بیمار پرسیٔ الفاظ

ف:- دے باب کښے نهٔه احادیث دی (نبوی احادیث)

۸- عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهَا اَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ اِذَا اشْتَكَى الْاِنْسَانُ الشَّيْءَ مِنْهُ اَوْ كَانَتْ بِهٖ قَرْحَةٌ اَوْ جُرْحٌ قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِاِصْبَعِهٖ هٰكَذَا وَوَضَعَ سُفْيَانُ بْنُ عُيَيْنَةَ الرَّاوِيْ سَبَّابَتَهٗ بِالْاَرْضِ ثُمَّ رَفَعَهَا وَقَالَ: "بِسْمِ اللّٰهِ تُرْبَةُ اَرْضِنَا بِرِيْقَةِ بَعْضِنَا يُشْفٰى بِهٖ سَقِيْمُنَا بِاِذْنِ رَبِّنَا". (مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ)

۸- حضرت عائشه رضی الله عنها نه روایت دے- چه نبی کریم صلی الله علیه وسلم ته به کله چا د بیماریٔ څه شکایت اوکړو. اویا به ئے څه ځائے زخم او ناسور وُو- نو نبی کریم صلی الله علیه وسلم به خپله ګوته مبارکه داسے په زمکه کیږودله: سفیان بن عیینه رضی الله عنه د نبی کریم صلی الله علیه وسلم د مبارک عمل نقل بنودلے دے- چه په زمکه ئے خپله ګوته کیښودله- بیائے اوچته کړه- او دا کلمات ئے اووئیل، (ترجمه) د الله د نوم په برکت سره د ځمکے دخاورے نه او د مسلمانانو

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

دخولے دلاړو نه د الله تعالیٰ په حکم سره څومره د بیمارئ نه ، وغولے بیاموی.
(بُخاریؒ ومُسلمؒ)

۹- وَعَنْهَا اَنَّ النَّبِیَّ صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَسَلَّمَ کَانَ یَعُوْدُ بَعْضَ اَهْلِهٖ یَمْسَحُ بِیَدِهِ الْیُمْنٰی وَ یَقُوْلُ: "اَللّٰهُمَّ رَبَّ النَّاسِ اَذْهِبِ الْبَاْسَ[1] وَاشْفِ اَنْتَ الشَّافِیْ لَا شِفَآءَ اِلَّا شِفَآؤُكَ شِفَآءً لَا یُغَادِرُ سَقَمًا"
(مُتَّفَقٌ عَلَیْهِ)

۹- دا روایت هم د حضرت عائشے رضی الله عنها دے - چه نبی کریم صلی الله علیه وسلم به دکور والا د بیمارد پوښتنے کولو په وخت داعمل کولو - چه خپل ښے لاس مبارک به ئے د تکلیف په ځائے کړ ځولو او دا دُعا به ئے وئیله - (ترجمه) اے الله! اے د خلقو ربه! د دوی تکلیف لرے کړه. او دوی ته شفا ورکړے. ځکه چه شفا ورکونکے هم ته ئے - ځکه چه حقیقت کښے او اصل کښے شفاء هم سته شفا ده - داسے شفا ورکړے، چه د بیخه ختم شی - (بُخاریؒ ومُسلمؒ)

۱۰- وَعَنْ اَنَسٍ رَضِیَ اللّٰهُ عَنْهُ اَنَّهٗ قَالَ لِثَابِتٍ رَحِمَهُ اللّٰهُ: "اَلَا اَرْقِیْكَ بِرُقْیَةِ رَسُوْلِ اللّٰهِ صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَسَلَّمَ قَالَ بَلٰی، قَالَ: اَللّٰهُمَّ رَبَّ النَّاسِ مُذْهِبَ الْبَاْسِ اشْفِ اَنْتَ الشَّافِیْ لَا شَافِیَ اِلَّا اَنْتَ شِفَآءً لَا یُغَادِرُ سَقَمًا".
(رَوَاهُ الْبُخَارِیُّ)

۱۰- حضرت انس بن مالک رضی الله عنه نه روایت دے، چه ما ثابت رضی الله عنه ته اووئیل، که تاسو غواړئ، نو دم هغه عمل به اوکړم، کوم چه نبی کریم صلی الله علیه وسلم کولو - ثابت رضی الله عنه اووئیل، ضرور ئے اوویئ - نو دا دُعا ئے اووئیله: (ترجمه) اے الله! اے د خلقو ربه! تکلیف او درد لرے کونکیه! بیمارے لرے کړه - ځکه چه هم ته شفا ورکولو والا ئے - بغیر د تا نه بل څوک شفا ورکولو والا نشته - او داسے شفا ورکړے، چه بیمارې هډو پاتے نشی - (بُخاریؒ)

۱۱- وَعَنْ سَعْدِ بْنِ اَبِیْ وَقَّاصٍ رَضِیَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ: عَادَنِیْ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ: اَللّٰهُمَّ اشْفِ سَعْدًا اَللّٰهُمَّ اشْفِ سَعْدًا، اَللّٰهُمَّ اشْفِ سَعْدًا.
(رَوَاهُ مُسْلِمٌ)

۱۱- حضرت سعد بن ابی وقاص رضی الله عنه نه روایت دے - چه رسول الله صلے الله علیه وسلم ځما د بیمارئ پوښتنے راوړو - نو دا دُعا ئے اوکړه - (ترجمه): اے الله! سعد رضی الله عنه ته شفا ورکړے - او دا کلمات ئے درے واړے اووئیل - (مُسلمؒ)

۱۲- وَعَنْ اَبِیْ عَبْدِ اللّٰهِ عُثْمَانَ بْنِ اَبِی الْعَاصِ رَضِیَ اللّٰهُ عَنْهُ اَنَّهٗ شَكَا اِلٰی رَسُوْلِ اللّٰهِ صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَسَلَّمَ وَجَعًا یَجِدُهٗ فِیْ جَسَدِهٖ فَقَالَ لَهٗ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَسَلَّمَ "ضَعْ یَدَكَ عَلَی الَّذِیْ یَاْلَمُ مِنْ جَسَدِكَ وَقُلْ:

۱۲- حضرت ابوعبدالله عثمان بن ابی وقاص رضی الله عنه نه روایت دے - چه هغهٔ د خپل درد چه بدن کښے کوم ځائے کښے وُو، رسول الله صلی الله علیه وسلم ته ئے شکایت اوکړو - نو نبی کریم صلی الله علیه وسلم هغهٔ ته اوفرمائیل، چه لاس دے د درد په ځائے کیږده - درے واړے بسم الله پوره اووایه - او اووهٔ واړے دا کلمات

[1] "الباس" الشدة " والسقم" بفتحتین، وبضم فسکون: المرض -

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

بِسْمِ اللّٰهِ - ثَلَاثًا - وَ قُلْ سَبْعَ مَرَّاتٍ - اَعُوْذُ بِعِزَّةِ اللّٰهِ وَقُدْرَتِهٖ مِنْ شَرِّ مَا اَجِدُ وَ اُحَاذِرُ"۔

(رَوَاهُ مُسْلِمٌ)

اووایه: (ترجمه): "د الله تعالیٰ د عزت د هغهٔ د قدرت په ذریعه د بیماریٔ او تکلیف نه کوم چه زهٔ ېم کیدل غواړم، پناه راکړے"۔

(مُسلمٌ)

۱۳- وَعَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِیَ اللّٰهُ عَنْهُمَا عَنِ النَّبِیِّ صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: "مَنْ عَادَ مَرِیْضًا لَمْ یَحْضُرْهُ اَجَلُهٗ فَقَالَ عِنْدَهٗ سَبْعَ مَرَّاتٍ اَسْئَلُ اللّٰهَ الْعَظِیْمَ رَبَّ الْعَرْشِ الْعَظِیْمِ اَنْ یَشْفِیَكَ، اِلَّا عَافَاهُ اللّٰهُ مِنْ ذٰلِكَ الْمَرَضِ

رَوَاهُ اَبُوْدَاوٗدَ وَالتِّرْمِذِیُّ وَقَالَ: حَدِیْثٌ حَسَنٌ، وَقَالَ الْحَاكِمُ حَدِیْثٌ صَحِیْحٌ عَلٰی شَرْطِ الْبُخَارِیِّ۔

۱۳ - حضرت ابن عباس رضی الله عنهما نه روایت دے - چه نبی کریم صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، **که څوک** دا سے **یو بیمار له** پوښتنے له لاړو - چه ساه ئے نه ده وتلے، خو آخری سلګۍ ئے دی - او هغهٔ سره کینی. او دا کلمات اووهٔ واړے اووائی - نو الله تعالیٰ به ورته د هغه **بیماریٔ** نه شفا او صحت ورکړی - (ترجمه) د لوئی شان والا او د لوئے عرش مالکه! د الله تعالیٰ نه ے دا سوال دے - چه تاله شفا **او صحت** درکړی. (ابوداؤد و ترمذی) **امام** ترمذی رحمة الله علیه وائی چه دا حدیث **حسن** دے - او حاکم رحمة الله علیه وائی چه د بُخاری په شرط **سره** دا حدیث صحیح دے -

۱۴- وَعَنْهُ اَنَّ النَّبِیَّ صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَسَلَّمَ دَخَلَ عَلٰی اَعْرَابِیٍّ یَعُوْدُهٗ، وَكَانَ اِذَا دَخَلَ عَلٰی مَنْ یَعُوْدُهٗ قَالَ: "لَا بَاْسَ طَهُوْرٌ[1] اِنْ شَآءَ اللّٰهُ"

(رَوَاهُ الْبُخَارِیُّ)

۱۴ - دا روایت هم د عبدالله بن عباس رضی الله عنهما نه دے - چه نبی کریم صلے الله علیه وسلم دیوبانډ چی د بیماریٔ پوښتنے له تشریف یوړو - او نبی کریم صلے الله علیه وسلم به چه کله چاله د بیماریٔ پوښتنے له تللو - نود پوښتنے په طور به ئے دا الفاظ ضرور فرمائیل، چه د فکر څه خبره نشته - انشاء الله دا بیماری به د ګناهونو د پاکولو د پاره پاکوونکے ثابته شی - (بُخاری)

۱۵- وَعَنْ اَبِیْ سَعِیْدِ الْخُدْرِیِّ رَضِیَ اللّٰهُ عَنْهُ اَنَّ جِبْرِیْلَ اَتَی النَّبِیَّ صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ: یَا مُحَمَّدُ اِشْتَكَیْتَ؟ قَالَ "نَعَمْ" قَالَ بِسْمِ اللّٰهِ اَرْقِیْكَ مِنْ كُلِّ نَفْسٍ اَوْ عَیْنِ حَاسِدٍ، اَللّٰهُ یَشْفِیْكَ بِسْمِ اللّٰهِ اَرْقِیْكَ"

(رَوَاهُ مُسْلِمٌ)

۱۵ - حضرت ابوسعید خدری رضی الله عنه نه روایت دے - چه جبرئیل علیه السلام د نبی کریم صلی الله علیه وسلم په خدمت کښے راغے - او پوښتنه ئے اوکړه، یا محمد! تا سو بیماریٔ؟ نبی کریم صلے الله علیه وسلم اوفرمائیل، هو - نو جبرائیل علیه السلام دا کلمات اووئیل: (ترجمه): د الله تعالیٰ دنوم په برکت سره تا نه هغه هر ډول خیزونه لرے کوم - کوم **چه** تا ته بیماری او تکلیف درکوی - او د هر **قسمه** دانسانی شرونو نه - او د الله د نوم په برکت تا باندے دَم اچوم یا چُف کوم - (مُسلمٌ)

[1] "طهور" بفتح اوله ای مرضك مطهر لذنبك مكفر لعیبك ان شاء الله تعالیٰ -

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

۱۶- وَعَنْ اَبِیْ سَعِیْدِ الْخُدْرِیِّ وَاَبِیْ هُرَیْرَةَ رَضِیَ اللّٰهُ عَنْهُمَا اَنَّهُمَا شَهِدَا عَلٰی رَسُوْلِ اللّٰهِ صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَسَلَّمَ اَنَّهٗ قَالَ: مَنْ قَالَ لَا اِلٰهَ اِلَّا اللّٰهُ وَاللّٰهُ اَکْبَرُ صَدَّقَهٗ رَبُّهٗ فَقَالَ: لَا اِلٰهَ اِلَّا اَنَا وَاَنَا اَکْبَرُ وَاِذَا قَالَ لَا اِلٰهَ اِلَّا اللّٰهُ وَحْدَهٗ لَا شَرِیْكَ لَهٗ، قَالَ یَقُوْلُ لَا اِلٰهَ اِلَّا اَنَا وَحْدِیْ لَا شَرِیْكَ لِیْ. وَاِذَا قَالَ: لَا اِلٰهَ اِلَّا اللّٰهُ لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ قَالَ لَا اِلٰهَ اِلَّا اللّٰهُ اَنَا لِیَ الْحَمْدُ وَلِیَ الْمُلْكُ وَاِذَا قَالَ: لَا اِلٰهَ اِلَّا اللّٰهُ وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ اِلَّا بِاللّٰهِ قَالَ: لَا اِلٰهَ اِلَّا اَنَا وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ اِلَّا بِیْ؛ وَكَانَ یَقُوْلُ مَنْ قَالَهَا فِیْ مَرَضِهٖ ثُمَّ مَاتَ لَمْ تَطْعَمْهُ النَّارُ".

رَوَاهُ التِّرْمِذِیُّ وَقَالَ: حَدِیْثٌ حَسَنٌ -

۱۶- دا روایت هم د حضرت ابو سعید خدری رضی الله عنه او د حضرت ابوهریره رضی الله عنه نه نقل شوے دے. او دا دواړه ګواهی ورکوی چه نبی کریم صلی الله علیه وسلم فرمائیلی دی - چاچه لااله الا الله والله اکبر اووئیلے، نو الله تعالیٰ تصدیق کولو سره وائی، چه هَو - لااله الا انا وانا اکبر - یعنی زهٔ الله یم او زهٔ د ټولو نه لوئے یم - او کله چه بنده اووائی لااله الا الله وحده لا شریک له - نو الله تعالیٰ وائی - لااله الا انا وحدی لا شریك لی - یعنی هَو، حُما نه علاوه بل څوک معبود نشته - زهٔ یواځے یم - ما سره څوک شریک نشته - او کله چه څوک بنده وائی، لا اله الا الله له الملك و له الحمد - نو الله تعالیٰ وائی، لا اله الا انا لی الملك ولی الحمد - یعنی هَو حُما نه علاوه بل څوک معبود نشته - صفتونه هم حُمادی او ملک او بادشاهی هم حُمادی. او کله چه بنده وائی: لااله الا الله ولا حول ولا قوة الا بالله - نو الله تعالیٰ وائی، لا اله الا انا ولاحول ولاقوة الا بی. یعنی هَو، حُما نه علاوه څوک معبود نشته - او طاقت او قوت هم حُما د طرفنه دے - او نبی کریم صلی الله علیه وسلم به فرمائیل، چه د مرض او د بیمارئ په حالت کښے څوک دا کلمات اووائی. او هم دے مرض او بیمارئ کښے مړ شی، نو د دوزخ د اُور نمرئ به نهٔ جوړیږی - (ترمذی) امام ترمذیؒ وائی، چه دا حدیث حسن دے -

باب ۳

بَابُ اِسْتِحْبَابِ سُؤَالِ اَهْلِ الْمَرِیْضِ عَنْ حَالِهٖ!

د مریض د حال د پوښتلو د ثواب په بیان کښے

ف ۱- دے باب کښے صرف یو حدیث ذکر دے -

(نبوی حدیث)

۱۷- عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِیَ اللّٰهُ عَنْهُمَا اَنَّ عَلِیَّ بْنَ اَبِیْ طَالِبٍ رَضِیَ اللّٰهُ عَنْهُ خَرَجَ مِنْ عِنْدِ رَسُوْلِ اللّٰهِ صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَسَلَّمَ

۱۷- حضرت عبد الله بن عباس رضی الله عنه نه روایت دے - چه د مرض وصال په زمانه کښے یو وار علی رضی الله عنه کله چه نبی کریم صلی الله علیه وسلم

(رَوَاهُ الْبُخَارِیُّ)

(بخاریؒ)

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

فِيْ وَجْعِهِ الَّذِيْ تُوُفِّيَ فِيْهِ فَقَالَ النَّاسُ : يَا اَبَا الْحَسَنِ كَيْفَ اَصْبَحَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ اَصْبَحَ بِحَمْدِ اللّٰهِ بَارِئًا

دخوانه بهرته لاړو - لو د صحابه ؤ نه ئے پوښتنه اوکړه - اے ابوالحسن ! او بنایه نبی کریم صلی الله علیه وسلم څنګه صبا کړو - علی رضی الله عنه اووئیل ، د الله تعالی شکر دے ، بنه حالت کښے ئے صبا

باب ۴

بَابُ مَا يَقُوْلُهُ مَنْ اَيِسَ مِنْ حَيَاتِهِ

د څوک چه د ژوند دنا امیدۍ په وخت کلمات

ف :- دے باب کښے صرف دوه احادیث دی -

۱۸- عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهَا قَالَتْ سَمِعْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَهُوَ مُسْتَنِدٌ اِلَيَّ يَقُوْلُ : اَللّٰهُمَّ اغْفِرْ لِيْ وَارْحَمْنِيْ وَاَلْحِقْنِيْ بِالرَّفِيْقِ الْاَعْلٰى " -

(مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ)

۱۸ آ - حضرت عائشه رضی الله عنها نه روایت دے - چه د بیماریٔ زمانه کښے نبی کریم صلی الله علیه وسلم چه کله ماته ډډه اوارخ اولګولو ، او آرام به ئے کولو - دغه وخت ما دا هغوی نه دا کلمات فرمائیلی آوریدل - (ترجمه) : اے الله ! ځما بښنه اوکړه - اوما باندے رحم اوکړه — او اوچت ملګری سره ما یوځائے کړه - (بخاری و مسلم)

۱۹- وَعَنْهَا قَالَتْ رَاَيْتُ رَسُوْلَ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَهُوَ بِالْمَوْتِ عِنْدَهُ قَدَحٌ فِيْهِ مَاءٌ وَهُوَ يُدْخِلُ يَدَهُ فِي الْقَدَحِ ثُمَّ يَمْسَحُ وَجْهَهُ بِالْمَاءِ ثُمَّ يَقُوْلُ : اَللّٰهُمَّ اَعِنِّيْ عَلٰى غَمَرَاتِ الْمَوْتِ وَسَكَرَاتِ الْمَوْتِ " -

(رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ)

۱۹- دا روایت هم د حضرت عائشے رضی الله عنها دے - چه د زنکدن په وخت کښے ما رسول الله صلی الله علیه وسلم اولیدلو ، چه خپل خوا کښے ایښودلے شوی د اوبولوښی کښے به ئے لاس لوند کړو - او به مخ به ئے راښکلو - او دا کلمات به ئے وئیل - (ترجمه) : اے الله ! په زنکدن او د مرګ په سختو کښے ځما امداد اوکړه - (ترمذیؒ)

باب ۵

بَابُ اِسْتِحْبَابِ وَصِيَّةِ اَهْلِ الْمَرِيْضِ وَمَنْ يَخْدُمُهُ بِالْاِحْسَانِ اِلَيْهِ وَاحْتِمَالِهِ وَالصَّبْرِ عَلٰى مَا يَشُقُّ مِنْ اَمْرِهِ وَكَذَا الْوَصِيَّةِ بِمَنْ قَرُبَ سَبَبُ مَوْتِهِ بِحَدٍّ اَوْ قِصَاصٍ وَنَحْوِهِمَا !

څوک چه مړی هغه سره بنهٔ سلوک کول

ف ۱- د باب په عنوان کښے او نه د عبارت کښے بنودلے شوی دی - د مریض کور والاته ، خادمانو نوکرانو ته او نورو متعلقینو ته وصیت او هدایت کول پکار دی - چه د بیمار سره نرم او بنهٔ سلوک کوی - او خبرے دے ورسره نه کوی - او نرمۍ سره دے خبره کوی - او د هغهٔ ضرورتونه بنے طریقے سره پوره کول پکار دی - او دا سے سلوک د هغه کسانو سره هم کول پکار دی - چا ته چه د قصاص او یا بله سزا وغیره ورکولو وخت نزدے وی - دے باب کښے صرف یو حدیث دے -

لـه "غمرات الموت" بفتح الغين المعجمة والميم اى شدائده " وسكراته " مقدماته التى تقوى على الروح حتى تغيرها عن ادراكها

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

(نبوی حدیث)

۲۰-عَنْ عِمْرَانَ بْنِ الْحُصَيْنِ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُمَا اَنَّ امْرَأَةً مِّنْ جُهَيْنَةَ اَتَتِ النَّبِيَّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَهِيَ حُبْلٰى مِنَ الزِّنَا فَقَالَتْ: يَا رَسُوْلَ اللّٰهِ اَصَبْتُ حَدًّا فَاَقِمْهُ عَلَيَّ فَدَعَا رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَلِيَّهَا فَقَالَ "اَحْسِنْ اِلَيْهَا فَاِذَا وَضَعَتْ فَاْتِنِيْ بِهَا" فَفَعَلَ فَاَمَرَ بِهَا النَّبِيُّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَشُدَّتْ عَلَيْهَا ثِيَابُهَا ثُمَّ اَمَرَ بِهَا فَرُجِمَتْ ثُمَّ صَلّٰى عَلَيْهَا۔

(رَوَاهُ مُسْلِمٌ)

۲۰- حضرت عمران بن حصین رضی الله عنه نه روایت دے۔ چه د جهینه قبیلے یوه ښځه د نبی کریم صلی الله علیه وسلم په خدمت کښے حاضره شوه۔ چه د زنا په وجه حامله شوے وه۔ اوٴ وے وئیل، یا رسول الله! زهٔ د سزا حقداره یم. ماله سزا راکړئ۔ نو نبی کریم صلی الله علیه وسلم د هغے ښځے ولی راوغوښتلو۔ اوورته ئے اوفرمائیل، چه د ما شوم پیدا کید وپورے د دے ښځے ښهٔ خیال ساتلو۔ کله چه ما شوم پیدا شی۔ نو دا ښځه به راوړے۔ نو هغه کس هم دغسے اوکړل۔ بیا نبی کریم صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، دے له کپړے ښهٔ مضبوطے کړئ۔ او په کانړو د ویشتلو سزا ورکړئ۔ د حد او سزا ورکولو نه نبی کریم صلی الله علیه وسلم بیا د هغه ښځے جنازه اوکړه۔

(مُسلمٌ)

بابٌ

بَابُ جَوَازِ قَوْلِ الْمَرِيْضِ اَنَا وَجِعٌ اَوْ شَدِيْدُ الْوَجَعِ اَوْ مَوْعُوْكٌ اَوْ وَارَأْسَاهُ وَنَحْوِ ذٰلِكَ وَبَيَانِ اَنَّهٗ لَا كَرَاهَةَ فِيْ ذٰلِكَ اِذَا لَمْ يَكُنْ عَلَى التَّسَخُّطِ وَاِظْهَارِ الْجَزَعِ!!

ف:- دے باب کښے درے احادیث دی۔ د باب د عنوان دلالت دے اوږد عبارت کښے بیان کړے شوی دی، چه بیمار ته دا رخصت او اجازت شته۔ چه هغه د خپل مرض یا د سختئ اظهار آه یا هلئ وغیره سره اوکړي۔ کهٔ دا هائے او وائے الفاظ د شکایت او د ګیلے په طور وی نو مکروه دی۔

(نبوی احادیث)

۲۱- عَنِ ابْنِ مَسْعُوْدٍ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ دَخَلْتُ عَلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَهُوَ يُوْعَكُ فَمَسِسْتُهٗ فَقُلْتُ: اِنَّكَ لَتُوْعَكُ وَعْكًا شَدِيْدًا؛ فَقَالَ اَجَلْ اِنِّيْ اُوْعَكُ كَمَا يُوْعَكُ رَجُلَانِ مِنْكُمْ۔

(مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ)

۲۱- حضرت ابن مسعود رضی الله عنه نه روایت دے۔ چه زهٔ د رسول الله صلی الله علیه وسلم په خدمت کښے حاضر شوم. دغه وخت د نبی کریم صلی الله علیه وسلم تبه وه۔ نو مائے په بدن مبارک لاس کیخودو۔ او عرض مے اوکړو، ستاسو خو دیره سخته تبه ده۔ هغوی اوفرمائیل، چه هو۔ ما باندے د خلقو نه سخته او دوچنده تبه وی۔ (بُخاریٌ و مُسلمٌ)

۲۲- وَعَنْ سَعْدِ بْنِ اَبِيْ وَقَّاصٍ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ: جَآءَنِيْ

۲۲- حضرت سعد بن ابی وقاص رضی الله عنه نه روایت دے۔ چه ځما سخته

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَعُوْدُنِيْ مِنْ وَجَعٍ اِشْتَدَّ بِيْ فَقُلْتُ: بَلَغَ بِيْ مَا تَرَىٰ وَاَنَا ذُوْ مَالٍ وَلَا يَرِثُنِيْ اِلَّا ابْنَتِيْ وَذَكَرَ الْحَدِيْثَ "

(مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ)

تبه وه. او نبی کریم صلی الله علیه وسلم راغے. ما عرض اوکړو، څما حال ګورئ. زهٔ مالدار سړے یم. او څم دیوه لور نه بغیر هیڅوک میراث خور نشته. ایا پوره حدیث بیان کړو. او دا تفصیلی حدیث به اوله حصه کښے بیان کړے شوے تیر شوے دے. (بخاریؒ ومسلمؒ)

۲۳- وَعَنْ الْقَاسِمِ بْنِ مُحَمَّدٍ قَالَ، قَالَتْ عَائِشَةُ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهَا وَارَأْسَاهُ فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ "بَلْ اَنَا وَارَأْسَاهُ" وَذَكَرَ الْحَدِيْثَ "

(رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ)

۲۳- حضرت قاسم بن محمد رحمة الله علیه وائی. چه یو وار ے حضرت عائشے رضی الله عنها ته د سر درد وُو او وے ویل وه. او وے وئیل، هائے څما سر شلیږی. ما تیږی. نو نبی کریم صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، بلکه زهٔ وایم، چه هائے څما سر! او بیائے پوره حدیث بیان کړو. (بخاریؒ)

باب

بَابُ تَلْقِيْنِ الْمُحْتَضَرِ لَا اِلٰهَ اِلَّا اللّٰهُ ؛ د مړک په وخت د کلمے تلقین

ف:- دے باب کښے دوه احادیث دی.

(نبوی احادیث)

۲۴- عَنْ مُعَاذٍ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ، قَالَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ "مَنْ كَانَ اٰخِرُ كَلَامِهٖ لَا اِلٰهَ اِلَّا اللّٰهُ دَخَلَ الْجَنَّةَ "

رَوَاهُ اَبُوْدَاوٗدَ وَالْحَاكِمُ وَقَالَ، صَحِيْحُ الْاِسْنَادِ ؛

۲۴- حضرت معاذ رضی الله عنه نه روایت دے. چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، چه څوک آخری وینا لا اله الا الله وی. هغه به جنت ته داخلیږی. (ابوداؤدؒ وحاکمؒ)

حاکم رحمة الله علیه وائی، چه دے حدیث سند صحیح دے.

۲۵- وَعَنْ اَبِيْ سَعِيْدِ الْخُدْرِيِّ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ:

"لَقِّنُوْا مَوْتَاكُمْ لَا اِلٰهَ اِلَّا اللّٰهُ" رَوَاهُ مُسْلِمٌ ؛

۲۵- حضرت ابوسعید خدری رضی الله عنه نه روایت دے. چه رسول الله صلے الله علیه وسلم اوفرمائیل، خپلو مړو ته د کلمے یاد ورکوئ. او دا مریض ته مهٔ وایئ چه کلمه اووایه. اوخواؤ شا ناستو خلقو ته په اوچت آواز د کلمے وئیلود وظیفے ویناکوئ. دے دپاره چه مړے واوری. او وچه کلمه اووائی، نو بیاچپ شی. (مُسلم)

باب

بَابُ مَا يُقَالُ بَعْدَ تَغْمِيْضِ الْمَيِّتِ ؛ د مړی د سترګو بند دلو به وخت دُعا

ف:- دے باب کښے صرف یو حدیث دے. (نبوی حدیث)

۲۶- عَنْ اُمِّ سَلَمَةَ رَضِيَ اللّٰهُ | ۲۶- حضرت اُمّ سلمه رضی الله عنها نه

Downloaded By: Afghan Salar Library

عَنْهَا قَالَتْ دَخَلَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَلٰى اَبِىْ سَلَمَةَ وَ قَدْ شَقَّ بَصَرُهٗ فَاَغْمَضَهٗ ثُمَّ قَالَ: اِنَّ الرُّوْحَ اِذَا قُبِضَ تَبِعَهُ الْبَصَرُ فَضَجَّ نَاسٌ مِنْ اَهْلِهٖ [1] فَقَالَ "فَاِنَّ الْمَلَآئِكَةَ يُؤَمِّنُوْنَ عَلٰى مَا تَقُوْلُوْنَ ثُمَّ قَالَ: اَللّٰهُمَّ اغْفِرْ لِاَبِىْ سَلَمَةَ وَارْفَعْ دَرَجَتَهٗ فِى الْمَهْدِيِّيْنَ [2] وَاخْلُفْهٗ [3] فِىْ عَقِبِهٖ فِى الْغَابِرِيْنَ وَاغْفِرْ لَنَا وَ لَهٗ يَا رَبَّ الْعَالَمِيْنَ وَافْسَحْ لَهٗ فِىْ قَبْرِهٖ وَ نَوِّرْ لَهٗ فِيْهِ"

(رَوَاهُ مُسْلِمٌ)

نه روایت دے - چه حُما دخاوند دابوسلمه رضی اللّٰه عنه د مرګ نه پس کله چه نبی کریم صلی اللّٰه علیه وسلم تشریف راوړلو، نو د هغه سترګے چه پرانستے شوے غړیدلے اولیدلے، نو ورله ځے پټے کړے - اوبیا ئے اوفرمائیل، چه کله روح قبض کولے شی، یعنی ساه ئے اُوځی - نو دے سره نظر هم ختم شی - نو غړیدلے سترګے ورله بندوئ. دابوسلمه رضی اللّٰه عنه کورواڼو ژړا شروع کړه - نو رسول اللّٰه صلی اللّٰه علیه وسلم اوفرمائیل، چه دے وخت کښے دخیر دکلمے نه بغیر د خولے نه هیڅ مه اوباسئ. حُکه چه دے وخت کښے ستا سود خولے نه چه هرڅه اوځی - نو فرښتے په هغے آمین وائی - بیا نبی کریم صلی اللّٰه علیه وسلم اوفرمائیل، اے اللّٰه! ابو سلمه رضی اللّٰه عنه ته ببښنه اوکړے - او هدایت مونډکړه خلقو کښے د دۀ درجه اومرتبه اوچته کړے - او وروستو د دۀ ښه خلیفه مقرر کړے - حُمونږ او د دۀ ببښنه اوکړے، اوقبرئ فراخه اور وښانه کړے - (مُسلم)

باب ۹

بَابُ مَا يُقَالُ عِنْدَ الْمَيِّتِ وَمَا يَقُوْلُهٗ مَنْ مَاتَ لَهٗ مَيِّتٌ

مړی دپاره دُعا اوپس ماندګانو دپاره تعزیت (غمرازی)

ف: دے باب کښے پنځه احادیث دی - دے کښے بنودلے شوی دی، چه کله دچا د مرګ خبر ملاؤ شی - یا بیمار یا مړی له لاړ شی - نو کومه دُعا کول پکار دی. او وارثانو کشرانو ته ئے غمرازئ کښے څه وئیل پکار دی -

(نبوی احادیث)

۲۷-عَنْ اُمِّ سَلَمَةَ رَضِىَ اللّٰهُ عَنْهَا قَالَتْ: قَالَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ اِذَا حَضَرْتُمُ الْمَرِيْضَ اَوِ الْمَيِّتَ فَقُوْلُوْا خَيْرًا، فَاِنَّ الْمَلَائِكَةَ يُؤَمِّنُوْنَ عَلٰى مَا تَقُوْلُوْنَ [4] قَالَتْ: فَلَمَّا مَاتَ اَبُوْسَلَمَةَ اَتَيْتُ النَّبِىَّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقُلْتُ: يَا رَسُوْلَ

۲۷- حضرت اُمّ سلمه رضی اللّٰه عنها نه نه روایت دے - چه رسول اللّٰه صلی اللّٰه علیه وسلم اوفرمائیل، چه کله د مریض اوبیمار پوښتنے له یا د مړی د غمرازئ دپاره ځئ، نو دخولے نه ښے خبرے اوباسئ - حُکه چه دغه وخت تاسوڅه وائیئ نو فرښتے پرے آمین وائی - اُم سلمه رضی اللّٰه عنها وائی، چه کله حُما خاوند ابوسلمه رضی اللّٰه عنه وفات شو - نو زهٔ نبی کریم صلی اللّٰه علیه

[1] "فضج ناس من اهله" ای رفعوا اصواتهم بالبکاء [2] "وارفع درجته فی المهدیین" تشدید الیاء الاولیٰ: ای الذین هداهم اللّٰه بالاسلام و بالهجرة الی خیر الانام [3] "واخلفه" بضم الهمزة

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

اللّٰهِ! إِنَّ أَبَا سَلَمَةَ قَدْ مَاتَ، قَالَ: "قُولِي: اللّٰهُمَّ اغْفِرْ لِي وَ لَهُ وَأَعْقِبْنِي اللّٰهُ مَنْ هُوَ خَيْرٌ لِي مِنْهُ مُحَمَّدًا صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ رَوَاهُ مُسْلِمٌ هٰكَذَا، إِذَا حَضَرْتُمْ لِلْمَرِيضِ أَوِ الْمَيِّتِ عَلَى الشَّكِّ وَرَوَاهُ أَبُوْدَاوُدَ وَ غَيْرُهُ: "الْمَيِّتَ" بِلَا شَكٍّ:

وسلم له ورغلم - او دخبرولو په طور سے عرض اوکړو. چه ابوسلمه رضی الله عنه وفات شو - نو نبی کریم صلی الله علیه وسلم عرض اوکړو، دا دُعا کوه - اے الله! څما او د دۀ ښینه اوکړے اوماله د دۀ نه ښه بدل راکړے - او زۀ وایم چه الله تعالیٰ ماته د محمد صلی الله علیه وسلم په صورت کښے چه کوم ښه بدل راکړے دے. هغه د ابوسلمه رضی الله عنه په هرحال کښے ښه اوبهتر او غوره دے - (مُسلمٌ)

امام مُسلم دا روایت د شک په اندازه کښے بیان کړے دے. چه کله تاسو مریض یا مړی ته ورځئ، او ابوداؤد او د هغه مذکرو بغیر د شک نه بیان کړے دے - او لفظ د "میت" ے ذکر کړے دے -

۲۸- وَعَنْهَا قَالَتْ سَمِعْتُ رَسُوْلَ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُوْلُ: "مَا مِنْ عَبْدٍ تُصِيْبُهُ مُصِيْبَةٌ فَيَقُوْلُ: إِنَّا لِلّٰهِ وَ إِنَّا إِلَيْهِ رَاجِعُوْنَ اَللّٰهُمَّ اْجُرْنِي فِي مُصِيْبَتِي وَ اخْلُفْ لِي خَيْرًا مِنْهَا: إِلَّا آجَرَهُ اللّٰهُ تَعَالَى فِي مُصِيْبَتِهِ وَأَخْلَفَ لَهُ خَيْرًا مِنْهَا قَالَتْ: فَلَمَّا تُوُفِّيَ أَبُوْسَلَمَةَ قُلْتُ كَمَا أَمَرَنِي رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَأَخْلَفَ اللّٰهُ لِي خَيْرًا مِنْهُ رَسُوْلَ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ -

(رَوَاهُ مُسْلِمٌ)

۲۸- حضرت اُم سلمه رضی الله عنها نه روایت دے - چه ما د رسول الله صلی الله علیه وسلم نه داسے فرمائیلی آوریدلی دی. چه کوم یو بنده د مصیبت اوغم په وخت کښے انا لله و انا الیه راجعون اووائی، او دا دُعا اوکړی. (ترجمه): اے الله! څما د مصیبت اوغم ماله بدله او ثواب راکړے. او مانه چه کوم څیز لاړو - د هغے ما ته بنه بدل راکړے - " نو الله تعالیٰ به د هغے ضرور بدله ورکړی - اُم سلمه رضی الله عنها وائی. چه د ابوسلمه رضی الله عنه د وفات نه پس چه ما کله د نبی کریم صلی الله علیه وسلم د حکم مطابق کلمات اووئیل، نو الله تعالیٰ د نبی کریم صلی الله علیه وسلم په شکل کښے د ابوسلمه رضی الله عنه نه بنه بدل راکړو - (مُسلمٌ)

۲۹- وَعَنْ أَبِي مُوْسٰى رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُوْلَ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: "إِذَا مَاتَ وَلَدُ الْعَبْدِ قَالَ اللّٰهُ تَعَالٰى لِمَلَائِكَتِهِ: قَبَضْتُمْ وَلَدَ عَبْدِي؟ فَيَقُوْلُوْنَ: نَعَمْ فَيَقُوْلُ: قَبَضْتُمْ ثَمَرَةَ فُؤَادِهِ؟ [1] فَيَقُوْلُوْنَ نَعَمْ فَيَقُوْلُ فَمَاذَا قَالَ عَبْدِي؟

۲۹- حضرت ابوموسیٰ اشعری رضی الله عنه نه روایت دے - چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، چه کله د یو مسلمان بنده یوما شوم مړشی - نو الله تعالیٰ فرښتو ته وائی. څما د بنده د زړۀ ټکړه مو راوستله؟ نو هغوی اووائی، هو - بیا الله تعالیٰ وائی، چه څما د بنده د زړۀ ټکړه چه تاسو راوستله نو بنده څه اووئیل؟ اوځه عمل ئے وُو؟ فرښتے

[1] "قَبَضْتُمْ ثَمَرَةَ فُؤَادِهِ": ای ثمرة قلبه ؛

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

فَيَقُوْلُوْنَ: حَمِدَكَ وَاسْتَرْجَعَ فَيَقُوْلُ اللّٰهُ تَعَالٰى: اُبْنُوْا لِعَبْدِيْ بَيْتًا فِي الْجَنَّةِ وَسَمُّوْهُ بَيْتَ الْحَمْدِ" رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَقَالَ حَدِيْثٌ حَسَنٌ -

وائی، ستا صفتئے بیان کړو اوانا لله وانا الیه راجعون ئے اووئیل، نو الله تعالیٰ حکم اوکړی، چه ځما بنده دپاره په جنت کښے یو محل تیارکړئ. او مخامخ پرے "بیت الحمد" اولیکئ - (ترمذیؒ)
امام ترمذیؒ وائی، داحدیث حسن دے -

۳۰- وَعَنْ اَبِيْ هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ اَنَّ رَسُوْلَ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ يَقُوْلُ اللّٰهُ تَعَالٰى مَا لِعَبْدِيْ الْمُؤْمِنِ عِنْدِيْ جَزَاءٌ اِذَا قَبَضْتُ صَفِيَّهٗ مِنْ اَهْلِ الدُّنْيَا ثُمَّ اَحْتَسَبَهٗ[1] اِلَّا الْجَنَّةَ -
(رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ)

۳۰- حضرت ابوهریره رضی الله عنه نه روایت دے - چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، چه دا الله تعالیٰ ارشاد دے - چه زهٔ کله د خپل بنده نه د هغهٔ خوښ څیز آخلم اوهغه پرے راضی شی، اوصبراوکړی - نو هغهٔ له بدله کښے جنت ورکوم -
(بُخاریؒ)

۳۱- وَعَنْ اُسَامَةَ بْنِ زَيْدٍ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُمَا قَالَ: اَرْسَلَتْ اِحْدٰى بَنَاتِ النَّبِيِّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ اِلَيْهِ تَدْعُوْهُ وَتُخْبِرُهٗ اَنَّ صَبِيًّا لَهَا - اَوِ ابْنًا لَهَا فِي الْمَوْتِ[2] فَقَالَ لِلرَّسُوْلِ: "اِرْجِعْ اِلَيْهَا فَاَخْبِرْهَا اَنَّ لِلّٰهِ تَعَالٰى مَا اَخَذَ وَلَهٗ مَا اَعْطٰى وَكُلُّ شَيْءٍ عِنْدَهٗ بِاَجَلٍ مُسَمًّى فَمُرْهَا فَلْتَصْبِرْ وَلْتَحْتَسِبْ" وَذَكَرَ تَمَامَ الْحَدِيْثِ.
(مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ)

۳۱- حضرت اسامه بن زید رضی الله عنه نه روایت دے - چه د نبی کریم صلی الله علیه وسلم یوے لور حضرت زینب رضی الله عنها نبی کریم صلی الله علیه وسلم ته خبر ورکړو، چه ځما د ماشوم آخری سلګئ دی - تاسو راشئ - نبی کریم صلی الله علیه وسلم خبر راوړونکی ته اوفرمائیل، چه واپس لاړشه اوځما لور ته اووایه، چه هغه څیز د الله تعالیٰ وُو او واپس ئے واخستو - او کوم ئے چه درکړے دے هغه هم د هغهٔ دی - او الله تعالیٰ دهر څیز دپاره یو وخت مقرر کړے دے - نو هغے ته اووایه چه صبر کوه - او د الله تعالیٰ داجر او ثواب اُمید اوطمع ساته - بیا راوی باقی روایت تمام کړو - (بُخاریؒ ومُسلمؒ)

باب

جَوَازُ الْبُكَآءِ عَلَى الْمَيِّتِ بِغَيْرِ نَدْبٍ وَلَا نِيَاحَةٍ !!

مړی باندے صرف داوښکو تویولو اجازت دے

ف: - دے باب کښے درے احادیث دی - د باب د عنوان لاندے امام نوویؒ وائی - چه مړی باندے اوښکے تویول شته اواجازت هم شته - په زوره د ژړا اودچغو او ویرونو اجازت نشته - مړی باندے ژړا کول حرام دی - ددے بیان

[1] "ثم احتسبه" ای ادخره ورجا ثواب موته والصبر علیه من الله تعالیٰ.
[2] "فی الموت" ای فی مقدمات الموت.

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

به "کتاب النهی" لاندے مستقل باب کښے اوشی - پاتے شوه د ژړا مسئله، نو ددے په منع والی کښے چه کوم احادیث ذکر شوی دی، په هغے کښے دا وئیلے شوی دی. چه دکوروالو ژړا سره مړی باندے عذاب وی. او داسے حدیثونو کښے تاویل شوے دے. او په مړی خو عذاب هغه وخت وی چه کله مړے په خپل ځان د مړک نه پس کوروالا ته د ژړا وصیت اوکړی، چه ما پسے اوژاړئ. نو داسے ژړا چه هغے کښے شکا یتونه کول او مخ وهل فریادونه کول چغے وهل وی. دا منع دی - او صرف اونسکے بهیدلو کښے نه زیرا احادیث دی چه دا جائز دی. صرف یوځو د هغے نه ذکر کولے شی -

امام نووی رحمة الله علیه وائی، چه په مړی ژړا کول حرام دی - اوان شاء الله د دے متعلق به "کتاب النهی" کښے یو باب راشی - پاتے شوه د ژړا مسئله - نو د دے متعلق احادیثو کښے تاویل شوے دے - نو دا احادیث په دے صورت کښے بنودلے شوی دی - چه کله مړکید ونکے سړے د ژړا کولو وصیت اوحکم اوکړو - او احادیثو کښے منع د داسے ژړا نه ده - چه هغے کښے مړئے یا فریادونه او د شور وی - او بغیر دے نه ژړا باندے په یراحادیث موجود دی - لکه یوځو دنمونے په طور لیکلے شی -

(نبوی احادیث)

۳۲ - عَنْ ابْنِ عُمَرَ رَضِیَ اللّٰهُ عَنْهُمَا اَنَّ رَسُوْلَ اللّٰهِ صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَسَلَّمَ عَادَ سَعْدَ بْنَ عُبَادَةَ وَمَعَهٗ عَبْدُ الرَّحْمٰنِ بْنَ عَوْفٍ وَسَعْدُ بْنُ اَبِیْ وَقَّاصٍ وَعَبْدُ اللّٰهِ بْنُ مَسْعُوْدٍ رَضِیَ اللّٰهُ عَنْهُمْ فَبَکٰی رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَسَلَّمَ فَلَمَّا رَاَی الْقَوْمُ بُکَآءَ رَسُوْلِ اللّٰهِ صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَسَلَّمَ بَکَوْا فَقَالَ: "اَلَا تَسْمَعُوْنَ اِنَّ اللّٰهَ لَا یُعَذِّبُ بِدَمْعِ الْعَیْنِ وَلَا بِحُزْنِ الْقَلْبِ وَلٰکِنْ یُعَذِّبُ بِهٰذَا اَوْ یَرْحَمُ" وَاَشَارَ اِلٰی لِسَانِهٖ - (مُتَّفَقٌ عَلَیْهِ)

۳۲ - حضرت عبدالله بن عمر فاروق رضی الله عنهما نه روایت دے - چه رسول الله صلی الله علیه وسلم د سعد بن عباده رضی الله عنه پوښتنے له لاړو - دغه وخت د نبی کریم صلی الله علیه وسلم سره عبدالرحمٰن بن عوف، سعد بن ابی وقاص او عبدالله بن مسعود رضی الله عنهم هم وو - د سعد رضی الله عنه په نازک حالت د نبی کریم صلی الله علیه وسلم ژړه ډک شو - او د ستړکونه ئے اوښکے روانے شوے - صحابه ؤ رضی الله عنهم چه نبی کریم صلی الله علیه وسلم په ژړا اولیدلو نو هغوی هم په ژړا شول - نبی کریم صلی الله علیه وسلم چه دا اولیدل، نو وے فرمائیل، گورئ الله تعالیٰ نه اوښکو توبولو سره خفه کیږی او نه د زړه خفګان سره - مګر د ژبے په وجه سره خفه کیږی او عذاب ورکوی - او یا پرے رحم کوی یعنی چغو وهلو سره ژړا باندے او فریاد دونو شکایتونو باندے الله تعالیٰ عذاب ورکوی - (بُخَارِیٌّ وَمُسْلِمٌ)

۳۳ - وَعَنْ اُسَامَةَ بْنِ زَیْدٍ رَضِیَ اللّٰهُ عَنْهُمَا اَنَّ رَسُوْلَ اللّٰهِ صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَسَلَّمَ رُفِعَ اِلَیْهِ ابْنُ

۳۳ - حضرت اسامه بن زید رضی الله عنهما نه روایت دے - چه د رسول الله صلی الله علیه وسلم په خدمت کښے د هغوی دیوے

له "وهو یجود بنفسه" ای یخرجها ویدفعها کما یدفع الانسان ما یجود به.

ای تدمعان: ای تدمعان وتسیل الدموع وتکسر الرآء.

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297696/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

ابْنَتِهِ وَهُوَ فِي الْمَوْتِ فَفَاضَتْ عَيْنَا رَسُوْلِ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ لَهُ سَعْدٌ مَا هٰذَا يَا رَسُوْلَ اللّٰهِ؟ قَالَ: هٰذِهِ رَحْمَةٌ جَعَلَهَا اللّٰهُ تَعَالٰى فِي قُلُوْبِ عِبَادِهِ وَإِنَّمَا يَرْحَمُ اللّٰهُ مِنْ عِبَادِهِ الرُّحَمَآءَ - مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ -

لور ېچې راوستلے شو چه آخری سلګئ لے وے - نو نبی کریم صلی الله علیه وسلم چه اوکتل نو ستړګو نه ئے اوښکے روانے شوے. دا حالت چه سعد رضی الله عنه اوکتلو نو وے وئیل، یا رسول الله! دا څه دی؟ نو نبی کریم صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، دا رحمت او شفقت دے. چه کوم الله تعالیٰ د بندګانو نو په زړونو کښے اچولے دے. او الله تعالیٰ په هغه بندګانو نو خپل رحم کوی، کوم چه مهربانه شقیق او نرم زړی وی - (بُخاریٌ و مُسلمٌ)

۳۴- وَعَنْ اَنَسٍ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ اَنَّ رَسُوْلَ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ دَخَلَ عَلٰى ابْنِهِ اِبْرَاهِيْمَ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ وَهُوَ يَجُوْدُ بِنَفْسِهِ لَهُ فَجَعَلَتْ عَيْنَا رَسُوْلِ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ تَذْرِفَانِ لَهُ فَقَالَ لَهُ عَبْدُ الرَّحْمٰنِ بْنُ عَوْفٍ وَاَنْتَ يَا رَسُوْلَ اللّٰهِ؟ فَقَالَ: يَا ابْنَ عَوْفٍ اِنَّهَا رَحْمَةٌ " ثُمَّ اَتْبَعَهَا بِاُخْرٰى، فَقَالَ اِنَّ الْعَيْنَ تَدْمَعُ وَالْقَلْبَ يَحْزَنُ وَلَا نَقُوْلُ اِلَّا مَا يُرْضِي رَبَّنَا وَاِنَّا لِفِرَاقِكَ يَا اِبْرَاهِيْمُ لَمَحْزُوْنُوْنَ "- رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ وَرَوٰى بَعْضَهُ مُسْلِمٌ وَالْاَحَادِيْثُ فِي الْبَابِ كَثِيْرَةٌ فِي الصَّحِيْحِ مَشْهُوْرَةٌ وَاللّٰهُ اَعْلَمُ ؛

۳۴- حضرت انس بن مالک رضی الله عنه نه روایت دے - چه نبی کریم صلی الله علیه وسلم د زړګۍ ټکړے حضرت ابراهیم رضی الله عنه له تشریف یوړو و - نو د هغهٔ د ساه آخري سلګئ وے - د هغهٔ بے آرامه کیدل او سختی چه نبی کریم صلی الله علیه وسلم اولیدله - نو د ستړګو نه ئے اوښکے روانے شوے - نو عبدالرحمٰن بن عوف رضی الله عنه عرض اوکړو، یا رسول الله! تا سوهم ژاړهٔ؟ نو نبی کریم صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، اے ابن عوف! دا رحمت او شفقت دے - دے سره بیا نورهم نبی کریم صلی الله علیه وسلم اوژړل - او د ستړګو نه ئے اوښکے روانے شوے - بیا د غه وخت نبی کریم صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، چه ستړګے اوښکے توی وی او زړهٔ مے خفه دے. مګر خُمار د ژبے نه هغه څهٔ اوځی، کوم چه خُوښ رب خوښوی - اے د زړګۍ ټکړے ابراهیمه! مونږ ستا په جدائی خفه او غمجن یو - (بُخاریٌ)

امام مُسلمٌ د دے حدیث بعضے حصے ذِکر کړی دی - نور وکتابونو کښے هم د دے عنوان لاندے په دے مضمون باندے ډیر مشهور احادیث بیان کړی دی، او علماؤ د دے روایت په سلسله کښے داهم بیان کړی دی - چه د نبی کریم صلی الله علیه وسلم دا راتلل د ابو سیف لوهار کور ته شوی وُو - چه د هغهٔ ښځے ابراهیم رضی الله عنه ته شوده ورکول - او د هغهٔ په کور کښے دماشوم والی په حالت کښے وفات شوے وُو -

بابٌ

بَابُ الْكَفِّ عَنْ مَا يُرٰى مِنَ الْمَيِّتِ مِنْ مَكْرُوْهٍ !!

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

که دمړی نه څه نامناسبه خبره ظاهرشی، نوهغه پټه ساتل پکار دی؛

ف ۱- دے باب کښے صرف یوحدیث دے۔

(نبوی حدیث)

۳۵- عَنْ اَبِیْ رَافِعٍ اَسْلَمَ مَوْلٰی رَسُوْلِ اللّٰہِ صَلَّی اللّٰہُ عَلَیْہِ وَسَلَّمَ اَنَّ رَسُوْلَ اللّٰہِ صَلَّی اللّٰہُ عَلَیْہِ وَسَلَّمَ قَالَ: مَنْ غَسَّلَ مَیِّتًا فَکَتَمَ عَلَیْہِ غَفَرَ اللّٰہُ لَہٗ اَرْبَعِیْنَ مَرَّۃً" رَوَاہُ الْحَاکِمُ وَقَالَ صَحِیْحٌ عَلٰی شَرْطِ مُسْلِمٍ۔

۳۵- حضرت ابورافع اسلم رضی الله عنه د نبی کریم صلی الله علیه وسلم دغلام نه روایت دے۔ چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، چه مړی ته غسل ورکونکے که د مړي څه عیب نقصان وغیره ناخوښه کار اولیدلو، نوهغه دے پټ کړي۔ نو الله تعالیٰ به د دغه کس څلویښت واړه بښنه اوکړي۔ (حاکمؒ)

حاکم رحمة الله علیه وائی، چه دمسلم په شرط سره دا روایت صحیح دے۔

باب ۱۲

بَابُ الصَّلٰوۃِ عَلَی الْمَیِّتِ وَتَشْیِیْعِہٖ وَحُضُوْرِ دَفْنِہٖ وَکَرَاھَۃِ اِتِّبَاعِ النِّسَآءِ الْجَنَآئِزَ

د جنازے مونځ

ف ۱- دے باب کښے درے احادیث دی۔ دے باب کښے چه کوم احادیث بیان شوی دی۔ دے کښے د جنازے، جنازے سره د تللو، بښخولو کښے د شریک کیدلو، او دښخولو د جنازے سره د شریک کیدلو د مکروهوالی وغیره احکام بیان شوی دی۔ او د جنازے د فضیلت بخکښے بیان شوے دے۔

(نبوی احادیث)

۳۶- عَنْ اَبِیْ ھُرَیْرَۃَ رَضِیَ اللّٰہُ عَنْہُ قَالَ: قَالَ رَسُوْلُ اللّٰہِ صَلَّی اللّٰہُ عَلَیْہِ وَسَلَّمَ مَنْ شَھِدَ الْجَنَازَۃَ حَتّٰی یُصَلّٰی عَلَیْھَا فَلَہٗ قِیْرَاطٌ وَمَنْ شَھِدَھَا حَتّٰی تُدْفَنَ فَلَہٗ قِیْرَاطَانِ" قِیْلَ: وَمَا الْقِیْرَاطَانِ؟ قَالَ: "مِثْلُ الْجَبَلَیْنِ الْعَظِیْمَیْنِ"۔

(مُتَّفَقٌ عَلَیْہِ)

۳۶- حضرت ابوهریره رضی الله عنه نه روایت دے۔ چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، چه څوک جنازے سره مانځه پورے ایسارشی نوهغهٔ له د یو قیراط برابر اجر وثواب لیکلے شی۔ او څوک چه بښخیدلو پورے ایسارشی۔ نو هغهٔ له د دوو قیراطو برابر ثواب لیکلے شی۔ نبی کریم صلی الله علیه وسلم نه پوښتنه اوکړے شوه۔ چه دوه قیراطه څومره دی؟ نو نبی کریم صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، داد ډیرو غټو غرونو برابر وی۔ (بخاریؒ ومسلمؒ)

۳۷- وَعَنْہُ اَنَّ رَسُوْلَ اللّٰہِ صَلَّی اللّٰہُ عَلَیْہِ وَسَلَّمَ قَالَ: مَنِ اتَّبَعَ جَنَازَۃَ مُسْلِمٍ اِیْمَانًا وَّاحْتِسَابًا وَّکَانَ مَعَہٗ[1] حَتّٰی یُصَلّٰی عَلَیْھَا

۳۷- دا روایت هم د حضرت ابوهریره رضی الله عنه دے۔ وائی چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، چه دایمان جوړولو او د ثواب حاصلولو په نیت سره څوک د مسلمان

[1] وکان معه" کذا بالاصول التی بایدینا والظاهر: وکان معها !!

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

وَيُفْرَغُ مِنْ دَفْنِهَا فَإِنَّهُ يَرْجِعُ مِنَ الْأَمْرِ بِقِيرَاطَيْنِ كُلُّ قِيرَاطٍ مِثْلُ أُحُدٍ وَمَنْ صَلَّى عَلَيْهَا ثُمَّ رَجَعَ قَبْلَ أَنْ تُدْفَنَ فَإِنَّهُ يَرْجِعُ بِقِيرَاطٍ (رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ)

ورورجنازے سرہ شریک شی او بیا پرے مونځ هم اوکړی. او یا سنخیدلو یورے هم ورسرہ وی. نو د اُحد د غرهومره د دوو قیراطو ثواب به ورکولے شی. اوکه د سنخیدو نه مخکښے ئے مونځ اوکړو، او واپس شو. نو د یو قیراط د ثواب حقدار شو. (بخاریؒ)

۳۸- وَعَنْ أُمِّ عَطِيَّةَ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهَا قَالَتْ نُهِينَا عَنِ اتِّبَاعِ الْجَنَائِزِ وَلَمْ يُعْزَمْ عَلَيْنَا مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ وَمَعْنَاهُ "وَلَمْ يُشَدَّدْ فِي النَّهْيِ كَمَا يُشَدَّدُ فِي الْمُحَرَّمَاتِ.

۳۸- حضرت اُم عطیه رضی الله عنها وائی، چه مونږ جنازے سرہ د تللو نه منع کړے شوی یو. مګر سختئ سره نه یو منع کړے شوی. (بخاریؒ)

مطلب دا چه نور و حرام شوُ او منع شوی کار و نو کښے چه څومره سختئ سره منع کړے شوی یو نو دومره دے سلسله کښے سختی نه ده کړے شوے.

باب ۱۳

بَابُ اسْتِحْبَابِ تَكْثِيرِ الْمُصَلِّينَ عَلَى الْجَنَازَةِ وَجَعْلُ صُفُوفِهِمْ ثَلَاثَةً فَأَكْثَرَ

په جنازه کښے د مونځ کونکو کثرت بنهٔ دے

ف:- دے باب کښے درے احادیث دی. جنازه کښے د مونځ کونکو پیروالے د مړی د پاره په ږغوره دے. که سړی زیات وی نو درے صفونه دے جوړ کړے شی. درے یونه زیات هم جوړولے شی. مګر داخیال پکار دے. چه د صفونو تعداد طاق وی یعنی درے، پنځه، اووه وغیره.

(نبوی احادیث)

۳۹- عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهَا قَالَتْ قَالَ رَسُولُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ "مَا مِنْ مَيِّتٍ يُصَلِّي عَلَيْهِ أُمَّةٌ مِنَ الْمُسْلِمِينَ[1] يَبْلُغُونَ مِائَةً كُلُّهُمْ يَشْفَعُونَ لَهُ إِلَّا شُفِّعُوا فِيهِ".

(رَوَاهُ مُسْلِمٌ)

۳۹- حضرت عائشه رضی الله عنها فرمائی. چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، که یو مسلمان باندے سلو کسانو د جنازے مونځ اوکړو. او د بښنے دُعائیے ورله اوغوښتله. نو د هغوی سفارش د مړی د پاره قبلیږی. (مُسلمؒ)

۴۰- وَعَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُمَا قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ: مَا مِنْ رَجُلٍ مُسْلِمٍ يَمُوتُ فَيَقُومُ عَلَى جَنَازَتِهِ أَرْبَعُونَ رَجُلًا لَا يُشْرِكُونَ

۴۰- حضرت عبد الله بن عباس رضی الله عنهما نه روایت دے. چه ما د رسول الله صلی الله علیه وسلم نه داسے فرمائیلے آوریدلی دی. چه د یو مسلمان په جنازه کښے داسے څلویښت کسان جمع شی. چه الله تعالیٰ سره ئے څوک شریک نه وی جوړ

[1] الامة": الجماعة.

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

بِاللّٰهِ شَيْئًا اِلَّا شَفَعَهُمُ اللّٰهُ فِيْهِ".
(رَوَاهُ مُسْلِمٌ)

کړے۔ نو اللہ تعالیٰ دهغوی سفارش د مړی په حق کښے قبلوی۔ (مُسلمؒ)

۴۱- وَعَنْ مُرْثَدِ بْنِ عَبْدِ اللّٰهِ الْيَزَنِيِّ قَالَ: كَانَ مَالِكُ بْنُ هُبَيْرَةَ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ اِذَا صَلّٰى عَلَى الْجَنَازَةِ فَتَقَالَ النَّاسُ عَلَيْهَا جَزَاءَهُمْ عَلَيْهَا ثَلَاثَةَ اَجْزَاءٍ ثُمَّ قَالَ: قَالَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: مَنْ صَلّٰى عَلَيْهِ ثَلَاثَةٌ صُفُوْفٍ فَقَدْ اَوْجَبَ[1] رَوَاهُ اَبُوْدَاوُدَ وَالتِّرْمِذِيُّ وَقَالَ حَدِيْثٌ حَسَنٌ!

۴۱- حضرت مرثد بن عبد الله یزنی رحمة الله علیه وائی۔ چه مالک بن هبیره رضی الله عنه دچا دجنازے مونځ کولو. اوکسان به لږ وُو۔ نو درے صفونه به ئے ترے جوړول او وئیل به ئے۔ چه رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمائیلی دی۔ چه کوم مړی باندے درے صفونه مونځ اوکړی۔ نوهغهٔ دپاره جنت واجب شی۔
(ابوداؤدؒ وترمذیؒ)
امام ترمذی رحمة الله علیه وائی چه دا حدیث حسن دے۔

باب ۱۴

بَابُ مَا يُقْرَأُ فِيْ صَلٰوةِ الْجَنَازَةِ

دا باب دے په بیان ددے کښے چه دجنازے په مانځه کښے به څه وئیلے شی؟ دے کښے څلور تکبیرونه کولے شی۔ پرومبی تکبیر نه پس اول به اعوذ بالله اووائی، بیا سورة فاتحه او دوئیم تکبیر کښے به په نبی کریم صلی الله علیه وسلم درُود اووائی۔ نو دا درُود به وائی: "اللّٰهم صل علی محمد وعلی ال محمد" افضله اوغوره دا ده چه "انك حميد مجيد" پورے پوره درُود اووائی۔ او دیرخلق دقرآن پاک دا آیت "ان الله وملئكته" آخره پورے وئیل کافی گڼی۔ حالانکه دے سره مونځ

يُكَبِّرُ اَرْبَعَ تَكْبِيْرَاتٍ يَتَعَوَّذُ بَعْدَ الْاُوْلٰى ثُمَّ يَقْرَاُ فَاتِحَةَ الْكِتَابِ ثُمَّ يُكَبِّرُ الثَّانِيَةَ ثُمَّ يُصَلِّيْ عَلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَيَقُوْلُ اَللّٰهُمَّ صَلِّ عَلٰى مُحَمَّدٍ وَعَلٰى اٰلِ مُحَمَّدٍ وَالْاَفْضَلُ اَنْ يُتَمِّمَهُ بِقَوْلِهِ كَمَا صَلَّيْتَ عَلٰى اِبْرَاهِيْمَ اِلٰى قَوْلِهِ حَمِيْدٌ مَّجِيْدٌ. وَلَا يَقُوْلُ مَا يَفْعَلُهُ كَثِيْرٌ مِّنَ الْعَوَامِ مِنْ قِرَاءَتِهِمْ اِنَّ اللّٰهَ وَمَلٰئِكَتَهُ يُصَلُّوْنَ عَلَى النَّبِيِّ اَلْاٰيَةَ. فَاِنَّ لَا تَصِحُّ صَلٰوتُهُ اِذَا اقْتَصَرَ عَلَيْهِ ثُمَّ يُكَبِّرُ الثَّالِثَةَ وَيَدْعُوْا لِلْمَيِّتِ وَلِلْمُسْلِمِيْنَ بِمَا سَنَذْكُرُهُ مِنَ الْاَحَادِيْثِ اِنْ شَآءَ اللّٰهُ تَعَالٰى ثُمَّ يُكَبِّرُ الرَّابِعَةَ وَيَدْعُوْا وَمِنْ اَحْسَنِهِ اَللّٰهُمَّ لَا تَحْرِمْنَا اَجْرَهُ وَلَا تَفْتِنَّا بَعْدَهُ وَاغْفِرْ لَنَا وَلَهُ وَالْمُخْتَارُ اَنَّهُ

نهٔ صحیح کیږی۔ بیا به دریم تکبیر اوکړی. اودمړی اوعامومسلمانانو دپاره به دُعا اوغواړی۔ اود دُعا کانو دپاره به انشاء الله مخکښے احادیث بیان کړے شی۔ بیا به څلورم تکبیر اوکړی۔ او دُعا به اوکړی۔ دغه وخت دپاره ډیره ښه دُعا دا ده۔ (ترجمه): "اے الله! مونږ ددے داجر نه بے نصیبه اوبے حصے مه کړے۔ اودے نه پس مونږ په فتنه کښے مه اخته کوے. ددهٔ اوځمونږ ببښنه اوکړے۔" مخکښے د ابن ابی اوفیٰ راتلونکی حدیث د څلورم

[1] "اوجب": ای وجبت له الجنة ؛

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

يُطَوِّلُ الدُّعَآءَ فِي الرَّابِعَةِ خِلَافَ مَا يَعْتَادُهُ أَكْثَرُ النَّاسِ لِحَدِيْثِ ابْنِ أَبِيْ أَوْفَى الَّذِيْ سَنَذْكُرُهُ إِنْ شَآءَ اللّٰهُ تَعَالٰى - وَأَمَّا الْأَدْعِيَةُ الْمَأْثُوْرَةُ بَعْدَ التَّكْبِيْرَةِ الثَّالِثَةِ فَمِنْهَا -

تکبیر نه پس اوږده دُعا وئیل راغلی دی. کومه چه عام طور سره وئیلے کیږی - دا غوره نه ګڼلے ده - او دریم تکبیر نه پس نقل شوے دُعاګانے ډیرے دی - دلته یو څو احادیث ذکر کولے شی -

(د جنازے دمونځ طریقه)

ف ۱ - دے باب کښے شپږ احادیث دی - د اخبرہ دے بنکارہ وی کوته شی - چه امام نووی رحمة الله علیه چه د باب د عنوان لاندے د جنازے د مانځه چه کومه طریقه بشودلے ده، چه هغے کښے د اعوذ بالله او د سورت فاتحے وئیلو روایت راغلے دے - دا د امام شافعی رحمة الله علیه د مذهب مطابق دے - د امام ابوحنیفه او د امام مالک رحمهما الله د مذهب مطابق د جنازے په مانځه کښے سورة فاتحه وئیل سُنت نه دی - او کوموا احادیثو کښے چه فاتحه وئیل ذکر شوی دی - نو هلته هم د دُعا په طور ذکر شوی دی - د قراءت په طور نه دُ دی - د غسے د څلورو واړو مذهبونو امامانو د متفقه مذهب مطابق د جنازے په مانځه کښے څلور تکبیرونه دی - او زیاتی تکبیرونه د اسلام په شروع کښے وُو - او د اسلام د ابتداء وخت خبره ده - آخری عُمر کښے نبی کریم صلی الله علیه وسلم څلور تکبیرونه کړی دی - د باب د عنوان لاندے د امام نووی رحمة الله علیه ارشادات اوګورئ -

(نبوی احادیث)

۴۲ - عَنْ أَبِيْ عَبْدِ الرَّحْمٰنِ عَوْفِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ: صَلّٰى رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَلٰى جَنَازَةٍ فَحَفِظْتُ مِنْ دُعَآئِهٖ وَهُوَ يَقُوْلُ: اَللّٰهُمَّ اغْفِرْ لَهٗ وَارْحَمْهُ وَعَافِهٖ وَاعْفُ عَنْهُ وَأَكْرِمْ نُزُلَهٗ ۱ه وَوَسِّعْ مُدْخَلَهٗ ۲ه وَاغْسِلْهُ بِالْمَآءِ وَالثَّلْجِ وَالْبَرَدِ ۳ه وَنَقِّهٖ مِنَ الْخَطَايَا كَمَا نَقَّيْتَ الثَّوْبَ الْأَبْيَضَ مِنَ الدَّنَسِ ۴ه وَأَبْدِلْهُ دَارًا خَيْرًا مِّنْ دَارِهٖ، وَأَهْلًا خَيْرًا مِّنْ أَهْلِهٖ وَزَوْجًا خَيْرًا مِّنْ زَوْجِهٖ

۴۲ - حضرت ابوعبدالرحمٰن عوف بن مالک رضی الله عنه نه روایت دے. چه رسول الله صلی الله علیه وسلم یوه جنازه کښے چه کومه دُعا وئیلے وه هغه ماته یاده ده هغه دا ده: (ترجمه): "اے الله! ددے مړی ببښنه اوکړے او په ده رحم اوکړے. اومعافی ورته اوکړے - د میلمستیا په طور ددهٔ دعزت دپاره ددهٔ قبر فراخه کړے - او دګناهونو نه ئے پاک وصاف اووینځے - او داغونه ئے داسے پاک او صفا کړے، لکه کنده اوخیرنے کیږے چه د خیری نه صفا کولے شی - د دُنیا د کور نه ورله ښه کور د کور والاؤ نه غوره کور والا د دُنیا د جوړے نه ورله غوره جوړه ورکړے. او جنت کښے ئے داخل کړے - او دا د قبر او د

۱ه "واکرم نزله" بضمتین: ای احسن نصیبه من الجنة ۲ه "مدخله" بضم المیم، الموضع الذی یدخل فیه وهو قبره الذی یدخله الله فیه ۳ه بالماء والثلج والبرد بفتحتین: والغرض تعمیم انواع الرحمة والمغفرة، فی مقابلة اصناف المعصیة و الغفلة ۴ه "الدنس" بفتحتین: الدرن یرید المبالغة فی التطهیر من الخطایا والذنوب -

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

وَاَدْخِلْهُ الْجَنَّةَ وَاَعِذْهُ مِنْ عَذَابِ الْقَبْرِ وَمِنْ عَذَابِ النَّارِ حَتّٰى تَمَنَّيْتُ اَنْ اَكُوْنَ اَنَا ذٰلِكَ الْمَيِّتُ. رَوَاهُ مُسْلِمٌ.

دوزخ د عذاب نه بچ کړے".
دغه وخت حُما زړهٔ اوغوښتل چه کاشکے دا مړے زهٔ وے.

(مُسلمٌ)

۴۳- وَعَنْ اَبِیْ هُرَيْرَةَ وَاَبِیْ قَتَادَةَ وَاَبِیْ اِبْرَاهِيْمَ الْاَشْهَلِيِّ عَنْ اَبِيْهِ وَاَبُوْهُ صَحَابِيٌّ رَضِیَ اللّٰهُ عَنْهُمْ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ اَنَّهٗ صَلّٰى عَلٰى جَنَازَةٍ فَقَالَ: اَللّٰهُمَّ اغْفِرْ لِحَيِّنَا وَمَيِّتِنَا وَصَغِيْرِنَا وَكَبِيْرِنَا وَذَكَرِنَا وَاُنْثَانَا وَشَاهِدِنَا وَغَائِبِنَا اَللّٰهُمَّ مَنْ اَحْيَيْتَهٗ مِنَّا فَاَحْيِهٖ عَلَى الْاِسْلَامِ وَمَنْ تَوَفَّيْتَهٗ مِنَّا فَتَوَفَّهٗ عَلَى الْاِيْمَانِ، اَللّٰهُمَّ لَا تَحْرِمْنَا اَجْرَهٗ وَلَا تَفْتِنَّا بَعْدَهٗ لَه" رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ مِنْ رِوَايَةِ اَبِیْ هُرَيْرَةَ وَالْاَشْهَلِيِّ وَرَوَاهُ اَبُوْ دَاوٗدَ مِنْ رِوَايَةِ اَبِیْ هُرَيْرَةَ وَاَبِیْ قَتَادَةَ قَالَ الْحَاكِمُ: حَدِيْثُ اَبِیْ هُرَيْرَةَ صَحِيْحٌ عَلٰى شَرْطِ الْبُخَارِيِّ: اَصَحُّ رِوَايَاتِ هٰذَا الْحَدِيْثِ رِوَايَةُ الْاَشْهَلِيِّ: قَالَ الْبُخَارِيُّ وَاَصَحُّ شَيْءٍ فِیْ هٰذَا الْبَابِ حَدِيْثُ عَوْفِ ابْنِ مَالِكٍ.

۴۳- حضرت ابوهریره رضی الله عنه ابوقتاده رضی الله عنه اوابوابراهیم اشهلی رضی الله عنه د خپل پلار رضی الله عنه نه روایت کوی- اودا هم صحابی دے- چه رسول الله صلی الله علیه وسلم یوه جنازه باندے دا دُعا اوکړه-

(ترجمه)، اے الله! ځمونږ ژوندی هم اوښے اومړی هم، واړهٔ هم، غټ هم، سړی هم، ښځے هم چه کوم مونږ سره دی اوکوم چه مونږ نه غائب دی، هغه هم- اے الله! مونږ کښے چه کوم ژوندی ساتے، نو په اسلام ئے ژوندی اوساتے- اوځوک چه مړی، نو دایمان په حالت کښے ئے مړهٔ کړے- اے الله! مونږ ددهٔ داجر نه بے حصے نه کړے- اودمړګ نه پس ئے مونږ امتحان کښے مهٔ اچوه-
(ترمذی) ترمذی رحمة الله علیه دا روایت دحضرت ابوهریره او اشهلی رضی الله عنهما نه بیان کړے دے- حاکم رحمة الله علیه وائی، چه دحضرت ابوهریره رضی الله عنه روایت دبخاری اومسلم په شرطونو کښے صحیح دے- ترمذی او امام بخاری رحمهما الله نه دا قول نقل شوے دے- چه دے روایاتو کښے د ټولو نه زیات صحیح روایت دا اشهلی رضی الله عنه دے- امام بُخاری رحمة الله علیه وائی، چه دحضرت ابوهریره رضی الله عنه روایت اوحدیث د عوف بن مالک رضی الله عنه دے-

۴۴- وَعَنْ اَبِیْ هُرَيْرَةَ رَضِیَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ سَمِعْتُ رَسُوْلَ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُوْلُ اِذَا صَلَّيْتُمْ عَلَى الْمَيِّتِ فَاَخْلِصُوْا

۴۴- حضرت ابوهریره رضی الله عنه نه روایت دے- چه ما د رسول الله صلے الله علیه وسلم نه داسے فرمائیلی آوریدلی دی- چه کله مړی باندے دجنازے مونځ کوئ- نو هغهٔ دپاره د زړهٔ داخلاصه

له "بعده": ای بعدی موته-

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

لَهُ الدُّعَآءَ -
(رَوَاهُ اَبُوْدَاوُدَ)

۴۵- وَعَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي الصَّلٰوةِ عَلَى الْجَنَازَةِ " اَللّٰهُمَّ اَنْتَ رَبُّهَا وَ اَنْتَ خَلَقْتَهَا وَاَنْتَ هَدَيْتَهَا لِلْاِسْلَامِ، وَاَنْتَ قَبَضْتَ رُوْحَهَا وَاَنْتَ اَعْلَمُ بِسِرِّهَا وَعَلَانِيَتِهَا وَقَدْ جِئْنَاكَ شُفَعَآءَ لَهُ فَاغْفِرْ لَهُ - رَوَاهُ اَبُوْدَاوُدَ -

دُعا کوئ -
(ابوداؤدؒ)

۴۵- دا روایت هم د حضرت ابوهریره رضی الله عنه دے. چه رسول الله صلی الله علیه وسلم به د جنازے په مانځه کښے دا دُعا وئیله: (ترجمه) اے الله! ته د دے مړی رب ئے - او دا هم ته پیدا کړے دے - او دا اسلام توفیق هم ته اورکړے دے. او هم ته ئے روح قبضه کړے دے - د ده د ښکاره او پټو خبرو نه هم ته خبر ئے. مونږ ستا په دربار کښے د ده سفارش کوو، چه دا مړے او ښه - (ابوداؤدؒ)

۴۶- وَعَنْ وَاثِلَةَ بْنِ الْاَسْقَعِ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ: صَلّٰى بِنَا رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَلٰى رَجُلٍ مِّنَ الْمُسْلِمِيْنَ فَسَمِعْتُهُ يَقُوْلُ: اَللّٰهُمَّ اِنَّ فُلَانَ ابْنَ فُلَانٍ فِيْ ذِمَّتِكَ[1] وَحَبْلِ جَوَارِكَ فَقِهِ فِتْنَةَ الْقَبْرِ وَعَذَابَ النَّارِ وَاَنْتَ اَهْلُ الْوَفَآءِ وَالْحَمْدِ اَللّٰهُمَّ فَاغْفِرْ لَهُ وَارْحَمْهُ اِنَّكَ اَنْتَ الْغَفُوْرُ الرَّحِيْمُ - رَوَاهُ اَبُوْدَاوُدَ

۴۶- حضرت واثله بن اسقع رضی الله عنه نه روایت دے - چه رسول الله صلی الله علیه وسلم یومسلمان مړی باندے جنازه کوله او مونږ هم ورسره وُو - نو نبی کریم صلی الله علیه وسلم نه دغه وخت ما دا دُعا واوریده له - (ترجمه) اے الله! فلانکے د فلانکی خُوئ ستا په ذمه واړئ کښے مړشو - او ستا په کتاب ئے عمل کولو - نو د قبر دامتحان او د دوزخ د عذاب نه ئے بچ کړے - پوره کول اووفا کول خو ستا شان دے - او ته د صفتونو لائق او حقدار ئے - اے الله! ده ته بښنه اوکړے - او په ده رحم اوکړے - بیشکه بښونکے او مهربانه خو هم ته ئے -

۴۷- وَعَنْ عَبْدِ اللّٰهِ بْنِ اَبِيْ اَوْفٰى رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُمَا اَنَّهُ كَبَّرَ عَلٰى جَنَازَةِ ابْنَةٍ لَهُ اَرْبَعَ تَكْبِيْرَاتٍ فَقَامَ بَعْدَ الرَّابِعَةِ كَقَدْرِ مَا بَيْنَ التَّكْبِيْرَتَيْنِ يَسْتَغْفِرُ لَهَا وَيَدْعُوْا ثُمَّ قَالَ: كَانَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَصْنَعُ هٰكَذَا وَفِيْ رِوَايَةٍ: كَبَّرَ اَرْبَعًا فَمَكَثَ سَاعَةً حَتّٰى ظَنَنْتُ اَنَّهُ

۴۷- حضرت عبدالله بن ابی اوفی رضی الله عنه نه روایت دے - چه هغوی په خپله ما شومه د جنازے مونځ کولو - نو د خلورو تکبیرونو نه پس بیا هم د دوُو تکبیرونو په اندازه ولاړ وُو او لور دپاره ئے ښښنه غوښتله - او دُعائے کوله - او بیائے اووئیل، چه رسول الله صلی الله علیه وسلم به داسے کول - یو روایت کښے داسے راغلی دی، چه خلورم تکبیر وئیلو نه پس دومره ایسار شو - چه ما خیال اوکړو

[1] "فی ذمتك" بكسر الذال المعجمة وتشديد الميم: اى فى عهدك وقوله صلى الله عليه وسلم "وحبل" بالمهملة والموحدة: اى وفى عروة "جوارك" بكسر الجيم: اى ذمامك "فقه فتنة القبر" اى احفظه من فتنة القبر وعذاب النار

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

سَيُكَبِّرُ خَمْسًا ثُمَّ سَلَّمَ عَنْ يَمِيْنِهِ وَعَنْ شِمَالِهِ: فَلَمَّا انْصَرَفَ قُلْنَا لَهُ: مَا هٰذَا؟ فَقَالَ: إِنِّيْ لَا أَيْهُدَكُمْ عَلٰى مَا رَأَيْتُ رَسُوْلَ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَصْنَعُ أَوْ هٰكَذَا صَنَعَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ رَوَاهُ الْحَاكِمُ وَقَالَ: حَدِيْثٌ صَحِيْحٌ

چه پنځم تکبیر به وائی - بیائے بنی اوکس طرف ته سلام اوکړځولو. کله چه هغه واپس شو- نومونږ پوښتنه اوکړه- چه دا تا څنګه مونځ اوکړو؟ نوویے وئیل، چه ما په مانځه کولو څنګه لیدلے وُو. هغسے مے اوکړو. ستا سود پاره مے پکښے څه زیاتے نه دے کړے- یائے دا اووئیل، چه دا سے به رسول الله صلی الله علیه وسلم کول. (حاکم) امام حاکم رحمة الله علیه وائی، چه دا حدیث صحیح دے-

باب ۱۵

بَابُ الْإِسْرَاعِ بِالْجَنَازَةِ

مړی ښخولو کښے تُندی؛

ف:- دے باب کښے دوُه احادیث دی- اولنی حدیث کښے د سرعت معنیٰ او مفهوم تیز او توند قدمونه اخستل دی- منډه وهل نه دی- دعام طور تللونه لږ تیز قدم اوچتول دی- منډے وهل منع دی- ځکه چه په منډه وهلو مړي ته تکلیف رسی- او یو مفهوم ئے دا دے، چه د مړی په ښخولو کښے تونديدی کوئ- بغیر دځه وجے نه ئے مه ساتئ- او روایت ئے هم تصدیق کوی-

(نبوی احادیث)

۴۸- عَنْ أَبِيْ هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: أَسْرِعُوْا بِالْجَنَازَةِ فَإِنْ تَكُ صَالِحَةً فَخَيْرٌ تُقَدِّمُوْنَهَا إِلَيْهِ وَإِنْ تَكُ سِوٰى ذٰلِكَ فَشَرٌّ تَضَعُوْنَهُ عَنْ رِقَابِكُمْ" مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ، وَفِيْ رِوَايَةٍ لِمُسْلِمٍ فَخَيْرٌ تُقَدِّمُوْنَهَا عَلَيْهِ"!

"تقدمونها علیه" را غلے دے

۴۸- حضرت ابوهریره رضی الله عنه نه روایت دے- چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، چه د مړی په ښخولو کښے تونديدی کوئ- ځکه که دا د نیک بنده جنازه وی. نو ښیګړے د پاره ئے خپل ځائے ته زر اورسوئ- او که د بدکار بنده جنازه وی- نو زر دا بوج د خپلو اوږو نه ښکته اولرے کړئ- (بخاریؒ و مُسلمؒ) اود مُسلم په یو روایت کښے د "الیه" په ځائے

۴۹- وَعَنْ أَبِيْ سَعِيْدٍ الْخُدْرِيِّ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ، كَانَ النَّبِيُّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُوْلُ: "إِذَا وُضِعَتِ الْجَنَازَةُ فَاحْتَمَلَهَا الرِّجَالُ عَلٰى أَعْنَاقِهِمْ فَإِنْ كَانَتْ صَالِحَةً قَالَتْ: قَدِّمُوْنِيْ وَإِنْ كَانَتْ غَيْرَ صَالِحَةٍ قَالَتْ لِأَهْلِهَا يَا وَيْلَهَا أَيْنَ تَذْهَبُوْنَ بِهَا؟ يَسْمَعُ صَوْتَهَا

۴۹- حضرت ابوسعید خدری رضی الله عنه نه روایت دے- چه رسول الله صلی الله علیه وسلم به فرمائیل، چه کله مړے د کفن نه پس کیښودلے شی- او خلق ئے د ښخولو د پاره اوچتوی- نو که دا مړے نیک وی- نو خلقو ته وائی، ما بوځئ- ما یوسئ او اورسوئ- او که بدکار وی، نو خلقو ته وائی- هائے هلئے، تاسو ما چرته اوړئ او چرته مے بوځئ؟ د مړی دا آواز د انسان نه بغیر هر آوری- که

لہ "لصعق" بفتح فکسر: ای لغشی علیه ؛

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

كُلُّ شَيْءٍ إِلَّا الْإِنْسَانَ وَلَوْ سَمِعَ الْإِنْسَانُ لَصَعِقَ لَه۔ (رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ)

انسان دا آواز واوړی، نو حوصله او هوش او حواس به ئے کار پریږدی۔ (بخاریؒ)

باب ۱۶

بَابُ تَعْجِيلِ قَضَاءِ الدَّيْنِ عَنِ الْمَيِّتِ وَالْمُبَادَرَةِ إِلَى تَجْهِيزِهِ إِلَّا أَنْ يَمُوتَ فَجْأَةً فَيُتْرَكَ حَتَّى يَتَيَقَّنَ مَوْتَهُ !!!

د مړی قرض ټینګ سره ادا کول؛

ف ۱: دے باب کښے دوه احادیث دی۔ مصنف په عنوان کښے وائی، چه د مړی قرض ادا کولو کښے تونديدی کوئ۔ او غسل او کفن کښے بغیر دځه وجهے نه وروسته والے کوئ۔ البته د ناڅاپی او سمدستی مرګ په صورت کښے کله پورے چه غسل او کفن کولو کښے پوره یقین نه وی شوے نو وروسته والی کښے بیا څه ګناه نشته۔ (نبوی احادیث)

۵۰- عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ "نَفْسُ الْمُؤْمِنِ مُعَلَّقَةٌ بِدَيْنِهِ لَه حَتَّى يُقْضَى عَنْهُ" رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَقَالَ: حَدِيثٌ حَسَنٌ!

۵۰- حضرت ابوهریره رضی الله عنه نه روایت دے۔ چه نبی کریم صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، چه د مؤمن روح د قرض په وجه هغه وخته پورے نیمه کښے زوړند وی۔ ترڅوچه د هغه قرض اداء نه کړے شی۔ (ترمذی)

او ترمذی رحمة الله علیه وائی، چه دا حدیث حسن دے۔

۵۱- وَعَنْ حُصَيْنِ بْنِ وَحْوَحٍ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ أَنَّ طَلْحَةَ بْنَ الْبَرَاءِ بْنِ عَازِبٍ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُمَا مَرِضَ فَأَتَاهُ النَّبِيُّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَعُودُهُ فَقَالَ إِنِّي لَا أُرَى طَلْحَةَ إِلَّا قَدْ حَدَثَ فِيهِ الْمَوْتُ فَآذِنُونِي بِهِ وَعَجِّلُوا بِهِ فَإِنَّهُ لَا يَنْبَغِي لِجِيفَةِ مُسْلِمٍ أَنْ تُحْبَسَ بَيْنَ ظَهْرَانَيْ أَهْلِهِ ۵۴ رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ

۵۱- حضرت حصین بن وحوح رضی الله عنه نه روایت دے۔ چه طلحه بن براء بن عازب رضی الله عنهما بیمار وُو۔ د هغوئ د پوښتنے دپاره نبی کریم صلی الله علیه وسلم تشریف راوړو۔ نبی کریم صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، زهٔ وینم چه طلحه رضی الله عنه نه د مرګ مرحله او وخت نزدے راتلونکے دے۔ ماله بیا د دهٔ د مرګ خبر راکړئ۔ او غسل او کفن کښے ورله تونديدی اوکړئ۔ ځکه چه مسلمان مړے کور کښے ایسارول مناسب نهٔ دی۔ (ابوداؤدؒ)

باب ۱۷

بَابُ الْمَوْعِظَةِ عِنْدَ الْقَبْرِ ؛ د قبر سره وعظ او نصیحت

ف ۱: دے باب کښے صرف یو حدیث دے۔

۱ه معلقة بدینه۔ ای محبوسة عند مقامها الکریم ۲ه لا اری" بضم الهمزة: ای اظن ۳ه فاذنونی" بمد الهمزة وکسر الذال المعجمة: ای اعلمونی بموته ۴ه بین ظهرانی اهله" ای بینهم۔

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

(نبوی حدیث)

۵۲- عَنْ عَلِيٍّ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ: كُنَّا فِيْ جَنَازَةٍ فِيْ بَقِيْعِ الْغَرْقَدِ[1] فَأَتَانَا رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَعَدَ وَقَعَدْنَا حَوْلَهُ وَمَعَهُ مِخْصَرَةٌ[2] فَنَكَسَ وَجَعَلَ يَنْكُتُ بِمِخْصَرَتِهِ ثُمَّ قَالَ، مَا مِنْكُمْ مِّنْ أَحَدٍ إِلَّا وَقَدْ كُتِبَ مَقْعَدُهُ مِنَ النَّارِ وَمَقْعَدُهُ مِنَ الْجَنَّةِ" فَقَالُوْا: يَا رَسُوْلَ اللّٰهِ! أَفَلَا نَتَّكِلُ عَلٰى كِتَابِنَا؟ فَقَالَ: "اِعْمَلُوْا فَكُلٌّ مُيَسَّرٌ لِمَا خُلِقَ لَهُ" وَذَكَرَ تَمَامَ الْحَدِيْثِ"۔

(مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ)

۵۲- حضرت علی رضی اللہ عنہ نہ روایت دے۔ چہ مونږ یوه جنازه کښے جنت البقیع کښے وُو۔ چه رسول اللہ صلی اللہ علیه وسلم تشریف راوړو۔ او کیناستلو۔ نو مونږ ترے هم گیرچاپیره کیناستلو۔ دغه وخت د نبی کریم صلی اللہ علیه وسلم په لاس مبارک کښے یوه تیره سر والا لخته وه۔ او سرئے بنکته کړے وُو۔ او په دغه لخته ئے زمکه کروله۔ بیائے اوفرمائیل، تاسو کښے یوهم داسے نشته چه د هغه ځائے به دوزخ یاجنت کښے مقرر او معلوم نه وی۔ صحابه وُ رضی اللہ عنهم عرض اوکړو یارسول اللہ! آیا مونږ داسے لیکلو سره بے فکره اوبے غمه کیږو۔ نبی کریم صلی اللہ علیه وسلم اوفرمائیل، نه۔ عمل کوئ۔ چا دپاره چه خه مقرر او پیدا کړے شوی دی۔ په هغے ئے هغه ته آسانی هم ورکړے شوے ده۔ او بیائے باقی پوره حدیث بیان کړو۔

(بُخاریؒ ومُسلمؒ)

باب ۱۸

بَابُ الدُّعَاءِ لِلْمَيِّتِ بَعْدَ دَفْنِهِ وَالْقُعُوْدِ عِنْدَ قَبْرِهِ سَاعَةً لِلدُّعَاءِ لَهُ وَالْاِسْتِغْفَارِ وَالْقِرَاءَةِ!

بنخولونه وروسته مړی دپاره دُعاء

ف:- دے باب کښے دوُه احادیث دی۔ د مړی د بنخولو نه پس د هغه په قبر لږ غوندے وخت اودریدل او ایسا ریدل او د هغه دپاره دُعا غوښتل او ښښنه غوښتل او قرآن وئیل درست دی۔ ځکه چه د مړی نه خلق لاړ شی نو د منکر نکیر فرښتو د سوال اوجواب وخت راشی۔ ځکه چه دغه وخت نه ډاره ډیره مړی ته د دُعا په صورت ښښنه او د قرآن قراءت او تلاوت تحفه ملاوُ شی۔ نودا د دغه مړی دپاره ډاډګیرنه اوښه وُجور شی۔ او د سوال وجواب ویره کمه شی یاختم شی۔

(نبوی احادیث)

۵۳- عَنْ أَبِيْ عَمْرٍو- وَقِيْلَ أَبُوْ عَبْدِ اللّٰهِ وَقِيْلَ أَبُوْ لَيْلٰى عُثْمَانُ بْنُ عَفَّانَ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ: كَانَ النَّبِيُّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ

۵۳- حضرت ابوعمرو یا ابوعبد اللہ یا ابولیلیٰ حضرت عثمان بن عفان رضی اللہ عنه نه روایت دے۔ چه نبی کریم صلی اللہ علیه وسلم به د مړی د بنخیدلو نه فارغ شو۔ نو هلته به ایسا ریدو او

[1] "الغرقد" بالمعجمة والقاف: ضرب من شجر العضاه وشجر الشوك، والغرقدة واحدة. وبقيع الغرقد: مقبرة اهل المدينة المنورة [2] "المخصرة"، بكسر الميم و سكون الخاء المعجمة وفتح الصاد المهملة هي هنا عصا ذات رأس معوج "ونكس" اي طأطأ راسه"۔

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansa

Downloaded By: Afghan Salar Library

وَسَلَّمَ إِذَا فَرَغَ مِنْ دَفْنِ الْمَيِّتِ وَقَفَ عَلَيْهِ وَقَالَ: "اسْتَغْفِرُوا لِأَخِيكُمْ وَسَلُوا لَهُ التَّثْبِيتَ[1] فَإِنَّهُ الْآنَ يُسْأَلُ".
(رَوَاهُ أَبُوْدَاوُدَ)

فرمائیل یې، چه دخپل ورور دپاره دښښنې دُعا اوغواړئ. او دهٔ دپارهٔ د استقامت او د قدمونو د مضبوطوالی دُعا اوغواړئ. ځکه چه اوس به د دهٔ نه سوال کولے شی.
(ابوداؤدؒ)

۵۴- وَعَنْ عَمْرِو بْنِ الْعَاصِ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ: إِذَا دَفَنْتُمُونِي فَأَقِيمُوا حَوْلَ قَبْرِي قَدْرَ مَا تُنْحَرُ جَزُورٌ وَيُقَسَّمُ لَحْمُهَا حَتَّى أَسْتَأْنِسَ بِكُمْ وَأَعْلَمَ مَاذَا أُرَاجِعُ بِهِ رُسُلَ رَبِّي. رَوَاهُ مُسْلِمٌ وَقَدْ سَبَقَ بِطُولِهِ قَالَ الشَّافِعِيُّ رَحْمَةُ اللّٰهِ وَيُسْتَحَبُّ أَنْ يُقْرَأَ عِنْدَهُ شَيْءٌ مِنَ الْقُرْآنِ وَإِنْ خَتَمُوا الْقُرْآنَ كُلَّهُ كَانَ حَسَنًا.

۵۴- حضرت عمرو بن عاص رضی الله عنه وصیت کړے وُو- چه کله ما ښخ کړئ نو ځما په قبر دومره ایسار شئ. څومره چه په اوښ حلالولوا و د هغے په تقسیمولو کښے لګی. ځکه چه ستا سو په موجودګی کښے ځما حوصله پاتے شی. یعنی وارے خطا نشی- او زهٔ د قبر د ماحول نه بے پرواه شم- او د سوال وجواب مرحله او وخت تیر شی- (مُسلمؒ)

د احدیث مخکښے تفصیل سره تیر شوے دے- امام شافعی رحمة الله علیه وئیلی دی، چه قبر سره دغه وخت څه قرآن مجید نه وئیل مستحب او ښه دی- او که ټول یوځائے شی او پوره قرآن ختم کړی نو دیر غوره ثواب دے-

باب ۱۹

بَابُ الصَّدَقَةِ عَنِ الْمَيِّتِ وَالدُّعَاءِ لَهُ!!

د مړی له طرفه صدقه او د خیر دُعاء؛

ف:- دے باب کښے یو آیت او دوهٔ احادیث دی-

(قرآنی آیت)

۱- قَالَ اللّٰهُ تَعَالَى[1]: "وَالَّذِينَ جَاءُوا مِنْ بَعْدِهِمْ يَقُولُونَ رَبَّنَا اغْفِرْ لَنَا وَلِإِخْوَانِنَا الَّذِينَ سَبَقُونَا بِالْإِيمَانِ.

۱- د الله تعالیٰ ارشاد دے- هغه خلق چه وروسته راتلونکی دی، دا به وائی: اے الله! مونږ ته ښښنه اوکړے- او ځمونږ هغه وړونړه هم او ښښنه کوم چه مونږ ته مخکښے د ایمان د سلامتی سره تیر شوی دی- (پ/ حشر)

(نبوی احادیث)

۵۵- وَعَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهَا أَنَّ رَجُلًا قَالَ لِلنَّبِيِّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّ أُمِّي

۵۵- حضرت عائشه رضی الله عنها نه روایت دے- چه یو سړی د نبی کریم صلی الله علیه وسلم نه پوښتنه اوکړه، چه ځما مور ناڅاپه مړه شوه- او ځما

[1] "التثبیت": ای عند سؤال الملکین لهٔ: اللّٰهم ثبتنا عند السؤال.

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

اَفْتَلَتَتْ نَفْسُهَا [1] وَ اَرَاهَا لَوْ تُكُلِّمَتْ تَصَدَّقَتْ فَهَلْ لَهَا مِنْ اَجْرٍ اِنْ تَصَدَّقْتُ عَنْهَا ؟ قَالَ: "نَعَمْ" (مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ)

خیال دے، چه هغے ته دځه وینا یا دځه کولو مهلت ورکړے شوے وے - نو ضرور به ئے څهٔ خیرخیرات کړے وُو - نو کهٔ زهٔ دهغے د طرفنه څهٔ خیرات کړم - نو آیا هغے ته به ئے څه اجر او ثواب ملاؤشی؟ نو نبی کریم صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، هو ولے نه - (بُخاریؒ و مُسلمؒ)

۵۶ - وَعَنْ اَبِیْ هُرَیْرَةَ رَضِیَ اللّٰهُ عَنْهُ اَنَّ رَسُوْلَ اللّٰهِ صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: "اِذَا مَاتَ الْاِنْسَانُ انْقَطَعَ عَمَلُهٗ اِلَّا مِنْ ثَلَاثٍ صَدَقَةٍ جَارِیَةٍ اَوْ عِلْمٍ یُنْتَفَعُ بِهٖ اَوْ وَلَدٍ صَالِحٍ یَدْعُوْ لَهٗ -

(رَوَاهُ مُسْلِمٌ)

۵۶ - حضرت ابوهریره رضی الله عنه نه روایت دے - چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل؛ کله چه انسان مری، نو دهغه نه دعملونو کولو سلسله ختمه شی - مګر درے خبرے نهٔ ختمیږی، چه د هغے د ثواب سلسله جاری وی - (۱) صدقه جاریه (۲) علم چه فائده ترے اخستلے او اوچتولے شی (۳) نیک آولاد چه هغهٔ دپاره دُعا کوی - (مُسلمؒ)

باب

بَابُ ثَنَاءِ النَّاسِ عَلَی الْمَیِّتِ !! د مړی ښهٔ یادول ؛

ف :- دے باب کښے دوُه احادیث دی -

(نبوی احادیث)

۵۷ - عَنْ اَنَسٍ رَضِیَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ مَرُّوْا بِجَنَازَةٍ فَاَثْنَوْا عَلَیْهَا خَیْرًا فَقَالَ النَّبِیُّ صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَسَلَّمَ: "وَجَبَتْ ثُمَّ مَرُّوْا بِاُخْرٰی فَاَثْنَوْا عَلَیْهَا شَرًّا فَقَالَ النَّبِیُّ صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَسَلَّمَ: "وَجَبَتْ" فَقَالَ عُمَرُ بْنُ الْخَطَّابِ رَضِیَ اللّٰهُ عَنْهُ مَا وَجَبَتْ ؟ فَقَالَ هٰذَا اَثْنَیْتُمْ عَلَیْهِ خَیْرًا فَوَجَبَتْ لَهُ الْجَنَّةُ، وَ هٰذَا اَثْنَیْتُمْ عَلَیْهِ شَرًّا فَوَجَبَتْ لَهُ النَّارُ، اَنْتُمْ شُهَدَآءُ اللّٰهِ فِی الْاَرْضِ -

(مُتَّفَقٌ عَلَیْهِ)

۵۷ - حضرت انس رضی الله عنه نه روایت دے - چه صحابه وُ رضی الله عنهم یوے جنازے ته اوکتل - نو په ښهٔ الفاظو کښے ئے صفت بیان کړو - دے خبرے سره نبی کریم صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، دهٔ دپاره واجب شو - بیا صحابه وُ یوه بله جنازه اولیدله - نو بدئے بیان کړل - نو نبی کریم صلی الله علیه وسلم دے خبرے آوریدو سره بیا اوفرمائیل، چه واجب شو - نو حضرت عمر رضی الله عنه ترے پوښتنه اوکړه - اے نبی علیه السلام! څهٔ څیز واجب شو؟ نو نبی کریم صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، چه دکوے جنازے تاسو صفت بیان کړو، نو ستاسو صفت بیانولو اوګواهی ورکولو سره هغهٔ دپاره جنت

---

[1] سورة الحشر آیه ۱۰

[2] "افتلتت نفسها" ای ماتت " واراها" بضم الهمزة : ای اظنها ؛

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

واجب شو - او دکوم مړی چه تاسو بدی بیان کړه نو هغهٔ دپاره دوزخ واجب شو - حُکه چه تاسو گرځید ونکی په زمکه باندے د الله تعالیٰ گواه یئ۔
(بُخاریؒ ومُسلمؒ)

۵۸-وَعَنْ اَبِی الْاَسْوَدِ قَالَ: قَدِمْتُ الْمَدِیْنَةَ فَجَلَسْتُ اِلٰی عُمَرَ بْنِ الْخَطَّابِ رَضِیَ اللّٰهُ عَنْهُ فَمَرَّتْ بِهِمْ جَنَازَةٌ فَاُثْنِیَ عَلٰی صَاحِبِهَا خَیْرًا فَقَالَ عُمَرُ: وَجَبَتْ ثُمَّ مُرَّ بِاُخْرٰی فَاُثْنِیَ عَلٰی صَاحِبِهَا خَیْرًا فَقَالَ عُمَرُ وَجَبَتْ ثُمَّ مُرَّ بِالثَّالِثَةِ فَاُثْنِیَ عَلٰی صَاحِبِهَا شَرًّا فَقَالَ عُمَرُ وَجَبَتْ قَالَ اَبُو الْاَسْوَدِ فَقُلْتُ وَمَا وَجَبَتْ یَا اَمِیْرَ الْمُؤْمِنِیْنَ؟ قَالَ: قُلْتُ: کَمَا قَالَ النَّبِیُّ صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَسَلَّمَ: "اَیُّمَا مُسْلِمٍ شَهِدَ لَهٗ اَرْبَعَةٌ بِخَیْرٍ اَدْخَلَهُ اللّٰهُ الْجَنَّةَ" فَقُلْنَا: وَ ثَلَاثَةٌ؟ قَالَ: وَ ثَلَاثَةٌ" فَقُلْنَا: وَاِثْنَانِ؟ قَالَ: "وَاِثْنَانِ" ثُمَّ لَمْ نَسْاَلْهُ عَنِ الْوَاحِدِ - رَوَاهُ الْبُخَارِیُّ -

۵۸ - حضرت ابوالاسود رحمة الله علیه وائی - چه زهٔ کله مدینے ته لاړم، نو د عمر رضی الله عنه په مجلس کښے ناست ووم - چه هلته یوه جنازه تیریدله - نو خلقو دهغه مړی صفت بیان کړو په ښو الفاظو سره - حضرت عمر رضی الله عنه اووئیل، واجب شو - بیا بله جنازه تیریدله - نوخلقو دے مړی هم صفت بیان کړو - نوحضرت عمر رضی الله عنه دریمه دپاره هم اووئیل، چه واجب شو - بیا یوه دریمه جنازه تیریدله - نوخلقو ئے بدی بیان کړه په بدو الفاظو سره - نوحضرت عمر رضی الله عنه دے دپاره هم اووئیل، چه واجب شو - نوما ترے پوښتنه اوکړه - اے امیرالمؤمنین! څهٔ څیز واجب شو؟ نو وے وئیل، چه ما هغه څه اووئیل، کوم چه نبی کریم صلے الله علیه وسلم فرمائیلی وُو - چه کوم مسلمان دپاره چه څلور مسلمانان ورونړه دخیر او نیکئ گواهی ورکړی - نو الله تعالیٰ هغه جنت ته داخل کړی - مونږ پوښتنه اوکړه، چه کهٔ دهے مسلمانان گواهی اوکړی نو بیا؟ نو وے وئیل، چه هم دغسے معامله ده - مونږ بیا عرض اوکړو، کهٔ دوُه گواهان گواهی اوکړی نو بیا؟ نو وے وئیل، چه د دوُو معامله هم دغسے ده - او بیا مونږ دیو متعلق پوښتنه اونهٔ کړه - (بُخاریؒ)

باب ۲۱

بَابُ فَضْلِ مَنْ مَّاتَ لَهٗ اَوْلَادٌ صِغَارٌ !!

چه دچا نابالغ اولاد مړی شی؛

ف ۱ - دے باب کښے درے احادیث دی۔

(نبوی احادیث)

۵۹-عَنْ اَنَسٍ رَضِیَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَسَلَّمَ: "مَا مِنْ مُسْلِمٍ یَمُوْتُ لَهٗ ثَلَاثَةٌ لَمْ یَبْلُغُوا الْحِنْثَ[1]

۵۹ - حضرت انس بن مالک رضی الله عنه نه روایت دے - چه رسول الله صلے الله علیه وسلم اوفرمائیل، چه د چا مسلمان درے نابالغه ماشومان بچی مړه شی (چه بلوغ ته نه وی رسیدلی) نو الله

[1] "الحنث" بکسر المهملة وسکون النون بعدها مثلثة: ای لم یبلغوا الحلم فتکتب

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

إِلَّا أَدْخَلَهُ اللّٰهُ الْجَنَّةَ بِفَضْلِ رَحْمَتِهِ إِيَّاهُمْ ۲ه مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ.

تعالیٰ به هغه جنت کښے داخل کړی - دخپل رحمت او دما شومانو له برکته -
(بُخارِیؒ و مُسلمؒ)

٦٠- وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: لَا يَمُوتُ لِأَحَدٍ مِّنَ الْمُسْلِمِينَ ثَلَاثَةٌ مِّنَ الْوَلَدِ لَا تَمَسُّهُ النَّارُ إِلَّا تَحِلَّةَ الْقَسَمِ ۳ه مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ ٭

٦٠- حضرت ابوهریره رضي الله عنه نه روایت دے - چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، چه دچا مسلمان بنده درے ماشومان مړۀ شو - نو دهغه به اور نه رسیږی - البته د خپلے وعدے پوره کولو دپاره - یعنی قانون د خانه پوره کولو دے - چه په پُلِ صراط به ضرور تیریږی - (بُخارِیؒ و مُسلمؒ)

قسم پوره کول یا وعده پوره کول یا ضابطه او قانون د خانه پوره کولو صورت دا دے، چه الله تعالیٰ فرمائیلی دی - چه پُل صراط باندے به هرڅوک تیریږی - او پُل صراط د دوزخ په شا یعنی د دوزخ دپاسه قائم دے - الله تعالیٰ دے ترے مونږ ټول اوساتی -

٦١- وَعَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ: جَاءَتِ امْرَأَةٌ إِلَى رَسُولِ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَتْ يَا رَسُولَ اللّٰهِ! ذَهَبَ الرِّجَالُ بِحَدِيثِكَ فَاجْعَلْ لَنَا مِنْ نَفْسِكَ يَوْمًا نَأْتِيكَ فِيهِ تُعَلِّمُنَا مِمَّا عَلَّمَكَ اللّٰهُ قَالَ: اجْتَمِعْنَ يَوْمَ كَذَا وَكَذَا فَاجْتَمَعْنَ فَأَتَاهُنَّ النَّبِيُّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَعَلَّمَهُنَّ مِمَّا عَلَّمَهُ اللّٰهُ ثُمَّ قَالَ: مَا مِنْكُنَّ مِنَ امْرَأَةٍ تُقَدِّمُ ثَلَاثَةً مِّنَ الْوَلَدِ إِلَّا كَانُوا لَهَا حِجَابًا مِنَ النَّارِ" فَقَالَتِ امْرَأَةٌ وَاثْنَيْنِ؟ فَقَالَ رَسُولُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَاثْنَيْنِ" (مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ)

٦١- حضرت ابوسعید خدری رضی الله عنه نه روایت دے - چه یوه ښځه د رسول الله صلی الله علیه وسلم په خدمت کښے حاضره شوه او وے ویل، یا رسول الله! سړی خو ستا سوا رشادات واوری او پوبل ته ئے بنائی او رسوی ئے - تاسو مونږ دپاره هم څه وخت مقرر کړئ - چه مونږ هم د تاسو نه څه اوزده کړے شو - کوم چه تاسو نه د الله تعالیٰ د طرفنه راوړے شی - رسول الله صلی الله علیه وسلم ورته اوفرمائیل، چه تاسو فلانئ فلانئ ورځ یوځائے ته راجمع کیږئ - نو هغوی هلته جمع شول او نبی کریم صلی الله علیه وسلم هلته تشریف راوړو - او هغوی ته ئے هغه خبرے اوښودلے کومے چه پرے الله تعالیٰ نازلے کړے وے - دے نه پس نبی کریم صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، تاسو کښے که د کومے زنانه درے ماشومان مړۀ شی - نو هغه به ستاسو دپاره د دوزخ

۲ه بفضل رحمته "ایاهم" ای رحمة الله تعالیٰ للاولاد - و فی روایة ابن ماجه "بفضل رحمة الله ایاهم" و فی روایة النسائی . من حدیث ابی ذر رضی الله عنه : "الا غفر الله لهما بفضل رحمة ۳ه الا تحلة القسم بفتح المثناة الفوقیة وکسر المهملة وتشدید اللام، ای الا ما ینحل به القسم وهو الیمین!

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

پرده اوبچاؤ وی - یوے زنا نه پوښتنه اوکړه یا رسول! که د چا دوه بچی مړه وی نو بیا؟ نبی کریم صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، چه د دوؤهم دغه مسئله ده - یعنی د دوزخ نه به د بچاؤ سبب جوړشی - (بُخاریؒ ومُسلمؒ)

باب ۲۲

بَابُ الْبُكَاءِ وَالْخَوْفِ عِنْدَ الْمُرُوْرِ بِقُبُوْرِ الظَّالِمِيْنَ وَمَصَارِعِهِمْ وَإِظْهَارِ الْإِفْتِقَارِ إِلَى اللهِ تَعَالٰى وَالتَّحْذِيْرِ مِنَ الْغَفْلَةِ عَنْ ذٰلِكَ!

دظالم اوجابر قبرسره تیریدل

ف:- دے باب کښے صرف یوحدیث دے - د باب د عنوان نه معلومیږی - چه د ظالمانو ځوره وروخلقو اود عذاب ورکړے شوے قومونو د هغه مقاماتو نه کوم ځائے چه عذاب ورکولے شی - او یا کوم ځائے هلاکولے شی - هلته د تیریدلو په وخت کښے په ویره سره تیریدل پکار دی - اود هغوی په انجام ژړل پکار دی - او دالله تعالیٰ د وړاندے هلته زاری منت پکار دی - اوځوک چه د بدو د انجام نه سبق او نصیحت نه اخلی - او غفلت کښے پراته دی - یا ئے د غه ځایونه د سیر اوچکر ځایونه جوړکړی دی - هغے باندے افسوس کول پکار دی - او داسے کارونو کښے د هغوی حوصله اوچتول نه دی پکار -

(نبوی حدیث)

۶۲- عَنِ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللهُ عَنْهُمَا أَنَّ رَسُوْلَ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ لِأَصْحَابِهِ. يَعْنِيْ لَمَّا وَصَلُوْا الْحِجْرَ[1] دِيَارَ ثَمُوْدَ: "لَا تَدْخُلُوْا عَلٰى هٰؤُلَاءِ الْمُعَذَّبِيْنَ إِلَّا أَنْ تَكُوْنُوْا بَاكِيْنَ، فَإِنْ لَمْ تَكُوْنُوْا بَاكِيْنَ فَلَا تَدْخُلُوْا عَلَيْهِمْ لَا يُصِيْبُكُمْ مَا أَصَابَهُمْ" مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ وَفِيْ رِوَايَةٍ قَالَ: لَمَّا مَرَّ رَسُوْلُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِالْحِجْرِ قَالَ: "لَا تَدْخُلُوْا مَسَاكِنَ الَّذِيْنَ ظَلَمُوْا أَنْفُسَهُمْ أَنْ يُصِيْبَكُمْ مَا أَصَابَهُمْ إِلَّا أَنْ تَكُوْنُوْا بَاكِيْنَ" ثُمَّ قَنَّعَ رَسُوْلُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ رَأْسَهُ

۶۲- حضرت عبد الله بن عمر فاروق رضی الله عنهما نه روایت دے - چه رسول الله صلی الله علیه وسلم خپلو ملګرو ته هغه وخت اوفرمائیل، کله چه د ثمود کورونو سره مقام حجر ته اورسیدلو - چه د غه عذاب شده خلقو باندے تاسو ته ژړا نه درځی، نو هلته مه تیریږئ - او که د غلته تیریږئ نو د الله تعالیٰ د عذاب د ویرے اوښکے توئے کړئ - که داسے نه وی - نو تاسو سره به هم هغه معامله اوشی څنګه چه هغوی ته پیښه شوے وه - (بُخاریؒ ومُسلمؒ)

یو روایت کښے داسے هم راغلی دی - چه کله نبی کریم صلی الله علیه وسلم په حجر مقام تیریدلو - نو نبی کریم صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، کومو خلقو چه په خپل ځان پخپله ظلم کړے دے - د هغوی په کورونو اوپه محلونو مه تیریږئ - او که تیریږئ هم نو هلته ژړا سره تیرئ

[1] "الحجر" بکسر المهملة وسکون الجیم: هی دیار ثمود فیما بین المدینة والشام

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

لـ وَاَسْرَعَ لِسَيْرِهِ حَتّٰى اَجَازَ الْوَادِيَ -

او ډیره ګړندۍ یې وکړه سره له دې چې د سپرۍ
هسې نه چټکه شوه خو یې ښه شي.

چه کوم هغوی ته پیښ شوی وو- نبي کریم صلی الله علیه وسلم ته یې وویل
اوس مبارک پټ کړو- اوخپله سورلۍ یې منډه کړه- او په ډیره سره یې
دغه وادي له تیر شو-

باب ۲۳

بَابُ اِسْتِحْبَابِ الْخُرُوْجِ يَوْمَ الْخَمِيْسِ وَاسْتِحْبَابِ قَوْلِ الْمُسَافِرِ

د سفر آداب

ف ۱- دې باب کښې دوه احادیث دي. د شنبې شروع د ډیرښت په ورځ سحر مناسب او مستحب دی. او د نبي کریم صلی الله علیه وسلم ډیره ګړندۍ سپرۍ وه. نبي کریم صلی الله علیه وسلم عموماً د ډیرښت په ورځ به ګرځیدو. دوشنبه د سفر کولو- اوامت ته یې دا هدایت کړې دی. چه د ورځ د خیر او برکت اودغه وخت د خوشحالۍ وخت وی. تر څو وی او مقصد یې حاصلیږي.

نبوی احادیث

۶۳- وَعَنْ كَعْبِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ اَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ خَرَجَ فِيْ غَزْوَةِ تَبُوْكَ يَوْمَ الْخَمِيْسِ وَكَانَ يُحِبُّ اَنْ يَخْرُجَ يَوْمَ الْخَمِيْسِ مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ وَفِيْ رِوَايَةٍ فِي الصَّحِيْحَيْنِ لَقَلَّمَا كَانَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَخْرُجُ اِلَّا فِيْ يَوْمِ الْخَمِيْسِ

۶۳- حضرت کعب بن مالک رضی الله عنه نه روایت دے. چه رسول الله صلی الله علیه وسلم د غزوې تبوک ته د ډیرښت په ورځ روان شوی وو. او نبي کریم صلی الله علیه وسلم د ډیرښت په ورځ به ځی وتل خوښول. (بخاري او مسلم)

د بخاري او مسلم په یو روایت کښې دا هم راځي. چه کله هم رسول الله صلی الله علیه وسلم مسافرت ته تشریف وړو. نو د زیارت په ورځ به ځلو.

۶۴- وَعَنْ صَخْرِ بْنِ وَدَاعَةَ الْغَامِدِيِّ الصَّحَابِيِّ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ اَنَّ رَسُوْلَ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: "اَللّٰهُمَّ بَارِكْ لِاُمَّتِيْ فِيْ بُكُوْرِهَا" وَكَانَ اِذَا بَعَثَ سَرِيَّةً اَوْ جَيْشًا بَعَثَهُمْ مِنْ اَوَّلِ النَّهَارِ وَكَانَ صَخْرٌ تَاجِرًا فَكَانَ يَبْعَثُ تِجَارَتَهُ اَوَّلَ النَّهَارِ فَاَثْرٰى وَكَثُرَ مَالُهُ رَوَاهُ اَبُوْدَاوٗدَ وَالتِّرْمِذِيُّ وَقَالَ حَدِيْثٌ حَسَنٌ.

۶۴- حضرت صخر بن وداعه غامدي صحابي رضی الله عنه نه روایت دے. چه رسول الله صلی الله علیه وسلم به د دُعا کوله. (ترجمه) اے الله. ځما د اُمت د پاره د ورځې اوله حصه کښې برکت واچوه- او نبي کریم صلی الله علیه وسلم به چه کله څه دسته د فوج یا لښکر روانولو نو د ورځې په اوله حصه کښې به ئې روانولو- او صخر تاجر وُو- کله چه به ئې خپله تجارتي قافله هم روانوله، نو د سحر په وخت کښې به ئې روانه کړه. چه هغې سره به ئې تجارت بنه کامیاب وُو.

له قنع راسه ای القی علیه القناع " واجاز الوادی ای قطعه وخلفه ورآءه

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

به وُو۔ (ابوداؤدؒ وترمذیؒ) او دیر ښه مال به ئے اوکتلو۔ اوکامیاب دے۔ ترمذی رحمۃ اللہ علیہ وائی، چه دا حدیث حسن

باب ۲۴

بَابُ اِسْتِحْبَابِ طَلَبِ الرَّفْقَةِ وَتَأْمِيرِهِمْ عَلٰى اَنْفُسِهِمْ وَاحِدًا يُطِيْعُوْنَهٗ

د سفر ملګری

ف:۔ دے باب کښے څلورٔ احادیث دی۔ د سفر نه مخکښے دا مناسبه ده۔ چه کوشش اوکړی چه یو مسافر ځان سره بل هم پیدا کړی۔ که ٔ د یوے لاړے څو مسافر وی نو ټول دے یوځائے سفر اوکړی۔ او ټول دے ځان له د سفر یو امیر جوړ کړی۔ او بیا دے ټول د هغهٔ تابعداری کوی۔ چه درٔے کسان وی، نو هم دا قافله ده۔ که ٔ دلؤه کسان وی نو جدا جدا سفر دے نهٔ وی۔ یوځائے دے سفر اوکړی۔ او دے کښے پټے ډیرے فائدے پرتے دی۔ ډیر کار رونه آسان او تکلیف نه ختم شی د مال او اسباب حفاظت هم آسان شی۔ او ډیرے خطرے بندے شی۔

(نبوی احادیث)

۶۵۔ عَنِ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُمَا قَالَ: قَالَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ "لَوْ اَنَّ النَّاسَ يَعْلَمُوْنَ مِنَ الْوَحْدَةِ مَا اَعْلَمُ مَا سَارَ رَاكِبٌ بِلَيْلٍ وَحْدَهٗ۔ رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ۔

۶۵۔ حضرت عبد اللہ بن عمر فاروق رضی اللہ عنهما نه روایت دے۔ چه رسول اللہ صلی اللہ علیه وسلم اوفرمائیل، چه که خلقو ته د هغه نقصانا تو علم اوشو، کوم چه زهٔ پیژنم۔ او یوازے سفر کښے وی۔ نو یو سور به هم یوازے دشپے سفر نهٔ وکړے۔ (بخاریؒ)

۶۶۔ وَعَنْ عَمْرِو بْنِ شُعَيْبٍ عَنْ اَبِيْهِ عَنْ جَدِّهٖ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ، قَالَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الرَّاكِبُ شَيْطَانٌ وَالرَّاكِبَانِ شَيْطَانَانِ وَالثَّلَاثَةُ رَكْبٌ "رَوَاهُ اَبُوْ دَاوٗدَ وَالتِّرْمِذِيُّ وَالنَّسَائِيُّ بِاَسَانِيْدَ صَحِيْحَةٍ وَقَالَ التِّرْمِذِيُّ: حَدِيْثٌ حَسَنٌ۔

۶۶۔ حضرت عمرو بن شعیب رضی اللہ عنه دخپل پلار نه اوهغه دخپل نیکهٔ نه روایت کوی، چه رسول اللہ صلی اللہ علیه وسلم اوفرمائیل، چه یو سور یو شیطان، دوٗه سوارهٔ دوٗه شیطانان۔ البته درٔے سوارهٔ وی۔ نو دا قافله ده۔ (ابوداؤد و ترمذی دے دواړو صحیح سند سره ذکر کړے دے۔ او امام ترمذی رحمۃ اللہ علیه وائی، چه دا حدیث حسن دے۔ (او د قافلے چه کومے فائدے دی۔ هغه خو هغه وخت حاصلیدے شی، کله چه درٔے کسان وی۔ ورنه یوازے یا دوٗه کسانو لره شیطان ګیروی او خطره هم ورته وی۔

لہ "فی بکورها" بضم الموحدة والکاف: البکور اوّل النّهار ۲ه "الوحدة" بفتح الواوُ و سکون الحاء المهملة: ای الانفراد فی السفر ؛

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

د قوفہ د برکت شہ زوے شی. کنہ چہ شیطن د نقصان رسولو نہ وسہ
شی. او د دیرو خلقو سرہ اجتماعی سفر کښے نوے هم دیرے فائدے وی
چہ دهغے تجربہ وخت په وخت قوته کیږی).

٦٧- وَعَنْ اَبِیْ سَعِیْدٍ وَ اَبِیْ هُرَیْرَةَ رَضِیَ اللّٰهُ عَنْهُمَا قَالَ قَالَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَسَلَّمَ اِذَا خَرَجَ ثَلَاثَةٌ فِیْ سَفَرٍ فَلْیُؤَمِّرُوْا اَحَدَهُمْ. حَدِیْثٌ حَسَنٌ رَوَاهُ اَبُوْدَاوٗدَ بِاِسْنَادٍ حَسَنٍ.

٦٧- حضرت ابوسعید خدری او ابو هریرہ رضی الله عنهما نه روایت دے. چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، چه کله سفر کښے درے سړی یوځائے شی. **نو هغوی له پکار دی** چه یو پکښے امیر جوړ کړی. (ابوداؤدؒ) ابوداؤدؒ وائی چه دا حدیث حسن دے.

٦٨- وَعَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِیَ اللّٰهُ عَنْهُمَا اَنَّ النَّبِیَّ صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَسَلَّمَ قَالَ "خَیْرُ الصَّحَابَةِ اَرْبَعَةٌ وَخَیْرُ السَّرَایَا اَرْبَعُ مِائَةٍ. وَخَیْرُ الْجُیُوْشِ اَرْبَعَةُ اٰلَافٍ، وَلَنْ یُغْلَبَ اِثْنَا عَشَرَ اَلْفًا مِّنْ قِلَّةٍ" رَوَاهُ اَبُوْدَاوٗدَ وَالتِّرْمِذِیُّ وَقَالَ حَدِیْثٌ حَسَنٌ

٦٨- حضرت عبد الله بن عباس رضی الله عنهما نه روایت دے. چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل. چه دخلورو کسانو ملګرتیا دیرہ ښه ملګرتیا وی. او غو[1] وګډه دسته د فوج څلور سوه (۴۰۰) کسان وی. دے ته سریه وائی. او څلور زره (۴۰۰۰) لښکر غوره او بهترین لښکر اوخلور زره (۴۰۰۰) لښکر باندے د کمی وی. او دولس زره (۱۲۰۰۰) لښکر باندے د کمی په وجه څوک نه شی غالب کیدے.
(ابوداؤد وترمذی)

امام ترمذیؒ وائی، چه دا حدیث حسن دے.

باب ۲۵

بَابُ اٰدَابِ السَّیْرِ وَالنُّزُوْلِ وَالْمَبِیْتِ وَالنَّوْمِ فِی السَّفَرِ وَاسْتِحْبَابِ السُّرٰی وَالرِّفْقِ بِالدَّوَابِّ وَمُرَاعَاةِ مَصْلَحَتِهَا وَاَمْرِ مَنْ قَصَّرَ فِیْ حَقِّهَا بِالْقِیَامِ بِحَقِّهَا وَجَوَازِ الْاِرْدَافِ عَلَی الدَّابَّةِ اِذَا کَانَتْ تُطِیْقُ ذٰلِكَ!

سفرته د تللو، پراؤ کولو او شپے تیرولو آداب

ف:- دے باب کښے اووہ آحادیث دی. د باب د عنوان لاندے مصنف رحمة الله علیه وئیلی دی. چه سفر کښے تلل د سورلئ نه کوزیدل، د شپے چرته پاتے کیدل یا د شپے تلل، د سورلئ څاروو سره نرم سلوک کول او د هغوی ضرورتونه او مصلحتونه پوره کول او د هغے خیال ساتل مستحب دی. او کوم کس چه خپلو فرائضو او ذمه وارو کښے په ځائے د پوره کمے او کوتاهی

[1] "الخصب" بکسر الخاء للجمعة وسکون الصاد المهملة: خلاف الجدب!

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

کوی۔ نو هغه پوهول پکار دی۔ چه هغه پوره کوی که د سورلئ خاروے طاقتور وی نوځان سره بل کس کینول هم جائز دی۔

(نبوی آحادیث)

٦٩۔ عَنْ اَبِیْ هُرَیْرَةَ رَضِیَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَسَلَّمَ اِذَا سَفَرْتُمْ فِی الْخِصْبِ[1] فَاَعْطُوا الْاِبِلَ حَظَّهَا مِنَ الْاَرْضِ وَاِذَا سَافَرْتُمْ فِی الْجَدْبِ فَاَسْرِعُوْا عَلَیْهِ السَّیْرَ وَبَادِرُوْا بِهَا نِقْیَهَا وَاِذَا عَرَّسْتُمْ فَاجْتَنِبُوا الطَّرِیْقَ فَاِنَّهَا طُرُقُ الدَّوَابِّ وَمَاْوَی الْهَوَامِّ بِاللَّیْلِ۔ رَوَاهُ مُسْلِمٌ،

مَعْنٰی :- اَعْطُوا الْاِبِلَ حَظَّهَا مِنَ الْاَرْضِ" اَیْ اِرْفُقُوْا بِهَا فِی السَّیْرِ لِتَرْعٰی فِیْ حَالِ سَیْرِهَا: وَقَوْلُهٗ" نِقْیَهَا" هُوَ بِکَسْرِ النُّوْنِ وَاِسْکَانِ الْقَافِ وَبِالْیَاءِ الْمُثَنَّاةِ مِنْ تَحْتُ وَهُوَ الْمُخُّ، مَعْنَاهُ اَسْرِعُوْا بِهَا حَتّٰی تَصِلُوا الْمَقْصِدَ قَبْلَ اَنْ یَذْهَبَ مُخُّهَا مِنْ ضَنْكِ السَّیْرِ وَالتَّعْرِیْسُ" النُّزُوْلُ فِی اللَّیْلِ!

٦٩۔ حضرت ابوهریره رضی الله عنه نه روایت دے۔ چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل۔ کله چه تاسو په شنه شینکئ زمکه کښے سفر کوئ۔ نو اوښ ته په دغه زمکه کښے خپله حصه زمکه پوره پوره ورکړئ۔ یعنی ښه ئے اوخړوئ او کیده وسله ډکه کړئ۔ او که زمکه شاړه وی۔ نو تیزئ سره ترے سفر اوکړئ۔ چه د دغه علاقے نه تیزئ سره لاړشئ۔ اوزر دخوراکے کیاه وغیره ځائے ته اورسئ۔ دے د پاره چه طاقت ئے په ځائے پاتے شی۔ او که د شپے تیرولو د پاره ډیره اچوئ۔ او کله د شپے تیرولو د پاره ډیره اچوئ۔ او پاتے کیږئ۔ نو دلارے نه یو خواته کوز شئ۔ ځکه دغه د چا رپایانو او د وهډ کرځید ونکو ځناورو د تیریدلو اوتللو لاره هم ده۔ چه عام طور سره د شپے په لاره کښے تیریږی هم اوکینی هم۔ (مسلم)

اعطوا الابل حظها من الارض: یعنی اوښ داسے اندازه کښے بوزئ۔ چه تللو تللو کښے اخوا دیخوا خوله هم اچوی۔ خوراک کوی۔ اوخړیږی هم۔ او د زمکے د کیاه او ښونه هم خپله حصه واخلی۔ نقیها: یعنی د خپو ماغزه او د جوړونو اوبه۔ مطلب داچه د هډو کو ماغزه او اوبه ئے ضائع اوخراب نشی۔ د منزل درسیدو نه مخکښے نقصانی نشی۔ او د سفر د سختئ نه ئے اوساتئ۔

تَعْرِیْسٌ :- یعنی د شپے دیره اوپراؤ اچول۔

٧٠۔ وَعَنْ اَبِیْ قَتَادَةَ رَضِیَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ: كَانَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَسَلَّمَ اِذَا كَانَ فِیْ سَفَرٍ فَعَرَّسَ بِلَیْلٍ اِضْطَجَعَ عَلٰی یَمِیْنِهٖ وَاِذَا عَرَّسَ قُبَیْلَ الصُّبْحِ نَصَبَ ذِرَاعَهٗ وَوَضَعَ رَاْسَهٗ عَلٰی

٧٠۔ حضرت ابوقتاده رضی الله عنه نه روایت دے۔ چه رسول الله صلی الله علیه وسلم به کله سفر کښے د شپے پاتے کیدلو او دیره به ئے اچوله۔ نو په ښی اړخ به خملاستلو او آرام به ئے کولو۔ او که د شپے آخری حصه به ئے دیره واچوله نو په ښی اړخ به خملاستو نو ښے لاس به ئے اودرولو او خپل تلی کښے به ئے سر

[1] خیر الصحابة "ای الاصحاب" السرایا" جمع سریة وهی القطعة من الجیش تخرج منه تغیر وترجع الیه۔

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

كَفِّهِ رَوَاهُ مُسْلِمٌ -

قَالَ الْعُلَمَآءُ: اِنَّمَا نَصَبَ ذِرَاعَهُ لِئَلَّا يَسْتَغْرِقَ فِي النَّوْمِ فَتَفُوْتَ صَلٰوةُ الصُّبْحِ عَنْ وَقْتِهَا اَوْ عَنْ اَوَّلِ وَقْتِهَا -

کیښودلو - او آرام به ئے کولو - (مسلم)

امام نووی رحمة الله علیه وائی - چه دے خاص طریقے سره ملاسته وجه عمدًا دا ښودلے ده، چه د چورخوب نه دې کیدلو د پاره به ئے داسے کول - دے د پاره چه د سحر د ما نځه وخت ختم نشی - یا داچه اول وخت د ما نځه لاپښی -

۷۱- وَعَنْ اَنَسٍ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَلَيْكُمْ بِالدُّلْجَةِ فَاِنَّ الْاَرْضَ تُطْوٰى بِاللَّيْلِ" رَوَاهُ اَبُوْدَاوٗدَ بِاِسْنَادٍ حَسَنٍ -

"اَلدُّلْجَةُ" السَّيْرُ فِي اللَّيْلِ -

۷۱- حضرت انس بن مالک رضی الله عنه نه روایت دے - چه رسول الله صلے الله علیه وسلم اوفرمائیل، د شپے روانیدل ځان د پاره ضروری اوکړئ، ځکه چه د شپے په وخت کښے زمکه رغوندے شی - اودلے معلومه شی چه سفر زر ختم شو - (ابوداؤدؒ)

امام ابوداؤد رحمة الله علیه وائی، چه د دے حدیث سند حسن دے -

"اَلدُّلْجَةُ": یعنی د شپے تلل -

۷۲- وَعَنْ اَبِيْ ثَعْلَبَةَ الْخُشَنِيِّ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ: كَانَ النَّاسُ اِذَا نَزَلُوْا مَنْزِلًا تَفَرَّقُوْا فِي الشِّعَابِ[1] وَالْاَوْدِيَةِ، فَقَالَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ اِنَّ تَفَرُّقَكُمْ فِيْ هٰذِهِ الشِّعَابِ وَالْاَوْدِيَةِ اِنَّمَا ذٰلِكُمْ مِنَ الشَّيْطَانِ - فَلَمْ يَنْزِلُوْا بَعْدَ ذٰلِكَ مَنْزِلًا اِلَّا انْضَمَّ بَعْضُهُمْ اِلٰى بَعْضٍ، رَوَاهُ اَبُوْدَاوٗدَ بِاِسْنَادٍ حَسَنٍ -

۷۲- حضرت ابوثعلبه الخشنی رضی الله عنه وائی - چه د سفر په وخت کښے به خلق چرته منزل او پراؤ کښے کوز شول نو اخوا دیخوا به خواره واره شول - یوځائے به ټول نه ایساریدل - نو رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، چه ستاسو په دے نالواو ولو اوغونډو کښے اخوا دیخوا خواره واره کیدل او پاتے کیدل، د شیطان په وجه دی - چه دا خیال زړه کښے شیطان اچوی - د دے ارشاد اوونیا نه پس چه چرته هغوی پراؤ اچولو د پاره کوزیدل نو ټول مذکری به په پراؤ کښے یوځائے وُو - (ابوداؤدؒ)

امام ابوداؤدؒ وائی، چه د دے حدیث سند حسن دے -

۷۳- وَعَنْ سَهْلِ بْنِ عَمْرٍو - وَقِيْلَ سَهْلِ بْنِ الرَّبِيْعِ بْنِ عَمْرٍو الْاَنْصَارِيِّ الْمَعْرُوْفِ بِابْنِ الْحَنْظَلِيَّةِ وَهُوَ مِنْ اَهْلِ بَيْعَةِ الرِّضْوَانِ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ مَرَّ رَسُوْلُ

۷۳- حضرت سهل بن عمرو رضی الله عنه یا سهل بن ربیع بن عمرو انصاری رضی الله عنه چه ابن حنظلیه کُنیت سره مشهور دے - روایت کوی - چه یو واړه نبی کریم صلی الله علیه وسلم یو داسے اُوښ په خوا کښے تیر شو، چه د ولړے اود

[1] "الشعاب" بکسر الشین المعجمة: جمع شب - بالکسر وهو الطریق فی الجبل" و الاودیة" جمع وادیه وَهُوَ کُلُّ منفرج بین جبال او اکام یکون منفذا اللسیل!

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

اللهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بَعِيْرٍ قَدْ لَحِقَ ظَهْرُهُ بِبَطْنِهِ فَقَالَ: اتَّقُوا اللّٰهَ فِيْ هٰذِهِ الْبَهَائِمِ الْمُعْجَمَةِ [1] فَارْكَبُوْهَا صَالِحَةً وَكُلُوْهَا صَالِحَةً. رَوَاهُ اَبُوْدَاوُدَ بِاِسْنَادٍ صَحِيْحٍ !!

کمزوری د وجهے نه ځکیدلے وه - نو نبی کریم صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، دبے زبانه څناورو د سلوک کولو په باره کښے د الله تعالیٰ نه اوویریږئ - کله چه داځاروی طاقت کښے وی، نو هغه وخت پرے سورلی کوئ - او هم دغه وخت ئے دخوراک دپاره حلالوئ - بے کاره او کمزوری څاروی باندے سورلی هم نه دی کول پکار - او دے حالت کښے به ئے حلالول هم نه دی پکار - خوراک څکاک سره ئے بنهٔ تازه او موړکړه - بیا پرے د سورلئ مزه واخله او دخوراک ئے هم مزه واخله - (ابوداؤدؒ)

امام ابوداؤدؒ وائی چه دے حدیث سند صحیح دے -

۷۴- وَعَنْ اَبِیْ جَعْفَرٍ عَبْدِ اللّٰهِ بْنِ جَعْفَرٍ رَضِیَ اللّٰهُ عَنْهُمَا قَالَ: اَرْدَفَنِیْ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ذَاتَ يَوْمٍ خَلْفَهٗ وَ اَسَرَّ اِلَیَّ حَدِيْثًا لَا اُحَدِّثُ بِهٖ اَحَدًا مِنَ النَّاسِ وَكَانَ اَحَبَّ مَا اسْتَتَرَ بِهٖ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ [2] لِحَاجَتِهٖ هَدَفٌ اَوْ حَائِشُ نَخْلٍ، يَعْنِیْ حَائِطَ نَخْلٍ: رَوَاهُ مُسْلِمٌ هٰكَذَا مُخْتَصَرًا وَ زَادَ فِيْهِ الْبَرْقَانِیُّ بِاِسْنَادِ مُسْلِمٍ هٰذَا بَعْدَ قَوْلِهٖ. حَائِشُ نَخْلٍ فَدَخَلَ حَائِطًا لِرَجُلٍ مِّنَ الْاَنْصَارِ فَاِذَا فِيْهِ جَمَلٌ فَلَمَّا رَاٰى رَسُوْلَ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ جَرْجَرَ [3] وَ ذَرَفَتْ عَيْنَاهُ فَاَتَاهُ النَّبِیُّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَمَسَحَ سَرَاتَهٗ اَیْ سَنَامَهٗ. وَ ذِفْرَاهُ فَسَكَنَ فَقَالَ: مَنْ رَبُّ هٰذَا الْجَمَلِ؟ لِمَنْ هٰذَا الْجَمَلُ؟ فَجَآءَ فَتًى مِّنَ الْاَنْصَارِ فَقَالَ: هٰذَا لِیْ يَا رَسُوْلَ اللّٰهِ قَالَ

۷۴- حضرت ابوجعفر عبدالله بن جعفر رضی الله عنهما نه روایت دے چه یووارے رسول الله صلی الله علیه وسلم زهٔ خپله سورلئ باندے ځان پسے وروسته سورکړم اوماته ئے دراز یوه خبره پټه اوکړه - ما هغه خبره خلقو ته ښودل نه خوښول - او نبی کریم صلی الله علیه وسلم به د اودس ماتی دپاره فراخه ځائے د کجورو ځنګل او پرده یا د دیوال خوا پرده خوښوله - (مُسلمؒ)

دا روایت مُسلم مختصر نقل کړے دے - او برقانی د مُسلم رحمة الله علیه په سند سره "حَائِشُ نَخْلٍ" هم زیات کړے دے - بیا رسول الله صلی الله علیه وسلم دیوانصاری باغ کښے داخل شو - نو سمدستی ئے په یواوښ باندے نظر پریوتلو - کله چه اوښ رسول الله صلی الله علیه وسلم اوکتل نو اوبرېږدو - او د ستړکونه ئے اوښکے روانے شوے - نبی کریم صلی الله علیه وسلم د اوښ خواله راغے او د هغه اوښ په قُب اوکدئ باندے ئے لاس راښکلو - نو هغه په آرام شو - بیا نبی کریم صلی الله علیه وسلم پوښتنه اوکړه، چه د دے اوښ مالک څوک دے؟ نو یوځوان انصاری راغے - او وے ویل،

[1] "المعجمة" والعجماء بمعنی: ای التی لاتتکلم

[2] ما استتر به رسول الله صلی الله علیه وسلم "ای من الاعین عند قضاء حاجة الانسان

[3] "جرجر" بجیمین وراءین: ای صنوت "وذرفت بالذال المفتوحة وفتح الراء: ای سالت عیناه بالدموع

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

اَفَلَا تَتَّقِی اللّٰهَ فِیْ هٰذِهِ الْبَهِیْمَةِ الَّتِیْ مَلَّكَكَ اللّٰهُ اِیَّاهَا ؟ فَاِنَّهٗ یَشْكُوْ اِلَیَّ اَنَّكَ تُجِیْعُهٗ وَتُدْئِبُهٗ رَوَاهُ اَبُوْدَاوٗدَ وَذَكَرَ وَایَةَ الْبُرْقَانِیِّ قَوْلُهٗ "ذِفْرَاهُ" هُوَ بِكَسْرِ الذَّالِ الْمُعْجَمَةِ وَاِسْكَانِ الْفَاءِ وَهُوَ لَفْظٌ مُفْرَدٌ مُؤَنَّثٌ ، قَالَ اَهْلُ اللُّغَةِ الذِّفْرٰی : الْمَوْضِعُ الَّذِیْ یَعْرَقُ مِنَ الْبَعِیْرِ خَلْفَ الْاُذُنِ وَقَوْلُهٗ تُدْئِبُهٗ اَیْ تُتْعِبُهٗ۔

یا رسول الله! دا څما اوښ دے. نو نبی کریم صلی الله علیه وسلم او فرمائیل، د دے څنا ورو سره سلوک کولو په باره کښے د الله تعالیٰ نه اووېرېږه. چه ستا قبضه کښے ئے دا څاروے راوستلے دے. ستادے اوښ ماته شکایت اوکړو، چه ته ئے اوږے سلے. اوډېر وزن اوبوج پرے اچوے - (ابوداؤد) برقانیؒ دابوداؤد نه دا سے روایت نقل کړے دے.

ذِفْرَاهُ : دالفظ مفرد اومؤنث دے. اصل کښے "ذِفْرٰی" دے - یعنی دا وښ د غوږ نه وروسته چه کومه خوله اوځی، هغے ته ذفرٰی وائی.

تُدْئِبُهٗ : یعنی ستومانه کول، ستړے کول - یا زیات بوج اوبارا وړلو سره یا ډېر مزل کولو سره ستړے کول او تکلیف کښے اچول.

۷۵- وَعَنْ اَنَسٍ رَضِیَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ كُنَّا اِذَا نَزَلْنَا مَنْزِلًا لَا نُسَبِّحُ حَتّٰی نَحُلَّ الرِّحَالَ رَوَاهُ اَبُوْدَاوٗدَ بِاِسْنَادٍ عَلٰی شَرْطِ مُسْلِمٍ وَقَوْلُهٗ "لَا نُسَبِّحُ" اَیْ لَا نُصَلِّیْ النَّافِلَةَ وَمَعْنَاهُ اَنَّا مَعَ حِرْصِنَا عَلَی الصَّلٰوةِ لَا نُقَدِّمُهَا عَلٰی حَطِّ الرِّحَالِ وَاِرَاحَةِ الدَّوَابِّ۔

۷۵- حضرت انس بن مالک رضی الله عنه نه روایت دے. چه **سفر کښے به مونږ** چرته کله دیره اچوله نو اول به مونږ د ټولو سورلونه بوج اوبار سپک اوکړو. او بیا مونږ مونځ اوکړو - (ابوداؤد) ابوداؤد د مُسلم په سند سره روایت کړے دے.

"لَا نُسَبِّحُ": یعنی مونږ به نفل نه کول. او حدیث مطلب دا دے، چه سره د دے چه د مونځ اهمیت او د مونځ سره شوق خومونږ دیر زیات وُو لیکن مونږ به روښے خپلو څاروو ته آرام ورکولو. خومونږ دیر زیات شوق او عبادت په پوره کولو کښے اولګیدو-

باب ۲۶

بَابُ اِعَانَةِ الرَّفِیْقِ! د سفر د ملګرې سره امداد او اعانت

ف :- دے باب کښے درے احادیث دی - دے مضمون کښے دا سے ډېر احادیث مخکښے بابونو کښے تیر شوی دی - لکه دا حدیث چه دے. (ترجمه) الله تعالیٰ د خپل بنده د امداد نه هغه وخته پورے لاس نه نیسی - ترڅو چه یو بنده د خپل ورور په امداد کښے لګیدلے وی - بل حدیث دا دے (ترجمه) هر نیک کار کول صدقه ده - دا سے نور احادیث هم شته -

۷۶- وَعَنْ اَبِیْ سَعِیْدِ الْخُدْرِیِّ رَضِیَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ : بَیْنَمَا نَحْنُ

۷۶- حضرت ابوسعید خدری رضی الله عنه نه روایت دے. چه مونږ سفر کښے

لغة "الظهر" ما یرکب

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

فِيْ سَفَرٍ إِذَا جَآءَ رَجُلٌ عَلٰى رَاحِلَةٍ لَهٗ فَجَعَلَ يَصْرِفُ بَصَرَهٗ يَمِيْنًا وَشِمَالًا، فَقَالَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ "مَنْ كَانَ مَعَهٗ فَضْلُ ظَهْرٍ [1] فَلْيَعُدْ بِهٖ عَلٰى مَنْ لَا ظَهْرَ لَهٗ وَمَنْ كَانَ لَهٗ فَضْلُ زَادٍ فَلْيَعُدْ بِهٖ عَلٰى مَنْ لَا زَادَ لَهٗ" فَذَكَرَ مِنْ أَصْنَافِ الْمَالِ مَا ذَكَرَهٗ حَتّٰى رَأَيْنَا أَنَّهٗ لَا حَقَّ لِأَحَدٍ مِّنَّا فِيْ فَضْلٍ۔

(رَوَاهُ مُسْلِمٌ)

وئو۔ چه یوځوان خپله سورلئ باندے سور راغے۔ او بنی طرف اوکس طرفته به ئے زر زر کتل راکتل۔ نو نبی کریم صلی اللّٰه علیه وسلم اوفرمائیل، چا سره چه سورلئ فالتو وی۔ نو هغه دے هغه سړي له ورکړي۔ چا سره چه سورلئ نه وی۔ او چا سره چه دخوراک څکاک نه زیاتی د ضرورت څه وی۔ نو هغه دے خلقو کښے تقسیم کړي۔ چا سره چه د لارے څه توښه نه وی۔ بیا نبی کریم صلی اللّٰه علیه وسلم د خوراک څیزونه اوشمارل۔ نو مونږ سوچ اوکړو، چه هسے نه چه مونږ سره چرته زیاتی څیز خونه دے پاتے شوے۔ او د نورو پکښے حق نه ئ وی۔ یعنی پردے حق را سره چرته نه ئ وی۔ (مُسلِمٌ)

۷۷۔ وَعَنْ جَابِرٍ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ عَنْ رَّسُوْلِ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّهٗ أَرَادَ أَنْ يَّغْزُوَ فَقَالَ: يَا مَعْشَرَ الْمُهَاجِرِيْنَ وَالْأَنْصَارِ إِنَّ مِنْ إِخْوَانِكُمْ قَوْمًا لَيْسَ لَهُمْ مَّالٌ وَّلَا عَشِيْرَةٌ فَلْيَضُمَّ أَحَدُكُمْ إِلَيْهِ الرَّجُلَيْنِ أَوِ الثَّلَاثَةَ فَمَا لِأَحَدِنَا مِنْ ظَهْرٍ يَحْمِلُهٗ إِلَّا عُقْبَةٌ [1] كَعُقْبَةِ يَعْنِيْ أَحَدِهِمْ قَالَ فَضَمَمْتُ إِلَيَّ اثْنَيْنِ أَوْ ثَلَاثَةً مَالِيْ إِلَّا عُقْبَةٌ كَعُقْبَةِ أَحَدِهِمْ مِنْ جَمَلِيْ رَوَاهُ أَبُوْدَاوٗدَ۔

۷۷۔ حضرت جابر رضی اللّٰه عنه وائی۔ چه نبی کریم صلی اللّٰه علیه وسلم یووارے یوجنګ ته د تللو اراده اوکړه۔ نو وے فرمائیل، واؤرئ، اے مهاجرینو او انصارو! ستاسو درونړو کښے یوه ډله داسے هم شته، چه هغوی سره نه۔ مال شته او نه ئے قبیله شته۔ چه دهغوی امداد اوکړی۔ نو تاسو هر یوکس سره چه کنجائش وی نو څان سره دوٗه دوٗه درے درے شامل کړئ۔ مونږ سره به حساب او شمار د هر یوکس پوره سورلئ نشته۔ نو نمبر به نمبر اووار به وار په سورلئ سورید و سره دیوبل امداد کیدے شی۔ جابر رضی اللّٰه عنه وائی۔ چه ما خپل اوښ کښے څان سره دوٗه درے سړی شریک کړل۔ او د خپل نمبر برابر به مے هم هغوئ ته سورلی ورکوله۔ (ابوداؤد)

۷۸۔ وَعَنْهُ قَالَ: كَانَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَتَخَلَّفُ فِي الْمَسِيْرِ فَيُزْجِيْ [2] الضَّعِيْفَ وَيُرْدِفُ وَيَدْعُوْا لَهٗ رَوَاهُ

۷۸۔ دا روایت هم د جابر رضی اللّٰه عنه دے۔ وائی چه د سفر په وخت کښے به نبی کریم صلی اللّٰه علیه وسلم د ټولو نه وروسته تللو۔ چه کمزورے سورلئ تیزے کړی۔ او چه څوک پیاده روان وی،

[1] عقبه بضم فسکون. رکوب مرکب واحد بالنوبة یتعاقب علیه الرجلان اوالثلاثة اوالاکثر ولکل واحد نوبة ۱۲ [2] "فیزجی" بالزای والجیم: ای یسوق۔

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

أَبُوْدَاوٗدَ بِاِسْنَادٍ حَسَنٍ۔

ئے تسلی ملاؤ شی ۔ (ابوداؤدؒ)

هغه خپل ځان سره سور کړی۔ او هغهٔ دپاره دخیر دُعا اوغواړی، چه زړهٔ ته ابوداؤدؒ وائی چه دے حدیث سند حسن دے۔

باب ۲۷

بَابُ مَا يَقُوْلُ إِذَا رَكِبَ الدَّابَّةَ لِلسَّفَرِ!

په سورلئ د سوریدلو په وخت د سفر دُعا!

ف:- دے باب کښے یو قرآنی آیت او درے نبوی احادیث دی۔

(قرآنی آیت)

۲- قَالَ اللّٰهُ تَعَالٰی ۲ وَجَعَلَ لَكُمْ مِّنَ الْفُلْكِ وَالْاَنْعَامِ مَا تَرْكَبُوْنَ لِتَسْتَوٗا عَلٰى ظُهُوْرِهٖ ثُمَّ تَذْكُرُوْا نِعْمَةَ رَبِّكُمْ اِذَا اسْتَوَيْتُمْ عَلَيْهِ وَتَقُوْلُوْا سُبْحَانَ الَّذِيْ سَخَّرَ لَنَا هٰذَا وَمَا كُنَّا لَهٗ مُقْرِنِيْنَ: وَاِنَّا اِلٰى رَبِّنَا لَمُنْقَلِبُوْنَ۔

۲- دا الله تعالیٰ ارشاد دے۔ او ستاسو دسورلئ دپارهٔ ئے کشتئ جوړے کړے، دی۔ او خاروی ئے پیدا کړی دی۔ دے دپارهٔ چه سورلئ پرے کولے شی۔ او دهغهٔ په شا مضبوط کینا ستے شئ۔ او کله چه ورته په شا سوارهٔ شئ نو دخپل رب د نعمت دیاد تازه کولو دپارهٔ دا سے اووایئ، پاک دے هغه ذات، چاچه مونږ دپارهٔ داتابع کړے دے۔ او مونږ دا سے نهٔ وُو چه مونږ دا قابو کړے وے۔ او مونږ به خپل رب طرف ته واپس کیږی۔ (زخرف ۲ پ۲۵)

(نبوی احادیث)

۷۹- وَعَنِ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُمَا اَنَّ رَسُوْلَ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ اِذَا اسْتَوٰى عَلٰى بَعِيْرِهٖ خَارِجًا اِلٰى سَفَرٍ كَبَّرَ ثَلَاثًا ثُمَّ قَالَ: سُبْحَانَ الَّذِيْ سَخَّرَ لَنَا هٰذَا وَمَا كُنَّا لَهٗ مُقْرِنِيْنَ وَاِنَّا اِلٰى رَبِّنَا لَمُنْقَلِبُوْنَ! اَللّٰهُمَّ اِنَّا نَسْئَلُكَ فِيْ سَفَرِنَا هٰذَا الْبِرَّ وَالتَّقْوٰى وَمِنَ الْعَمَلِ مَا تَرْضٰى اَللّٰهُمَّ هَوِّنْ عَلَيْنَا سَفَرَنَا هٰذَا وَاطْوِ عَنَّا بُعْدَهٗ اَللّٰهُمَّ اَنْتَ الصَّاحِبُ

۷۹- حضرت عبدالله بن عمر رضی الله عنه عنه بیان کوی چه رسول الله صلی الله علیه وسلم به سفر ته وتلو۔ کله چه به په اوښ باندے کینا ستو نو درے ځله به ئے الله اکبر وئیلو او بیا به ئے دا آیت او دُعا تلاوت کړه: (ترجمه) هغه ذات پاک دے چاچه دا سورلی ځمونږ دپارهٔ تابع او کړځوله او ځمونږ په وسع کښے نه وے د تابع کولو طاقت نه وُو، بیشکه مونږ دخپل رب طرف ته واپس کیدونکی یو۔ اے الله! مونږ خپل دے سفر کښے د نیکئ د حصول او د تقوٰی سوال ستانه کوُو او دا سے عمل توفیق غواړو چه ستا د رضا باعث وی۔ اے الله! ځمونږ دا سفر

۲ پ۲۵/ زخرف/ آیة ۱۲ "وکابة المنظر" ای وان أنظرما یسوءنی فی الاهل والمال، ای کموت ومرض وتلف۔

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

فِي السَّفَرِ وَالْخَلِيفَةُ فِي الْأَهْلِ: اَللّٰهُمَّ اِنِّيْ اَعُوْذُ بِكَ مِنْ وَعْثَاءِ السَّفَرِ وَكَآبَةِ الْمَنْظَرِ وَسُوْءِ الْمُنْقَلَبِ فِي الْمَالِ وَالْأَهْلِ وَ الْوَلَدِ" وَاِذَا رَجَعَ قَالَهُنَّ وَزَادَ فِيْهِنَّ "اٰئِبُوْنَ تَائِبُوْنَ عَابِدُوْنَ لِرَبِّنَا حَامِدُوْنَ۔

(رَوَاهُ مُسْلِمٌ)

خمونږ دپاره آسان کړه او ددۀ اوږدوالے مختصر کړه۔ اے الله! سفر کښے تۀ خمونږ ملګرے اوخما دکوروالو تۀ خبر آخستونکے ئے۔ اے الله! د سفر د مشقت اوسختئ نه تاسره پناه غواړم۔ د ناخوښه اوغمجن کونکو خبرو راپیښیدلو نه دارنګ په خپل مال، اهل وعیال او اولاد کښے د خراب حالت واپس کیدلو نه تاسره پناه غواړم۔ اوچه کله به نبی کریم صلی الله علیه وسلم د سفر نه واپس تشریف راوړلو- نودا الفاظ بهئ وئیل اوده سره سره به ئے دا زیاتے هم کولو- (ترجمه) مونږ سلامتیا سره واپس کیدونکی یو توبه وبستونکی دخپل رب عبادت کونکی او تعریف کونکی (بندګان) یو۔ (مُسلمٌ)

"مُقْرِنِيْنَ": طاقت لرلو والا۔ "وَعْثَاءُ" د واؤ زور د عین جزم ثآء مد والا سره په معنیٰ د شدت او سختئ۔

"كَآبَة" مد سره دحزن اوغم د وجهے نه د نفس متغیر کیدل۔

"مُنْقَلَبٌ": د واپس کیدلو ځائے۔

"مُقْرِنِيْنَ" مُطِيْقِيْنَ" وَالْوَعْثَآءُ بِفَتْحِ الْوَاوِ وَاِسْكَانِ الْعَيْنِ الْمُهْمَلَةِ وَبِالثَّآءِ الْمُثَلَّثَةِ وَبِالْمَدِّ وَهِيَ الشِّدَّةُ وَالْكَآبَةُ بِالْمَدِّ وَهِيَ: تَغَيُّرُ النَّفْسِ مِنْ حُزْنٍ وَنَحْوِهٖ "وَالْمُنْقَلَبُ" اَلْمَرْجِعُ:

۸۰- وَعَنْ عَبْدِ اللّٰهِ بْنِ سَرْجِسَ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ: كَانَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ اِذَا سَافَرَ يَتَعَوَّذُ مِنْ وَعْثَآءِ السَّفَرِ وَكَآبَةِ الْمُنْقَلَبِ وَالْحَوْرِ بَعْدَ الْكَوْنِ وَدَعْوَةِ الْمَظْلُوْمِ، وَسُوْءِ الْمَنْظَرِ فِي الْأَهْلِ وَالْمَالِ رَوَاهُ مُسْلِمٌ "اَلْحَوْرِ هٰكَذَا هُوَ فِيْ صَحِيْحِ مُسْلِمٍ "اَلْحُوْرِ بَعْدَ الْكَوْنِ" بِالنُّوْنِ وَكَذَا رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَالنَّسَآئِيُّ قَالَ التِّرْمِذِيُّ: وَيُرْوٰى اَلْكَوْرُ بِالرَّآءِ وَكِلَاهُمَا لَهُ وَجْهٌ: قَالَ الْعُلَمَآءُ وَمَعْنَاهُ بِالنُّوْنِ وَالرَّآءِ جَمِيْعًا:

۸۰- حضرت عبدالله بن سرجس رضی الله عنه روایت کوی چه رسول الله صلی الله علیه وسلم به کله سفر کولو نو د سفر د سختئ او شدت نه به ئے پناه طلب کوله۔ دارنګ د واپسئ په وخت به ئے دغم اوحزن سره د مخامخ کیدو د فراخئ نه وروسته د تنګئ" د مظلوم د بد دعائے او د اهل وعیال، او مال اولاد متعلق د بد صورت حال نه هم پناه غوښتله۔ (مُسلمٌ) د مُسلمٌ په روایت کښے د "حور بعد الکون" الفاظ دی- ترمذی اونسائی هم دا الفاظ روایت کړی دی۔ ترمذی هم وئیلی دی، چه د حور بعد الکور (راء سره سره) روایت هم دے۔ او دواړو دپاره وجه موجوده ده- علماؤ وئیلی دی چه نون او راء هر دواړو صورتونو کښے معنیٰ د استقامت یا زیارت نه د نقص اوکمی

Downloaded By: Afghan Salar Library

اَلرُّجُوْعُ مِنَ الْاِسْتِقَامَةِ اَوِ الزِّيَادَةِ اِلَى النَّقْصِ قَالُوْا وَ رِوَايَةُ الرَّآءِ مَاخُوْذَةٌ مِنْ تَكْوِيْرِ الْعِمَامَةِ وَهُوَ كَفُّهَا وَ جَمْعُهَا وَ رِوَايَةُ النُّوْنِ مِنَ الْكَوْنِ، مَصْدَرُ كَانَ يَكُوْنُ كَوْنًا اِذَا وُجِدَ وَاسْتَقَرَّ"!

طرف ته راجع کیدل دی. علما ؤ دا هم وئیلی دی چه د راء روایت د "تکویر العمامة" نه ماخوذ دے، چه د دے معنیٰ په سر باندے پټکے تاوؤل دی. د "صافه" تاوؤلو په وخت چه کوم وَلْ وی هغے ته کَوْر وئیلے شی او د نون روایت "کون" نه ماخوذ دے. چه د "کَانَ، یَکُوْنُ" مصدر دے.

۸۱- **وَعَنْ** عَلِيِّ بْنِ رَبِيْعَةَ قَالَ شَهِدْتُ عَلِيَّ بْنَ اَبِيْ طَالِبٍ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ اُتِيَ بِدَآبَّةٍ لِيَرْكَبَهَا فَلَمَّا وَضَعَ رِجْلَهُ فِي الرِّكَابِ قَالَ: بِسْمِ اللّٰهِ فَلَمَّا اسْتَوٰى عَلٰى ظَهْرِهَا قَالَ: اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ الَّذِيْ سَخَّرَ لَنَا هٰذَا وَمَا كُنَّا لَهُ مُقْرِنِيْنَ وَاِنَّا اِلٰى رَبِّنَا لَمُنْقَلِبُوْنَ ثُمَّ قَالَ اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ ثُمَّ قَالَ: سُبْحَانَكَ اِنِّيْ ظَلَمْتُ نَفْسِيْ فَاغْفِرْ لِيْ اِنَّهُ لَا يَغْفِرُ الذُّنُوْبَ اِلَّا اَنْتَ" ثُمَّ ضَحِكَ فَقِيْلَ يَا اَمِيْرَ الْمُؤْمِنِيْنَ، مِنْ اَيِّ شَيْءٍ ضَحِكْتَ؟ قَالَ رَاَيْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَعَلَ كَمَا فَعَلْتُ ثُمَّ ضَحِكَ فَقُلْتُ يَا رَسُوْلَ اللّٰهِ مِنْ اَيِّ شَيْءٍ ضَحِكْتَ؟ قَالَ: "اِنَّ رَبَّكَ سُبْحَانَهُ يَعْجَبُ مِنْ عَبْدِهٖ اِذَا قَالَ: اغْفِرْ لِيْ ذُنُوْبِيْ يَعْلَمُ اَنَّهُ لَا يَغْفِرُ الذُّنُوْبَ غَيْرِيْ" رَوَاهُ اَبُوْدَاوُدَ وَالتِّرْمِذِيُّ وَقَالَ حَدِيْثٌ حَسَنٌ وَفِيْ بَعْضِ النُّسَخِ: حَسَنٌ صَحِيْحٌ وَهٰذَا لَفْظُ اَبِيْ دَاوُدَ.

۸۱- حضرت علی بن ربیعه وائی، چه زه د حضرت امیرالمؤمنین علی رضی الله عنه خدمت کښے حاضر وم، نو دهغهٔ د سورلئ دپاره یوچاریائے راوستلے شو. نو نبی کریم صلی الله علیه وسلم رکاب کښے د خپے کیښودلو په وخت بسم الله اووئیله، او د سورلئ په شاکینا ستو، اوداسے اوفرمائیل: (ترجمه) هغه ذات دپاره حمد دے چاچه دا چاریائے حُمونږ تابع اوکړلو مونږ کښے خو دده د تابع کولو طاقت نه وُو او مونږ خپل رب ته واپس کیدونکی یو بیا ئے درځے ځله الحمد لله، الله اکبر اووئیل، دائے اووئیل، پاک ئے ته ئے الله! ما خپل ځان باندے ظلم کړے دے. تاسو ماته ببښنه اوکړئ ځکه چه تاسو ببښنه کوئ. تاسو نه سوا بل هیڅوک نشته! دا کلمات ئے اوفرمائیل. هغوی اوخندل، نو هغوی ته اووئیلے شول امیرالمؤمنین! تاسو ته په څه شی خندا راغله؟ وے فرمائیل. ما رسول الله صلی الله علیه وسلم دا رنګ کولے لیدلے وئ، څرنګه چه ما اوکړل- بیا نبی کریم صلی الله علیه وسلم اوخندل نو ما دهغوی نه هم دا رنګ تپوس کړے وئ، چه تاسو څه خبره باندے اوخندل؟ نو نبی کریم صلی الله علیه وسلم فرمائیلی وُو ستاربّ چه پاک دے فرمائی چه ما ته دهغهٔ بنده دا وئیل ښه ؤ لکی چه واقعی ځما ګناه معاف کړه هغه پوهیږی چه ځما سوا بل هیڅوک ګناه نشی معاف کولے. (ابوداؤد) او ترمذی روایت کړے دے- او وئیلی ئے دی چه حدیث حسن

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansala

Downloaded By: Afghan Salar Library

دے۔ او بعضے نسخو کښے د حسن صحیح الفاظ دی او دا الفاظ د حدیثِ ابوداؤد دی۔

باب ۲۸

بَابُ تَكْبِيْرِ الْمُسَافِرِ إِذَا صَعِدَ الثَّنَايَا وَشَبْهِهَا وَتَسْبِيْحِهِ إِذَا هَبَطَ الْأَوْدِيَةَ وَنَحْوِهَا وَالنَّهْيِ عَنِ الْمُبَالَغَةِ بِرَفْعِ الصَّوْتِ بِالتَّكْبِيْرِ وَنَحْوِهِ !!

ژ اوچت ځائے باندے د ختلو په وخت تکبیر وئیل

ف :- د باب عنوان اوږد دے۔ مصنفؒ لیکی چه کله مسافر په اوچت ځائے باندے خیژی نو الله اکبر به وائی۔ **اوچه کله بنکته ځائے جور ځائے کښے** کوزیږی، نو سبحان الله دے وائی او تکبیر وغیره دے ډیر په زوره نه وائی۔ دا باب په پنځه احادیثو مشتمل دے۔

(نبوی احادیث)

۸۲- عَنْ جَابِرٍ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ كُنَّا إِذَا صَعِدْنَا كَبَّرْنَا وَإِذَا نَزَلْنَا سَبَّحْنَا. رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ.

۸۲ - حضرت جابر رضی الله عنه فرمائی، چه کله به مونږ په اوچت ځائے باندے ختلو نو الله اکبر به مو وئیلو او چه بنکته ځائے کښے به کوزیدلو نو سبحان الله به مو وئیل۔ (بخاریؒ)

۸۳- وَعَنْ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُمَا قَالَ كَانَ النَّبِيُّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَجُيُوْشُهُ إِذَا عَلَوُا الثَّنَايَا[1] كَبَّرُوْا، وَإِذَا هَبَطُوْا سَبَّحُوْا رَوَاهُ أَبُوْدَاوُدَ بِإِسْنَادٍ صَحِيْحٍ !!

۸۳- حضرت عبدالله بن عمر رضی الله عنه روایت کوی چه نبی کریم صلی الله علیه وسلم او د هغوی لښکر به کله په اوچت ځائے ختلو نو الله اکبر به ئے وئیلو او چه کله به خکته کوځید و نو سبحان الله به ئے وئیلو۔ (ابوداؤد صحیح اسناد سره دا روایت کړے دے)

۸۴- وَعَنْهُ قَالَ، كَانَ النَّبِيُّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا قَفَلَ مِنَ الْحَجِّ أَوِ الْعُمْرَةِ كُلَّمَا أَوْفٰى عَلٰى ثَنِيَّةٍ أَوْ فَدْفَدٍ كَبَّرَ ثَلَاثًا ثُمَّ قَالَ لَا إِلٰهَ إِلَّا اللّٰهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيْكَ لَهُ لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ وَهُوَ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيْرٌ آئِبُوْنَ تَائِبُوْنَ عَابِدُوْنَ سَاجِدُوْنَ لِرَبِّنَا حَامِدُوْنَ

۸۴- حضرت عبدالله بن عمر رضی الله عنه وائی۔ چه نبی کریم صلی الله علیه وسلم به کله د حج یا عمرے نه واپسئ سره په کوم اوچت ځائے ختلو نو درے ځله به ئے الله اکبر وئیلو او بیا به ئے فرمائیل، (ترجمه) د الله تعالیٰ نه سوا بل څوک معبود نشته، هغه یو دے، هغهٔ سره څوک شریک نشته. هغهٔ بادشاهی د هغهٔ ده۔ د ټول هرقسمه تعریف لائق هم هغه دے او هغه په هرڅیز قادر

[1] "ثنایا" بالقاف: ای رجع۔

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

صَدَقَ اللّٰهُ وَعْدَهٗ وَنَصَرَ عَبْدَهٗ وَهَزَمَ الْاَحْزَابَ وَحْدَهٗ" مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ. وَفِيْ رِوَايَةٍ لِمُسْلِمٍ اِذَا قَفَلَ ؎ مِنَ الْجُيُوْشِ اَوِ السَّرَايَا اَوِ الْحَجِّ اَوِ الْعُمْرَةِ قَوْلُهٗ "اَوْفٰى" اَيِ ارْتَفَعَ وَقَوْلُهٗ "فَدْفَدٍ" هُوَ بِفَتْحِ الْفَآئِ بَيْنَهُمَا دَالٌ مُهْمَلَةٌ سَاكِنَةٌ وَاٰخِرُهٗ دَالٌ اُخْرٰى وَهُوَ: الْغَلِيْظُ الْمُرْتَفِعُ مِنَ الْاَرْضِ

دے. مونږ (سفرنه) واپس راتلونکی، توبه ویستونکی، عبادت کونکی، سجده کونکی، د خپل رب تعریف کونکی یو الله پاک خپله وعده ریښتینې کړه. د خپل بنده امداد ئے اوکړو اولښکر ته ئے په یوازے شکست ورکړو. (بخاریؒ ومسلمؒ) او د مسلم په یو روایت کښے چه کوم الفاظ دی د هغے ترجمه، "هغویؒ به چه کله یو وهوکے لښکر یا لوئے سړه یا د حج او عمرے وغیره نه واپس راتللو نو دا دُعا به ئے لوستله: د اَوْفٰى معنیٰ په اوچت ځائے ختل. فَدْفَدْ: د دواړو فاء زور سره. د دواړو مینځ کښے دال ساکن: نسبتًا اوچت ځلے.

۸۵- وَعَنْ اَبِيْ هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ اَنَّ رَجُلًا قَالَ: يَارَسُوْلَ اللّٰهِ اِنِّيْ اُرِيْدُ اَنْ اُسَافِرَ فَاَوْصِنِيْ قَالَ: "عَلَيْكَ بِتَقْوَى اللّٰهِ وَالتَّكْبِيْرِ عَلٰى كُلِّ شَرَفٍ ؎ فَلَمَّا وَلّى الرَّجُلُ قَالَ: "اَللّٰهُمَّ اطْوِ لَهُ الْبُعْدَ وَهَوِّنْ عَلَيْهِ السَّفَرَ" رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَقَالَ حَدِيْثٌ حَسَنٌ!

(ترمذیؒ روایت اوکړو او وے وئیل دا حدیث حسن دے-)

۸۵- حضرت ابوهریره رضی الله عنه وائی چه یو سړی رسول الله صلی الله علیه وسلم ته عرض اوکړو، زه د سفر قصد کوم ماته څه نصیحت اوکړئ. هغویؒ اوفرمائیل، هروخت د الله نه ویریږه. هراوچت ځائے باندے تکبیر وایه. چه کله دهغه ځائے نه لاړے نو نبی کریم صلی الله علیه وسلم دُعا اوکړه، اے الله! د هغهٔ د سفر اوږد والے ونغاړه. د هغهٔ سفر په هغهٔ آسان کړه.

۸۶- وَعَنْ اَبِيْ مُوْسَى الْاَشْعَرِيِّ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ: كُنَّا مَعَ النَّبِيِّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِيْ سَفَرٍ فَكُنَّا اِذَا اَشْرَفْنَا عَلٰى وَادٍ هَلَّلْنَا وَكَبَّرْنَا وَارْتَفَعَتْ اَصْوَاتُنَا فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "يَا اَيُّهَا النَّاسُ! اِرْبَعُوْا عَلٰى اَنْفُسِكُمْ فَاِنَّكُمْ لَا تَدْعُوْنَ اَصَمَّ وَلَا غَائِبًا اِنَّهٗ مَعَكُمْ اِنَّهٗ سَمِيْعٌ قَرِيْبٌ" مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ. "اِرْبَعُوْا" بِفَتْحِ الْبَآءِ الْمُوَحَّدَةِ اَيِ ارْفُقُوْا بِاَنْفُسِكُمْ.

۸۶- حضرت ابوموسیٰ اشعری رضی الله عنه وائی، چه په یو سفر کښے مونږ د رسول الله صلی الله علیه وسلم ملګری وُو، چه کله به مونږ د یو وادئ اوچت ځائے باندے ختلو، نو لا اله الا الله او الله اکبر به مووئیلو، اوښهٔ په زوره به مووئیل. نو نبی کریم صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، چغو وهلو سره خپل ځان په مشقت کښے مه اچوئ. ځکه چه تاسو کوم یا غائب ته آواز نه کوئ هغه پاک ذات خو هر وخت تاسو سره دے هغه سمیع هم دے او قریب هم دے. (بخاریؒ ومسلمؒ)

اِرْبَعُوْا: خپل ځان باندے نرمی اوکړئ. د باء موحده په زور سره-

؎ "عَلٰى كُلِّ شَرَفٍ" بِفَتْحِ الْمُعْجَمَةِ وَالرَّاءِ وَبِالْفَاءِ اَيْ كُلِّ عُلُوٍّ مُرْتَفِعٍ - ؎ "الثَّنَايَا" جَمْعُ

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

باب ۲۹

بَابُ اِسْتِحْبَابِ الدُّعَآءِ فِی السَّفَرِ ؛ د سفر دُعا مقبول دہ !

ف :- دا باب صرف په یوحدیث مشتمل دے -

(نبوی حدیث)

۸۷- عَنْ اَبِیْ هُرَیْرَةَ رَضِیَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَسَلَّمَ " ثَلَاثُ دَعَوَاتٍ مُسْتَجَابَاتٌ لَا شَكَّ فِیْهِنَّ لَه دَعْوَةُ الْمَظْلُوْمِ، وَدَعْوَةُ الْمُسَافِرِ وَدَعْوَةُ الْوَالِدِ عَلٰی وَلَدِهٖ " رَوَاهُ اَبُوْدَاوٗدَ وَالتِّرْمِذِیُّ وَقَالَ : حَدِیْثٌ حَسَنٌ وَلَیْسَ فِیْ رِوَایَةِ اَبِیْ دَاوٗدَ " عَلٰی وَلَدِهٖ " -

۸۷- د حضرت ابوهریره رضی الله عنه نه روایت دے چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، درے دُعاگانے دی، چه د هغے مقبولیت یقینی دے۔ (۱) د مظلوم دُعا (۲) د مسافر دُعا (۳) او د خوئے په حق کښے د پلار بد دُعائ (خیرے) - (ابوداؤدؒ و ترمذیؒ) او ویلی ئے دی چه دا حدیث حسن دے - (دا ابوداؤدؒ په روایت کښے لفظ "علٰی وَلَدِهٖ" نه دے ذکر شوے صرف دا دی چه د پلار دُعا) -

باب ۳۰

بَابُ مَا یَدْعُوْا بِهٖ اِذَا خَافَ نَاسًا اَوْ غَیْرَهُمْ !

د انسان یا څهٔ څیزنه دویرے په وخت دُعا !

فائده :- دا باب صرف یوحدیث باندے مشتمل دے -

(نبوی حدیث)

۸۸- عَنْ اَبِیْ مُوْسٰی الْاَشْعَرِیِّ رَضِیَ اللّٰهُ عَنْهُ اَنَّ رَسُوْلَ اللّٰهِ صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَسَلَّمَ كَانَ اِذَا خَافَ قَوْمًا قَالَ : اَللّٰهُمَّ اِنَّا نَجْعَلُكَ فِیْ نُحُوْرِهِمْ وَنَعُوْذُبِكَ مِنْ شُرُوْرِهِمْ " رَوَاهُ اَبُوْدَاوٗدَ وَالنَّسَآئِیُّ بِاِسْنَادٍ صَحِیْحٍ "

۸۸- حضرت ابوموسیٰ اشعری رضی الله عنه نه روایت کوی، چه رسول الله صلی الله علیه وسلم ته به کله دیو دشمن جماعت لطرفه ویره اوخطره وه - نو نبی کریم صلی الله علیه وسلم به دا دُعا لوستله :
(ترجمه) : "اے الله ! مونږ تاسو دهغوی مقابله کښے کړُوو - او تاسو سره دهغوی د شرونو نه پناه غواړو" -
(ابوداؤد اونسائی صحیح اسناد سره روایت کړے دے)

باب ۳۱

بَابُ مَا یَقُوْلُ اِذَا نَزَلَ مَنْزِلًا ! د پراؤ کولو په وخت دُعا

ف :- دا باب دوه حدیثونو باندے مشتمل دے -

۸۹- عَنْ خَوْلَةَ بِنْتِ حَكِیْمٍ رَضِیَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَتْ : سَمِعْتُ

۸۹- محترمه خوله بنت حکیم رضی الله عنه وائی، چه ما د رسول الله صلی الله علیه

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

رَسُوْلَ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُوْلُ مَنْ نَزَلَ مَنْزِلًا ثُمَّ قَالَ: اَعُوْذُ بِكَلِمَاتِ اللّٰهِ التَّامَّاتِ مِنْ شَرِّ مَا خَلَقَ لَمْ يَضُرَّهُ شَيْءٌ حَتّٰى يَرْتَحِلَ مِنْ مَنْزِلِهٖ ذٰلِكَ۔
(رَوَاهُ مُسْلِمٌ)

رسلم نه دا فرمائیل واوریدل چه څوک دپراؤ کولو په وخت دا دعائیه کلمات اووائی (چه د هغے ترجمه لاندے لیکلے شوے ده) نو هغهٔ ته به د تللو پورے هیڅ څیز نقصان نه رسوی۔ (ترجمه) زهٔ د الله تعالیٰ مکمل کلماتو سره د هر پیدا شوی شر او افت نه پناه غواړم۔ (مسلمؒ)

۹۰- وَعَنِ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ كَانَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ اِذَا سَافَرَ فَاَقْبَلَ اللَّيْلُ قَالَ "يَا اَرْضُ رَبِّيْ وَرَبُّكِ اللّٰهُ اَعُوْذُ بِاللّٰهِ مِنْ شَرِّكِ وَشَرِّ مَا فِيْكِ، وَشَرِّ مَا خُلِقَ فِيْكِ وَشَرِّ مَا يَدِبُّ عَلَيْكِ[1] وَاَعُوْذُ بِكَ مِنْ شَرِّ اَسَدٍ وَاَسْوَدَ وَمِنَ الْحَيَّةِ وَالْعَقْرَبِ، وَمِنْ سَاكِنِ الْبَلَدِ وَمِنْ وَالِدٍ وَمَا وَلَدَ"
رَوَاهُ اَبُوْدَاوُدَ۔

۹۰- د حضرت عبدالله بن عمر رضی الله عنه نه روایت دے۔ چه کله به د رسول الله صلی الله علیه وسلم د سفر راتلله نو نبی کریم صلی الله علیه وسلم به دا کلمات ارشاد فرمائیلو! "مفهوم"۔ اے زمکے! څما اوستا رب الله دے۔ زهٔ ستا د شر او تاکښے د موجود شر او تاکښے پیدا شوی شر نه او تا باندے د تلونکود شر نه په الله پاک سره پناه طلب کوم۔ دارنګ زهٔ پناه پناه غواړم د ازمرۍ، تورمار، عام مارانو نه، لړم، د آبادئ اوسیدونکو او د والد او ولد د شر نه" (ابوداؤد)

"وَالْاَسْوَدُ" الشَّخْصُ: قَالَ الْخَطَّابِيُّ وَسَاكِنُ الْبَلَدِ" هُمُ الْجِنُّ الَّذِيْنَ هُمْ سُكَّانُ الْاَرْضِ قَالَ: وَالْبَلَدُ مِنَ الْاَرْضِ مَا كَانَ مَاْوَى الْحَيَوَانِ وَاِنْ لَمْ يَكُنْ فِيْهِ بِنَاءٌ وَمَنَازِلُ: قَالَ يَحْتَمِلُ اَنَّ الْمُرَادَ" بِالْوَالِدِ" اِبْلِيْسُ وَمَا وَلَدَ الشَّيَاطِيْنُ!

اَسْوَدْ: نه تورمار مراد دے۔ خطابی وائی، چه د ساکن البلد نه مراد جنات دی، چه په زمکه کښے اوسیږی۔ دا هم وائی، بلد الارض، د حیوانا تو د اوسیدو ځائے ته وائی، اګرچه هلته څهٔ عمارت یا منزل نهٔ وی۔ دا هم ویلے شوی دی، چه ممکنه ده چه د "والد" نه مراد ابلیس وی او "ولد" نه عام شیطانان وی۔

باب ۳۲

بَابُ اِسْتِحْبَابِ تَعْجِيْلِ الْمُسَافِرِ فِي الرُّجُوْعِ اِلٰى اَهْلِهٖ اِذَا قَضٰى حَاجَتَهٗ!

د سفر نه ژوندئ سره واپس کیدل!

ف ۱- دے باب کښے صرف یو حدیث ذکر شوے دے۔
(نبوی حدیث)

۹۱- عَنْ اَبِيْ هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللّٰهُ | ۹۱- حضرت ابوهریره رضی الله عنه نه

[1] مایدب علیك: بکسر الدال المهملة و تشدید الموحدة، ای یتحرك علیك!

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

عَنْهُ اَنَّ رَسُوْلَ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ السَّفَرُ قِطْعَةٌ مِّنَ الْعَذَابِ يَمْنَعُ اَحَدَكُمْ طَعَامَهٗ وَشَرَابَهٗ وَ نَوْمَهٗ ۱؎ فَاِذَا قَضٰى اَحَدُكُمْ نَهْمَتَهٗ مِنْ سَفَرِهٖ فَلْيُعَجِّلْ اِلٰى اَهْلِهٖ مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ۔

"نَهْمَتَهٗ" : مَقْصُوْدَهٗ

روایت دے - چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، سفر یوقسم عذاب دے۔ دخوراک څښاک اوخوب نظام کښے نقصان واقع کیږی (پوره آرام نه ملاویږی) ددے وجهے نه کوم کار دپاره چه تاسو سفر کړے دے، چه هغه پوره شی نو بیا تُندی سره خپل کورته واپس راځئ ۔ (بُخاریؒ مُسلمؒ)

"نَهْمَتَهٗ" : نه مراد مطلب او مقصد دے۔

باب ۳۳

بَابُ اسْتِحْبَابِ الْقُدُوْمِ عَلٰى اَهْلِهٖ نَهَارًا وَكَرَاهَتِهٖ فِى اللَّيْلِ لِغَيْرِ حَاجَتِهٖ !

سفر نه واپسی ورځ کښے پکار دی !

ف :- مستحب اومناسب دا ده چه څه وخت او مجبوری نه وی نو د ورځے په وخت کښے دے د سفر نه واپس راځئ۔ بلاوجه د شپے راتللونه ممانعت دے۔

دا باب په دوه احادیثو مشتمل دے۔

(نبوی احادیث)

۹۲- عَنْ جَابِرٍ رَضِىَ اللّٰهُ عَنْهُ اَنَّ رَسُوْلَ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ : اِذَا اَطَالَ اَحَدُكُمُ الْغَيْبَةَ فَلَا يَطْرُقَنَّ اَهْلَهٗ لَيْلًا" وَ فِىْ رِوَايَةٍ اَنَّ رَسُوْلَ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نَهٰى اَنْ يُّطْرَقَ الرَّجُلُ اَهْلَهٗ لَيْلًا" مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ

۹۲- حضرت جابر رضی الله عنه روایت کړے دے۔ چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، چه کله سفر اوږد شی، نو هغه دے خپل کورته د شپے په وخت نه راځی۔ او یو روایت کښے دا دی، چه رسول الله صلی الله علیه وسلم د شپے په وخت خپل کورته د واپس راتللونه منع فرمائیلے ده۔ (بُخاریؒ ومُسلمؒ)

۹۳- وَعَنْ اَنَسٍ رَضِىَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ كَانَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَا يَطْرُقُ اَهْلَهٗ لَيْلًا وَكَانَ يَاْتِيْهِمْ غُدْوَةً ۲؎ اَوْ عَشِيَّةً مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ ؛

اَلطُّرُوْقُ :- د دے معنی ده شپے کښے راتلل۔

۹۳- حضرت انس بن مالک رضی الله عنه روایت دے، چه رسول الله صلی الله علیه وسلم به د شپے د سفر نه واپسی سره اهل خانه ته تشریف نه راوړلو۔ د نبی کریم صلی الله علیه وسلم هغوی ته د صبا یا د مابنام په وخت تشریف راوړلو۔ (بُخاریؒ ومُسلمؒ)

۱؎ یمنع احدکم طعامه وشرابه ونومه ای یمنعه کمالها والذاتها لما فیه من المشقة والتعب ومقاساة الحر والبرد ومفارقة الاهل والوطن وخشونة العیش !

۲؎ "الغدوة" اول النهار" والعشیة "اخرة

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

باب ۳۴ بَابُ مَا يَقُوْلُ إِذَا رَجَعَ وَإِذَا رَأَى بَلْدَتَهٗ !!
خپل بنار باندے د نظر پریوتلو په وخت دُعا !!

ف :- دے عنوان مناسب د جناب ابن عمر رضی اللّٰه عنه یوه روایت "باب المسافر اذا صعد الثنایا" کښے تیر شوے دے. دے باب کښے صرف یو حدیث ذکر شوے دے.

(نبوی حدیث)

۹۴- وَعَنْ اَنَسٍ رَضِیَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ اَقْبَلْنَا مَعَ النَّبِیِّ صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَسَلَّمَ حَتّٰی اِذَا كُنَّا بِظَهْرِ الْمَدِیْنَةِ [1] قَالَ "اٰیِبُوْنَ تَائِبُوْنَ عَابِدُوْنَ لِرَبِّنَا حَامِدُوْنَ" فَلَمْ یَزَلْ یَقُوْلُ ذٰلِكَ حَتّٰی قَدِمْنَا الْمَدِیْنَةَ.

(رَوَاهُ مُسْلِمٌ)

۹۴- دحضرت انس بن مالک رضی اللّٰه عنه نه روایت دے. چه مونږ د نبی کریم صلی اللّٰه علیه وسلم سره یوځای د سفر نه واپس را تللو چه کله څمونږ نظر په مدینه منوره باندے پریوتلو، نو نبی کریم صلی اللّٰه علیه وسلم دا الفاظ اوفرمائیل، مونږ سفر نه واپس راتلونکی یو، توبه ویستونکی، عبادت کونکی او د رب حمد ویونکی یو" او مدینے ته چه ترڅو نه ؤو رسیدلے دا کلمات ئے وئیل. (مُسلمٌ)

باب ۳۵
بَابُ اِسْتِحْبَابِ اِبْتِدَآءِ الْقَادِمِ بِالْمَسْجِدِ الَّذِیْ فِیْ جِوَارِهٖ وَصَلٰوتِهٖ فِیْهِ رَكْعَتَیْنِ !
سفر نه د واپسئ په وخت دخپلے محلے جوماتته تلل

ف :- سفر نه د واپسئ په وخت مستحب دا ده، چه اول د محلے جومات له لاړ شی او هلته دوه رکعته نفل اداء کړی. بیا خپل کور ته راشی. دے باب کښے صرف یو حدیث دے.

(نبوی حدیث)

۹۵- عَنْ كَعْبِ بْنِ مَالِكٍ رَضِیَ اللّٰهُ عَنْهُ اَنَّ رَسُوْلَ اللّٰهِ صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَسَلَّمَ كَانَ اِذَا قَدِمَ مِنْ سَفَرٍ بَدَاَ بِالْمَسْجِدِ. فَرَكَعَ فِیْهِ رَكْعَتَیْنِ - مُتَّفَقٌ عَلَیْهِ.

۹۵- حضرت کعب بن مالک رضی اللّٰه عنه بیان کوی چه رسول اللّٰه صلی اللّٰه علیه وسلم به د سفر نه کله واپس تشریف راوړلو نو اول به ئے جومات ته تشریف یوړلو او هلته به ئے دوه رکعته مونځ اداء کړو. (بُخاریٌ ومُسلمٌ)

باب ۳۶
بَابُ تَحْرِیْمِ سَفَرِ الْمَرْأَةِ وَحْدَهَا ؛ د ښځے دپاره یوازے سفر کول حرام دی ؛

ف :- دا باب دوه احادیثو باندے مشتمل دے.

[1] له بظهر المدینة" ای بمحل تظهر فیه، وهی مدینة الرسول صلی اللّٰه علیه وسلم

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

(نبوی احادیث)

۹۶- عَنْ اَبِیْ هُرَیْرَةَ رَضِیَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَسَلَّمَ "لَا یَحِلُّ[1] لِاِمْرَأَةٍ تُؤْمِنُ بِاللّٰهِ وَالْیَوْمِ الْاٰخِرِ تُسَافِرُ مَسِیْرَةَ یَوْمٍ وَلَیْلَةٍ اِلَّا مَعَ ذِیْ مَحْرَمٍ عَلَیْهَا۔

(مُتَّفَقٌ عَلَیْهِ)

۹۶- حضرت ابوهریره رضی الله عنه نه روایت دے - چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، کومه ښځه چه په الله پاک او د آخرت په ورځ ایمان لری، هغې دپاره حلال نۀ دی چه هغه دیوې ورځې شپې په مقدار په غیر د محرم نه سفر اوکړی۔

(بُخاریؒ ومُسلمؒ)

۹۷- وَعَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِیَ اللّٰهُ عَنْهُمَا اَنَّهٗ سَمِعَ النَّبِیَّ صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَسَلَّمَ یَقُوْلُ: "لَا یَخْلُوَنَّ رَجُلٌ بِاِمْرَاَةٍ اِلَّا وَمَعَهَا ذُوْ مَحْرَمٍ وَلَا تُسَافِرُ الْمَرْاَةُ اِلَّا مَعَ ذِیْ مَحْرَمٍ" فَقَالَ لَهٗ رَجُلٌ یَا رَسُوْلَ اللّٰهِ اِنَّ امْرَاَتِیْ خَرَجَتْ حَاجَّةً وَاِنِّیْ اکْتُتِبْتُ[2] فِیْ کَذَا وَکَذَا؟ قَالَ انْطَلِقْ فَحُجَّ مَعَ امْرَاَتِكَ"

(مُتَّفَقٌ عَلَیْهِ)

۹۷- حضرت عبدالله بن عباس رضی الله عنهما بیان کوی چه هغه د نبی کریم صلی الله علیه وسلم نه دا وئیل واوریدل چه سړی به د یوې اجنبی ښځې سره د هغې د محرم په عدم موجودګئ کښې ځانله نه کیني اونه دې ښځه د محرم نه بغیر ځانله سفر کوی. دې سړی یو سړي عرض اوکړو یا رسول الله! ځما ښځه حج کول غواړي اوځما نوم فلانکئ غزوه کښې لیکلے شوے دے. داسې صورت کښې څه حکم دے. نبی کریم صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، تۀ د خپلې ښځې سره ملګرے حج تۀ لاړ شه۔

(بُخاریؒ ومُسلمؒ)

باب ۳۷
کتاب الفضائل د فضائلو بیان

بَابُ فَضْلِ قِرَآءَةِ الْقُرْاٰنِ د قرآن د تلاوت بیان

ف:- دا باب په یوولس احادیثو مشتمل دے. حدیث ۱۰۴ کښې لفظ حسد راغلے دے. علماؤ لیکلی دی چه دلته حقیقی حسد مراد نۀ دے بلکه دده مجازی معنیٰ غبطه یعنی رشک (آرزو) مراد دے- مثلاً خوک ئے اولید وچه نیک کار کوی یا هغهٔ باندے کوم نعمت شوے دے نو سړے اووائی کاش چه ما ته هم د داسے کار کولو توفیق راکړے شی یا ما ته هم داسے نعمت راکړے شی داسے غبطه دُنیاوی اُمورو کښې جائز ده او دینی اُمورو کښې مستحب ده- اوحسد داوی چه د چا نعمت اووینی ورباندے خفه شی اوهغه دا اوغواړی چه دا نعمت د دهٔ نه واخستلے شی اوحسد دُنیاوی او دینی امور دواړه کښې ناجائز دے- هرمسلمان لره دینه بچ کیدل پکار دی- او په حدیث ۱۰۵ کښې لفظ "سکینه" راغلے دے- دا داسې کیفیت قلبی نوم دے، چه هغې سره زړهٔ ته سکون اوطمانیت ملاویږی. د زړهٔ صفائی حاصلیږی پراګنده خیال او د زړهٔ کدورت لرے کیږی- د زړهٔ

[1] لا یحل لامرأة بکسر المهملة - ای لا یجوز ؛

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

خوشحالی، د زړهٔ جمعیت او شرحِ صدر دا رنګ ذوق حضوری پیدا شی. زړهٔ ته انبساط او خوشحالی حاصلیږی. او نزول سکینت کله د وریځې په شکل کښې محسوس وی (واللہ اعلم بحقیقة الحال).

(نبوی احادیث)

۹۸- عَنْ اَبِیْ اُمَامَةَ رَضِیَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُوْلَ اللّٰهِ صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَسَلَّمَ یَقُوْلُ، "اِقْرَؤُا الْقُرْاٰنَ فَاِنَّهٗ یَاْتِیْ یَوْمَ الْقِیَامَةِ شَفِیْعًا لِاَصْحَابِهٖ"۔

(رَوَاهُ مُسْلِمٌ)

۹۸- حضرت ابوامامه رضی الله عنه راوی دے. چه ما د رسول الله صلی الله علیه وسلم نه دا وئیل واوریدل، چه د قرآن شریف تلاوت کوئ. ځکه چه د قیامت په ورځ به دا د تلاوت کوونکی د پاره سفارش کوی۔

(مُسلمؒ)

۹۹- وَعَنِ النَّوَاسِ بْنِ سَمْعَانَ رَضِیَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ سَمِعْتُ رَسُوْلَ اللّٰهِ صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَسَلَّمَ یَقُوْلُ یُؤْتٰی یَوْمَ الْقِیَامَةِ بِالْقُرْاٰنِ وَاَهْلِهِ الَّذِیْنَ كَانُوْا یَعْمَلُوْنَ بِهٖ فِی الدُّنْیَا تَقْدُمُهٗ[1] سُوْرَةُ الْبَقَرَةِ وَاٰلِ عِمْرَانَ تُحَاجَّانِ عَنْ صَاحِبِهِمَا"

(رَوَاهُ مُسْلِمٌ)

۹۹- حضرت نواس بن سمعان رضی الله عنه نه روایت دے، چه ما د رسول الله صلی الله علیه وسلم نه دا وئیل آوریدلی دی، چه د قیامت په ورځ به د قرآن او چا چه په دهٔ عمل کړے دے، دے دُنیا کښې د دواړو پیشی وی. او دغه وخت به سورهٔ بقره او سورهٔ آل عمران دواړه خپل ویونکی لطرفه دجواب ورکولو د پاره پیش پیش وی۔

(مُسلمؒ)

۱۰۰- وَعَنْ عُثْمَانَ بْنِ عَفَّانَ رَضِیَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَسَلَّمَ خَیْرُكُمْ مَنْ تَعَلَّمَ الْقُرْاٰنَ وَعَلَّمَهٗ۔

(رَوَاهُ الْبُخَارِیُّ)

۱۰۰- حضرت امیرالمؤمنین عثمان غنی رضی الله عنه فرمائی، چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، تاسوکښې بهترین کس هغه دے، چه په خپله هم د قرآن تعلیم حاصل کړی او نورو ته هم د دهٔ تعلیم ورکړی۔

(بُخاریؒ)

۱۰۱- وَعَنْ عَائِشَةَ رَضِیَ اللّٰهُ عَنْهَا قَالَتْ: قَالَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَسَلَّمَ اَلَّذِیْ یَقْرَأُ الْقُرْاٰنَ وَهُوَ مَاهِرٌ بِهٖ[2] مَعَ السَّفَرَةِ

۱۰۱- اُم المؤمنین حضرت عائشه صدیقه رضی الله عنها فرمائی، چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، مهارت سره (په غیر د بندیدلو نه صفا صفا) ویونکوته به د معزز او فرمانبردارهٔ فرشتو معیت

---

[1] "تقدمه" بفتح التاء وضم الدال: ای تتقدمه: "تحاجّان" بضم الفوقیة و تشدید الجیم ای تحادلان عن صاحبهما وهو التالی هما العامل بهما!

[2] "ماهر به" ای مجید لفظهٔ علی ما ینبغی بحیث لا یتشابه ولا یقف فی قراءته "مع السفرة: الملائکة المرسل الی رسل صلوٰة الله وسلامه علیهم" والبررة" ای المطیعین ای معهم فی منازلهم فی الاٰخرة" وقوله" یتتعتع فیه" ای یتردد علیه فی قراءته.

Downloaded By: Afghan Salar Library

الْكِرَامِ الْبَرَرَةِ وَالَّذِي يَقْرَءُ الْقُرْاٰنَ وَيَتَتَعْتَعُ فِيهِ وَهُوَ عَلَيْهِ شَاقٌّ لَهُ اَجْرَانِ "۔
مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ۔

حاصل وی او کوم سړے چه انخلی او وائی او د صفا وئیلو دپاره هغهٔ ته تکلیف او سختی مخکښه راځی هغهٔ ته به دوه چنده اجر ملاویږی۔ (بُخاریؒ ومُسلمؒ)

۱۰۲- وَعَنْ اَبِیْ مُوْسَی الْاَشْعَرِیِّ رَضِیَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّی اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ " مَثَلُ الْمُؤْمِنِ الَّذِیْ يَقْرَأُ الْقُرْاٰنَ مَثَلُ الْاُتْرُجَّةِ رِيْحُهَا طَيِّبٌ وَطَعْمُهَا طَيِّبٌ وَمَثَلُ الْمُؤْمِنِ الَّذِیْ لَا يَقْرَأُ الْقُرْاٰنَ كَمَثَلِ التَّمْرَةِ لَا رِيْحَ لَهَا وَطَعْمُهَا حُلْوٌ وَمَثَلُ الْمُنَافِقِ الَّذِیْ يَقْرَأُ الْقُرْاٰنَ كَمَثَلِ الرَّيْحَانَةِ رِيْحُهَا طَيِّبٌ وَطَعْمُهَا مُرٌّ وَمَثَلُ الْمُنَافِقِ الَّذِیْ لَا يَقْرَأُ الْقُرْاٰنَ كَمَثَلِ الْحَنْظَلَةِ لَيْسَ لَهَا رِيْحٌ وَطَعْمُهَا مُرٌّ مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ۔

۱۰۲- حضرت ابوموسیٰ اشعری رضی الله عنه بیان کوی۔ چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، د هغه مسلمان مثال چه قرآن شریف لولی د خوږ نیمبو پشان دے، چه خوشبوئ هم د هغه عمده ده او خوندئ هم خوږ دے۔ او د قرآن شریف نه ویونکی مثال د کجورې په شان دے چه خوشبوئ خو دے کښے نه وی لیکن خوندئ خوږ وی۔ او د قرآن ویونکی منافق مثال د ریحان (کشمالی) دے۔ دے کښے خوشبوئ خو وی لیکن خوندئ ترخ وی۔ اود قرآن نه ویونکی منافق مثال د مرغونې پشان دے چه خوشبوئ هم پکښے نه وی اوخوندئ هم سخت ترخ دے۔ (بُخاریؒ ومُسلمؒ)

۱۰۳- وَعَنْ عُمَرَ بْنِ الْخَطَّابِ رَضِیَ اللّٰهُ عَنْهُ اَنَّ النَّبِیَّ صَلَّی اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: " اِنَّ اللّٰهَ يَرْفَعُ بِهٰذَا الْكِتَابِ اَقْوَامًا وَيَضَعُ بِهٖ اٰخَرِيْنَ۔
(رَوَاهُ مُسْلِمٌ)

۱۰۳- حضرت عمر بن الخطاب رضی الله عنه فرمائی چه نبی کریم صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، چه الله تعالیٰ دے کتاب (قرآن باندے دعمل) په سبب د یوو قومونو ته رفعت اوبلندی ورکوی او نورو قومونو ته (د عمل نه کولو په وجه او د دهٔ نه غافل پاتے کیدلو په وجه) ذلت اوښکته والے ورکوی۔ (مُسلمؒ)

۱۰۴- وَعَنِ ابْنِ عُمَرَ رَضِیَ اللّٰهُ عَنْهُمَا عَنِ النَّبِیِّ صَلَّی اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: "لَا حَسَدَ[1] اِلَّا فِی اثْنَتَيْنِ: رَجُلٌ اٰتَاهُ اللّٰهُ الْقُرْاٰنَ فَهُوَ يَقُوْمُ بِهٖ اٰنَاءَ اللَّيْلِ وَاٰنَاءَ النَّهَارِ وَرَجُلٌ اٰتَاهُ اللّٰهُ مَالًا فَهُوَ يُنْفِقُهٗ اٰنَاءَ اللَّيْلِ وَاٰنَاءَ النَّهَارِ"۔ مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ۔

۱۰۴- حضرت عبدالله ابن عمر رضی الله عنهما بیان کوی چه نبی کریم صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، چه حسد (رشک) دوه خیزونو کښے کیږی شی یو دهغه سړی معامله کښے چه هغهٔ ته الله تعالیٰ د قرآن نعمت ورکړے دے او هغه شپه اوورځ د دهٔ تلاوت (او دهٔ باندے عمل کولو) کښے مشغول وی۔ او دویم هغه سړے دے چه هغهٔ ته الله تعالیٰ مال

[1] "لاحسد" ای لاغبطه

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

"اَلْاَنَاءُ": اَلسَّاعَاتُ۔
اونه شپه۔ (بُخَارِیٌّ وَمُسْلِمٌ)

دَ اَنَاءِ معنیٰ ده اوقات، کینټه، حصه۔

۱۰۵- وَعَنِ الْبَرَآءِ بْنِ عَازِبٍ رَضِیَ اللّٰهُ عَنْهُمَا قَالَ: كَانَ رَجُلٌ يَقْرَأُ سُوْرَةَ الْكَهْفِ وَعِنْدَهُ فَرَسٌ مَرْبُوْطٌ بِشَطَنَيْنِ فَتَغَشَّتْهُ سَحَابَةٌ فَجَعَلَتْ تَدْنُوْا وَجَعَلَ فَرَسُهُ يَنْفِرُ مِنْهَا فَلَمَّا اَصْبَحَ اَتَى النَّبِيَّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَذَكَرَ لَهُ ذٰلِكَ فَقَالَ "تِلْكَ السَّكِيْنَةُ تَنَزَّلَتْ لِلْقُرْاٰنِ"۔
(مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ)

"اَلشَّطَنُ": بِفَتْحِ الشِّيْنِ الْمُعْجَمَةِ وَالطَّآءِ الْمُهْمَلَةِ: اَلْحَبْلُ۔

۱۰۵- حضرت براء بن عازب رضی الله عنهما وائی چه یو صاحب (د شپے ما نخه کښے) سورهٔ کهف لوستلو او هغهٔ ته نزدے د هغه اَس د مخکښے خپوند رسئ سره تړلے شوے ولاړ وُو، دے حالت کښے د غه صاحب باندے وریځ غوندے راخوره شوه او هغهٔ ته را نزدے کیدله، دے کیفیت محسوس کولو سره اَس وتریدو. او په تو پونو شو چه دهغے د وجهے نه هغهٔ مونځ مختصر کړو) سحرچه کله هغهٔ نبی کریم ته د واقعه بیان کړه نو هغوی اوفرمائیل چه د اسکینت (خصوصی رحمت) دے، چه د قرآن په وجه نازلیږی۔ (بُخَارِیٌّ وَمُسْلِمٌ)

لفظ شَطَنٌ په معنیٰ درسی سره دے- دے کښے ش او ط باندے زور راځی-

۱۰۶- وَعَنِ ابْنِ مَسْعُوْدٍ رَضِیَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ "مَنْ قَرَاَ حَرْفًا مِّنْ كِتَابِ اللّٰهِ فَلَهٗ حَسَنَةٌ وَالْحَسَنَةُ بِعَشْرِ اَمْثَالِهَا لَا اَقُوْلُ اَلٓمٓ حَرْفٌ وَلٰكِنْ اَلِفٌ حَرْفٌ وَلَامٌ حَرْفٌ وَمِيْمٌ حَرْفٌ وَلَامٌ حَرْفٌ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَقَالَ: حَدِيْثٌ حَسَنٌ صَحِيْحٌ!

۱۰۶- حضرت عبدالله بن مسعود رضی الله عنه بیان کوی چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، چه کوم سړے د قرآن مجید یو حرف وائی نو هغهٔ ته یوه حسنه ملاویږی چه دلسو برابروی، زهٔ دا نهٔ وایم چه اَلٓمٓ یو حرف دے بلکه الف یو حرف دے- لام یو حرف دے او میم یو حرف دے (گویا اَلٓمٓ د درے حروفو مجموعه ده چه دے باندے دیرش نیکئ ملاویږی) (ترمذی دا نقل کړو، او وے ویل دا حدیث حسن صحیح دے)۔

۱۰۷- وَعَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِیَ اللّٰهُ عَنْهُمَا قَالَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ "اِنَّ الَّذِيْ لَيْسَ فِيْ جَوْفِهٖ شَيْءٌ مِّنَ[2] الْقُرْاٰنِ كَالْبَيْتِ الْخَرِبِ" رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَقَالَ: حَدِيْثٌ حَسَنٌ صَحِيْحٌ!

۱۰۷- حضرت عبدالله بن عباس رضی الله عنهما بیان کوی، چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، چه د چا په سینه کښے د قرآن څه لږه حصه هم نهٔ وی، هغه داسے دے لکه ویران کور (ترمذی دا روایت کړو او دے وئیل، چه دا حدیث حسن صحیح دے۔)

---

[1] "فتغشته سحابة" ای علاه سحابة [2] لیس فی جوفه شیء من القرآن: "ای الذی لم یحفظ شیئًا من القرآن"۔

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghan

Downloaded By: Afghan Salar Library

۱۰۸- وَعَنْ عَبْدِ اللّٰهِ بْنِ عَمْرِو بْنِ الْعَاصِ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُمَا عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: يُقَالُ لِصَاحِبِ الْقُرْاٰنِ اِقْرَأْ وَارْتَقِ لـه وَرَتِّلْ كَمَا كُنْتَ تُرَتِّلُ فِي الدُّنْيَا فَاِنَّ مَنْزِلَتَكَ عِنْدَ اٰخِرِ اٰيَةٍ تَقْرَؤُهَا رَوَاهُ اَبُوْدَاوُدَ وَالتِّرْمِذِيُّ وَقَالَ حَدِيْثٌ حَسَنٌ صَحِيْحٌ!

۱۰۸- حضرت عبد الله بن عمرو بن عاص رضی الله عنهما نه روایت دے- چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، چه قرآن لوستونکی مسلمان ته به د قیامت په ورځ اووئیلے شی لوله (دجنت په منازل) خیژه اودُنیا کښے چه څرنګه تا په مزه مزه (ترتیل) سره لوستلو اوس هم هغه رنګ لوله (دے دپاره چه هغه منازل ملے کړی) ځکه چه جنت کښے ستا آخری منزل به هغه وی چرته چه ته آخری آیت ختم کړے- (ابوداؤد او ترمذی دا روایت اوکړو اووے وئیل دا حدیث حسن صحیح دے)-

باب ۳۸

بَابُ الْاَمْرِ بِتَعَهُّدِ الْقُرْاٰنِ وَالتَّحْذِيْرِ مِنْ تَعْرِيْضِهٖ لِلنِّسْيَانِ!

د قرآن پاک دورهمیشه کوئ

ف:- دا باب صرف دوه احادیثو باندے مشتمل دے-

(نبوی احادیث)

۱۰۹- عَنْ اَبِيْ مُوْسٰى رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: "تَعَاهَدُوْا هٰذَا الْقُرْاٰنَ ٢ه فَوَالَّذِيْ نَفْسُ مُحَمَّدٍ بِيَدِهٖ لَهُوَ اَشَدُّ تَفَلُّتًا مِّنَ الْاِبِلِ فِيْ عُقُلِهَا"-

(مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ)

۱۰۹- حضرت ابوموسیٰ اشعری رضی الله عنه روایت کوی- چه نبی کریم صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، دے قرآن نکرانی کوئ (هر وخت ئے لولئ) په هغه ذات قسم چه دهغه په قبضه کښے د محمدؐ روح دے چه دا قرآن د سینو نه د تړلے شوُ اوښانو نه په وتلو کښے تیښته کولونه هم زیات وتونکے دے- (بخاریؒ ومسلمؒ)

۱۱۰- وَعَنِ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُمَا اَنَّ رَسُوْلَ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: اِنَّمَا مَثَلُ صَاحِبِ الْقُرْاٰنِ ٣ه كَمَثَلِ الْاِبِلِ الْمُعَقَّلَةِ

۱۱۰- حضرت عبد الله بن عمر رضی الله عنه بیان کوی- چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، د صاحب قرآن (حافظ) مثال د تړلے شوی اوښ پشان

١ه "وارتق" ای فی درج الجنة بقدر ما حفظة من ای القرآن ٢ه تعاهدوا هذا القرآن ای حافظوا علی قراءته وواظبوا علی تلاوته: والتفلت: التخلص" و عقلها بضم المهملة والقاف: جمع عقال وهو: حبل یشد به البعیر فی وسط الذراع!
٣ه صاحب القرآن ای الحافظ له عن ظهر قلب" وللعقلة" بضم المیم وفتح العین المهملة والقاف المشددة: ای المربوطة بالعقال"!

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

اِنْ عَاهَدَ عَلَيْهَا اِمْسَكَهَا وَاِنْ اَطْلَقَهَا ذَهَبَتْ.
(مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ)

دے. کچرته ددے دور کوی او تلاوت کوئ. نودا به په سینو کښے بند پاتے شی - او که چرته تلاوت پریږدی نودا به وځی.
(بُخاریؒ ومُسلمؒ)

باب ۳۹

بَابُ اِسْتِحْبَابِ تَحْسِيْنِ الصَّوْتِ بِالْقُرْاٰنِ وَطَلَبِ الْقِرَاءَةِ مِنْ حُسْنِ الصَّوْتِ وَالْاِسْتِمَاعِ لَهَا !!

تجوید سره قرآن لوستل !!

ف :- خوش آوازی د الله تعالیٰ یو نعمت دے او ددے نعمت د شکر اداء کولو لویه مقبول ذریعه د قرآن تلاوت دے - ځکه چه قرآن مجید خوش آوازئ سره لوستل او بل ته وئیل دواړه مطلوب دی - دا رنګ ددهٔ آوریدل هم راحتِ قلب دے - اوغوره دی - دا باب په پنځه احادیثو مشتمل دے -

(نبوی احادیث)

۱۱۱- عَنْ اَبِیْ هُرَيْرَةَ رَضِیَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ سَمِعْتُ رَسُوْلَ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُوْلُ: "مَا اَذِنَ اللّٰهُ لِشَیْءٍ مَّا اَذِنَ لِنَبِیٍّ حَسَنِ الصَّوْتِ يَتَغَنّٰى بِالْقُرْاٰنِ يَجْهَرُ بِهٖ" - مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ !

مَعْنٰى "اَذِنَ اللّٰهُ" اَیْ اسْتَمَعَ وَهُوَ اِشَارَةٌ اِلَى الرِّضَا وَالْقَبُوْلِ !

۱۱۱- حضرت ابوهریره رضی الله عنه روایت کوی چه ما د رسول الله صلی الله علیه وسلم نه دا فرمائیل آوریدلی دی چه الله پاک یو آواز طرف ته دومره نه متوجه کیږی څومره چه د نبی خوش آوازئ او اوچت آواز سره قرآن لوستلو سره متوجه کیږی (یعنی داعمل د الله پاک د رضا او د خوشحالئ باعث دے -
(بُخاریؒ ومُسلمؒ)

"اَذِنَ اللّٰهُ" دے معنیٰ د آوریدلو او متوجه کیدلو ده او اشاره ده قبول او رضا طرف ته -

۱۱۲- وَعَنْ اَبِیْ مُوْسٰى الْاَشْعَرِیِّ رَضِیَ اللّٰهُ عَنْهُ اَنَّ رَسُوْلَ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: "لَقَدْ اُوْتِیْتَ مِزْمَارًا مِّنْ مَّزَامِيْرِ اٰلِ دَاوٗدَ [1] مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ وَفِیْ رِوَايَةٍ لِمُسْلِمٍ اَنَّ رَسُوْلَ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ لَهٗ "لَوْ رَاَيْتَنِیْ وَاَنَا اَسْتَمِعُ لِقِرَآءَتِكَ [2] الْبَارِحَةَ" !

۱۱۲ - حضرت ابوموسیٰ اشعری رضی الله عنه روایت کړے دے - چه رسول الله صلی الله علیه وسلم او فرمائیل چه تا ته د "ال داؤد لحن (مزامیر) نه د خوش آوازئ یوه حصه درکړے شوے ده -
(دے ډیر خوش آواز وُو، او رسول الله صلی الله علیه وسلم) ددهٔ ته فرمائش اوکړو، ددهٔ قرآن ئے آوریدلے دے -
(بُخاریؒ و مُسلمؒ) او د مُسلم په یو روایت کښے دا ذکر دی چه رسول الله صلی الله علیه وسلم هغهٔ ته اوو ئیل، چه کچرته تیره شوے شپه د خپل قرآن لوستلو په وخت تا سو دا لیدلے وے، چه زه

[1] "ال داؤد": ای داؤد نفسه [2] "لقراءتك": ای یسرك ذلك فقال ابوموسیٰ!

Downloaded By: Afghan Salar Library

ستا قرأت آورم (نو ډیر به خوشحاله وے)۔

۱۱۳- وَعَنِ الْبَرَآءِ بْنِ عَازِبٍ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُمَا قَالَ: سَمِعْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَرَأَ فِي الْعِشَآءِ بِالتِّيْنِ وَالزَّيْتُوْنِ فَمَا سَمِعْتُ اَحَدًا اَحْسَنَ صَوْتًا مِّنْهُ۔ مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ ؛

۱۱۳- براء بن عازب رضی الله عنهما وائی چه ما نبی کریم صلی الله علیه وسلم نه د ماسختن ما نخه کښے والتین لوستل واوریدل، (نو ډهغه وخت کیفیت نشم بیانولے۔ حقیقت دا دے چه ما داسے خوش آوازی کله هم نهٔ ده آوریدلے۔ (بخاریؒ ومسلمؒ)

۱۱۴- وَعَنْ اَبِيْ لُبَابَةَ بَشِيْرِ بْنِ عَبْدِ الْمُنْذِرِ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ اَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: "مَنْ لَمْ يَتَغَنَّ بِالْقُرْاٰنِ فَلَيْسَ مِنَّا" رَوَاهُ اَبُوْدَاوٗدَ بِاِسْنَادٍ جَيِّدٍ!

مَعْنٰى: "يَتَغَنّٰى" "يُحَسِّنُ صَوْتَهٗ بِالْقُرْاٰنِ!

۱۱۴- حضرت ابی لبابه بشیر بن عبدالمنذر رضی الله عنه راوی دے۔ چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، چه څوک ښهٔ آواز سره قرآن نهٔ لولی، هغه ځمونږ نه نهٔ دے۔ (ابوداؤد عمده اسناد وسره دے روایت کړے دے)

"یَتَغَنّٰی": معنٰی ده خپل ښهٔ آواز سره جوړولو سره لولئ (دلوبو په آنداز کښے لوستل مراد نهٔ دے۔ بلکه هغه ناخوښه او ممنوع دے۔

۱۱۵- وَعَنِ ابْنِ مَسْعُوْدٍ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ "اِقْرَأْ عَلَيَّ الْقُرْاٰنَ" فَقُلْتُ يَا رَسُوْلَ اللّٰهِ اَقْرَأُ عَلَيْكَ وَعَلَيْكَ اُنْزِلَ؟ قَالَ "اِنِّيْ اُحِبُّ اَنْ اَسْمَعَهٗ مِنْ غَيْرِيْ" فَقَرَأْتُ عَلَيْهِ سُوْرَةَ النِّسَآءِ حَتّٰى جِئْتُ اِلٰى هٰذِهِ الْاٰيَةِ: فَكَيْفَ اِذَا جِئْنَا مِنْ كُلِّ اُمَّةٍ بِشَهِيْدٍ وَجِئْنَا بِكَ عَلٰى هٰؤُلَآءِ[1] شَهِيْدًا قَالَ "حَسْبُكَ الْاٰنَ" فَالْتَفَتُّ اِلَيْهِ فَاِذَا عَيْنَاهُ تَذْرِفَانِ، (مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ)

۱۱۵- حضرت عبدالله بن مسعود رضی الله عنه وائی، چه ما ته رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، ماته قرآن واوروه، ما تعجب سره عرض اوکړو یا رسول الله! زهٔ! تاسو ته قرآن واورؤم؟ او تاسو باندے قرآن نازل شوے دے۔ نبی کریم صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، ما باندے د نورو نه آوریدل ښهٔ لګی۔ نو ما سورهٔ نساء هغوی ته واړولو او چه کله زهٔ آیت" فکیف اذا جئنا من کل امة الخ ته اورسیدلم نو نبی کریم صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، بس کافی دے۔ نو ما د هغه طرف ته اوکتل نو د نبی کریم صلی الله علیه وسلم د سترګو مبارکې نه د اوښکو ملغلرې توئیدلے۔ (بخاریؒ ومسلمؒ)

بَابٌ ۴۰

بَابُ فِي الْحَثِّ عَلٰى سُوَرٍ وَّاٰيَاتٍ مَّخْصُوْصَةٍ

[1] "هٰؤُلَآءِ" ای امتك "وحسبك" ای كافیك قراءتك" و تذرفان، ای تجری دموعهما رحمة لامته فانه صلی الله علیه وسلم لایشهد الاحقا وامته لاتخلو من اقتراف الذنوب!

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

دخوخاص سورتونو او ایتونو ترغیب!

ف :- دا باب څوارلس[۱۴] احادیثو باندے مشتمل دے -

(نبوی احادیث)

۱۱۶- عَنْ اَبِیْ سَعِیْدٍ رَافِعِ بْنِ الْمُعَلّٰی رَضِیَ اللّٰہُ عَنْہُ قَالَ: قَالَ لِیْ رَسُوْلُ اللّٰہِ صَلَّی اللّٰہُ عَلَیْہِ وَسَلَّمَ " اَلَا اُعَلِّمُکَ اَعْظَمَ سُوْرَۃٍ فِی الْقُرْاٰنِ قَبْلَ اَنْ تَخْرُجَ مِنَ الْمَسْجِدِ ؟ فَاَخَذَ بِیَدِیْ فَلَمَّا اَرَدْنَا اَنْ نَخْرُجَ قُلْتُ: یَارَسُوْلَ اللّٰہِ اِنَّکَ قُلْتَ لَاُعَلِّمَنَّکَ اَعْظَمَ سُوْرَۃٍ فِی الْقُرْاٰنِ ؟ قَالَ: " اَلْحَمْدُ لِلّٰہِ رَبِّ الْعَالَمِیْنَ [۱] ھِیَ السَّبْعُ الْمَثَانِیْ وَالْقُرْاٰنُ الْعَظِیْمُ الَّذِیْ اُوْتِیْتُہٗ "

(رَوَاہُ الْبُخَارِیُّ)

۱۱۶ - حضرت ابوسعید رافع بن مُعلّی رضی اللہ عنہ وائی چه ما ته رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم اوفرمائیل، جومات نه وتلو نه مخکښے به زهٔ تاته د قرآن کریم یو لوئے عظیم الشان سورت بنائیم - دے فرمائیلو سره هغه څما لاس اونیولو اوچه کله مونږ دجومات نه اووتلو، نوما عرض اوکړو، یا رسول اللہ! تاسوما ته د قرآن کریم دعظیم الشان سورت متعلق فرمائیلی وُو؟ نبی کریم صلی اللہ علیہ وسلم اوفرمائیل هغه سورت " الحمد للہ رب العالمین " دے - دا مونږ کښے بیا بیا لوستلے شوی آیتونه دی او قرآن عظیم دے، چه ما ته راکړے شوے دے -

(بُخاریؒ)

۱۱۷- وَعَنْ اَبِیْ سَعِیْدٍ الْخُدْرِیِّ رَضِیَ اللّٰہُ عَنْہُ اَنَّ رَسُوْلَ اللّٰہِ صَلَّی اللّٰہُ عَلَیْہِ وَسَلَّمَ قَالَ فِیْ قِرَاءَۃِ قُلْ ھُوَ اللّٰہُ اَحَدٌ: " وَالَّذِیْ نَفْسِیْ بِیَدِہٖ اِنَّھَا لَتَعْدِلُ ثُلُثَ الْقُرْاٰنِ " وَفِیْ رِوَایَۃٍ اَنَّ رَسُوْلَ اللّٰہِ صَلَّی اللّٰہُ عَلَیْہِ وَسَلَّمَ قَالَ لِاَصْحَابِہٖ اَیَعْجِزُ اَحَدُکُمْ اَنْ یَّقْرَاَ بِثُلُثِ الْقُرْاٰنِ فِیْ لَیْلَۃٍ " فَشَقَّ ذٰلِکَ عَلَیْھِمْ وَقَالُوْا اَیُّنَا یُطِیْقُ ذٰلِکَ یَارَسُوْلَ اللّٰہِ ! فَقَالَ: " قُلْ ھُوَ اللّٰہُ اَحَدٌ اَللّٰہُ الصَّمَدُ ثُلُثُ الْقُرْاٰنِ " رَوَاہُ الْبُخَارِیُّ !

۱۱۷ - حضرت ابوسعید خدری رضی اللہ عنہ نه روایت دے - چه حضور صلی اللہ علیہ وسلم د سورهٔ اخلاص (قل هو اللہ احد) متعلق اوفرمائیل، په هغه ذات قسم، چه د هغه په قبضه کښے څما روح دے دا سورة د یو ثلث (دریمه حصه) قرآن برابر دے - یو روایت کښے دا دی چه نبی کریم صلی اللہ علیہ وسلم خپلو صحابه کرامو ته اوفرمائیل، چه تاسو کښے یوتن په یوه شپه کښے د قرآن ثلث نشی لوستلے "- صحابه وُ ته داخبره مشکله معلومه شوه چه (دریمه حصه قرآن څوک څرنګ لوستلے شی) عرض ئے اوکړو یارسول اللہ! مونږ کښے څوک دده طاقت لرلے شی ؟ نبی کریم صلی اللہ علیہ وسلم اوفرمائیل (ولے اوویریدئ) سورهٔ اخلاص قل هو اللہ احد" ددریمے حصے (ثلث) قرآن برابر دے - (بُخاریؒ)

۱۱۸- وَعَنْہُ اَنَّ رَجُلًا سَمِعَ

۱۱۸ - حضرت ابوسعید خدری رضی اللہ

[۱] له الحمد للہ رب العالمین " ای الفاتحة -

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

رَجُلًا يَقْرَأُ : "قُلْ هُوَ اللّٰهُ اَحَدٌ" يُرَدِّدُهَا فَلَمَّا اَصْبَحَ جَآءَ اِلٰى رَسُوْلِ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَذَكَرَ ذٰلِكَ لَهٗ وَكَاَنَّ الرَّجُلَ يَتَقَالُّهَا[1] فَقَالَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : وَالَّذِيْ نَفْسِيْ بِيَدِهٖ اِنَّهَا لَتَعْدِلُ ثُلُثَ الْقُرْاٰنِ -

(رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ)

عنه روایت کوی چه یو صاحب بل صاحب اولیدو، چه هغه د شپې وخت بیا بیا د "قل هو الله" دور کوی د صبا په وخت هغه د حضورؐ خدمت کښې حاضر شو او دا واقعه ئې ذکر کړه او ددۀ په خیال کښې دا عمل ډیر لږ او معمولی وُو۔ دے باندے رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، (صاحبه! تاسو دا لږ عمل کنړئ) قسم دے په هغه ذات باندے چه د هغهٔ قبضه کښې ځما روح دے دا وړوکے شان سورت خود قرآن د دریمے حصے برابر دے -

۱۱۹- وَعَنْ اَبِيْ هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ اَنَّ رَسُوْلَ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ فِيْ "قُلْ هُوَ اللّٰهُ اَحَدٌ" : "اِنَّهَا تَعْدِلُ ثُلُثَ الْقُرْاٰنِ"! رَوَاهُ مُسْلِمٌ !

۱۱۹- حضرت ابو هریره رضی الله عنه وائی، چه رسول الله صلی الله علیه وسلم د "قُلْ هو الله" باره کښې فرمائیلی دی، چه دا د ثُلثِ قرآن برابر دے۔

(مُسلمٌ)

۱۲۰- وَعَنْ اَنَسٍ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ اَنَّ رَجُلًا قَالَ : يَا رَسُوْلَ اللّٰهِ! اِنِّيْ اُحِبُّ هٰذِهِ السُّوْرَةَ "قُلْ هُوَ اللّٰهُ اَحَدٌ" قَالَ : "اِنَّ حُبَّهَا[2] اَدْخَلَكَ الْجَنَّةَ" رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَقَالَ : حَدِيْثٌ حَسَنٌ : وَرَوَاهُ الْبُخَارِيُّ فِيْ صَحِيْحِهٖ تَعْلِيْقًا !

۱۲۰- حضرت انس بن مالک رضی الله عنه وائی - چه یو سړی رسول الله صلے الله علیه وسلم ته عرض اوکړو یا رسول الله! ما ته سورۀ اخلاص ډیر محبوب دے۔ نبی کریم صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، د ددۀ محبت به تا لره جنت بوځی۔

(ترمذی دا روایت کړے دے او وئیلی ئے دی چه دا حدیث حسن دے او امام بخاری خپل کتاب کښې تعلیقًا ذکر کړے دے)۔

۱۲۱- وَعَنْ عُقْبَةَ بْنِ عَامِرٍ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ اَنَّ رَسُوْلَ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ : اَلَمْ تَرَ اٰيَاتٍ اُنْزِلَتْ هٰذِهِ اللَّيْلَةَ لَمْ يُرَ مِثْلُهُنَّ قَطُّ ؟ "قُلْ اَعُوْذُ بِرَبِّ الْفَلَقِ" وَ "قُلْ اَعُوْذُ بِرَبِّ النَّاسِ"

(رَوَاهُ مُسْلِمٌ)

۱۲۱- حضرت عقبه بن عامر رضی الله عنه نه روایت دے - چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، تا ته څهٔ پته شته چه نن شپه کوم ایتونه نازل شوی دی، د هغے مثال به تا بالکل نهٔ وے لیدلے یعنی معوذتین - قل اعوذ برب الفلق، او قل اعوذ برب الناس،

(مُسلمٌ)

۱۲۲- وَعَنْ اَبِيْ سَعِيْدِ الْخُدْرِيِّ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ كَانَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَتَعَوَّذُ

۱۲۲- حضرت ابوسعید خدری رضی الله عنه وائی، چه رسول الله صلی الله علیه وسلم به د معوذتین نازلیدلو نه

[1] بتقالها" بفتح التحتية والفوقية وتشديد اللام اى يعد ما قليلة فى العمل؛

[2] ان حبها" وفى رواية الترمذى: "ان حبك اياها"؛

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

مِنَ الْجَآنِّ وَعَيْنِ الْاِنْسَانِ حَتّٰى نَزَلَتِ الْمُعَوِّذَتَانِ فَلَمَّا نَزَلَتَا اَخَذَا بِهِمَا وَتَرَكَ مَا سِوَاهُمَا رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَقَالَ حَدِيْثٌ حَسَنٌ ۔

مخکښے د جنّا تو (پیریانو) او بد نظر نه د بچ کیدلو دعا تمکانے کولے او چه کله دا سورتونه نازل شول نو بیا هغوی د دے ورد اختیار کړو او د دے نه علاوه ئے پریښودل (ترمذی روایت کړے دے او ویلی ئے دی، چه دا حدیث حسن دے)۔

۱۲۳- وَعَنْ اَبِیْ هُرَيْرَةَ رَضِیَ اللّٰهُ عَنْهُ اَنَّ رَسُوْلَ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: "مِنَ الْقُرْاٰنِ سُوْرَةٌ ثَلٰثُوْنَ اٰيَةً شَفَعَتْ لِرَجُلٍ حَتّٰى غُفِرَ لَهٗ وَهِیَ تَبَارَكَ الَّذِیْ بِيَدِهِ الْمُلْكُ رَوَاهُ اَبُوْدَاوٗدَ وَالتِّرْمِذِیُّ وَقَالَ حَدِيْثٌ حَسَنٌ. وَقَالَ حَدِيْثٌ حَسَنٌ: وَفِیْ رِوَايَةِ اَبِیْ دَاوٗدَ: "تَشْفَعُ"!

۱۲۳- حضرت ابوهریره رضی الله عنه روایت کړے دے، چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، چه قرآن د دیرش آیتونو والا یو سورت دے، چه هغه به خپل ویونکی د پاره دومره شفاعت سفارش کوی چه هغه به اوبښلے شی. هغه سورة الملک دے او تبارک الذی ده (ابوداؤد او ترمذی روایت کړے دے، او ویلی دی چه حدیث حسن دے. او د ابوداؤد په روایت کښے د لفظ "شَفَعَتْ" په ځائے "تَشْفَعُ" یعنی سفارش ئے کولو)۔

۱۲۴- وَعَنْ اَبِیْ مَسْعُوْدٍ الْبَدْرِیِّ رَضِیَ اللّٰهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِیِّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ مَنْ قَرَاَ بِالْاٰيَتَيْنِ مِنْ اٰخِرِ سُوْرَةِ الْبَقَرَةِ فِیْ لَيْلَةٍ كَفَتَاهُ. مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ!

"قِيْلَ كَفَتَاهُ الْمَكْرُوْهَ تِلْكَ اللَّيْلَةَ وَقِيْلَ كَفَتَاهُ مِنْ قِيَامِ اللَّيْلِ!

۱۲۴- حضرت ابومسعود بدری رضی الله عنه روایت کړے دے. چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، چاچه د شپے (کوم وخت) د سورهٔ بقره آخری دوه آیتونه (اٰمن الرسول نه د سورة آخر پورے) اولوستل، هغه به د دے د پاره کافی شی. (بخاریؒ ومسلمؒ)

د کافی کیدلو په توضیح کښے بعضے حضراتو ویلی دی چه د دے شپے د تهجد او ناخوښه اوخراب خبرو نه به لوستونکے محفوظ پاتے شی او بعضے دا مطلب بیان کړے دے، چه د شپے د عبادت نه به دا آیت بدل اوګرځی، که قیام اللیل اونه کړی نو د دے آیتونو په تلاوت به ورته دومره اجر ملاؤ شی څومره چه د قیام لیل په صورت کښے ملاویږی. (والله اعلم)

۱۲۵- وَعَنْ اَبِیْ هُرَيْرَةَ رَضِیَ اللّٰهُ عَنْهُ اَنَّ رَسُوْلَ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: "لَا تَجْعَلُوْا بُيُوْتَكُمْ مَقَابِرَ[1] اِنَّ الشَّيْطَانَ

۱۲۵- حضرت ابوهریره رضی الله عنه نه روایت دے. چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، خپل کورونه قبرستان مهٔ جوړوئ (چه څوک په کور کښے د الله او رسول نوم وانخلی او نه هغے کښے چرته مونځ اوکړی.

[1] "مقابر": ای مثل المقابر فی عدم اشتغال من فیها من الموت بالصلوٰة والقراءة:

ای لاتکونوا کالموتی فی ترک القراءة ونحوه [2] ینفر بکسر الفاء: ای یصد ویعرض اعراضًا بالغًا!

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

يَنْفِرُ مِنَ الْبَيْتِ الَّذِي تُقْرَأُ فِيهِ سُورَةُ الْبَقَرَةِ (رَوَاهُ مُسْلِمٌ)

نه یکښنے د قرآن آواز اوکړے شی) ځکه چه کوم کور کښنے سورهٔ بقره لوستلے شی، د هغه کور نه شیطان تښتی. (مُسلمٌ)

۱۲۶- وَعَنْ أَبِي كَعْبٍ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "يَا أَبَا الْمُنْذِرِ أَتَدْرِي أَيُّ آيَةٍ مِّنْ كِتَابِ اللّٰهِ مَعَكَ أَعْظَمُ قُلْتُ: اَللّٰهُ لَا إِلٰهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّوْمُ فَضَرَبَ فِي صَدْرِي وَقَالَ لِيَهْنِكَ الْعِلْمُ أَبَا الْمُنْذِرِ" رَوَاهُ مُسْلِمٌ ؛

۱۲۶- حضرت ابی کعب رضی الله عنه نه روایت دے - چه ما ته رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، ابوالمنذر اوښایه، ستا په نزد د الله په کتاب کښنے کوم آیت لوئے دے - ما اوویل، الله لا اله الا هو الحیّ القیوم (یعنی آیت الکرسی) دے باندے نبی کریم صلی الله علیه وسلم دخوشحالئ د اظهار په طور په سینه باندے اووهلم. اووے فرمائیل، ابوالمنذر! تا ته دے علم مبارک وی - (مُسلمٌ)

۱۲۷- وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ وَكَّلَنِي رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِحِفْظِ زَكَاةِ رَمَضَانَ فَأَتَانِي آتٍ فَجَعَلَ يَحْثُوْا[1] مِنَ الطَّعَامِ فَأَخَذْتُهُ فَقُلْتُ لَأَرْفَعَنَّكَ إِلَى رَسُوْلِ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: إِنِّي مُحْتَاجٌ وَعَلَيَّ عِيَالٌ وَلِي حَاجَةٌ شَدِيْدَةٌ فَخَلَّيْتُ عَنْهُ فَأَصْبَحْتُ فَقَالَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَا أَبَا هُرَيْرَةَ، مَا فَعَلَ أَسِيْرُكَ الْبَارِحَةَ؟ فَقُلْتُ: يَا رَسُوْلَ اللّٰهِ شَكَا حَاجَةً وَّعِيَالًا فَرَحِمْتُهُ فَخَلَّيْتُ سَبِيْلَهُ فَقَالَ، "أَمَا إِنَّهُ قَدْ كَذَبَكَ وَسَيَعُوْدُ فَعَرَفْتُ أَنَّهُ سَيَعُوْدُ لِقَوْلِ رَسُوْلِ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَرَصَدْتُهُ فَجَاءَ يَحْثُوْا مِنَ الطَّعَامِ فَقُلْتُ: لَأَرْفَعَنَّكَ إِلَى رَسُوْلِ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: دَعْنِي فَإِنِّي مُحْتَاجٌ وَعَلَيَّ عِيَالٌ لَا أَعُوْدُ فَرَحِمْتُهُ وَ

۱۲۷- حضرت ابوهریره رضی الله عنه وائی، چه رسول الله صلی الله علیه وسلم زکاهٔ د رمضان په وصول شوو صدقاتو نگران (محافظ) مقرر کړم - یوه ورځ یو سړے راغے او دهغه سامان نه ئے (پښغلا) خهٔ دخوراک خیزونه آخستل نوما هغه اونیولو او وے ویئل، زهٔ به ستا په دے حرکت باندے تالره د نبی کریم صلی الله علیه وسلم په خدمت کښنے پیش کوم هغهٔ اوویئل، زهٔ غریب یم او بال بچ داریم - د بال بچ بوج په ما دے او زهٔ سخت ضرورت مند یم - دے باندے هغه ما پریښود، چه صبا شو نو رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، ابوهریره! د شپے والا خپل قیدی سره دے خه سلوک اوکړو؟ ما عرض اوکړو یارسول الله! د هغه په محتاجئ او بال بچ دارئ باندے ځما ترس راغے نو ما هغه پریښود. نبی کریم صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، هغه ته دروغ وئیلی، هغه به بیا راځی، اوما ته د نبی کریم صلی الله علیه وسلم په وینا باندے یقین راغے چه هغه به ضرور راځی - نو زهٔ د هغهٔ په انتظار کښنے کینا ستلم نو هغه بیا راغے او د خوراک خیزونه ئے اوچت کړل روان شو نو ما هغه اونیولو او وے ویئل اوس خو به دے خامخا

[1] "يحثو" بسكون الحاء وبعدها ثاء مثلثة، أي يأخذ.

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

خَلَّيْتُ سَبِيلَهُ فَاَصْبَحْتُ فَقَالَ لِي رَسُولُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَا اَبَا هُرَيْرَةَ مَا فَعَلَ اَسِيرُكَ الْبَارِحَةَ؟ قُلْتُ يَا رَسُولَ اللّٰهِ شَكَا حَاجَةً وَّعِيَالًا فَرَحِمْتُهُ وَخَلَّيْتُ سَبِيلَهُ قَالَ: "اَمَا اِنَّهُ قَدْ كَذَبَكَ وَسَيَعُودُ" فَرَصَدْتُهُ الثَّالِثَةَ فَجَاءَ يَحْثُو مِنَ الطَّعَامِ فَاَخَذْتُهُ فَقُلْتُ: لَاَرْفَعَنَّكَ اِلَى رَسُولِ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ هٰذَا اٰخِرُ ثَلَاثِ مَرَّاتٍ اِنَّكَ تَزْعَمُ اَنَّكَ لَا تَعُودُ ثُمَّ تَعُودُ فَقَالَ دَعْنِي فَاِنِّي اُعَلِّمُكَ كَلِمَاتٍ يَنْفَعُكَ اللّٰهُ بِهَا قُلْتُ: مَا هُنَّ؟ قَالَ اِذَا اَوَيْتَ اِلَى فِرَاشِكَ فَاقْرَاْ اٰيَةَ الْكُرْسِيِّ اَللّٰهُ لَا اِلٰهَ اِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ حَتَّى تَخْتِمَ الْاٰيَةَ فَاِنَّكَ لَنْ يَزَالَ عَلَيْكَ مِنَ اللّٰهِ حَافِظٌ وَلَا يَقْرَبُكَ شَيْطَانٌ حَتَّى تُصْبِحَ فَخَلَّيْتُ سَبِيلَهُ فَاَصْبَحْتُ فَقَالَ لِي رَسُولُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَا فَعَلَ اَسِيرُكَ الْبَارِحَةَ؟ قُلْتُ: يَا رَسُولَ اللّٰهِ زَعَمَ اَنَّهُ يُعَلِّمُنِي كَلِمَاتٍ يَنْفَعُنِيَ اللّٰهُ بِهَا فَخَلَّيْتُ سَبِيلَهُ فَقَالَ: مَا هِيَ؟ قُلْتُ قَالَ لِي: اِذَا اَوَيْتَ اِلَى فِرَاشِكَ فَاقْرَاْ اٰيَةَ الْكُرْسِيِّ مِنْ اَوَّلِهَا حَتَّى تَخْتِمَ الْاٰيَةَ "اَللّٰهُ لَا اِلٰهَ اِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ" وَقَالَ لِي: لَا يَزَالُ عَلَيْكَ مِنَ اللّٰهِ حَافِظٌ وَلَنْ يَقْرَبَكَ شَيْطَانٌ حَتَّى تُصْبِحَ فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ اَمَا اِنَّهُ قَدْ صَدَقَكَ[2] وَهُوَ كَذُوبٌ تَعْلَمُ مَنْ تُخَاطِبُ مُنْذُ ثَلَاثٍ يَا اَبَا هُرَيْرَةَ؟ قُلْتُ:

د نبی کریم صلی اللّٰه علیه وسلم په خدمت کښے پیش کوم. هغه بیا رخپلے محتاجئ او عیال دارئ عذر پیش کړو او وے وئیل چه داځل مے پریږده، آئنده کښے به بیا نه راځم - ځما وربانده بیا ترس راغے، او هغه مے پریښود و - چه کله صبا شو نو بیا رسول اللّٰه صلی اللّٰه علیه وسلم اوفرمائیل، اے ابوهریره! د شپے والا قیدی سره دے څه اوکړل؟ ما عرض اوکړو یا رسول اللّٰه! د هغهٔ په محتاجئ او عیال دارئ مے رحم اوکړو هغه مے پریښود - نو نبی کریم صلی اللّٰه علیه وسلم اوفرمائیل هغه تا ته دروغ وئیلی، هغه به بیا واپس راځی - نو زهٔ دریم ځل بیا دهغهٔ په انتظار کښے کینا ستلم چه هغه راغے او دخوراک څه څیزونه ئے پورته کړل ما هغه بیا اونیولو، او وے وئیل چه داستا دریم ځل حرکت دے. زهٔ تالره د حضور[3] په خدمت کښے د پیش کولو نه بغیر نه پریږدم. تهٔ هر ځل داوائے چه بیا به نه راځم لیکن بیا بیا راځئ - نو هغه اووئیل، ما پریږده زهٔ به تا ته داسے کلمات اوښائیم چه دهغے په ذریعه به اللّٰه پاک تاته د یره نفع اورسوی، ما اووئیل هغه کلمات کوم دی؟ نو وے وئیل، چه کله د شپے بستره باندے خوب د پاره خپلے نو آیت الکرسی اولوله دا به د اللّٰه پاک له طرفه ستا د پاره محافظ وی. اوشیطان به ترصبا پورے تاسو ته نزدے هم نه راځی. نو ما هغه پریښودهٔ او چه کله سحر حسب معمول د نبی کریم صلی اللّٰه علیه وسلم په خدمت کښے حاضر شوم. نو نبی کریم صلی اللّٰه علیه وسلم تپوس اوکړو خیل د شپے قیدی سره دے څه اوکړل؟ ما عرض اوکړو یا رسول اللّٰه! هغه ما ته د داسے کلما تو بنودلو وعده اوکړه چه ما ته به اللّٰه تعالیٰ نفع راکړی - نو ما هغه پریښود و نبی کریم صلی اللّٰه علیه وسلم اوفرمائیل، چه هغه کومے کلمے دی؟ ما اووئیل، چه هغه

[1] "اذا اویت" ای اتیت ؛ [2] "صدقك" بتخفیف الدال: ای قال لك قولاً صادِقًا ؛

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

لَا: قَالَ: " ذَاكَ شَيْطَانٌ ".
(رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ)

ماته اووئیل، چه د شپې بستره باندے داوده کیدلو په وخت آیت الکرسی تراخره پورے اولوله - هغه به همیشه ستا دپاره محافظ وی او ترصبا پورے به شیطان تاته نزدے هم نه راځی - نو نبی کریم صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، چه تاته هغه دا خبره ریښتیا وئیلے ده لیکن هغه دے دروغژن - اواے ابوهریره! تاته پته ده درے شپے تاسره څوک ملاویږی. ماعرض اوکړو زهٔ خبر نهٔ یم - نبی کریم صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل هغه په خپله شیطان وُو - (بخاریؒ)

۱۲۸- وَعَنْ اَبِي الدَّرْدَاءِ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ اَنَّ رَسُوْلَ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: "مَنْ حَفِظَ عَشْرَ اٰيَاتٍ مِنْ اَوَّلِ سُوْرَةِ الْكَهْفِ عُصِمَ مِنَ الدَّجَّالِ" وَفِيْ رِوَايَةٍ "مِنْ اٰخِرِ سُوْرَةِ الْكَهْفِ".
(رَوَاهُ مُسْلِمٌ)

۱۲۸- حضرت ابودرداء رضی الله عنه نه روایت دے - چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، چا چه د سورهٔ کهف ابتدائی لسو آیتونه یاد کړل هغه به د دجال د فتنے نه محفوظ وی یو بل روایت کښے د سورهٔ کهف د آخری لسو آیتونو متعلق دا خبره وئیلے شوے ده - (مُسلمؒ)

۱۲۹- وَعَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُمَا قَالَ: بَيْنَمَا جِبْرِيْلُ عَلَيْهِ السَّلَامُ قَاعِدٌ عِنْدَ النَّبِيِّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ سَمِعَ نَقِيْضًا مِنْ فَوْقِهٖ فَرَفَعَ رَاْسَهٗ فَقَالَ: هٰذَا بَابٌ مِنَ السَّمَآءِ فُتِحَ الْيَوْمَ وَلَمْ يُفْتَحْ قَطُّ اِلَّا الْيَوْمَ فَنَزَلَ مِنْهُ مَلَكٌ فَقَالَ هٰذَا مَلَكٌ نَزَلَ اِلَى الْاَرْضِ لَمْ يَنْزِلْ قَطُّ اِلَّا الْيَوْمَ فَسَلَّمَ وَ قَالَ اَبْشِرْ بِنُوْرَيْنِ اُوْتِيْتَهُمَا لَمْ يُؤْتَهُمَا نَبِيٌّ قَبْلَكَ فَاتِحَةُ الْكِتَابِ وَخَوَاتِيْمُ سُوْرَةِ الْبَقَرَةِ لَنْ تَقْرَاَ بِحَرْفٍ مِنْهَا اِلَّا اُعْطِيْتَهٗ.
(رَوَاهُ مُسْلِمٌ)

"اَلنَّقِيْضُ": اَلصَّوْتُ.

۱۲۹- حضرت عبد الله بن عباس رضی الله عنهما بیان کوی چه یوه ورځ کله چه جبرئیل علیه السلام د حضور صلی الله علیه وسلم په خدمت کښے حاضر وُو - اسمان نه ئے یو آواز واوُرید و بره ئے اوکتل، وے وئیل، دا د آسمان دیو داسے دروازے آواز دے، چه د نن نه مخکښے هیڅ کله نه ده پرانستلے شوے - چه کله دهغه دروازے نه یوه فرشته نازله شوه، نو جبرئیل علیه السلام اووئیل، چه دا یوه داسے فرشته ده، چه د نن نه مخکښے کله هم زمکے ته نه ده راغلے - نو هغه فرشتے نبی کریم صلی الله علیه وسلم باندے سلام واچولو او وے وئیل د دوُو داسے نُورو تحفو خوشخبری قبوله کړه، چه ستا نه مخکښے یو نبی ته نه ده ورکړے شوے - هغے نه یوه سورهٔ فاتحه ده - دوئمه تحفه د سورهٔ بقره اخری (دوُه) آیتونه (د دے هیڅ یوحرف هم د بخښش نه خالی نه دے) خوک چه دے یوحرف هم اولولی د هغے اجر به بیا موسی - (مُسلمؒ) د نقیض معنیٰ آواز دے -

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

باب ۴۱

بَابُ اِسْتِحْبَابِ الْاِجْتِمَاعِ عَلَى الْقِرَاءَةِ!

د قرآن لوستلو د پاره جمع کیدل؛

ف:- دا باب صرف یوحدیث باندے مشتمل دے۔

(نبوی حدیث)

۱۳۰- عَنْ اَبِیْ هُرَیْرَةَ رَضِیَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَیْهِ وَسَلَّمَ: "وَمَا اجْتَمَعَ قَوْمٌ فِیْ بَیْتٍ مِّنْ بُیُوْتِ اللّٰهِ یَتْلُوْنَ کِتَابَ اللّٰهِ وَیَتَدَارَسُوْنَهُ بَیْنَهُمْ اِلَّا نَزَلَتْ عَلَیْهِمُ السَّکِیْنَةُ وَغَشِیَتْهُمُ الرَّحْمَةُ[1] وَحَفَّتْهُمُ الْمَلَائِکَةُ وَذَکَرَهُمُ اللّٰهُ فِیْمَنْ عِنْدَهُ"۔

(رَوَاهُ مُسْلِمٌ)

۱۳۰- حضرت ابوهریره رضی الله عنه روایت کوی چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، چه د الله دکورونو (یعنی جوماتونو) نه په یوکور (جومات) کښے چه کوم خلق جمع شی، د قرآن مجید تلاوت کوی یا دے درس او تدریس کښے مشغول اومصروف اوسیږی، هغوی باندے سکینت نازلیږی د الله رحمت هغوئ لره پټوی فرشتے هغوئ باندے خپلے وزرے غوړوی او الله تعالیٰ خپلو مقربینو ته د دے خلقو ذکر کوی۔

(مُسلمٌ)

باب ۴۲

بَابُ فَضْلِ الْوُضُوْءِ!

د اودس فضائل

ف:- دا باب په یوقرآنی آیت او نهٔه نبوی احادیثو باندے مشتمل دے۔

(قرآنی آیت)

۳- قَالَ اللّٰهُ تَعَالٰی[2]: "یَا اَیُّهَا الَّذِیْنَ اٰمَنُوْا اِذَا قُمْتُمْ اِلَى الصَّلٰوةِ فَاغْسِلُوْا وُجُوْهَکُمْ" اِلٰی قَوْلِهٖ تَعَالٰی: "مَا یُرِیْدُ اللّٰهُ لِیَجْعَلَ عَلَیْکُمْ مِّنْ حَرَجٍ وَّلٰکِنْ یُّرِیْدُ لِیُطَهِّرَکُمْ وَلِیُتِمَّ نِعْمَتَهٗ عَلَیْکُمْ لَعَلَّکُمْ تَشْکُرُوْنَ۔

۳- اے ایمان والوؤ! چه کله دمانځه په اراده پاخیږئ نوخپل مخونه او دواړه لاسونه د څنګلو پورے اووینځئ (مصنف دپوره آیت په ځائے د آیت اول او آخره حصه نقل کړے ده۔ ترجمه هم هغه شان اوکړے شوه۔ پوره آیت د حوالے مطابق ملاحظه کړئ) دے حکم نه دا الله پاک مقصد او اراده تاسولره په تنګئ کښے د مبتلا کولو نه دے هغه اراده لری چه تاسو پاک اوصفا کړی اوتاسو باندے خپل نعمتونه پوره کړی چه تاسو شکرګذار اوسیږئ۔ (مائده ۶)

(نبوی احادیث)

---

[1] "وغشیتهم الرحمة" ای عمتهم وحفتهم" بفتح المهملة وتشدید الفاء: ای احاطت بهم الملائکة تشریفًا لهم [2] سورة المائدة ایة ۶۔

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

۱۳۱- وَعَنْ اَبِیْ هُرَیْرَةَ رَضِیَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ سَمِعْتُ رَسُوْلَ اللّٰهِ صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَسَلَّمَ یَقُوْلُ: "اِنَّ اُمَّتِیْ یُدْعَوْنَ یَوْمَ الْقِیَامَةِ غُرًّا مُحَجَّلِیْنَ [1] مِنْ اٰثَارِ الْوُضُوْءِ فَمَنِ اسْتَطَاعَ مِنْکُمْ اَنْ یُطِیْلَ غُرَّتَهٗ فَلْیَفْعَلْ".

(مُتَّفَقٌ عَلَیْهِ)

۱۳۱- حضرت ابوهریره رضی الله عنه وائی چه ما د رسول الله صلی الله علیه وسلم نه دا فرمائیل واوریدل چه د قیامت په ورځ به ځما اُمت د روښانه مخ او سپین آندامونو والا اُمت نوم بیامومی دا د نرا اوچمک به داودس په وجه وی. نو چه څوک د دے چمک او نړا څومره زیاتوّ لو همت لری زیات دے کړی (د دے بهترین صورت دا دے چه هر وخت اودس کښے داوسیدلو کوشش اوکړی. (ن)

۱۳۲- وَعَنْهُ قَالَ: سَمِعْتُ خَلِیْلِیْ صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَسَلَّمَ یَقُوْلُ: "تَبْلُغُ الْحِلْیَةُ مِنَ الْمُؤْمِنِ حَیْثُ یَبْلُغُ الْوُضُوْءُ".

(رَوَاهُ مُسْلِمٌ)

۱۳۲- حضرت ابوهریره رضی الله عنه دا روایت هم کړے دے چه ما د خپل خلیل صلی الله علیه وسلم نه دا هم آوریدلی دی چه د مؤمن داخایست به هغه آندامونو کښے بنکاره وی کوم کوم ځائے ته چه د اودس اثر رسیږی (یعنی چه کوم اندامونه په اودس کښے وینځلے شی تول به چمکدار او روښانه وی) (ن)

۱۳۳- وَعَنْ عُثْمَانَ بْنِ عَفَّانَ رَضِیَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَسَلَّمَ "مَنْ تَوَضَّأَ فَاَحْسَنَ الْوُضُوْءَ خَرَجَتْ خَطَایَاهُ مِنْ جَسَدِهٖ حَتّٰی تَخْرُجَ مِنْ تَحْتِ اَظْفَارِهٖ".

(رَوَاهُ مُسْلِمٌ)

۱۳۳- امیرالمؤمنین حضرت عثمان بن عفان رضی الله عنه اوفرمائیل، چه کوم سړے اودس اوکړی او ښه طریقے سره اودس اوکړی نو د هغهٔ د جسم نه د تولو ګناهونو ګنډنی لرے کیږی حتّی چه د نوکونو دلاندے ګناهونه هم صفا کیږی.

(مُسْلِمٌ)

۱۳۴- وَعَنْهُ قَالَ: رَاَیْتُ رَسُوْلَ اللّٰهِ صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَسَلَّمَ تَوَضَّأَ مِثْلَ وُضُوْئِیْ هٰذَا ثُمَّ قَالَ: "مَنْ تَوَضَّأَ هٰکَذَا غُفِرَ لَهٗ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِهٖ وَکَانَتْ صَلٰوتُهٗ وَمَشْیُهٗ اِلَی الْمَسْجِدِ نَافِلَةً [2]".

(رَوَاهُ مُسْلِمٌ)

۱۳۴- دا روایت هم دامیرالمؤمنین عثمان غنی رضی الله عنه دے. چه زهٔ خرنګ اودس کوم دارنګ ما رسول الله صلی الله علیه وسلم اودس کړنګے لیدلے دے. او اودس نه وروسته نبی کریم صلی الله علیه وسلم فرمائیلی وُو چه څوک انسان هم دارنګ اودس اوکړي، د هغهٔ تول ګناهونه به معاف شی او جومات پورے د هغهٔ په تللو او مونځ کولو به ثواب وی. (مُسلمٌ)

۱۳۵- وَعَنْ اَبِیْ هُرَیْرَةَ رَضِیَ اللّٰهُ عَنْهُ اَنَّ رَسُوْلَ اللّٰهِ صَلَّی اللّٰهُ

۱۳۵- حضرت ابوهریره رضی الله عنه نه روایت دے. چه رسول الله صلی الله

[1] "غرّا محجلین" الغرة: غسل ما زاد علی فرض الوجه من اطراف الناصیة والاذن وبعض العنق والتحجیل غسل ما فوق الفرض من الید والرجل". [2] "نافلة" ای زیادة".

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ إِذَا تَوَضَّاَ الْعَبْدُ الْمُسْلِمُ اَوِ الْمُؤْمِنُ. فَغَسَلَ وَجْهَهُ خَرَجَ مِنْ وَجْهِهِ كُلُّ خَطِيْئَةٍ كَانَ نَظَرَ إِلَيْهَا بِعَيْنَيْهِ مَعَ الْمَآءِ اَوْ مَعَ اٰخِرِ قَطْرِ الْمَآءِ فَاِذَا غَسَلَ يَدَيْهِ خَرَجَ مِنْ يَدَيْهِ كُلُّ خَطِيْئَةٍ كَانَ بَطَشَتْهَا يَدَاهُ مَعَ الْمَآءِ اَوْ مَعَ اٰخِرِ قَطْرِ الْمَآءِ فَاِذَا غَسَلَ رِجْلَيْهِ خَرَجَتْ كُلُّ خَطِيْئَةٍ مَشَتْهَا رِجْلَاهُ مَعَ الْمَآءِ اَوْ مَعَ اٰخِرِ قَطْرِ الْمَآءِ حَتّٰى يَخْرُجَ نَقِيًّا مِنَ الذُّنُوْبِ

(رَوَاهُ مُسْلِمٌ)

علیه وسلم اوفرمائیل، چه کله مسلمات یا مؤمن بنده اودس کوی اومخ اووینځی نو اوبوسره یاد هغے آخری څاڅکی سره دمخ هغه ټول ګناهونه وینځلے شی دکوم ارتکاب چه د هغهٔ د سترګو په ذریعه شوے وی. اوچه کله هغه لاس وینځی، نو اوبوسره یا د هغے آخری څاڅکی سره دلاسونو په ذریعه شوی ټول ګناهونه هم ووځی اوچه کله خپے وینځی اوبوسره یا آخری قطرے سره خپو تللو سره چه ګومه ګناه شوے ده هغه هم ټول وینځلے شی. او اوس هغه د ګناهونو نه بالکلیه پاک اوصاف ګرځی.

(مُسلمؒ)

۱۳۶- وَعَنْهُ اَنَّ رَسُوْلَ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ اَتَى الْمَقْبَرَةَ [1] فَقَالَ: "اَلسَّلَامُ عَلَيْكُمْ دَارَ قَوْمٍ مُؤْمِنِيْنَ وَ اِنَّا اِنْ شَآءَ اللّٰهُ بِكُمْ لَاحِقُوْنَ وَدِدْتُ اَنَّا قَدْ رَاَيْنَا اِخْوَانَنَا [2] قَالُوْا اَوَلَسْنَا اِخْوَانَكَ يَا رَسُوْلَ اللّٰهِ؟ قَالَ "اَنْتُمْ اَصْحَابِيْ وَاِخْوَانُنَا الَّذِيْنَ لَمْ يَاْتُوْا بَعْدُ" قَالُوْا: كَيْفَ تَعْرِفُ مَنْ لَمْ يَاْتِ بَعْدُ مِنْ اُمَّتِكَ يَا رَسُوْلَ اللّٰهِ فَقَالَ "اَرَاَيْتَ [3] لَوْ اَنَّ رَجُلًا لَهُ خَيْلٌ غُرٌّ [4] مُحَجَّلَةٌ بَيْنَ ظَهْرَيْ خَيْلٍ دُهْمٍ بُهْمٍ اَلَا يَعْرِفُ خَيْلَهُ؟" قَالُوْا: بَلٰى يَا رَسُوْلَ اللّٰهِ! قَالَ: "فَاِنَّهُمْ يَاْتُوْنَ غُرًّا مُحَجَّلِيْنَ مِنَ الْوُضُوْءِ، وَ

۱۳۶- حضرت ابوهریره رضی الله عنه نه روایت دے، چه رسول الله صلی الله علیه وسلم قبرستان ته تشریف یوړو. اوهلته هغوی باندے دے الفاظو سره سلام واچولو - السلام علیکم یا دارقوم مؤمنین و انا ان شآء الله بکم لاحقون؛ دے نه وروسته ئے اوفرمائیل خُماخوا هش وُو اوزهٔ مے غوختل چه زهٔ خپل وروڼه هم اوویئم، دے سره صحابه وُعرض اوکړو یا رسول الله! ولے مونږ ستاسو وروڼه نه یُو. نبی کریم صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، تاسو خوخُما دوستان، خُما ملګری اوخُما اصحاب یئ (د وروڼو نه هم زیات) وروڼه زهٔ هغوی ته وایم، چه تراوسه پورے لا پیدا هم نهٔ دی چه تراوسه وروستو به راځی. تاسو به هغه څرګنده پیژنئ؟ نبی کریم صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، ګورئ یوسړی سره خو اسونه دی د ځنے تندی سپین وی او خپے ئے سپینے وی ځنے تور وی او ټول ګډوډ شوی وی نو ایا هغه به دغه اسونو

[1] الی المقبرة " ای البقیع [2] ای راینا هم فی الحیوة الدنیا [3] ارایت بفتح الفوقیة ای اخبرنی [4] الغرة بیاض فی وجه الفرس " والتحجیل" بیاض فی قوائمه : "والدهم بضم المهملة وسکون الهاء السود " والبهم" بضم الموحدة وسکون الها ای لیخالط لونهم لونا اخر

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

أَنَا فَرَطُهُمْ عَلَى الْحَوْضِ۔ (رَوَاهُ مُسْلِمٌ)

نه دخاص نشان والا اَسونه نه پیژنی؟ صحابه ؓ اووئیل، ولے نه؟ ضرور به ئے پیژنی۔ نبی کریم صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، د هغوی به هم یونشان وی او د هغوی مخونه به د هغوی داعضاؤ وضوء د وجهے نه روښانه چمکدار وی او زهٔ به د هغوئ نه مخکښے حوض کوثر ته رسیدلے یم (دے نشانونولیدلو سره به زهٔ ټول اوپیژنم چه ځما خپل دی"۔

۱۳۷- وَعَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ "أَلَا أَدُلُّكُمْ عَلَى مَا يَمْحُو اللّٰهُ بِهِ الْخَطَايَا وَيَرْفَعُ بِهِ الدَّرَجَاتِ؟" قَالُوا: بَلَى يَا رَسُولَ اللّٰهِ، قَالَ: "إِسْبَاغُ الْوُضُوْءِ عَلَى الْمَكَارِهِ وَكَثْرَةُ الْخَطَا إِلَى الْمَسَاجِدِ وَانْتِظَارُ الصَّلٰوةِ بَعْدَ الصَّلٰوةِ؛ فَذٰلِكُمُ الرِّبَاطُ فَذٰلِكُمُ الرِّبَاطُ" (رَوَاهُ مُسْلِمٌ)

۱۳۷- دا روایت هم د حضرت ابوهریره رضی الله عنه نه دے۔ چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، کورئ، زهٔ تاسو ته داسے خبره بنائیم چه د هغے په وجه سره به الله تعالیٰ ستاسو ګناهونه معاف کړي او درجات به هم بلند کړي۔ صحابه ؓ عرض اوکړو ضرور اوفرمایئ۔ وے فرمائیل، چه کله په اودس کښے څه تکلیف وی، هغه وخت هم اودس ښے طریقے سره کول د جومات طرف ته کثرت سره تلل راتلل، یومونځ نه وروسته د بل مونځ انتظار کښے اوسیدل نو دا هغه مرغوب او زړهٔ ته خوښ خبرے دی او دا ستاسو رباط دے"۔

(رباط په اصل کښے د سرحد اتو حفاظت او محافظ ته وائی چه د دوی کار دا دے، چه د دشمن مخکښے را نشی او د دے اجر او ثواب بے حده او بیشماردے۔ دا رنګ مذکوره اعمال هم د رباط پشان دی چه دے باندے د عمل په صورت کښے ګناهونو ته مخکښے د را تللو موقع نهٔ ملاویږی او دا اعمال چونکه انسان د ګناهونو نه بچ کوی د دے وجهے نه دا طبعًا مرغوب او دل پسند (زړه ته خوښ) هم دی۔ والله اعلم۔ (ن)

۱۳۸- وَعَنْ أَبِي مَالِكٍ الْأَشْعَرِيِّ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ، قَالَ رَسُولُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "اَلطُّهُورُ شَطْرُ الْإِيْمَانِ: رَوَاهُ مُسْلِمٌ وَقَدْ سَبَقَ بِطُوْلِهِ فِي بَابِ الصَّبْرِ، وَفِي الْبَابِ حَدِيْثُ عَمْرِو بْنِ عَبَسَةَ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ السَّابِقُ

۱۳۸- حضرت ابومالک اشعری رضی الله عنه وائی چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، پاکیزګی او طهارت نصف ایمان دے۔ (مُسلمٌ) امام نوویؒ وائی چه "باب الصبر" کښے د دے مضمون یو اوبد روایت تیر شوے دے۔ او د دے باب مناسب د عمرو بن عبسه یو روایت هم دے" د باب الرجاء" په آخر کښے تیر شوے دے۔ دا د ډیرلوئے شان والا حدیث

سله "اسباغ الوضوء" اتمامه وکماله۔ و قوله صلی الله علیه وسلم: "علی المکاره" ای کشدة البرد سه "فذلکم الرباط" ای المرغب فیه واصل الرباط الجلس علی الشئ کانه جلس نفسه علی هذا الطاعة سه "الطهور" بضم الطاء المهملة: الطهیر؛

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

فِي اٰخِرِ بَابِ الرَّجَآءِ وَهُوَ حَدِيْثٌ عَظِيْمٌ مُشْتَمِلٌ عَلٰى جُمَلٍ مِنَ الْخَيْرَاتِ!"

۱۳۹- وَعَنْ عُمَرَ بْنِ الْخَطَّابِ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: مَا مِنْكُمْ مِّنْ اَحَدٍ يَتَوَضَّاُ فَيُبْلِغُ - اَوْ فَيُسْبِغُ الْوُضُوْءَ ثُمَّ قَالَ: اَشْهَدُ اَنْ لَّا اِلٰهَ اِلَّا اللّٰهُ وَحْدَهٗ لَا شَرِيْكَ لَهٗ: وَاَشْهَدُ اَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهٗ وَرَسُوْلُهٗ اِلَّا فُتِحَتْ لَهٗ اَبْوَابُ الْجَنَّةِ الثَّمَانِيَةُ يَدْخُلُ مِنْ اَيِّهَا شَآءَ" رَوَاهُ مُسْلِمٌ وَزَادَ التِّرْمِذِيُّ: اَللّٰهُمَّ اجْعَلْنِيْ مِنَ التَّوَّابِيْنَ وَاجْعَلْنِيْ مِنَ الْمُتَطَهِّرِيْنَ !!

دے چه د عمده اونیکئ والا جملو باندے مشتمل دے۔

۱۳۹- امیرالمؤمنین حضرت عمر فاروق رضی الله عنه فرمائ، چه نبی کریم صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، تاسوکښے چه څوک اودس اوکړي اوکامل اومکمل اوپوره طریقے سره ئے اوکړي اوهغے نه وروسته دا کلمات اولولی: اشهدان لا اله الا الله وحده لاشریك له واشهدان محمدًا عبده ورسوله! نو هغه دپاره به دجنت اته واړه دروازے پرانستے شی هغه چه هره دروازه باندے غواړی داخل به شی۔ (مُسلمٌ) ترمذی دے باندے ددے الفاظو اضافه زیاتی کړے ده چه دا هم اووائ۔ اللّٰهم اجعلنی من التوابین واجعلنی من المتطهرین ۔ اے الله! ما لره توبه ویستونکو او پاک او صفا اوسیدونکو کښے شامل کړه۔

باب ۴۳

بَابُ فَضْلِ الْاَذَانِ ! د آذان فضیلت

ف:- دا باب نهه احادیثو باندے مشتمل دے۔

۱۴۰- عَنْ اَبِيْ هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ اَنَّ رَسُوْلَ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: "لَوْ يَعْلَمُ النَّاسُ مَا فِي النِّدَآءِ [1] وَالصَّفِّ الْاَوَّلِ، ثُمَّ لَمْ يَجِدُوْا اِلَّا اَنْ يَّسْتَهِمُوْا عَلَيْهِ لَاسْتَهَمُوْا عَلَيْهِ وَلَوْ يَعْلَمُوْنَ مَا فِي التَّهْجِيْرِ لَاسْتَبَقُوْا اِلَيْهِ وَلَوْ يَعْلَمُوْنَ مَا فِي الْعَتَمَةِ [2] وَالصُّبْحِ لَاَتَوْهُمَا وَلَوْ حَبْوًا" مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ! اَلْاِسْتِهَامُ الْاِقْتِرَاعُ: وَالتَّهْجِيْرُ: اَلتَّبْكِيْرُ اِلَى الصَّلٰوةِ -

۱۴۰- حضرت ابوهریره رضی الله عنه نه روایت دے- چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، کچرته خلقو ته د آذان او اوّل صف د ثواب پته اونګی اودهغے د حصول څه ذریعه په غیر د قرعه اندازئ نه هغوی ته په نظر راننشی نو هغوی به د قرعه اندازئ نه بغیر پاتے نشی- اوکه چرته هغوی ته مونځ دپاره تندئ سره راتللو کښے چه کوم ثواب دے دهغے پته اونګی نو هغوی به دے دپاره په منډو راځئ- اوکه چرته د ماسختن او د صبامونځ کښے د شرکت فضیلت اوثواب معلوم شی. نو دے مونځونو دپاره به هغوی راځئ- اګر چه په خاپور و راتلل وی- اِسْتِهَام: په معنیٰ د قرعه اندازئ- اَلتَّهْجِيْر: مونځ دپاره جلتئ سره راتلل"۔

[1] "النداء" بکسر النون والمد: الاذان: "فالصف الاول": هو الذی یلی الامام [2] العتمة بفتحتین: العشآء: "والحبو" بفتح المهملة وسکون الموحدة المشی علی الیدین والرکبتین او علی

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

۱۴۱- وَعَنْ مُعَاوِيَةَ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ سَمِعْتُ رَسُوْلَ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُوْلُ: اَلْمُؤَذِّنُوْنَ اَطْوَلُ النَّاسِ اَعْنَاقًا[1] يَوْمَ الْقِيَامَةِ - رَوَاهُ مُسْلِمٌ

۱۴۱- حضرت امیرمعاویه رضی الله عنه بیان کوی چه ما د رسول الله صلی الله علیه وسلم نه دا فرمائیل واوریدل، چه د قیامت په ورځ به د آذان کونکو څټونه د ټولو نه اوږده اومتازوی (او دا به د هغوی اعزاز وی) (مُسلمٌ)

۱۴۲- وَعَنْ عَبْدِ اللّٰهِ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمٰنِ ابْنِ اَبِيْ صَعْصَعَةَ اَنَّ اَبَا سَعِيْدِ الْخُدْرِيَّ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ لَهٗ: "اِنِّيْ اَرَاكَ تُحِبُّ الْغَنَمَ وَالْبَادِيَةَ[2] فَاِذَا كُنْتَ فِيْ غَنَمِكَ اَوْ بَادِيَتِكَ فَاَذَّنْتَ لِلصَّلٰوةِ فَارْفَعْ صَوْتَكَ بِالنِّدَآءِ فَاِنَّهٗ لَا يَسْمَعُ مَدٰى صَوْتِ الْمُؤَذِّنِ[3] جِنٌّ وَلَا اِنْسٌ وَلَا شَيْءٌ اِلَّا شَهِدَ لَهٗ يَوْمَ الْقِيَامَةِ" قَالَ اَبُوْ سَعِيْدٍ سَمِعْتُهٗ مِنْ رَسُوْلِ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ. (رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ)

۱۴۲- حضرت عبدالله بن عبدالرحمٰن بن ابی صعصعه رحمة الله علیه وائی چه ماته ابوسعید خدری رضی الله عنه اووئیل، زهٔ وینم چه تاته د باندې اوسیدل اوچیلئ ډیرخوښ دی. نوچه کله ته د چیلو رمے سره ئے. یاچرته څنګل کښے ئے، او دمانځه دپاره آذان کوے نوآواز بنه اوچت کړه. څکه چه ترکومه ځایه چه د آذان آواز رسیږی. دهغے آوریدونکی پیریان اوانسانان بلکه د هغے علاقه هر څیز به د قیامت په ورځ د دے کواهی کوی. ابوسعید رضی الله عنه وائی چه ما دا خبره د رسول الله صلی الله علیه وسلم نه آوریدلے ده.

۱۴۳- وَعَنْ اَبِيْ هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ اِذَا نُوْدِيَ بِالصَّلٰوةِ اَدْبَرَ الشَّيْطَانُ وَلَهٗ ضُرَاطٌ حَتّٰى يَسْمَعَ التَّاْذِيْنَ فَاِذَا قُضِيَ النِّدَآءُ اَقْبَلَ حَتّٰى اِذَا ثُوِّبَ بِالصَّلٰوةِ اَدْبَرَ حَتّٰى اِذَا قُضِيَ التَّثْوِيْبُ اَقْبَلَ حَتّٰى يَخْطُرَ[4] بَيْنَ الْمَرْءِ وَنَفْسِهٖ يَقُوْلُ اُذْكُرْ كَذَا وَاذْكُرْ كَذَا لِمَا لَمْ يَكُنْ يَذْكُرُ مِنْ قَبْلُ حَتّٰى يَظَلَّ الرَّجُلُ مَا يَدْرِيْ كَمْ صَلّٰى.

۱۴۳- حضرت ابوهریره رضی الله عنه نه روایت دے. چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، چه کله مونځ دپاره آذان کولے شی نو شیطان تیزونه اچوی اومنډے وهی، چه د آذان آواز وانهٔ وری. اوچه کله آذان ختم شی نوواپس راځی. اوچه کله مونځ دپاره تکبیر کولے شی نو بیا تښتی اوتکبیر ختمیدلو سره بیا موجود وی. دے دپاره چه د مونځ په حالت کښے د خلقو په زړه ونو کښے وسوسه واچوی هغه په زړهٔ کښے خیال اچوی چه فلانکئ خبره یاده کړه د فلانکی څیز متعلق سوچ اوکړه چه نه خو هغه ته مخکښے یاد

[1] اطول الناس اعناقا" بفتح الهمزة: جمع عنق: ای اکثر الناس تشوفا الی رحمة الله تعالیٰ
[2] البادیة خلاف الحاضرة [3] مدی صوت المؤذن، بفتح تین والدال المهملة مخففة: ای غایة صوته! [4] یخطر بضم اوله وکسر ثالثه: ای یوسوس!

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

(مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ)

"اَلتَّثْوِيبُ": اَلْإِقَامَةُ.

وی او نه د هغے طرف ته خیال تللو او د دے وسوسے اچولو په وجه د دے انسان دا کیفیت شی چه دۀ ته داهم یاد نۀ وی چه څورکعته ئے کړی دی. (بُخاریؒ ومُسلمؒ)

اَلتَّثْوِيب: تثویب اقامت ته وائی.

۱۴۴- وَعَنْ عَبْدِ اللّٰهِ بْنِ عَمْرِو بْنِ الْعَاصِ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُمَا اَنَّهٗ سَمِعَ رَسُوْلَ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُوْلُ: "اِذَا سَمِعْتُمُ النِّدَآءَ فَقُوْلُوْا مِثْلَ مَا يَقُوْلُ ثُمَّ صَلُّوْا عَلَيَّ فَاِنَّهٗ مَنْ صَلّٰى عَلَيَّ صَلٰوةً صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ بِهَا عَشْرًا ثُمَّ سَلُوا اللّٰهَ لِيَ الْوَسِيْلَةَ فَاِنَّهَا مَنْزِلَةٌ فِي الْجَنَّةِ لَا تَنْبَغِيْ اِلَّا لِعَبْدٍ مِّنْ عِبَادِ اللّٰهِ وَ اَرْجُوْا اَنْ اَكُوْنَ اَنَا هُوَ فَمَنْ سَاَلَ لِيَ الْوَسِيْلَةَ حَلَّتْ لَهُ الشَّفَاعَةُ[1].

(رَوَاهُ مُسْلِمٌ)

۱۴۴- حضرت عبدالله بن عمرو بن عاص رضی الله عنه نه روایت دے، چه هغهٔ د رسول الله صلی الله علیه وسلم نه دا فرمائیل آوریدلی دی. چه کله تاسو آذان واورئ نو د مؤذن وئیلے شوی کلمات تاسوهم وایئ. بیا ما باندے درود اووایئ حُکه چه څوک په ما باندے یوځل درود لیږی، الله تعالیٰ هغهٔ باندے لسُ ځله رحمتونه نازلوی. بیا ځما دپاره وسیله طلب کړئ هغه د جنت یوخاص مقام دے. او هرچا ته نه، دا الله یوخاص بنده ته به نصیب کولے شی. او ځما دا اُمید دے چه هغه بنده به خاص زهٔ یم. نو ځما دپاره چه څوک د دے خاص مقام دُعا کوی په ما د هغهٔ شفاعت لازم دے.

(مُسلمؒ)

۱۴۵- وَعَنْ اَبِيْ سَعِيْدِ الْخُدْرِيِّ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ اَنَّ رَسُوْلَ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ اِذَا سَمِعْتُمُ النِّدَآءَ فَقُوْلُوْا كَمَا يَقُوْلُ الْمُؤَذِّنُ.

(مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ)

۱۴۵- حضرت ابوسعید خدری رضی الله عنه نه روایت دے. چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، چه کله تاسو اذان واورئ نو کوم کلمات چه مؤذن وائی، تاسوهم هغه وایئ.

(بُخاریؒ ومُسلمؒ)

۱۴۶- وَعَنْ جَابِرٍ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ اَنَّ رَسُوْلَ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ "مَنْ قَالَ حِيْنَ يَسْمَعُ النِّدَآءَ اَللّٰهُمَّ رَبَّ هٰذِهِ الدَّعْوَةِ التَّآمَّةِ وَالصَّلٰوةِ الْقَآئِمَةِ اٰتِ مُحَمَّدَا نِ الْوَسِيْلَةَ وَالْفَضِيْلَةَ وَابْعَثْهُ مَقَامًا مَّحْمُوْدَا نِ الَّذِيْ وَعَدْتَهٗ حَلَّتْ

۱۴۶- حضرت جابر رضی الله عنه نه روایت دے. چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، چه کوم سړے د مؤذن دا اذان کلمات واوُرئ، دا کلماتُ اووائی: اَللّٰهُمَّ رَبَّ هٰذِهِ الدَّعْوَةِ التَّآمَّةِ الخ (ترجمه) اے الله! د دے پوره آواز (اذان) مالکه او (اوس دکیدونکی) مونځ مالکه محمد صلی الله علیه وسلم ته وسیله اوبزرګی ورکړه. اوهغه ته مقام محمود ورکړه چه تاچه د هغهٔ سره دکوم وعده

[1] حلت له الشفاعة "ای وجبت له شفاعتی" صلی الله علیه وسلم".

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

لَهُ شَفَاعَتِيْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ".
(رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ)

کړے دے". نو د قیامت په ورځ د هغه شفاعت په ما لازم او واجب شو۔
(بُخاریؒ)

۱۴۷- وَعَنْ سَعْدِ بْنِ اَبِيْ وَقَّاصٍ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ اَنَّهُ قَالَ: مَنْ قَالَ حِيْنَ يَسْمَعُ الْمُؤَذِّنَ اَشْهَدُ اَنْ لَا اِلٰهَ اِلَّا اللّٰهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيْكَ لَهُ وَاَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُوْلُهُ رَضِيْتُ بِاللّٰهِ رَبًّا وَبِمُحَمَّدٍ رَسُوْلًا وَبِالْاِسْلَامِ دِيْنًا، غُفِرَ لَهُ ذَنْبُهُ
(رَوَاهُ مُسْلِمٌ)

۱۴۷- حضرت سعد بن ابی وقاص رضی الله عنه بیان کوی چه رسول الله صلی الله علیه وسلم او فرمائیل، چه څوک د مؤذن د اذان کلمات واوری، دا کلمات دے اووائی: (ترجمه) زهٔ ګواهی کوم چه د الله نه سوا هیڅوک معبود نشته او محمد رسول الله صلی الله علیه وسلم د هغه بنده دے او رسول دے۔ (او) زهٔ د الله رب او د محمدؐ رسول کیدلو باندے دا رنګ اسلام د دین په طور منلو باندے راضی او خوشحال یم نو د هغهٔ ګناهونه بښلے شی۔ (مُسلمؒ)

۱۴۸- وَعَنْ اَنَسٍ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "اَلدُّعَاءُ لَا يُرَدُّ بَيْنَ الْاَذَانِ وَالْاِقَامَةِ" رَوَاهُ اَبُوْدَاوُدَ وَالتِّرْمِذِيُّ وَقَالَ حَدِيْثٌ حَسَنٌ۔

۱۴۸- حضرت انس بن مالک رضی الله عنه وائی، چه رسول الله صلی الله علیه وسلم او فرمائیل، چه د آذان او اقامت مینځ کښے غوښتلے شوے دُعا نشی ردکولے (قبلولے شی) (ابوداؤد او ترمذی دا روایت کړے دے او وئیلی دی، چه دا حدیث حسن دے)۔

باب ۴۴

بَابُ فَضْلِ الصَّلَوَاتِ !! د مونځ فضائل

ف:- دا باب په یو قرآنی آیت او پنځه احادیثو باندے مشتمل دے۔
د قرآن او د حدیث د علومو ماهر علماؤ د قرآن او حدیث سیاق او سباق او منشاء او مقصد مخکښے کیښودلو سره دا فرمائیلی دی چه د کومو ګناهونو د معافئ خبر په دے احادیثو کښے بیان شوے دے۔ دے نه ګناه صغیره مراد ده۔ یعنی د طاعاتو، عباداتو، اعمالو او اذکارو صالحه په ځائے راوړلو سره واړهٔ ګناهونه معاف کیږی۔ د معاملاتو کوتاهی او حقوق العباد او لږ ئے ګناهونه دے سره نهٔ معاف کیږی۔ لیکن د دے طاعاتو، عباداتو او اعمال صالحه اثر (په دے شرط چه د فرض اداء کول او د الله تعالیٰ رضا ملحوظ وی) داکیدے شی چه الله تعالیٰ بنده ته توفیق ورکړی چه هغه حقوق العباد اداء کړی۔ او ضمیم قلب سره الله تعالیٰ ته توبه اوباسی کبائر معاف کړی۔ (والله اعلم)

(قرآنی آیت)

۱۴۹- قَالَ اللّٰهُ تَعَالٰى[1] اِنَّ الصَّلٰوةَ تَنْهٰى عَنِ الْفَحْشَآءِ وَالْمُنْكَرِ !

۱۴۹- بیشکه مونځ د بیحیائی او نامناسب خبرو نه منع کوی۔

(نبوی احادیث)

[1] سورة العنکبوت آیة ۴۵۔

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

۱۴۹- وَعَنْ اَبِیْ هُرَیْرَةَ رَضِیَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُوْلَ اللّٰهِ صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَسَلَّمَ یَقُوْلُ: اَرَاَیْتُمْ لَوْ اَنَّ نَهْرًا بِبَابِ اَحَدِکُمْ یَغْتَسِلُ مِنْهُ کُلَّ یَوْمٍ خَمْسَ مَرَّاتٍ هَلْ یَبْقٰی مِنْ دَرَنِهٖ شَیْءٌ؟ قَالُوْا: لَا یَبْقٰی مِنْ دَرَنِهٖ شَیْءٌ، قَالَ: فَذٰلِکَ مَثَلُ الصَّلَوٰتِ الْخَمْسِ یَمْحُوا اللّٰهُ بِهِنَّ الْخَطَایَا"

(مُتَّفَقٌ عَلَیْهِ)

۱۴۹- حضرت ابو هریره رضی الله عنه نه روایت دے. چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، چه تاسونه دے یو تن غوره اوکړی چه دکوم انسان په دروازه باندے نهر بهیږی او هغه دے کښے پنځه ځله غسل کوی نو آیا دهغهٔ په بدن به څه خیرے پاتے شی؟ صحابه وُ عرض اوکړو، نه دهغهٔ په بدن خیرے نشی پاتے کیدے. نبی کریم صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، دا د پنځه وخته مونځونو مثال دے، چه دے په ذریعه الله تعالیٰ ګناهونو خیرے لرے کوی. (بُخاریؒ و مُسلمؒ)

۱۵۰- وَعَنْ جَابِرٍ رَضِیَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَسَلَّمَ: "مَثَلُ الصَّلَوَاتِ الْخَمْسِ کَمَثَلِ نَهْرٍ غَمْرٍ جَارٍ عَلٰی بَابِ اَحَدِکُمْ یَغْتَسِلُ مِنْهُ کُلَّ یَوْمٍ خَمْسَ مَرَّاتٍ".

(رَوَاهُ مُسْلِمٌ)

"اَلْغَمْرُ" بِفَتْحِ الْغَیْنِ الْمُعْجَمَةِ اَلْکَثِیْرُ!

۱۵۰- حضرت جابر رضی الله عنه نه روایت دے. چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، د پنځه مرغځونو مثال د یو لوئے نهر پشان دے چه تاسونه د یو تن په دروازه باندے بهیږی او هغه دے کښے پنځه ځل روزانه غسل کوی. (مُسلمؒ)

"الغمر" غین معجمه سره دے. په معنیٰ د زیات او لوئے.

۱۵۱- وَعَنِ ابْنِ مَسْعُوْدٍ رَضِیَ اللّٰهُ عَنْهُ اَنَّ رَجُلًا اَصَابَ مِنَ امْرَاَةٍ قُبْلَةً فَاَتَی النَّبِیَّ صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَسَلَّمَ فَاَخْبَرَهٗ فَاَنْزَلَ اللّٰهُ تَعَالٰی اَقِمِ الصَّلٰوةَ طَرَفَیِ النَّهَارِ[2] وَزُلَفًا مِّنَ اللَّیْلِ: اِنَّ الْحَسَنَاتِ یُذْهِبْنَ السَّیِّئَاتِ فَقَالَ الرَّجُلُ: اِلٰی هٰذَا؟ قَالَ: لِجَمِیْعِ اُمَّتِیْ کُلِّهِمْ"!

(مُتَّفَقٌ عَلَیْهِ)

۱۵۱- حضرت عبدالله بن مسعود رضی الله عنه فرمائی چه یوسړی پرے دې سخته بنکل کړه. هغه د نبی کریم صلی الله علیه وسلم خدمت کښے حاضر شو او، وے وئیل، چه ځما نه دا رنګ حرکت صادر شوے دے. دے سره الله تعالیٰ دا آیت نازل کړو "چه دوه ځے په ابتدائی وخت او آخری وخت (صبا، ماښام) کښے مونځ کوه. او د شپے چه کله هغه خپله تیاره خوره کوی نو هغه وخت هم (د ماسختن) مونځ کوه بیشکه نیکئ بدئ لرې ختموی. هغه وخت دے سړی اووئیل، آیا دا حکم ځما دپاره دے؟ نبی کریم صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، ځما ټولو اُمتیانو دپاره دا حکم دے. (بُخاریؒ و مُسلمؒ)

[2] "الدرن" بفتح اولیه المهملتین اخره نون: الوسخ ۱۲ "طرفی النهار" الصبح و العصر او والظهر و زلفا من اللیل ساعات منه والمراد به: العشاء او المغرب والعشاء:

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansala

Downloaded By: Afghan Salar Library

۱۴۹- وَعَنْ اَبِیْ هُرَیْرَةَ رَضِیَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُوْلَ اللّٰهِ صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَسَلَّمَ یَقُوْلُ: اَرَاَیْتُمْ لَوْ اَنَّ نَهْرًا بِبَابِ اَحَدِکُمْ یَغْتَسِلُ مِنْهُ کُلَّ یَوْمٍ خَمْسَ مَرَّاتٍ هَلْ یَبْقٰی مِنْ دَرَنِهٖ شَیْءٌ؟ قَالُوْا: لَا یَبْقٰی مِنْ دَرَنِهٖ شَیْءٌ، قَالَ: فَذٰلِکَ مَثَلُ الصَّلَوٰتِ الْخَمْسِ یَمْحُوا اللّٰهُ بِهِنَّ الْخَطَایَا"

(مُتَّفَقٌ عَلَیْهِ)

۱۴۹- حضرت ابو هریره رضی الله عنه نه روایت دے. چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، چه تاسونه دے یو تن غوراوکړی چه دکوم انسان په دروازه باندے نهر بهیږی او هغه دے کښے پنځه ځله غسل کوی نو آیا دهغهٔ په بدن به څه خیرے پاتے شی: ؟ صحابه ؤ عرض اوکړو، نه دهغهٔ په بدن خیرے نشی پاتے کیدے. نبی کریم صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، دا د پنځه وخته مونځونو مثال دے، چه دے په ذریعه الله تعالیٰ ګناهونو خیرے لرے کوی. (بُخاریؒ و مَسلمؒ)

۱۵۰- وَعَنْ جَابِرٍ رَضِیَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَسَلَّمَ: "مَثَلُ الصَّلَوَاتِ الْخَمْسِ کَمَثَلِ نَهْرٍ غَمْرٍ جَارٍ عَلٰی بَابِ اَحَدِکُمْ یَغْتَسِلُ مِنْهُ کُلَّ یَوْمٍ خَمْسَ مَرَّاتٍ".

(رَوَاهُ مُسْلِمٌ)

"اَلْغَمْرُ" بِفَتْحِ الْغَیْنِ الْمُعْجَمَةِ الْکَثِیْرُ!

۱۵۰- حضرت جابر رضی الله عنه نه روایت دے. چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، د پنځه مونځونو مثال د یو لوئے نهر پشان دے چه تاسونه د یو تن په دروازه باندے بهیږی او هغه دے کښے پنځه ځل روزانه غسل کوی.

(مُسلمؒ)

"الغمر" غین معجمه سره دے. په معنیٰ د زیات او لوئے.

۱۵۱- وَعَنِ ابْنِ مَسْعُوْدٍ رَضِیَ اللّٰهُ عَنْهُ اَنَّ رَجُلًا اَصَابَ مِنَ امْرَاَةٍ قُبْلَةً فَاَتَی النَّبِیَّ صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَسَلَّمَ فَاَخْبَرَهٗ فَاَنْزَلَ اللّٰهُ تَعَالٰی اَقِمِ الصَّلٰوةَ طَرَفَیِ النَّهَارِ[۱] وَزُلَفًا مِّنَ اللَّیْلِ: اِنَّ الْحَسَنَاتِ یُذْهِبْنَ السَّیِّئَاتِ فَقَالَ الرَّجُلُ: اِلٰی هٰذَا؟ قَالَ: لِجَمِیْعِ اُمَّتِیْ کُلِّهِمْ"!

(مُتَّفَقٌ عَلَیْهِ)

۱۵۱- حضرت عبدالله بن مسعود رضی الله عنه فرمائی چه یوسړی پرَدیُ ښځه بښکل کړه. هغه د نبی کریم صلی الله علیه وسلم خدمت کښے حاضر شو او، وے وئیل، چه ځما نه دا رنګ حرکت صادر شوے دے. دے سره الله تعالیٰ دا آیت نازل کړو "چه دورځے په ابتدائی وخت او آخری وخت (صبا، ماښام) کښے مونځ کوه. او د شپے چه کله هغه خپله تیارهٔ خوره کړی نو هغه وخت هم (د ماسختن) مونځ کوه بیشکه نیکئ بدئ لره ختموی. هغه وخت دے سړی اووئیل، آیا دا حکم ځما اوفرمائیل، ځما ټولو اُمتیانو دپاره دا حکم دے. (بُخاریؒ و مُسلمؒ)

[۱] "الدرن" بفتح اولیه المهملتین اخره نون. الوسخ [۲] "طرفی النهار" الصبح و العصر او والظهر و زلفا من اللیل ساعات منه والمراد به العشاء او المغرب والعشاء:

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

۱۵۲- وَعَنْ اَبِیْ هُرَیْرَةَ رَضِیَ اللّٰهُ عَنْهُ اَنَّ رَسُوْلَ اللّٰهِ صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَسَلَّمَ قَالَ "اَلصَّلَوَاتُ الْخَمْسُ وَالْجُمُعَةُ اِلَی الْجُمُعَةِ کَفَّارَةٌ لِّمَا بَیْنَهُنَّ مَالَمْ تُغْشَ الْکَبَائِرُ" رَوَاهُ مُسْلِمٌ ۔

۱۵۲- حضرت ابوهریره رضی الله عنه فرمائی، چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل چه پنځه وخته مونځونه اوجمعه جُمعه پورے خپل مینځنی وخت کښے د کناهونو د پاره کفاره دی- په دے شرط چه دے مینځ کښے کومه لویه کناه نه وی شوے- (مُسلمٌ)

۱۵۳- وَعَنْ عُثْمَانَ بْنِ عَفَّانَ رَضِیَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ سَمِعْتُ رَسُوْلَ اللّٰهِ صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَسَلَّمَ یَقُوْلُ: مَا مِنْ اِمْرِئٍ مُسْلِمٍ تَحْضُرُهٗ صَلٰوةٌ مَکْتُوْبَةٌ فَیُحْسِنُ وُضُوْءَهَا وَخُشُوْعَهَا وَرُکُوْعَهَا اِلَّا کَانَتْ کَفَّارَةً لِّمَا قَبْلَهَا مِنَ الذُّنُوْبِ مَالَمْ تُؤْتَ کَبِیْرَةٌ وَذٰلِکَ الدَّهْرَ کُلَّهٗ"۔ (رَوَاهُ مُسْلِمٌ)

۱۵۳- امیرالمؤمنین حضرت عثمان غنی رضی الله عنه فرمائی، چه ما د رسول الله صلی الله علیه وسلم نه دا فرمائیل آوریدلی دی، چه که چرته یو مسلمان سړے د فرض مونځ په وخت سره طریقه باندے اودس اوکړی او بیا پوره خشوع اوخضوع سره رکوع اوسجده اوکړی مونځ اداء کړی نو د دغه دا مونځ به د دغه د پاره د مخکنو کناهونو کفاره کرځی. په دے شرط چه د غټو کناهونو ارتکاب ئے نه وی کړے. او دا دا سلسله به همیشه د پاره جاری وی- (یعنی فرض مونځ بنهٔ اودس او پوره آداب اوفرائضو سره اداء کوی همیشه به دا اثرات وی چه هغه به د دے نه مخکنی ټولو کناهونو د پاره په غیر د کناه کبیره نه کفاره کرځیږی- (ن)

باب ۴۵

بَابُ فَضْلِ صَلٰوةِ الصُّبْحِ وَالْعَصْرِ

د صبا او ماښکر د مونځ فضیلت

ف:- دا باب شپږ احادیثو باندے مشتمل دے۔

(نبوی احادیث)

۱۵۴- عَنْ اَبِیْ مُوْسٰی رَضِیَ اللّٰهُ عَنْهُ اَنَّ رَسُوْلَ اللّٰهِ صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: "مَنْ صَلَّی الْبَرْدَیْنِ دَخَلَ الْجَنَّةَ"۔ (مُتَّفَقٌ عَلَیْهِ)

۱۵۴- حضرت ابوموسیٰ اشعری رضی الله عنه نه روایت دے- چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل چه کوم سړے د دوه یخو وختونو مونځونو (سحر او ماښکر) پابندی کوی هغه به جنت ته داخل شی- (بُخاریٌ ومُسلمٌ)

۱۵۵- وَعَنْ اَبِیْ زُهَیْرٍ عُمَارَةَ بْنِ رُوَیْبَةَ رَضِیَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُوْلَ اللّٰهِ صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ

۱۵۵- حضرت ابی زهیر عماره بن رویبه رضی الله عنه نه روایت دے، چه ما د رسول الله صلی الله علیه وسلم نه دا فرمائیل واوریدل، چه هغه سړے به

۱ه مالم تغش الکبائر" ای مالم تؤت ۱ ۲ه "لن یلج النار" بفتح التحتیة وکسر اللام: ای لن یدخل النار ۱ ۲ه "فی ذمة الله": ای فی حفظه ۔

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

وَسَلَّمَ يَقُوْلُ لَنْ يَلِجَ النَّارَ [1] اَحَدٌ صَلّٰى قَبْلَ طُلُوْعِ الشَّمْسِ وَقَبْلَ غُرُوْبِهَا "يَعْنِي الْفَجْرَ وَالْعَصْرَ۔

(رَوَاهُ مُسْلِمٌ)

هرگز دوزخ ته داخل نشی چاچه د نمر ختلونه او پریوتلو نه مخکښے مونځونه یعنی سحر او مازیگر اوکړل۔

(مُسلمٌ)

۱۵۶- وَعَنْ جُنْدُبِ بْنِ سُفْيَانَ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُوْلَ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "مَنْ صَلَّى الصُّبْحَ فَهُوَ فِيْ ذِمَّةِ اللّٰهِ [2] فَانْظُرْ يَا ابْنَ اٰدَمَ لَا يَطْلُبَنَّكَ اللّٰهُ مِنْ ذِمَّتِهٖ بِشَيْءٍ"۔

(رَوَاهُ مُسْلِمٌ)

۱۵۶- حضرت جندب بن سفیان رضی الله عنه نه روایت دے- چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، کوم سړے چه د صبا مونځ اداء کړی، هغه د الله تعالیٰ ذمه (حفاظت) کښے شی - نو اے د آدم خویه! کوره چرته الله تعالیٰ ستا د خپل حفاظت او ضمانت راتللو متعلق پوښتنه او نه کړی۔ (مُسلمٌ)

۱۵۷- وَعَنْ اَبِيْ هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "يَتَعَاقَبُوْنَ فِيْكُمْ مَلَائِكَةٌ بِاللَّيْلِ وَمَلَائِكَةٌ بِالنَّهَارِ وَيَجْتَمِعُوْنَ فِيْ صَلٰوةِ الصُّبْحِ وَصَلٰوةِ الْعَصْرِ ثُمَّ يَعْرُجُ الَّذِيْنَ بَاتُوْا فِيْكُمْ فَيَسْئَلُهُمُ اللّٰهُ - وَهُوَ اَعْلَمُ بِهِمْ كَيْفَ تَرَكْتُمْ عِبَادِيْ؟ فَيَقُوْلُوْنَ تَرَكْنَاهُمْ وَهُمْ يُصَلُّوْنَ وَاَتَيْنَاهُمْ وَهُمْ يُصَلُّوْنَ" (مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ)

۱۵۷- حضرت ابوهریره رضی الله عنه نه روایت دے- چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، چه د شپے او ورځے فرشتے نمبر په نمبر تاسو ته راځی- د دوی جمع کیدل د سحر مونځ (فجر) او د مازیگر مونځ کښے کیږی، چه کله د شپے والا فرشتے واپس خی نو الله تعالیٰ سره د دے نه چه هغه بنده څنګه پریږدی هم د فرشتونه تپوس کوی چه څما بندګان مو په کومه مشغله کښے مصروف پریښودل، چه تاسو را غلئ - نو هغوی جواب ورکوی چه مونږ را تللو نو هغوی په مونځ کښے مصروف وُو- او چه کله ورغلے وُو نو هم په مونځ کښے مصروف وُو- (بُخاریٌ ومُسلمٌ)

۱۵۸- وَعَنْ جَرِيْرِ بْنِ عَبْدِ اللّٰهِ الْبَجَلِيِّ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ: كُنَّا عِنْدَ النَّبِيِّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَنَظَرَ اِلَى الْقَمَرِ لَيْلَةَ الْبَدْرِ فَقَالَ اِنَّكُمْ سَتَرَوْنَ رَبَّكُمْ كَمَا تَرَوْنَ هٰذَا الْقَمَرَ لَا تُضَامُوْنَ [1] فِيْ رُؤْيَتِهٖ فَاِنِ اسْتَطَعْتُمْ اَنْ لَا تُغْلَبُوْا عَلٰى صَلٰوةٍ قَبْلَ طُلُوْعِ الشَّمْسِ وَقَبْلَ غُرُوْبِهَا فَافْعَلُوْا

۱۵۸- حضرت جریر بن عبدالله بجلی رضی الله عنه نه روایت دے- چه مونږ د رسول الله صلی الله علیه وسلم په خدمت کښے حاضر وُو او هغه د پوره سپوږمئ والا شپه وه - نو نبی کریم صلی الله علیه وسلم سپوږمئ طرف ته اوکتل، وے فرمائیل، زر ده چه تاسو به داسے ګڼ ګوڼ الله تعالیٰ اووینئ، څرنګه چه سپوږمئ وینئ - او د الله پاک لیدلو کښے به هیڅ تکلیف حائل نه وی- که چرته تاسو دا کولے شئ نو ضرور اوکړئ چه ستاسو نه

[1] "لا تضامون" ای لا یلحقکم ضیم ولا مشقة فی رؤیته!

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ " وَفِيْ رِوَايَةٍ: "فَنَظَرَ اِلَى الْقَمَرِ لَيْلَةَ اَرْبَعَ عَشْرَةَ - نشی- (بُخَارِيٌّ وَمُسْلِمٌ) او په یو روایت کښے دی چه نبی کریم صلی الله علیه وسلم د خوارلسمے شپے سپوږمئ ته اوکتل -

(صبا او ما زیګر) د نمر خنډلو نه مخکښے او نمر پریوتلو نه مخکښے مونځونه قضا

۱۵۹- وَعَنْ بُرَيْدَةَ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ "مَنْ تَرَكَ صَلٰوةَ الْعَصْرِ فَقَدْ حَبِطَ عَمَلُهٗ" [1] -

(رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ)

۱۵۹- حضرت بریدہ رضی الله عنه نه روایت دے. چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، چاچه د ماز یګر مونځ قضا کړو نو یقیناً د هغهٔ اعمال ضائع شول -

(بُخَارِيٌّ)

باب ۴۶

بَابُ فَضْلِ الْمَشْيِ اِلَى الْمَسَاجِدِ : جوماتونو طرف ته تلل

ف:- دا باب په اته احادیثو باندے مشتمل دے - د دے باب آخری حدیث ۱۶۷ کښے حضور صلی الله علیه وسلم د آیت تکرهٔ فرمائیلے ده چه د هغے ابتدائی حصه کښے الله تعالیٰ د مشرکانو د جوماتونو جوړولو حق نهٔ دے تسلیم کړے چه دا خلق دے جوماتونه نهٔ جوړوی- نه دے آباد وی - ځکه چه دا خلق دخپل کفر اقرار پخپله کوی - جوماتونه جوړول او آبادول خو د هغه چا حق دے، څوک چه په الله پاک او د آخرت په ورځ باندے ایمان لری - نو معلومه شوه چه د ایمان مونځ سره کافی اوخصوصی تعلق دے او د مونځ جوماتونو سره خاص ربط اوعلاقه ده - د دے وجهے نه الله تعالیٰ د مونځ نه ایمان سره تعبیر کړے دے - فرمائیلے ئے دی: وَمَا كَانَ اللّٰهُ لِيُضِيْعَ اِيْمَانَكُمْ": دلته د ایمان نه مراد هغه مونځونه دی کوم چه د بیت المقدس طرف ته مخ کولو سره اداء کړے شوے وُو (نبوی احادیث)

۱۶۰- عَنْ اَبِيْ هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ اَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: "مَنْ غَدَا اِلَى الْمَسْجِدِ اَوْ رَاحَ اَعَدَّ اللّٰهُ لَهٗ فِي الْجَنَّةِ نُزُلًا [2] كُلَّمَا غَدَا اَوْ رَاحَ" -

(مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ)

۱۶۰- حضرت ابوهریره رضی الله عنه نه روایت دے. چه نبی کریم صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، څوک چه د صبا په وخت او د مابنام په وخت جوماتونو ته (مونځ کولو د پاره) ځی نو د الله تعالیٰ لطرفه به جنت هغهٔ د پاره میلمستیا کوله شی. سحر لاړ شی یا مابنام! (مطلب د دے دواړه مونځونو اهمیت بیانول دی اود دے دا کولو ترغیب دے او د دے میلمستیا شرف به انشاء الله هغوته هم ملاویږی چه څوک دغه مجبوری په سبب جوماتونه ته لاړ نشی لیکن د دے مونځونو پابند وی - (ن)

۱۶۱- وَعَنْهُ اَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: "مَنْ تَطَهَّرَ فِيْ

۱۶۱- حضرت ابوهریره رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ نه دا روایت هم دے، چه نبی کریم صلی

[1] "حبط عمله" بکسر الموحدة: ای بطل و ضد [2] "المنزل" بضمتین: هوما بهیا

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

بَيْتِهِ ثُمَّ مَضٰى اِلٰى بَيْتٍ مِّنْ بُيُوْتِ اللّٰهِ لِيَقْضِيَ فَرِيْضَةً مِّنْ فَرَائِضِ اللّٰهِ كَانَتْ خُطْوَاتُهُ اِحْدَاهَا تَحُطُّ خَطِيْئَةً وَالْاُخْرٰى تَرْفَعُ دَرَجَةً "

(رَوَاهُ مُسْلِمٌ)

۱۶۲- وَعَنْ اُبَيِّ بْنِ كَعْبٍ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ: كَانَ رَجُلٌ مِّنَ الْاَنْصَارِ لَا اَعْلَمُ اَحَدًا اَبْعَدَ مِنَ الْمَسْجِدِ مِنْهُ وَكَانَتْ لَا تُخْطِئُهُ صَلٰوةٌ [1] فَقِيْلَ لَهُ: لَوِ اشْتَرَيْتَ حِمَارًا لِتَرْكَبَهُ فِي الظَّلْمَاءِ وَفِي الرَّمْضَاءِ [2] قَالَ مَا يَسُرُّنِيْ اَنَّ مَنْزِلِيْ اِلٰى جَنْبِ الْمَسْجِدِ اِنِّيْ اُرِيْدُ اَنْ يُّكْتَبَ لِيْ مَمْشَايَ اِلَى الْمَسْجِدِ وَرَجُوْعِيْ اِذَا رَجَعْتُ اِلٰى اَهْلِيْ فَقَالَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: قَدْ جَمَعَ اللّٰهُ لَكَ ذٰلِكَ كُلَّهُ - رَوَاهُ مُسْلِمٌ ؛

الله علیه وسلم اوفرمائیل، څوک چه خپل کور کښے اودس وغیره اوکړی د الله پاک دکورونو نه یوکور (جومات) کښے د فرائض الٰهیه دکوم یو فرض د اداء کولو په نیت څی، نو د هغهٔ یو قدم د هغه دیو ګناه ختمولو ذریعه جوړیږی نو د دوئیم قدم د هغهٔ یوه درجه زیاتوی - (مُسلمٌ)

۱۶۲ - حضرت ابی بن کعب رضی الله عنه نه روایت دے - چه یو انصاری صحابی وُو څما په خیال د هغهٔ کور د جومات نه زیات لرے وُو - لیکن د هغهٔ نه به یو مونځ هم نه فوت کیدلو - هغهٔ ته داهم اووئیل شول، چه یوخر واخله چه په تیز نمر او تورو شپو کښے هغهٔ باندے سور راځے، نو هغه جواب ورکړو چه زهٔ دا نه خوښوم چه څما کور جومات سره څنګ په څنګ وی بلکه څما داخوښه ده چه څما جومات ته پیاده راتلل اوواپس خپل کور ته تلل اولیکلے شی (یعنی د هر قدم اجر اوثواب ماته حاصل شی او چونکه زهٔ د دیر لرے نه راځم د دے وجهے نه ظاهره ده چه څما د قدمونو شمار به دیر زیات وی او اجر او ثواب به هم دیر ملاویږی (د دهٔ دے خبرے آوریدلو سره) رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، الله تعالیٰ ستا د نیت موافق دا ټول هرڅه ستا د پاره جمع

۱۶۳ - حضرت جابر رضی الله عنه نه روایت دے - چه د جومات خواکښے د زمکے څه حصے خالی شوے نو بنوسلمه سوچ اوکړو چه جومات ته نزدے راشی (منتقل شی) چه کله نبی کریم صلی الله علیه وسلم ته د هغوی دارادے اطلاع ملاؤ شوه، نو نبی کریم صلی الله علیه وسلم تپوس اوکړو، وے فرمائیل، ما ته پته لګیدلے ده چه تاسو جومات سره نزدے داوسیدلو ارادہ لرئ - هغوئ اووئیل، هَوْ جی - یا رسول الله! څمونږ ارادہ خو هم دا ده - دے باندے رسول الله صلی الله علیه وسلم دوهٔ څله اوفرمائیل، بنوسلمه! خپلو زړو

۱۶۳- وَعَنْ جَابِرٍ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ: خَلَتِ الْبِقَاعُ حَوْلَ الْمَسْجِدِ فَاَرَادَ بَنُوْ سَلِمَةَ اَنْ يَّنْتَقِلُوْا قُرْبَ الْمَسْجِدِ فَبَلَغَ ذٰلِكَ النَّبِيَّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ لَهُمْ بَلَغَنِيْ اَنَّكُمْ تُرِيْدُوْنَ اَنْ تَنْتَقِلُوْا قُرْبَ الْمَسْجِدِ؟ قَالُوْا: نَعَمْ يَا رَسُوْلَ اللّٰهِ قَدْ اَرَدْنَا ذٰلِكَ فَقَالَ "بَنِيْ سَلِمَةَ دِيَارَكُمْ تُكْتَبْ اٰثَارُكُمْ دِيَارَكُمْ تُكْتَبْ اٰثَارُكُمْ

[1] لا تخطئه صلاة بضم التاء الفوقية وكسر الطاء المهملة، اي لا تفوته [2] الرمضاء" شدة الحر

Downloaded By: Afghan Salar Library

فَقَالُوْا مَا يَسُرُّنَا اَنَا كُنَّا تَحَوَّلْنَا رَوَاهُ مُسْلِمٌ وَرَوَى الْبُخَارِيُّ مَعْنَاهُ مِنْ رِوَايَةِ اَنَسٍ ؓ!

کورونو کښے اوسیږئ - ستا سوچ یو قدم ستا سونیکی لیکلے شی - هغوی اووئیل، دے خوشخبرئ نه وروسته خو نږ منتقل کیدلو کښے هیڅ دلچسپي پاتے نشوه - (مسلم او بخاری د دے هم معنیٰ روایت د حضرت انس ؓ نه په حواله هم بیان کړے دے)

۱۶۴- وَعَنْ اَبِيْ مُوْسٰى رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ اِنَّ اَعْظَمَ النَّاسِ اَجْرًا فِي الصَّلٰوةِ اَبْعَدُهُمْ اِلَيْهَا مَمْشًى فَاَبْعَدُهُمْ وَالَّذِيْ يَنْتَظِرُ الصَّلٰوةَ حَتّٰى يُصَلِّيَهَا مَعَ الْاِمَامِ اَعْظَمُ اَجْرًا مِّنَ الَّذِيْ يُصَلِّيْهَا ثُمَّ يَنَامُ. (مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ)

۱۶۴- حضرت ابو موسیٰ اشعری رضی الله عنه نه روایت دے - چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، چه د مونځ په سلسله کښے د تلو نه زیات اجر مونږ ته بل څه نشته دے خو ک چه د تلو نه لرے وی نه راځی او څوک چه د امام سره د مونځ کولو په خاطر انتظار کښے ناست وی دهغه اجر به په نسبت د هغه چا زیات وی څوک چه خانله مونځ اوکړی اوده شی - (بخاریؒ ومسلمؒ)

۱۶۵- وَعَنْ بُرَيْدَةَ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ بَشِّرُوا الْمَشَّائِيْنَ فِي الظُّلَمِ اِلَى الْمَسَاجِدِ بِالنُّوْرِ التَّامِّ يَوْمَ الْقِيَامَةِ رَوَاهُ اَبُوْدَاوٗدَ وَالتِّرْمِذِيُّ -

۱۶۵- حضرت بریده رضی الله عنه نه روایت دے - چه نبی کریم صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، تورې شپې کښے جومات طرف ته پیاده تلونکو ته د خوشخبرئ واوروه چه د قیامت په ورځ به ورته کامل او پوره رنړا ورکړے شي - (ابوداؤدؒ و ترمذیؒ)

۱۶۶- وَعَنْ اَبِيْ هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ اَنَّ رَسُوْلَ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: اَلَا اَدُلُّكُمْ عَلٰى مَا يَمْحُوا اللّٰهُ بِهِ الْخَطَايَا وَيَرْفَعُ بِهِ الدَّرَجَاتِ قَالُوْا بَلٰى يَا رَسُوْلَ اللّٰهِ! قَالَ اِسْبَاغُ الْوُضُوْءِ عَلَى الْمَكَارِهِ وَكَثْرَةُ الْخُطَا اِلَى الْمَسَاجِدِ وَانْتِظَارُ الصَّلٰوةِ بَعْدَ الصَّلٰوةِ فَذٰلِكُمُ الرِّبَاطُ (رَوَاهُ مُسْلِمٌ)

۱۶۶- حضرت ابو هریره رضی الله عنه نه روایت دے - چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، چه زه تاسو ته داسے خبرے نه بنائیم، کوم سره چه الله پاک ګناهونه معاف کوی او درجات بلند کوی؟ به ؤ عرض اوکړو یا رسول الله! ضرور اوښایه - نبی کریم صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، د تکلیف باوجود (مثلاً سخته یخنۍ کښے یخو اوبو سره اودس کول) بنے طریقے سره اودس کول او جومات ته ډیر تلل یو مونځ نه وروسته د بل مونځ انتظار کول - پس دا د سرحد حفاظت دے (څومره د ثواب کار) (مُسلمؒ)

۱۶۷- وَعَنْ اَبِيْ سَعِيْدٍ الْخُدْرِيِّ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ عَنِ

۱۶۷- حضرت ابو سعید خدری رضی الله عنه نه روایت دے، چه نبی کریم

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

النَّبِيِّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ إِذَا رَأَيْتُمُ الرَّجُلَ يَعْتَادُ الْمَسَاجِدَ فَاشْهَدُوا لَهُ بِالْإِيْمَانِ" قَالَ اللّٰهُ عَزَّ وَجَلَّ "إِنَّمَا يَعْمُرُ مَسَاجِدَ" اللّٰهُ مَنْ "آمَنَ بِاللّٰهِ وَ الْيَوْمِ الْآخِرِ" الْآيَةَ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَقَالَ: حَدِيْثٌ حَسَنٌ -

صلی الله علیه و سلم او فرمائیل، چه کله تاسو چا لره بیا بیا جومات ته (د مونځ اداء کولو د پاره) راتلونکے اووینئ نو د هغهٔ د مؤمن کیدلو گواهی ورکړئ ځکه چه الله تعالیٰ فرمائیلی دی چه جوماتونه صرف هغه خلق آباد وی څوک چه په الله او د آخرت په ورځ باندے ایمان لری- ترمذی دا روایت کړے دے او وئیلی دی چه دا حدیث حسن دے -

باب ۴۷

بَابُ فَضْلِ انْتِظَارِ الصَّلٰوةِ !! د مونځ د انتظار فضیلت

د باب درے احادیثو باندے مشتمل دے-

ف:-

۱۶۸- **عَنْ** اَبِیْ هُرَيْرَةَ رَضِیَ اللّٰهُ عَنْهُ اَنَّ رَسُوْلَ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: "لَا يَزَالُ اَحَدُكُمْ فِیْ صَلٰوةٍ مَا دَامَتِ الصَّلٰوةُ تَحْبِسُهٗ لَا يَمْنَعُهٗ اَنْ يَنْقَلِبَ اِلٰى اَهْلِهٖ اِلَّا الصَّلٰوةُ -
(مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ)

۱۶۸- حضرت ابوهریره رضی الله عنه نه روایت دے- چه رسول الله صلی الله علیه وسلم او فرمائیل، انسان چه تر څو جومات کښے د مونځ په انتظار کښے اوسیږی، او کورته د تلاو نه سوا داد مونځ انتظار نه بلکه خبره مانع هم نه وی نو هغه تول وخت د مونځ نه حساب کیږی- (بخاری و مسلم)

۱۶۹- **وَعَنْهُ** اَنَّ رَسُوْلَ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: "اَلْمَلَائِكَةُ تُصَلِّیْ عَلٰى اَحَدِكُمْ مَّا دَامَ فِیْ مُصَلَّاهُ الَّذِیْ صَلّٰى فِيْهِ مَا لَمْ يُحْدِثْ تَقُوْلُ اَللّٰهُمَّ اغْفِرْ لَهٗ، اَللّٰهُمَّ ارْحَمْهُ" (رَوَاهُ الْبُخَارِیُّ)

۱۶۹- حضرت ابوهریره رضی الله عنه نه روایت دے- چه رسول الله صلی الله علیه وسلم او فرمائیل، کوم سړے چه د مونځ کولو په ځائے مونځ اوکړی، "مونځ کولو نه وروسته چه څومره وخت پورے ناست وی فرشتے هغهٔ دپاره دے الفاظو سره برابر دُعا کوی- اے الله! دهٔ ته مغفرت اوکړه- اے الله! دهٔ باندے رحم اوکړه- (بخاری)

۱۷۰- **وَعَنْ** اَنَسٍ رَضِیَ اللّٰهُ عَنْهُ اَنَّ رَسُوْلَ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ اَخَّرَ لَيْلَةً صَلٰوةَ الْعِشَآءِ اِلٰى شَطْرِ اللَّيْلِ[1] ثُمَّ اَقْبَلَ عَلَيْنَا بِوَجْهِهٖ بَعْدَ مَا صَلّٰى فَقَالَ: "صَلَّى النَّاسُ وَ رَقَدُوْا وَلَمْ تَزَالُوْا فِیْ صَلٰوةٍ مُنْذُ انْتَظَرْتُمُوْهَا" (رَوَاهُ الْبُخَارِیُّ)

۱۷۰- حضرت انس بن مالک رضی الله عنه وائی چه رسول الله صلی الله علیه وسلم یوه شپه دسا سخته مونځ نیمے شپے پورے وروسته کړو- د مونځ نه چه فارغ شو نو خپل طرف ته متوجه شو او وے فرمائیل، خلقو مونځ اوکړو اردهٔ شول- اوتاسو چه په انتظار کښے یاست شوئ نو دا تول وخت به مونځ کښے حساب شو- (بخاری)

[1] "شطر اللیل": نصفه "-

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

النَّبِيِّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ إِذَا رَأَيْتُمُ الرَّجُلَ يَعْتَادُ الْمَسَاجِدَ فَاشْهَدُوا لَهُ بِالْإِيمَانِ" قَالَ اللّٰهُ عَزَّ وَجَلَّ "إِنَّمَا يَعْمُرُ مَسَاجِدَ" اللّٰهِ مَنْ آمَنَ بِاللّٰهِ وَ الْيَوْمِ الْآخِرِ" الْآيَةَ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَقَالَ: حَدِيثٌ حَسَنٌ -

صلی الله علیه و سلم او فرمائیل، چه کله تاسو چا لره بیا بیا جومات ته (د مونځ ادا ءکولو دپاره) راتلونکے اوویني نو د هغهٔ د مؤمن کیدلو ګواهی ورکړئ ځکه چه الله تعالیٰ فرمائیلی دی چه جوماتونه صرف هغه خلق آباد وی څوک چه په الله او د آخرت په ورځ باندے ایمان لری- ترمذی دا روایت کړے دے او ویلی دی چه دا حدیث حسن دے -

باب ۴۷

بَابُ فَضْلِ انْتِظَارِ الصَّلٰوةِ !! د مونځ دانتظار فضیلت

ف:- دا باب درے احادیثو باندے مشتمل دے-

۱۶۸- عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: "لَا يَزَالُ أَحَدُكُمْ فِي صَلٰوةٍ مَا دَامَتِ الصَّلٰوةُ تَحْبِسُهُ لَا يَمْنَعُهُ أَنْ يَنْقَلِبَ إِلٰى أَهْلِهِ إِلَّا الصَّلٰوةُ -
(مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ)

۱۶۸- حضرت ابوهریره رضی الله عنه نه روایت دے، چه رسول الله صلی الله علیه وسلم او فرمائیل، انسان چه تر څو جومات کښے د مونځ په انتظار کښے اوسیږی، او کور ته د تلاو نه سوا دا د مونځ انتظار نه بلکه خبره مانع هم نه وی نو هغه تول وخت د مونځ نه حساب کیږی-
(بخاری و مسلم)

۱۶۹- وَعَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: "الْمَلَائِكَةُ تُصَلِّي عَلٰى أَحَدِكُمْ مَا دَامَ فِي مُصَلَّاهُ الَّذِي صَلّٰى فِيهِ مَا لَمْ يُحْدِثْ تَقُولُ اللّٰهُمَّ اغْفِرْ لَهُ، اللّٰهُمَّ ارْحَمْهُ" (رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ)

۱۶۹- حضرت ابوهریره رضی الله عنه نه روایت دے. چه رسول الله صلی الله علیه وسلم او فرمائیل، کوم سړے چه د مونځ کولو په ځائے مونځ اوکړی "مونځ کولو نه وروسته چه خومره وخت پورے ناست وی فرشتے هغهٔ دپاره دے الفاظو سره برابر دعا کوی - اے الله! دهٔ ته مغفرت اوکړه. اے الله! دهٔ باندے رحم اوکړه - (بخاریؒ)

۱۷۰- وَعَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَخَّرَ لَيْلَةً صَلٰوةَ الْعِشَاءِ إِلٰى شَطْرِ اللَّيْلِ[1] ثُمَّ أَقْبَلَ عَلَيْنَا بِوَجْهِهِ بَعْدَ مَا صَلّٰى فَقَالَ: "صَلَّى النَّاسُ وَرَقَدُوا وَلَمْ تَزَالُوا فِي صَلٰوةٍ مُنْذُ انْتَظَرْتُمُوهَا" (رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ)

۱۷۰- حضرت انس بن مالک رضی الله عنه وائی چه رسول الله صلی الله علیه وسلم یوه شپه دسا سخت مونځ نیمے شپے پورے وروسته کړو - د مونځ نه چه فارغ شو نو خپل طرف ته متوجه شو او وے فرمائیل، خلقو مونځ اوکړو او دهٔ شول - او تاسو چه په انتظار کښے پاتے شوئ نو دا تول وخت به مونځ کښے حساب شو - (بخاریؒ)

[1] "شطر اللیل": نصف شپه -

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

باب ۴۸

بَابُ فَضْلِ صَلٰوةِ الْجَمَاعَةِ !! د جمعې د مونځ فضیلت

ف ۱- دا باب په اووُه احادیثو مشتمل دے. جماعت سره د مونځ کولو فضائل به تاسو اوس پدے احادیثو کښے ملاحظه کړئ. احادیثو نه د دے فضائلو معلومیدلو نه وروسته د علماؤ آراء د دے درجه متعین کولو کښے مختلف دی - بعضے حضرات دیته فرض عین وئیلی دی - بعضو فرض کفایه او بعضو واجب او بعضو سنت کرځولے دے -

د فرض عین قائلین حضرات وائی چه څوک آذان واوُری جماعت کښے شریک نشی د هغه مونځ به صحیح نهٔ وی - امام شافعیؒ دیته فرض کفایه وائی - او د امام اعظم ابوحنیفهؒ په نزد سُنت مؤکده دے - چه د دے درجه د واجب ده - اوچونکه د دے ثبوت د سنتِ رسول نه دے - د دے وجهے نه دے ته سُنت وئیلے شی -

۱۷۱- عَنِ ابْنِ عُمَرَ رَضِیَ اللّٰهُ عَنْهُمَا اَنَّ رَسُوْلَ اللّٰهِ صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: صَلٰوةُ الْجَمَاعَةِ اَفْضَلُ مِنْ صَلٰوةِ الْفَذِّ[1] بِسَبْعٍ وَعِشْرِیْنَ دَرَجَةً" -

(مُتَّفَقٌ عَلَیْهِ)

۱۷۱- حضرت عبد اللّٰه بن عمر فاروق نه روایت دے. چه رسول اللّٰه صلی اللّٰه علیه وسلم اوفرمائیل، د جماعت مونځ د جماعت سره د کور د مونځ نه یا بازار کښے اداء کړے شو مونځ نه په پنځویشت (۲۵) درجو زیاتیږی په دے شرط چه اودس ے په ښه طریقه سره کړے وی. اوکور نه جومات ته تللو کښے په غیر د مونځ نه بل څه نیت او غرض نهٔ وی - دے وخت کښے د هغهٔ هر یو قدم اوچتولو سره یوه گناه معاف کیږی او بل قدم سره یوه درجه اوچتیږی. او چه کله مونځ شروع وی، د هغه وخت نه واخله، د مونځ کولو ځائے پاندے تر ناستے کولو پورے که چرته اودس ے مات نشی نو

۱۷۲- وَعَنْ اَبِیْ هُرَیْرَةَ رَضِیَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَسَلَّمَ" صَلٰوةُ الرَّجُلِ فِیْ جَمَاعَةٍ تُضَعَّفُ عَلٰی صَلٰوتِهٖ فِیْ بَیْتِهٖ وَفِیْ سَوْقِهٖ خَمْسًا وَّعِشْرِیْنَ ضِعْفًا وَذٰلِكَ اَنَّهٗ اِذَا تَوَضَّاَ فَاَحْسَنَ الْوُضُوْءَ ثُمَّ خَرَجَ اِلَی الْمَسْجِدِ لَا یُخْرِجُهٗ اِلَّا الصَّلٰوةُ لَمْ یَخْطُ خَطْوَةً اِلَّا رُفِعَتْ لَهٗ بِهَا دَرَجَةٌ" وَحُطَّتْ عَنْهُ بِهَا خَطِیْئَةٌ فَاِذَا صَلّٰی لَمْ تَزَلِ الْمَلَآئِكَةُ تُصَلِّیْ عَلَیْهِ مَا دَامَ

(بُخَارِیؒ وَمُسْلِمؒ)

۱۷۲- حضرت ابوهریره رضی اللّٰه عنه نه روایت دے. چه رسول اللّٰه صلی اللّٰه علیه وسلم اوفرمائیل، د یوسړی مونځ د جماعت سره د کور د مونځ نه یا بازار کښے اداء کړے شو مونځ نه په پنځویشت (۲۵) درجو زیاتیږی په دے شرط چه اودس ے په ښه طریقه سره کړے وی. اوکور نه جومات ته تللو کښے په غیر د مونځ نه بل څه نیت او غرض نهٔ وی - دے وخت کښے د هغهٔ هر یو قدم اوچتولو سره یوه گناه معاف کیږی او بل قدم سره یوه درجه اوچتیږی. او چه کله مونځ شروع وی، د هغه وخت نه واخله، د مونځ کولو ځائے پاندے تر ناستے کولو پورے که چرته اودس ے مات نشی نو

[1] "الفذ" بفتح الفاء وتشدید الذال المعجمة: الواحد!

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

فِي مُصَلَّاهُ مَا لَمْ يُحْدِثْ تَقُوْلُ: اَللّٰهُمَّ صَلِّ عَلَيْهِ اَللّٰهُمَّ ارْحَمْهُ، وَلَا يَزَالُ فِي صَلٰوةٍ مَا انْتَظَرَ الصَّلٰوةَ مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ: وَ هٰذَا لَفْظُ الْبُخَارِيِّ!

فرشتے هغه دپاره دُعا کوی. چه اے الله! دهٔ باندے انعام اوکړه اے الله! دهٔ باندے رحم اوکړه - اوچه ترڅوپورے هغه دمونځ په انتظار کښے ناست وی، هغه وخت به په مونځ کښے حسابیږی. (بخاریٌ ومُسلمٌ) او دالفظ د بُخاری دے.

۱۷۳- وَعَنْهُ قَالَ اَتَى النَّبِيَّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ رَجُلٌ اَعْمٰى فَقَالَ يَا رَسُوْلَ اللّٰهِ! لَيْسَ لِيْ قَائِدٌ يَقُوْدُنِيْ اِلَى الْمَسْجِدِ فَسَاَلَ رَسُوْلَ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ اَنْ يُرَخِّصَ لَهٗ فَيُصَلِّيَ فِيْ بَيْتِهٖ فَرَخَّصَ لَهٗ فَلَمَّا وَلّٰى دَعَاهُ فَقَالَ لَهٗ: "هَلْ تَسْمَعُ النِّدَآءَ بِالصَّلٰوةِ؟ قَالَ نَعَمْ قَالَ: "فَاَجِبْ" رَوَاهُ مُسْلِمٌ؛

۱۷۳- دا روایت هم د حضرت ابوهریره رضی الله عنه دے چه یو نابینا صحابی د نبی کریم صلی الله علیه وسلم خدمت کښے حاضر شو او عرض ئے اوکړو یا رسول الله! ما ته داسے یو سړے میسّر نهٔ دے. چه ځما لاس اونیسی جومات ته مے اوړی، د دے وجهے نه درخواست دے چه ما ته په کور کښے د مانځه اجازت راکړے شی نو نبی کریم صلی الله علیه وسلم اجازت ورکړو، چه کله هغه روان شو نو نبی کریم صلی الله علیه وسلم واپس راوبللو او تپوس ئے ترینه اوکړو چه آیا تاسو ته د اذان آواز درسیږی؟ هغهٔ اووئیل، هَوْ، درسیږی. نو نبی کریم صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، نو بیا خو تاسو جومات ته راځئ. (مُسلمٌ)

۱۷۴- وَعَنْ عَبْدِ اللّٰهِ - وَقِيْلَ عَمْرِو بْنِ قَيْسٍ الْمَعْرُوْفِ بِابْنِ اُمِّ مَكْتُوْمٍ الْمُؤَذِّنِ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ اَنَّهٗ قَالَ يَا رَسُوْلَ اللّٰهِ اِنَّ الْمَدِيْنَةَ كَثِيْرَةُ الْهَوَامِّ[1] وَ السِّبَاعِ؟ فَقَالَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ "تَسْمَعُ حَيَّ عَلَى الصَّلٰوةِ حَيَّ عَلَى الْفَلَاحِ فَحَيَّهَلًا" رَوَاهُ اَبُوْدَاوٗدَ بِاِسْنَادٍ حَسَنٍ. وَمَعْنٰى "حَيَّهَلًا" تَعَالَ.

۱۷۴- حضرت عبدالله، د بعضو په قول عمرو بن قیس چه مشهور نوم ابن اُمّ مکتوم مؤذّن د رسول الله صلی الله علیه وسلم نه روایت دے. چه هغهٔ رسول الله صلی الله علیه وسلم ته عرض اوکړو، چه مدینه منوره کښے موذی حیوانات او درندهٔ ډیر زیات دی اوزهٔ نابینا یم (د هغوی په حمله کښے راځم) د دے وجهے نه ما ته کور کښے د مونځ کولو اجازت راکړئ. نبی کریم صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، چه کله ته حیّ علی الصلوٰة او حیّ علی الفلاح اَورے نو دهغے منه اوکړه اوجومات ته راشه - (ابوداؤد په حسن اسناد دوسره د دے روایت کړے دے)

د حَيَّهَلَا معنی ده راشه -

۱۷۵- وَعَنْ اَبِيْ هُرَيْرَةَ رَضِيَ

۱۷۵- حضرت ابوهریره رضی الله عنه

[1] "الهوام" بتشديد الميم هي خشاش الارض كالافعى والاقرب ۱۲

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansala

Downloaded By: Afghan Salar Library

اللهُ عَنْهُ اَنَّ رَسُوْلَ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: وَالَّذِيْ نَفْسِيْ بِيَدِهٖ لَقَدْ هَمَمْتُ اَنْ اٰمُرَ بِحَطَبٍ فَيُحْتَطَبَ ثُمَّ اٰمُرَ بِالصَّلٰوةِ فَيُؤَذَّنَ لَهَا ثُمَّ اٰمُرَ رَجُلًا فَيَؤُمَّ النَّاسَ ثُمَّ اُخَالِفَ اِلٰى رِجَالٍ فَاُحَرِّقَ عَلَيْهِمْ بُيُوْتَهُمْ"۔

(مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ)

نه روایت دے ۔ چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، په هغه ذات قسم، چه دهغهٔ قبضه کښے ځما روح دے ۔ یوځل ما اراده کړے وه، چه لرګی جمع کړم بیا مونځ دپاره دآذان حکم اوکړم اومونځ ادا کولو دپاره بل ځوک مقرر کړم اوبیا زهٔ هغه خلقو ته ورشم کوم چه په جماعت کښے نهٔ دی حاضر شوی او د هغوی په مخکښے د هغوی کورونه اوسیزم۔

(بُخَارِیٌّ وَمُسْلِمٌ)

اګرچه نبی کریم صلی الله علیه وسلم داسے نه دی کړی لیکن دینه دا خبره ثابته شوه چه حاکم عادل اوخلیفه برحق کچرته اوغواړی نو د جماعت نه غیرحاضر افراد په حاضرولو مجبوراو په طور د تعزیر سزا ورکولے شی۔ (ن)

۱۷۶- وَعَنِ ابْنِ مَسْعُوْدٍ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ قَالَ: "مَنْ سَرَّهٗ اَنْ يَلْقَى اللهَ تَعَالٰى غَدًا مُسْلِمًا فَلْيُحَافِظْ عَلٰى هٰؤُلَاءِ الصَّلَوَاتِ حَيْثُ يُنَادٰى بِهِنَّ فَاِنَّ اللهَ شَرَعَ لِنَبِيِّكُمْ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ سُنَنَ الْهُدٰى وَاِنَّهُنَّ مِنْ سُنَنِ الْهُدٰى وَلَوْ اَنَّكُمْ صَلَّيْتُمْ فِيْ بُيُوْتِكُمْ كَمَا يُصَلِّيْ هٰذَا الْمُتَخَلِّفُ فِيْ بَيْتِهٖ لَتَرَكْتُمْ سُنَّةَ نَبِيِّكُمْ وَلَوْ تَرَكْتُمْ سُنَّةَ نَبِيِّكُمْ لَضَلَلْتُمْ وَلَقَدْ رَاَيْتُنَا وَمَا يَتَخَلَّفُ عَنْهَا اِلَّا مُنَافِقٌ مَعْلُوْمُ النِّفَاقِ، وَلَقَدْ كَانَ الرَّجُلُ يُؤْتٰى بِهٖ يُهَادٰى[1] بَيْنَ الرَّجُلَيْنِ حَتّٰى يُقَامَ فِي الصَّفِّ رَوَاهُ مُسْلِمٌ۔ وَفِيْ رِوَايَةٍ لَهٗ قَالَ: اِنَّ رَسُوْلَ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَلَّمَنَا سُنَنَ الْهُدٰى وَاِنَّ مِنْ سُنَنِ الْهُدٰى الصَّلٰوةَ فِي الْمَسْجِدِ الَّذِيْ يُؤَذَّنُ فِيْهِ"!

۱۷۶- حضرت عبدالله بن مسعود رضی الله عنه نه روایت دے۔ چه څوک په دے خبره خوشحالیږی، چه صبا کله الله تعالیٰ سره حاضرشی نو دے دٔ مسلمان وی۔ نو هغهٔ لره پکار ده، چه کوم وخت دے راوبللے شی نو دے مونځونو حفاظت دے اوکړی۔ ځکه چه الله تعالیٰ ستاسو پیغمبر دپاره د هدایت بعضے خصوصی طریقے هم متعین کړی دی اودمونځ حفاظت هم د هغهٔ طریقو نه دے اوکچرته تاسو دمانځه نه د وروستو پاتے کیدو نکو پشان خیلو کورونو کښے مونځ نه کول شروع کړل، نو یادلرئ چه دا د نبی کریم صلی الله علیه وسلم سُنت ترک کول دی او د نبی کریم صلی الله علیه وسلم سُنت چه تاسو پریږدئ، نو ګمراه به شئ۔ مونږ خو دا لیدلی دی چه بسکاره منافق به د جماعت نه پاتے کیدلو نه نوددوٗه تنوسرو په امداد به به خپلو راښکلو سره سره راوستلے شو او په صف کښے به شاملولے شو۔ (مُسلمٌ)

د مُسلم په یو روایت کښے داسے دی، چه رسول الله صلی الله علیه وسلم ارشاد اوفرمائیلو۔ الله تعالیٰ چه د هدایت کومے

[1] یهادی بین الرجلین" بالدال المهملة: ای یتمایل!

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

الارې ماته ښودلی دی، دهغې تولو نه یوه داده چه په کوم جومات کښې آذان کولے شی هلته لاړ شم مونځ اداء کړم یعنی جماعت سره۔

۱۷۷- وَعَنْ اَبِی الدَّرْدَآءِ رَضِیَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُوْلَ اللّٰهِ صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَسَلَّمَ یَقُوْلُ: "مَا مِنْ ثَلَاثَةٍ فِیْ قَرْیَةٍ وَلَا بَدْوٍ لَا تُقَامُ فِیْهِمُ الصَّلٰوةُ اِلَّا قَدِ اسْتَحْوَذَ عَلَیْهِمُ الشَّیْطَانُ فَعَلَیْکُمْ بِالْجَمَاعَةِ فَاِنَّمَا یَاْکُلُ الذِّئْبُ مِنَ الْغَنَمِ الْقَاصِیَةَ[1]" رَوَاهُ اَبُوْدَاوٗدَ بِاِسْنَادٍ حَسَنٍ۔

۱۷۷- حضرت ابودرداء رضی الله عنه نه روایت دے۔ هغه وائی چه ما د رسول الله صلی الله علیه وسلم نه دا فرمائیل آوریدلی دی چه په یوه آبادئ یا یوه باندیه کښې چه درې مسلمانان وی، او هغوی د جماعت سره مونځ نه کوی نو هغوئ باندے شیطان ماوی (غالب) کیږی. د دے وجهے نه تاسو باندے د جماعت اهتمام لازم دے۔ او ضروری دے ځکه چه د رمے نه پاتے شوے چیلئ شرمخ خوری۔ (ابوداؤد حسن اسناد وسره دا روایت کړے دے)

باب ۴۹

بَابُ الْحَثِّ عَلٰی حُضُوْرِ الْجَمَاعَةِ فِی الصُّبْحِ وَالْعِشَآءِ!!

د ماسختن اوصبا د مونځ تاکید

ف:- دا باب درې احادیثو باندے مشتمل دے۔

۱۷۸- عَنْ عُثْمَانَ بْنِ عَفَّانَ رَضِیَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُوْلَ اللّٰهِ صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَسَلَّمَ یَقُوْلُ: "مَنْ صَلَّی الْعِشَآءَ فِیْ جَمَاعَةٍ فَکَاَنَّمَا قَامَ نِصْفَ اللَّیْلِ وَمَنْ صَلَّی الصُّبْحَ فِیْ جَمَاعَةٍ فَکَاَنَّمَا صَلَّی اللَّیْلَ کُلَّهٗ" رَوَاهُ مُسْلِمٌ وَفِیْ رِوَایَةِ التِّرْمِذِیِّ عَنْ عُثْمَانَ بْنِ عَفَّانَ رَضِیَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَسَلَّمَ "مَنْ شَهِدَ الْعِشَآءَ فِیْ جَمَاعَةٍ کَانَ لَهٗ قِیَامُ نِصْفِ لَیْلَةٍ وَمَنْ شَهِدَ الْعِشَآءَ وَالْفَجْرَ فِیْ جَمَاعَةٍ کَانَ لَهٗ کَقِیَامِ

۱۷۸- حضرت امیرالمؤمنین عثمان بن عفّان رضی الله عنه نه روایت دے۔ چه ما د رسول الله صلی الله علیه وسلم نه دا فرمائیل آوریدلی دی، چه څوک د ماسختن مونځ جماعت سره اوکړی، نو هغه گویا چه نیمے شپے پورے په عبادت کښے مصروف پاتے شو۔ اوچا چه د صبا مونځ جمع سره اوکړو نو لکه چه هغهٔ ټوله شپه مونځ اوکړو۔ (مُسلمٌ)

او د ترمذی دوئیم روایت د حضرت عثمان رضی الله عنه په حواله سره دا سے دے، چه ما رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل څوک چه د ماسختن مونځ کښے د جماعت سره شامل وی نو هغهٔ د پاره به د نیمے شپے پورے د عبادت اجر وی۔ اوچه څوک د صبا او د ماسختن دواړو جماعتونو کښے شامل شی هغهٔ د پاره به د پوره شپے مونځ

[1] "القاصیة" ای الشاة البعیدة عن الغنم، المنفردة عنهن۔

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

لَيْلَةٍ" قَالَ التِّرْمِذِيُّ حَدِيْثٌ حَسَنٌ صَحِيْحٌ !!

کولو ثواب وی - ترمذی وئیلی دی، دا حدیث حسن صحیح دے -

۱۷۹ - وَعَنْ اَبِیْ هُرَيْرَةَ رَضِیَ اللّٰهُ عَنْهُ اَنَّ رَسُوْلَ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ : وَلَوْ يَعْلَمُوْنَ مَا فِی الْعَتَمَةِ وَالصُّبْحِ لَاَتَوْهُمَا وَلَوْ حَبْوًا" مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ ، وَقَدْ سَبَقَ بِطُوْلِهٖ -

۱۷۹ - حضرت ابوهریرهٔ رضی الله عنه نه روایت دے - چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، خلقو ته کچرته د ماسختن او د صبامونځ کښے د شرکت د اجر او ثواب پته اولگی نو ضرور به دے کښے شاملیږی - اگرچه هغوئ دے ته په خاپوړو راځی (دا تفصیلی روایت مخکښے تیر شوے دے - (بُخَارِیٌّ وَمُسْلِمٌ)

۱۸۰ - وَعَنْهُ قَالَ : قَالَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ" لَيْسَ صَلٰوةٌ اَثْقَلَ عَلَى الْمُنَافِقِيْنَ مِنْ صَلٰوةِ الْفَجْرِ وَالْعِشَآءِ وَلَوْ يَعْلَمُوْنَ مَا فِيْهِمَا لَاَتَوْهُمَا وَلَوْ حَبْوًا" مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ :

۱۸۰ - حضرت ابوهریرهٔ رضی الله عنه نه روایت دے - چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، منافقانو باندے د صبا اوماسختن مونځونو نه هیڅ مونځ زیات دروند نه دے - لیکن کچرته هغوی ته د دے د اجر او ثواب پته اولگی نو خواه مخواه به ورته راځی اگرچه په خاپوړو (خوئیدلو سره) وی - (بُخَارِیٌّ وَمُسْلِمٌ)

باب ۵

بَابُ الْاَمْرِ بِالْمُحَافَظَةِ عَلَى الصَّلَوَاتِ الْمَكْتُوْبَاتِ وَالنَّهْیِ الْاَكِيْدِ وَالْوَعِيْدِ الشَّدِيْدِ فِیْ تَرْكِهِنَّ !

د فرض مونځونو تاکید او په نه کولو وعید !!

ف :- دا باب دوه قرآنی آیتونو او اته نبوی احادیثو باندے مشتمل دے -

(قرآنی آیتونه)

۵ - قَالَ اللّٰهُ تَعَالٰی لَهٗ" حَافِظُوْا عَلَى الصَّلَوَاتِ وَالصَّلٰوةِ الْوُسْطٰی" -

۵ - د ټولو مونځونو عموماً او د ماښامنه مونځ (ماز دیگر) خصوصاً پابندئ سره حفاظت اوکړئ (یعنی اداء کړئ) . بقره آیه ۲۳۸

۶ - وَقَالَ تَعَالٰی لَهٗ" فَاِنْ تَابُوْا وَاَقَامُوا الصَّلٰوةَ وَاٰتَوُا الزَّكٰوةَ فَخَلُّوْا سَبِيْلَهُمْ" -

۶ - بیا کچرته هغوی توبه اوکړی او مونځ اداء کړی او زکوٰة ورکوی نو هغوی لاړ پریږدئ (هغوئ ته هیڅ مه وایئ) توبه آیه ۵

(نبوی احادیث)

۱۸۱ - وَعَنِ ابْنِ مَسْعُوْدٍ رَضِیَ اللّٰهُ

۱۸۱ - حضرت عبد الله بن مسعود رضی الله

لَهٗ سورة البقرة آية ۲۳۸ لَهٗ سورة التوبة آية ۵ !!

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

اللهُ عَنْهُ قَالَ: سَأَلْتُ رَسُوْلَ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَيُّ الْأَعْمَالِ أَفْضَلُ؟ قَالَ: "الصَّلٰوةُ عَلٰى وَقْتِهَا" قُلْتُ ثُمَّ أَيٌّ؟ قَالَ بِرُّ الْوَالِدَيْنِ - قُلْتُ ثُمَّ أَيٌّ؟ قَالَ الْجِهَادُ فِيْ سَبِيْلِ اللهِ -

(مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ)

عنه نه روایت دے - چه ما د رسول الله صلی الله علیه وسلم نه پوښتنه اوکړه، کوم اعمال بهتر دی - نو نبی کریم صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، په خپل وخت مونځ کول ما اووئیل، ددے نه وروسته؟ نبی کریم صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، مور پلار سره ښه سلوک! ما بیا اوکړه، دے نه وروسته؟ هغوی اوفرمائیل، د الله په لاره کښے جهاد - (بخاریؒ ومسلمؒ)

۱۸۲- وَعَنِ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللهُ عَنْهُمَا قَالَ: قَالَ رَسُوْلُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "بُنِيَ الْإِسْلَامُ عَلٰى خَمْسٍ شَهَادَةِ أَنْ لَا إِلٰهَ إِلَّا اللهُ وَأَنَّ مُحَمَّدًا رَسُوْلُ اللهِ وَإِقَامِ الصَّلٰوةِ وَإِيْتَاءِ الزَّكٰوةِ وَحَجِّ الْبَيْتِ وَصَوْمِ رَمَضَانَ؛

(مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ)

۱۸۲- حضرت عبد الله بن عمر فاروق نه روایت دے چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، د اسلام بنیاد په پنځه خبرو برابر دے: (۱) دا گواهی کول چه د الله نه سوا بل څوک الله نشته او محمدؐ د الله رسول دے (۲) مونځ کول (۳) زکوٰة ورکول (۴) د بیت الله حج کول (۵) او د رمضان روژے نیول -

(بخاریؒ ومسلمؒ)

۱۸۳- وَعَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُوْلُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "أُمِرْتُ أَنْ أُقَاتِلَ النَّاسَ حَتّٰى يَشْهَدُوْا أَنْ لَا إِلٰهَ إِلَّا اللهُ وَأَنَّ مُحَمَّدًا رَسُوْلُ اللهِ وَيُقِيْمُوا الصَّلٰوةَ وَيُؤْتُوا الزَّكٰوةَ فَإِذَا فَعَلُوْا ذٰلِكَ عَصَمُوْا مِنِّيْ دِمَاءَهُمْ وَأَمْوَالَهُمْ إِلَّا بِحَقِّ الْإِسْلَامِ وَحِسَابُهُمْ عَلَى اللهِ"-

(مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ)

۱۸۳- حضرت عبد الله بن عمر فاروق رضی الله عنهما نه داهم مروی دی، چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، زه مامور کړے شوے یم چه خلق سره تر هغه وخته جنګ کوم تر څو چه هغوی گواهی اونکړی، چه د الله نه سوا بل څوک معبود نشته او محمد صلی الله علیه وسلم د الله رسول دے - او مونځ قائم نکړی او زکوٰة ورنکړی - چه کله هغوی داسے کول شروع کړی نو د هغوی وینه، د هغوی مال، محفوظ او مامون شول - په غیر د حق د اسلام نه او د هغوی (د زړونو خبرو) حساب به د الله په ذمه وی - داسلام د حق نه داسے ظاهری، اعمال مراد دی، چه د هغے ارتکاب باندے قصاص، حد یا تعزیر نافذ کړے او په زړه ونو کښے پټ شرک او کفر د هغے سزا به الله پاک ورکوی - (ن)

۱۸۴- وَعَنْ مُعَاذٍ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ قَالَ: بَعَثَنِيْ رَسُوْلُ اللهِ

۱۸۴- حضرت معاذ بن جبل رضی الله عنه نه روایت دے چه رسول الله صلی الله علیه وسلم زکوٰة دیونکی والی جوړ کړم -

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ اِلَى الْيَمَنِ فَقَالَ اِنَّكَ تَاْتِيْ قَوْمًا مِنْ اَهْلِ الْكِتَابِ فَادْعُهُمْ اِلٰى شَهَادَةِ اَنْ لَا اِلٰهَ اِلَّا اللّٰهُ وَاَنِّيْ رَسُوْلُ اللّٰهِ فَاِنْ هُمْ اَطَاعُوْا لِذٰلِكَ فَاَعْلِمْهُمْ اَنَّ اللّٰهَ تَعَالٰى اِفْتَرَضَ عَلَيْهِمْ خَمْسَ صَلَوَاتٍ فِيْ كُلِّ يَوْمٍ وَلَيْلَةٍ فَاِنْ هُمْ اَطَاعُوْا لِذٰلِكَ فَاَعْلِمْهُمْ اَنَّ اللّٰهَ تَعَالٰى اِفْتَرَضَ عَلَيْهِمْ صَدَقَةً تُؤْخَذُ مِنْ اَغْنِيَآئِهِمْ فَتُرَدُّ عَلٰى فُقَرَآئِهِمْ فَاِنْ هُمْ اَطَاعُوْا لِذٰلِكَ فَاِيَّاكَ وَكَرَآئِمَ اَمْوَالِهِمْ [1] وَاتَّقِ دَعْوَةَ الْمَظْلُوْمِ فَاِنَّهٗ لَيْسَ بَيْنَهَا وَبَيْنَ اللّٰهِ حِجَابٌ (مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ)

وے لیږلم - نو وے فرمایئل، هلته به ستا سابقه (ملاقات) اهل کتاب یو سره هم راځی. او تاسو هغوی ته د دے خبرے دعوت ورکړئ چه هغوی اقرار اوکړی چه د الله نه سوا بل څوک معبود نشته او زهٔ (محمدؐ) د الله رسول یم چه کله هغوی دا تسلیم کړی نو بیا هغوی پوهه کړه چه الله تعالیٰ دوی باندے شپه او ورځ کښے پنځه وخته مونځ فرض کړے دے. چه داخبره اومنی نو بیا هغوی پوهه کړه چه الله تعالیٰ دوی باندے زکوٰة هم فرض کړے دے. چه د دوی د مالدارو نه به آخستلے شی د دوئ غریبانو باندے به خرچ کولے شی. چه کله هغوی داخبره هم قبوله کړی نو د هغوی یوهه کړه چه الله تعالیٰ دوی باندے د وغیره نه احتراز اوکړه او د مظلوم دخیرو نه ځان بچ اوساته څکه چه د الله او دهغهٔ مینځ کښے هیڅ خیز حائل نهٔ دے.

(بخاریؒ ومسلمؒ)

۱۸۵- وَعَنْ جَابِرٍ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ سَمِعْتُ رَسُوْلَ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُوْلُ: "اِنَّ بَيْنَ الرَّجُلِ وَبَيْنَ الشِّرْكِ وَالْكُفْرِ تَرْكَ الصَّلٰوةِ". رَوَاهُ مُسْلِمٌ ؛

۱۸۵- حضرت جابر رضی الله عنه نه روایت دے. چه ما د رسول الله صلی الله علیه وسلم نه دا وئیل آوریدلی دی، چه د سړی او شرک اوکفر مینځ کښے (فرق) مونځ پریښودل دی.

(مسلمؒ)

۱۸۶- وَعَنْ بُرَيْدَةَ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: "اَلْعَهْدُ الَّذِيْ بَيْنَنَا وَبَيْنَهُمُ [2] الصَّلٰوةُ فَمَنْ تَرَكَهَا فَقَدْ كَفَرَ". رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَقَالَ حَدِيْثٌ حَسَنٌ صَحِيْحٌ ؛

۱۸۶- حضرت بریده رضی الله عنه نه روایت دے. چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، حُمونږ او د منافقانو مینځ کښے دامتیاز وجه صرف مونځ دے. څوک چه دا پریږدی کافر به وی (ترمذی دا روایت کړے دے او وئیلی ئے دی، چه دا حدیث حسن صحیح دے).

۱۸۷- وَعَنْ شَقِيْقِ بْنِ عَبْدِ اللّٰهِ التَّابِعِيِّ الْمُتَّفَقِ عَلٰى جَلَالَتِهٖ رَحِمَهُ اللّٰهُ قَالَ كَانَ اَصْحَابُ مُحَمَّدٍ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَا يَرَوْنَ شَيْئًا مِنَ الْاَعْمَالِ تَرْكُهٗ كُفْرٌ

۱۸۷- حضرت شقیق بن عبد الله رحمة الله علیه تابعی چه د هغه عظمت متفق علیه دے وائی، چه د رسول الله صلی الله علیه وسلم صحابه ؤ به د یو عمل ترک هم بغیر د مونځ نه کفر نه خیال کولو.

(ترمذی دا روایت صحیح سند ونو سره

[1] "کرائم اموالهم" جمع کریمة وهی النفیسة ؛ [2] الضمیر للمنافقین

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

غَيْرَ الصَّلٰوةِ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ فِيْ كِتَابِ الْاِيْمَانِ بِاِسْنَادٍ صَحِيْحٍ -

کتاب الایمان کښے بیان کړے دے)۔ (دے روایا تو په بناء باندے اهل ظاهر تارک صلوٰة ته کافر وئیلے دے (د امام مالک اوشافعی رحمة الله علیهما په نزد دا رنګ سړے واجب القتل دے. لیکن امام ابوحنیفه" وائی چه داسے سړی ته تعزیر واجب دے او دے تر هغه وخته پورے قید کښے اچول هم ضروری دی چه ترڅو توبه ویستلو سره مونځ شروع نه کړی. لیکن دا خبره په خپل ځائے مُسلّمه ده، چه ترک صلوٰة ډیره لویه ګناه ده. که هغه کافر نه دے نو فاسق خو ضرور دے - (ن)

۱۸۸- وَعَنْ اَبِيْ **هُرَيْرَةَ** رَضِيَ **اللّٰهُ** عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "اِنَّ اَوَّلَ مَا يُحَاسَبُ بِهِ الْعَبْدُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ **مِنْ** عَمَلِهٖ صَلٰوتُهٗ" فَاِنْ صَلَحَتْ فَقَدْ اَفْلَحَ وَاَنْجَحَ[1] وَاِنْ فَسَدَتْ فَقَدْ خَابَ وَخَسِرَ فَاِنِ انْتُقِصَ مِنْ فَرِيْضَتِهٖ شَيْءٌ قَالَ الرَّبُّ عَزَّ وَجَلَّ: اُنْظُرُوْا هَلْ لِعَبْدِيْ مِنْ تَطَوُّعٍ فَيُكَمَّلُ بِهَا مَا انْتُقِصَ مِنَ الْفَرِيْضَةِ؟ ثُمَّ تَكُوْنُ سَائِرُ اَعْمَالِهٖ عَلٰى هٰذَا" رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَقَالَ حَدِيْثٌ حَسَنٌ!

۱۸۸- حضرت ابوهریره رضی الله عنه نه روایت دے چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، چه د قیامت په ورځ به د بنده په اعمالو کښے (د ټولو نه مخکښے) د هغهٔ د مونځ حساب وی کچرته د هغے حساب صحیح صحیح اووتلو نو پوهه شه چه کامیاب شوا و نجات ملاؤ شو. او کچرته خراب اووتلو نو پوهه شه چه نامراد اوتاوانی شو او کچرته معامله کښے څه کمے راا ووتلو نو الله تعالیٰ به اوفرمائی، د فرائضو کوتاهئ دپاره او نقصان پوره کولو دپاره اوګورئ که چرته د دهٔ عمل نامه کښے څه نوافل وی نو د هغے په ذریعه دا کمے پوره کړئ. دے نه وروسته به د باقی اعمالو حساب کتاب هم دے اندازه باندے کولے شی. (ترمذی روایت کړے دے او وئیلی ئے دی چه دا حدیث حسن صحیح دے)

باب ۵۱

بَابُ فَضْلِ الصَّفِّ الْاَوَّلِ وَالْاَمْرِ بِاِتْمَامِ الصُّفُوْفِ الْاُوَلِ وَتَسْوِيَتِهَا وَالتَّرَاصِّ فِيْهَا!

د اول صف فضیلت او درست کول!

ف:- دا باب په پنځلسو[15] نبوی احادیثو باندے مشتمل دے.

د صفونو صحیح کولو او نه صحیح کولو د وجهے نه بعضے داسے خبرے په احادیثو کښے بیان شوی دی چه سرسری نظر کښے د هغے اثرات نه اندازه کولے شی او نه صحیح نقطهٔ نظر سره د هغے رسائی کیدے شی مثلاً د صفونو د کوږ والی او اختلاف اثر دا بیان کړے شوے دے، چه دے سره په زړونو کښے کوږ والے او اختلاف پیدا کیږی. او دا خبره په خپل ځائے باندے بالکل صحیح ده او د دے د ټولو نه لوے دلیل چه عوامو نه واخله تر خواصو پورے پیژندل یکاردی. دا دے چه که چرته دا ډیره غیرا هم خبره وے نو حضورؐ به هرګز دومره تاکید

[1] "وانجح" ای فاز وظفر؛ بمطلوبه.

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

نه فرمائیلے - اول خو د هغوئ[۳] هر قول او فرمان ریښتینے وی او تاکیدی فرمان خو په پټو ستر کو د ایمان راوړلو قابل کړئ خواه د هغے باریکی څمونږ په فهم کښے راځی یا نه راځی! او بیا خو دا دومره باریکه خبره هم نه ده - فوجی پریډ ته اوګورئ، هغے کښے د غشی پشان صف بندئ باندے غور اوکړئ مانځه کښے د صف بندئ اهمیت به پوهه کښے راشی -

(نبوی احادیث)

۱۸۹- عَنْ جَابِرِ بْنِ سَمُرَةَ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ: خَرَجَ عَلَيْنَا رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ اَلَا تَصُفُّوْنَ كَمَا تَصُفُّ الْمَلَائِكَةُ عِنْدَ رَبِّهَا؟ قَالَ يُتِمُّوْنَ الصُّفُوْفَ الْاُوَلَ وَيَتَرَاصُّوْنَ فِي الصَّفِّ" (رَوَاهُ مُسْلِمٌ)

۱۸۹- حضرت جابر بن سمره رضی الله عنه نه روایت دے - چه نبی کریم صلی الله علیه وسلم مونږ ته تشریف راوړلو او وے فرمائیل، **تاسو داسے صف بندی ولے نه کوئ** - څرنګه چه فرشتے والله په حضور کښے کوی، مونږ عرض اوکړو، د هغوئ صف بندی څرنګه ده؟ نبی کریم صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، **یوخو هغوئ مخکښے اول صف** پوره کوی هغے کښے ځائے نه پریږدی - دوئیم داچه هغوئ یو بل سره بالکل پیوست اودریږی - (مُسلمٌ)

۱۹۰- وَعَنْ اَبِيْ هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ اَنَّ رَسُوْلَ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: "لَوْ يَعْلَمُ النَّاسُ مَا فِي النِّدَآءِ وَالصَّفِّ الْاَوَّلِ، ثُمَّ لَمْ يَجِدُوْا اِلَّا اَنْ يَسْتَهِمُوْا عَلَيْهِ لَاسْتَهَمُوْا". (مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ)

۱۹۰- حضرت ابوهریره رضی الله عنه فرمائی، چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، کچرته خلقو ته د آذان او د اول صف د ثواب علم حاصل شی - او د هغے د حصول د پاره په غیر د قرعه اندازئ نه بل هیڅ صورت هم نه وی، **نو هغوئ به د قرعه اندازئ نه هم منع اونکړی** -

(بُخاریٌ ومُسلمٌ)

۱۹۱- وَعَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "خَيْرُ صُفُوْفِ الرِّجَالِ اَوَّلُهَا وَشَرُّهَا اٰخِرُهَا - وَخَيْرُ صُفُوْفِ النِّسَآءِ اٰخِرُهَا وَشَرُّهَا اَوَّلُهَا". (رَوَاهُ مُسْلِمٌ)

۱۹۱- دا روایت هم د حضرت ابوهریره رضی الله عنه نه دے. چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، د سړو صفونو کښے بهترین صف مخکښنے صف دے - او د تولو نه کم صف آخرنے صف دے - او د ښځو مخکښنے د تولو نه کم او روستنے صف د تولو نه بهتر دے - (مُسلمٌ)

۱۹۲- وَعَنْ اَبِيْ سَعِيْدِ الْخُدْرِيِّ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ اَنَّ رَسُوْلَ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ رَاٰى فِيْ اَصْحَابِهِ تَاَخُّرًا فَقَالَ لَهُمْ: "تَقَدَّمُوْا فَاْتَمُّوْا بِيْ وَلْيَاْتَمَّ بِكُمْ مَنْ

۱۹۲- حضرت ابوسعید خدری رضی الله عنه نه روایت دے، چه رسول الله صلی الله علیه وسلم کله دا اولیدل، چه بعضے اصحاب د صف نه وروستو ولاړ دی - نو نبی کریم صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، را مخکښے شئ ما ته نزدے صف اول پوره

facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

نه فرمائیلے - اول خو د هغوئ[۳] هر قول او فرمان ریښتینے وی او تاکیدی فرمان خو په پټو ستر کو د ایمان راوړلو قابل کرځی خواه د هغے باریکی څمونږ په فهم کښے راځی یا نهٔ راځی! او بیا خو دا دومره باریکه خبره هم نهٔ ده - فوجی پریډ ته اوکورئ، هغے کښے د غښتی پښان صف بندئ باندے غوراوکړئ مانځه کښے د صف بندئ اهمیت به پوهه کښے راشی -

(نبوی احادیث)

۱۸۹- عَنْ جَابِرِ بْنِ سَمُرَةَ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ: خَرَجَ عَلَيْنَا رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ اَلَا تَصُفُّوْنَ كَمَا تَصُفُّ الْمَلَائِكَةُ عِنْدَ رَبِّهَا؟ قَالَ يُتِمُّوْنَ الصُّفُوْفَ الْاُوَلَ وَيَتَرَاصُّوْنَ فِي الصَّفِّ" (رَوَاهُ مُسْلِمٌ)

۱۸۹- حضرت جابر بن سمره رضی الله عنه نه روایت دے - چه نبی کریم صلی الله علیه وسلم مونږ ته تشریف راوړلو او وے فرمائیل، **تاسو داسے صف بندی ولے نه کوئ** - څرنګه چه فرشتے والله په حضور کښے کوی، مونږ عرض اوکړو، د هغوئ صف بندی څرنګه ده؟ نبی کریم صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، **یوخو هغوئ مخکښے اول صف** پوره کوی هغے کښے ځائے نهٔ پریږدی - دویم داچه هغوئ یو بل سره بالکل پیوست اودریږی - (مُسلمٌ)

۱۹۰- وَعَنْ اَبِيْ هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ اَنَّ رَسُوْلَ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: "لَوْ يَعْلَمُ النَّاسُ مَا فِي النِّدَآءِ وَالصَّفِّ الْاَوَّلِ، ثُمَّ لَمْ يَجِدُوْا اِلَّا اَنْ يَسْتَهِمُوْا عَلَيْهِ لَاسْتَهَمُوْا". (مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ)

۱۹۰- حضرت ابوهریره رضی الله عنه فرمائی، چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، کچرته خلقو ته د آذان او د اول صف د ثواب علم حاصل شی - او د هغے د حصول د پاره په غیر د قرعه اندازئ نه بل هیڅ صورت هم نه وی، نو هغوئ به د قرعه اندازئ نه هم منع اونکړی -

(بُخاریٌ ومُسلمٌ)

۱۹۱- وَعَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "خَيْرُ صُفُوْفِ الرِّجَالِ اَوَّلُهَا وَشَرُّهَا اٰخِرُهَا - وَخَيْرُ صُفُوْفِ النِّسَآءِ اٰخِرُهَا وَشَرُّهَا اَوَّلُهَا - (رَوَاهُ مُسْلِمٌ)

۱۹۱- دا روایت هم د حضرت ابوهریره رضی الله عنه نه دے - چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، د سړو صفونو کښے بهترین صف مخکښے صف دے - او د تولو نه کم صف آخرنے صف دے - او د ښځو مخکښے د تولو نه کم او روستنے صف د تولو نه بهتر دے - (مُسلمٌ)

۱۹۲- وَعَنْ اَبِيْ سَعِيْدِ الْخُدْرِيِّ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ اَنَّ رَسُوْلَ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ رَاٰى فِيْ اَصْحَابِهِ تَاَخُّرًا فَقَالَ لَهُمْ: "تَقَدَّمُوْا فَأْتَمُّوْا بِيْ وَلْيَأْتَمَّ بِكُمْ مَنْ

۱۹۲- حضرت ابوسعید خدری رضی الله عنه نه روایت دے، چه رسول الله صلی الله علیه وسلم کله دا اولیدل، چه بعضے اصحاب د صف نه وروستو ولاړ دی - نو نبی کریم صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، راځئ مخکښے شئ ما ته نزدے صف اول پوره

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghans[illegible]

Downloaded By: Afghan Salar Library

بَعْدَكُمْ لَا يَزَالُ قَوْمٌ يَتَأَخَّرُونَ حَتَّى يُؤَخِّرَهُمُ اللّٰهُ"!
(رَوَاهُ مُسْلِمٌ)

کړئ. بیا دوئیم صف وروستنی خلق دارنګ پوره کړئ! همیشه داسې شوی دی چه کله یوقوم کښې د وروستوکیدلو رُجحان زیاتیږی. نواللّٰه تعالیٰ هغوی د نورو قوموتو نه وروسته کوی۔ (مُسلمٌ)

۱۹۳- وَعَنْ أَبِي مَسْعُودٍ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ: كَانَ رَسُولُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَمْسَحُ مَنَاكِبَنَا فِي الصَّلٰوةِ وَيَقُولُ: "اِسْتَوُوا وَلَا تَخْتَلِفُوا فَتَخْتَلِفَ قُلُوبُكُمْ لِيَلِيَنِي مِنْكُمْ أُولُو الْأَحْلَامِ وَالنُّهٰى، ثُمَّ الَّذِينَ يَلُونَهُمْ"
(رَوَاهُ مُسْلِمٌ)

۱۹۳- حضرت ابن مسعود رضی اللّٰه عنه وائی چه رسول اللّٰه صلی اللّٰه علیه وسلم به د مونځ په وخت کښې حُما اوږې نیولے اوفرمائیل به ئے، صف برابرکړئ. دا مهٔ کښې وئ، کنې نو اللّٰه تعالیٰ به ستاسو زړونو کښې کوږوالے راولی. ما ته نزدے د علم اوعقل والاخلق اودریږئ. دارنګ علیٰ قدرِ مراتب یوبل نه وروستو اودریږئ. (مُسلمٌ)

۱۹۴- وَعَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "سَوُّوا صُفُوفَكُمْ فَإِنَّ تَسْوِيَةَ الصَّفِّ مِنْ تَمَامِ الصَّلٰوةِ. مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ. وَفِي رِوَايَةٍ لِلْبُخَارِيِّ فَإِنَّ تَسْوِيَةَ الصُّفُوفِ مِنْ إِقَامَةِ الصَّلٰوةِ".

۱۹۴- حضرت انس بن مالک رضی اللّٰه عنه نه روایت دے. چه رسول اللّٰه صلی اللّٰه علیه وسلم اوفرمائیل، صفونه نیغ کړئ. حُکه چه د صف نیغوالے د پاره د مونځ په تمامولی کښې لوئے دخل دے. (بُخاریؒ ومُسلمؒ) او د بُخاریؒ په روایت کښې دا الفاظ دی، چه د صف نیغوالے هم د مونځ جزء دے.

۱۹۵- وَعَنْهُ قَالَ: أُقِيمَتِ الصَّلٰوةُ فَأَقْبَلَ عَلَيْنَا رَسُولُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِوَجْهِهِ فَقَالَ: "أَقِيمُوا صُفُوفَكُمْ وَتَرَاصُّوا فَإِنِّي أَرَاكُمْ مِنْ وَرَاءِ ظَهْرِي" رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ بِلَفْظِهِ، وَمُسْلِمٌ بِمَعْنَاهُ وَفِي رِوَايَةٍ لِلْبُخَارِيِّ: "وَكَانَ أَحَدُنَا يُلْزِقُ مَنْكِبَهُ بِمَنْكِبِ صَاحِبِهِ وَقَدَمَهُ بِقَدَمِهِ"!

۱۹۵- د دے راوی هم حضرت انس بن مالک رضی اللّٰه عنه دے. هغه وائی چه د مونځ دپاره تکبیراوکړے شو. نو نبی کریم صلی اللّٰه علیه وسلم حُمونږ طرف ته مخ کړو. وے فرمائیل: صفونه نیغ کړئ یوبل ته نزدے اودریږئ. حُکه چه زهٔ تاسو وروستو د شا نه وینم. (بُخاری لفظاً او مسلم معناً روایت کړے دے اود بُخاری په یو روایت کښې اضافه هم ده چه) د نبی کریم صلی اللّٰه علیه وسلم د فرمائیلو نه وروسته به مونږ نه هر یو د بل داوږے سره اوږه اوخپے سره خپه یوځائے کوله صف به ئے نیغولو.

لـه فتختلف قلوبكم" اى اهويتها واراداتها، وحينئذ تثور الفتن وتختلف الكلمة وتنحل شوكة الاسلام والمسلمين، فيتسلط العدو ويفشو المنكر وتقل عبادات: وفى ذلك من المفاسد مالا يحصى لـه "اولوا الاحلام": اى البالغون العقلاء الكاملون فى الفضيلة!

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghans

Downloaded By: Afghan Salar Library

۱۹۶- وَعَنِ النُّعْمَانِ بْنِ بَشِيْرٍ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُمَا قَالَ: سَمِعْتُ رَسُوْلَ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُوْلُ: "لَتُسَوُّنَّ صُفُوْفَكُمْ أَوْ لَيُخَالِفَنَّ اللّٰهُ بَيْنَ وُجُوْهِكُمْ" مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ وَفِيْ رِوَايَةٍ لِمُسْلِمٍ أَنَّ رَسُوْلَ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ يُسَوِّيْ صُفُوْفَنَا حَتّٰى كَأَنَّمَا يُسَوِّيْ بِهَا الْقِدَاحَ[1] حَتّٰى رَأٰى أَنَّا قَدْ عَقَلْنَا عَنْهُ ثُمَّ خَرَجَ يَوْمًا فَقَامَ حَتّٰى كَادَ يُكَبِّرُ فَرَأٰى رَجُلًا بَادِيًا صَدْرُهُ مِنَ الصَّفِّ فَقَالَ "عِبَادَ اللّٰهِ لَتُسَوُّنَّ صُفُوْفَكُمْ أَوْ لَيُخَالِفَنَّ اللّٰهُ بَيْنَ وُجُوْهِكُمْ"!

۱۹۶- حضرت نعمان بن بشیر رضی الله عنه نه روایت دے- چه ما د رسول الله صلی الله علیه وسلم نه دا فرمائیل آوریدلی چه تا سو خپل صفونه نیغوئ کنی نو الله تعالیٰ به تاسو کښې اختلاف واچوی- (بُخاریٌ ومُسلمٌ) او یو روایت کښې داسې دی، چه رسول الله صلی الله علیه وسلم به ابتداءً څمونږ صفونه دارنګه نیغول لکه چه غشی نیغوی او چه کله به دهغهٔ دا خیال راغے چه اوس اوس هغے باندے یوهه شولو نو یوهٔ ورځ ئے بهرته تشریف راوړلو صف بندی اوشوه او تکبیر شروع شوے وُو نو دیواعرابی سینه د صف نه بهرته اووتله نبی کریم صلی الله علیه وسلم اووتله دغه وخت نبی کریم صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، د الله بندګانو! صفونه نیغ کړئ کنی نو الله تعالیٰ به ستاسو مینځ کښې اختلاف واچوی- (بُخاریٌ ومُسلمٌ)

۱۹۷- وَعَنِ الْبَرَاءِ بْنِ عَازِبٍ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُمَا قَالَ: كَانَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَتَخَلَّلُ الصَّفَّ مِنْ نَاحِيَةٍ إِلٰى نَاحِيَةٍ يَمْسَحُ صُدُوْرَنَا وَمَنَاكِبَنَا وَيَقُوْلُ: "لَا تَخْتَلِفُوْا فَتَخْتَلِفَ قُلُوْبُكُمْ" وَكَانَ يَقُوْلُ: "إِنَّ اللّٰهَ وَمَلَائِكَتَهٗ يُصَلُّوْنَ عَلَى الصُّفُوْفِ الْأُوَلِ" رَوَاهُ أَبُوْدَاوُدَ بِإِسْنَادٍ حَسَنٍ

۱۹۷- حضرت براء بن عازب رضی الله عنهما نه روایت دے- چه رسول الله صلی الله علیه وسلم به صف په صف دیوسر نه بل سرپورے چکر لګولو او څمونږ سینو او اوږو باندے به ئے لاس کیښودلو فرمائیل به ئے، صف کښې خلل مه پریږدئ- ستاسو زړونو کښې به خلل واچولے شی او دا به ئے هم فرمائیل، چه د الله تعالیٰ او فرشتو دُعا او رحمت اول صفونو سره شامل حال وی-
(ابوداؤد حسن اسناد وسره روایت کړے دے)

۱۹۸- وَعَنِ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُمَا أَنَّ رَسُوْلَ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: أَقِيْمُوا الصُّفُوْفَ وَحَاذُوْا بَيْنَ الْمَنَاكِبِ وَسُدُّوا الْخَلَلَ[2] وَلِيْنُوْا بِأَيْدِيْ إِخْوَانِكُمْ، وَلَا تَذَرُوْا فُرُجَاتٍ لِلشَّيْطَانِ، وَمَنْ وَصَلَ صَفًّا

۱۹۸- حضرت ابن عُمر رضی الله عنهما نه روایت دے، چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، صفونه نیغ کړئ، اوکه اوږے سره ملاؤ کړئ او خالی ځایونه بند کړئ او د ورونړو لاسونه نرمئ سره اونیسئ ملاؤ ئے کړئ شیطان دپاره مینځ کښې خالی ځائے مه پریږدئ صف کښې یو بل سره پیوست کیدو نکی الله سره

[1] "القداح" جمع "قدح" - بکسر فسکون - وهو السهم قبل ان یراش ویرکب نصله ! [2] "الخلل"

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

وَصَلَهُ اللّٰهُ وَمَنْ قَطَعَ صَفًّا قَطَعَهُ اللّٰهُ" رَوَاهُ اَبُوْدَاوٗدَ بِاِسْنَادٍ صَحِيْحٍ!

واصل کړئ او جُدا جُدا او درید ونکی د الله درحمت نه کټ کولے شی۔ (ابوداؤد اسناد حسن سره روایت کړے دے)

۱۹۹- وَعَنْ اَنَسٍ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ اَنَّ رَسُوْلَ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ رُصُّوْا صُفُوْفَكُمْ وَقَارِبُوْا بَيْنَهَا وَحَاذُوْا بِالْاَعْنَاقِ فَوَالَّذِيْ نَفْسِيْ بِيَدِهٖ اِنِّيْ لَاَرٰى الشَّيْطَانَ يَدْخُلُ مِنْ خَلَلِ الصَّفِّ كَاَنَّهَا الْحَذَفُ" حَدِيْثٌ صَحِيْحٌ رَوَاهُ اَبُوْدَاوٗدَ بِاِسْنَادٍ عَلٰى شَرْطِ مُسْلِمٍ!

"اَلْحَذَفُ" بِحَاءٍ مُهْمَلَةٍ وَ ذَالٍ مُعْجَمَةٍ مَفْتُوْحَتَيْنِ ثُمَّ فَاءٍ وَهِيَ: غَنَمٌ سُوْدٌ صِغَارٌ تَكُوْنُ بِالْيَمَنِ!

۱۹۹- حضرت انس بن مالک رضی الله عنه نه روایت دے۔ چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، صف کښے یو بل سره یوځائے (پیوست) اودریږئ او خپل منځ کښے نزدے شئ خټونه نیغ کړئ په هغه ذات قسم! چه دهغهٔ قبضه کښے زما روح دے۔ د صفونو خالی ځایونو کښے زهٔ شیطان داسے داخلیدونکے وینم لکه چه هغه دچیلئ بچے وی او په خالی ځائے ووځی ننوځی۔ (ابوداؤد د مُسلم دشرط مطابق سندونو سره روایت کړے دے او حدیث صحیح دے)

"اَلْحَذَفُ" د حاء او ذال دواړو زور سره بیا فآء د یمن وړوکی قد والا توره چیلئ!

۲۰۰- وَعَنْهُ اَنَّ رَسُوْلَ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: "اَتِمُّوا الصَّفَّ الْمُقَدَّمَ ثُمَّ الَّذِيْ يَلِيْهِ، فَمَا كَانَ مِنْ نَقْصٍ فَلْيَكُنْ فِي الصَّفِّ الْمُؤَخَّرِ رَوَاهُ اَبُوْدَاوٗدَ بِاِسْنَادٍ حَسَنٍ!

۲۰۰- حضرت انس بن مالک رضی الله عنه نه روایت دے، چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، اول پرومبے صف پوره کړئ۔ هغے نه وروستو دوئیم که چرته نیم کړے صف وی نوهغه روستونے (اخری) صف پکار دے۔ (ابوداؤد حسن اسناد دوسره د دے روایت کړے دے۔)

۲۰۱- وَعَنْ عَآئِشَةَ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهَا قَالَتْ: قَالَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ "اِنَّ اللّٰهَ وَمَلَائِكَتَهٗ يُصَلُّوْنَ عَلٰى مَيَامِنِ الصُّفُوْفِ" رَوَاهُ اَبُوْدَاوٗدَ بِاِسْنَادٍ عَلٰى شَرْطِ مُسْلِمٍ وَفِيْهِ رَجُلٌ مُخْتَلَفٌ فِيْ تَوْثِيْقِهٖ!

۲۰۱- اُمُّ المؤمنین حضرت عائشه صدیقه رضی الله عنها فرمائی، چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، د الله تعالیٰ او فرشتو د دُعا او رحمت سلسله د صفونو نو د ښی طرف نه شروع کیږی (دا روایت ابوداؤد د مُسلم په شرط روایت کړے دے۔ دے کښے یو راوی دے، چه د هغهٔ په توثیق کښے د محدثینو خپل منځ کښے اختلاف دے)۔

۲۰۲- وَعَنِ الْبَرَآءِ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ كُنَّا اِذَا صَلَّيْنَا خَلْفَ رَسُوْلِ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

۲۰۲- حضرت براء بن عازب رضی الله عنه نه روایت دے۔ چه کله به مونږ د رسول الله صلی الله علیه وسلم نه وروستو مونځ

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

اَحْبَبْنَا اَنْ نَكُوْنَ عَنْ يَمِيْنِهٖ يُقْبِلُ عَلَيْنَا بِوَجْهِهٖ فَسَمِعْتُهٗ يَقُوْلُ: "رَبِّ قِنِيْ عَذَابَكَ يَوْمَ تَبْعَثُ اَوْ تَجْمَعُ عِبَادَكَ".

(رَوَاهُ مُسْلِمٌ)

کولو نومونږ به دصف ښي طرف خوښولو. ځکه چه د مونځ فارغیدلونه وروسته به نبی کریم صلی الله علیه وسلم مخ مبارک مونږ طرف ته کړو کیدله نا ستو. نو دغه وخت ما د نبی کریم صلی الله علیه وسلم نه دا فرمائیل واوریدل: اے څما ربه کومه ورځ چه ته خپل بندګان راپورته کوے یا ئے اوفرمائیل، چه کله ته خپل بندګان جمع کوے دهغے ورځے د عذاب نه مالره بچ اوسا ته. (مُسلمٌ)

۲۰۳- وَعَنْ اَبِيْ هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ "وَسِّطُوا الْاِمَامَ، وَسُدُّوا الْخَلَلَ".

(رَوَاهُ اَبُوْدَاوُدَ)

۲۰۳- حضرت ابوهریره رضی الله عنه نه روایت دے- چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، د صف بندئ په وخت امام مینځ کښے اوکړئ اود صفونو خالی ځایونه ډک کړئ. (ابوداؤدؒ)

باب ۵۲

بَابُ فَضْلِ السُّنَنِ الرَّاتِبَةِ مَعَ الْفَرَائِضِ وَبَيَانِ اَقَلِّهَا وَ اَكْمَلِهَا وَمَا بَيْنَهُمَا!

سُنّت مؤکد!

ف:- دے باب کښے درے احادیث دی. د سُنّت مؤکد او غیرمؤکد (نفلو) شمیر کښے او د دے کمی زیاتی کښے مختلف روایات دی او د روایاتو د اختلاف په سبب د اماما نو رحمهم الله مینځ کښے هم اختلاف دے. مثلاً روایت ۲۰۴ کښے دولسۀ رکعتونو د پاره تطوّع لفظ راغلے دے چه عام طور دهر نفل د پاره راځی. دا تعداد پوره ورځے د نفلو دے. دا د مسلم روایت دے لیکن امام ترمذی او نسائی دے کښے دا اضافه او نقل کړے دے چه څلورۀ رکعته د ماسپښین نه مخکښے دوۀ وروستو. دوۀ رکعته د ماښام نه وروسته، دوۀ د ماسخټن نه وروسته او دوه د صبا د فرضونه مخکښے. داخبره ابن خزیمه او ابن حبّان په خپل خپل صحیح کښے روایت کړے ده.

دارڼ روایت ۲۰۵ کښے د ظهر نه مخکښے صرف د دوۀ رکعتو نو بیان دے لیکن اُمِّ حبیبه رضی الله عنها نه روایت دے. چه حضورؐ د ماسپښین نه مخکښے څلورۀ رکعته هم هیڅ کله نه دے پریښودلی.

ملاعلی قاری رحمة الله علیه وئیلی دی چه د جناب ابن عُمر رضی الله عنهما د دوۀ رکعتو نو روایت سره امام شافعی رحمة الله علیه استدلال کړے دے. لیکن د دے نه علاوه د حضرت علی رضؓ، حضرت عائشه صدیقه او اُمّ حبیبه رضی الله عنهم نه د څلور رکعتونو ثبوت دے. امام ترمذی وئیلی دی چه د نبی کریم صلی الله علیه وسلم د اصحابو نه اکثر د اهل علمو عمل په څلورۀ رکعتونو باندے وُو. هم دا قول د سفیان ابن مبارک او اسحاق رحمهم الله دے. امام احمد او شافعی

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

رحمهم الله نه هم څلور رکعتونه د ماسپښین د سنتو باره کښے منقول دی. علیٰ هٰذا القیاس د جُمعے نه وروستو د څلورُ رکعتونو ثبوت هم د حدیث نه ملاویږی. مطلب دا ښوچه دا حدیث د احنافؒ د مسلک خلاف نه دے. والله اعلم (ن)

(نبوی احادیث)

۲۰۴-عَنْ اُمِّ الْمُؤْمِنِيْنَ اُمِّ حَبِيْبَةَ رَمْلَةَ بِنْتِ اَبِيْ سُفْيَانَ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُمَا قَالَتْ سَمِعْتُ رَسُوْلَ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُوْلُ: "مَا مِنْ عَبْدٍ مُسْلِمٍ يُصَلِّيْ لِلّٰهِ تَعَالٰى فِيْ كُلِّ يَوْمٍ ثِنْتَيْ عَشْرَةَ رَكْعَةً تَطَوُّعًا غَيْرَ الْفَرِيْضَةِ اِلَّا بَنَى اللّٰهُ لَهٗ بَيْتًا فِي الْجَنَّةِ، اَوْ اِلَّا بُنِيَ لَهٗ بَيْتٌ فِي الْجَنَّةِ"

(رَوَاهُ مُسْلِمٌ)

۲۰۴- اُمّ المؤمنین اُمّ حبیبه رمله بنت ابی سفیان رضی الله عنهما فرمائی چه ما د رسول الله صلی الله علیه وسلم نه واؤریدل چه فرمائیل ئے، کوم مسلمان چه روزانه د فرضو نه علاوه دولسُ نفلونه اداء کوی. الله تعالیٰ به هغه دپاره جنت کښے کور جوړوی - یائے دا او فرمائیل، جوړ ؤلے شی هغهٔ دپاره یو کور په جنت کښے.

(مُسلمٌ)

۲۰۵-وَعَنِ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُمَا قَالَ: صَلَّيْتُ مَعَ رَسُوْلِ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ رَكْعَتَيْنِ قَبْلَ الظُّهْرِ وَرَكْعَتَيْنِ بَعْدَ الْجُمُعَةِ وَرَكْعَتَيْنِ بَعْدَ الْمَغْرِبِ وَرَكْعَتَيْنِ بَعْدَ الْعِشَآءِ"

(مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ)

۲۰۵- حضرت عبدالله بن عمر رضی الله عنهما بیان کوی، چه ما د رسول الله صلی الله علیه وسلم سره دما سپښین نه مخکښے دوٗه رکعتونه اوکړل او دوٗه رکعتونه مے د ظهر نه وروستو اوکړل- او د جُمعے اوما ښام اوما سختن نه وروستو هم دوٗه رکعتونه اوکړل"-

(بُخاریؒ ومُسلمؒ)

۲۰۶-وَعَنْ عَبْدِ اللّٰهِ بْنِ مُغَفَّلٍ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ "بَيْنَ كُلِّ اَذَانَيْنِ صَلٰوةٌ بَيْنَ كُلِّ اَذَانَيْنِ صَلٰوةٌ" قَالَ فِي الثَّالِثَةِ "لِمَنْ شَآءَ"- مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ*

اَلْمُرَادُ بِالْاَذَانَيْنِ: اَلْاَذَانُ وَالْاِقَامَةُ!

۲۰۶- حضرت عبدالله بن مغفّل رضی الله عنه نه روایت دے- چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، دهر دوٗه آذانونو منځ کښے مونځ دے- دا کلمات هغوئ درے ځله اوفرمائیل، اودریم ځل نه وروستوئے داهم اوفرمائیل، چه څوک کول غواړی- (بُخاریؒ ومُسلمؒ) د آذانین نه مراد آذان او اقامت

باب ۵۳

بَابُ تَاكِيْدِ رَكْعَتَيْ سُنَّةِ الصُّبْحِ: د صبا د سُنّتو تاکید

ف:- دے باب کښے څلور نبوی احادیث دی-

(نبوی احادیث)

۲۰۷-عَنْ عَآئِشَةَ رَضِيَ اللّٰهُ ۲۰۷- اُم المؤمنین حضرت عائشه

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghans

Downloaded By: Afghan Salar Library

عَنْهَا اَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ لَا يَدَعُ اَرْبَعًا قَبْلَ الظُّهْرِ وَرَكْعَتَيْنِ قَبْلَ الْغَدَاةِ[1] رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ!

صدیقه رضی الله عنها فرمائی، چه رسول الله صلی الله علیه وسلم د ماسپښین نه مخکښے څلور رکعتونه او د صبا (د مونځ) نه مخکښے دوه رکعتونه هیڅکله هم نه پریښودل. (بُخاریؒ)

۲۰۸- وَعَنْهَا قَالَتْ: لَمْ يَكُنِ النَّبِيُّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَلٰى شَيْءٍ مِنَ النَّوَافِلِ اَشَدَّ تَعَاهُدًا مِنْهُ عَلٰى رَكْعَتَيِ الْفَجْرِ (مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ)

۲۰۸- دا روایت هم د اُمّ المؤمنین رضی الله عنها نه نقل دے، چه رسول الله صلی الله علیه وسلم به نفلو کښے د صبا د سُنتو پښتان یا بندی په نورو نفلی مونځونو کښے نه کوله. (بُخاریؒ ومُسلمؒ)

۲۰۹- وَعَنْهَا عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: "رَكْعَتَا الْفَجْرِ خَيْرٌ مِنَ الدُّنْيَا وَمَا فِيهَا" رَوَاهُ مُسْلِمٌ. وَفِي رِوَايَةٍ لَهُ: "اَحَبُّ اِلَيَّ مِنَ الدُّنْيَا جَمِيعًا"

۲۰۹- او د اُمّ المؤمنین رضی الله عنها نه دا روایت هم نقل شوے دے. چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل چه د صبا دوه رکعته (سُنت) دُنیا او څه چه په دُنیا کښے دی د هغولو نه بهتر دی. (مُسلمؒ) او د مُسلم په یو روایت کښے دا الفاظ دی، چه دوارَه رکعتونه ما ته د ټولے دُنیا نه خوښ دی.

۲۱۰- وَعَنْ اَبِي عَبْدِ اللّٰهِ بِلَالِ بْنِ رَبَاحٍ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ مُؤَذِّنِ رَسُوْلِ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ اَنَّهُ اَتٰى رَسُوْلَ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لِيُؤْذِنَهُ[2] بِصَلٰوةِ الْغَدَاةِ فَشُغِلَتْ عَائِشَةُ بِلَالًا بِاَمْرٍ سَاَلَتْهُ عَنْهُ حَتّٰى اَصْبَحَ جِدًّا فَقَامَ بِلَالٌ فَاٰذَنَهُ بِالصَّلَاةِ وَتَابَعَ اَذَانَهُ فَلَمْ يَخْرُجْ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَلَمَّا خَرَجَ صَلّٰى بِالنَّاسِ فَاَخْبَرَهُ اَنَّ عَائِشَةَ شَغَلَتْهُ بِاَمْرٍ سَاَلَتْهُ عَنْهُ حَتّٰى اَصْبَحَ جِدًّا وَاَنَّهُ اَبْطَاَ عَلَيْهِ بِالْخُرُوْجِ فَقَالَ - يَعْنِي النَّبِيَّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "اِنِّي كُنْتُ رَكَعْتُ رَكْعَتَيِ الْفَجْرِ" فَقَالَ: يَا رَسُوْلَ اللّٰهِ صَلَّيْتَ الْغَدَاةَ وَقَدْ اَصْبَحَتْ؟

۲۱۰- حضرت ابوعبد الله بلال بن رباح رضی الله عنه (د رسول الله مؤذن) نه روایت دے- چه زهٔ یوه ورځ د صبا د مونځ اطلاع ورکولو د پاره ورغلم نو حضرت عائشه صدیقه رضی الله عنها ځما نه د خبرو تپوس اوکړو. ما هغے ته بیان کولو او چه کله فارغ شولم نو چه اوے کتل، رنړا د پره خوره شوے وه. هغه وخت ما حضور ته خبر ورکړو چه جماعت تیار دے، چه کله نبی کریم صلی الله علیه وسلم بهر ته تشریف رانهٔ وړلو. لږ وخت وروسته هغوئ تشریف راوړو، او مونځ ئے اوکړو. ما عرض اوکړو، چه په وخت حاضر شوے وو م. لیکن اُم المؤمنین ما نه دځه خبرو تپوس اوکړو هغے کښے وخت اولګیدو او د صبا رنړا ښه خوره شوه. تاسو هم لږ تاخیر سره تشریف راوړلو. نو

[1] قبل الغداة " ای الصبح [2] لیؤذنه " ای یعلم !

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

اللّٰهِ إِنَّكَ أَصْبَحْتَ جِدًّا؟ فَقَالَ: "لَوْ أَصْبَحْتُ أَكْثَرَ مِمَّا أَصْبَحْتُ لَرَكَعْتُهُمَا وَأَحْسَنْتُهُمَا، وَأَجْمَلْتُهُمَا" رَوَاهُ أَبُوْدَاوُدَ، بِإِسْنَادٍ حَسَنٍ!

رسول اللّٰه صلی اللّٰه علیه وسلم اوفرمائیل، ما دصبا دوٰه رکعته سنت کول، بلال اووئیل، دا وخت خو رنړا ښه خوره شوې ده. نبي کریم صلی اللّٰه علیه وسلم اوفرمائیل دوے نه کچرته رنړا زیاته هم خوره شوے وے بیا به هم ما دا رکعتونه اداء کول.

اطمینان سره به مے کولے اوښه ښکلے طریقے سره به مے کولے.

(ابوداؤد حسن اسناد و سره دا روایت کړے دے)

باب ۵۴

بَابُ تَخْفِيفِ رَكْعَتَيِ الْفَجْرِ وَبَيَانِ مَا يُقْرَأُ فِيهِمَا وَبَيَانُ وَقْتِهِمَا

د صبا سنت مختصر کول

ف:- داباب په شپږ احادیثو باندے مشتمل دے. عنوان کښے بیان شوے دے، چه د صبا سنت مختصر کول په اعتبار د قرأت، اود دے دا داء کولو وخت کوم دے؟ اود دے کښے کوم سورتونه وئیل مستحب دی!

حدیث ۲۱۱ کښے د حضرت عائشے رضی اللّٰه عنها په روایت کښے د سورهٔ فاتحه نه لوستلو شبه کیدلو سلسله کښے حضرت امام قرطبی لیکلی دی چه حضور صلی اللّٰه علیه وسلم به چونکه سُنت اونفل کښے عموماً اُوږد قرأت کولو، ددے وجهے نه چه کله ئے د صبا سُنت مختصر قرأت سره ادا کړل نو دهغوی خیال راغے، چه دومره مختصر مونځ نبی کریم صلی اللّٰه علیه وسلم اوکړو لکه چه قرأت ئے پکښے پریښودلے وی نو په اصل کښے هغوی د دا سے مختصر مونځ نه تعبیر دے الفاظو سره اوکړو دا مقصد نه دے چه هغوی د سورهٔ فاتحه نه لوستلو روایت کړے دے. (واللّٰه اعلم) (نبوی احادیث)

۲۱۱- عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهَا أَنَّ رَسُوْلَ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ يُصَلِّيْ رَكْعَتَيْنِ خَفِيْفَتَيْنِ بَيْنَ النِّدَآءِ وَالْإِقَامَةِ مِنْ صَلٰوةِ الصُّبْحِ مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ- وَفِيْ رِوَايَةٍ لَهُمَا يُصَلِّيْ رَكْعَتَيِ الْفَجْرِ فَيُخَفِّفُهُمَا حَتّٰى أَقُوْلَ هَلْ قَرَأَ فِيْهِمَا بِأُمِّ الْقُرْاٰنِ؟ وَفِيْ رِوَايَةٍ لِمُسْلِمٍ كَانَ يُصَلِّيْ رَكْعَتَيِ الْفَجْرِ إِذَا سَمِعَ الْأَذَانَ وَ

۲۱۱- اُمّ المؤمنین حضرت عائشه صدیقه رضی اللّٰه عنها فرمائی، چه رسول اللّٰه صلی اللّٰه علیه وسلم به د صبا د آذان او اقامت مینځ کښے دوٰه رکعتونه دیر مختصر کول. (بخاریؒ ومسلمؒ) د بخاری او مسلم په یو بل روایت کښے دا دی چه حضرت عائشهؓ فرمائی چه نبی کریم صلی اللّٰه علیه وسلم د صبا دوٰه رکعتونه دومره مختصر اوکړل، چه ځما داخیال راغے چه هغویؐ دے کښے سورهٔ فاتحه هم لوستلے ده اوکه نه؟ او د مُسلم په یو روایت کښے دی چه نبی کریم صلی اللّٰه علیه وسلم به کله د صبا آذان واوریدلو نو د صبا (د سُنتو) دوٰه رکعته

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

يُخَفِّفُهُمَا وَفِيْ رِوَايَةٍ إِذَا طَلَعَ الْفَجْرُ !

به ئے ډیر مختصر کول۔ په یو روایت کښے د "سَمِعَ الاذان" لفظونو په ځائے د "طَلَعَ الْفَجْرُ" الفاظ دی۔ یعنی چه کله به صبا راختلو (مراد صبح صادق دے)۔

۲۱۲- وَعَنْ حَفْصَةَ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهَا اَنَّ رَسُوْلَ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ إِذَا اَذَّنَ الْمُؤَذِّنُ لِلصُّبْحِ وَبَدَا الصُّبْحُ صَلَّى رَكْعَتَيْنِ خَفِيْفَتَيْنِ مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ۔ وَفِيْ رِوَايَةٍ لِمُسْلِمٍ، كَانَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا طَلَعَ الْفَجْرُ لَا يُصَلِّيْ إِلَّا رَكْعَتَيْنِ خَفِيْفَتَيْنِ !

۲۱۲- اُمّ المؤمنین حضرت حفصه رضی الله عنها فرمائی چه کله به مؤذن د صبا آذان کولو او د صبا رڼا (صبح صادق) به ظاهر شو، نو رسول الله صلی الله علیه وسلم به دوه رکعتونه مختصر ادا کول۔ (بخاریؒ ومسلمؒ) د مسلم په یو روایت کښے دا سے دی چه رسول الله صلی الله علیه وسلم به د طلوع فجر نه وروسته صرف دوه مختصر رکعتونه (د صبا سنت) اداء کولو (بل نقل مونځ به ئے نه کولو)۔

۲۱۳- وَعَنِ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ: كَانَ النَّبِيُّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يُصَلِّيْ مِنَ اللَّيْلِ مَثْنٰى مَثْنٰى وَيُوْتِرُ بِرَكْعَةٍ مِّنْ اٰخِرِ اللَّيْلِ، وَيُصَلِّي الرَّكْعَتَيْنِ قَبْلَ صَلٰوةِ الْغَدَاةِ، وَكَانَ الْاَذَانُ لَهٗ بِاُذُنَيْهِ۔ (مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ)

۲۱۳- حضرت عبد الله بن عمر فاروق رضی الله عنهما نه روایت دے۔ چه رسول الله صلی الله علیه وسلم به د شپے مونځ دوه دوه رکعته کولو۔ او د اخری شپے رکعتونو کښے به ئے دیو رکعت اضافه کولو سره هغه وتر (طاق) کړځولو۔ مطلب داچه د نبی کریم صلی الله علیه وسلم د نوافلو اخری رکعتونه به دوه دوه په ځائے طاق وُو۔ او د صبا د فرضونه مخکښے دوه رکعته به ئے دومره مختصر کول، لکه چه څوک د اقامت آواز واوری او دے ویرے نه چه اول رکعت فوت نشی، زر زر سنت اوکړی!)

۲۱۴- وَعَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُمَا اَنَّ رَسُوْلَ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مِنْهُمَا قُوْلُوْا اٰمَنَّا بِاللّٰهِ وَمَا اُنْزِلَ اِلَيْنَا" اَلْاٰيَةَ الَّتِيْ فِي الْبَقَرَةِ وَفِي الْاٰخِرَةِ مِنْهُمَا (اٰمَنَّا بِاللّٰهِ وَاشْهَدْ بِاَنَّا مُسْلِمُوْنَ) وَفِيْ رِوَايَةٍ فِي الْاٰخِرَةِ الَّتِيْ فِيْ اٰلِ عِمْرَانَ "تَعَالَوْا اِلٰى كَلِمَةٍ سَوَاءٍ بَيْنَنَا وَبَيْنَكُمْ" (رَوَاهُمَا مُسْلِمٌ)

۲۱۴- حضرت عبد الله بن عباس رضی الله عنهما نه روایت دے۔ چه رسول الله صلی الله علیه وسلم به د صبا سنتو په اول رکعت کښے د سورهٔ بقره آیت: قولوا اٰمنّا بالله وما انزل اِلینا آیت تر آخره ولوستلو او دویم رکعت کښے به ئے د سورهٔ ال عمران آیت: تعالوا الی کلمة سواءٍ بیننا وبینکم" لوستلو! (دا دواړه روایتونه د مسلم دی)۔

۲۱۵- وَعَنْ اَبِيْ هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ اَنَّ رَسُوْلَ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ

۲۱۵- حضرت ابوهریره رضی الله عنه نه روایت دے۔ چه رسول الله صلی

له وكان الاذان "اى الاقامة باذنيه لقرب صلوٰة من الاذان، والمعنى انه صلى الله

...book.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansa

Downloaded By: Afghan Salar Library

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَرَأَ فِي رَكْعَتَيِ الْفَجْرِ قُلْ يَا أَيُّهَا الْكَافِرُونَ وَقُلْ هُوَ اللّٰهُ أَحَدٌ !! رَوَاهُ مُسْلِمٌ !

علیه وسلم به د صبا سُنتو کښے سورة الکافرون او سورة الاخلاص لوستلو۔ (مُسلمؒ)

۲۱۶- وَعَنْ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُمَا قَالَ: رَمَقْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ شَهْرًا يَقْرَأُ فِي الرَّكْعَتَيْنِ قَبْلَ الْفَجْرِ: قُلْ يَا أَيُّهَا الْكَافِرُونَ وَقُلْ هُوَ اللّٰهُ أَحَدٌ، رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَقَالَ: حَدِيثٌ حَسَنٌ !

۲۱۶- حضرت عبدالله بن عمر فاروق رضی الله عنهما نه روایت دے، چه ما هميشه د يرغور سره کتلی دی چه رسول الله صلی الله علیه وسلم به دصبا په سُنتو کښے سورهٔ الکافرون او سورهٔ اخلاص لوستلو۔ (ترمذی دا روایت کړے دے، او ويلی ئے دی، چه دا حدیث حسن دے) (او د نسائی په سند کښے د حضرت ابن عمر رضی الله عنهما دا الفاظ روایت کړے شوی دی، چه ما رسول الله صلی الله علیه وسلم شل ځله دمانښام نه وروسته سنتو کښے او دصبا په سُنتو کښے سورهٔ کافرون" او سورهٔ اخلاص لوستونکے لیدلے دے۔ د دے تاکید او اهتمام سره دے سورتونو باندے پرې ځله انحصار د دے په استحباب بنکاره دلیل دے۔ او د دے قسم قسم معنوی اثرات او فوائد و طرف ته اشاره هم! د دے وجهے نه کچرته دے باندے عمل اوکړے شی نو دا اتباع سُنت سره به انشاء الله معنوی فوائد هم حاصل وی۔ (ن)

باب ۵۵

بَابُ اِسْتِحْبَابِ الْاِضْطِجَاعِ بَعْدَ رَكْعَتَيِ الْفَجْرِ، عَلٰى جَنْبِهِ الْاَيْمَنِ وَالْحَثِّ عَلَيْهِ سَوَاءٌ كَانَ تَهَجَّدَ بِاللَّيْلِ اَمْ لَا !

د صبا د سُنتو نه وروسته استراحت (آرام کول)

ف:- دے باب کښے درے احادیث دی چه دے کښے د نبی کریم صلی الله علیه وسلم د مبارک عادت ذکر دے۔ نبی کریم صلی الله علیه وسلم به د صبا د سنتونه وروسته لږ شان په ښی آړخ ځملاستلو۔ ظاهره ده چه د نبی کریم صلی الله علیه وسلم دا مبارک فعل اُمت د پاره مستحب دے۔ او علماؤ لیکلی دی چه که چا تهجد پڑی یا نه وی کړی هغه هم کچرته د دے عمل پیروی اوکړه نو د ثواب نه به نه وی کیږی۔ هسے خو روایات د دے باره کښے دا سے هم ملاویږی چه دهغے نه هم کیږی۔ د نبی کریم صلی الله علیه وسلم به د سنتونه مخکښے ځملاستلو۔ د دے نه دا پته لګیږی چه دا سُنت عبادت نه وُو سنت عادت وُو۔ چه د شپے د تهجد لوستلو

Downloaded By: Afghan Salar Library

نشته - نبی کریم صلی الله علیه وسلم دا سُنت همیشه په کور کښے ادا کړی دی. جومات کښے ئے دا معمول کله هم نه دی کړځولی - د دے وجهے نه اوس هم که یومسلمان د نبی کریم صلی الله علیه وسلم دا اتباع په نیت سره خپل کور کښے په دے عمل کوی نو انشاء الله د ثواب نه به محروم نه پاتے کیږی. (ن)

(نبوی احادیث)

۲۱۷- عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهَا قَالَتْ: كَانَ النَّبِيُّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا صَلَّى رَكْعَتَيِ الْفَجْرِ اِضْطَجَعَ عَلَى شِقِّهِ الْأَيْمَنِ!

(رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ)

۲۱۷- اُم المؤمنین حضرت عائشه صدیقه رضی الله عنها فرمائی، چه نبی کریم صلی الله علیه وسلم به د صبا سُنت اوکړل نو په ښی ډډه به ځملاستلو.

(بُخاریؒ)

۲۱۸- وَعَنْهَا قَالَتْ كَانَ النَّبِيُّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يُصَلِّي فِيمَا بَيْنَ أَنْ يَفْرُغَ مِنْ صَلٰوةِ الْعِشَاءِ إِلَى الْفَجْرِ إِحْدٰى عَشْرَةَ رَكْعَةً يُسَلِّمُ بَيْنَ كُلِّ رَكْعَتَيْنِ وَيُوتِرُ بِوَاحِدَةٍ فَإِذَا سَكَتَ الْمُؤَذِّنُ مِنْ صَلٰوةِ الْفَجْرِ وَتَبَيَّنَ لَهُ الْفَجْرُ وَجَاءَهُ الْمُؤَذِّنُ قَامَ فَرَكَعَ رَكْعَتَيْنِ خَفِيفَتَيْنِ ثُمَّ اضْطَجَعَ عَلٰى شِقِّهِ الْأَيْمَنِ هٰكَذَا حَتّٰى يَأْتِيَهُ الْمُؤَذِّنُ لِلْإِقَامَةِ، رَوَاهُ مُسْلِمٌ.

قَوْلُهَا: "يُسَلِّمُ بَيْنَ كُلِّ رَكْعَتَيْنِ" هٰكَذَا هُوَ فِي مُسْلِمٍ وَمَعْنَاهُ بَعْدَ كُلِّ رَكْعَتَيْنِ!

۲۱۸- دا روایت هم د اُم المؤمنین حضرت عائشه صدیقه رضی الله عنها نه منقول دے. چه نبی کریم صلی الله علیه وسلم به د ماخُستن مونځ فارغید لو نه وروسته د صبا پورے وقفه کښے یوولس رکعته کول. هر دوه رکعتونو باندے به ئے سلام کړځولو. او اخر کښے به ئے یو رکعت زیات کړو هغه به ئے طاق کړځولو. او چه کله به مؤذن د صبا آذان اوکړو او د صبا رنړا به ښکاره شوه او د جماعت تیاریدلو اطلاع د پاره به مؤذن راغے نو نبی کریم صلی الله علیه وسلم به مختصر شان دوه رکعته اوکړل، او د مؤذن د اقامتِ صلوٰة اطلاع راوړلو پورے به ئے په ښی اړخ آرام فرمائیلو.

۲۱۹- وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ "إِذَا صَلّٰى أَحَدُكُمْ رَكْعَتَيِ الْفَجْرِ فَلْيَضْطَجِعْ عَلٰى يَمِينِهِ". رَوَاهُ أَبُوْدَاوُدَ وَالتِّرْمِذِيُّ بِأَسَانِيدَ صَحِيحَةٍ قَالَ التِّرْمِذِيُّ: حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ!

۲۱۹- حضرت ابوهریره رضی الله عنه نه روایت دے. چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، تاسو نه چه څوک د صبا سُنت ادا کړی نو هغهٔ له پکار دی، چه لږ ساعت په ښي اړخ ډډه واچوی. (څملی) ! (ابوداؤدؒ)

(ابوداؤد او ترمذی صحیح اسناد و سره روایت کړے دے او ترمذی وئیلی دی، چه دا حدیث حسن صحیح دے) -

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

باب ۵۶

بَابُ سُنَّةِ الظُّهْرِ ! د ماسپښین سُنت

ف :- دے باب کښے شپږ احادیث دی . حدیث ۲۲۱ کښے د ظُهر نه مخکښے دخلور سنت مؤکده ثبوت دے - او مخکنی باب کښے د فرضونه وروسته د دوُه سُنت مؤکده کیدلو پته اولګیده . لهٰذا معلومه شوه چه ظُهر کښے شپږ سُنت مؤکده دی . وراندے روایت ۲۲۳ کښے د ظُهر د فرضونه وروسته د خلور رکعتونو کولو ترغیب ورکړے شوے دے . نوظا هره ده چه دے کښے خوبه دوُه رکعتونه هغه سُنت مؤکده وی کوم ثبوت کښے چه مخکښے حدیث تیرشو او دوُه به لامحاله (ضرور) نفل وی چه دهغے تاکید د یوحدیث نه ثابت نه دے لیکن د دے روایت نه دا ضرور ثابته شوه چه د ظُهر دوُه سُنت او هغے نه وروستو دوه نفل هم دی - (ن) (نبوی احادیث)

۲۲۰- عَنِ ابْنِ عُمَرَ رَضِیَ اللّٰهُ عَنْهُمَا قَالَ : صَلَّیْتُ مَعَ رَسُوْلِ اللّٰهِ صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَسَلَّمَ رَکْعَتَیْنِ قَبْلَ الظُّهْرِ وَرَکْعَتَیْنِ بَعْدَهَا - (مُتَّفَقٌ عَلَیْهِ)

۲۲۰- حضرت عبد الله بن عمر رضی الله عنهما نه روایت دے - چه ما د رسول الله صلی الله علیه وسلم په ملګرتیا کښے دوُه رکعته د ظُهر نه مخکښے او دوُه رکعته د ظُهر نه وروسته کړی دی - (بُخاریؒ ومُسلمؒ)

۲۲۱- وَعَنْ عَائِشَةَ رَضِیَ اللّٰهُ عَنْهَا اَنَّ النَّبِیَّ صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَسَلَّمَ کَانَ لَا یَدَعُ اَرْبَعًا قَبْلَ الظُّهْرِ - رَوَاهُ الْبُخَارِیُّ ؛

۲۲۱- حضرت عائشه اُم المؤمنین رضی الله عنها بیان کړی ، چه نبی کریم صلی الله علیه وسلم د ظُهر نه مخکښے څلور رکعتونه هیڅکله نه پریښودل - (بُخاریؒ)

۲۲۲- وَعَنْهَا قَالَتْ کَانَ النَّبِیُّ صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَسَلَّمَ یُصَلِّیْ فِیْ بَیْتِیْ قَبْلَ الظُّهْرِ اَرْبَعًا ثُمَّ یَخْرُجُ فَیُصَلِّیْ بِالنَّاسِ ثُمَّ یَدْخُلُ فَیُصَلِّیْ رَکْعَتَیْنِ : وَکَانَ یُصَلِّیْ بِالنَّاسِ الْمَغْرِبَ ثُمَّ یَدْخُلُ فَیُصَلِّیْ رَکْعَتَیْنِ وَیُصَلِّیْ بِالنَّاسِ الْعِشَاءَ وَیَدْخُلُ بَیْتِیْ فَیُصَلِّیْ رَکْعَتَیْنِ . (رَوَاهُ مُسْلِمٌ)

۲۲۲- دا روایت هم د اُمّ المؤمنین رضی الله عنها په حواله سره منقول دے . چه نبی کریم صلی الله علیه وسلم به ځما کور کښے د ظُهر نه مخکښے څلور رکعته اوکړل بیا به ئے تشریف اوړلو - او خلق ته به ئے د ماسپښین مونځ ورکولو . مونځ نه پس به ئے تشریف راوړلو او بیا به ئے دوُه رکعته ادا کړل اوخلقو ته به ئے د ماښام مونځ ورکړو ځما کورته به راتللو او دوُه رکعته به ئے دلته کول . دارنګ به ئے خلقو ته د ماسخټن مونځ ورکړو چه کله به ئے ځما خواته تشریف راوړو نو هم دوُه رکعته به ئے کول - (مُسلمؒ)

۲۲۳- وَعَنْ اُمِّ حَبِیْبَةَ رَضِیَ اللّٰهُ عَنْهَا قَالَتْ : قَالَ رَسُوْلُ اللّٰهِ

۲۲۳- اُم المؤمنین حضرت اُم حبیبه رضی الله عنها فرمائی ، چه رسول الله صلے

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ "مَنْ حَافَظَ عَلٰى اَرْبَعِ رَكْعَاتٍ قَبْلَ الظُّهْرِ وَ اَرْبَعٍ بَعْدَهَا حَرَّمَهُ اللّٰهُ عَلَى النَّارِ" رَوَاهُ اَبُوْدَاوُدَ وَالتِّرْمِذِيُّ وَقَالَ: حَدِيْثٌ حَسَنٌ صَحِيْحٌ!

الله علیه وسلم او فرمائیل، چه کوم سړے دماسپښین نه مخکښے څلور رکعته او ظهر نه وروسته څلور رکعته پابندئ سره کوی. هغه به الله تعالیٰ دوزخ باندے حرام اوکړځوی. (ابوداؤد او ترمذی دا روایت کړے دے. او وئیلی ئے دی، چه دا حدیث حسن صحیح دے)

۲۲۴- وَعَنْ عَبْدِ اللّٰهِ ابْنِ السَّآئِبِ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ اَنَّ رَسُوْلَ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ يُصَلِّيْ اَرْبَعًا بَعْدَ اَنْ تَزُوْلَ الشَّمْسُ قَبْلَ الظُّهْرِ وَقَالَ: "اِنَّهَا سَاعَةٌ تُفْتَحُ فِيْهَا اَبْوَابُ السَّمَآءِ فَاُحِبُّ اَنْ يَصْعَدَ لِيْ فِيْهَا عَمَلٌ صَالِحٌ" رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَقَالَ حَدِيْثٌ حَسَنٌ!

۲۲۴- حضرت عبد الله بن سائب رضی الله عنه وائی، چه رسول الله صلی الله علیه وسلم به د نمر د زوال نه وروسته څلور رکعته کول اوفرمائیل به ئے، چه دا هغه ساعت دے، چه کله د آسمان دروازے پرانستلے شی. د دے وجهے نه ځما دا خوښه ده، چه دا وخت ځما یو عمل صالح پورته اوخیژی. (ترمذی دا روایت کړے دے او وئیلی ئے دی، چه دا حدیث حسن دے).

۲۲۵- وَعَنْ عَآئِشَةَ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهَا اَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ اِذَا لَمْ يُصَلِّ اَرْبَعًا قَبْلَ الظُّهْرِ صَلَّاهُنَّ بَعْدَهَا، رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَقَالَ حَدِيْثٌ حَسَنٌ!

۲۲۵- اُم المؤمنین حضرت عائشه رضی الله عنها فرمائی چه نبی کریم صلی الله علیه وسلم به کچرته د ماسپښین نه مخکښے څلور رکعته اونکړل نو د ظهر نه وروسته به ئے کول. (ترمذی روایت کړے دے او وئیلی ئے دی چه دا حدیث حسن دے).

بَابُ سُنَّةِ الْعَصْرِ!!

باب ۵۷

د مازیګر سُنّت!

ف:- دے باب کښے درے نبوی احادیث دی. د دے احادیثو نه مازیګر نه مخکښے دوه رکعتونو کولو استحباب معلومیږی او ثابتیږی.

(نبوی احادیث)

۲۲۶- عَنْ عَلِيِّ بْنِ اَبِيْ طَالِبٍ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ: كَانَ النَّبِيُّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يُصَلِّيْ قَبْلَ الْعَصْرِ اَرْبَعَ رَكْعَاتٍ يَفْصِلُ بَيْنَهُنَّ بِالتَّسْلِيْمِ عَلَى الْمَلَائِكَةِ الْمُقَرَّبِيْنَ وَمَنْ تَبِعَهُمْ مِنَ الْمُسْلِمِيْنَ وَالْمُؤْمِنِيْنَ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَقَالَ حَدِيْثٌ حَسَنٌ!

۲۲۶- امیرالمؤمنین حضرت علی کرم الله وجهه فرمائی چه نبی کریم صلی الله علیه وسلم به مازیګر (عصر) نه مخکښے څلور رکعته کول. منیځ کښے فصل (جدائی) دیاره به ئے دوه رکعتونو نه وروسته ناسته کوله او التحیات به ئے وئیل. (بیا به اودریدهٔ باقی دوه رکعتونه به ئے پوره کول! (ترمذی دا روایت کړو او

ه "حرمه الله علی النار" ای کونه فیها خالدًا، ففی الحدیث بشارة للمحافظ علیها بالموت علی

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansa

Downloaded By: Afghan Salar Library

وئیلی ئے دی، چه دا حدیث حسن دے)

۲۲۷- وَعَنِ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: "رَحِمَ اللّٰهُ اَمْرًا صَلّٰى قَبْلَ الْعَصْرِ اَرْبَعًا" رَوَاهُ اَبُوْدَاوُدَ وَالتِّرْمِذِيُّ وَ قَالَ: حَدِيْثٌ حَسَنٌ!

۲۲۷- حضرت عبدالله بن عمر رضی الله عنه بیان کوی، چه نبی کریم صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، الله پاک به هغه سړی باندے رحم اوکړی، څوک چه دمازیگر نه مخکښے څلورٔ رکعته اوکړی! (ابوداؤد او ترمذی دا روایت کړی دے، او وئیلی ئے دی، چه دا حدیث حسن دے).

۲۲۸- وَعَنْ عَلِيِّ بْنِ اَبِيْ طَالِبٍ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ اَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ يُصَلِّيْ قَبْلَ الْعَصْرِ رَكْعَتَيْنِ، رَوَاهُ اَبُوْدَاوُدَ بِاِسْنَادٍ صَحِيْحٍ!

۲۲۸- امیرالمؤمنین حضرت علی کرم الله وجهه فرمائی، چه نبی کریم صلی الله علیه وسلم د عصر (ما زیگر) نه مخکښے دوه رکعته کړی دی- (ابوداؤد صحیح اسناد سره دا روایت کړے دے)

باب ۵۸

بَابُ سُنَّةِ الْمَغْرِبِ بَعْدَهَا وَقَبْلَهَا - تَقَدَّمَ فِيْ هٰذِهِ الْاَبْوَابِ حَدِيْثُ ابْنِ عُمَرَ وَحَدِيْثُ عَائِشَةَ وَهُمَا صَحِيْحَانِ - اِنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ يُصَلِّيْ بَعْدَ الْمَغْرِبِ رَكْعَتَيْنِ!

دمانښام نه مخکښے او وروسته سُنت!!!

ف:- امام نوویؒ فرمائی چه د دے متعلق د اُمّ المؤمنین حضرت عائشه صدیقه او د امیرالمؤمنین حضرت عمر فاروق اعظم رضی الله عنهما دوه احادیث چه صحیح دی مخکښے بیان شوی دی چه هغے کښے بیان کړے شوے دے، چه نبی کریم صلی الله علیه وسلم به د مانښام نه وروسته دوه رکعتونه کول. د جناب عبدالله بن مغفلؓ روایات (۲۲۹) نه معلومیږی چه د مانښام نه مخکښے هم نبی علیه السّلام د مانځه حکم ورکړو. لیکن د حضرت بریده اسلمیؓ نه روایت دے، چه نبی کریم صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، "د هردوٴه آذانونو مینځ کښے مونځ دے سِوا د مانښام نه"!! د دے روایت په بناء باندے امام اعظم ابوحنیفهؒ د مانښام نه مخکښے نوافلو ته مکروه وئیلی دی. ملاعلی قاریؒ فرمائیلی دی؛ د مانښام نه مخکښے نوافل نادره خبره ده کیدے شی څه خاص خبره کښے د دے د کولو حکم ورکړے شوے وی یا اول کښے دامونځ شوے وی او وروستو پریښودے شوے وی او دے ثبوت شته دے. دا باب څلورٔ احادیثو باندے مشتمل دے.

(نبوی احادیث)

۲۲۹- وَعَنْ عَبْدِ اللّٰهِ بْنِ مُغَفَّلٍ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ

۲۲۹- حضرت عبدالله بن مغفل رضی الله عنه نه روایت دے- چه نبی کریم صلے الله علیه وسلم اوفرمائیل، دمانښام نه

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: "صَلُّوْا قَبْلَ الْمَغْرِبِ قَالَ فِي الثَّالِثَةِ لِمَنْ شَآءَ - رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ

مخکښے مونځ کوئ! (دا کلمات ئے درے ځله فرمائیلی وُو - او دریم ځل ئے آخر کښے اوفرمائیل: چه څوک کول غواړی" - (بُخاریؒ)

۲۳۰ - وَعَنْ اَنَسٍ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ: لَقَدْ رَاَيْتُ كِبَارَ اَصْحَابِ رَسُوْلِ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَبْتَدِرُوْنَ السَّوَارِيَ [1] عِنْدَ الْمَغْرِبِ - رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ -

۲۳۰ - حضرت ابن مالک رضی الله عنه نه روایت دے - چه ما لوئے لوئے صحابه کرام لیدلی دی، چه هغوی به د ما بنام په وخت کښے مونځ دپاره د مسجدِ نبوی ستنوطرف ته ټندئ سره ورتلل - (بُخاریؒ)

پـه ظاهر کښے دے هم دا مطلب دے، چه هغه به ئے سُتره کرځولے مونځ به ئے کولو، چه خلق مخکښے تیرشی - (والله اعلم - ن)

۲۳۱ - وَعَنْهُ قَالَ: كُنَّا نُصَلِّيْ عَلٰى عَهْدِ رَسُوْلِ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ رَكْعَتَيْنِ بَعْدَ غُرُوْبِ الشَّمْسِ قَبْلَ الْمَغْرِبِ فَقِيْلَ: اَكَانَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ صَلّٰهُمَا؟ قَالَ: كَانَ يَرَانَا نُصَلِّيْهِمَا فَلَمْ يَاْمُرْنَا وَلَمْ يَنْهَنَا ؛ رَوَاهُ مُسْلِمٌ !

۲۳۱ - دا روایت هم د حضرت انس رضی الله عنه دے چه مونږ به د رسول الله صلی الله علیه وسلم په زمانه کښے د غروب شمس نه وروستو د ماښام نه مخکښے دوه رکعتونه کول. چا تپوس اوکړو آیا دا رکعتونه به رسول الله صلی الله علیه وسلم هم کول؟ نو جواب ئے ورکړو چه نبی کریم صلی الله علیه وسلم به مونږ دا رکعتونه کول لیدل. لیکن مونږ ته ئے د دے متعلق حکم نه کولو او نه ئے د دے نه مونږ منع کولو! (مُسلمؒ)

۲۳۲ - وَعَنْهُ قَالَ: كُنَّا بِالْمَدِيْنَةِ فَاِذَا اَذَّنَ الْمُؤَذِّنُ لِصَلٰوةِ الْمَغْرِبِ ابْتَدَرُوا السَّوَارِيَ فَرَكَعُوْا رَكْعَتَيْنِ حَتّٰى اِنَّ الرَّجُلَ الْغَرِيْبَ لَيَدْخُلُ الْمَسْجِدَ فَيَحْسَبُ اَنَّ الصَّلٰوةَ قَدْ صُلِّيَتْ مِنْ كَثْرَةِ مَنْ يُصَلِّيْهِمَا ؛ (رَوَاهُ مُسْلِمٌ)

۲۳۲ - او د دے روایت راوی هم حضرت انس بن مالک رضی الله عنه دے - چه مونږ مدینه منوره کښے وُو نو مؤذن چه به د مغرب اذان اوکړو، خلق به ستنوطرف ته په منډه منډه تلل او دوه رکعته به ئے اوکړل او خلقو به دومره کثرت سره دا مونځ کولو، چه کچرته نا واقف سړی به لیدلو نو دا خیال به ئے کولو، چه د ماښام مونځ شوے دے - (مُسلمؒ)

باب ۵۹

بَابُ سُنَّةِ الْعِشَآءِ بَعْدَهَا وَقَبْلَهَا !!

د ماسختن نه مخکښے او وروستو سُنت!

فِيْهِ حَدِيْثُ ابْنِ عُمَرَ السَّابِقُ صَلَّيْتُ مَعَ النَّبِيِّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ رَكْعَتَيْنِ بَعْدَ الْعِشَآءِ، وَحَدِيْثُ عَبْدِ اللّٰهِ بْنِ مُغَفَّلٍ، بَيْنَ كُلِّ اَذَانَيْنِ صَلٰوةٌ" مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ كَمَا سَبَقَ !

[1] "السواری": جمع سارية وهی الاسطوانة: ای یستبقون اسا

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

ف :- امام نوویؒ دے باب کښے هیڅ حدیث نه دے ذکر کړے بلکه دائے وئیلی دی، چه دے باب مناسب یو روایت دا ابن عمر رضی الله عنهما مخکښے بیان شو چه په هغے کښے هغوئ وئیلی دی چه ما د رسول الله صلی الله علیه وسلم په ملګرتیا کښے دماسخنتن نه وروسته دوه رکعتونه کړی دی او دویم روایت د عبد الله بن مغفلؓ چه په هغے کښے هغوئ د رسول الله صلی الله علیه وسلم دا فرمان بیان کړے دے، چه د هر دوه آذانونو مینځ کښے مونځ دے - د ماسخنتن نه وروسته د سنت مؤکد کیدل خو د حضرت ابن عمرؓ د روایت نه ثابت دی او د عشاء نه قبل د نوافلو استحباب د حضرت ابن مغفل د روایت نه! او د عشاء نه مخکښے د نوافلو د رکعتونو تعداد هغه روایاتونه ثابتیږی کومو کښے چه وئیلے شوی دی. چه د شپے په وخت یو سلام سره څلور رکعتونه کول افضل او بهتر دی -

بَابُ سُنَّةِ الْجُمُعَةِ !! باب ۶۰ د جُمعے سُنّت !

ف :- دا باب په درے نبوی احادیثو باندے مشتمل دے -

(نبوی احادیث)

۲۳۳ - عَنِ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ اَنَّهُ صَلّٰى مَعَ النَّبِيِّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ رَكْعَتَيْنِ بَعْدَ الْجُمُعَةِ ! مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ !

۲۳۳ - امام نووی رحمة الله علیه وائی، چه دے سلسله کښے حضرت ابن عمر رضی الله عنه نه روایت چه تیرو شوو پاڼرو کښے تیر شوے دے، چه هغے کښے هغوی بیان کړے دے، چه ما د رسول الله صلی الله علیه وسلم په ملګرتیا کښے د جُمعے نه وروسته دوه رکعته کړی دی!

۲۳۴ - وَعَنْ اَبِيْ هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ : قَالَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : "اِذَا صَلّٰى اَحَدُكُمُ الْجُمُعَةَ فَلْيُصَلِّ بَعْدَهَا اَرْبَعًا" رَوَاهُ مُسْلِمٌ !!

۲۳۴ - حضرت ابوهریره رضی الله عنه نه روایت دے، چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، چه کله د جُمعے مونځ کوئ نو دهغے نه وروسته څلور رکعته هم کوئ. (مُسلمؒ)

۲۳۵ - وَعَنِ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ اَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ لَا يُصَلِّيْ بَعْدَ الْجُمُعَةِ حَتّٰى يَنْصَرِفَ فَيُصَلِّيْ رَكْعَتَيْنِ فِيْ بَيْتِهٖ ؛ (رَوَاهُ مُسْلِمٌ)

۲۳۵ - حضرت عبد الله بن عمر فاروق رضی الله عنه بیان کوی چه نبی کریم صلی الله علیه وسلم به جومات نه تللو پورے د جُمعے نه وروسته بل هیڅ مونځ نه کولو. لیکن چه د جومات نه به کورته لاړو، کور کښے به ئے دوه رکعته کول. (مُسلمؒ)

بَابُ اِسْتِحْبَابِ جَعْلِ النَّوَافِلِ فِي الْبَيْتِ سَوَاءٌ الرَّاتِبَةُ وَغَيْرُهَا وَالْاَمْرِ بِالتَّحَوُّلِ لِلنَّافِلَةِ مِنْ مَوْضِعِ الْفَرِيْضَةِ اَوِ الْفَصْلِ بَيْنَهُمَا باب ۶۱

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

بکلامِ ! کورکښے نفلونه کول !!

ف :- مصنفؒ د دے باب عنوان اوبدد تړلے دے، چه په دے کښے وئیلے شوی دی. سُنن او نوافل خواه مؤکد وی یا غیرمؤکد، د هغے کورکښے کول مستحب دی، اوفرضونه وروسته کجرته سُنت کول وی نود فرضو د څُلئ نه دے یوطرف ته شی. اودے کړی اوکجرته نفل کول وی نوددواړو مینځ کښے دے خبروا تروسره یا دخپلو کارونه ذریعه وقفه اوکړی. داباب په څلورو نبوی احادیثو مشتمل دے.

(نبوی احادیث)

۲۳۶ - عَنْ زَيْدِ بْنِ ثَابِتٍ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ اَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: " صَلُّوْا اَيُّهَا النَّاسُ فِيْ بُيُوْتِكُمْ فَاِنَّ اَفْضَلَ الصَّلٰوةِ صَلٰوةُ الْمَرْءِ فِي بَيْتِهٖ اِلَّا الْمَكْتُوْبَةَ.

(مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ)

۲۳۶ - حضرت زید بن ثابت رضی الله عنه نه روایت دے - چه نبی کریم صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، اے خلقو! خپلو کورونو کښے هم مونځ کوئ - دفرضو نه علاوه باقی مونځونه کورکښے کول افضل دی -

(بُخاریؒ ومُسلمؒ)

۲۳۷ - وَعَنِ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُمَا عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ اجْعَلُوْا مِنْ صَلٰوتِكُمْ فِيْ بُيُوْتِكُمْ وَلَا تَتَّخِذُوْهَا قُبُوْرًا[1] ؛

(مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ)

۲۳۷ - حضرت عبد الله بن عمر فاروق رضی اللّٰهُ عنهما نه روایت دے، چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، چه خه مونځونه خپلو کورونو کښے هم کوئ، هغے نه قبرستان مه جوړوئ - (څرنګه چه قبرستان کښے دخیر اود فلاح خه کارنه کیږی ستاسو کورونه هم دهغے مشابه نشی) - (بُخاریؒ ومُسلمؒ)

۲۳۸ - وَعَنْ جَابِرٍ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: اِذَا قَضٰى اَحَدُكُمُ صَلَاتَهٗ فِي الْمَسْجِدِ فَلْيَجْعَلْ لِبَيْتِهٖ نَصِيْبًا مِنْ صَلَاتِهٖ فَاِنَّ اللّٰهَ جَاعِلٌ فِيْ بَيْتِهٖ مِنْ صَلٰوتِهٖ خَيْرًا ".

(رَوَاهُ مُسْلِمٌ)

۲۳۸ - حضرت جابر رضی الله عنه نه روایت دے - چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، چه کله جومات کښے مونځ اوکړئ، نو د مونځ خه حصه کورونو ته هم ورکړئ یعنی هلته هم نفل وغیره کوئ - څُکه چه په کورونو کښے مونځ سره خیر اوبرکت راځی -

(مسلمؒ)

۲۳۹ - وَعَنْ عُمَرَ بْنِ عَطَآءٍ اَنَّ نَافِعَ ابْنِ جُبَيْرٍ اَرْسَلَهٗ اِلَى السَّآئِبِ ابْنِ اُخْتِ نَمِرٍ يَسْاَلُهٗ

۲۳۹ - حضرت عمر بن عطاءؒ وائی، چه زهٔ حضرت نافع بن جُبیرؒ سائب بن اُخت نمر ته اولیږلم - دے تپوس کولو دپاره

[1] "قبورًا" ای کالقبور فی عدم عمل من بها شیئا من عمل البر والخیر!

facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

عَنْ شَيْءٍ رَآهُ مِنْهُ مُعَاوِيَةُ فِي الصَّلٰوةِ فَقَالَ. نَعَمْ صَلَّيْتُ مَعَهُ الْجُمُعَةَ فِي الْمَقْصُورَةِ[له] فَلَمَّا سَلَّمَ الْإِمَامُ قُمْتُ فِي مَقَامِي فَصَلَّيْتُ، فَلَمَّا دَخَلَ أَرْسَلَ إِلَيَّ فَقَالَ لَا تَعُدْ لِمَا فَعَلْتَ إِذَا صَلَّيْتَ الْجُمُعَةَ فَلَا تَصِلْهَا بِصَلٰوةٍ حَتّٰى تَتَكَلَّمَ أَوْ تَخْرُجَ فَإِنَّ رَسُولَ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَمَرَنَا بِذٰلِكَ أَنْ لَا نُوصِلَ صَلٰوةً بِصَلٰوةٍ حَتّٰى نَتَكَلَّمَ أَوْ نَخْرُجَ!

(رَوَاهُ مُسْلِمٌ)

چه د موښ یا د کښې امیر معاویه د ده کومه خبره اولیده د ده ته ئے څه وئیلی وی - سائب اموئیل. خبره داوده چه یو ځل جمعه ما هغه سره د جومات په محراب کښے موښ اوکړو. چه کله امام سلام اوګرځولو نو زه په خپل ځائے اودریدلم موښ مے شروع کړو چه کله حضرت معاویه ؓ دننه لاړو نو ما ته ئے یو قاصد راولیږلو وے وئیل کوم عمل چه تا کړے دے دوباره داسے مکوه - چه کله جمعه اداء کړے نو فوراً موښ مه شروع کوه یا خو خبرے اترے اوکړه، یا دهغه ځائے نه لاړ شه (بل کوم ځائے موښ اوکړه) مطلب داچه د جمعے موښ او دبل موښ منځ کښے څه قسم وقفه کیدل پکار دی). ځکه چه رسول الله صلی الله علیه وسلم موږ ته دے خبرے حکم کړے دے، چه موږ یو موښ بل موښ نه په غیر د فاصلے او وقفے نه اونه کړو، څه خبره اوکړو یا بل کوم ځائے ته لاړ شوهلته ئے اوکړو- (مُسلمٌ)

بَابٌ ۶۲

بَابُ الْحَثِّ عَلٰى صَلٰوةِ الْوِتْرِ وَبَيَانِ أَنَّهُ سُنَّةٌ مُؤَكَّدَةٌ وَ بَيَانِ وَقْتِهِ!

د وتر ترغیب!

ف:- دے باب کښے اوؤ احادیث دی. د باب عنوان کښے بنودلے شوی دی، چه وتر سُنّت مُؤکده یعنی واجب دی اوددے وخت کوم یو دے!

(نبوی احادیث)

۲۴۰- **عَنْ** عَلِيٍّ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ: اَلْوِتْرُ لَيْسَ بِحَتْمٍ كَصَلٰوةِ الْمَكْتُوبَةِ وَلٰكِنْ سَنَّ رَسُولُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: إِنَّ اللّٰهَ وِتْرٌ[له] يُحِبُّ الْوِتْرَ فَأَوْتِرُوا يَا أَهْلَ الْقُرْآنِ" رَوَاهُ أَبُوْدَاوُدَ وَالتِّرْمِذِيُّ وَ قَالَ حَدِيثٌ حَسَنٌ!

۲۴۰- امیر المؤمنین حضرت علی کرم الله وجهه فرمائی چه وتر د فرض مونځ په شان خونه وی! لیکن رسول الله صلی الله علیه وسلم داکړی دی، او د دے متعلق ئے فرمائیلی دی چه وتر الله دے او وترخوښوی - نو اے قرآن والاؤ وتر کوئ - (ابوداؤد او ترمذی روایت کړے دے او ترمذی وئیلی دی، چه دا حدیث حسن دے).

۲۴۱- **وَعَنْ** عَائِشَةَ رَضِيَ

۲۴۱- اُمّ المؤمنین حضرت عائشه

له "في المقصورة" مقصورة الدار حجرتها وكذا مقصورة المسجد! له "وتر": اى واحد!

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

اللّٰهُ عَنْهَا قَالَتْ: مِنْ كُلِّ اللَّيْلِ قَدْ اَوْتَرَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مِنْ اَوَّلِ اللَّيْلِ وَمِنْ اَوْسَطِهٖ وَمِنْ اٰخِرِهٖ وَاَنْتَهٰى وِتْرُهٗ اِلَى السَّحَرِ"

(مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ)

صدیقه رضی الله عنها فرمائی، چه رسول الله صلی الله علیه وسلم د شپې هره حصه کښې وترکړی دی - په اوله شپه کښې هم نیمه شپه کښې هم او آخری شپه کښې هم- او د نبی کریم صلی الله علیه وسلم وتر به عموماً صبا پورے ختمیدل (بُخاریؒ ومُسلمؒ) مطلب دادے، چه د صبح صادق په وخت دصبا وخت را تللونه مخکښې به د نبی کریم صلی الله علیه وسلم آخری مونځ وتر وُو. دا به ئے د تولو نه آخر کول -

۲۴۲- وَعَنِ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: اَجْعَلُوْا اٰخِرَ صَلٰوتِكُمْ بِاللَّيْلِ وِتْرًا -

(مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ)

۲۴۲- حضرت عبد الله بن عمر رضی الله عنهما نه روایت دے- چه رسول الله صلی الله علیه وسلم به فرمائیل؛ چه د خپلے شپے آخری مونځ وتر اوګرځوئ!

(بُخاریؒ ومُسلمؒ)

۲۴۳- وَعَنْ اَبِيْ سَعِيْدِ الْخُدْرِيِّ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ اَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: اَوْتِرُوْا قَبْلَ اَنْ تُصْبِحُوْا"!

(رَوَاهُ مُسْلِمٌ)

۲۴۳- حضرت ابوسعید خدری رضی الله عنه نه روایت دے، چه نبی کریم صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، صُبح (صادق) نه مخکښې وتر کوئ-

(مُسلمؒ)

۲۴۴- وَعَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهَا اَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ يُصَلِّيْ صَلٰوتَهٗ بِاللَّيْلِ وَهِيَ مُعْتَرِضَةٌ بَيْنَ يَدَيْهِ فَاِذَا بَقِيَ الْوِتْرُ اَيْقَظَهَا فَاَوْتَرَتْ، رَوَاهُ مُسْلِمٌ. وَفِيْ رِوَايَةٍ لَهٗ فَاِذَا بَقِيَ الْوِتْرُ قَالَ: قُوْمِيْ فَاَوْتِرِيْ يَا عَائِشَةُ!

۲۴۴- اُمّ المؤمنین حضرت عائشه صدیقه رضی الله عنها فرمائی، چه نبی کریم صلی الله علیه وسلم به د خپل شپے مونځ کښې مشغول وُو اوزهٔ به د نبی کریم صلی الله علیه وسلم مخے ته اُوده ووم. چه کله به د هغوی وتر باقی پاتے شول، نو زهٔ به ئے را پاڅولم اومابه وتراوکړل. (مُسلمؒ) او د مُسلم په یو روایت کښې داسے دی، چه کله به د هغهٔ وتر باقی پاتے شول نو فرمائیل به ئے، عائشے! پاڅه وتراوکړه!

۲۴۵- وَعَنِ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُمَا اَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: بَادِرُوا الصُّبْحَ بِالْوِتْرِ" رَوَاهُ اَبُوْدَاوُدَ! وَالتِّرْمِذِيُّ

۲۴۵- حضرت عبد الله بن عمر فاروق رضی الله عنهما وائی، چه نبی کریم صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، د صبا کیدلونه مخکښې وتر جلتئ سره کوئ.

(ابوداؤد او ترمذی دا روایت کړے دے،

facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

وَقَالَ : حَدِيْثٌ حَسَنٌ صَحِيْحٌ !

۲۴۶- **وَعَنْ** جَابِرٍ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ : قَالَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " مَنْ خَافَ اَنْ لَا يَقُوْمَ مِنْ اٰخِرِ اللَّيْلِ فَلْيُوْتِرْ اَوَّلَهُ وَمَنْ طَمِعَ اَنْ يَقُوْمَ اٰخِرَ اللَّيْلِ فَلْيُوْتِرْ اٰخِرَ اللَّيْلِ فَاِنَّ صَلٰوةَ اٰخِرِ اللَّيْلِ مَشْهُوْدَةٌ وَ ذٰلِكَ اَفْضَلُ ".

(رَوَاهُ مُسْلِمٌ)

اووئیلی ئے دی ، چه داحدیث حسن صحیح دے)

۲۴۶- حضرت جابر رضی الله عنه نه روایت دے - چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل ، که دچا ویره وی ، چه هغه به اخری شپه کښے بیدار نشی - نو هغه له پکار دی چه اوله شپه کښے دا اوکړی - اوچه دچا خواهش وی چه هغه آخری شپه کښے پاځی نو هغهٔ له پکار دی ، چه هغه وترهم په آخری شپه کښے اوکړی ، حُکه چه د شپے آخری مونځ مشهود دے (چه د دے دکواهئ دپاره خصوصی طور باندے فرشتے راځی) او دا دیر د فضیلت او مرتبے عبادت (یا خبره) دے ! (مُسلمؒ)

باب ۶۳

بَابُ فَضْلِ صَلٰوةِ الضُّحٰى وَبَيَانِ اَقَلِّهَا وَاَكْثَرِهَا وَاَوْسَطِهَا وَالْحَثِّ عَلَى الْمُحَافَظَةِ عَلَيْهَا !

داشراق اوځابښتی مونځ !

ف :- دے باب لښے څلوز احادیث دی دباب په عنوان کښے بیان شوی دی ، چه داشراق اوځابښتی مونځ د فضیلت د دے د زیات اوکم یا د درمیانه درجے بیان اودے باندے همیشه د پابندئ ترغیب د دے خبرو بیان به دے باب کښے وی - د نوروخصوصی نفل مونځونو پشان داشراق او ځابښتی مونځونوهم د یرفضیلت بیان شوے دے - اصل کښے د دے نوم خو صلوٰة ضحیٰ دے ، چه د دهٔ وخت د نمرختلو نه لږ پنځلس ۱۵ مِنټه وروسته شروع کیږی نصف النهار شرعی پورے وی -

د دے ابتدائی حصے ته اشراق وائی اواخری ته څابښت ، گویاچه دا یو وخت دابتدائی اواخروختونو نومونه دی - د دے درکعتونو کم نه کم تعداد دوٰه رکعته دی ، زیات څلورٔ - اوځابښت چه د نمرختلو نه دوٰه دوه نیمے گهنٹے وروسته کوله شی د دے زیات نه زیات اَتهٔ رکعتونه اوکم نه کم دوٰه رکعتونه دی !

(نبوی احادیث)

۲۴۷- **عَنْ** اَبِيْ هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ : اَوْصَانِيْ خَلِيْلِيْ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِصِيَامِ ثَلَاثَةِ اَيَّامٍ مِّنْ كُلِّ شَهْرٍ وَ رَكْعَتَيِ الضُّحٰى ، وَاَنْ اُوْتِرَ قَبْلَ اَنْ اَرْقُدَ - (مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ)

۲۴۷- حضرت ابوهریره رضی الله عنه وائی ، چه ماته خُما دوست صلی الله علیه وسلم دهرے میاشتے د درے ورځو روژے نیولو هدایت اوکړو او د صلوٰة ضحیٰ د دوٰه رکعتونو کولو او د اُودهٔ کیدلو نه مخکښے ئے د وتر کولو وصیت اوکړو -

(بُخاریؒ و مُسلمؒ)

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

۲۴۸- وَعَنْ اَبِیْ ذَرٍّ رَضِیَ اللّٰهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِیِّ صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: "یُصْبِحُ عَلٰی کُلِّ سُلَامٰی[1] مِنْ اَحَدِکُمْ صَدَقَةٌ! فَکُلُّ تَسْبِیْحَةٍ صَدَقَةٌ وَکُلُّ تَحْمِیْدَةٍ صَدَقَةٌ وَکُلُّ تَهْلِیْلَةٍ صَدَقَةٌ وَکُلُّ تَکْبِیْرَةٍ صَدَقَةٌ وَاَمْرٌ بِالْمَعْرُوْفِ صَدَقَةٌ، وَنَهْیٌ عَنِ الْمُنْکَرِ صَدَقَةٌ وَتُجْزِئُ مِنْ ذٰلِکَ رَکْعَتَانِ یَرْکَعُهُمَا مِنَ الضُّحٰی" رَوَاهُ مُسْلِمٌ!

۲۴۸- حضرت ابوذر غفاری رضی الله عنه نه روایت دے- چه نبی کریم صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، چه هرصباستاسو دهریوجوړ (پیوند) نه صدقه واجبیږی، نوهرتسبیح، هرحمد، هرتهلیل، هر تکبیر په منزله دیوے یوے صدقے دے دنیکئ حکم، د بدئ نه منع کول هم یوه یوه صدقه ده- او د ضحیٰ دوٴه رکعتونه د تولوجوړونو صدقه کړځی-

(مُسلمٌ)

۲۴۹- وَعَنْ عَائِشَةَ رَضِیَ اللّٰهُ عَنْهَا قَالَتْ: کَانَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَسَلَّمَ یُصَلِّی الضُّحٰی اَرْبَعًا وَیَزِیْدُ مَا شَآءَ اللّٰهُ".
(رَوَاهُ مُسْلِمٌ)

۲۴۹- اُمّ المؤمنین حضرت عائشه صدیقه رضی الله عنها فرمائی، چه رسول الله صلی الله علیه وسلم به د ضحیٰ څلورٔ رکعتونه کول اوچه څومره به الله پاک غوښتل زیات به ئے هم کول- (مُسلمٌ)

۲۵۰- وَعَنْ اُمِّ هَانِیٍٔ فَاخِتَةَ بِنْتِ اَبِیْ طَالِبٍ رَضِیَ اللّٰهُ عَنْهَا قَالَتْ: ذَهَبْتُ اِلٰی رَسُوْلِ اللّٰهِ صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَسَلَّمَ عَامَ الْفَتْحِ[2] فَوَجَدْتُهٗ یَغْتَسِلُ فَلَمَّا فَرَغَ مِنْ غُسْلِهٖ صَلّٰی ثَمَانِیَ رَکَعَاتٍ وَذٰلِکَ ضُحًی" مُتَّفَقٌ عَلَیْهِ- وَهٰذَا مُخْتَصَرُ لَفْظِ اِحْدٰی رِوَایَاتِ مُسْلِمٍ!

۲۵۰- حضرت اُمّ هانی فاخته بنت ابی طالب رضی الله عنها فرمائی، چه د مکے د فتحے په ورځ یوه ورځ زهٔ حاضره شوم نو نبی کریم صلی الله علیه وسلم غسل کولو. د غسل فارغیدلو نه وروسته نبی کریم صلی الله علیه وسلم اته رکعتونه اوکړل. او دا د ضحیٰ مونځ وُو- (بُخاریٌ ومُسلمٌ)
دا د مُسلم دیو روایت لفظی اختصار دے.

باب ۶۴

بَابُ تَجْوِیْزِ صَلٰوةِ الضُّحٰی مِنْ اِرْتِفَاعِ الشَّمْسِ اِلٰی زَوَالِهَا وَالْاَفْضَلُ اَنْ تُصَلِّیَ عِنْدَ اشْتِدَادِ الْحَرِّ وَارْتِفَاعِ الضُّحٰی!!

د څاښت وخت!

ف:- دے باب کښے صرف یوحدیث دے- د باب په عنوان کښے بنودل شوی دی، چه نمر اوچتیدلو نه واخله زوال پورے د ضحیٰ (څاښت) جائز وخت دے- او افضله داده چه دامونځ هغه وخت اوکړے شی چه کله په کرمئ کښے شدّت راغلے وی-

[1] "کل سلامیٰ" بضم السین وتخفیف اللام وفتح المیم: المفصل. [2] عام الفتح: ای فتح مکة!

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

(نبوی حدیث)

۲۵۱-عَنْ زَيْدِ بْنِ اَرْقَمَ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ اَنَّهٗ رَاٰى قَوْمًا يُصَلُّوْنَ مِنَ الضُّحٰى فَقَالَ: اَمَا لَقَدْ عَلِمُوْا اَنَّ الصَّلٰوةَ فِيْ غَيْرِ هٰذِهِ السَّاعَةِ اَفْضَلُ اِنَّ رَسُوْلَ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ صَلٰوةُ الْاَوَّابِيْنَ[1] حِيْنَ تَرْمَضُ الْفِصَالُ".

(رَوَاهُ مُسْلِمٌ)

"تَرْمَضُ" بِفَتْحِ التَّاءِ وَالْمِيْمِ وَبِالضَّادِ الْمُعْجَمَةِ يَعْنِيْ شِدَّةَ الْحَرِّ "وَالْفِصَالُ" جَمْعُ فَصِيْلٍ وَهُوَ الصَّغِيْرُ مِنَ الْاِبِلِ!

۲۵۱- حضرت زید بن ارقم رضی الله عنه څخه خلق د څاښتی مونځ کونکی اولیدل. نوره وئیل، بنه خبره به وی چه دے خلقو دا پیژندلے چه د دے وخت په نسبت بل وخت کښے مونځ کول دی. ځکه چه رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمائیلی دی، د الله تعالیٰ طرف ته د کاملے توجه اوتوبه کونکو دپاره د دے مونځ وخت هغه دے، چه کله د ځمکې د شدت نه د اوښانو بچی ګرم شی. (مُسلمٌ)

"تَرْمَضُ": تاء فتحه اومیم باندے زور ضاد معجمه سره د دے معنیٰ ډکیږی زیا توالے دے!

باب ۶۵

بَابُ الْحَثِّ عَلٰى صَلٰوةِ تَحِيَّةِ الْمَسْجِدِ وَكَرَاهَةِ الْجُلُوْسِ قَبْلَ اَنْ يُصَلِّيَ رَكْعَتَيْنِ فِيْ اَيِّ وَقْتٍ دَخَلَ وَسَوَاءٌ صَلّٰى رَكْعَتَيْنِ بِنِيَّةِ التَّحِيَّةِ اَوْ صَلٰوةِ فَرِيْضَةٍ اَوْ سُنَّةٍ رَاتِبَةٍ اَوْ غَيْرِهَا!!!

تحیّة المسجد

ف:- دے باب کښے دوه احادیث دی. د باب عنوان اوږد دے. د یکښے دا بیان شوے دے، چه د تحیّة المسجد فضیلت اود هغے ترغیب بیان شوے دے. دارنګ دا بیان شوے دے چه کله هم جومات ته راشئ نو د دوه رکعته مونځ کولو نه په غیر مه ګیئ چه دا سے کول مکروه دی. دا دوه رکعته د تحیّة المسجد د نیت نه علاوه دیو فرض، اوواجب، اوسُنت مؤکده نیت سره چه اوکړے شی نوکافی به وی اوجُدا د تحیّة المسجد نیت کولو ته به ضرورت نه وی.

(نبوی احادیث)

۲۵۲-عَنْ اَبِيْ قَتَادَةَ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "اِذَا دَخَلَ اَحَدُكُمُ الْمَسْجِدَ فَلَا يَجْلِسْ حَتّٰى يُصَلِّيَ رَكْعَتَيْنِ". مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ.

۲۵۲- حضرت ابوقتاده رضی الله عنه نه روایت دے. چه رسول کریم صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، چه تاسو کښے یو تن جومات ته راشی نو د دوه رکعته مونځ کولو نه په غیر دے نه کیني.

(بُخاریٌ ومُسلمٌ)

۲۵۳-وَعَنْ جَابِرٍ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ: اَتَيْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللّٰهُ

۲۵۳- حضرت جابر رضی الله عنه

[1] "الاوابین" بفتح الهمزة و تشدید الواو ثم موحدة: الرجاعین من غفلاتهم

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَهُوَ فِي الْمَسْجِدِ فَقَالَ صَلِّ رَكْعَتَيْنِ۔
(مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ)

وائی ، چه یوځل زهٔ د رسول الله صلی الله علیه وسلم خدمت کښے حاضر شوم ، چه هغوی به جومات کښے ناست وُو نو هغوئ ما ته اوفرمائیل ، چه (اول) دوه رکعته مونځ اوکړه یعنی د تحیّة المسجد نیت سره ۔ (بُخاریؒ وُمسلمؒ)

باب ۶۶

بَابُ اِسْتِحْبَابِ رَكْعَتَيْنِ بَعْدَ الْوُضُوْءِ ! تحیّة الوضوء !

ف :- دے باب کښے یوحدیث دے ۔

(نبوی حدیث)

۲۵۴- عَنْ اَبِيْ هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ اَنَّ رَسُوْلَ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ لِبِلَالٍ : يَا بِلَالُ حَدِّثْنِيْ بِاَرْجٰى عَمَلٍ لَه عَمِلْتَهٗ فِي الْاِسْلَامِ ، فَاِنِّيْ سَمِعْتُ دَفَّ نَعْلَيْكَ بَيْنَ يَدَيَّ فِي الْجَنَّةِ قَالَ : مَا عَمِلْتُ عَمَلًا اَرْجٰى عِنْدِيْ مِنْ اَنِّيْ لَمْ اَتَطَهَّرْ طُهُوْرًا فِيْ سَاعَةٍ وَمِنْ لَيْلٍ اَوْ نَهَارٍ اِلَّا صَلَّيْتُ بِذٰلِكَ الطُّهُوْرِ مَا كُتِبَ لِيْ اَنْ اُصَلِّيَ مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ ، وَهٰذَا لَفْظُ الْبُخَارِيِّ!
"اَلدَّفُّ": بِالْفَاءِ : صَوْتُ النَّعْلِ وَحَرَكَتُهٗ عَلَى الْاَرْضِ وَاللّٰهُ اَعْلَمُ !

۲۵۴ - حضرت ابوهریره رضی الله عنه وائی ، چه رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرت بلال رضی الله عنه ته اوفرمائیل ، خوږه بلاله! اسلام راوړلونه وروسته تا سوکوم یو عمل کړے دے چه د دې نه زیات اجر او ثواب موجب گرځیدلے دے ، چه ما (د معراج په وخت) جنت کښے ستا سود قدمونو آواز د ځان نه مخکښے مخکښے آوریدلے دے. هغه اووئیل، چه ما ته خو د خپلو عملونو نه داسے د زیات اجر او ثواب والا عمل هیڅ په نظر نه راځی. لیکن داچه زهٔ شپه وی او که ورځ کله هم اودس اوکړم نو هغه اودس سره دوه رکعته ضرور اداء کوم ۔ (بُخاریؒ وُمسلمؒ)
د روایت لفظ د بخاری دے !
الدفّ : زمکه باندے د تللو په وخت د پښو (خپلو) آواز ۔

باب ۶۷

بَابُ فَضْلِ يَوْمِ الْجُمُعَةِ وَوُجُوْبِهَا وَالْاِغْتِسَالِ لَهَا وَالتَّطَيُّبِ وَالتَّبْكِيْرِ اِلَيْهَا وَالدُّعَآءِ يَوْمَ الْجُمُعَةِ وَالصَّلٰوةِ عَلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَفِيْهِ وَبَيَانِ سَاعَةِ الْاِجَابَةِ وَاِسْتِحْبَابِ اِكْثَارِ ذِكْرِ اللّٰهِ بَعْدَ الْجُمُعَةِ !

"د جُمعے فضیلت"

ف :- دا باب یو قرآنی آیت او دولس احادیثو باندے مشتمل دے ۔ د دے باب عنوان هم څه قدرے اُوږد دے ۔ دے باب کښے د جُمعے د فضیلت او د هغے د وجوب ذِکر دے ۔ دارنګ د جُمعے د مونځ د پاره د غُسل کولو، خوشبوئی لګولو او جومات

له بارجی عمل : ای بالعمل الذی هو اکثر وجاء فی حصول ثواب

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

ته ټینګئ سره د تللو، خصوصیت سره د جُمعے په ورځ د دُعا کولو، حضور صلی الله علیه وسلم باندے کثرت سره د درُود وئیلو او د دُعا د قبولیت د پاره د وختونو بیان دے. او داهم چه د جُمعے د مونځ نه وروسته کثرت سره د الله تعالیٰ ذکر کول مستحب دی. د جُمعے د بعضے خصوصیاتو نه یوخصوصیت داهم دے چه دے کښے یو ساعت داسے دے، چه هغه وخت کښے کومه دُعا اوغوښتلے شی، بلا ریب او شک قبلیږی - دا وخت څرنګه چه د مختلفو احادیثو نه معلومیږی ډیر مختصر دی کویا چه دیرش د تیرونکے ساعت دے - مختلفو احادیثو کښے د دے وخت د قبولیت مختلف اوقات بیان کړے شوی دی. د دے وجهے نه د صحابه کرامو او علماؤ کرامونه هم مختلف اقوال منقول شول چه دهغے تعداد اته څلویښتو پورے بیان کړے شوے دے - د حنفیه ؤ مختار قول دادے، چه اکثر احادیث دکوم شاهد دی هغه دمازیګر نه ترمانبامه پورے دے او هغه ساعت د دے مینځ کښے دے. د امام احمد بن حنبل او اسحاق رحمة الله علیهما تصریح او مذهب هم دادے -

دوئیم قول د جُمعے د آذان نه د دوئیمے خطبے د ختمیدلو بیان شوے دے - یو بل قول دادے، چه د دواړو خطبو مینځ کښے مختصر وخت هغه د قبولیت لمحه (ساعت) دے - (والله اعلم) (ن)

(قرآنی آیت)

۷ - قَالَ اللّٰهُ تَعَالٰی [1] فَاِذَا قُضِیَتِ الصَّلٰوةُ فَانْتَشِرُوْا فِی الْاَرْضِ وَ ابْتَغُوْا مِنْ فَضْلِ اللّٰهِ وَاذْكُرُوا اللّٰهَ كَثِیْرًا لَّعَلَّكُمْ تُفْلِحُوْنَ!

۷ - چه کله مونځ اوکړئ نو د حصول معاش د پاره زمکه کښے خواره شئ د الله پاک رزق طلب کړئ او د دے دوران کښے هم د الله ذکر کثرت سره کوئ، ممکنه ده چه فلاح بیا مومئ -

(نبوی احادیث)

۲۵۵ - وَعَنْ اَبِیْ هُرَیْرَةَ رَضِیَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَسَلَّمَ: "خَیْرُ یَوْمٍ طَلَعَتْ عَلَیْهِ الشَّمْسُ یَوْمُ الْجُمُعَةِ، فِیْهِ خُلِقَ اٰدَمُ، وَفِیْهِ اُدْخِلَ الْجَنَّةَ فِیْهِ اُخْرِجَ مِنْهَا؛ رَوَاهُ مُسْلِمٌ!

۲۵۵ - حضرت ابوهریره رضی الله عنه نه روایت دے - چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، ورځو کښے بهترین (د ټولو نه بهتره) د جُمعے ورځ ده - آدم علیه السلام دے ورځ کښے پیدا کړے شو - دے ورځ باندے جنت کښے داخل کړے شو او هم دے ورځ باندے جنت نه راوویستلے شو (مُسلمؒ)

۲۵۶ - وَعَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَسَلَّمَ: "مَنْ تَوَضَّاَ فَاَحْسَنَ الْوُضُوْءَ ثُمَّ اَتَی الْجُمُعَةَ فَاسْتَمَعَ وَاَنْصَتَ، غُفِرَ لَهٗ مَا بَیْنَهٗ وَبَیْنَ الْجُمُعَةِ وَزِیَادَةُ ثَلَاثَةِ اَیَّامٍ وَمَنْ مَسَّ الْحَصٰی

۲۵۶ - دا روایت هم د حضرت ابوهریره رضی الله عنه نه دے، چه رسول الله صلے الله علیه وسلم اوفرمائیل، کوم سړے چه اودس اوکړی او بیا طریقے سره ئے اوکړی بیا د جُمعے د مونځ د پاره جومات ته راشی، خاموشئ سره خطبه واوړی نو د هغے جُمعے

[1] سورة الجمعة اية

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

فسلمنا" رَوَاهُ مُسْلِمٌ ؛

نه تر یلے جُمعے پورے او درّے ورځے زیاتی سرہ ، هغهٔ گناه ښیلے شی . اوځوک چه هلته کینی گیتکی اَروی را اَروی، دا معمولی کارکښے مشغوله وی نو هغه لکه چه لغو او بیکاره کارکښے وخت ضائع کړو . (مُسلمٌ)

۲۵۷ - وَعَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ : اَلصَّلَوَاتُ الْخَمْسُ وَالْجُمْعَةُ اِلَى الْجُمُعَةِ وَرَمَضَانُ اِلَى رَمَضَانَ مُكَفِّرَاتٌ مَا بَيْنَ هُنَّ اِذَا اجْتُنِبَتِ الْكَبَائِرُ" (رَوَاهُ مُسْلِمٌ)

۲۵۷ - حضرت ابوهریره رضی الله عنه دا روایت هم کوی چه نبی کریم صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، پنځه وخته مونځونه، د جُمعے نه تر جُمعے پورے او د یو رمضان نه تر بل رمضان پورے د تولے مینځنئ زمانے گناهونو د پاره کفاره کړئ. په دے شرط چه د گناه کبیره نه ځان بچ اوساتی . (مُسلمٌ)

۲۵۸ - وَعَنْهُ وَعَنِ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُمْ اَنَّهُمَا سَمِعَا رَسُوْلَ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُوْلُ عَلَى اَعْوَادِ مِنْبَرِهٖ "لَيَنْتَهِيَنَّ اَقْوَامٌ عَنْ وَدْعِهِمُ[1] الْجُمُعَاتِ اَوْ لَيَخْتِمَنَّ اللّٰهُ عَلٰى قُلُوْبِهِمْ ثُمَّ لَيَكُوْنُنَّ مِنَ الْغَافِلِيْنَ". (رَوَاهُ مُسْلِمٌ)

۲۵۸ - حضرت ابوهریره رضی الله عنه او عبد الله بن عمر فاروق رضی الله عنهم نه روایت دے . چه دوارد حضرات تو په منبر د پاسه رسول الله صلی الله علیه وسلم نه واؤریدل . چه خلق دے د جُمعے ترک کولو نه منع شی . کنی نو الله تعالیٰ به د دوئ په زړونو باندے مُهرا ونکړی. او هغوئ شما ربه په غافلینو کښے اوشی. (مُسلمٌ)

۲۵۹ - وَعَنِ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُمَا اَنَّ رَسُوْلَ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ : "اِذَا جَاءَ اَحَدُكُمُ الْجُمُعَةَ فَلْيَغْتَسِلْ" (مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ)

۲۵۹ - حضرت عبد الله بن عمر فاروق رضی الله عنه بیان کوی چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل ، د جُمعے په ورځ ضرور غُسل کوئ .

(بُخاریٌ ومُسلمٌ)

۲۶۰ - وَعَنْ اَبِيْ سَعِيْدِ الْخُدْرِيِّ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ اَنَّ رَسُوْلَ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: "غُسْلُ الْجُمُعَةِ وَاجِبٌ عَلٰى كُلِّ مُحْتَلِمٍ". مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ!

اَلْمُرَادُ بِالْمُحْتَلِمِ : اَلْبَالِغُ : وَالْمُرَادُ بِالْوُجُوْبِ : وُجُوْبُ اخْتِيَارٍ

۲۶۰ - حضرت ابوسعید خدری رضی الله عنه نه روایت دے چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، هر بالغ د پاره د جُمعے غُسل ضروری دے . (بُخاریٌ ومُسلمٌ) مُحتلِم نه مراد بالغ دے . او وجوب نه مراد اختیاری دے . لکه یو سړے خپل ملګری ته دا اووائی، چه ستا د حق په ما واجب دے . مثلاً دلوبے

[1] عن ودعهم الجمعات" بضم لواو وسكون الدال و بالتعين للمهملة : اى تركهم لها ، .....

facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

كَقَوْلِ الرَّجُلِ لِصَاحِبِهِ حَقُّكَ وَاجِبٌ عَلَيَّ وَاللّٰهُ اَعْلَمُ ؛

تقاضا ده چه ډوډۍ دے اوخوړلے شی. دارنګ دجُمعے تقاضه داده، چه غُسل دے اوکړے شی - (ن)

۲۶۱- وَعَنْ سَمُرَةَ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "مَنْ تَوَضَّأَ يَوْمَ الْجُمُعَةِ فَبِهَا وَنِعْمَتْ [1] وَمَنِ اغْتَسَلَ فَالْغُسْلُ اَفْضَلُ".

رَوَاهُ اَبُوْدَاوُدَ، وَالتِّرْمِذِيُّ وَقَالَ حَدِيْثٌ حَسَنٌ ؛

۲۶۱- حضرت سمرہ بن جندب رضی الله عنه روایت دے، چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، چه دجُمعے په ورځ چاصرف اودس اوکړو، نو ددۀ داعمل هم ښۀ دے لیکن چاچه غُسل اوکړو، نوهغه ډیر فضیلت او زیات اجراوثواب والا کار اوکړو. (ابوداؤد اوترمذی روایت کړے دے اووئیلے دی، داحدیث حسن دے) -

۲۶۲- وَعَنْ سَلْمَانَ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: لَا يَغْتَسِلُ رَجُلٌ يَوْمَ الْجُمُعَةِ وَيَتَطَهَّرُ مَا اسْتَطَاعَ مِنْ طُهْرٍ وَيَدَّهِنُ مِنْ دُهْنِهِ اَوْ يَمَسُّ مِنْ طِيْبِ بَيْتِهِ ثُمَّ يَخْرُجُ فَلَا يُفَرِّقُ بَيْنَ اثْنَيْنِ ثُمَّ يُصَلِّيْ مَا كُتِبَ لَهُ ثُمَّ يُنْصِتُ اِذَا [2] تَكَلَّمَ الْاِمَامُ اِلَّا غُفِرَ لَهُ مَا بَيْنَهُ وَبَيْنَ الْجُمُعَةِ الْاُخْرٰى.

(رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ)

۲۶۲- حضرت سلمان (فارسی) رضی الله عنه نه روایت دے - چه رسول الله صلے الله علیه وسلم اوفرمائیل، کوم یوسړے هم چه دجُمعے په ورځ دا کار اوکړی، چه اول ډیر ښه طریقے سره غُسل اوکړی پاکی حاصل کړی بیا تیل اولګوی، کور کښے چه کومه خوشبوئی میسّر وی، هغے سره خپل ځان معطّر کړی بیا دجُمعے د مونځ نیت سره دکورنه اووځی، جومات ته تللو سره د دوۀ تنو پاخولو سره مینځ کښے کینی. بیا مقرره رکعتونه اداء کړی خاموشئ سره کینی اوخاموشئ سره خطبه واوړی نو نو دهغه دے جُمعے نه واخله تر بلے جُمعے پورے زمانه کښے چه کومه ګناه شوے وی هغه معاف کولے شی - (بُخاریؒ)

۲۶۳- وَعَنْ اَبِيْ هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ اَنَّ رَسُوْلَ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: "مَنِ اغْتَسَلَ يَوْمَ الْجُمُعَةِ غُسْلَ الْجَنَابَةِ ثُمَّ رَاحَ فِي السَّاعَةِ الثَّانِيَةِ فَكَاَنَّمَا قَرَّبَ بَقَرَةً، وَمَنْ رَاحَ فِي السَّاعَةِ الثَّالِثَةِ فَكَاَنَّمَا قَرَّبَ كَبْشًا اَقْرَنَ وَمَنْ رَاحَ فِي السَّاعَةِ الرَّابِعَةِ فَكَاَنَّمَا

۲۶۳- حضرت ابوهریره رضی الله عنه وائی چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، چه کوم سړے دجُمعے په ورځ اهتمام سره اسے غُسل اوکړی، لکه د جنابت غُسل چه دپاکئ اوصفائی پوره خیال ساتلو سره کولے شی او بیا په اول وخت کښے جومات ته لاړشی نوهغۀ ته به دومره ثواب ملاویږی څومره چه د خدائے پاک په لاره کښے داوښ قربانی کولو والا ته ملاویږی اوځوک چه په دویم

[1] فبها ونعمت "ای فبالرخصة اخذ ونعمت الرخصة وهی الوضوء ! [2] ثم ینصت" بضم التحتیة :

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

قَرَّبَ دَجَاجَةً وَمَنْ رَاحَ فِي السَّاعَةِ الْخَامِسَةِ فَكَأَنَّمَا قَرَّبَ بَيْضَةً فَإِذَا خَرَجَ الْإِمَامُ حَضَرَتِ الْمَلَائِكَةُ يَسْتَمِعُونَ الذِّكْرَ ؛ مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ.

قَوْلُهُ " غُسْلَ الْجَنَابَةِ " أَيْ غُسْلًا كَغُسْلِ الْجَنَابَةِ فِي الصِّفَةِ ؛

تایم باندے لاړشی هغه ته دغوا قربانی کولو برابر ثواب ملاویږی. دریم وخت کښے رسید ونکی ته د بنکرۀ ورکړه د قربانئ ثواب ملاویږی. څلورم وخت کښے چه څوک لاړشی هغهٔ ته د خدائے په لارۀ کښے د ورکړے شوی چرګے برابر ثواب ملاویږی، او پنځم وخت کښے تلونکی ته به د خدائے په لارۀ کښے د هګئ صدقه کونکی ثواب برابر ثواب ورکولے شی. او چه کله امام د خطبے د پارۀ راووځی نو فرشتے (د حساب کتاب دفتر بند کړی) خطبے آوریدلو د پارۀ راځی. (بُخاریؒ ومُسلمؒ)

حدیث کښے پنځه وختونو د نمر ختلو نه واخله د جُمعے د خطبے پورے د وخت تقسیمولو بیان شوے دے، چه اول وخت باندے راتللو سرہ به دا ثواب وی. دوئیم وخت کښے راتللو سرہ دا ! نو دے وختونو کښے چه څومرہ سړی هم د جُمعے د مونځ د پارۀ راځی هریو ته به برابر ثواب ملاویږی او د هغه وخت مناسبت سرہ به ملاویږی. (واللہ اعلم) (ن)

۲۶۴- وَعَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ذَكَرَ يَوْمَ الْجُمُعَةِ فَقَالَ : فِيهَا سَاعَةٌ لَا يُوَافِقُهَا عَبْدٌ مُسْلِمٌ وَهُوَ قَائِمٌ يُصَلِّي يَسْأَلُ اللّٰهَ شَيْئًا إِلَّا أَعْطَاهُ إِيَّاهُ " وَأَشَارَ بِيَدِهِ يُقَلِّلُهَا. (مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ)

۲۶۴- حضرت ابوهریره رضی الله عنه نه دا روایت هم دے، چه رسول الله صلی الله علیه وسلم د جُمعے د ورځے ذکر کولو وے فرمائیل، دے یو (مختصرشان) وخت دا سے دے تیریږی چه کچرته هغه یومسلمان بنده ته د مونځ کولو سرہ حاصل شی او دغه وخت کښے هغه دا الله تعالیٰ هر څهٔ چه اوغواړی نو الله تعالیٰ ئے هغه ته ورکوی. دے فرمائیلو په وخت نبی کریم صلی الله علیه وسلم لاس مبارک سره د ساعت مختصر کیدلو طرف ته اشاره اوکړه. (بُخاریؒ ومُسلمؒ)

۲۶۵- وَعَنْ أَبِي بُرْدَةَ بْنِ أَبِي مُوسَى الْأَشْعَرِيِّ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ، قَالَ عَبْدُ اللّٰهِ بْنُ عُمَرَ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُمَا أَسَمِعْتَ أَبَاكَ يُحَدِّثُ عَنْ رَسُولِ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي شَأْنِ سَاعَةِ الْجُمُعَةِ؟ قَالَ : قُلْتُ : نَعَمْ سَمِعْتُهُ يَقُولُ، سَمِعْتُ رَسُولَ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ : هِيَ مَا بَيْنَ أَنْ يَجْلِسَ الْإِمَامُ إِلَى أَنْ تُقْضَى الصَّلَاةُ ".

۲۶۵- حضرت ابوبرده بن ابی موسیٰ اشعری رضی الله عنه وائی چه ما د حضرت عبدالله بن عمر فاروق رضی الله عنهما نه تپوس اوکړو چه آیا تا د خپل والد نه د جُمعے د (قبولیت) د وخت متعلق د نبی کریم صلی الله علیه وسلم نه څهٔ حدیث آوریدلے دے؟ ما اووئیل، هو. ما د رسول الله صلی الله علیه وسلم نه دا فرمائیل واوریدل چه هغه د (قبولیت) وخت د امام ممبر ته د ختلو او د مونځ تمامیدلو پورے دے مینځ کښے راځی".

(رَوَاهُ مُسْلِمٌ)

(مُسلمؒ)

facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

۲۶۶- **وعن** اَوْسِ بْنِ اَوْسٍ رَضِیَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَسَلَّمَ: اِنَّ مِنْ اَفْضَلِ اَیَّامِکُمْ یَوْمُ الْجُمُعَةِ فَاَکْثِرُوْا عَلَیَّ مِنَ الصَّلٰوةِ فِیْهِ، فَاِنَّ صَلٰوتَکُمْ مَّعْرُوْضَةٌ عَلَیَّ". رَوَاهُ اَبُوْدَاوُدَ بِاِسْنَادٍ صَحِیْحٍ!

۲۶۶- حضرت اوس بن اوس رضی الله عنه فرمائی چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، ستاسو ورځو کښے د ټولو نه بهتره ورځ دجمعے ده، نو دے ورځ کښے ما باندے کثرت سره درود وائی - ځکه چه ستاسو لیږلے شوے درود ما ته پیش کولے شی -
(ابوداؤد صحیح اسناد وسره روایت کړے دے)

باب ۶۸

بَابُ اِسْتِحْبَابِ سُجُوْدِ الشُّکْرِ عِنْدَ حُصُوْلِ نِعْمَةٍ ظَاهِرَةٍ اَوْ اِنْدِفَاعِ بَلِیَّةٍ ظَاهِرَةٍ!

د شکر سجدے کولو مستحب والا بیان کښے د ظاهره نعمت د حاصلیدو یا د ظاهره مصیبت د لرے کیدو په وخت کښے!

ف:- دے باب کښے صرف یو حدیث دے- سجده دوه قسمه وی یو شرعی دویمه لغوی، د مونځ سجدے او د تلاوت سجده، دا شرعی شمارلے شی او دځه نعمت د حصول یا دځه آفت او مصیبت نه خلاصی باندے چه کومه سجده کولے شی هغے ته د شکر سجده وائی - او دے ته لغوی سجده وائی - شکر ژبے سره هم کولے شی - او د عاجزئ سر ښکته کولو سره هم! دے حدیث نه داهم معلومیږی چه سجده کښے دُعا هم غوښتلے شی - د دے وجهے نه د سجدے یو ضمنی قسم سجده دُعا هم کیدے شی - د سجدهٔ عبادت پشان سجدهٔ شکر هم د پاکئ په حالت کښے پکار ده - (ن)

(نبوی حدیث)

۲۶۷- **عَنْ** سَعْدِ بْنِ اَبِیْ وَقَّاصٍ رَضِیَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ: خَرَجْنَا مَعَ رَسُوْلِ اللّٰهِ صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَسَلَّمَ مِنْ مَکَّةَ نُرِیْدُ الْمَدِیْنَةَ، فَلَمَّا کُنَّا قَرِیْبًا من عَزْوَرَاءَ[1] نَزَلَ ثُمَّ رَفَعَ یَدَیْهِ فَدَعَا اللّٰهَ سَاعَةً ثُمَّ خَرَّ سَاجِدًا فَمَکَثَ طَوِیْلًا، ثُمَّ قَامَ فَرَفَعَ یَدَیْهِ سَاعَةً ثُمَّ خَرَّ سَاجِدًا- فَعَلَهٗ ثَلَاثًا- وَقَالَ "اِنِّیْ سَاَلْتُ رَبِّیْ وَ شَفَعْتُ لِاُمَّتِیْ

۲۶۷- حضرت سعد بن ابی وقاص رضی الله عنه وائی، چه مونږ د رسول الله صلی الله علیه وسلم په ملګرتیا کښے مدینے منورے ته د تللو په اراده سره د مکے مکرمے نه اووتلو چه کله مونږ مقام عَزْوَرَاء ته اورسیدلو نو رسول الله صلی الله علیه وسلم سورلئ نه راکوز شو- اولږ وخت دپاره ئے لاسونه اوچت کړل دُعا کښے مشغول شو چه فوراً سجده باندے پریوتلو او ډیره اوږده سجده ئے اوکړه بیا ئے سجدے نه سر اوچت کړو څه ساعت ئے دُعا کوله اوبیا ئے

[1] "عزوراء" بفتح العین المهملة وسکون الزای وفتح الواو و راء مهملة، موضع القریب من مکة.

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

فَاَعْطَانِیْ ثُلُثَ اُمَّتِیْ فَخَرَرْتُ سَاجِدًا لِرَبِّیْ شُکْرًا ثُمَّ رَفَعْتُ رَاْسِیْ فَسَاَلْتُ رَبِّیْ لِاُمَّتِیْ فَاَعْطَانِیْ ثُلُثَ اُمَّتِیْ فَخَرَرْتُ سَاجِدًا لِرَبِّیْ شُکْرًا ثُمَّ رَفَعْتُ رَاْسِیْ فَسَاَلْتُ رَبِّیْ لِاُمَّتِیْ فَاَعْطَانِیْ الثُّلُثَ الْاٰخَرَ فَخَرَرْتُ سَاجِدًا لِرَبِّیْ۔"

(رَوَاهُ اَبُوْدَاوٗدَ)

سجده اوکړه. دا عمل نبی کریم صلی الله علیه وسلم درے ځله اوکړو او فارغیدلو نه وروسته ئے ارشاد اوفرمائیلو۔ ما د خپل اُمّت بخشش دپاره د الله تعالیٰ نه دُعا غوښتله نو درے حصے اُمت په حق کښے ځما سفارش قبول شو ما دے باره کښے سجده اداکولو سره دوباره د باقی اُمّت دپاره دُعا اوغوښتله نو مزید دیو ثلث اُمت دپاره ځما سفارش قبول شو نو ما داظهار تشکر دپاره دویمه سجده اداء کړه او هغے نه وروسته بیا د باقی ثلث دپاره ماعرض اوکړو نو الله تعالیٰ د آخری درّے حصے (ثلث) مغفرت قبول کړو دے وجهے نه زهٔ بیا درّیم ځل سجده باندے پریوتلم۔ (ابوداؤد)

باب ۶۹

بَابُ فَضْلِ قِيَامِ اللَّيْلِ! د تهجّد و فضیلت او ترغیب!

ف:- دے باب کښے درّے قرآنی آیتونه او اووه ویشت احادیث دی۔ د فرض مونځونو نه وروسته نورو مونځونو کښے په اعتبار دا هميت او ثواب هومره د تهجّد مونځ د ټولو نه زیات دے د رسول الله صلی الله علیه وسلم په نزد د دے مرتبه څومره وه د دے اندازه خو به تاسو ته دے باب کښے ذکر شوے وایاتو نه پوره معلومه شی او د دے اثر او برکت کچرته معلومول غواړی نو د اولیاء الله د سیرتونو مطالعه اوکړئ چه هغوئ د دے مونځ په برکت سره څرنګه خپل انجام بنائسته کړلو او څومره د فضل او کمال مراتب ئے حاصل کړل۔

قُرب الٰهی او تجلیات ربانی، او انعامات او اعزازات رحمانی د دے مونځ په دولت سره حاصل شول او حاصلیږی۔ د شپے څه وخت اوده کیدلو نه پس پاڅیدلو سره شوی مونځ ته د تهجّد مونځ وئیلے شی۔ نیمے شپے نه وروسته صبح صادق پورے د دے وخت دے۔ دے کښے د دوه ګو نه واخله دولس رکعتونو پورے کیدے شی۔ ریښتینے خبره دا ده، چه د تهجد و پابندئ سره الله تعالیٰ خپل بنده باندے د عنایاتو او کراماتو باران کوی او چه کوم ظاهری او باطنی دولت ورکوی۔ د هغے کیفیت او کمیت په الفاظو کښے نشی بیانیدلے۔ اَللّٰهُمَّ اَرْزُقْنَا۔ (ن)

(قرآنی آیتونه)

۸- قَالَ اللّٰهُ تَعَالٰی[1] وَمِنَ اللَّيْلِ فَتَهَجَّدْ بِهٖ نَافِلَةً لَّكَ، عَسٰى

۸- د شپے حصه کښے تهجّد کوه، چه ستاسو د پاره (د فرض نه) یو زیاتی

[1] سورة الاسراء آیة ۷۹

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

اَنْ يَبْعَثَكَ رَبُّكَ مَقَامًا مَحْمُوْدًا!

عبادت دے - اُمید دے چه د دے په ذریعه ستاسو رب تاسو ته مقام محمود درکړی -

۹- وَقَالَ تَعَالٰى [1] تَتَجَافٰى [2] جُنُوْبُهُمْ عَنِ الْمَضَاجِعِ" الاٰية:

۹- د هغوئ اړخونه د بسترو نه جُدا اوسیږی (یعنی زیات وخت د شپے عبادت کښے تیروی)!

۱۰- وَقَالَ تَعَالٰى [3] كَانُوْا قَلِيْلًا مِّنَ اللَّيْلِ مَا يَهْجَعُوْنَ [4]"!

۱۰- دا خلق د شپے ډیرکم خوب کوی -

(نبوی احادیث)

۲۶۸- وَعَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُمَا قَالَتْ: كَانَ النَّبِيُّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُوْمُ مِنَ اللَّيْلِ حَتّٰى تَتَفَطَّرَ [5] قَدْمَاهُ فَقُلْتُ لَهُ: لِمَ تَصْنَعُ هٰذَا يَارَسُوْلَ اللّٰهِ وَقَدْ غُفِرَ لَكَ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِكَ وَمَا تَأَخَّرَ؟ قَالَ اَفَلَا اَكُوْنُ عَبْدًا شَكُوْرًا، مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ وَعَنِ الْمُغِيْرَةِ نَحْوُهُ مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ:

۲۶۸- اُم المؤمنین حضرت عائشه صدیقه رضی الله عنها فرمائی چه رسول الله صلی الله علیه وسلم به د تهجّد په مونځ کښے دومره اُوږد قیام کولو، چه قدم مبارک به ئے د پرسوب دوجے نه اوچودلو - ما به چه دا حالت اولیدو، نو وئیل به مے یا رسول الله! دومره مشقت ولے؟ ستاسو تولے خطا کانے (کجرته وی) الله تعالیٰ معاف کړی دی! نو نبی کریم صلے الله علیه وسلم به جواب کښے فرمائیل (دا صحیح ده لیکن) ولے زهٔ به شکر کونکے بنده نهٔ جوړیږم!! (حضرت مغیره رضی الله عنه هم د دے مضمون روایت نقل شوے دے) (بُخاریؒ ومُسلمؒ)

۲۶۹- وَعَنْ عَلِيٍّ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ اَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ طَرَقَهٗ وَفَاطِمَةَ لَيْلًا فَقَالَ: اَلَا تُصَلِّيَانِ؟" - مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ!

طَرَقَهٗ: اَتَاهُ لَيْلًا -

۲۶۹- امیرالمؤمنین حضرت علی کرم الله وجهه فرمائی چه یوه شپه نبی کریم صلی الله علیه وسلم ځما او د فاطمه رضی الله عنها خواته تشریف راوړو او وے فرمائیل، تاسو د شپے د (تهجّد) مونځ ولے نهٔ کوئ؟ (بُخاریؒ ومُسلمؒ)

۲۷۰- وَعَنْ سَالِمِ بْنِ عَبْدِ اللّٰهِ بْنِ عُمَرَ بْنِ الْخَطَّابِ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُمْ عَنْ اَبِيْهِ اَنَّ رَسُوْلَ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: نِعْمَ الرَّجُلُ عَبْدُ اللّٰهِ لَوْ كَانَ يُصَلِّيْ مِنَ اللَّيْلِ" قَالَ سَالِمٌ: فَكَانَ عَبْدُ اللّٰهِ

۲۷۰- حضرت سالم بن عبد الله بن عمر فاروق رضی الله عنهم وائی چه ځما والد به وئیل، چه یوځل رسول الله صلی الله علیه وسلم او فرمائیل، عبد الله به ډیر ښه سړے شی کچرته هغه د شپے مونځ هم شروع کړی. سالم وائی چه د دے نه

[1] سورة السجدة آية ۱۶ [2] "تتجافى" اى ترفع "جنوبهم عن المضاجع" اى الفرش ومواضع النوم: [3] سورة الذاريات آية ۱۷ [4] "مايهجعون" اى يتنامون: [5] "تتفطر قدماه" بفتح الفاء والمهملة اى: تتشقق!

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

بَعْدَ ذٰلِكَ لَا يَنَامُ مِنَ اللَّيْلِ اِلَّا قَلِيْلًا - مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ !

وروسته به څه پلار د شپې ډیرکم اوده کیدلو (زیات وخت به ئې عبادت کولو).
(بُخاریؒ ومُسلمؒ)

۲۷۱- وَعَنْ عَبْدِ اللّٰهِ بْنِ عَمْرِو بْنِ الْعَاصِ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُمَا قَالَ: قَالَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "يَا عَبْدَ اللّٰهِ لَا تَكُنْ مِثْلَ فُلَانٍ ! كَانَ يَقُوْمُ اللَّيْلَ فَتَرَكَ قِيَامَ اللَّيْلِ".

(مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ)

۲۷۱- حضرت عبد الله بن عمرو بن عاص رضی الله عنهما وائی، چه رسول الله صلی الله علیه وسلم دے مخاطب کړو، وے فرمائیل، عبد الله کوره، د فلانکی په شان مهٔ کیږه چه هغه د شپې مونځ څه زمانه خواوکړو لیکن بیائے پریښودو-
(بُخاریؒ ومُسلمؒ)

۲۷۲- وَعَنِ ابْنِ مَسْعُوْدٍ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ: ذُكِرَ عِنْدَ النَّبِيِّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ رَجُلٌ نَامَ لَيْلَةً حَتّٰى اَصْبَحَ قَالَ: "ذَاكَ رَجُلٌ بَالَ الشَّيْطَانُ فِيْ اُذُنَيْهِ اَوْ قَالَ اُذُنِهِ، مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ !

۲۷۲- حضرت عبد الله بن مسعود رضی الله عنه نه روایت دے چه د رسول الله صلی الله علیه وسلم په خدمت کښے دا سړی نسبت کښے تپوس اوشو چه تر له شپه اوده وی!" نبی کریم صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، دچا په دواړو غوږونو یائے اوفرمائیل، یوغوږ کښے شیطان مُتیازے اوکړی، هغه دا رنګ سړے کیدے شی- (بُخاریؒ و مُسلمؒ)

۲۷۳- وَعَنْ اَبِيْ هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ اَنَّ رَسُوْلَ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ "يَعْقِدُ الشَّيْطَانُ عَلٰى قَافِيَةِ رَاْسِ اَحَدِكُمْ اِذَا هُوَ نَامَ ثَلَاثَ عُقَدٍ، يَضْرِبُ عَلٰى كُلِّ عُقْدَةٍ عَلَيْكَ لَيْلٌ طَوِيْلٌ فَارْقُدْ، فَاِنِ اسْتَيْقَظَ فَذَكَرَ اللّٰهَ تَعَالٰى اِنْحَلَّتْ عُقْدَةٌ، فَاِنْ تَوَضَّاَ اِنْحَلَّتْ عُقْدَةٌ فَاِنْ، صَلّٰى اِنْحَلَّتْ عُقْدَهٗ كُلُّهَا فَاَصْبَحَ نَشِيْطًا طَيِّبَ النَّفْسِ وَاِلَّا اَصْبَحَ خَبِيْثَ النَّفْسِ كَسْلَانَ". مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ "قَافِيَةَ الرَّاْسِ": اٰخِرُهٗ.

۲۷۳- حضرت ابوهریره رضی الله عنه نه روایت دے- چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، ستاسو نه دهریو په څټ باندے د شیطان درے غوټے اچولے شی د خوب په حالت کښے او په هره غوټه کښے پوکی کوی چه لا تر اوسه ډیره شپه پرته ده، اوده شه"! کچرته دهغهٔ سترګے پرانستے شی او د الله پاک نوم واخلی نو یوه غوټه پرانستے شی او پاځی اودس اوکړی نو دوئیمه غوټه هم کولاؤ شی او دے سره مونځ هم اوکړی نو ټولے غوټے خلاصے شی. اوبیا دهغه صبا ډیر ښائسته (خوشګوار) وی- اوهغه خوشحاله تروتازه بیدار شی. کنی نو دهغه صبا ډیر خراب او واهیات والا وی). (بُخاریؒ ومُسلمؒ)

قَافِيَةُ الرَّاْسِ: د سر آخری حصه څټ.

۲۷۴- وَعَنْ عَبْدِ اللّٰهِ بْنِ

۲۷۴- حضرت عبد الله بن سلام رضی

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

سلام رضی اللہ عنہ ان النبی صلی اللہ علیہ وسلم قال: ایھا الناس افشوا السلام واطعموا الطعام وصلوا باللیل والناس نیام تدخلوا الجنۃ بسلام۔ رواہ الترمذی وقال حدیث حسن صحیح!

اللہ عنہ نه روایت دے چه نبی کریم صلی اللہ علیه وسلم اوفرمائیل، خلقو! سلام ته رواج ورکړئ. دابنه ځوړکړئ، اوږد ته پوهئ ورکړئ، چه خلق اوده وی، نو تاسو پاځئ، مونځ اوکړئ نو سلامتیا سره به جنت ته داخل شئ۔

(ترمذی روایت اوکړو او وے وئیل، چه داحدیث حسن صحیح دے)

۲۷۵- وعن ابی ھریرۃ رضی اللہ عنہ قال: قال رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم: "افضل الصیام بعد رمضان شھر اللہ المحرم وافضل الصلوۃ بعد الفریضۃ صلوۃ اللیل۔ رواہ مسلم!

۲۷۵- حضرت ابوهریره رضی الله عنه وائی چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل چه د رمضان نه وروسته افضله روژه د الله میاشت محرم ده او فرض مونځونو وروسته افضل مونځ د شپے مونځ (تهجد) دے۔

(مسلم)

۲۷۶- وعن ابن عمر رضی اللہ عنہ ان النبی صلی اللہ علیہ وسلم قال: "صلوۃ اللیل مثنی، فاذا خفت الصبح فاوتر بواحدۃ" (متفق علیہ)

۲۷۶- حضرت عبد الله بن عمر فاروق رضی الله عنهما نه روایت دے، چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، د شپے مونځ اوتهجد دوه دوه رکعتونه کوئ او چه وخت تنګ شی او د صباختلو ویره وی نو یو رکعت اوکړئ۔ دا وتر (طاق) اوکړهوئ۔ (بخاری و مسلم)

۲۷۷- وعنه قال کان النبی صلی اللہ علیہ وسلم یصلی من اللیل مثنی ویوتر برکعۃ۔ (متفق علیہ)

۲۷۷- حضرت عبد الله بن عمر فاروق رضی الله عنهما نه دا روایت هم دے، چه نبی کریم صلی الله علیه وسلم به د شپے مونځ (تهجد) دوه دوه رکعته کول اوبو رکعت کولو سره ئے داطاق کړهول۔ (بخاری مسلم)

۲۷۸- وعن انس رضی اللہ عنہ قال کان رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم یفطر من الشھر حتی نظن ان لا یصوم منہ، ویصوم حتی نظن ان لا یفطر منہ شیئا وکان لا تشاء ان تراہ من اللیل

۲۷۸- حضرت انس بن مالک رضی الله عنه وائی، چه رسول الله صلی الله علیه وسلم به څنے میاشت کښے دومره زما نه روژه پریښودله، چه هموښ به دا خیال راغے، چه دے میاشت کښے به هغوی یوه روژه هم نه نیسی۔ او څنے میاشت کښے به ئے دارنګ پے درپے روژے نیولے، چه هموښ به دا خیال راغے، چه دے میاشت

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

مُصَلِّيًا إِلَّا رَأَيْتَهُ وَلَا نَائِمًا إِلَّا رَأَيْتَهُ رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ ۔

کښے به هغوئ د روژے ناغه نه کوی۔ او کچرته تا به داغوښتل چه ته هغوئ ویده، په یوه شپه کښے مونځ کونکے اونه کورے نوتا ته به دے موقعه هم ملاویده، اوکه دا به دے غوښتل چه هغوئ کومه شپه اوده بیا نه موښ نودا به دے هم لیدلے شو! (بخاریؒ)

(یعنی د نبی کریم صلی الله علیه وسلم ژوند معتدل وُو، هرقسم کیفیات او حالات به تلل راتلل۔ روژه به ئے هم نیوله۔ افطار به ئے هم کولو. د شپے به اوده کیدل هم او توله شپه به ئے عبادت کښے هم تیروله۔ (ن))

۲۷۹۔ وَعَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهَا اَنَّ رَسُوْلَ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ يُصَلِّيْ اِحْدٰى عَشْرَةَ رَكْعَةً تَعْنِيْ فِي اللَّيْلِ يَسْجُدُ السَّجْدَةَ مِنْ ذٰلِكَ قَدْرَ مَا يَقْرَأُ اَحَدُكُمْ خَمْسِيْنَ اٰيَةً قَبْلَ اَنْ يَرْفَعَ رَأْسَهُ وَيَرْكَعُ رَكْعَتَيْنِ قَبْلَ صَلٰوةِ الْفَجْرِ ثُمَّ يَضْطَجِعُ عَلٰى شِقِّهِ الْاَيْمَنِ حَتّٰى يَأْتِيَهُ الْمُنَادِيْ لِلصَّلٰوةِ؛ (رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ)

۲۷۹۔ اُم المؤمنین حضرت عائشه صدیقه رضی الله عنها فرمائی، چه رسول الله صلی الله علیه وسلم به د شپے مونځ کښے یوولس رکعتونه کول، سجده به ئے دومره اوږده کوله چه څومره وخت کښے تاسو نه څوک پنځوس آیتونه لولی۔ بیا به ئے د فجر (صبا) مونځ نه مخکښے دوه رکعتونه اداء کړل۔ بیا به ئے په ښی آړخ (اړه) پرته واچوله، تر هغے چه مؤذن به د مونځ اطلاع ورکولو دپاره راغے۔ (بخاریؒ)

۲۸۰۔ وَعَنْهَا قَالَتْ مَا كَانَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَزِيْدُ فِيْ رَمَضَانَ وَلَا فِيْ غَيْرِهٖ عَلٰى اِحْدٰى عَشْرَةَ رَكْعَةً: يُصَلِّيْ اَرْبَعًا فَلَا تَسْأَلْ عَنْ حُسْنِهِنَّ وَطُوْلِهِنَّ. ثُمَّ يُصَلِّيْ اَرْبَعًا فَلَا تَسْأَلْ عَنْ حُسْنِهِنَّ وَطُوْلِهِنَّ ثُمَّ يُصَلِّيْ ثَلَاثًا۔ فَقُلْتُ يَا رَسُوْلَ اللّٰهِ اَتَنَامُ قَبْلَ اَنْ تُوْتِرَ؟ فَقَالَ: "يَا عَائِشَةُ اِنَّ عَيْنَيَّ تَنَامَانِ وَلَا يَنَامُ قَلْبِيْ". (مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ)

۲۸۰۔ اُم المؤمنین رضی الله عنها نه دا روایت هم دے۔ چه رسول الله صلی الله علیه وسلم به رمضان یا غیر رمضان هیڅ یوه زمانه کښے هم د شپے مونځ کښے یوولس آیتونو باندے اضافه نه کوله۔ نبی کریم صلے الله علیه وسلم به اول څلور رکعتونه اداء کول او فرمائیل به ئے۔ نو د هغے داوږدوالی اوښه والی تپوس مه کوه۔ دے نه وروسته به ئے هم څلور رکعتونه اداء کول۔ د هغے داوږدوالی اوغوړه والی کیفیت دبیان نه بهر دے۔ بیا به ئے درے رکعتونه (وتر) کول! ما به تپوس کولو یا رسول الله! ولے تاسو وتر نه مخکښے اوده کیږئ هم؟ نو فرمائیل به ئے (که زۀ اوده هم شم نو ولے؟) خُما سترګے پټیږی لیکن خُما زړه ئے بیداروی۔ (بخاریؒ ومسلمؒ)

۲۸۱۔ وَعَنْهَا اَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى

۲۸۱۔ اُمّ المؤمنین رضی الله عنها داهم

Downloaded By: Afghan Salar Library

اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ بَدَأَ مُؤَوَّلَ اللَّيْلِ وَيَقُومُ آخِرَهُ فَيُصَلِّيْ!
(مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ)

فرمائی، چه نبی کریم صلی الله علیه وسلم به اوله شپه کښے اودۀ کیدو او آخری شپه کښے به ویښیدلو، مونځ (تهجّد) به ئے کولو - (بُخاریؒ ومُسلمؒ)

۲۸۲- وَعَنْ ابْنِ مَسْعُوْدٍ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ: صَلَّيْتُ مَعَ النَّبِيِّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَيْلَةً فَلَمْ يَزَلْ قَائِمًا حَتّٰى هَمَمْتُ بِأَمْرِ سُوْءٍ قِيْلَ: مَا هَمَمْتَ؟ قَالَ: هَمَمْتُ أَنْ أَجْلِسَ وَأَدَعَهُ۔
(مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ)

۲۸۲- حضرت عبد الله بن مسعود رضی الله عنه نه روایت دے - چه یوځل د شپے مونځ کښے زهٔ د رسول الله صلی الله علیه وسلم سره شریک شوم - د هغوئ قیام دومره اوږد شو، چه ما مختلف قِسم سوچونه شروع کړل - هغه نه ټیوس اوشو، تا سو څه سوچونه کول؟ وے وئیل، ما سوچ کولو چه یا کینم یا خو نیت مات کړم - (بُخاریؒ ومُسلمؒ)

۲۸۳- وَعَنْ حُذَيْفَةَ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ: صَلَّيْتُ مَعَ النَّبِيِّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ذَاتَ لَيْلَةٍ فَافْتَتَحَ الْبَقَرَةَ فَقُلْتُ: يَرْكَعُ عِنْدَ الْمِائَةِ ثُمَّ مَضٰى، فَقُلْتُ: يُصَلِّيْ بِهَا فِيْ رَكْعَةٍ، فَمَضٰى فَقُلْتُ: يَرْكَعُ بِهَا ثُمَّ افْتَتَحَ النِّسَاءَ فَقَرَأَهَا ثُمَّ افْتَتَحَ آلَ عِمْرَانَ فَقَرَأَهَا يَقْرَأُ مُتَرَسِّلًا[1] إِذَا مَرَّ بِآيَةٍ فِيْهَا تَسْبِيْحٌ سَبَّحَ إِذَا مَرَّ بِسُؤَالٍ سَأَلَ وَإِذَا مَرَّ بِتَعَوُّذٍ تَعَوَّذَ ثُمَّ رَكَعَ فَجَعَلَ يَقُوْلُ: سُبْحَانَ رَبِّيَ الْعَظِيْمِ فَكَانَ رُكُوْعُهُ نَحْوًا مِّنْ قِيَامِهِ ثُمَّ قَالَ: سَمِعَ اللّٰهُ لِمَنْ حَمِدَهُ رَبَّنَا لَكَ الْحَمْدُ، ثُمَّ قَامَ طَوِيْلًا قَرِيْبًا مِّمَّا رَكَعَ ثُمَّ سَجَدَ فَقَالَ: سُبْحَانَ رَبِّيَ الْأَعْلٰى فَكَانَ سُجُوْدُهُ قَرِيْبًا مِّنْ قِيَامِهِ!
(رَوَاهُ مُسْلِمٌ)

۲۸۳- حضرت حذیفه رضی الله عنه وائی، چه یوه شپه زهٔ رسول الله صلی الله علیه وسلم سره مونځ کښے شریک شوم هغوئ سورهٔ بقره شروع کړه - نو ځما خیال وُو چه سل آیتونه به لولی نو رکوع به اوکړی - چه کله سل آیتونه پوره شول نو ما سوچ کولو یو رکعت کښے به سورهٔ بقره ختم کړی نو رکوع به اوکړی - لیکن هغوئ د بقره نه وروسته نسآء شروع کړه هغه ئے ختم کړو سورهٔ آل عمران ئے شروع کړو - هغوئ به تلاوت هم ترتیل سره اود پوره حقوقو اداء کولو لحاظ کولو سره آل عمران ئے شروع کړو - کچرته آل عمران ئے شروع کړو - هغوئ به تلاوت هم ترتیل سره اود پوره حقوقو اداء کولو لحاظ کولو سره کولو کچرته د تسبیح آیت به راغے نو هغوئ به تسبیح وئیل د سوال آیت سره به ئے سوال کولو او د تعوّذ آیت سره به ئے تعوّذ وئیلو - بیا هغوئ رکوع اوکړه او هغے کښے ئے تسبیح سبحان ربّی العظیم وئیل شروع کړل نو د هغوئ رکوع هم د قیام په مقدار اوږده شوه چه کله ئے رکوع نه سر اوچت کړو قیام ئے اوکړو نو هغه هم د رکوع برابر اوږد وُو بیائے سجده اوکړه اوسبحان ربی الاعلیٰ وئیلے شروع کړل نو هغه هم دومره اوږده وه څومره چه د هغوئ رض

[1] مترسلاً: الترسل: ترتیل الحروف واداؤها حقها۔

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

قیام وکړو۔ (مُسلمٌ)

۲۸۴- وَعَنْ جَابِرٍ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ: سُئِلَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ اَيُّ الصَّلٰوةِ اَفْضَلُ؟ قَالَ: "طُوْلُ الْقُنُوْتِ" رَوَاهُ مُسْلِمٌ! اَلْمُرَادُ بِالْقُنُوْتِ: اَلْقِيَامُ!

۲۸۴- حضرت جابر رضی الله عنه نه روایت دے، چه رسول الله صلی الله علیه وسلم نه تپوس اوشو چه کوم یو مونځ افضل دے؟ نبی کریم صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، کوم مونځ کښے چه قیام اوږد وی۔ (مُسلمٌ) د قنوت: نه مراد قیام دے.

۲۸۵- وَعَنْ عَبْدِ اللّٰهِ بْنِ عَمْرِو بْنِ الْعَاصِ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ اَنَّ رَسُوْلَ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: "اَحَبُّ الصَّلٰوةِ اِلَى اللّٰهِ صَلٰوةُ دَاوٗدَ وَاَحَبُّ الصِّيَامِ اِلَى اللّٰهِ صِيَامُ دَاوٗدَ: كَانَ يَنَامُ نِصْفَ اللَّيْلِ وَيَقُوْمُ ثُلُثَهٗ وَيَنَامُ سُدُسَهٗ وَيَصُوْمُ يَوْمًا وَيُفْطِرُ يَوْمًا! (مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ)

۲۸۵- حضرت عبدالله بن عمرو بن عاص رضی الله عنه نه روایت دے. چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، چه د الله تعالیٰ په نزد باندے مونځونو کښے د داؤد علیه السلام مونځ او په روژو کښے د داؤد علیه السلام روژه محبوب اوخوښه ده. هغه به نیمه شپه اوده کیدلو، او دریمه حصه کښے به مونځ دپاره اودریدو. او بیا به دشپے شپږمه حصه کښے اوده کیدلو. یوه ورځ به ئے روژه نیوله اویوه ورځ به ئے افطار (ناغه) کوله۔ (بُخاریٌ ومُسلمٌ)

۲۸۶- وَعَنْ جَابِرٍ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُوْلَ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُوْلُ: "اِنَّ فِي اللَّيْلِ لَسَاعَةً لَا يُوَافِقُهَا رَجُلٌ مُسْلِمٌ يَسْاَلُ اللّٰهَ تَعَالٰى خَيْرًا مِّنْ اَمْرِ الدُّنْيَا وَالْاٰخِرَةِ اِلَّا اَعْطَاهُ اِيَّاهُ وَذٰلِكَ كُلَّ لَيْلَةٍ! رَوَاهُ مُسْلِمٌ!

۲۸۶- حضرت جابر رضی الله عنه وائی. چه ما د رسول الله صلی الله علیه وسلم نه داآوریدلی دی: چه شپه کښے یو ساعت داسے راځی، چه د هغه وخت څوک مسلمان د الله تعالیٰ نه د دُنیا او آخرت څه خیر اوغواړي نو الله تعالیٰ هغه ورکوی او دا وخت هره شپه کښے وی. (مُسلمٌ)

۲۸۷- وَعَنْ اَبِيْ هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ اَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: "اِذَا قَامَ اَحَدُكُمْ مِنَ اللَّيْلِ فَلْيَفْتَتِحِ الصَّلٰوةَ بِرَكْعَتَيْنِ خَفِيْفَتَيْنِ (رَوَاهُ مُسْلِمٌ)

۲۸۷- حضرت ابوهریره رضی الله عنه نه روایت دے. چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، چه تاسو نه څوک کله د شپے مونځ کولو دپاره پاڅی، نو هغهٔ له پکار دی چه د شروع دوه رکعته مختصر اولنډ اوکړی. (مُسلمٌ)

۲۸۸- وَعَنْ عَآئِشَةَ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهَا قَالَتْ: كَانَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ اِذَا قَامَ مِنَ اللَّيْلِ اِفْتَتَحَ صَلٰوتَهٗ بِرَكْعَتَيْنِ خَفِيْفَتَيْنِ (رَوَاهُ مُسْلِمٌ)

۲۸۸- اُم المؤمنین حضرت عائشه صدیقه رضی الله عنها فرمائی، چه رسول الله صلی الله علیه وسلم چه به کله د شپے مونځ کولو او قیام به ئے کولو، نو د شروع اول دوه رکعتونه به ئے مختصر کول. (مُسلمٌ)

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

۲۸۹- وَعَنْهَا رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهَا قَالَتْ كَانَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا فَاتَتْهُ الصَّلٰوةُ مِنْ وَجَعٍ أَوْ غَيْرِهِ صَلَّى مِنَ النَّهَارِ ثِنْتَيْ عَشْرَةَ رَكْعَةً. رَوَاهُ مُسْلِمٌ!

۲۸۹- اُمّ المؤمنین حضرت صدیقه رضی الله عنها فرمائی، چه رسول الله صلی الله علیه وسلم نه به کله د شپې مونځ دځه تکلیف وغیره په وجه پاتے شو، نو هغوئ به د ورځے په وخت دولس رکعتونه کول. (مُسلم)

۲۹۰- وَعَنْ عُمَرَ بْنِ الْخَطَّابِ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: مَنْ نَامَ عَنْ حِزْبِهِ لَهٗ أَوْ عَنْ شَيْءٍ مِنْهُ فَقَرَأَهُ فِيمَا بَيْنَ صَلٰوةِ الْفَجْرِ وَصَلٰوةِ الظُّهْرِ كُتِبَ لَهٗ كَأَنَّمَا قَرَأَهُ مِنَ اللَّيْلِ. (رَوَاهُ مُسْلِمٌ)

۲۹۰- امیرالمؤمنین حضرت عمر فاروق رضی الله عنه نه روایت دے. چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، چه د چا نه د هغهٔ د شپې وظیفه یا معمول پاتے شی. اوهغه د صبا اوما زیګر ترمینځ پوره کړی، **نو هغه** داسے ده لکه چه د شپے ادا کړه. (مُسلمؒ)

۲۹۱- وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ رَحِمَ اللّٰهُ رَجُلًا قَامَ مِنَ اللَّيْلِ فَصَلّٰى وَأَيْقَظَ امْرَأَتَهٗ فَإِنْ أَبَتْ نَضَحَ فِيْ وَجْهِهَا الْمَاءَ رَحِمَ اللّٰهُ امْرَأَةً قَامَتْ مِنَ اللَّيْلِ فَصَلَّتْ وَأَيْقَظَتْ زَوْجَهَا فَإِنْ أَبٰى نَضَحَتْ فِيْ وَجْهِهِ الْمَاءَ. رَوَاهُ أَبُوْدَاوُدَ بِإِسْنَادٍ صَحِيْحٍ!

۲۹۱- حضرت ابوهریره رضی الله عنه نه روایت دے. چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، **هغه سړی** باندے دالله تعالیٰ لوئے کرم وی چه د شپې مانځه دپاره پاڅی او بیا خپله ښځه هم راویښه کړی. که هغه ویښه نشی نو اوبوڅاڅکی پرے وشیندی راویښه ئے کړی. او دالله تعالیٰ کرم هغه ښځه باندے هم وی **چه** پخپله د شپې مانځه دپاره پاڅی او خپل **خاوند هم** هم راویښ کړی. او **که** هغه نه ویښیږی، نو د اوبوڅاڅکو ترمکه کولو سره ئے راویښ کړی. (ابوداؤد صحیح اسناد وسره روایت کړے دے)

۲۹۲- وَعَنْهُ وَعَنْ أَبِيْ سَعِيْدٍ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَا: قَالَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا أَيْقَظَ الرَّجُلُ أَهْلَهٗ مِنَ اللَّيْلِ فَصَلَّيَا - أَوْ صَلّٰى رَكْعَتَيْنِ جَمِيْعًا كُتِبَ فِي الذَّاكِرِيْنَ وَالذَّاكِرَاتِ. رَوَاهُ أَبُوْدَاوُدَ بِإِسْنَادٍ صَحِيْحٍ!

۲۹۲- حضرت ابوهریره رضی الله عنه او ابوسعیدؓ نه روایت دے. چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، چه کله سړے خپله ښځه د شپې مونځ دپاره راویښه کړی، او دواړه مونځ اوکړي. یائے اوفرمائیل دوه رکعتونه اوکړي نو د دواړو ذاکرینو او ذاکراتو رجسټر کښے نوم لیکلے شی. (ابوداؤد صحیح اسناد سره روایت کړے دے)

۲۹۳- وَعَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهَا أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

۲۹۳- اُمّ المؤمنین حضرت عائشه صدیقه رضی الله عنها فرمائی، چه نبی کریم صلی

له "من نام عن حزبه" بکسر المهملة وسکون الزای: هو ما یجعله الرجل علی نفسه عن قراءة

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

قَالَ: إِذَا نَعَسَ أَحَدُكُمْ فِي الصَّلٰوةِ فَلْيَرْقُدْ حَتّٰى يَذْهَبَ عَنْهُ النَّوْمُ فَإِنَّ أَحَدَكُمْ إِذَا صَلّٰى وَهُوَ نَاعِسٌ لَعَلَّهُ يَذْهَبُ يَسْتَغْفِرُ[1] فَيَسُبُّ نَفْسَهُ". مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ!

الله علیه وسلم اوفرمائیل، کچرته چا ته په مونځ کښے خوب راتلل شروع شی نو هغهٔ ته پکار ده، چه لږ ساعت خملی چه خوب تر ینه لاړ شی. ځکه چه تاسو کښے څوک خوب خوب کښے مونځ کوی نو کیدے شی چه د خپل دعائی کلمه ووځی. (بخاریؒ ومسلمؒ)

۲۹۴- وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "إِذَا قَامَ أَحَدُكُمْ مِنَ اللَّيْلِ فَاسْتَعْجَمَ الْقُرْآنُ عَلٰى لِسَانِهِ فَلَمْ يَدْرِ مَا يَقُوْلُ فَلْيَضْطَجِعْ.

(رَوَاهُ مُسْلِمٌ)

۲۹۴- حضرت ابوهریره رضی الله عنه نه روایت دے. چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، تاسو کښے چه څوک دشپے مونځ دپاره پاڅی او د قرآن الفاظ ادا نشی کولے (د خوب په سبب) گران وی، او هغهٔ ته پته اونهٔ لگی چه څما خولے نه کوم الفاظ ووځی، نو هغهٔ له پکار دی، چه پرته واچوی. (مُسلمؒ)

بَابٌ

بَابُ اسْتِحْبَابِ قِيَامِ رَمَضَانَ وَهُوَ التَّرَاوِيْحُ !!!

"د تراویح مونځ"

ف:- دے باب کښے دوه نبوی احادیث دی. تراویح سُنّت مُؤکده کښے شمارلے شی. اگرچه حضور صلی الله علیه وسلم د دے اهتمام او تاکید نه دے فرمائیلے، ځکه چه د هغوئ خیال دا وُو چه د تاکید په سبب دا واجب اونه گرځولے شی. هسے خو بعضے روایاتو کښے د دے تاکید هم موجود دے. مثلاً د سُنن نسائی بعضے روایاتو کښے.

د نبی کریم صلی الله علیه وسلم د وصال نه وروسته د دے فرض او واجب کیدلو څهٔ ویره نهٔ وه. د دے وجهے نه حضرت عمرؓ اهتمام سره په دے عمل شروع کړو. (نبوی احادیث)

۲۹۵- عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُوْلَ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: "مَنْ قَامَ رَمَضَانَ إِيْمَانًا وَّاحْتِسَابًا غُفِرَ لَهٗ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِهٖ"

(مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ)

۲۹۵- حضرت ابوهریره رضی الله عنه نه روایت دے. چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، څوک چه د ایمان اقرار او د ثواب د حصول نیت سره په رمضان کښے قیام (لیل. د تراویح کولو د پاره) کوی. د دے په سبب به سابقه گناهونه معاف شی. (بخاریؒ و مسلمؒ)

۲۹۶- وَعَنْهُ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ: كَانَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ

۲۹۶- حضرت ابوهریره رضی الله عنه نه روایت دے. چه رسول الله صلی الله

[1] "يستغفر": اى يدعوا!

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يُرَغِّبُ فِي قِيَامِ رَمَضَانَ مِنْ غَيْرِ اَنْ يَأْمُرَهُمْ فِيهِ بِعَزِيمَةٍ[1] فَيَقُولُ: "مَنْ قَامَ رَمَضَانَ اِيمَانًا وَاحْتِسَابًا غُفِرَ لَهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِهِ"- رَوَاهُ مُسْلِمٌ!

علیه وسلم په غیرد تاکیدی حکم نه په طور د عزیمت په رمضان کښے د قیام لیل ترغیب ورکولو سره فرمائیل، چه څوک په رمضان کښے دایمان اقرار اود حصول ثواب په نیت سره قیام کوی د هغه سابقه ګناه به معاف کولے شی- (مُسلمؒ)

باب

بَابُ فَضْلِ قِيَامِ لَيْلَةِ الْقَدْرِ وَ بَيَانِ اَرْجٰى لِيَالِيهَا !!

د شب قدر قیام!

ف:- دا باب په دوه قرآنی آیتونو او اوه احادیثو باندے مشتمل دے.

(قرآنی آیتونه)

۱۱- قَالَ اللّٰهُ تَعَالٰى[2] "اِنَّا اَنْزَلْنَاهُ[3] فِي لَيْلَةِ الْقَدْرِ" اِلٰى اٰخِرِ السُّوْرَةِ

۱۱- بیشکه مونږ قرآن لیلة القدر کښے نازل کړے دے.

۱۲- وَقَالَ تَعَالٰى[4] "اِنَّا اَنْزَلْنَاهُ فِي لَيْلَةٍ مُبَارَكَةٍ" الْاٰيَةَ

۱۲- بیشکه مونږ قرآن برکت والا شپه کښے نازل کړو.

(نبوی احادیث)

۲۹۷- **وَعَنْ** اَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: "مَنْ قَامَ لَيْلَةَ الْقَدْرِ اِيمَانًا وَّاحْتِسَابًا غُفِرَ لَهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِهِ"

(مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ)

۲۹۷- حضرت ابوهریره رضی الله عنه وائی چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، څوک چه دایمان اقرار او حصولِ ثواب نیت سره په لیلة القدر کښے قیام کوی، د هغهٔ زاړهٔ ګناهونه به معاف کولے شی- (بُخاریؒ ومُسلمؒ)

۲۹۸- **وَعَنْ** اِبْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ اَنَّ رِجَالًا مِّنْ اَصْحَابِ النَّبِيِّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ اُرُوْا لَيْلَةَ الْقَدْرِ فِي الْمَنَامِ فِي السَّبْعِ الْاَوَاخِرِ فَقَالَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ "اَرٰى رُؤْيَاكُمْ قَدْ تَوَاطَاَتْ[5] فِي السَّبْعِ الْاَوَاخِرِ فَمَنْ كَانَ مُتَحَرِّيهَا فَلْيَتَحَرَّهَا فِي السَّبْعِ الْاَوَاخِرِ"

(مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ)

۲۹۸- حضرت عبد الله بن عمر فاروق رضی الله عنهما وائی چه د رسول الله صلی الله علیه وسلم بعضے صحابه وُ ته په خوب کښے د رمضان آخری اوه شپو کښے د شب قدر (لیلة القدر) وقوع اوښودلے شوه، نو دے سره رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، ستاسو خوب هم (څماد خوب سره متفق شوچه تاسو ته هم د رمضان په آخری اوه کښے د لیلة القدر کید اوښودلے شول- اوس چه څوک د دے په تلاش کښے وی هغهٔ له پکار دی چه آخری اوه شپو کښے دا تلاش کړی- (بُخاریؒ وَمُسلمؒ)

---

[1] من غیران یامرهم فیه بعزیمة" !ای لا یامرهم امرا یجاب! [2] سورة الزلزله آیة ۱

[3] انا انزلناه": ای القرآن [4] سورة الدخان ۳ - [5] قد تواطأت": ای توافقت!

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

wnloaded By: Afghan Salar Library

۲۹۹ - وَعَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهَا قَالَتْ : كَانَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يُجَاوِرُ[1] فِي الْعَشْرِ الْاَوَاخِرِ مِنْ رَمَضَانَ وَيَقُوْلُ : " تَحَرَّوْا لَيْلَةَ الْقَدْرِ فِي الْعَشْرِ الْاَوَاخِرِ مِنْ رَمَضَانَ " ۔ (مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ)

۲۹۹ - اُمّ المؤمنین حضرت عائشه صدیقه رضی الله عنها فرمائی، چه رسول الله صلی الله علیه وسلم به د رمضان د آخری عشره اعتکاف کولو او فرمائیل به ئے، چه د رمضان په آخری لسو شپو کښے لیلة القدر تلاش کړئ ۔ (بُخاریؒ ومُسلمؒ)

۳۰۰ - وَعَنْهَا رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهَا اَنَّ رَسُوْلَ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ : تَحَرَّوْا لَيْلَةَ الْقَدْرِ فِي الْوِتْرِ مِنَ الْعَشْرِ الْاَوَاخِرِ مِنْ رَمَضَانَ " ! رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ ؛

۳۰۰ - اُم المؤمنین حضرت عائشه صدّیقه رضی الله عنها نه روایت شوی چه رسول الله صلی الله علیه وسلم دے چه فرمائیل، چه د رمضان آخری عشره طاق شپو کښے لیلة القدر (شب قدر) تلاش کوئ ۔ (بُخاریؒ)

۳۰۱ - وَعَنْهَا رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهَا قَالَتْ كَانَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ " اِذَا دَخَلَ الْعَشْرُ الْاَوَاخِرُ مِنْ رَمَضَانَ اَحْيَا اللَّيْلَ كُلَّهُ وَاَيْقَظَ اَهْلَهُ وَجَدَّ وَشَدَّ الْمِئْزَرَ[2] ۔ مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ !

۳۰۱ - او دا روایت هم د اُمّ المؤمنین رضی الله عنها نه مروی دے، چه هغه فرمائی، کله چه به د رمضان لسو آخری (شپے) شروع کیدلے، نو رسول الله صلی الله علیه وسلم به ټوله شپه بیدار اوسیدو او خپل دکور خلق به ئے هم بیدارول او پوره توجه سره ئے عبادت د پاره ملا اوتړله تیارے به ئے کولو ۔ (بُخاریؒ ومُسلمؒ)

۳۰۲ - وَعَنْهَا قَالَتْ : كَانَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَجْتَهِدُ فِيْ رَمَضَانَ مَا لَا يَجْتَهِدُ فِيْ غَيْرِهِ وَفِي الْعَشْرِ الْاَوَاخِرِ مِنْهُ مَا لَا يَجْتَهِدُ فِيْ غَيْرِهِ ۔ رَوَاهُ مُسْلِمٌ ؛

۳۰۲ - او دا روایت هم اُمّ المؤمنین رضی الله عنها نه مروی دے چه رسول الله صلی الله علیه وسلم به رمضان کښے عبادت د پاره چه څومره کوشش کولو، دومره به ئے بل هیڅ وخت کښے نه کولو - او څومره کوشش او اهتمام چه به ئے په لسو آخرنیو کښے کولو دومره به ئے په نورو ورځو کښے نه کولو ۔ (مُسلمؒ)

۳۰۳ - وَعَنْهَا رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهَا قَالَتْ : قُلْتُ : يَا رَسُوْلَ اللّٰهِ اَرَاَيْتَ[3] اِنْ عَلِمْتُ اَيَّ لَيْلَةٍ لَيْلَةُ الْقَدْرِ مَا اَقُوْلُ فِيْهَا ؟ قَالَ : " قُوْلِيْ ، اَللّٰهُمَّ اِنَّكَ عَفُوٌّ تُحِبُّ الْعَفْوَ

۳۰۳ - اُمّ المؤمنین حضرت عائشه صدیقه رضی الله عنها فرمائی، چه ما د رسول الله صلی الله علیه وسلم نه پوښتنه اوکړه چه یا رسول الله! که چرته ما ته د لیلة القدر شپه معلومه شی نو دغه

[1] كان رسول الله صلى الله عليه وسلم "يجاور" اى يعتكف
[2] "وشد المئزر" بكسر الميم : الازار وهذا كناية عن الاجتهاد فى العبادة يقال شددت لهذا الامر مئزرى : اى شمرت له ۔ [3] اراَيت " بفتح التاء

book:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

فَاعْفُ عَنِّيْ " رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَقَالَ : حَدِيْثٌ حَسَنٌ صَحِيْحٌ !

شپه کښے کومه دُعا اوکړم ؟ نبی کریم صلی اللّٰه علیه وسلم اوفرمائیل ، داوایه - اے اللّٰه ! ته معاف کونکے ئے ، ته معافی خوښوے. نوما ته هم عفوه اوکړه ! (ترمذی دا روایت کړے دے اوویلی ئے دی چه داحدیث حسن صحیح دے)

باب ۲

بَابُ فَضْلِ السِّوَاكِ وَخِصَالِ الْفِطْرَةِ !!!

مسواک یوفطری خصلت !

ف :- دے باب کښے لسٔ نبوی احادیث دی .

(نبوی احادیث)

۳۰۴- عَنْ اَبِيْ هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ اَنَّ رَسُوْلَ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ : "لَوْلَا اَنْ اَشُقَّ عَلٰى اُمَّتِيْ اَوْ عَلَى النَّاسِ لَاَمَرْتُهُمْ بِالسِّوَاكِ مَعَ كُلِّ صَلٰوةٍ ".

(مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ)

۳۰۴ - حضرت ابوهریره رضی اللّٰه عنه نه روایت دے - چه رسول اللّٰه صلی اللّٰه علیه وسلم اوفرمائیل ، کچرته ما ته خپل اُمت باندے ، یائے اوفرمائیل ، خلقو باندے په مشقت کښے دغورځید لوخیال نه وے ، نوما به حکمًا هغوئ پا بند کړے وے - چه هغوئ دهرمونځ په وخت مسواک کوی .

(بُخاریؒ ومُسلمؒ)

۳۰۵ - وَعَنْ حُذَيْفَةَ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ : كَانَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : اِذَا قَامَ مِنَ النَّوْمِ يَشُوْصُ فَاهُ بِالسِّوَاكِ".

(مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ)

"الشَّوْصُ": الدَّلْكُ !

۳۰۵ - حضرت حُذیفه رضی اللّٰه عنه وائی چه رسول اللّٰه صلی اللّٰه علیه وسلم به کله دخوب نه رابیدارشو نوخولهٔ به ئے مسواک سره مرلے - (صفا کوله به ئے) (بُخاریؒ ومُسلمؒ)

"شوص" : ددے معنیٰ دمرلو ده -

۳۰۶ - وَعَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهَا قَالَتْ : كُنَّا نُعِدُّ لِرَسُوْلِ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ سِوَاكَهٗ وَطَهُوْرَهٗ فَيَبْعَثُهُ اللّٰهُ[1] مَا شَآءَ اَنْ يَبْعَثَهٗ مِنَ اللَّيْلِ فَيَتَسَوَّكُ وَيَتَوَضَّاُ وَيُصَلِّيْ "

(رَوَاهُ مُسْلِمٌ)

۳۰۶ - اُمّ المؤمنین حضرت عائشه صدیقه رضی اللّٰه عنها فرمائی چه مونږ (د کورخلقو) به رسول اللّٰه صلی اللّٰه علیه وسلم دپاره مسواک اواوبهٔ تیارولے اود شپے چه به کله اللّٰه تعالیٰ هغوئ بیدارول نوهغوئ به پاخیدل مسواک به ئے کولو اودس به ئے اوکړو ، او بیا به ئے مونځ شروع کړو .

(مُسلمؒ)

۳۰۷ - وَعَنْ اَنَسٍ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ : قَالَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " اَكْثَرْتُ

۳۰۷ - حضرت انس بن مالک رضی اللّٰه عنه نه روایت دے - چه رسول اللّٰه صلے اللّٰه علیه وسلم اوفرمائیل ، (خیال کوئ) ما تاسو باندے د مسواک متعلق ډیر تاکید

[1] فَيَبْعَثُهُ اللّٰه : اى يوقظه من نومه

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansala

عَلَيْكُمْ بِالسِّوَاكِ".
(رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ)

۳۰۸- وَعَنْ شُرَيْحِ بْنِ هَانِئٍ قَالَ قُلْتُ لِعَائِشَةَ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهَا بِأَيِّ شَيْءٍ كَانَ يَبْدَأُ النَّبِيُّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا دَخَلَ بَيْتَهُ قَالَتْ: بِالسِّوَاكِ (رَوَاهُ مُسْلِمٌ)

۳۰۹- وَعَنْ أَبِي مُوسَى الْأَشْعَرِيِّ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ: دَخَلْتُ عَلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَطَرَفُ السِّوَاكِ عَلَى لِسَانِهِ؛ مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ وَهٰذَا لَفْظُ الْمُسْلِمِ!

۳۱۰- وَعَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهَا أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: "السِّوَاكُ مِطْهَرَةٌ لِلْفَمِ مَرْضَاةٌ لِلرَّبِّ" رَوَاهُ النَّسَائِيُّ وَابْنُ خُزَيْمَةَ فِي صَحِيحِهِ بِأَسَانِيدَ صَحِيحَةٍ!

۳۱۱- وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: "الْفِطْرَةُ خَمْسٌ أَوْ خَمْسٌ مِنَ الْفِطْرَةِ: الْخِتَانُ وَالْاِسْتِحْدَادُ وَتَقْلِيمُ الْأَظْفَارِ وَنَتْفُ الْإِبْطِ وَقَصُّ الشَّارِبِ" (مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ)

اَلْاِسْتِحْدَادُ: حَلْقُ الْعَانَةِ وَهُوَ حَلْقُ الشَّعْرِ الَّذِي حَوْلَ الْفَرْجِ!

کړے دے۔

۳۰۸- حضرت
علیہ وائی چه ما
علیشه صدیقه ر
اوکړو چه رسول
به کورته راتللو ش
کولو؟ هغے وئیل
کولو۔ (مُسلمٌ)

۳۰۹- حضرت
الله عنه نه روا
کریم صلی الله عل
حاضرشوم نوما
دهغهٔ په ژبه م
ومُسلمٌ) او دا ال

۳۱۰- اُمّ المؤم
رضی الله عنها فر
علیه وسلم اوفرما
پاکه ساتی۔ او
ذریعه ده۔ (نسا
اسنادسره په خپل

۳۱۱- حضرت ابو
روایت دے۔ چه ن
اوفرمائیل، فطری
اوفرمائیل، پنځه
دی۔ ۱- ختنه (سُ
ویښتهٔ صفاکول
ترخونو ویښتهٔ و
کول" (څوک چه د
فطرت مسخ کوی ب
فطرت کښے دیوځ
چه هغه کار طبعی

دهغے کولو یا نه کولو باندے دځه خارجی هدایت
مثلاً اوږدهٔ نوکان لیدلوسره پخپله خیال راځی، وغیره
"اِسْتِحْدَاد":۔ د خاص آندام نه پاس ویښتهٔ چه
ته وی دهغے خرڅیلو ته وئیلے شی۔

"مطهرة" بفتح الميم وكسرها كل آلة يتطهر بها شبه السواك بر

groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghan

Downloaded By: Afghan Salar Library

۳۱۲- **وَعَنْ** عَائِشَةَ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهَا قَالَتْ: قَالَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "عَشْرٌ مِّنَ الْفِطْرَةِ، قَصُّ الشَّارِبِ وَإِعْفَاءُ اللِّحْيَةِ وَالسِّوَاكُ وَاسْتِنْشَاقُ الْمَاءِ وَقَصُّ الْأَظْفَارِ وَغَسْلُ الْبَرَاجِمِ وَنَتْفُ الْإِبْطِ وَحَلْقُ الْعَانَةِ وَانْتِقَاصُ الْمَاءِ" قَالَ الرَّاوِيْ: وَنَسِيْتُ الْعَاشِرَةَ إِلَّا أَنْ تَكُوْنَ الْمُضْمَضَةُ قَالَ وَكِيْعٌ وَهُوَ أَحَدُ رُوَاتِهِ انْتِقَاصُ الْمَاءِ يَعْنِي الْاِسْتِنْجَاءَ رَوَاهُ مُسْلِمٌ!

"الْبَرَاجِمُ" بِالْبَاءِ الْمُوَحَّدَةِ وَالْجِيْمِ، وَهِيَ: عُقَدُ الْأَصَابِعِ! "وَإِعْفَاءُ اللِّحْيَةِ" مَعْنَاهُ: لَا يُقَصُّ مِنْهَا شَيْئًا!

۳۱۲- اُمّ المؤمنین حضرت عائشه صدیقه رضی الله عنها فرمائی چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، لس خبرے د فطرت نه دی: ۱- بریت قینچی کول ۲- بنیرې اوږدول ۳- مسواک کول ۴- پوزه کښے اوبو اچولو سره صفائی کول ۵- نو کونه پریکول ۶- د ګوتو بندونه وینزل ۷- د ترخونو ویښته ویستل ۸- د نامهٔ نه لاندے ویښته خرڅیل ۹- استنجاء کول. راوی وائی لسمه ځمانه هیره شوه. کیدے شی هغه خولهٔ کښے اوبه اچول وی. وکیع چه ددے راویت راوی دے وائی چه: اِنْتِقَاصُ الْمَاءِ نه مراد استنجاء ده. (مُسلمٌ)

اَلْبَرَاجِمُ د ګوتو بندونه. د اِعْفَاءُ اللِّحْيَةِ مطلب دا دے، چه د هغے څه جزء کټ نه کړے شی.

۳۱۳- **وَعَنِ** ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُمَا عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: "اَحْفُوا الشَّوَارِبَ وَأَعْفُوا اللِّحَى" (مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ)

۳۱۳- حضرت عبدالله بن عمر فاروق رضی الله عنهما نه روایت دے. چه نبی کریم صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، بریت پریکړئ او بنیرې اوږده کړئ. (بُخاریٌ ومُسلمٌ)

بابٌ ۳

بَابُ تَاكِيْدِ وُجُوْبِ الزَّكَاةِ وَبَيَانِ فَضْلِهَا وَمَا يَتَعَلَّقُ بِهَا!!

د زکوٰة وجوب

ف ۱- دا باب درے قرآنی آیتونو او نهٔه احادیثو باندے مشتمل دے.

(قرآنی آیتونه)

۱۳- قَالَ اللّٰهُ تَعَالَى ۲ "وَأَقِيْمُوا الصَّلٰوةَ وَآتُوا الزَّكٰوةَ"

۱۴- وَقَالَ تَعَالَى ۳ "وَمَا أُمِرُوْا إِلَّا لِيَعْبُدُوا اللّٰهَ مُخْلِصِيْنَ لَهُ الدِّيْنَ حُنَفَاءَ ۴ وَيُقِيْمُوا الصَّلٰوةَ وَيُؤْتُوا الزَّكٰوةَ وَذٰلِكَ دِيْنُ

۱۳- مونځ قائم کړئ او زکوٰة ورکوئ.

۱۴- او هغوئ ته دا حکم ورکړے شوے وُو، چه یوخدائے طرف ته مائل شئ خاص الله دپاره خالص عبادت کوئ.

۱ه "احفوا الشوارب": بقطع الهمزة ای احفوا ما طال منها علی الشفتین، واعفوا اللحی: ای وفروها واترکوها علی حالها! ۲ه سورة بقرة آیة ۴۳ ۳ه سورة البینة آیة ۵

۴ه "حنفاء" ای مائل عن ما ئل عن کل دین الی دین الاسلام

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

الْقَيِّمَةِ [1]

۱۵- وَقَالَ تَعَالَى [2]: "خُذْ مِنْ أَمْوَالِهِمْ صَدَقَةً تُطَهِّرُهُمْ وَتُزَكِّيهِمْ بِهَا"!

۱۵- او دوی د مالونو نه زکوٰة واخله، او د زکوٰة په ذریعه د دوی مالونه پاک او صفا اوکړځوه!

(نبوی احادیث)

۳۱۴- وَعَنِ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُمَا أَنَّ رَسُولَ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: "بُنِيَ الْإِسْلَامُ عَلَى خَمْسٍ: شَهَادَةِ أَنْ لَا إِلٰهَ إِلَّا اللّٰهُ وَأَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ، وَإِقَامِ الصَّلٰوةِ وَإِيتَاءِ الزَّكٰوةِ وَحَجِّ الْبَيْتِ وَصَوْمِ رَمَضَانَ" مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ!

۳۱۴- حضرت عبد الله بن عمر رضی الله عنهما نه روایت دے، چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، د اسلام بنیاد په پنځه خبرو باندې کیښودے شوے دے: ۱- کلمه چه د الله نه سوا بل څوک معبود نشته او محمد د الله رسول اود هغهٔ بنده دے. ۲- مونځ قائمول ۳- زکوٰة ورکول ۴- د بیت الله حج او ۵- درمضان روژے. (بخاریٌ ومسلمٌ)

۳۱۵- وَعَنْ طَلْحَةَ بْنِ عُبَيْدِ اللّٰهِ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ: جَاءَ رَجُلٌ إِلَى رَسُولِ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مِنْ أَهْلِ نَجْدٍ ثَائِرُ الرَّأْسِ [2] نَسْمَعُ دَوِيَّ صَوْتِهِ [3] وَلَا نَفْقَهُ مَا يَقُولُ حَتّٰى دَنَا مِنْ رَسُولِ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَإِذَا هُوَ يَسْأَلُ عَنِ الْإِسْلَامِ فَقَالَ رَسُولُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ "خَمْسُ صَلَوَاتٍ فِي الْيَوْمِ وَاللَّيْلَةِ" قَالَ: هَلْ عَلَيَّ غَيْرُهُنَّ؟ قَالَ: "لَا إِلَّا أَنْ تَطَوَّعَ" فَقَالَ رَسُولُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "وَصِيَامُ شَهْرِ رَمَضَانَ" قَالَ: هَلْ عَلَيَّ غَيْرُهُ؟ قَالَ: "لَا إِلَّا أَنْ تَطَوَّعَ" قَالَ وَذَكَرَ لَهُ رَسُولُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الزَّكٰوةَ فَقَالَ: هَلْ عَلَيَّ غَيْرُهَا؟ قَالَ: "لَا إِلَّا أَنْ تَطَوَّعَ" فَأَدْبَرَ

۳۱۵- حضرت طلحه بن عبید الله رضی الله عنه وائی چه یو سړے د رسول الله صلی الله علیه وسلم خدمت کښے (نجد) نه حاضر شو چه د هغهٔ ویښتهٔ خوارهٔ وارهٔ وُو، د هغهٔ آواز خو ځمونږ په آوریدلو کښے راغلے وُو. لیکن څهٔ وائی، دا په پوهه کښے نهٔ راتلو! چه کله رسول الله صلی الله علیه وسلم ته نزدے راغے، نو پته اولګیده چه د اسلام متعلق ئے پتوس کولو. نبی کریم صلی الله علیه وسلم جواب ورکړو: "شپه او ورځ کښے پنځهٔ مونځونه فرض دی! وے وئیل، دے نه علاوه بل کوم مونځ په ما واجب نهٔ دے؟ هغوئ اوفرمائیل، نه! لیکن نفل شته دے. بیا نبی کریم صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، چه د مونځ نه علاوه د رمضان روژے هم فرض دی. وے وئیل، دے روژو نه علاوه بله کومه روژه خو فرض نه ده؟ نبی کریم صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، فرض روژه خو بله نشته، لیکن نفلی روژے شته دے. اویو فرض دے دوٗو نه علاوه زکوٰة دے. هغهٔ اووئیل، آیا زکوٰة نه علاوه بل

---

[1] "وذلك دين القيمة" اى الشريعة المستقيمة [2] سورة التوبة اية ۱۰۳ [2] "ثائر الرأس": اى منتشر شعر الرأس. [3] "نسمع دوى صوته" بفتح الدال المهملة وكسر الواو وتشديد الياء: الدوى صوت مرتفع متكرر لا يفهم وذلك لانه منادى من بعد

https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghan

Downloaded By: Afghan Salar Library

الرَّجُلُ وَهُوَ يَقُوْلُ: وَاللّٰهِ لَا أَزِيْدُ عَلٰى هٰذَا وَلَا أَنْقُصُ مِنْهُ فَقَالَ: رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ "أَفْلَحَ إِنْ صَدَقَ"

(مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ)

کوم مالی فرض هم شته دے؟ رسول الله صلے الله علیه وسلم او فرمائیل، فرض خو نشته، لیکن نفلی صدقے نورے هم شته دے. نو هغه سړے دهغه ځائے نه تللو دپاره پاځید نو دے وئیلو سره روان وُو، چه په الله قسم! دے کښے به دخپل طرف نه، نه زیاتے کوم نه به کمے کوم! د هغهٔ دے خبرے آوریدلو سره رسول الله صلی الله علیه وسلم او فرمائیل، خپل دے قول کښے که دے ریښتینے پاتے شو نو کامیاب شو. (بُخارِیؒ و مُسلمؒ)

۳۱۶- وَعَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُمَا أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بَعَثَ مُعَاذًا رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ إِلَى الْيَمَنِ فَقَالَ: "اُدْعُهُمْ إِلَى شَهَادَةِ أَنْ لَا إِلٰهَ إِلَّا اللّٰهُ وَ أَنِّيْ رَسُوْلُ اللّٰهِ فَإِنْ هُمْ أَطَاعُوْا لِذٰلِكَ فَأَعْلِمْهُمْ أَنَّ اللّٰهَ افْتَرَضَ[1] عَلَيْهِمْ خَمْسَ صَلَوَاتٍ فِيْ كُلِّ يَوْمٍ وَلَيْلَةٍ فَإِنْ هُمْ أَطَاعُوْا لِذٰلِكَ فَأَعْلِمْهُمْ أَنَّ اللّٰهَ افْتَرَضَ عَلَيْهِمْ صَدَقَةً تُؤْخَذُ مِنْ أَغْنِيَائِهِمْ وَتُرَدُّ عَلٰى فُقَرَائِهِمْ" مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ

۳۱۶- حضرت عبدالله بن عباس رضی الله عنه وائی، چه نبی کریم صلی الله علیه وسلم کله معاذ رضی الله عنه د یمن امیر جوړ کړو وے لیږلو نو ورته ئے اوویل چه هلته ورشے نو خلقو ته د اسلام دعوت ورکړه او هغوئ ته اوښایه چه د اسلام دپاره د تولو نه مخکښے دا دے خبرے اقرار اوکړئ چه د الله نه سوا بل څوک د عبادت لائق نشته او زهٔ د الله رسول یم کله چرته هغوئ ستا د اخبرې اومنی نو هغوئ ته بیان کړه چه الله تعالیٰ تاسو باندے زکوٰة هم فرض کړے دے چه ستاسو د امراؤ نه به آخستلے شی. ستاسو په فقیرانو به خرچ کولے شی. (بُخارِیؒ و مُسلمؒ)

۳۱۷- وَعَنِ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُمَا قَالَ: قَالَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ "أُمِرْتُ أَنْ أُقَاتِلَ النَّاسَ حَتّٰى يَشْهَدُوْا أَنْ لَا إِلٰهَ إِلَّا اللّٰهُ وَأَنَّ مُحَمَّدًا رَّسُوْلُ اللّٰهِ وَيُقِيْمُوا الصَّلٰوةَ وَيُؤْتُوا الزَّكٰوةَ فَإِذَا فَعَلُوْا ذٰلِكَ عَصَمُوْا مِنِّيْ دِمَاءَهُمْ وَأَمْوَالَهُمْ إِلَّا بِحَقِّ الْإِسْلَامِ وَحِسَابُهُمْ عَلَى اللّٰهِ"

مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ!

۳۱۷- حضرت عبدالله بن عمر رضی الله عنهما نه روایت دے. چه رسول الله صلی الله علیه وسلم او فرمائیل، ما ته حکم راکړے شوے دے، چه خلقو سره هغه وخت پورے جنګ اوکړم ترڅو چه هغوئ دا ګواهی اونهٔ کړی چه د الله نه سوا څوک معبود نشته او محمدؐ د الله رسول دے. اومونځ قایم کړی او زکوٰة ورکول شروع کړی. نو بیا ځما له طرفه به د هغوئ ځانونه اومالونه محفوظ شی. دینه وروسته د هغوئ نه چه د اسلام کومے مطالبے دی، هغه به آخستلے شی باقی د زړهٔ دنو حساب کتاب په الله دے. (بُخارِیؒ و مُسلمؒ)

۳۱۸- حضرت ابوهریره رضی الله عنه

۳۱۸- وَعَنْ أَبِيْ هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ: لَمَّا تُوُفِّيَ رَسُوْلُ

[1] "افترض": ای فرض!

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansala

Downloaded By: Afghan Salar Library

اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَكَانَ اَبُوْبَكْرٍ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ وَكَفَرَ مَنْ كَفَرَ مِنَ الْعَرَبِ فَقَالَ عُمَرُ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ كَيْفَ تُقَاتِلُ النَّاسَ وَقَدْ قَالَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ اُمِرْتُ اَنْ اُقَاتِلَ النَّاسَ حَتّٰى يَقُوْلُوْا لَا اِلٰهَ اِلَّا اللّٰهُ فَمَنْ قَالَهَا فَقَدْ عَصَمَ مِنِّيْ مَالَهٗ وَنَفْسَهٗ اِلَّا بِحَقِّهٖ وَحِسَابُهٗ عَلَى اللّٰهِ؟" فَقَالَ اَبُوْبَكْرٍ وَاللّٰهِ لَاُقَاتِلَنَّ مَنْ فَرَّقَ بَيْنَ الصَّلٰوةِ وَالزَّكٰوةِ فَاِنَّ الزَّكٰوةَ حَقُّ الْمَالِ. وَاللّٰهِ لَوْ مَنَعُوْنِيْ عِقَالًا [1] كَانُوْا يُؤَدُّوْنَهٗ اِلٰى رَسُوْلِ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَقَاتَلْتُهُمْ عَلٰى مَنْعِهٖ قَالَ عُمَرُ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ: فَوَاللّٰهِ مَا هُوَ اِلَّا اَنْ رَاَيْتُ اللّٰهَ قَدْ شَرَحَ صَدْرَ اَبِيْ بَكْرٍ لِلْقِتَالِ فَعَرَفْتُ اَنَّهُ الْحَقُّ؛ مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ!

وائی، چه کله د رسول الله صلی الله علیه وسلم وصال اوشو او ابوبکر رضی الله عنه خلیفه شو او دعرب و لطرفه نه چه د کومو امورو نه انکار او کفر ظاهر شو نو حضرت عمر فاروق رضی الله عنه حضرت صدیق اکبر رضی الله عنه ته اووئیل، چه هغوئ ترڅو لا اله الا الله کلمه وائی تاسو هغوئ سره څرنګه جنګ کولے شئ؟ حکه چه څوک کلمه وائی، هغه خپل ځان او مال محفوظ کوی، په غیر د حقِ اسلام نه او د هغهٔ د زړهٔ حساب په الله تعالیٰ دے؟ نو حضرت ابوبکر صدیق رضی الله عنه د دوئ په جواب کښے فرمائیلی وُو، په الله پاک قسم! زهٔ به دوئ سره ضرور جنګ کوم څوک چه د مونځ او زکوٰة څه قسم فرق اوساتی! حکه چه زکوٰة هم حق المال (یعنی مالی فریضه ده) په الله قسم! هغوئ چه رسول الله صلی الله علیه وسلم ته په زکوٰة کښے کوم څهٔ ورکول هغے نه چه د رسئ په مقدارهم کمے کوی نو زهٔ به د هغے منع کولو باندے د دوئ سره جنګ کوم - حضرت عمر رضی الله عنه اووئیل، دا شدّت صرف په دے وجه دے چه الله تعالیٰ د ابوبکرؓ سینه دے معامله کښے پرانستے ده، دے نه وروستو ځما شرح صدر اوشو چه حق هم هغه وُو کوم چه هغوئ وئیلے وُو.

(بُخاریؒ ومُسلمؒ)

۳۱۹- وَعَنْ اَبِيْ اَيُّوْبَ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ اَنَّ رَجُلًا قَالَ لِلنَّبِيِّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: اَخْبِرْنِيْ بِعَمَلٍ يُدْخِلُنِي الْجَنَّةَ قَالَ، تَعْبُدُ اللّٰهَ لَا تُشْرِكُ بِهٖ شَيْئًا، وَتُقِيْمُ الصَّلٰوةَ وَتُؤْتِي الزَّكٰوةَ وَتَصِلُ الرَّحِمَ"

(مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ)

۳۱۹- حضرت ابوایوب انصاری رضی الله عنه وائی چه یو سړی نبی اکرم صلی الله علیه وسلم ته عرض اوکړو ما ته څه داسے عمل اوښائے چه جنت ته د داخلیدلو باعث وی- نبی کریم صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، د الله بندګی کوه- دے کښے هغهٔ سره څوک شریک مهٔ جوړوه، مونځ کوه، زکوٰة ورکوه او صله رحمی کوه-

(بُخاریؒ ومُسلمؒ)

۳۲۰- وَعَنْ اَبِيْ هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ اَنَّ اَعْرَابِيًّا اَتَى النَّبِيَّ صَلَّى

۳۲۰- حضرت ابوهریره رضی الله عنه وائی، چه یو بانډی نبی کریم صلی الله علیه

[1] "لو منعوني عقالا" بكسر المهملة وبالقاف، الحبل الذي يعقل به البعير!

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ يَا رَسُوْلَ اللهِ دُلَّنِيْ عَلٰى عَمَلٍ إِذَا عَمِلْتُهُ دَخَلْتُ الْجَنَّةَ قَالَ: تَعْبُدُ اللهَ لَا تُشْرِكُ بِهِ شَيْئًا، وَتُقِيْمُ الصَّلٰوةَ وَتُؤْتِي الزَّكٰوةَ الْمَفْرُوْضَةَ وَتَصُوْمُ رَمَضَانَ قَالَ: وَالَّذِيْ نَفْسِيْ بِيَدِهٖ لَا أَزِيْدُ عَلٰى هٰذَا فَلَمَّا وَلّٰى قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ "مَنْ سَرَّهٗ أَنْ يَنْظُرَ إِلٰى رَجُلٍ مِّنْ أَهْلِ الْجَنَّةِ فَلْيَنْظُرْ إِلٰى هٰذَا" مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ!

وسلم ته عرض اوکړو ماته یو داسے عمل اوښایه چه زهٔ هغے باندے عمل اوکړم نو جنت به ماته ملاؤشی هغوئ اوفرمائیل، د الله بندگی کوه، څه څیز هغهٔ سره شریک مه جوړوه. مونځ کوه، زکوٰة ورکوه، د رمضان روژے نیسه. نو هغهٔ اوویل، په هغه ذات قسم چه د هغهٔ قبضه کښے ځما روح دے، زهٔ به دے کښے هیڅ زیاتے نه کوم. چه کله هغه واپس شه نو نبی کریم صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، چا لره چه داخبره خوشحاله وی، چه هغه داسے سړی ته اوګوری چه جنتی وی نو دے سړی ته اوګوری. (بخاریؒ ومسلمؒ)

۳۲۱-وَعَنْ جَرِيْرِ بْنِ عَبْدِ اللهِ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ قَالَ بَايَعْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَلٰى إِقَامِ الصَّلٰوةِ وَإِيْتَاءِ الزَّكٰوةِ وَالنُّصْحِ لِكُلِّ مُسْلِمٍ. مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ.

۳۲۱. حضرت جریر بن عبد اللهؓ نه روایت دے چه ما د رسول الله صلی الله علیه وسلم سره د مونځ په قائمولو اوزکوٰة اداء کولو اوهر مسلمان سره په بښګړه باندے بیعت اوکړو. (بخاریؒ ومسلمؒ)

۳۲۲-وَعَنْ أَبِيْ هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُوْلُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ "مَا مِنْ صَاحِبِ ذَهَبٍ وَلَا فِضَّةٍ لَا يُؤَدِّيْ مِنْهَا حَقَّهَا[1] إِلَّا إِذَا كَانَ يَوْمُ الْقِيَامَةِ صُفِّحَتْ لَهٗ صَفَائِحُ مِنْ نَارٍ فَأُحْمِيَ عَلَيْهَا فِيْ نَارِ جَهَنَّمَ فَيُكْوٰى بِهَا جَنْبُهٗ وَجَبِيْنُهٗ وَظَهْرُهٗ كُلَّمَا بَرَدَتْ أُعِيْدَتْ لَهٗ فِيْ يَوْمٍ كَانَ مِقْدَارُهٗ خَمْسِيْنَ أَلْفَ سَنَةٍ حَتّٰى يُقْضٰى بَيْنَ الْعِبَادِ فَيَرٰى سَبِيْلَهٗ إِمَّا إِلَى الْجَنَّةِ وَإِمَّا إِلَى النَّارِ" قِيْلَ يَا رَسُوْلَ اللهِ فَالْإِبِلُ؟ قَالَ: "وَلَا صَاحِبِ إِبِلٍ لَا يُؤَدِّيْ مِنْهَا حَقَّهَا وَمِنْ حَقِّهَا حَلْبُهَا يَوْمَ وِرْدِهَا إِلَّا إِذَا كَانَ يَوْمُ الْقِيَامَةِ بُطِحَ لَهَا بِقَاعٍ قَرْقَرٍ[2] أَوْفَرَ مَا كَانَتْ لَا يُفْقَدُ مِنْهَا فَصِيْلًا[3] وَاحِدًا تَطَؤُهٗ بِأَخْفَافِهَا وَتَعَضُّهٗ

۳۲۲. حضرت ابوهریرهؓ نه روایت دے. رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، دسرو زرو او سپینو زرو داسے هیڅ یو مالک نشته چه د دے حق نهٔ ادا کوی. (زکوٰة نهٔ اوباسی) لیکن داچه د قیامت په ورځ به هغه سرهٔ زر او سپین زرو یلے کړے شی. د هغے تختئ به جوړے کړے شی بیا به هغه د جهنم په اُور کښے ګرمے کړے شی. او د هغهٔ د ډوډه، مخ او شا به په دے سره داغلے شی. چه یخے شی بیا به ګرمے شی او بیا به د دغه عمل کولے شی. داسے به هره ورځ وی او د هغه ځائے به یوه ورځ د دے دُنیا د پنځو سو زرو (۵۰۰۰۰) کلونو برابر وی تر هغے چه د فیصلے ورځ راځی نو په دغه ورځ به دهٔ ته پته اولګی چه د دهٔ ځائے به جنت وی یا دوزخ! صحابه ؓ عرض اوکړو، یا رسول الله! کچرته د سرو زرو سپینو زرو په ځلئ چا سره اوښان وی نو دهغے به څه وی؟ نبی کریمؐ اوفرمائیل، د اوښانو مالک کچرته د اوښانو حق (زکوٰة) نهٔ اداء کوی. او د اوږئ د زکوٰة نه علاوه د اوښانو یو حق داهم دے، چه کومه ورځ هغه اوبو څکلو دپاره راوستلے شی نو دهغه ورځ پر

[1] "لا یؤدی منها حقها": ای زکاتها!
[2] "بقاع قرقر": ای فی صحراء مستویة!
[3] "الفصیل": ولد الناقة اذ فصل عن امه!

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

بِاَفْوَاهِهَا كُلَّمَا مَرَّ عَلَيْهِ اُوْلَاهَا رُدَّ عَلَيْهِ اُخْرَاهَا فِيْ يَوْمٍ كَانَ مِقْدَارُهُ خَمْسِيْنَ اَلْفَ سَنَةٍ حَتّٰى يُقْضٰى بَيْنَ الْعِبَادِ فَيَرٰى سَبِيْلَهُ اِمَّا اِلَى الْجَنَّةِ وَاِمَّا اِلَى النَّارِ" قِيْلَ: يَا رَسُوْلَ اللّٰهِ فَالْبَقَرُ وَالْغَنَمُ؟ قَالَ: "وَلَا صَاحِبِ بَقَرٍ وَلَا غَنَمٍ لَا يُؤَدِّيْ مِنْهَا حَقَّهَا اِلَّا اِذَا كَانَ يَوْمُ الْقِيَامَةِ بُطِحَ لَهَا بِقَاعٍ قَرْقَرٍ لَا يَفْقِدُ مِنْهَا شَيْئًا لَيْسَ فِيْهَا عَقْصَاءُ[1] وَلَا جَلْحَاءُ وَلَا عَضْبَاءُ تَنْطَحُهُ بِقُرُوْنِهَا وَتَطَؤُهُ بِاَظْلَافِهَا[2] كُلَّمَا مَرَّ عَلَيْهِ اُوْلَاهَا رُدَّ عَلَيْهِ اُخْرَاهَا فِيْ يَوْمٍ كَانَ مِقْدَارُهُ خَمْسِيْنَ اَلْفَ سَنَةٍ حَتّٰى يُقْضٰى بَيْنَ الْعِبَادِ فَيَرٰى سَبِيْلَهُ اِمَّا اِلَى الْجَنَّةِ وَاِمَّا اِلَى النَّارِ" قِيْلَ" يَا رَسُوْلَ اللّٰهِ فَالْخَيْلُ؟ قَالَ: "اَلْخَيْلُ ثَلَاثَةٌ: هِيَ لِرَجُلٍ وِزْرٌ وَهِيَ لِرَجُلٍ سِتْرٌ: وَهِيَ لِرَجُلٍ اَجْرٌ فَاَمَّا الَّتِيْ هِيَ لَهُ وِزْرٌ فَرَجُلٌ رَبَطَهَا رِيَآءً وَّفَخْرًا وَّنِوَآءً[3] عَلٰى اَهْلِ الْاِسْلَامِ فَهِيَ لَهُ وِزْرٌ وَاَمَّا الَّتِيْ هِيَ لَهُ سِتْرٌ فَرَجُلٌ رَبَطَهَا فِيْ سَبِيْلِ اللّٰهِ ثُمَّ لَمْ يَنْسَ حَقَّ اللّٰهِ فِيْ ظُهُوْرِهَا وَلَا رِقَابِهَا فَهِيَ لَهُ سِتْرٌ وَاَمَّا الَّتِيْ هِيَ لَهُ اَجْرٌ فَرَجُلٌ رَبَطَهَا فِيْ سَبِيْلِ اللّٰهِ لِاَهْلِ الْاِسْلَامِ فِيْ مَرْجٍ[4]

به هم صدقه کولے شی. نو کچرته چا د اوښانو زکوٰة ورنکړو نو د اوښانو مالک به په یو هموار میدان کښے اوغورځولے شی اوهغه ټول اوښان به د دۀ لرۀ پائمال (غوبل) کوی. اوغا ښونو سرۀ به ئے چیچی. کله مخکښے طرف نه کله وروسته طرف نه اوچه یوئے پائمال کړی بل به ورباندے راشی. ټول اوښان به وی دوئ نه به یو بچے هم کم نه وی هرۀ ورځ به د اعمل ورسرۀ کیږی ترهغے چه د فیصلے ورځ راشی هغه ورځ به پنځوسټ زره کاله وی چه کله حساب کتاب اوشی، نو دۀ ته به هم اوښودلے شی چه جنت ته لاړ شی، یا دوزخ ته. "یا د نبی کریم صلی الله علیه وسلم" ته پوس اوشو یا رسول الله! د غواګانو اوچیلو متعلق هم ارشاد اوفرمائ، هغوئ" اوفرمائیل، هم دا حشر به د غواګانو اوچیلووالا هم وی په دے شرط چه د دے زکوٰة ئے نه وی اداء کړے. دے به هم په یو هموار میدان کښے اوغورځولے شی. ټولے غواګانے اوچیلئ به موجود وی اود ټولو به بنکرونه وی هغه به هم دۀ لرۀ روزانه پائمال کوی او په بنکرونو به ئے وهی. چه یوئے پائمال کړی بله به ورباندے راشی دا سلسله به د فیصلے تر ورځے جاری وی هلته به یوه ورځ د پنځوس زره کالو برابر وی چه کله د بندګانو حساب کتاب اوشی نو دۀ ته به هم لاړ اوښودلے شی، چه دے جنت ته تلونکے دے یا دوزخ ته. "هغوئ" نه پوس اوشو یارسول الله! د اَسونو بارۀ کښے څه ارشاد دے؟ وے فرمائیل، اَسونه درے قسمه وی. یو خو هغه دی، چه په مالک باندے بوج وی اود وبال باعث ګرځی. دویم هغه دی چه د مالک پرده پوشی

[1] "عقصاء" بالمهملتين بينهما قاف: اى ملتوية القرنين "والجلحاء" التى لاقرن لها "والعضباء" بالمهملة والمعجمة: مكسورة القرن. [2] الاظلاف للبقر والغنم والظباء بمنزلة الخف للابل. [3] "نواء" بكسر النون وتخفيف الواو بالمد: السعاراة.

[4] "مرج" بفتح فسكون اى ارض ذات نبات ومرعى.

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

اَوْ رَوْضَةٍ فَمَا اَكَلَتْ مِنْ ذٰلِكَ الْمَرْجِ اَوِ الرَّوْضَةِ مِنْ شَيْءٍ اِلَّا كُتِبَ لَهٗ عَدَدُ مَا اَكَلَتْ حَسَنَاتٌ وَكُتِبَ لَهٗ عَدَدُ اَرْوَاثِهَا وَاَبْوَالِهَا حَسَنَاتٌ، وَلَا تَقْطَعُ طِوَلَهَا [1] فَاسْتَنَّتْ شَرَفًا اَوْ شَرَفَيْنِ اِلَّا كَتَبَ اللّٰهُ لَهٗ عَدَدَ اٰثَارِهَا وَاَرْوَاثِهَا حَسَنَاتٍ وَلَا مَرَّ بِهَا صَاحِبُهَا عَلٰى نَهْرٍ فَشَرِبَتْ مِنْهُ وَلَا يُرِيْدُ اَنْ يَسْقِيَهَا اِلَّا كَتَبَ اللّٰهُ لَهٗ عَدَدَ مَا شَرِبَتْ حَسَنَاتٍ "قِيْلَ يَا رَسُوْلَ اللّٰهِ! فَالْحُمُرُ؟ قَالَ: مَا اُنْزِلَ عَلَيَّ فِي الْحُمُرِ شَيْءٌ اِلَّا هٰذِهِ الْاٰيَةَ [2] الْجَامِعَةُ "فَمَنْ يَّعْمَلْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ خَيْرًا يَّرَهٗ وَمَنْ يَّعْمَلْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ شَرًّا يَّرَهٗ! مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ! وَهٰذَا لَفْظُ مُسْلِمٍ!

کوی - دریم هغه دی چه د دغه دپاره د اجر او ثواب ذریعه جوړیږی - بوج او وبال خو هغه اسونه دی، چه د نمود، نمائش او فخر دپاره ساتلے شی — یا مسلمانانو ته د نقصان رسولو د پاره پاللے شی - پرده پوش هغه اسونه دی، چه د الله دپاره پاللے شی او د دوئ په شاکانو اوختونو کښے چه د الله تعالیٰ کوم حقونه دی هغه هیر نکړے شی دا اسونه پرده پوش وی او باعث د اجر هغه اسونه دی چه د الله دپاره ساتلے شی او هغه سرسبز، تړو تازه ورشوکانو او باغونو کښے ساتلے شی چه ښه طاقتور او مضبوط وی - دغه ورشوکانو کښے چه کوم څریږی، دهغوئ دیو وابنه او دانے اجر الله تعالیٰ سره لیکلے شی - او خشنړه او متیازے چه هرځوځله اوکړی، هغه هم نیکی شمارلے شی څومره رسئ چه دهغوئ تړپونو وهلو سره اوشلیږی یا په مندو وهلو او تړپونو کښے څومره فاصله قطع کړی، د دوئ د هرتاپ او هرقدم نشان باندے یوه یوه نیکی درج کیږی - کچرته د دے مالک هغه په یو نهر او چینه باندے تیرکړی او هلته اس اوبۀ او څکی نو کچرته دهغۀ نیت داوبو ورکولو نۀ وی نو بیا هم داس په هرګوټ باندے اجر او ثواب درج کیږی - بیا د خرونو متعلق د هغوئ [3] نه تپوس اوشو نو هغوئ [3] اوفرمائیل، دخرونو بارہ کښے خو به ما باندے څه خاص حکم نۀ دے نازل شوے - لیکن یو بے نظیر اوجامع آیت دے یعنی " د دنیا کښے چه څوک د ذرّے برابر نیکی اوکړی، هغه به هم ددۀ مخے ته راشی - اوڅوک چه ذرّه برابر بدی اوکړی هغه به هم ددۀ مخے ته راشی - (بخاریؒ ومسلمؒ) دا الفاظ د مسلم دی -

(مطلب دا دے، چه زکوٰة شرعی صرف اوښانو، غویانو، کډو چیلو کښے دے) اسونو، خرونو کښے زکوٰة شرعی خو نشته، لیکن د عاموحیواناتو د حقوقو په سبب ددے پاللو او ساتلو کښے به په اعتبار د نیت ثواب او عقاب ضرور وی او د هغے نوعیت به بل وی - (والله اعلم)

---

[1] "طولها" بکسر المهملة وفتح الواو المخففة: وهو حبل طويل يشد طرفه في نحو وتد وطرفه الآخر في يد الفرس او رجلها لتدور فيه وترعى من جوانبها وتذهب لوجهها؛ [2] "واستنت" اى عدت في مرجها لتوفر نشاطها والشرف "الشرط [3] "الفاذة" بالمعجمة المشددة اى المنفردة في معناها - وقوله صلى الله عليه وسلم "الجامعة" اى لانواع البر!

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

wnloaded By: Afghan Salar Library

باب ۷۴

بَابُ وُجُوبِ صَوْمِ رَمَضَانَ وَبَيَانِ فَضْلِ الصِّيَامِ وَمَا يَتَعَلَّقُ بِهِ!

"د رمضان روژے"

ف: دے باب کښے یو قرآنی آیت او اوٴه نبوی احادیث دی - دے کښے د روژو بیان دے ۔ (قرآنی آیت)

۱۶ - قَالَ اللّٰهُ تَعَالٰى لہ: "يَا أَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا كُتِبَ عَلَيْكُمُ الصِّيَامُ كَمَا كُتِبَ عَلَى الَّذِيْنَ مِنْ قَبْلِكُمْ" اِلٰى قَوْلِهِ تَعَالٰى: "شَهْرُ رَمَضَانَ الَّذِيْ أُنْزِلَ فِيْهِ الْقُرْاٰنُ: هُدًى لِّلنَّاسِ وَبَيِّنَاتٍ مِّنَ الْهُدٰى وَالْفُرْقَانِ فَمَنْ شَهِدَ مِنْكُمُ الشَّهْرَ فَلْيَصُمْهُ وَمَنْ كَانَ مَرِيْضًا أَوْ عَلٰى سَفَرٍ فَعِدَّةٌ مِّنْ أَيَّامٍ أُخَرَ"! اَلْاٰيَةَ!

۱۶ - اے ایمان والوٴ! روژه تاسو باندے داسے فرض شوے ده څرنګه چه ستاسونه مخکښے اُمتونو باندے فرض کړے شوے وه. دے دپاره چه تاسو کښے (د تقوٰی استعداد اوصلاحیت پیدا شی اوبالاخر تاسو) متقیان شئ - د رمضان میاشت هغه ده ، چه دے کښے قرآن نازل کړے شو چه خلقو دپاره د هدایت ذریعه ده ، اود هدایت روښانه دلیلونه اود حق اوباطل امتیاز دے کښے موجود دے نو تاسو نه چه دے میاشت کښے څوک موجود وی، هغهٔ له پکار دی چه دپوره میاشت روژے اونیسی، اوچه څوک بیمار یا د سفر په حالت کښے وی هغه دے د دے شمار اوکړي. دے دپاره چه په نورو ورځو کښے داپوره کړي - (نبوی احادیث)

وَأَمَّا الْأَحَادِيْثُ فَقَدْ تَقَدَّمَتْ فِي الْبَابِ الَّذِيْ قَبْلَهُ!

آمام نوویؒ وائی، چه دے سلسله کښے څنے احادیث په مخکښے باب کښے تیر شوی دی!

۳۲۳ - وَعَنْ أَبِيْ هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ اللّٰهُ عَزَّ وَجَلَّ "كُلُّ عَمَلِ ابْنِ اٰدَمَ لَهٗ اِلَّا الصِّيَامَ فَاِنَّهٗ لِيْ وَأَنَا أَجْزِيْ بِهٖ - وَالصِّيَامُ جُنَّةٌ لہ فَاِذَا كَانَ يَوْمُ صَوْمِ أَحَدِكُمْ فَلَا يَرْفُثْ لہ وَلَا يَصْخَبْ فَاِنْ سَابَّهٗ أَحَدٌ أَوْ قَاتَلَهٗ فَلْيَقُلْ: اِنِّيْ صَائِمٌ وَالَّذِيْ نَفْسُ مُحَمَّدٍ بِيَدِهٖ لَخُلُوْفُ

۳۲۳ - حضرت ابوهریره رضی الله عنه نه روایت دے - چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، چه الله تعالیٰ فرمائیلی دی، چه دانسان هرعمل هغهٔ دپاره دے، سوا د روژے نه، چه روژه ځما ده او زهٔ به د دے خصوصی بدله ورکوم او روژه د ډهال په مثال ده لهٰذا تاسو نه چه په کومه ورځ څوک روژه وی، نوهغهٔ له پکار دی، چه د بیهوده او فحش کلام نه بچ شی اوچغې سورے دے نه وهی، کچرته بل څوک ورته کنځل اوکړی، یا فساد ته آماده وی نو دے ډے اووائی چه

لہ سورة البقرة آیت ۱۸۳ ؛ لہ "جنة بضم" الجیم: ای وقایة من النار اوالمعاصی

لہ ۲ الرفث "الکلام الفاحش" "والصخب" بفتح الخاء: اللغط

ebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

لـه فَمِ الصَّآئِمِ اَطْيَبُ عِنْدَ اللّٰهِ مِنْ رِيحِ الْمِسْكِ. لِلصَّآئِمِ فَرْحَتَانِ يَفْرَحُهُمَا اِذَا اَفْطَرَ فَرِحَ وَاِذَا لَقِيَ رَبَّهُ فَرِحَ بِصَوْمِهِ "مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ. وَهٰذَا لَفْظُ رِوَايَةِ الْبُخَارِيِّ وَفِيْ رِوَايَةٍ لَهُ: "يَتْرُكُ طَعَامَهُ وَشَرَابَهُ وَشَهْوَتَهُ مِنْ اَجْلِيْ اَلصِّيَامُ لِيْ وَاَنَا اَجْزِيْ بِهِ، وَالْحَسَنَةُ بِعَشْرِ اَمْثَالِهَا وَفِيْ رِوَايَةٍ لِمُسْلِمٍ: "كُلُّ عَمَلِ ابْنِ اٰدَمَ يُضَاعَفُ: اَلْحَسَنَاتُ بِعَشْرِ اَمْثَالِهَا اِلَى سَبْعِمِائَةِ ضِعْفٍ. قَالَ اللّٰهُ تَعَالٰى "اِلَّا الصَّوْمَ فَاِنَّهُ لِيْ وَاَنَا اَجْزِيْ بِهِ: يَدَعُ شَهْوَتَهُ وَطَعَامَهُ مِنْ اَجْلِيْ. لِلصَّآئِمِ فَرْحَتَانِ: فَرْحَةٌ عِنْدَ فِطْرِهِ، وَفَرْحَةٌ عِنْدَ لِقَآءِ رَبِّهِ وَلَخُلُوْفُ فِيْهِ اَطْيَبُ عِنْدَ اللّٰهِ مِنْ رِيحِ الْمِسْكِ".

زهٔ روژه یم. او په هغه ذات مے دٔ قسم وی چه د هغهٔ په قبضه کښے د محمدؐ روح دے د روژه دار دخولے د بدبوئی قدر د الله پاک په نزد د مشک د خوشبوئی نه زیات دے، روژه دار ته دوٗه قسمه خوشحالئ حاصلیږی، د روژه ماتے په وخت به یوه خوشحالی وی او چه کله د قیامت په ورځ دخپل رب سره ملاقات اوکړی نو د روژے په وجه به هلته هم خوشحالئ حاصلے وی! (بُخاریؒ و مُسلمؒ) د روایت الفاظ د بُخاری دی. د بُخاری په یو روایت کښے دا هم دی چه (الله تعالیٰ) فرمائی، هغهٔ خپله لوږه تنده او نفسانی خواهشات ځماله خاطره پریښودل او ځما د پاره ئے روژه اونیوله، اوهم زهٔ به ددے (خصوصی) بدله ورکوم. د عامے نیکئ بدله لسٔ چنده وی، او د مسلم په روایت کښے دا دی، چه د انسان د هر عمل بدله دوچنده ملاویږی دنیکئ بدله لسٔ چنده نه واخله اوٗوهٔ سوه چنده پورے وی. (لیکن روژه داسے نیکی ده چه د هغے متعلق) الله تعالیٰ فرمائی، چه روژه خاص ځما دپاره ده، او زهٔ به (خالص) د ددے بدله ورکوم. ځکه چه هغهٔ خپل خواهشات او خوراک څښاک ځما د وجهے نه پریښودل. روژه دار ته دوٗه وخته خوشحالی نصیب کیږی. یو د روژه ماتی وخت او بله خوشحالی د خپل رب سره د ملاقات په وخت. د روژے د وجهے نه خولهٔ کښے د پیدا کیدونکے بدبوئی قدر الله تعالیٰ سره د مشکو د خوشبوئی نه زیات دے.

۳۲۴ - **وَعَنْهُ** اَنَّ رَسُوْلَ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: "مَنْ اَنْفَقَ زَوْجَيْنِ فِيْ سَبِيْلِ اللّٰهِ نُوْدِيَ مِنْ اَبْوَابِ الْجَنَّةِ: يَا عَبْدَ اللّٰهِ هٰذَا خَيْرٌ فَمَنْ كَانَ مِنْ اَهْلِ الصَّلٰوةِ دُعِيَ مِنْ بَابِ الصَّلٰوةِ، وَمَنْ كَانَ مِنْ اَهْلِ الْجِهَادِ دُعِيَ مِنْ بَابِ الْجِهَادِ وَ

۳۲۴ - حضرت ابوهریره رضی الله عنه نه روایت دے - چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، کوم سړے چه د الله په لاره کښے د جوړے په شکل کښے څهٔ خرچ کوی (مثلاً دوٗه، څلورٗ وغیره) نو هغهٔ ته به دجنت د دروازو نه آواز کولے شی چه اے د الله بنده! ستا دا عمل د خیر نه اوشمارلے شو. که چرته هغه د اهل

سلد "الخلوف" بضم الخاء واللام وسكون الواو وبالفاء التغير!

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansala

Downloaded By: Afghan Salar Library

مَنْ كَانَ مِنْ اَهْلِ الصِّيَامِ دُعِيَ مِنْ بَابِ الرَّيَّانِ وَمَنْ كَانَ مِنْ اَهْلِ الصَّدَقَةِ دُعِيَ مِنْ بَابِ الصَّدَقَةِ" قَالَ اَبُوْ بَكْرٍ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ: بِاَبِيْ اَنْتَ وَاُمِّيْ يَا رَسُوْلَ اللّٰهِ مَا عَلٰى مَنْ دُعِيَ مِنْ تِلْكَ الْاَبْوَابِ مِنْ ضَرُوْرَةٍ فَهَلْ يُدْعٰى اَحَدٌ مِنْ تِلْكَ الْاَبْوَابِ كُلِّهَا فَقَالَ نَعَمْ وَاَرْجُوْا اَنْ تَكُوْنَ مِنْهُمْ (مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ)

صلوٰة نه وی نو د باب صلوٰة نه به ورته آواز کولے شی چه د اهلِ جهاد نه وی نو د بابِ جهاد نه به ورته آواز ورکولے شی. که د روژه دارو نه وی نو د باب ریّان نه به آواز کولے شی او اهلِ صدقه ته به د باب الصّدقه نه آواز کولے شی- دے وخت کښے حضرت ابوبکر صدیق رضی الله عنه تپوس اوکړو یا رسول الله! څما مور پلار ستاسونه قربان! داسے هم څوک شته چه د ټولو دروازو نه ورته آواز کولے شی. اګرچه د دے ضرورت خونشته! نبی کریم صلی الله علیه وسلم او فرمائیل، هو. داسے به هم وی، اوځما اُمید دے چه ته به هم د هغې خلقو نه ئے.

(بُخاریٌ ومُسلمٌ)

۳۲۵- وَعَنْ سَهْلِ بْنِ سَعْدٍ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: "اِنَّ فِي الْجَنَّةِ بَابًا يُقَالُ لَهُ الرَّيَّانُ يَدْخُلُ مِنْهُ الصَّآئِمُوْنَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ لَا يَدْخُلُ مِنْهُ اَحَدٌ غَيْرُهُمْ يُقَالُ، اَيْنَ الصَّآئِمُوْنَ فَيَقُوْمُوْنَ لَا يَدْخُلُ مِنْهُ اَحَدٌ غَيْرُهُمْ فَاِذَا دَخَلُوْا اُغْلِقَ فَلَمْ يَدْخُلْ مِنْهُ اَحَدٌ مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ ؕ

۳۲۵- حضرت سهل بن سعد رضی الله عنه نه روایت دے. چه نبی کریم صلی الله علیه وسلم او فرمائیل، چه جنت کښے ریّان نوم یوه دروازه ده. د قیامت په ورځ به دے دروازے نه صرف روژه دار خلق داخلیږی. د دوئ نه علاوه بل هیڅوک به نه داخلیږی. دغه وخت به آواز اوکړے شی روژه دار چرته دی؟ دغه هغوی به اودریږی، هغوئ اودریږی. دوئ سره به بل هیڅوک نه داخلیږی اوچه کله هغوئ داخل شی نو هغه دروازه به بنده کړے شی بیا به دغه دروازے نه هیڅوک نه داخلیږی. (بُخاریٌ ومُسلمٌ)

۳۲۶- وَعَنْ اَبِيْ سَعِيْدٍ الْخُدْرِيِّ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَا مِنْ عَبْدٍ يَصُوْمُ يَوْمًا فِيْ سَبِيْلِ اللّٰهِ اِلَّا بَاعَدَ اللّٰهُ بِذٰلِكَ الْيَوْمِ وَجْهَهٗ عَنِ النَّارِ سَبْعِيْنَ خَرِيْفًا [1] مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ ؕ

۳۲۶- حضرت ابوسعید خدری رضی الله عنه نه روایت دے. چه رسول الله صلی الله علیه وسلم او فرمائیل، هیڅ یو بنده داسے نشته چه محض د الله د رضا د پاره روژه اوساتی لیکن داچه الله تعالیٰ به د دغه یوې ورځې روژے د وجهے نه هغه د جهنم نه د اوۍ یا کلونو د مسافت په مقدار لرے کړی. (بُخاریٌ ومُسلمٌ)

۳۲۷- وَعَنْ اَبِيْ هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى

۳۲۷- حضرت ابوهریره رضی الله عنه بیان کوی چه نبی کریم صلی الله علیه وسلم

[1] "خريفًا": اى مدة سير سبعين عامًا

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: "مَنْ صَامَ رَمَضَانَ إِيمَانًا وَاحْتِسَابًا غُفِرَ لَهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِهِ".
(مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ)

اوفرمائیل، چه کوم سړے ایمان اویقین سره او محض دحصولِ ثواب په خاطر روژه نیسی (شک اوځه دُنیاوی غرض دپاره ئے نه وی نیولے) نو د هغهٔ تیرشوی ګناهونه به معاف کړے شی۔
(بُخاریؒ ومُسلمؒ)

۳۲۸- وَعَنْهُ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: "إِذَا جَاءَ رَمَضَانُ فُتِّحَتْ أَبْوَابُ الْجَنَّةِ وَغُلِّقَتْ أَبْوَابُ النَّارِ وَصُفِّدَتِ[1] الشَّيَاطِينُ".
(مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ)

۳۲۸- حضرت ابوهریره رضی الله عنه نه دا روایت هم دے، چه رسول الله صلے الله علیه وسلم اوفرمائیل، کله چه رمضان راځی نو د جنت دروازے پرانستلے شی، اود جهنم دروازے بندولے شی۔ او شیطانان په هتکړو (غُولنو) کښے بند کړے شی۔
(بُخاریؒ ومُسلمؒ)

۳۲۹- وَعَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ "صُومُوا لِرُؤْيَتِهِ وَأَفْطِرُوا لِرُؤْيَتِهِ، فَإِنْ غُبِّيَ[2] عَلَيْكُمْ فَأَكْمِلُوا عِدَّةَ شَعْبَانَ ثَلَاثِينَ" مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ وَهٰذَا لَفْظُ الْبُخَارِيِّ، وَفِي رِوَايَةٍ لِمُسْلِمٍ "فَإِنْ غُمَّ عَلَيْكُمْ فَصُومُوا ثَلَاثِينَ يَوْمًا!

۳۲۹- دا روایت هم دحضرت ابوهریره رضی الله عنه نه دے، چه رسول الله صلے الله علیه وسلم اوفرمائیل، چه میاشت اوویني، نو روژه شروع کړئ اوچه میاشت اوویني روژه ختمه کړئ۔ کچرته مطلع (دسپوږمئ ختلوځائے) کښے وریځ وی، اومیاشت په نظر رانشی، نو شعبان دیرش ورځے میاشت شمار کړئ (بُخاریؒ و مُسلمؒ) دا الفاظ دبُخاری دے او دمُسلم په یوه روایت کښے دادی، چه د وریځو د وجهے نه میاشت په نظر رانشی نو دیرش (۳۰) روژے پوره کړئ۔

باب ۷۵

بَابُ الْجُودِ وَفِعْلِ الْمَعْرُوفِ وَالْإِكْثَارِ مِنَ الْخَيْرِ فِي شَهْرِ رَمَضَانَ وَالزِّيَادَةِ مِنْ ذٰلِكَ فِي الْعَشْرِ الْأَوَاخِرِ مِنْهُ!!

په رمضان کښے داعمالِ خیر کثرت!

ف ۱- دے باب کښے دوه احادیث دی۔ د رمضان میاشت دالله میاشت ده۔ روژه باندے د ثواب اجر اوس تیرشوی باب کښے تاسو اولیدلو۔ د روژے نه علاوه چه کومے نیکئ اوعبادات دے مبارکه میاشت کښے کولے شی، اوصدقات خیرات کولے شی۔ دهغے داجر او ثواب هم څه اندازه نشی لګولے لیکن هغے کښے هم دایمان اواحتساب شرط ملحوظ ساتل پکار دی اودُنیاوی

[1] "وصفدت الشياطين" بضم او له وتشديد الفاء: اى غلت [2] "غبى" بفتح المعجمة

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansala

Downloaded By: Afghan Salar Library

اغراض ، نوم او ریا وغیره سره اعمال ضائع کړی - داجراو ثواب څه سوال!

۳۳۰- عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ : كَانَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ اَجْوَدَ النَّاسِ وَكَانَ اَجْوَدُ مَا يَكُوْنُ فِيْ رَمَضَانَ حِيْنَ يَلْقَاهُ جِبْرِيْلُ فِيْ كُلِّ لَيْلَةٍ مِّنْ رَمَضَانَ فَيُدَارِسُهُ الْقُرْاٰنَ، فَلَرَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ حِيْنَ يَلْقَاهُ جِبْرِيْلُ اَجْوَدُ بِالْخَيْرِ مِنَ الرِّيْحِ الْمُرْسَلَةِ :

(مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ)

۳۳۰- حضرت عبدالله بن عباس رضی الله عنهما وائی، چه رسول الله صلی الله علیه وسلم د ټولو نه زیات سخی وُ او په رمضان کښے چه کله به د جبرئیل علیه السلام سره ملاقات کیدلو او دا ملاقات به هره شپه کیدو چه یو بل سره به ئے د قرآن ورد کولو نو د هغوئ سخاوت به هیڅ حد نهٔ پاتے کیدلو - کله چه به د رسول الله صلی الله علیه وسلم ملاقات د جبرئیل علیه السلام سره کیدلو نو د هغوئ سخاوت به د باران راوړونکے هوا نه هم زیاتیدلو - (بُخاریٌ ومُسلمٌ)

۳۳۱- وَعَنْ عَآئِشَةَ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهَا قَالَتْ : كَانَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ اِذَا دَخَلَ الْعَشْرُ اَحْيَا اللَّيْلَ وَ اَيْقَظَ اَهْلَهٗ وَ شَدَّ الْمِئْزَرَ - مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ :

۳۳۱- اُم المؤمنین حضرت عائشه صدیقه رضی الله عنها وائی چه کله به د رمضان عشرهٔ اخیر شروع شوه نو رسول الله صلی الله علیه وسلم به ټوله شپه ویښه تیروله - اوخپل دکور خلق به ئے هم راویښ کړل اوملا به ئے کلکه اوتړله ، او هرطرف نه به یکسو (عبادت د پاره خالنه) کیدلو - (بُخاریٌ ومُسلمٌ)

باب ۷۶

بَابُ النَّهْيِ عَنْ تَقَدُّمِ رَمَضَانَ بِصَوْمٍ بَعْدِ نِصْفِ شَعْبَانَ اِلَّا لِمَنْ وَصَلَهٗ بِمَا قَبْلَهٗ اَوْ وَافَقَ عَادَةً لَهٗ بِاَنْ كَانَ عَادَتُهٗ صَوْمُ الْاِثْنَيْنِ وَالْخَمِيْسِ فَوَافَقَهٗ !

(د رمضان نه دوه څلور ورځے مخکښے د روژے ممانعت)

ف ۱- دے باب کښے څلور احادیث دی. عنوان کښے داخبره بنودلے شوے ده، نصف شعبان نه وروسته د رمضان نه دوه څلور ورځے مخکښے د روژے ممانعت دے. لیکن که چرته د چا عادت دے وړځو کښے د مخکښے نه د روژو نیولو وی او هغه ورځے وی نو هغه ددے ورځو روژے نیولے شی. مثلاً د کُل او زیارت د ورځے روژه همیشه نیسی او د رمضان نه دوه درے ورځے مخکښے د کُل او زیارت ورځ وی نو روژه نیولو کښے هیڅ حرج نشته!

(نبوی احادیث)

۳۳۲- عَنْ اَبِيْ هُرَيْرَةَ رَضِيَ

۳۳۲- حضرت ابوهریره رضی الله عنه

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

اللّٰهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: "لَا يَتَقَدَّمَنَّ أَحَدُكُمْ رَمَضَانَ بِصَوْمِ يَوْمٍ أَوْ يَوْمَيْنِ إِلَّا أَنْ يَكُونَ رَجُلٌ كَانَ يَصُومُ صَوْمَهُ فَلْيَصُمْ ذٰلِكَ الْيَوْمَ" مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ ؛

نه روایت دے، چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، چه تاسو کښے دے څوک د رمضان نه یوه ورځ یا دوه ورځے مخکښے روژه ونه نیسی. لیکن که چرته هغه مخکښے نه وی دے ورځے د روژے نیولو عادی وی نو هغه وخت هم روژه ونیولے شی - (بخاریؒ ومسلمؒ)

۳۳۳ - وَعَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "لَا تَصُومُوا قَبْلَ رَمَضَانَ صُومُوا لِرُؤْيَتِهِ وَأَفْطِرُوا لِرُؤْيَتِهِ فَإِنْ حَالَتْ دُونَهُ غَيَايَةٌ فَأَكْمِلُوا ثَلَاثِينَ يَوْمًا". رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَقَالَ حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ!

"الْغَيَايَةُ": بِالْغَيْنِ الْمُعْجَمَةِ وَبِالْيَاءِ الْمُثَنَّاةِ مِنْ تَحْتُ الْمُكَرَّرَةِ وَهِيَ: السَّحَابَةُ!

۳۳۳ - حضرت عبدالله بن عباس رضی الله عنه بیان کوی چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، د رمضان نه مخکښے روژه **مه** نیسئ چه د رمضان میاشت اوینئ روژه اونیسئ. او چه (د شوال) میاشت اوینئ روژه ختمه کړئ. کچرته دے دواړو میاشتو کښے مطلع کښے وریځ وی نو بیا شعبان دیرش ورځے اوشمارئ. (ترمذی دا روایت کړے دے او وئیلے دی، چه دا حدیث حسن صحیح دے). د غَيَايَةٌ معنیٰ وریځ ده ؛

۳۳۴ - وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "إِذَا بَقِيَ نِصْفٌ مِنْ شَعْبَانَ فَلَا تَصُومُوا". رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَقَالَ: حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ!

۳۳۴ - حضرت ابوهریره رضی الله عنه نه روایت دے، چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، چه کله نصف شعبان تیرشی نو بیا روژه مه نیسئ. (ترمذی دا روایت کړے دے او وئیلے دی چه دا حدیث حسن صحیح دے).

۳۳۵ - وَعَنْ أَبِي الْيَقْظَانِ عَمَّارِ بْنِ يَاسِرٍ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُمَا قَالَ: مَنْ صَامَ الْيَوْمَ الَّذِي يُشَكُّ فِيهِ فَقَدْ عَصَى أَبَا الْقَاسِمِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ. رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ وَالتِّرْمِذِيُّ وَقَالَ حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ!

۳۳۵ - حضرت ابویقظان عمّار بن یاسر رضی الله عنهما وائی، چه چا د شکی وریځے روژه اونیوله هغه د ابو القاسم صلی الله علیه وسلم نافرمانی اوکړه - (ابوداؤد او ترمذی روایت اوکړو، او وئیلے دی، چه دا حدیث حسن صحیح دے).

بابُ

بَابُ مَا يُقَالُ عِنْدَ رُؤْيَةِ الْهِلَالِ !!!

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

د میاشت لیدلو دُعا !!

ف :- دے باب کښے یو حدیث دے -

(نبوی حدیث)

۳۳۶- عَنْ طَلْحَةَ بْنِ عُبَيْدِ اللّٰهِ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ اَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ اِذَا رَاَى الْهِلَالَ قَالَ : " اَللّٰهُمَّ اَهِلَّهُ عَلَيْنَا بِالْاَمْنِ وَالْاِيْمَانِ وَ السَّلَامَةِ وَالْاِسْلَامِ رَبِّيْ وَرَبُّكَ اللّٰهُ هِلَالُ رُشْدٍ [1] وَ خَيْرٍ " رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَقَالَ حَدِيْثٌ حَسَنٌ !

۳۳۶- حضرت طلحه بن عبید ا ٹله رضی الله عنه وائی، چه رسول الله صلی الله علیه وسلم به کله نوے میاشت اولیدله نو دا دُعا به ئے لوستله : اَللّٰهُمَّ اَهِلَّهُ الخ: اے الله! دا میاشت راختل څمونږ دپاره دامن، ایمان او سلامتیا او د اسلام باعث اوکړځوه - اے سپوږمئ! څما اوستارب الله دے. ته د رُشد او هدایت میاشت ثابته شه. (ترمذی روایت کړے دے او وئیلے ئے دی، دا حدیث حسن دے).

باب ۷۸

بَابُ فَضْلِ السُّحُوْرِ وَتَاْخِيْرِهٖ مَالَمْ يَخْشَ طُلُوْعَ الْفَجْرِ !!!

د پیشمنی فضیلت !

ف :- دے باب کښے څلور احادیث دی - مصنفؒ به عنوان کښے د پیشمنی د فضیلت سره د دهٔ د تاخیر هم ذکر کړے دے په دے کښے دے طرف ته اشاره ده چه به پیشمنی کښے تاخیر افضل دے. لیکن دومره تاخیر هرگز نهٔ وی، چه د طلوع فجر ویره وی او روژه مشکوک اوگرځی! د روژو دافطار او سحری چه کوم نقشے به ملک کښے شائع کیږی، احتیاطاً پنځه مینټه مخکښے د پیشمنی نه فارغیدل پکار دی.

(نبوی احادیث)

۳۳۷- عَنْ اَنَسٍ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ تَسَحَّرُوْا فَاِنَّ فِي السَّحُوْرِ بَرَكَةً ". (مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ)

۳۳۷- حضرت انس ما مالک رضی الله عنه نه روایت دے. چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، پیشمنی کوئ، څکه چه پیشمنی کښے برکت دے. (بُخاریؒ ومُسلمؒ)

۳۳۸- وَعَنْ زَيْدِ بْنِ ثَابِتٍ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ : تَسَحَّرْنَا مَعَ رَسُوْلِ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ثُمَّ قُمْنَا اِلَى الصَّلٰوةِ قِيْلَ كَمْ كَانَ بَيْنَهُمَا ؟ قَالَ : خَمْسُوْنَ اٰيَةً - مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ ؛

۳۳۸- حضرت زید بن ثابت رضی الله عنه وائی، چه مونږ د رسول الله صلی الله علیه وسلم په ملګرتیا کښے پیشمنی اوکړو، او بیا مونږ دپاره پاڅیدلو- هغهٔ نه تپوس اوشو د دواړو مینځ کښے به څومره وقفه وه ؟ نوے وئیل، د پنځوسو قرآنی آیتونو لوستلو چه څومره وی - (بُخاریؒ ومُسلمؒ)

۳۳۹- وَعَنْ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ

۳۳۹- حضرت عبد الله بن عمر فاروق

[1] "الرشد" بضم فسکون وبفتحتین، ضد الغیٰ !

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

اللهُ عَنْهُمَا قَالَ: كَانَ لِرَسُوْلِ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مُؤَذِّنَانِ: بِلَالٌ وَابْنُ أُمِّ مَكْتُوْمٍ فَقَالَ رَسُوْلُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّ بِلَالًا يُؤَذِّنُ بِلَيْلٍ فَكُلُوْا وَاشْرَبُوْا حَتَّى يُؤَذِّنَ ابْنُ أُمِّ مَكْتُوْمٍ" قَالَ وَلَمْ يَكُنْ بَيْنَهُمَا إِلَّا أَنْ يَنْزِلَ هٰذَا وَيَرْقَى هٰذَا۔

(مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ)

رضی الله عنهما نه روایت دے۔ چه د رسول الله صلی الله علیه وسلم دوه آذان کونکی وُو۔ حضرت بلال او حضرت عبد الله بن اُمّ مکتوم رضی الله عنهما او رسول الله صلی الله علیه وسلم هدایت کړے وُو، چه د بلال رضی الله عنه د آذان په وخت خو د پیشمنی خوراک کوئ لیکن چه کله ابن اُمّ مکتوم رضی الله عنه آذان اوکړي نو خوراک څښاک بند کړئ۔ راوی وائی، چه د دواړو مینځ کښے وقفه به دومره وه، چه یو به آذان اوکړو راکوزیه شو، نوبل به د آذان کولو دپاره اوختلو۔

(بُخاریؒ و مُسلمؒ)

۳۴۰- وَعَنْ عَمْرِو بْنِ الْعَاصِ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُوْلَ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: "فَصْلُ مَا بَيْنَ صِيَامِنَا وَصِيَامِ أَهْلِ الْكِتَابِ[1] أَكْلَةُ السَّحَرِ

(رَوَاهُ مُسْلِمٌ)

۳۴۰- حضرت عمرو بن عاص رضی الله عنه نه روایت دے، چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، څوونز د اهل کتابو د روژو په مینځ کښے فرق پیشمنی سره دے۔

(مُسلمؒ)

باب ۷۹

بَابُ فَضْلِ تَعْجِيْلِ الْفِطْرِ وَمَا يُفْطَرُ عَلَيْهِ وَمَا يَقُوْلُهُ بَعْدَ إِفْطَارِهِ

په افطار (روژه ماتی) کښے تندی غوره ده!

ف:- دے باب کښے اوُوهٔ احادیث دی۔ مصنف په عنوان کښے په افطار کښے د تُندئ کولو فضیلت سره داهم بیان کړے دے، چه افطار په کوم څیز سره مسنون دے او د افطار مسنون دُعا کومه ده۔ دلته هم داخبره ملحوظ ده، چه د تُندئ مطلب دادے، چه غروب یقینی شی فوراً افطار کول پکار دی او چرته چه داسے یقین ذریعه موجود نه وی هلته به احتیاطاً څومینټه تاخیر کول افضلیت کښے نقصان ورکونکے نهٔ وی۔

(نبوی احادیث)

۳۴۱- عَنْ سَهْلِ بْنِ سَعْدٍ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُوْلَ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: لَا يَزَالُ النَّاسُ بِخَيْرٍ مَا عَجَّلُوا الْفِطْرَ" مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ ۞

۳۴۱- حضرت سهل بن سعد رضی الله عنه نه روایت دے، چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، خلق به تر هغه وخته پورې په خیر او برکت وی، چه تر کومے هغوئ په افطار کښے تندی کوی۔ (بُخاریؒ و مُسلمؒ)

۳۴۲- وَعَنْ أَبِي عَطِيَّةَ قَالَ دَخَلْتُ أَنَا وَمَسْرُوْقٌ عَلَى

۳۴۲- حضرت ابوعطیه رحمة الله علیه وائی، چه زهٔ او مسروق رضی الله عنهما حضرت

[1] "اهل الکتاب": الیهود والنصاریٰ، واکلة السحر" السحور!

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

عَآئِشَةَ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهَا فَقَالَ: لَهَا مَسْرُوقٌ: رَجُلَانِ مِنْ اَصْحَابِ مُحَمَّدٍ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كِلَاهُمَا لَا يَأْلُوْا عَنِ الْخَيْرِ! اَحَدُهُمَا يُعَجِّلُ الْمَغْرِبَ، وَ الْاِفْطَارَ وَ الْآخَرُ يُؤَخِّرُ الْمَغْرِبَ وَالْاِفْطَارَ؟ فَقَالَتْ مَنْ يُعَجِّلُ الْمَغْرِبَ وَالْاِفْطَارَ؟ قَالَ عَبْدُ اللّٰهِ يَعْنِي ابْنَ مَسْعُوْدٍ. فَقَالَتْ هٰكَذَا كَانَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَصْنَعُ، رَوَاهُ مُسْلِمٌ!

قَوْلُهُ: "لَا يَأْلُوْ": اِيْ لَا يُقَصِّرُ فِي الْخَيْرِ!

عائشه رضی الله عنها ته ورغلو نو حضرت مسروق رح اووئیل، دوه سړي دی، د اصحابِ رسول الله صلی الله علیه وسلم نه دواړه دحق بجاآوري او دخیر کارونو کښے هیڅ کوتاهی نه کوی - دیوعمل دادے، چه هغه دمانښام مونځ او روژه ماتی کښے تلوارکوی - او دوئیم په افطار او مونځ کښے لږ تاخیرکوی - اُمّ المؤمنین تپوس اوکړو په عجلت باندے څوک عمل کوی؟ مسروق رح اووئیل، عبد الله بن مسعودؓ حضرت عائشه صدیقه رضی الله عنها ته اووئیل، چه د رسول الله صلی الله علیه وسلم عمل هم دارنګ وُو چه په مونځ او افطار کښے به ئے عجلت کولو. (مُسلمٌ)

"لَا يَأْلُوْا"، معنیٰ ده دحق راڅرلو په خپل ځائے او دخیر کارونو کښے هیڅ کوتاهی نه کوی!

۳۴۳ - وَعَنْ اَبِيْ هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: قَالَ اللّٰهُ عَزَّ وَجَلَّ "اَحَبُّ عِبَادِيْ اِلَيَّ اَعْجَلُهُمْ فِطْرًا" رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَقَالَ حَدِيْثٌ حَسَنٌ!

۳۴۳ - حضرت ابوهریره رضی الله عنه نه روایت دے. چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، چه دالله عزّ و جلّ ارشاد دے، چه خپلو بندګانو کښے ماته هغه زیات محبوب دے. څوک چه په افطار کښے (د وخت کیدلو نه وروسته) تلوارکوی. (ترمذی روایت کړے دے، او وئیلی ئے دی، داحدیث حسن دے)

۳۴۴ - وَعَنْ عُمَرَ بْنِ الْخَطَّابِ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ "اِذَا اَقْبَلَ اللَّيْلُ مِنْ هٰهُنَا [1] وَاَدْبَرَ النَّهَارُ مِنْ هٰهُنَا وَغَرَبَتِ الشَّمْسُ فَقَدْ اَفْطَرَ الصَّآئِمُ!

(مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ)

۳۴۴ - امیرالمؤمنین حضرت عمر فاروق رضی الله عنه بیان کوی، چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، چه کله د مشرق له طرفه شپه راشی او د مغرب طرف ته ورځ لاړه شی او نمر په وب شی نو روژه دار ته افطارکول پکار دی.

(بُخاریؒ و مُسلمؒ)

۳۴۵ - وَعَنْ اَبِيْ اِبْرَاهِيْمَ عَبْدِ اللّٰهِ بْنِ اَبِيْ اَوْفٰى رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُمَا قَالَ: سِرْنَا مَعَ رَسُوْلِ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَهُوَ صَآئِمٌ

۳۴۵ - حضرت ابوابراهیم عبدالله بن ابی اوفیٰ رضی الله عنهما وائی، چه مونږ یو سفرکښے رسول الله صلی الله علیه وسلم سره وُو - او هغه روژه وُو چه کله نمر غائب شو نو رسول الله صلی الله

[1] من ههنا: ای من جهة المشرق وادبر من ههنا "ای من جهة المغرب!

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

فَلَمَّا غَرَبَتِ الشَّمْسُ قَالَ لِبَعْضِ الْقَوْمِ: "يَا فُلَانُ اَنْزِلْ فَاجْدَحْ لَنَا فَقَالَ يَا رَسُوْلَ اللّٰهِ! لَوْ اَمْسَيْتَ؟ قَالَ "اَنْزِلْ فَاجْدَحْ لَنَا" قَالَ: اِنَّ عَلَيْكَ نَهَارًا: قَالَ "اَنْزِلْ فَاجْدَحْ لَنَا" قَالَ: فَنَزَلَ فَجَدَحَ لَهُمْ فَشَرِبَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ثُمَّ قَالَ: اِذَا رَاَيْتُمُ اللَّيْلَ قَدْ اَقْبَلَ مِنْ هٰهُنَا فَقَدْ اَفْطَرَ الصَّآئِمُ" وَ اَشَارَ بِيَدِهٖ قِبَلَ الْمَشْرِقِ".

(مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ)

قَوْلُهٗ: "اَجْدَحْ" بِجِيْمٍ ثُمَّ دَالٍ ثُمَّ حَآءٍ مُهْمَلَتَيْنِ: اِيْ اَخْلِطِ السَّوِيْقَ بِالْمَآءِ!

علیه وسلم خپلو ملګرو نه یوتن ته اووئیل، اے فلانکیه! دسورلی نه کوز شه، او ستوان تیار کړه. هغهٔ اووئیل یارسول الله! چه ما بنام خوشی. نبی کریم صلی الله علیه وسلم دوباره اوفرمائیل، کوز شه او مونږ د پاره ستوان تیار کړه. راوی وائی چه هغه صاحب کوز شو. اوبوکښے ئے ستوان حل کړل. نبی کریم صلی الله علیه وسلم ته ئے پیش کړل. رسول الله صلی الله علیه وسلم هغه اوڅکل، بیائے اوفرمائیل، چه کله تاسو اوګورئ چه شپه د مشرق له طرفه نه راختلے ده، نو روژه دار له یکار دی، چه هغه افطار اوکړي. (بخاریؒ ومسلمؒ)

د اَجْدَحْ :- تلفظ جیم، دال او حاء مهمله سره دے. ددے معنیٰ په اوبو کښے دستوانو حل کول دی.

۳۴۶- وَعَنْ سَلْمَانَ بْنِ عَامِرِ الضَّبِّيِّ الصَّحَابِيِّ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: اِذَا اَفْطَرَ اَحَدُكُمْ فَلْيُفْطِرْ عَلٰى تَمْرٍ فَاِنْ لَّمْ يَجِدْ فَلْيُفْطِرْ عَلٰى مَآءٍ فَاِنَّهٗ طَهُوْرٌ رَوَاهُ اَبُوْدَاوُدَ وَالتِّرْمِذِيُّ وَقَالَ حَدِيْثٌ حَسَنٌ صَحِيْحٌ!

۳۴۶- حضرت سلمان بن عامر صحابی رضی الله عنه نه روایت دے، چه نبی کریم صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، چه کله څوک روژه ماتے کوی، نو په کجوره دے افطار اوکړی. که هغه میسّر نه وی، نو بیا دے اوبو سره افطار اوکړی، چه هغه پاکے دی او پاکوونکے دی. (ابوداؤد او ترمذی روایت کړے دے اووئیلی ئے دی، چه دا حدیث حسن صحیح دے).

۳۴۷- وَعَنْ اَنَسٍ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ كَانَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يُفْطِرُ قَبْلَ اَنْ يُّصَلِّيَ عَلٰى رُطَبَاتٍ فَاِنْ لَّمْ تَكُنْ رُطَبَاتٌ فَتُمَيْرَاتٌ فَاِنْ لَّمْ تَكُنْ تُمَيْرَاتٌ حَسَا حَسَوَاتٍ مِّنْ مَّآءٍ رَوَاهُ اَبُوْدَاوُدَ وَالتِّرْمِذِيُّ وَقَالَ حَدِيْثٌ حَسَنٌ.

۳۴۷- حضرت انس بن مالک رضی الله تعالیٰ عنه وائی، چه رسول الله صلی الله علیه وسلم به دما نحُه نه مخکښے خوتازه کجورو سره روژه ماتے (افطار) کولو. که هغه به نه وے، نو اوچو کجورو سره به ئے افطار کولو. اوکه هغه به هم په وخت نه وے نو بیا به ئے داوبو کوټ سره افطار کولو. (ابوداؤد او ترمذی دا روایت کړے دے، او وئیلی ئے دی، چه دا حدیث حسن دے).

لَه ای شرب. وقوله صلی الله علیه وسلم "حسوات" بفتح اولیه جمع حسوة "بالفتح": المرة

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

باب ۸۰

بَابُ اَمْرِ الصَّائِمِ بِحِفْظِ لِسَانِهٖ وَجَوَارِحِهٖ عَنِ الْمُخَالِفَاتِ وَالْمُشَاتَمَةِ وَنَحْوِهَا!

روژه دار دے خپله ژبه حفاظت کښے ساتی!

ف:۔ دے باب کښے دوٗه احادیث دی۔ مصنفؒ په عنوان کښے دے باندے تنبیه کړے ده چه روژه دار له دکنځلو، فحش وینا اود ممنوعه (منع کړے شوئی) کارونو نه خپله ژبه، خپل نور اندامونه محفوظ ساتل پکار دی۔ تاسو مخکښے لوستلی دی چه روژه الله تعالیٰ ته خاص خوښ عبادت دے۔ دا سے عبادت کچرته څوک فحش (بے حیا) وینا سره یا غیبت سره اوکنځلو سره گنده کړی، د الله په دربار کښے ئے د تحفے په طور پیش کړی نو ظاهره ده، چه دده دقبلیدلو څه سوال دے۔ لیکن دده دا مطلب نه دے چه دا بهانه جوړه کړی، څوک دے سره روژه نه نیسی، روژه بهرحال فرض ده د عدم آدائیگی گناه به هم وی اود غیبت وغیره هم!

۳۴۸-عَنْ اَبِیْ هُرَیْرَةَ رَضِیَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَسَلَّمَ: "اِذَا کَانَ یَوْمُ صَوْمِ اَحَدِکُمْ فَلَا یَرْفُثْ وَلَا یَصْخَبْ فَاِنْ سَابَّهٗ اَحَدٌ اَوْ قَاتَلَهٗ فَلْیَقُلْ اِنِّیْ صَائِمٌ"، مُتَّفَقٌ عَلَیْهِ

۳۴۸- حضرت ابوهریره رضی الله عنه نه روایت دے۔ چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، کچرته تاسو کښے د چا روژه وه، نو هغهٔ له پکار ده چه فحش خبرے نه کوی، د جهالت اوگناه خبرے نه کوی۔ کچرته څوک هغهٔ ته فحش خبره (کنځل) اوکړی یا ناپوهئ سره مخامخ شی یا په جنگ اماده وی نو هغهٔ ته وئیل پکار دی، چه زهٔ روژه داریم۔ (بُخاریؒ ومُسلمؒ)

۳۴۹- وَعَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَسَلَّمَ: "مَنْ لَمْ یَدَعْ قَوْلَ الزُّوْرِ وَالْعَمَلَ بِهٖ فَلَیْسَ لِلّٰهِ حَاجَةٌ فِیْ اَنْ یَدَعَ طَعَامَهٗ وَشَرَابَهٗ!

(رَوَاهُ الْبُخَارِیُّ)

۳۴۹- حضرت ابوهریره رضی الله عنه نه داهم روایت دے۔ چه نبی کریم صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، چه چا دروغ وئیل اودے باندے عمل کول پرے نه بښودل نو الله تعالیٰ ته د ده خوراک څښاک پریښودلو هیڅ حاجت اوپرواه نشته۔ (بُخاریؒ)

باب ۸۱

بَابٌ فِیْ مَسَائِلَ مِّنَ الصَّوْمِ!!

د روژے متفرق مسئلے!

ف:۔ دا باب څلور احادیثو باندے مشتمل دے۔

(نبوی احادیث)

۳۵۰-عَنْ اَبِیْ هُرَیْرَةَ رَضِیَ اللّٰهُ

۳۵۰- حضرت ابوهریره رضی الله عنه

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: "إِذَا نَسِيَ أَحَدُكُمْ فَأَكَلَ أَوْ شَرِبَ فَلْيُتِمَّ صَوْمَهُ فَإِنَّمَا أَطْعَمَهُ اللّٰهُ وَسَقَاهُ". (مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ)

نه روایت دے - چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، چاچه د روژے په حالت کښے په هیره خوراک، څښاک، اوکړل نو بیاهم هغهٔ ته روژه پوره کول یکار دی، ځکه چه دا خوراک، څښاک د الله له طرفه دے. (بُخاریؒ ومُسلمؒ)

۳۵۱- وَعَنْ لَقِيطِ بْنِ صَبْرَةَ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ: قُلْتُ يَا رَسُولَ اللّٰهِ أَخْبِرْنِي عَنِ الْوُضُوءِ قَالَ: "أَسْبِغِ الْوُضُوءَ[1] وَخَلِّلْ بَيْنَ الْأَصَابِعِ وَبَالِغْ فِي الْاِسْتِنْشَاقِ إِلَّا أَنْ تَكُونَ صَائِمًا". رَوَاهُ أَبُوْدَاوُدَ وَالتِّرْمِذِيُّ وَقَالَ: حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ!

۳۵۱- حضرت لقیط بن صَبَره رضی الله عنه وائی، چه ما رسول الله صلی الله علیه وسلم ته عرض اوکړو چه ما ته داوودس متعلق څه بیان اوکړئ. نبی کریم صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، اوودس ښه طریقے سره مکمل کړه. دلاسونو خیوکوتے خلال کړه اوپوزه کښے مبالغے سره اوبه اورسوه. لیکن کچرته روژه وی نومعمولی طور باندے اوبه رسوُل کافی دی. (ابوداؤد او ترمذی روایت کړے دے، او وئیلی ئے دی، چه دا حدیث حسن دے)

۳۵۲- وَعَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهَا قَالَتْ: كَانَ رَسُولُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يُدْرِكُهُ الْفَجْرُ وَهُوَ جُنُبٌ مِنْ أَهْلِهِ ثُمَّ يَغْتَسِلُ وَيَصُومُ. مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ!

۳۵۲- اُمّ المؤمنین حضرت عائشه صدیقه رضی الله عنها فرمائی، چه رسول الله صلی الله علیه وسلم به دصبا په وخت کښے هم کله ه غُسل په حالت کښے وُو او غُسل به ئے اوکړو او روژه به ئے پوره کوله. (بُخاریؒ ومُسلمؒ)

۳۵۳- وَعَنْ عَائِشَةَ وَأُمِّ سَلَمَةَ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُمَا قَالَتَا: كَانَ رَسُولُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يُصْبِحُ جُنُبًا مِنْ غَيْرِ حُلُمٍ ثُمَّ يَصُومُ. مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ

۳۵۳- اُم المؤمنین حضرت عائشه او حضرت اُمّ سلمه رضی الله عنهما فرمائی، چه رسول الله صلی الله علیه وسلم به د فریضهٔ زوجیت په سبب نه چه دا احتلام په سبب د غُسل په حالت کښے وُو او روژه به ئے هم ساتله وه. (بُخاریؒ ومُسلمؒ)

باب ۸۲

بَابُ بَيَانِ فَضْلِ صَوْمِ الْمُحَرَّمِ وَشَعْبَانَ وَالْأَشْهُرِ الْحُرُمِ!

د محرم او شعبان وغیره روژے

فی: - دے باب کښے درے احادیث دی.

(نبوی احادیث)

۳۵۴- عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللّٰهِ

۳۵۴- حضرت ابوهریره رضی الله عنه بیان کوی، چه رسول الله صلی الله علیه

[1] "اسبغ الوضوء": ای اتمه!

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "اَفْضَلُ الصِّيَامِ بَعْدَ رَمَضَانَ شَهْرُ اللّٰهِ الْمُحَرَّمُ وَاَفْضَلُ الصَّلٰوةِ بَعْدَ الْفَرِيْضَةِ صَلٰوةُ اللَّيْلِ".

(رَوَاهُ مُسْلِمٌ)

وسلم اوفرمائیل، چه رمضان نه وروسته روژو کښے افضله روژه د الله پاک د میاشتے د محرّم روژه ده. او فرض مونځونو نه وروسته افضل مونځ صلوٰة اللیل دے، یعنی د تهجد مونځ دے". (مُسلمٌ)

۳۵۵- وَعَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهَا قَالَتْ: لَمْ يَكُنِ النَّبِيُّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَصُوْمُ مِنْ شَهْرٍ اَكْثَرَ مِنْ شَعْبَانَ فَاِنَّهُ كَانَ يَصُوْمُ شَعْبَانَ كُلَّهُ وَفِيْ رِوَايَةٍ: كَانَ يَصُوْمُ شَعْبَانَ اِلَّا قَلِيْلًا" مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ:

۳۵۵- حضرت عائشه صدیقه رضی الله عنها فرمائی، چه رسول الله صلی الله علیه وسلم به د شعبان د میاشتے نه زیات په بله کومه میاشت کښے روژے نه نیولے. شعبان کښے به ځکه نیوله. او یو روایت کښے دا دی، چه په شعبان کښے به ځوورځے پریښودے، باقی ټوله میاشت به ځکه روژے نیولے. (بُخاریٌ ومُسلمٌ)

۳۵۶- وَعَنْ مُجَيْبَةَ الْبَاهِلِيَّةِ عَنْ اَبِيْهَا اَوْ عَمِّهَا اَنَّهُ اَتَى رَسُوْلَ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ثُمَّ انْطَلَقَ فَاَتَاهُ بَعْدَ سَنَةٍ. وَقَدْ تَغَيَّرَتْ حَالُهُ وَهَيْئَتُهُ فَقَالَ: يَا رَسُوْلَ اللّٰهِ اَمَا تَعْرِفُنِيْ؟ قَالَ: "وَمَنْ اَنْتَ؟" قَالَ اَنَا الْبَاهِلِيُّ الَّذِيْ جِئْتُكَ عَامَ الْاَوَّلِ. قَالَ: "فَمَا غَيَّرَكَ وَقَدْ كُنْتَ حَسَنَ الْهَيْئَةِ" قَالَ: مَا اَكَلْتُ طَعَامًا مُنْذُ فَارَقْتُكَ اِلَّا بِلَيْلٍ: فَقَالَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "عَذَّبْتَ نَفْسَكَ!" ثُمَّ قَالَ: "صُمْ شَهْرَ الصَّبْرِ، وَيَوْمًا مِنْ كُلِّ شَهْرٍ" قَالَ: زِدْنِيْ فَاِنَّ بِيْ قُوَّةً، قَالَ: "صُمْ يَوْمَيْنِ" قَالَ زِدْنِيْ، قَالَ: "صُمْ ثَلَاثَةَ اَيَّامٍ" قَالَ زِدْنِيْ. قَالَ: "صُمْ مِنَ الْحُرُمِ وَاتْرُكْ صُمْ مِنَ الْحُرُمِ وَاتْرُكْ" وَقَالَ: بِاَصَابِعِهِ الثَّلَاثِ

۳۵۶- حضرت مجیبه باهلیه رضی الله عنها د خپل والد یا ترهٔ (د راوی شک دے) نه روایت کوی، چه هغه د رسول الله صلی الله علیه وسلم په خدمت کښے حاضرشو او د ملاقات وروسته واپس لاړو بیا یو کال بعد راغلو، نو هغهٔ په حالت او هیئت کښے خاص تبدیلی راغلے وه، هغهٔ عرض اوکړو یا رسول الله! تاسو زهٔ اوپیژندلم؟ هغوئ اوفرمائیل، څوک ئے؟ عرض ئے اوکړو زهٔ هغه باهلی سړے یم چه تیر شوی کال کښے حاضرشوے وودم. هغوئ اوفرمائیل، تا سو بنه حالت کښے وئ اوس دا تبدیلی ولے راغلے ده؟ وے وئیل، چه ستا سو خدمت نه چه واپس لاړم تر ننه پورے ما د شپے نه علاوه هیڅکله هم د وړئ نهٔ ده خوړلے، مطلب ئے دا وُو چه مسلسل مے روژه نیولے ده. نبی کریم صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، تا خو خپل ځانته د یر تکلیف ورکړے دے. د رمضان روژے سره د هرے میاشتے نه یوه روژه نیسه، هغهٔ اووئیل، د زیات اجازت را کړه، زهٔ

Downloaded By: Afghan Salar Library

فَضَمَّهَا ثُمَّ اَرْسَلَهَا "
(رَوَاهُ اَبُوْدَاوُدَ)

"شَهْرُ الصَّبْرِ" : رَمَضَانُ !

د دے نه د زیان طاقت لرم. هغوئ اوفرمائیل، هره میاشت کښے دوه روژے نیسه - هغه عرض اوکړو، د زیات اجازت راکړه. هغوئ اوفرمائیل، ښه ده، د هرے میاشتے درے ورځے روژے نیسه. هغهٔ بیا عرض اوکړو، چه نوره اضافه هم اوکړئ، نو نبی کریم صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، چه د حرمت میاشتے نه روژے نیسه. بیائے پریښوده - د حرمت میاشتے نه روژه نیسه بیائے پریښوده، د حرمت میاشتے روژے نیسه بیا ئے پریښوده - د دے فرمائیلو په وخت نبی کریم صلی الله علیه وسلم درے ګوتے اوچتے کړے، بیائے پریښودلے -" (ابوداؤدؒ)

"شهرصبر" : د رمضان میاشتے ته وائی -

باب ۸۳

بَابُ فَضْلِ الصَّوْمِ وَغَيْرِهِ فِي الْعَشْرِ الْاَوَّلِ مِنْ ذِي الْحِجَّةِ !!

د ذي الحجه لسو روژے !

ف :- دے باب کښے صرف یوحدیث دے - مصنفؒ په عنوان کښے د عشرهٔ ذی الحجه د روژو سره د نورو اعمال صالحه حواله هم ورکړے ده، چه لاندینی حدیث کښے موجود ده (نبوی حدیث)

۳۵۷ - عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُمَا قَالَ : قَالَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " مَا مِنْ اَيَّامٍ الْعَمَلُ الصَّالِحُ فِيْهَا اَحَبُّ اِلَى اللّٰهِ مِنْ هٰذِهِ الْاَيَّامِ " يَعْنِيْ اَيَّامَ الْعَشْرِ قَالُوْا يَا رَسُوْلَ اللّٰهِ وَلَا الْجِهَادُ فِيْ سَبِيْلِ اللّٰهِ؟ قَالَ : " وَلَا الْجِهَادُ فِيْ سَبِيْلِ اللّٰهِ اِلَّا رَجُلٌ خَرَجَ بِنَفْسِهٖ وَمَالِهٖ فَلَمْ يَرْجِعْ مِنْ ذٰلِكَ بِشَيْءٍ "
(رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ)

۳۵۷ - حضرت عبد الله بن عباس رضی الله عنهما بیان کوی، چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، دے لسو ورځو کښے چه الله تعالیٰ ته عمل صالح خومره محبوب دے، نورو ورځو کښے دومره محبوب نه دے. اصحابو عرض اوکړو، یا رسول الله! جهاد فی سبیل الله هم نه دے؟ نبی کریم صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، هو - جهاد فی سبیل الله هم نه دے - لیکن هغه سړے چه خپل ځان اومال سره جهاد دپاره لاړلو او بیائے ځان اومال قربان کړلو شهید شو. (دے محبوب دے)
(ترمذیؒ)

باب ۸۴

بَابُ فَضْلِ صَوْمِ يَوْمِ عَرَفَةَ وَعَاشُوْرَآءَ وَتَاسُوْعَآءَ !!

د عاشوره اوعرفے ورځ !

ف :- دے باب کښے شپږ احادیث دی - د عاشورې اوعرفے دورځوسره

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar1

Downloaded By: Afghan Salar Library

د لسم محرّم روژے عنوان هم ذکر شوے دے -

(نبوی احادیث)

۳۵۸- عَنْ اَبِیْ قَتَادَةَ رَضِیَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ: سُئِلَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَسَلَّمَ عَنْ صَوْمِ یَوْمِ عَرَفَةَ؟ قَالَ یُکَفِّرُ السَّنَةَ الْمَاضِیَةَ وَالْبَاقِیَةَ!

(رَوَاهُ مُسْلِمٌ)

۳۵۸- حضرت ابو قتاده رضی الله عنه وائی، چه رسول الله صلی الله علیه وسلم نه د عرفه په ورځ د روژے د اجر او ثواب سره تعلق تپوس اوشو نو نبی کریم صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، چه هغه د تیرشوی او آینده د کال د ګناهونو معافئ ذریعه ګرځی - (مُسلمٌ)

۳۵۹- وَعَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِیَ اللّٰهُ عَنْهُمَا اَنَّ رَسُوْلَ اللّٰهِ صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَسَلَّمَ صَامَ یَوْمَ عَاشُوْرَآءَ وَاَمَرَ بِصِیَامِهٖ!

(مُتَّفَقٌ عَلَیْهِ)

۳۵۹- حضرت عبد الله بن عباس رضی الله عنهما وائی، چه رسول الله صلی الله علیه وسلم د عاشورے د روژے ونیولے ده او خپله هم ئے نیولے ده، اوددے د نیولو حکم ئے هم ورکړے دے -

(بُخاریٌ ومُسلمٌ)

۳۶۰- وَعَنْ اَبِیْ قَتَادَةَ رَضِیَ اللّٰهُ عَنْهُ اَنَّ رَسُوْلَ اللّٰهِ صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَسَلَّمَ سُئِلَ عَنْ صِیَامِ یَوْمِ عَاشُوْرَآءَ فَقَالَ: "یُکَفِّرُ السَّنَةَ الْمَاضِیَةَ".

(رَوَاهُ مُسْلِمٌ)

۳۶۰- حضرت ابو قتاده رضی الله عنه وائی، چه رسول الله صلی الله علیه وسلم نه د عاشورے د روژے د ثواب متعلق تپوس اوشو. نو نبی کریم صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، دے روژے سره د تیر شوی یو کال ګناه معاف کیږی -

(مُسلمٌ)

۳۶۱- وَعَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِیَ اللّٰهُ عَنْهُمَا قَالَ: قَالَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَسَلَّمَ: "لَئِنْ بَقِیْتُ اِلٰی قَابِلٍ[1] لَاَصُوْمَنَّ التَّاسِعَ"

(رَوَاهُ مُسْلِمٌ)

۳۶۱- حضرت عبد الله بن عباس رضی الله عنهما نه روایت دے. چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، چه که چرته را تلونکی کال پورے زهٔ ژوندے پاتے شولم، نو زهٔ به (د محرم) نهمه روژه ضرور نیسم - (مُسلمٌ)

باب ۸۵

بَابُ اِسْتِحْبَابِ صَوْمِ سِتَّةِ اَیَّامٍ مِنْ شَوَّالٍ!!

د اختر شپږ روژے!

ف:- دے باب کښے صرف یو حدیث دے - د دے روژو د اجر متعلق چه نبی کریم صلی الله علیه وسلم کوم ارشاد فرمائیلے دے، چه ګویا د ډهٔ ټول کال روژے اونیولے نو ددے حساب داسے اوګڼړئ چه دیرش روژے تاسو د رمضان اونیولے، او شپږ د شوال تولے شپږ دیرش روژے شوے. دیوے نیکئ بدله لسو چنده حساب سره د شپږ دیرش لسو چنده درے سوه شپیته (۳۶۰) شوے. او د کال هم دومره

[1] "قابل": ای عام قابل.

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

ورځے وی ۔ نو دا مطلب شو د ټول کال د روژو نیولو ۔ د شوال دا روژے پرتلے هم نیمے شی، او یوه یوه دوٴه دوٴه هم ۔ لیکن د شوال میاشت کښے نیولو ضروری دی (او د وستو نیولو کښے به دا ثواب نه ملاویږی) ۔

(نبوی احادیث)

۳۶۲ - عَنْ اَبِی اَیُّوْبَ اَنْصَارِیِّ رَضِیَ اللّٰهُ عَنْهُ اَنَّ رَسُوْلَ اللّٰهِ صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: "مَنْ صَامَ رَمَضَانَ ثُمَّ اَتْبَعَهُ سِتًّا مِنْ شَوَّالٍ کَانَ کَصِیَامِ الدَّهْرِ" ۔

(رَوَاهُ مُسْلِمٌ)

۳۶۲ - حضرت ابو ایوب انصاری رضی الله عنه بیان کوی، چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، چاچه د رمضان روژے اونیولے، او دے نه وروسته ئے د شوال شپږ روژے اونیولے - نو لکه چه دغه د ټول کال روژے اونیولے شی (مسلم)

باب ۸۶

بَابُ اِسْتِحْبَابِ صَوْمِ الْاِثْنَیْنِ وَالْخَمِیْسِ !!

د کُل او زیارت دوږے روژے

ف :- دے باب کښے درے احادیث دی ۔

(نبوی احادیث)

۳۶۳ - عَنْ اَبِیْ قَتَادَةَ رَضِیَ اللّٰهُ عَنْهُ اَنَّ رَسُوْلَ اللّٰهِ صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَسَلَّمَ سُئِلَ عَنْ صَوْمِ یَوْمِ الْاِثْنَیْنِ فَقَالَ "ذٰلِكَ یَوْمٌ وُلِدْتُ فِیْهِ وَیَوْمٌ بُعِثْتُ اَوْ اُنْزِلَ عَلَیَّ فِیْهِ" لہ (رَوَاهُ مُسْلِمٌ)

۳۶۳ - حضرت ابوقتاده رضی الله عنه نه روایت دے ۔ چه رسول الله صلی الله علیه وسلم نه د کُل د ورځے د روژے متعلق تپوس اوکړے شو ۔ نو نبی کریم صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، چه ځما د ولادت (پیدائش) او بعثت ورځ ده، یائے د بعثت په ځائے اوفرمائیل، ما باندے د نزولِ وحی ورځ ده! (مُسلمٌ)

۳۶۴ - وَعَنْ اَبِیْ هُرَیْرَةَ رَضِیَ اللّٰهُ عَنْهُ عَنْ رَسُوْلِ اللّٰهِ صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَسَلَّمَ قَالَ "تُعْرَضُ الْاَعْمَالُ یَوْمَ الْاِثْنَیْنِ وَالْخَمِیْسِ فَاُحِبُّ اَنْ یُعْرَضَ عَمَلِیْ وَاَنَا صَائِمٌ" رَوَاهُ التِّرْمِذِیُّ وَقَالَ: حَدِیْثٌ حَسَنٌ وَرَوَاهُ مُسْلِمٌ بِغَیْرِ ذِکْرِ صَوْمٍ !

۳۶۴ - حضرت ابوهریره رضی الله عنه نه روایت دے، چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، چه د الله تعالیٰ په حضور کښے د بندګانو اعمال د کُل او زیارت په ورځ پیش کولے شی نو ځما دا خبره خوښه ده، چه کله ځما اعمال پیش شی، نو چه زه د روژے په حالت کښے یم ۔ (ترمذی دا روایت کړے دے، لیکن هغے کښے د روژے ذکر نشته) ۔

۳۶۵ - وَعَنْ عَائِشَةَ رَضِیَ اللّٰهُ عَنْهَا قَالَتْ: کَانَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَسَلَّمَ یَتَحَرَّی

۳۶۵ - اُمّ المؤمنین حضرت عائشه صدیقه رضی الله عنها فرمائی، چه رسول الله صلی الله علیه وسلم به د ډیر

لہ "انزل علیّ فیه" : ای الوحی !

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

oaded By: Afghan Salar Library

صَوْمَ الْاِثْنَيْنِ وَالْخَمِيْسِ، رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَقَالَ: حَدِيْثٌ حَسَنٌ.

اهتمام سره خیال ساتلو، دسکل او زیارت د وسځې روژه به ئې نیوله۔ (ترمذی دا روایت کړے دے او وئیلی ئے دی، چه دا حدیث حسن دے)

باب ۸۷

بَابُ اِسْتِحْبَابِ صَوْمِ ثَلَاثَةِ اَيَّامٍ مِّنْ كُلِّ شَهْرٍ!!

وَالْاَفْضَلُ صَوْمُهَا فِيْ اَيَّامِ الْبِيْضِ وَهِيَ الثَّالِثُ عَشَرَ! وَالرَّابِعُ عَشَرَ وَالْخَامِسُ عَشَرَ! وَقِيْلَ الثَّانِيْ عَشَرَ وَالثَّالِثُ عَشَرَ وَالرَّابِعُ عَشَرَ وَالصَّحِيْحُ الْمَشْهُوْرُ هُوَ الْاَوَّلُ!

دا ایّام بیض روژے

ف: داباب په اوړه احادیثو باندے مشتمل دے۔ مصنفؒ دے باب کښے د هرے میاشتے د درے ورځو عنوان کښودلے وُو۔ هغے نه وروستو د احادیثو ذکر کولو نه مخکښے هغهٔ په طور د تشریح ذکر اوکړو، چه هره میاشت کښے د درے روژو دپاره افضله خبره دا ده، چه د قمری میاشتے ۱۳/۱۴/۱۵ روژه اونیسی۔ اګرچه ځنے حضرات ۱۲/۱۳/۱۴/هم وئیلی دی۔ لیکن مشهور قول مخکښے دے۔ علماءُ باطن د روح او قلب تزکیے دپاره په مونځونو کښے د تهجّد مونځ او په روژو کښے دایّام بیض روژو ته ډیره اهمیت ورکړے دے۔ د باطن صفائی دپاره دیته نسخهٔ کیمیا هم وئیلے شی۔

(نبوی احادیث)

۳۶۶۔ وَعَنْ اَبِيْ هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ: اَوْصَانِيْ خَلِيْلِيْ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِثَلَاثٍ صِيَامِ ثَلَاثَةِ اَيَّامٍ مِنْ كُلِّ شَهْرٍ وَرَكْعَتَيِ الضُّحٰى، وَاَنْ اُوْتِرَ قَبْلَ اَنْ اَنَامَ (مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ)

۳۶۶ب - حضرت ابوهریره رضی الله عنه نه روایت دے۔ چه ما ته حُما دوست صلی الله علیه وسلم د درے خبرو وصیت کړے دے۔ (۱) دهرے میاشتے د درے ورځو (۲) د اشراق مونځ او (۳) اوده کیدلو نه مخکښے د وتر ادا کولو۔

(بُخاریؒ و مُسلمؒ)

۳۶۷۔ وَعَنْ اَبِي الدَّرْدَآءِ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ اَوْصَانِيْ حَبِيْبِيْ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِثَلَاثٍ لَنْ اَدَعَهُنَّ مَا عِشْتُ بِصِيَامِ ثَلَاثَةِ اَيَّامٍ مِنْ كُلِّ شَهْرٍ وَصَلٰوةِ الضُّحٰى وَبِاَنْ لَّا اَنَامَ حَتّٰى اُوْتِرَ رَوَاهُ مُسْلِمٌ!

۳۶۷۔ حضرت ابوالدرداء رضی الله عنه وائی، چه حُما حبیب صلی الله علیه وسلم ماته د درے خبرو وصیت فرمائیلے دے۔ زهٔ به ئے تر ژوندهٔ نه پریږدم۔ (۱) دهرے میاشتے نه د درے روژے (۲) د اشراق مونځ او (۳) چه تر خو وتر اداء نهٔ کړم، نهٔ به اوده کیږم! (دوارد مذکوره روایاتو کښے د صلوٰة ضُحیٰ لفظ راغلے دے، چه د نمر ختلو نه وروسته مونځ دے، کوم ته چه د اشراق مونځ وائی، چه د هغے فضیلت ددے په بیان کښے تیر شوے دے)

(نعمانی

ok:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghan

Downloaded By: Afghan Salar Library

۳۶۸- وَعَنْ عَبْدِ اللّٰهِ بْنِ عَمْرِو بْنِ الْعَاصِ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُمَا قَالَ، قَالَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ صَوْمُ ثَلَاثَةِ اَيَّامٍ مِّنْ كُلِّ شَهْرٍ صَوْمُ الدَّهْرِ كُلِّهِ". (مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ)

۳۶۸- حضرت عبد الله بن عمرو بن عاص رضی الله عنهما نه روایت دے، چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، هره میاشت کښے درے روژے نیول دا سے دی، لکه چه تول کال روژے نیول. (بُخاریؒ ومُسلمؒ)

۳۶۹- وَعَنْ مُعَاذَةَ الْعَدَوِيَّةِ اَنَّهَا سَاَلَتْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهَا اَكَانَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَصُوْمُ مِنْ كُلِّ شَهْرٍ ثَلَاثَةَ اَيَّامٍ ؟ قَالَتْ: نَعَمْ، فَقُلْتُ: مِنْ اَيِّ الشَّهْرِ كَانَ يَصُوْمُ؟ قَالَتْ: لَمْ يَكُنْ يُبَالِيْ مِنْ اَيِّ الشَّهْرِ يَصُوْمُ، رَوَاهُ مُسْلِمٌ ؛

۳۶۹- محترمه معاذه عدویه رحمة الله علیها د حضرت عائشه صدیقه رضی الله عنها نه پوښتنه اوکړه چه آیا رسول الله صلی الله علیه وسلم به د هرې میاشتې نه درې روژے نیولې نو هغې جواب درکړه، آو! بیا ما پوښتنه اوکړه چه د میاشتې په کومه حصه کښے به ئے روژے نیولے؟ نو ام المؤمنین اوفرمائیل - هغوئ به دے څه خاص خیال نه ساتلو چه په فلانکئ حصه کښے دے روژے اوساتلے شی - (مُسلمؒ)

۳۷۰- وَعَنْ اَبِيْ ذَرٍّ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "اِذَا صُمْتَ مِنَ الشَّهْرِ ثَلَاثًا فَصُمْ ثَلَاثَ عَشْرَةَ وَاَرْبَعَ عَشْرَةَ وَخَمْسَ عَشْرَةَ" رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَقَالَ حَدِيْثٌ حَسَنٌ!

۳۷۰- حضرت ابوذر غفاری رضی الله عنه نه روایت دے، چه رسول الله صلے الله علیه وسلم اوفرمائیل، چه کله تاسو د میاشتې درے روژے نیسئ نو دیارلسمه، څوارلسمه، پنځلسمه ورځ نیسئ. (دے ورځو ته ایام بیض (روښانه ورځے) وائی -) (دا ترمذی روایت کړے، اووئیلی ئے دی، چه حدیث حسن دے)

۳۷۱- وَعَنْ قَتَادَةَ بْنِ مِلْحَانَ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ: كَانَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَاْمُرُنَا بِصِيَامِ اَيَّامِ الْبِيْضِ: ثَلَاثَ عَشْرَةَ وَاَرْبَعَ عَشْرَةَ وَخَمْسَ عَشْرَةَ" (رَوَاهُ اَبُوْدَاوٗدَ)

۳۷۱- حضرت قتاده بن ملحان رضی الله عنه نه روایت دے، چه رسول الله صلی الله علیه وسلم به مونږ ته د ایام بیض روژو نیولو هدایت کولو یعنی د ۱۳، ۱۴، ۱۵ تاریخونو (ابوداؤدؒ)

۳۷۲- وَعَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُمَا قَالَ: كَانَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ "لَا يُفْطِرُ اَيَّامَ الْبِيْضِ فِيْ حَضَرٍ وَلَا سَفَرٍ رَوَاهُ النَّسَآئِيُّ بِاِسْنَادٍ حَسَنٍ!

۳۷۲- حضرت عبد الله بن عباس رضی الله عنهما نه روایت دے. چه رسول الله صلی الله علیه وسلم به د ایام بیض روژے نه چرته په کور کښے پریښودے او نه چرته په سفر کښے! (نسائیؒ بنهٔ اسناد سره روایت کړے دے) -

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansala

Downloaded By: Afghan Salar Library

باب ۸۸

بَابُ فَضْلِ مَنْ فَطَّرَ صَائِمًا وَفَضْلِ الصَّائِمِ الَّذِي يُؤْكَلُ عِنْدَهُ وَدُعَاءِ الْآكِلِ لِلصَّائِمِ الَّذِي يُؤْكَلُ عِنْدَهُ!

د روژه ماتے ورکولو اجر!

ف:- دے باب کښے درے احادیث دی۔ د دے د پورہ عنوان ترجمه څه دا رنګ دے: چه د روژه ماتی کولو فضیلت، دا رنګه د کوربه روژه دار فضیلت چه د هغهٔ په مخکښے خوراک اوخوړلے شی او د خوراک کونکی دُعا د خوراک ورکونکی په موجودګی کښے: (نبوی احادیث)

۳۷۳- عَنْ زَيْدِ بْنِ خَالِدٍ الْجُهَنِيِّ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: "مَنْ فَطَّرَ صَائِمًا كَانَ لَهُ مِثْلُ أَجْرِهِ غَيْرَ أَنَّهُ لَا يُنْقَصُ مِنْ أَجْرِ الصَّائِمِ شَيْءٌ" رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَقَالَ: حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ!

۳۷۳- حضرت زید بن خالد جُهنی رضی الله عنه نه روایت دے۔ چه نبی کریم صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، څوک چه روژه دار ته روژه مات ورکړی، نو دهٔ ته به هم هغومره ثواب ملاویږی، څومره چه روژه دار ته ملاویږی، به غیر دے څه کمی نه۔ (یعنی د روژه دار په ثواب کښے به څه کمے نه راځی) (ترمذی)

۳۷۴- وَعَنْ أُمِّ عُمَارَةَ الْأَنْصَارِيَّةِ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهَا أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ دَخَلَ عَلَيْهَا فَقَدَّمَتْ إِلَيْهِ طَعَامًا فَقَالَ: "كُلِي" فَقَالَتْ: إِنِّي صَائِمَةٌ، فَقَالَ رَسُولُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّ الصَّائِمَ تُصَلِّي عَلَيْهِ الْمَلَائِكَةُ إِذَا أُكِلَ عِنْدَهُ حَتَّى يَفْرُغُوا" وَرُبَّمَا قَالَ: "حَتَّى يَشْبَعُوا" رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَقَالَ: حَدِيثٌ حَسَنٌ!

۳۷۴- محترمه اُمّ عمّاره انصاریه رضی الله عنه بیان کوی، چه رسول الله صلی الله علیه وسلم یوه ورځ حُما کړه تشریف راوړو۔ ما د هغهٔ په خدمت کښے خوراک پیش کړو۔ نبی کریم صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، تاسو هم خورئ۔ نوما عرض اوکړو، چه حُما روژه ده۔ دغه وخت رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، چه دکوم روژه دار مخکښے چه دوئ خوړلے شی نو د فراغت پورے فرشتے هغهٔ دپاره د مغفرت دُعا غواړی یائے دا اوفرمائیل، چه تر څو هغه مو رشوے نهٔ وی (ترمذی دا روایت کړے دے، او وئیلی ئے دی، دا حدیث حسن دے)۔

۳۷۵- وَعَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ جَاءَ إِلَى سَعْدِ بْنِ عُبَادَةَ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ فَجَاءَ بِخُبْزٍ وَ

۳۷۵- حضرت انس بن مالک رضی الله عنه نه روایت دے۔ چه نبی کریم صلی الله علیه وسلم سعد بن عباده کره تشریف راوړو۔ نو د هغوئ تواضع د دوئ او زیتون (روغن) سره اوشوه چه کله

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

زَيْتٍ فَاَكَلَ. ثُمَّ قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "اَفْطَرَ عِنْدَكُمُ الصَّائِمُوْنَ وَاَكَلَ طَعَامَكُمُ الْاَبْرَارُ[1] وَصَلَّتْ عَلَيْكُمُ الْمَلَائِكَةُ." رَوَاهُ اَبُوْدَاوُدَ بِاِسْنَادٍ صَحِيْحٍ!

هغوئ فارغ شول نو میزبان (کور والا) دپاره ئے دا دُعا اوکړه. "روژه دارو ستاسو دکره افطار اوکړو ستاسو طعام متقیانو نیک خلقو اوخوړلوا و فرشتو په تاسو رحمت اوورړولو! (ابوداؤد صحیح اسناد سره روایت کړے دے).

بَابٌ ۸۹

كِتَابُ الْاِعْتِكَافِ ..... د اعتکاف ترغیب

ف:- دے باب کښے کوم ته چه مصنفؒ د کتاب عنوان ورکړے دے، درے احادیث دی. (نبوی احادیث)

۳۷۶- عَنِ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُمَا قَالَ: كَانَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَعْتَكِفُ الْعَشْرَ الْاَوَاخِرَ مِنْ رَمَضَانَ.
(مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ)

۳۷۶- حضرت عبد الله بن عمر فاروق رضی الله عنهما نه روایت دے. چه درمضان آخری لسّو کښے به نبی کریم صلی الله علیه وسلم اعتکاف کولو.

۳۷۷- وَعَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهَا اَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ يَعْتَكِفُ الْعَشْرَ الْاَوَاخِرَ مِنْ رَمَضَانَ حَتّٰى تَوَفَّاهُ اللّٰهُ تَعَالٰى ثُمَّ اعْتَكَفَ اَزْوَاجُهُ مِنْ بَعْدِهِ.
(مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ)

(بُخارِیؒ ومُسلمؒ)

۳۷۷- اُمّ المؤمنین حضرت عائشه صدیقه رضی الله عنها فرمائی، چه نبی کریم صلی الله علیه وسلم به د رمضان آخری لسّو ورځے اعتکاف کولو، تر هغے چه واصل الی الله شو، هغوئ نه وروسته به ازواج مطهراتو (پاکو بیبیانو) اعتکاف کولو او په کوم کال چه د نبی کریم صلی الله علیه وسلم وصال کیدلو هغه رمضان کښے لسّو ورځے اعتکاف فرمائیلے وُو. (بُخارِیؒ ومُسلمؒ)

۳۷۸- وَعَنْ اَبِيْ هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ: كَانَ النَّبِيُّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَعْتَكِفُ فِيْ كُلِّ رَمَضَانَ عَشَرَةَ اَيَّامٍ فَلَمَّا كَانَ الْعَامُ الَّذِيْ قُبِضَ فِيْهِ اَعْتَكَفَ عِشْرِيْنَ يَوْمًا".
(رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ)

۳۷۸- حضرت ابوهریره رضی الله عنه نه روایت دے. چه رسول الله صلی الله علیه وسلم به هر رمضان کښے لسّو ورځے اعتکاف کولو. اوکوم کال چه د هغوئ وصال اوشو نو هغه رمضان کښے هغوئ شل ورځے اعتکاف اوکړو.
(بُخارِیؒ)

بَابٌ ۹۰

كِتَابُ الْحَجِّ ..... د حج بیان

ف:- دا باب په عنوان د کتاب الحج یو قرآنی آیت اوخوارلس احادیثو باندے مشتمل دے.

[1] "ابرار": الاتقیاء: وقوله صلی الله علیه وسلم "وسلّم علیهم ملائکة" ای استغفرت لکم!

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansala

Downloaded By: Afghan Salar Library

(قرآنی آیت)

۱۷- قَالَ اللّٰهُ تَعَالٰی لہ " وَ لِلّٰهِ عَلَى النَّاسِ حِجُّ الْبَيْتِ مَنِ اسْتَطَاعَ اِلَيْهِ سَبِيْلًا ، وَ مَنْ كَفَرَ فَاِنَّ اللّٰهَ غَنِيٌّ عَنِ الْعَالَمِيْنَ ! "

۱۷- کوم خلق چه د بیت الله تللو او راتللو طاقت او استطاعت لری، هغوئ باندے د بیت الله حج فرض دے. اوځوک چه د دے د فرضیت نه انکار او کفر اوکړی، نو هغه د یوه شی، چه الله پاک ته د ددهٔ هیڅ پرواه نشته، هغه خو د دُنیا نه مستغنی او بے پرواه دے.

(نبوی احادیث)

۳۷۹- وَعَنِ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُمَا اَنَّ رَسُوْلَ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: " بُنِيَ الْاِسْلَامُ عَلٰى خَمْسٍ : شَهَادَةِ اَنْ لَا اِلٰهَ اِلَّا اللّٰهُ وَاَنَّ مُحَمَّدًا رَسُوْلُ اللّٰهِ وَاَقَامِ الصَّلٰوةِ وَاِيْتَآءِ الزَّكٰوةِ وَحَجِّ الْبَيْتِ وَصَوْمِ رَمَضَانَ - رَوَاهُ اَحْمَدُ وَالشَّيْخَانِ وَالتِّرْمِذِيُّ -

۳۷۹- حضرت عبد الله بن عمر فاروق رضی الله عنه نه روایت دے. چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، د اسلام بنیاد په پنځه خبرو باندے کیښودے شوے دے: (۱) د دے گواهی کول چه د الله نه سوا څوک معبود نشته او محمد صلی الله علیه وسلم د الله رسول دے - (۲) مونځ قائمول (۳) زکوٰة ادا کول (۴) د بیت الله حج کول، او (۵) د رمضان روژے نیول - (مُسلم، احمد بُخاری او ترمذی روایت کړے دے)

۳۸۰- وَعَنْ اَبِيْ هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ خَطَبَنَا رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ : " يَا اَيُّهَا النَّاسُ اِنَّ اللّٰهَ قَدْ فَرَضَ عَلَيْكُمُ الْحَجَّ فَحُجُّوْا " فَقَالَ رَجُلٌ: اَكُلَّ عَامٍ يَا رَسُوْلَ اللّٰهِ ؟ فَسَكَتَ حَتّٰى قَالَهَا ثَلَاثًا - فَقَالَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : لَوْ قُلْتُ نَعَمْ لَوَجَبَتْ وَلَمَا اسْتَطَعْتُمْ " ثُمَّ قَالَ : " ذَرُوْنِيْ مَا تَرَكْتُكُمْ ، فَاِنَّمَا هَلَكَ مَنْ كَانَ قَبْلَكُمْ بِكَثْرَةِ سُؤَالِهِمْ وَاخْتِلَافِهِمْ عَلٰى اَنْبِيَآئِهِمْ فَاِذَا اَمَرْتُكُمْ بِشَيْءٍ فَاْتُوْا مِنْهُ مَا اسْتَطَعْتُمْ فَاِذَا نَهَيْتُكُمْ عَنْ شَيْءٍ فَدَعُوْهُ "

(رَوَاهُ مُسْلِمٌ)

۳۸۰- حضرت ابوهریره رضی الله عنه نه روایت دے - چه رسول الله صلی الله علیه وسلم څومره مخکښے تقریر اوکړو، او ارشادئے اوفرمائیلو چه خلقو! "الله تعالیٰ تاسو باندے حج فرض کړے دے، لهٰذا حج اوکړئ - یوسړی تپوس اوکړو یا رسول الله! آیا هر کال حج اوکړو؟ لیکن نبی کریم صلی الله علیه وسلم سکوت اوکړو، او هغه سړی درے ځله خپل سوال مکرر کړو، نو دے وخت سکوت نه وروسته رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، که چرته ما ستاسو په سوال باندے او کړے وے، نو بیا به هر کال فرض وے، چه تاسو به د هغے طاقت نه لرلو - اوګورئ چه ترڅو زه تاسو ته تفصیلات بیان نه کړم نو تاسو تپوس کولو سره ما په تکلیف کښے مه اچوئ - ځکه چه ستاسو نه مخکښے ځینے خلق د دې پروسوالونو او د انبیاء کرام علیهم

لہ سورة آل عمران آیة ۹۷ :

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar-

Downloaded By: Afghan Salar Library

السلام د هدایت دخلاف ورزئ په بنا باندے هلاک اوتباه شوی دی، تاسو ته چه دکومے خبرے حکم درکړم، نو دخپل استطاعت اوطاقت سوافق هغے باندے عمل کوئ اوکوم څیزنه چه منع اوکړم، هغه پریږدئ - (مُسلمٌ)

٣٨١- وَعَنْهُ قَالَ سُئِلَ النَّبِيُّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ اَيُّ الْعَمَلِ اَفْضَلُ؟ قَالَ: اِيْمَانٌ بِاللّٰهِ وَ رَسُوْلِهٖ" قِيْلَ: ثُمَّ مَاذَا؟ قَالَ: "اَلْجِهَادُ فِيْ سَبِيْلِ اللّٰهِ" قِيْلَ: ثُمَّ مَاذَا؟ قَالَ: "حَجٌّ مَبْرُوْرٌ" مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ!

"اَلْمَبْرُوْرُ" هُوَ الَّذِيْ لَا يُرْتَكَبُ صَاحِبُهٗ فِيْهِ مَعْصِيَةً -

٣٨١ - دے روایت راوی هم حضرت ابوهریره رضی الله عنه دے. چه د رسول الله صلی الله علیه وسلم نه تپوس اوشو، چه کوم یو عمل افضل دے؟ هغوئ اوفرمائیل، په الله پاک اودهغهٔ په رسول باندے ایمان راوړل، بیا تپوس اوکړے شو، نبی کریم صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل دالله په لاره کښے جهاد! تپوس اوکړے شو، بیا؟ وے فرمائیل، حج مبرور!
(بُخاریٌ ومُسلمٌ)
"مَبْرُوْر": هغه حج ته وائی، چه د هغهٔ دوران کښے حاجی دهیڅ قِسم گناه ارتکاب نهٔ وے کړے!

٣٨٢- وَعَنْهُ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُوْلَ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُوْلُ: "مَنْ حَجَّ فَلَمْ يَرْفُثْ وَلَمْ يَفْسُقْ رَجَعَ كَيَوْمِ وَلَدَتْهُ اُمُّهٗ"
(مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ)

٣٨٢- حضرت ابوهریره رضی الله عنه نه روایت دے، چه ما د رسول الله صلی الله علیه وسلم نه دا فرمائیل آوریدلی دی، چه کوم سړی د بے هوده گئ اوفسق اوفجور اوگناهونو نه پاک حج اوکړو، هغه داسے دے، لکه چه نن د مور د خیټے نه پیدا شوے وی. (بُخاریٌ ومُسلمٌ)

٣٨٣- وَعَنْهُ اَنَّ رَسُوْلَ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: "اَلْعُمْرَةُ اِلَى الْعُمْرَةِ كَفَّارَةٌ لِمَا بَيْنَهُمَا وَ اَلْحَجُّ الْمَبْرُوْرُ لَيْسَ لَهٗ جَزَآءٌ اِلَّا الْجَنَّةَ" مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ ٭

٣٨٣- اودا روایت هم دحضرت ابو هریره رضی الله عنه نه دے. چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، عمره د دوٴیمے عمرے د درمیانی وقفے دگناهونو دپاره کفاره گرځی اود حج مبرور جزاء بس جنت دے. دے نه علاوه هیڅ نهٔ دے!
(بُخاریٌ ومُسلمٌ)

٣٨٤- وَعَنْ عَآئِشَةَ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهَا قَالَتْ: قُلْتُ يَا رَسُوْلَ اللّٰهِ! تَرَى الْجِهَادَ اَفْضَلَ الْعَمَلِ اَفَلَا نُجَاهِدُ؟ فَقَالَ: "لٰكِنَّ اَفْضَلُ الْجِهَادِ: حَجٌّ مَبْرُوْرٌ!
(رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ)

٣٨٤- اُمُّ المؤمنین حضرت عائشه صدیقه رضی الله عنها فرمائی، چه ما عرض اوکړو یا رسول الله! چه کله څمونږ په خیال کښے جهاد افضل العمل دے، نو مونږ جهاد ولے نهٔ کوُو؟ نبی کریم صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، څومره کثرت سره چه الله تعالیٰ بندگان دجهنم نه د

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansala

Downloaded By: Afghan Salar Library

عرفے په ورځ آزاد وی بله هیڅ ورځ کښے نه آزاد وی۔

۳۸۵- وَعَنْهَا اَنَّ رَسُوْلَ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: "مَا مِنْ يَوْمٍ اَكْثَرَ مِنْ اَنْ يُعْتِقَ اللّٰهُ فِيْهِ عَبْدًا مِّنَ النَّارِ مِنْ يَوْمِ عَرَفَةَ" رَوَاهُ مُسْلِمٌ ۔

۳۸۵- ام المؤمنین حضرت عائشه صدیقه رضی الله عنها دا هم فرمائی، چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، څومره کثرت سره چه الله تعالیٰ بندګان دجهنم نه دعرفے په ورځ اذاده وی، بله هیڅ ورځ کښے نه آزاد وی۔

۳۸۶- وَعَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُمَا اَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: "عُمْرَةٌ فِيْ رَمَضَانَ تَعْدِلُ حَجَّةً اَوْ حَجَّةً مَّعِيَ" مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ ۔

۳۸۶- حضرت عبدالله بن عباس رضی الله عنهما نه روایت دے۔ چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، چه په رمضان کښے عمره کول د حج برابر ده، یا ئے اوفرمائیل، څما سره د حج کولو برابر ده۔ (بخاریؒ ومسلمؒ)

۳۸۷- وَعَنْهُ اَنَّ امْرَاَةً قَالَتْ: يَارَسُوْلَ اللّٰهِ اِنَّ فَرِيْضَةَ اللّٰهِ عَلَى عِبَادِهٖ فِي الْحَجِّ اَدْرَكَتْ اَبِيْ شَيْخًا كَبِيْرًا لَا يَثْبُتُ عَلَى الرَّاحِلَةِ اَفَاَحُجُّ عَنْهُ؟ قَالَ: "نَعَمْ" (مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ)

۳۸۷- حضرت ابن عباس رضی الله عنهما نه دا روایت هم دے، چه یوے ښځے رسول الله صلی الله علیه وسلم ته عرض اوکړو یا رسول الله! د الله تعالیٰ له طرفه بندګانو باندے حج فرض دے، څما پلار دے، لیکن دومره ضعیف او بوډا دے چه په سورلۍ باندے هم دکینا ستلو طاقت نه لري۔ نو آیا زه هغه له طرفه حج اوکړم؟ نبی کریم صلی الله علیه و سلم اوفرمائیل، هو! (بخاریؒ ومسلمؒ)

۳۸۸- وَعَنْ لَقِيْطِ بْنِ عَامِرٍ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ اَنَّهٗ اَتَى النَّبِيَّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ: اِنَّ اَبِيْ شَيْخٌ كَبِيْرٌ لَا يَسْتَطِيْعُ الْحَجَّ وَلَا الْعُمْرَةَ وَلَا الظَّعْنَ له؟ قَالَ: "حُجَّ عَنْ اَبِيْكَ وَاعْتَمِرْ" رَوَاهُ اَبُوْدَاوٗدَ وَالتِّرْمِذِيُّ وَقَالَ: حَدِيْثٌ حَسَنٌ صَحِيْحٌ!

۳۸۸- حضرت لقیط بن عامر رضی الله عنه نه روایت دے۔ چه دے د رسول الله صلی الله علیه وسلم خدمت کښے حاضر شو۔ عرض ئے اوکړو، چه څما پلار ډیر بوډا دے اوضعیف دے نه هغه حج کولے شی نه عمره بلکه هغه تللے هم نشی۔ نبی کریم صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، دخپل پلار له طرفه حج هم اوکړه او عمره هم۔ (ابوداؤد او ترمذی روایت کړے دے او وئیلی ئے دی، چه دا حدیث حسن دے)

۳۸۹- وَعَنِ السَّائِبِ بْنِ يَزِيْدَ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ: "حُجَّ بِيْ مَعَ رَسُوْلِ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ

۳۸۹- حضرت سائب بن یزید رضی الله عنه وائی، چه رسول الله صلی الله علیه وسلم سره ملګری حجة الوداع کښے (څما

له "ولا الظعن" بفتح المعجمة والمهملة: اى الارتحال والسير للحج والعمر!

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

وَسَلَّمَ فِي حَجَّةِ الْوَدَاعِ وَأَنَا ابْنُ سَبْعِ سِنِينَ. رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ.

مورا و پلار) زهٔ هم ځان سره حج ته بوتللم دے وخت کښے ځما عمر اوه کاله وُو۔ (بُخاریؒ)

۳۹۰- وَعَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُمَا أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَقِيَ رَكْبًا بِالرَّوْحَاءِ[1] فَقَالَ: "مَنِ الْقَوْمُ؟" قَالُوا: اَلْمُسْلِمُونَ قَالُوا: مَنْ أَنْتَ؟ قَالَ رَسُولُ اللّٰهِ فَرَفَعَتْ إِمْرَأَةٌ صَبِيًّا فَقَالَتْ: أَلِهٰذَا حَجٌّ؟ قَالَ: "نَعَمْ وَلَكِ أَجْرٌ" رَوَاهُ مُسْلِمٌ ÷

۳۹۰- حضرت عبد الله بن عباس رضی الله عنهما بیان کوی چه رسول الله صلی الله علیه وسلم روحاء کښے دځو سوړو سره ملاقات اوکړو. هغوئ د قومیت تپوس اوکړو. هغوئ جواب ورکړو مونږ مسلمانان یُو. بیا هغوئ تپوس اوکړو، تاسو څوک ئے؟ نبی کریم صلی الله علیه وسلم جواب ورکړو؛ رسول الله! دے آوریدلو سره یوے ښځے خپل بچے مخکښے کړو تپوس ئے اوکړو، چه د دغهٔ حج به اوکړے شی؟ نبی کریم صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، او به شی اواجر به تاته ملاویږی. (مُسلمؒ)

۳۹۱- وَعَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ حَجَّ عَلَى رَحْلٍ وَكَانَتْ زَامِلَتَهُ[2] رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ ÷

۳۹۱- حضرت انس بن مالک رضی الله عنه نه روایت دے- چه رسول الله صلی الله علیه وسلم به بار وړونکی اوښ باندے کجاوه باندے کینا ستو حج ئے اوکړو چه د سورلئ اوښ علیحده نه وُو- (بُخاریؒ)

۳۹۲- وَعَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُمَا قَالَ: كَانَتْ عُكَاظُ وَمَجَنَّةُ وَذُو الْمَجَازِ أَسْوَاقًا فِي الْجَاهِلِيَّةِ فَتَأَثَّمُوا[3] أَنْ يَتَّجِرُوا فِي الْمَوَاسِمِ فَنَزَلَتْ[4] "لَيْسَ عَلَيْكُمْ جُنَاحٌ[5] أَنْ تَبْتَغُوا فَضْلًا مِنْ رَبِّكُمْ فِي مَوَاسِمِ الْحَجِّ، رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ!

۳۹۲- حضرت عبد الله بن عباس رضی الله عنهما وائی، چه عکاظ، مجنة، ذو المجاز د جاهلیت په زمانه کښے بازار، میله نمایشونه یا تجارتی منډی یانے وی. دے خلقو به دے ورځو کښے د حج په زمانه کښے تجارت کول ګناه ګڼله نو دے باره کښے دا آیت نازل شو: لَيْسَ عَلَيْكُمْ جُنَاحٌ أَنْ تَبْتَغُوا فَضْلًا مِنْ رَبِّكُمْ: مطلب دا وُو چه د حج په موسم کښے د الله فضل طلب کړئ. (بُخاریؒ)

بَابُ ۹۱!

كِتَابُ الْجِهَادِ!

د جهاد فضیلت!

ف: دے باب کښے شپږ قرآنی آیتونه او شپیته احادیث دی.

---

[1] "الروحاء" بفتح الواؤ والحاء المهملة وسكون الواؤ بينهما ممدودة: موضع من عمل الفرع بينها وبين المدينة ستة وثلاثون ميلا،

[2] "الزاملة" البعير الذي يحمل عليه الطعام والمتاع والمراد انه صلى الله عليه وسلم لم يكن معه زاملة بل كانت راحلة زاملة [3] "فتأثموا" اي تحرجوا او خافوا من الحرج

[4] سورة البقرة آية ۱۹۸ [5] "جناح": اي حرج "فضلا من ربكم اي بالتجارة

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghan

Uploaded By: Afghan Salar Library

(قرآنی آیتونه)

۱۸- قَالَ اللّٰهُ تَعَالٰی [1] وَقَاتِلُوا الْمُشْرِكِيْنَ كَافَّةً كَمَا يُقَاتِلُوْنَكُمْ كَافَّةً ، وَاعْلَمُوْا اَنَّ اللّٰهَ مَعَ الْمُتَّقِيْنَ " .

۱۸- مشرکانو سره ټول جنګ کوئ . څرنګه چه هغوئ (لښکر جوړولو سره) جنګ کوی . اوداهروخت په ذهن کښے اوساتئ چه الله تعالیٰ د متقیانو (مسلمانانو) سره دے .

۱۹- وَقَالَ تَعَالٰی [2] : "كُتِبَ عَلَيْكُمُ الْقِتَالُ وَهُوَ كُرْهٌ لَّكُمْ ، وَعَسٰى اَنْ تَكْرَهُوْا شَيْئًا وَّهُوَ خَيْرٌ لَّكُمْ وَعَسٰى اَنْ تُحِبُّوْا شَيْئًا وَّهُوَ شَرٌّ لَّكُمْ ، وَاللّٰهُ يَعْلَمُ وَاَنْتُمْ لَا تَعْلَمُوْنَ !

۱۹- قتال په تاسو لازم کړے شوے دے . اوکیدے شی چه هغه په تاسو بنهٔ نهٔ ښکی . لیکن دیرځله تاسو چه کوم څیز نهٔ خوښوئ ، هغه به ستاسو دپاره بهتر وی . او دیرځله تاسو چه کوم څیز خوښوئ دهغے انجام به شر وی . د دے خبرو علم الله تعالیٰ ته دے ، تاسو ته هیڅ پته نشته .

۲۰- وَقَالَ تَعَالٰی [3] : "اِنْفِرُوْا خِفَافًا وَّثِقَالًا وَّجَاهِدُوْا بِاَمْوَالِكُمْ وَاَنْفُسِكُمْ فِيْ سَبِيْلِ اللّٰهِ !

۲۰- بس اوځئ ، لږ یئ یا ډیر ، دده خیال مهٔ کوئ . د الله پاک په لاره کښے مال اوځان ټول خرچ کړئ .

۲۱- وَقَالَ تَعَالٰی [4] "اِنَّ اللّٰهَ اشْتَرٰى مِنَ الْمُؤْمِنِيْنَ اَنْفُسَهُمْ وَاَمْوَالَهُمْ بِاَنَّ لَهُمُ الْجَنَّةَ يُقَاتِلُوْنَ فِيْ سَبِيْلِ اللّٰهِ فَيَقْتُلُوْنَ وَيُقْتَلُوْنَ وَعْدًا عَلَيْهِ حَقًّا فِي التَّوْرَاةِ وَالْاِنْجِيْلِ وَالْقُرْاٰنِ وَمَنْ اَوْفٰى بِعَهْدِهٖ مِنَ اللّٰهِ فَاسْتَبْشِرُوْا بِبَيْعِكُمُ الَّذِيْ بَايَعْتُمْ بِهٖ وَذٰلِكَ هُوَ الْفَوْزُ الْعَظِيْمُ !"

۲۱- الله تعالیٰ د مؤمنانو نه د هغوئ مالونه اوځانونه د جنت په بدله کښے آخستی دی . (اوس) هغوئ د الله په لاره کښے جنګ کوی نو قتلیږی هم ، او قتلوی هم . د دوئ د بدلے وعده یخه ده ، توراة ، انجیل او قرآن ټولو کښے دا وعده مذکوره ده او ولے څوک د الله پاک نه هم زیات خپله وعده پوره کوئ کے شته دے ؟ نه ! نو د الله سره چه کوم خرید اوفروخت شوے دے ، هغے باندے خوشحالئ اوکړئ . داسودا لویه کامیابی ده (چه صرف مؤمنانو ته په لاس ورغله) .

۲۲- وَقَالَ تَعَالٰی [5] لَا يَسْتَوِي الْقَاعِدُوْنَ مِنَ الْمُؤْمِنِيْنَ غَيْرُ اُولِي الضَّرَرِ وَالْمُجَاهِدُوْنَ فِيْ سَبِيْلِ اللّٰهِ " بِاَمْوَالِهِمْ وَاَنْفُسِهِمْ فَضَّلَ اللّٰهُ الْمُجَاهِدِيْنَ بِاَمْوَالِهِمْ وَاَنْفُسِهِمْ عَلَى الْقَاعِدِيْنَ دَرَجَةً وَكُلًّا وَعَدَ

۲۲- هغه مؤمنان چه به غیر د عذر نه کورکښے ناست پاتے شول د هغه مجاهدینو سره څرنګ برابر کیدے شی ، چه هغوئ خپل مال اوځان سره د الله پاک په لاره کښے جهاد اوکړو . نفس او مال سره جهاد کونکو ته کورکښے ناستو خلقو باندے الله پاک په درجاتو کښے فوقیت ورکړے دے . داسے ټولو خلقو سره ئے ښے وعده هم کړی

[1] سورة التوبة آية ۳۶ ؛ [2] سورة البقرة آية ۲۱۶ [3] سوره التوبة آية ۴۱ [4] سوره

Telegram:https://t.me/afghansalar
ok:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/

Downloaded By: Afghan Salar Library

اللّٰهُ الْحُسْنٰى، وَفَضَّلَ اللّٰهُ الْمُجَاهِدِيْنَ عَلَى الْقَاعِدِيْنَ اَجْرًا عَظِيْمًا دَرَجَاتٍ مِنْهُ وَمَغْفِرَةً وَرَحْمَةً وَكَانَ اللّٰهُ غَفُوْرًا رَّحِيْمًا"

۲۳- وَقَالَ تَعَالٰى "يٰٓاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا هَلْ اَدُلُّكُمْ عَلٰى تِجَارَةٍ تُنْجِيْكُمْ مِّنْ عَذَابٍ اَلِيْمٍ ؟ تُؤْمِنُوْنَ بِاللّٰهِ وَرَسُوْلِهٖ وَتُجَاهِدُوْنَ فِيْ سَبِيْلِ اللّٰهِ بِاَمْوَالِكُمْ وَاَنْفُسِكُمْ ذٰلِكُمْ خَيْرٌ لَّكُمْ اِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُوْنَ - يَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوْبَكُمْ وَيُدْخِلْكُمْ جَنّٰتٍ تَجْرِيْ مِنْ تَحْتِهَا الْاَنْهٰرُ وَمَسٰكِنَ طَيِّبَةً فِيْ جَنّٰتِ عَدْنٍ ذٰلِكَ الْفَوْزُ الْعَظِيْمُ وَاُخْرٰى تُحِبُّوْنَهَا نَصْرٌ مِّنَ اللّٰهِ وَفَتْحٌ قَرِيْبٌ وَبَشِّرِ الْمُؤْمِنِيْنَ"!

وَالْاٰيَاتُ فِي الْبَابِ كَثِيْرَةٌ مَشْهُوْرَةٌ!

وَاَمَّا الْاَحَادِيْثُ فِيْ فَضْلِ الْجِهَادِ فَاَكْثَرُ مِنْ اَنْ تُحْصَرَ فَمِنْ ذٰلِكَ!

دی. اومجاهدینوته وروستو پاتے کیدونکو باندے به په اعتبار دا جرعظیم اودرجاتِ رحمت اومغفرت سره هم برتری وی اوالله تعالیٰ دلوئے مغفرت والا او ډیر رحیم دے.

۲۳- مؤمنانو! واؤرئ، دردناک عذاب نه نجات ورکونکے تجارت تاسوته بنایم! الله اورسول باندے ایمان راؤړئ. خپل مالونه، خپل ځانونه د الله په لارکښے خرچ کړئ کهرته ستاسو پوهه کښے راشی نو دا خبره به ستاسو دپاره ډیره دخیراوفلاح ثابته وی. ددے په سبب به ستاسوګناه معاف کړے شی. جنت به ستاسو ځلئے او کور وی چه دهغے دلاندے به نهرونه روان وی اود جنتِ عدن محلات او مساکن چه پاکیزه دی هغه به هم ددے صله وی دا ډیره لویه کامیابی ده. اودا صله مالی ده. مالی صله چه ستادلی آرزوده. فتح هغه به هم تاسو ته د الله پاک لطرفه ملاویږی او ډیر ژر به ملاویږی. مؤمنانو ته د دے زیږے ورکړه (د دے آیتونونه علاوه هم ډیر مشهور آیتونه دی چه دڈ مضمون متعلق دی) اودجهاد د فضیلت احادیث خودومره ډیردی، چه دلته دهغے احاطه ممکنه نهٔ ده دهغه نه دلته بعضے بیانولے شی.

(نبوی احادیث)

۳۹۳- عَنْ اَبِيْ هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ: سُئِلَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ اَيُّ الْعَمَلِ اَفْضَلُ؟ قَالَ: "اِيْمَانٌ بِاللّٰهِ وَرَسُوْلِهٖ" قِيْلَ: ثُمَّ مَاذَا؟ قَالَ: "جِهَادٌ فِيْ سَبِيْلِ اللّٰهِ" قِيْلَ: ثُمَّ مَاذَا؟ قَالَ: "حَجٌّ مَبْرُوْرٌ". (مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ)

۳۹۳- حضرت ابوهریره رضی الله عنه نه روایت دے، چه رسول الله صلی الله علیه وسلم نه تپوس اوشو چه افضل عمل کوم یو دے؟ نو نبی کریم صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، الله اودهغهٔ رسول باندے ایمان راؤړل. (تپوس اوشو) دے نه وروستو څه دی؟ جواب ورکړے شو، د الله په لاره کښے جهاد. (تپوس اوشو) بیا کوم عمل دے؟ جواب ورکړے شو حج مبرور.

(بُخَارِيٌّ وَمُسْلِمٌ)

۳۹۴- وَعَنِ ابْنِ مَسْعُوْدٍ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ: قُلْتُ: يَا رَسُوْلَ

۳۹۴- حضرت عبدالله بن مسعود رضی الله عنه نه روایت دے، چه ما

ته سورة الصف آیة ۱۳ ؛

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansa

Uploaded By: Afghan Salar Library

اللهِ! اَيُّ الْعَمَلِ اَحَبُّ اِلَى اللهِ تَعَالٰى؟ قَالَ "الصَّلٰوةُ عَلٰى وَقْتِهَا" قُلْتُ: ثُمَّ اَيٌّ؟ قَالَ بِرُّ الْوَالِدَيْنِ. قُلْتُ ثُمَّ اَيٌّ؟ قَالَ الْجِهَادُ فِيْ سَبِيْلِ اللهِ - مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ -

عرض اوکړو یا رسول الله! الله تعالیٰ کوم یوعمل زیات محبوب دے؟ وے فرمائیل په خپل وخت مونځ کول. ما بیا اووئیل کوم یوعمل؟ وے فرمائیل، مورپلار سره بنه سلوک، ما عرض اوکړو، دے بیا وروستو کوم عمل؟ وے فرمائیل، دالله په لاره کښے جهاد - (بُخاریؒ ومُسلمؒ)

۳۹۵ - وَعَنْ اَبِيْ ذَرٍّ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ قَالَ: قُلْتُ يَا رَسُوْلَ اللهِ اَيُّ الْعَمَلِ اَفْضَلُ؟ قَالَ: "اَلْاِيْمَانُ بِاللهِ وَالْجِهَادُ فِيْ سَبِيْلِهٖ".
(مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ)

۳۹۵ - حضرت ابوذر رضی الله عنه وائی، چه ما رسول الله صلی الله علیه وسلم ته عرض اوکړو یا رسول الله! کوم یوعمل افضل دے، وے فرمائیل، په الله ایمان اود هغهٔ په لاره کښے جهاد - (بُخاریؒ ومُسلمؒ)

۳۹۶ - وَعَنْ اَنَسٍ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ اَنَّ رَسُوْلَ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: "لَغَدْوَةٌ فِيْ سَبِيْلِ اللهِ اَوْ رَوْحَةٌ خَيْرٌ مِّنَ الدُّنْيَا وَمَا فِيْهَا" مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ:

۳۹۶ - حضرت انس بن مالک رضی الله عنه وائی، چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، دالله په لاره کښے سهار وخت اولنیٔ حصه اوآخرنیٔ حصه تیر کول د دُنیا اومافیها نه بهتره ده - (بُخاریؒ ومُسلمؒ)

۳۹۷ - وَعَنْ اَبِيْ سَعِيْدٍ الْخُدْرِيِّ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ قَالَ: اَتٰى رَجُلٌ رَسُوْلَ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ: اَيُّ النَّاسِ اَفْضَلُ؟ قَالَ: "مُؤْمِنٌ يُجَاهِدُ بِنَفْسِهٖ وَمَالِهٖ فِيْ سَبِيْلِ اللهِ" قَالَ: ثُمَّ مَنْ؟ قَالَ: "ثُمَّ مُؤْمِنٌ فِيْ شِعْبٍ مِّنَ الشِّعَابِ يَعْبُدُ اللهَ وَيَدَعُ النَّاسَ مِنْ شَرِّهٖ"
(مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ)

۳۹۷ - حضرت ابوسعید خدری رضی الله عنه نه روایت دے. چه یوسړے رسول الله صلی الله علیه وسلم خدمت کښے حاضر شوا و تپوس ئے اوکړو چه په خلقو کښے کوم یوسړے افضل دے. هغوی اوفرمائیل، هغه مؤمن چه په خپل ځان اومال سره دالله په لاره کښے جهاد کوی. هغه اووئیل، دے نه وروسته؟ هغوی اوفرمائیل، هغه مؤمن چه په یوکندړو کښے یکسو (یوطرف ته) شی، دالله عبادت کښے مشغول شی اوخلق د هغهٔ شرنه بچ شی - (بُخاریؒ ومُسلمؒ)

۳۹۸ - وَعَنْ سَهْلِ بْنِ سَعْدٍ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ اَنَّ رَسُوْلَ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: "رِبَاطُ يَوْمٍ فِيْ سَبِيْلِ اللهِ خَيْرٌ مِّنَ الدُّنْيَا وَمَا عَلَيْهَا وَمَوْضِعُ سَوْطِ

۳۹۸ - حضرت سهل بن سعد رضی الله عنه نه روایت دے - چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، دالله خاطر د سرحد یوه ورځ حفاظت د دُنیا دے باندے موجود ټول څیزونو نه بهتر دے - اوجنت کښے د یوکوړے په قدر ځای

لله "الغدوة" بفتح المعجمة وسكون المهملة: الم

من الغدو وهو سير اول النهار!! "والروحة" بفتح المهملين وسكون الواو بينهما: المرة من الرو

https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

أَحَدِكُمْ مِنَ الْجَنَّةِ خَيْرٌ مِّنَ الدُّنْيَا وَمَا عَلَيْهَا وَالرَّوْحَةُ يَرُوحُهَا الْعَبْدُ فِي سَبِيلِ اللهِ تَعَالَى أَوِ الْغَدْوَةُ خَيْرٌ مِّنَ الدُّنْيَا وَمَا عَلَيْهَا " مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ ۞

چه تاسو نه ملاؤ شی نو هغه دُنیا او دُنیا باندے د موجود تول خیزونو نه بهتر دے۔ او د بیګاہئ څه حصه یا د صبائی څه حصه د الله په لاره کښے لګول دُنیا او دے باندے چه څه موجود دی، د تول اشیاؤ نه بهتره ده۔ (بُخاریؒ ومُسلمؒ)

۳۹۹- وَعَنْ سَلْمَانَ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ قَالَ سَمِعْتُ رَسُوْلَ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُوْلُ: رِبَاطُ يَوْمٍ وَلَيْلَةٍ خَيْرٌ مِّنْ صِيَامِ شَهْرٍ وَقِيَامِهِ وَإِنْ مَاتَ فِيْهِ جَرَى عَلَيْهِ عَمَلُهُ الَّذِيْ كَانَ يَعْمَلُ وَ أُجْرِيَ عَلَيْهِ رِزْقُهُ وَأَمِنَ الْفَتَّانَ " رَوَاهُ مُسْلِمٌ ۞

۳۹۹- حضرت سلمان رضی الله عنه وائی، چه ما د رسول الله صلی الله علیه وسلم نه دا فرمان واؤریدل، چه د سرحد د یوه ورځ نګرانی د یوه میاشتے د روژو نه او د دے په شپو کښے د قیام نه هم افضله ده۔ کچرته د دے حالت کښے مړ شو، نو هغه خدمت به همیشه جاری شمیرلے شی، د هغهٔ رزق به هم جاری وی او د قبر د فتنے نه به هم محفوظ پاتے وی۔ (مُسلمؒ)

۴۰۰- وَعَنْ فُضَالَةَ بْنِ عُبَيْدٍ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُوْلَ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: "كُلُّ مَيِّتٍ يُخْتَمُ عَلَى عَمَلِهِ إِلَّا الْمُرَابِطَ فِيْ سَبِيْلِ اللهِ فَإِنَّهُ يُنْمَى لَهُ عَمَلُهُ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ وَيُؤَمَّنُ فِتْنَةَ الْقَبْرِ" رَوَاهُ أَبُوْدَاوُدَ، وَ التِّرْمِذِيُّ وَقَالَ حَدِيْثٌ حَسَنٌ صَحِيْحٌ !

۴۰۰- حضرت فضاله بن عبید رضی الله عنه نه روایت دے۔ چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، د هر مړ کید ونکی عمل مړ ک سره منقطع کیږی۔ لیکن د الله په لاره کښے د سرحد نګرانی کونکی عمل چه هغهٔ ته د قیامت تر ورځے دوام ورکړے شی او هغه له د قبر د فتنے نه هم محفوظ ساتے دے۔ (ابوداؤد او ترمذی روایت کړے دے او وئیلی ئے دی چه دا حدیث حسن صحیح دے)

۴۰۱- وَعَنْ عُثْمَانَ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُوْلَ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُوْلُ "رِبَاطُ يَوْمٍ فِيْ سَبِيْلِ اللهِ خَيْرٌ مِّنْ أَلْفِ يَوْمٍ فِيْمَا سِوَاهُ مِنَ الْمَنَازِلِ" رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَقَالَ حَدِيْثٌ حَسَنٌ صَحِيْحٌ !

۴۰۱- امیر المؤمنین حضرت عثمان غنی رضی الله عنه نه روایت دے۔ چه ما د رسول الله صلی الله علیه وسلم دا فرمان واؤریدلو، چه د الله په لاره کښے د سرحد یوه ورځ نګرانی (حفاظت) کول د نورو ځایونو د یو زر ورځو نګرانئ نه بهتر دے۔ (ترمذی دا روایت اوکړو او وے وئیل، دا حدیث حسن د دے)

۴۰۲- وَعَنْ أَبِيْ هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُوْلُ اللهِ

۴۰۲- حضرت ابوهریره رضی الله عنه نه روایت دے، چه رسول الله صلی الله

الفتان بفتح الفاء وتشديد الفوقية: اى فتان القبر اعاذنا الله منه!

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afg

Downloaded By: Afghan Salar Library

صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ " تَضَمَّنَ اللّٰهُ لِمَنْ خَرَجَ فِيْ سَبِيْلِهٖ لَا يُخْرِجُهٗ إِلَّا جِهَادٌ فِيْ سَبِيْلِيْ وَ إِيْمَانٌ بِيْ وَتَصْدِيْقٌ بِرُسُلِيْ فَهُوَ ضَامِنٌ عَلَيَّ أَنْ أُدْخِلَهُ الْجَنَّةَ أَوْ أَرْجِعَهٗ إِلَى مَنْزِلِهِ الَّذِيْ خَرَجَ مِنْهُ بِمَا نَالَ مِنْ أَجْرٍ أَوْ غَنِيْمَةٍ وَالَّذِيْ نَفْسُ مُحَمَّدٍ بِيَدِهٖ مَا مِنْ كَلْمٍ يُكْلَمُ فِيْ سَبِيْلِ اللّٰهِ إِلَّا جَاءَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ كَهَيْئَتِهٖ يَوْمَ كُلِمَ : لَوْنُهٗ لَوْنُ دَمٍ وَ رِيْحُهٗ رِيْحُ مِسْكٍ وَالَّذِيْ نَفْسُ مُحَمَّدٍ بِيَدِهٖ لَوْلَا أَنْ أَشُقَّ عَلَى الْمُسْلِمِيْنَ مَا قَعَدْتُ خِلَافَ سَرِيَّةٍ [1] تَغْزُوْا فِيْ سَبِيْلِ اللّٰهِ أَبَدًا، وَلٰكِنْ لَا أَجِدُ سَعَةً [2] فَأَحْمِلُهُمْ وَلَا يَجِدُوْنَ سَعَةً وَ يَشُقُّ عَلَيْهِمْ أَنْ يَتَخَلَّفُوْا عَنِّيْ! وَالَّذِيْ نَفْسُ مُحَمَّدٍ بِيَدِهٖ لَوَدِدْتُ أَنْ أَغْزُوَ فَأُقْتَلَ، ثُمَّ أَغْزُوَ فَأُقْتَلَ " (رَوَاهُ مُسْلِمٌ)

وَرَوَى الْبُخَارِيُّ بَعْضَهٗ!

علیه وسلم اوفرمائیل، کوم سړے چه د الله په لارۀ کښے ووځی، او دهغه مقصد صرف دالله په لارۀ کښے جهاد وی، او هغه الله او دهغه رسول باندے ایمان لری او د دے تصدیق هم کوی نو الله تعالیٰ د دے ضمانت اخلی چه (کچرته هغه دمولا په لارۀ کښے په کار راغے نو) هغه به جنت ته داخلوی او کهٔ ژوندے بیرته شونو چه دکوم څا یه راغلے هلته به ئے مال غنیمت حق المحنت سره دے بوځی. او قسم په هغه ذات چه د هغهٔ قبضه کښے د محمدؐ ساه ده دالله په لارۀ کښے چاته چه هم څه زخم لګیدلے وی هغه به د قیامت په ورځ دا سے حالت کښے راځی چه د هغهٔ زخم به تازه وی د وینے رنګ به اصلی وی او دهغے بوئ به د مشک په شان وی. او قسم دے په هغه ذات باندے چه د هغه قبضه کښے د محمدؐ روح دے (کچرته دا خبرۀ مسلمانانو باندے د مشقت باعث نهٔ ګرځیدلے نو د هر سریّه سره به جنګ ته پخپله تللے او هرځائے به پخپله شریک کیدلے. هیڅ کله به هم وروسته نه پاتے کیدلے. لیکن څه اوکړم نه څما سره د دومره وسعت شته دے چه هر ملګری د پاره سورلئ مهیّا کړم او نه د ټولو مسلمانانو د دومره طاقت شته دے، چه څان د پاره د سورلئ انتظام اوکړی او دا خبرۀ خوبه دوئ باندے پیرۀ ګرانه پریوځی، چه زهٔ جهاد ته لاړ شم او هغوئ وروستو پاتے شی. او قسم دے په هغه ذات چه د هغهٔ په قبضه کښے د محمدؐ روح دے! چه څما دا د زړهٔ تمنّی ده چه زهٔ د الله په لارۀ کښے جهاد اوکړم او شهید شم (بیا ژوند ملاؤ شی) نو بیا جهاد اوکړم او شهید شم (بیا ژوند ملاؤ شی نو بیا هم) جهاد اوکړم او شهید شم. (دا روایت د مُسلم دے بُخاری د دے څه حصه روایت کړے ده).

"الْكَلَمُ" : الْجُرْحُ!

د "کَلَمٌ" : معنیٰ د زخم ده.

۴۰۳- وَعَنْهُ قَالَ : قَالَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : "مَا مِنْ مَكْلُوْمٍ يُكْلَمُ فِيْ سَبِيْلِ اللّٰهِ إِلَّا

۴۰۳- امیرالمؤمنین حضرت عثمان غنی رضی الله عنه نه دا هم روایت دے، چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل چاچه هم د الله په لارۀ کښے زخم خورلے

[1] "السرية" : القطعه من الجيش يبلغ اقصاها اربعمائة تبعث الى العدو! [2] "لا اجد سعة" بفتح

ebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

جَآءَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَكَلْمُهُ يَدْمَى، اللَّوْنُ لَوْنُ دَمٍ وَالرِّيْحُ رِيْحُ مِسْكٍ" مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ ::

وی او مجروح کړے شوے وی هغه به د قیامت په ورځ په داسے حال کښے راشی چه دهغهٔ د زخم نه به وینے بهیږی. رنګ به ئے د وینے وی لیکن خوشبوئی به ئے د مشکو وی. (بُخاریٌ ومُسلمٌ)

۴۰۴- وَعَنْ مُعَاذٍ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: "مَنْ قَاتَلَ فِيْ سَبِيْلِ اللّٰهِ مِنْ رَجُلٍ مُسْلِمٍ فُوَاقَ نَاقَةٍ[1] وَجَبَتْ لَهُ الْجَنَّةُ، وَمَنْ جُرِحَ جُرْحًا فِيْ سَبِيْلِ اللّٰهِ اَوْ نُكِبَ نَكْبَةً[2] فَاِنَّهَا تَجِيْءُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ كَاَغْزَرِ مَا كَانَتْ: لَوْنُهَا الزَّعْفَرَانُ وَرِيْحُهَا كَالْمِسْكِ" رَوَاهُ اَبُوْدَاوُدَ وَالتِّرْمِذِيُّ وَقَالَ حَدِيْثٌ حَسَنٌ!

۴۰۴- حضرت معاذ رضی الله عنه نه روایت دے، چه نبی کریم صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، د الله په لاره کښے چه څوک مسلمان یوه کینته هم اوجنګیدلو، نو هغه به دجنت سزاوار وی. اوڅوک چه د الله په لاره کښے زخمی شو یا هغهٔ ته دے سلسله کښے څه بله حادثه مخے ته راغله نو هغه به په قیامت کښے داسے حالت کښے اوچتولے شی کوم حالت کښے چه هغه زخم اوخوری، یا دحادثه بنکار کیدلو په وخت کښے وُو، رنګ به ئے زعفرانی وی اوبوئ به ئے د مشکو نشان وی. (ابوداؤد او ترمذی دا روایت کړے دے اوویلی ئے دی، دا حدیث حسن دے)

۴۰۵- وَعَنْ اَبِيْ هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ: مَرَّ رَجُلٌ مِّنْ اَصْحَابِ رَسُوْلِ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِشِعْبٍ فِيْهِ عُيَيْنَةٌ مِنْ مَّآءٍ عَذْبَةٌ فَاَعْجَبَتْهُ فَقَالَ: لَوِ اعْتَزَلْتُ النَّاسَ فَاَقَمْتُ فِيْ هٰذَا الشِّعْبِ وَلَنْ اَفْعَلَ حَتّٰى اَسْتَاْذِنَ رَسُوْلَ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَذَكَرَ ذٰلِكَ لِرَسُوْلِ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ لَا تَفْعَلْ فَاِنَّ مُقَامَ اَحَدِكُمْ فِيْ سَبِيْلِ اللّٰهِ اَفْضَلُ مِنْ صَلٰوتِهٖ فِيْ بَيْتِهٖ سَبْعِيْنَ عَامًا اَلَا تُحِبُّوْنَ اَنْ يَّغْفِرَ اللّٰهُ لَكُمْ وَيُدْخِلَكُمُ الْجَنَّةَ؟

۴۰۵- حضرت ابوهریره رضی الله عنه نه روایت دے، چه د رسول الله صلی الله علیه وسلم دیو صحابی تیریدل یوه غرنیزه دره باندے اوشول. هغه دره کښے دخوږو اوبو یوه وړوکے شان چینه وه. پُرسکون ماحول، د خوږو اوبو چینے لیدلو سره ئے زړهٔ غوښتل، چه د خلقو نه یوطرف ته شی. دلته په دره کښے ډیره شی، پاتے شی! لیکن هغه د رسول الله صلی الله علیه وسلم سره صحبت کړے وُو، هغه په یوه معامله کښے د خود رائی تصور هم نشو کولے دے وجه نه دے خیال سره دا لازمه هم وه، چه داسے هغه وخت کیدے شی، چه کله رسول الله صلی الله علیه وسلم نه اجازت واخلم. بالاخره د رسول الله صلی الله علیه وسلم په خدمت کښے حاضر شو. د زړهٔ خبره ئے عرض کړه. نبی کریم صلی الله

[1] "فواق ناقة": بضم الفآء وتخفيف الواو اخره قاف وهو كناية عن قليل الجهاد!

[2] "النكبة" بفتح النون وسكون القاف وموحدة: هي ما يصيب الانسان من الحوادث والجمع

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansa

Downloaded By: Afghan Salar Library

اُغْزُوْا فِيْ سَبِيْلِ اللّٰهِ مَنْ قَاتَلَ فِيْ سَبِيْلِ اللّٰهِ فُوَاقَ نَاقَةٍ وَجَبَتْ لَهُ الْجَنَّةُ " رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَ قَالَ : حَدِيْثٌ حَسَنٌ !!

" وَالْفُوَاقُ " مَا بَيْنَ الْحَلْبَتَيْنِ !

علیه وسلم او فرمائیل، نه ! داسے مه کوه، دالله په لاره کښے چه ستاسو کوم مقام دے، هغه کور کښے کینا ستلوسره اویا کاله مونځونو کولو نه هم بهتر دے - ولے ستاسو داخبره خوښه نه ده چه الله تعالیٰ تاسو ته مغفرت اوکړي. تاسو جنت ته داخل کړي ؟ (یقیناً دابه تاسو ته محبوب اوخوښ وی لهذا) د الله په لاره کښے جنګ اوکړئ. څوک چه د الله په لاره کښے یوساعت هم شریک شی، هغهٔ دپاره به جنت لازم او واجب شی (ترمذی دا روایت کړے دے، اووئیلی ئے دی داحدیث حسن دے)

فَوَاقَ : دوه ځله د پیوٗلوشلو مینځ کښے وقفے ته وئیلے شی، مراد مختصر زمانه ده !

۴۰۶ - وَعَنْهُ قَالَ قِيْلَ : يَا رَسُوْلَ اللّٰهِ مَا يَعْدِلُ الْجِهَادَ فِيْ سَبِيْلِ اللّٰهِ ؟ قَالَ : " لَا تَسْتَطِيْعُوْنَهُ فَاَعَادُوْا عَلَيْهِ مَرَّتَيْنِ اَوْ ثَلَاثًا كُلُّ ذٰلِكَ يَقُوْلُ : " لَا تَسْتَطِيْعُوْنَهُ ثُمَّ قَالَ : " مَثَلُ الْمُجَاهِدِ فِيْ سَبِيْلِ اللّٰهِ كَمَثَلِ الصَّآئِمِ الْقَآئِمِ لَه اَلْقَانِتِ بِاٰيَاتِ اللّٰهِ لَا يَفْتُرُ مِنْ صَلٰوةٍ " وَلَا صِيَامٍ حَتّٰى يَرْجِعَ الْمُجَاهِدُ فِيْ سَبِيْلِ اللّٰهِ " مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ، وَهٰذَا لَفْظُ مُسْلِمٍ - وَفِيْ رِوَايَةِ الْبُخَارِيِّ اَنَّ رَجُلًا قَالَ : يَا رَسُوْلَ اللّٰهِ دُلَّنِيْ ! عَلٰى عَمَلٍ يَعْدِلُ الْجِهَادَ ؟ قَالَ : " لَا اَجِدُهُ " ثُمَّ قَالَ : " هَلْ تَسْتَطِيْعُ اِذَا خَرَجَ الْمُجَاهِدُ اَنْ تَدْخُلَ مَسْجِدَكَ فَتَقُوْمَ وَ لَا تَفْتُرَ وَتَصُوْمَ وَلَا تُفْطِرَ ؟ " فَقَالَ وَمَنْ يَسْتَطِيْعُ ذٰلِكَ ؟

۴۰۶ - حضرت ابوهریره رضی الله عنه نه دا روایت هم دے، چه رسول الله صلی الله علیه وسلم نه تپوس اوشو، چه په اجر او ثواب کښے کوم یوعمل دجهاد برابر کیدے شی - نبی کریم صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، تاسو دے طاقت نه لرئ - تپوس کونکی دوه یا درے ځله خپل سوال مکرر کړو لیکن هرځل رسول الله صلی الله علیه وسلم دا ارشاد اوفرمائیلو، چه د مجاهد فی سبیل الله دعمل د برابرئ مثال دادے، چه یو سړی د دے مجاهد جهاد ته تللونه واخله د هغهٔ د واپسئ پورے متواتر روژے نیسی مونځ مسلسل کوی - اوپه غیر د څهٔ وقفے نه د قرآن تلاوت کوی (یوه لمحه هم دے مسلسلوا عمالو کښے انقطاع واقع نهٔ وی) (بُخاریؒ ومُسلمؒ) د روایت دا الفاظ د مُسلم دی - د بُخاری روایت داسے دے، چه یوسړی عرض اوکړو یا رسول الله ! ماته څه داسے عمل اوښایئ چه په اجر او ثواب کښے د جهاد برابر وی - رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، زهٔ هیڅ یوداسے عمل نه مومم - څه وقفے نه وروسته ئے اوفرمائیل، چه آیا تاسو کښے داطاقت اوهمت شته دے، چه کله مجاهد جهاد دپاره ووځی، نوتاسو جومات ته داخل شئ اومتواتر به غیر د وقفے نه مونځ کوئ او په غیر د افطار نه

لہ "القائم" : ای المجتهد : " والقانت " للطیع : وقوله صلی الله علیه وسلم : " لا یفتر

ook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

ژوندے نیسئ؟ بیائے اوفرمائیل، اوځوک د دے طاقت لری؟

۴۰۷- وَعَنْهُ اَنَّ رَسُوْلَ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: مِنْ خَيْرِ مَعَاشِ النَّاسِ لَهُمْ رَجُلٌ مُمْسِكٌ بِعِنَانِ فَرَسِهٖ فِيْ سَبِيْلِ اللّٰهِ يَطِيْرُ عَلٰى مَتْنِهٖ كُلَّمَا سَمِعَ هَيْعَةً اَوْ فَزْعَةً طَارَ عَلٰى مَتْنِهٖ يَبْتَغِي الْقَتْلَ اَوِ الْمَوْتَ مَظَانَّهٗ اَوْ رَجُلٌ فِيْ غُنَيْمَةٍ اَوْ شَعَفَةٍ مِّنْ هٰذَا الشَّعَفِ اَوْ بَطْنِ وَادٍ مِنْ هٰذَا الْاَوْدِيَةِ يُقِيْمُ الصَّلٰوةَ وَيُؤْتِي الزَّكٰوةَ وَيَعْبُدُ رَبَّهٗ حَتّٰى يَاْتِيَهُ الْيَقِيْنُ لَيْسَ مِنَ النَّاسِ اِلَّا فِيْ خَيْرٍ". (رَوَاهُ مُسْلِمٌ)

۴۰۷- دا روایت هم د حضرت ابوهریره رضی الله عنه نه دے، چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، خلقو کښے بهترین ژوند د هغه (مجاهد) دے، چه د الله په لاره کښے ئے هر وخت واګے په لاس کښے او خپے په رکاب کښے وی. منتظر اوسیږی، چه چرته هم څه د خطرے یا پریشانئ خبره وی، نو هغے د دفعه کولو د پاره تیزئ سره هلته رسیږی. او د قتل یا مرګ د پاره د داسے مواقعو په طلب او انتظار کښے اوسیږی، یا بیا د دوئیمے درجے ژوند د هغه سړی دے چه د غرپه څوکه کښے یا د وادیانو نه په یو وادی کښے د چیلو مختصر سره سره مقیم وی مونځ کوی زکوٰة ورکوی او د خپل رب په عبادت کښے مصروف اوسیږی تر دے چه مرګ ورته راشی. د داسے خلقو د نیکئ نه علاوه بل کوم کار نه وی. (مُسلمٌ)

۴۰۸- وَعَنْهُ اَنَّ رَسُوْلَ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: اِنَّ فِي الْجَنَّةِ مِائَةَ دَرَجَةٍ اَعَدَّهَا اللّٰهُ لِلْمُجَاهِدِيْنَ فِيْ سَبِيْلِ اللّٰهِ مَا بَيْنَ الدَّرَجَتَيْنِ كَمَا بَيْنَ السَّمَآءِ وَالْاَرْضِ" (رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ)

۴۰۸- حضرت ابوهریره رضی الله عنه نه دا روایت هم دے، چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، چه الله تعالیٰ د مجاهدینو فی سبیل الله د پاره په جنت کښے سل درجے (منازل) تیار کړی دی. د دوه درجو مینځ کښے فاصله د زمکے او آسمان د فاصلے په مقدار ده. (بُخاریٌ)

۴۰۹- وَعَنْ اَبِيْ سَعِيْدِ الْخُدْرِيِّ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ اَنَّ رَسُوْلَ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: "مَنْ رَضِيَ بِاللّٰهِ رَبًّا وَبِالْاِسْلَامِ دِيْنًا وَبِمُحَمَّدٍ رَسُوْلًا وَجَبَتْ لَهُ الْجَنَّةُ" فَعَجِبَ لَهَا اَبُوْ سَعِيْدٍ فَقَالَ: اَعِدْهَا عَلَيَّ يَا رَسُوْلَ اللّٰهِ فَاَعَادَهَا عَلَيْهِ ثُمَّ قَالَ وَاُخْرٰى

۴۰۹- حضرت ابوسعید خدرئ رضی الله عنه نه روایت دے. چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، چه کوم سړے د الله تعالیٰ په رب کیدلو، د اسلام په دین، او د محمد صلی الله علیه وسلم په رسالت باندے راضی شو، هغهٔ د پاره جنت واجب شو. او ابوسعید ته د اخبره څهٔ عجیبه شان اولګیده، نو عرض ئے اوکړو یا رسول الله! د اخبره دوباره اوکړئ نبی

لہ "مظانه" بفتح المیم والظاء المعجمة وتجدید النون، ای یطلبه فی المحل الذی یظن وجوده فیه لہ "الشعفة" بفتح الشین المعجمة والعین المهملة وبالفاء ای: اعلی

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

يَرْفَعُ اللّٰهُ بِهَا الْعَبْدَ مِائَةَ دَرَجَةٍ فِي الْجَنَّةِ مَا بَيْنَ كُلِّ دَرَجَتَيْنِ كَمَا بَيْنَ السَّمَآءِ وَالْاَرْضِ قَالَ وَمَاهِيَ يَا رَسُوْلَ اللّٰهِ ؟ قَالَ: "اَلْجِهَادُ فِيْ سَبِيْلِ اللّٰهِ، اَلْجِهَادُ فِيْ سَبِيْلِ اللّٰهِ!" رَوَاهُ مُسْلِمٌ ؛

کریم صلی الله علیه وسلم دوباره ارشاد اوفرمائیل، او بیائے دا ارشاد اوفرمائیلو، یوبل څیزهم دے چه دهغے په ذریعه به الله تعالیٰ خپل بنده ته جنت کښے ټل درجے بلندی ورکړی د هغے دهرد ؤه درجو فاصله دومره ده، څومره چه د زمکے او آسمان مینځ کښے ده. ابو سعید ټپوس اوکړو یا رسول الله! هغه خبره کومه ده ؟ نبی کریم صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، جهاد فی سبیل الله، جهاد فی سبیل الله! (مُسلم)

۴۱۰ - وَعَنْ اَبِيْ بَكْرِ بْنِ اَبِيْ مُوْسٰى الْاَشْعَرِيِّ قَالَ سَمِعْتُ اَبِيْ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ وَهُوَ بِحَضْرَةِ الْعَدُوِّ يَقُوْلُ: قَالَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ "اِنَّ اَبْوَابَ الْجَنَّةِ تَحْتَ ظِلَالِ السُّيُوْفِ" فَقَامَ رَجُلٌ رَثُّ الْهَيْئَةِ [1] فَقَالَ: يَا اَبَا مُوْسٰى! اَاَنْتَ سَمِعْتَ رَسُوْلَ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُوْلُ هٰذَا ؟ قَالَ نَعَمْ، فَرَجَعَ اِلٰى اَصْحَابِهٖ فَقَالَ: اَقْرَاُ عَلَيْكُمُ السَّلَامَ" ثُمَّ كَسَرَ جَفْنَ [2] سَيْفِهٖ فَاَلْقَاهُ، ثُمَّ مَشٰى بِسَيْفِهٖ اِلَى الْعَدُوِّ فَضَرَبَ بِهٖ حَتّٰى قُتِلَ" رَوَاهُ مُسْلِمٌ ؛

۴۱۰ - حضرت ابوبکر بن ابوموسیٰ اشعری رضی الله عنه وائی، چه ما خپل پلار نه آوریدلے دی، کوم وخت چه هغه دشمن سره دؤه په دؤه (مخامخ) ؤو چه رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمائیلی دی چه د جنت دروازے د تورود سورو نه لاندے دی. چه دلته واؤریدل، نو د شلیدلو جامو والا سړی ټپوس اوکړو، چه اے ابوموسیٰ! آیا تاسو دا خبره پخپله د رسول الله صلی الله علیه وسلم نه آوریدلے ده ؟ هغهٔ اووئیل، هو! دے آوریدلو سره هغه سړے خپلو ملګرو ته ورغلو، اووے وئیل، چه زهٔ تاسو ته خپل آخری سلام کوم. بیائے د خپلے تورے تیکے اوشلولو هلته ئے اوغورځولو او تورهٔ ئے اوویسته له، په دشمن باندے. ئے حمله اوکړه او ترهغے ئے جنګ کولو چه شهید شو. (مُسلم)

۴۱۱ - وَعَنْ اَبِيْ عَبْسٍ عَبْدِ اللّٰهِ بْنِ جُبَيْرٍ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ "مَا اغْبَرَّتْ قَدَمَا عَبْدٍ فِيْ سَبِيْلِ اللّٰهِ فَتَمَسَّهُ النَّارُ" (رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ)

۴۱۱ - حضرت ابوعبس عبد الله بن جبیر رضی الله عنه وائی، چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، کوم قدم چه د الله په لاره کښے ګرد آلود شی، دا نشی کیدے چه د دوزخ اور هغهٔ لره مَس کړی. (بُخاریؒ)

۴۱۲ - وَعَنْ اَبِيْ هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُوْلُ اللّٰهِ

۴۱۲ - حضرت زید بن خالد رضی الله عنه نه روایت دے. چه رسول الله صلے

[1] "رث الهيئة" بفتح الراء وتشديد الثاء المثلثة اى خلق الثياب [2] "جفن سيفه" بفتح الجيم وسكون الفاء - وبالنون: اى غلافه ؛

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghan_salar

Downloaded By: Afghan Salar Library

صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: " لَا يَلِجُ النَّارَ رَجُلٌ بَكَى مِنْ خَشْيَةِ اللّٰهِ حَتّٰى يَعُوْدَ اللَّبَنُ فِي الضَّرْعِ وَلَا يَجْتَمِعُ عَلٰى عَبْدٍ، غُبَارٌ فِيْ سَبِيْلِ اللّٰهِ وَدُخَانُ جَهَنَّمَ " رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَقَالَ حَدِيْثٌ حَسَنٌ صَحِيْحٌ !

الله علیه وسلم اوفرمائیل، دا الله په لاره کښے جنګ کونکی ته کچرته څوک د جنګ سامان وغیره ورکړی، نو دا داسے ده، لکه چه هغه په خپله غزا اوکړه. اوځوک چه د مجاهدینو د پس ماندګانو نه بنے طریقے سره خبرګیری اوکړی هغه هم دا رنګ دے، لکه چه په جهاد کښے شریک دے. (ترمذی روایت کړے دے، اووئیلی ئے دی چه دا حدیث حسن صحیح دے).

۴۱۳ - وَعَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُمَا قَالَ سَمِعْتُ رَسُوْلَ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُوْلُ "عَيْنَانِ لَا تَمَسُّهُمَا النَّارُ: عَيْنٌ بَكَتْ مِنْ خَشْيَةِ اللّٰهِ وَعَيْنٌ بَاتَتْ تَحْرُسُ فِيْ سَبِيْلِ اللّٰهِ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَقَالَ حَدِيْثٌ حَسَنٌ !

۴۱۳ - حضرت عبد الله بن عباس رضی الله عنهما بیان کوی، چه ما رسول الله صلی الله علیه وسلم نه آوریدلے دی، چه فرمائیل به ئے، چه دوه قسمه سترګے دی، چه هغه به د دوزخ اور هم مس نه کړی. یوخو هغه چه د خشیتِ الٰهی نه ژاړی او دوئیم هغه سترګے چه د الله په لاره کښے د حفاظت په خاطر بیدارے اوسیږی.

(ترمذی دا روایت کړے دے، اووئیلی ئے دی، چه داحدیث حسن دے)

۴۱۴ - وَعَنْ زَيْدِ بْنِ خَالِدٍ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ اَنَّ رَسُوْلَ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: مَنْ جَهَّزَ غَازِيًا فِيْ سَبِيْلِ اللّٰهِ فَقَدْ غَزَا وَمَنْ خَلَفَ[1] غَازِيًا فِيْ اَهْلِهٖ بِخَيْرٍ فَقَدْ غَزَا". (مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ)

۴۱۴ - حضرت زید بن خالد رضی الله عنه نه روایت دے، چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، دا الله په لاره کښے جنګ کونکی ته کچرته څوک د جنګ سامان ورکړی نو داهم داسے ده، لکه چه هغه پخپله غزا اوکړه اوځوک چه د مجاهدینو د پس ماندګانو نه بنے طریقے سره خبرګیری اوکړی نو هغه دلسے دے، لکه چه په جهاد کښے شریک دے. (بخاریؒ ومسلمؒ)

۴۱۵ - وَعَنْ اَبِيْ اُمَامَةَ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ " اَفْضَلُ الصَّدَقَاتِ ظِلُّ فُسْطَاطٍ[2] فِيْ سَبِيْلِ اللّٰهِ وَمُنِيْحَةُ خَادِمٍ فِيْ سَبِيْلِ اللّٰهِ اَوْ طَرُوْقَةُ فَحْلٍ فِيْ سَبِيْلِ اللّٰهِ" رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَ

۴۱۵ - حضرت ابوامامه رضی الله عنه نه روایت دے. چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، چه افضل او بهترین صدقه دا الله په لاره کښے دخیمے سورے مهیا کول دی. او مجاهد یا ډیر هغه یا خوانه اوبنه (مراد سورلی) مهیا کول هم افضل او بهترین صدقه کښے شمار ده. (ترمذی روایت کړے دے او وئیلی

[1] "خلف" بفتح المعجمة وتخفيف اللام وبالفاء "غازيا في اهله بخير" بان قام بحوائجهم

[2] "الفسطاط" بضم الفاء وكسرها: بيت من الشعر "والطروقة" بفتح فضم: الناقة التي بلغت

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

قَالَ حَدِيْثٌ حَسَنٌ صَحِيْحٌ !

اے دی چه دا حدیث حسن صحیح دے)

۴۱۶ - وَعَنْ اَنَسٍ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ اَنَّ فَتًى مِنْ اَسْلَمَ قَالَ: يَا رَسُوْلَ اللّٰهِ اِنِّيْ اُرِيْدُ الْغَزْوَ وَلَيْسَ مَعِيَ مَا اَتَجَهَّزُ بِهٖ قَالَ: "ائْتِ فُلَانًا فَاِنَّهٗ قَدْ كَانَ تَجَهَّزَ فَمَرِضَ" فَاَتَاهُ فَقَالَ: اِنَّ رَسُوْلَ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يُقْرِئُكَ السَّلَامَ وَيَقُوْلُ اَعْطِنِي الَّذِيْ تَجَهَّزْتَ بِهٖ: قَالَ: يَا فُلَانَةُ اَعْطِيْهِ الَّذِيْ كُنْتُ تَجَهَّزْتُ بِهٖ وَلَا تَحْبِسِيْ مِنْهُ شَيْئًا فَوَاللّٰهِ لَا تَحْبِسِيْ مِنْهُ شَيْئًا فَيُبَارَكُ لَكِ فِيْهِ رَوَاهُ مُسْلِمٌ ۔

۴۱۶ - حضرت انس بن مالک رضی الله عنه وائی، چه یو اسلمی سړی عرض اوکړو، یا رسول الله! زهٔ جهاد کښے د شریکید لو اراده لرم - لیکن څما سره وسائل نشته چه د جهاد سامان مهیا کړم. حضور صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، فلانکی سړی ته ورشه هغهٔ د جهاد سامان تیار کړے وُو لیکن هغه بیمار شوے دے، نو هغهٔ ته ورغے او وے وئیل، رسول الله صلی الله علیه وسلم تاسوته سلام وئیلے دے، او فرمائیلی ئے دی، چه ما ته هغه د جهاد سامان راکړئ کوم چه تاسو خپل ځان دپاره تیار کړے وُو - هغه سړی خپل کور والوُ ته آواز ورکړو، وے وئیل، اے فلانکئ! هغه ټول سامان دهٔ ته ورکړه، کوم چه ماجهاد دپاره تیار کړے وُو - اوګورئ چه د هغے نه هیڅ څیز هم پرے نږدے (ځکه چه دے نه که چرته څه څیز تاسو پرے پرږدئ، نو الله تعالیٰ به هغے کښے برکت نه اچوی) (مُسلمؒ)

۴۱۷ - وَعَنْ اَبِيْ سَعِيْدٍ الْخُدْرِيِّ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ اَنَّ رَسُوْلَ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بَعَثَ اِلٰى بَنِيْ لِحْيَانَ فَقَالَ لِيَنْبَعِثْ مِنْ كُلِّ رَجُلَيْنِ اَحَدُهُمَا وَالْاَجْرُ بَيْنَهُمَا" رَوَاهُ مُسْلِمٌ: وَفِيْ رِوَايَةٍ لَهٗ لِيَخْرُجْ مِنْ كُلِّ رَجُلَيْنِ رَجُلٌ" ثُمَّ قَالَ: لِلْقَاعِدِ: "اَيُّكُمْ خَلَفَ الْخَارِجَ فِيْ اَهْلِهٖ وَمَالِهٖ: بِخَيْرٍ كَانَ لَهٗ مِثْلُ نِصْفِ اَجْرِ الْخَارِجِ !

۴۱۷ - حضرت ابوسعید رضی الله عنه نه روایت دے، چه رسول الله صلی الله علیه وسلم د بنی لحیان د سرکوبئ دپاره د دسته لیږلو په وخت فرمائیلی وُو، چه دیوکور د دوه وُ سړو نه یو سړے هم لاړ شی نو ثواب به دواړو ته ملاویږی. (مُسلمؒ) دمُسلم یو روایت دادے، چه دکور د دوهٔ وُ سړو نه یوله تلل پکار دی او دوئیم کوم چه کور کښے پاتے دے، هغهٔ دپاره نبی کریم صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، د مجاهد د پس مانده کسانو د مال او اسباب ښه طریقے سره حفاظت کونکی او خبر آخستونکی لپاره به د تلونکی د اجر دنیم برابر ملاویږی ۔

۴۱۸ - وَعَنِ الْبَرَآءِ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ: اَتَى النَّبِيَّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ رَجُلٌ مُقَنَّعٌ[1] بِالْحَدِيْدِ فَقَالَ: يَا رَسُوْلَ اللّٰهِ اُقَاتِلُ اَوْ اُسْلِمُ؟ فَقَالَ: "اَسْلِمْ ثُمَّ قَاتِلْ" فَاَسْلَمَ

۴۱۸ - حضرت براء بن عازب رضی الله عنه وائی. چه یوسړی اسلحه اچولے په اوسپنه کښے پټ د رسول الله صلی الله علیه وسلم خدمت کښے حاضر شو اوعرض ئے اوکړو یا رسول الله! زهٔ اول جهاد اوکړم،

[1] "مقنع بالحدید": ای مغطی بالسلاح اوعلیٰ رأسه بیضة وهی الخوذة ا

facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

ثُمَّ قَاتَلَ فَقُتِلَ : فَقَالَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : "عَمِلَ قَلِيْلًا وَ اُجِرَ كَثِيْرًا" مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ : وَ هٰذَا لَفْظُ الْبُخَارِيِّ !

یا اسلام راوړم ؟ نبی کریم صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل ، اول اسلام قبول کړه بیا جهاد اوکړه - نوهغهٔ اسلام قبول کړو او بیا د جنګ میدان ته ورغے ، ترهغے ئے جنګ کولوچه شهید شو ، دهغه متعلق رسول الله صلی الله علیه وسلم ارشاد اوفرمائیلو ، عملئے لږ شان اوکړو ، لیکن اجرئے ډیر بیا موندلو - (بُخاریؒ ومُسلمؒ)

د روایت الفاظ د بُخاری دی -

۴۱۹- وَعَنْ اَنَسٍ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ اَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ : مَا اَحَدٌ يَدْخُلُ الْجَنَّةَ يُحِبُّ اَنْ يَرْجِعَ اِلَى الدُّنْيَا وَلَهٗ مَا عَلَى الْاَرْضِ مِنْ شَيْءٍ اِلَّا الشَّهِيْدُ يَتَمَنّٰى اَنْ يَرْجِعَ اِلَى الدُّنْيَا فَيُقْتَلَ عَشْرَ مَرَّاتٍ لِمَا يَرٰى مِنَ الْكَرَامَةِ" وَفِيْ رِوَايَةٍ لِمَا يَرٰى مِنْ فَضْلِ الشَّهَادَةِ ، مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ :

۴۱۹- حضرت انس بن مالک رضی الله عنه نه روایت دے ، چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل ، جنت ته تلل نه وروسته به هیڅ یوسړے هم دُنیا ته واپس را تلل نه خوښوی هغهٔ ته دُدنیا ټول نعمتونه ولے ورنکړے شی لیکن د شهید به دا آرزو او تمنّا وی چه کاش هغه دُنیا ته لسٔ ځله لاړشی او لسٔ ځله د شهادت درجه بیامومی - ځکه چه هغهٔ شهادت لیدلی دی ، چه د شهادت اعزازڅه شے دی - په یو بل روایت کښے د "کرامة" په ځائے د (فضل الشهادة) الفاظ دی ، چه هغهٔ د شهادت فضیلت لیدلے دے - (بُخاریؒ ومُسلمؒ)

۴۲۰- وَعَنْ عَبْدِ اللّٰهِ بْنِ عَمْرِو بْنِ الْعَاصِ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُمَا اَنَّ رَسُوْلَ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ : "يَغْفِرُ اللّٰهُ لِلشَّهِيْدِ كُلَّ شَيْءٍ اِلَّا الدَّيْنَ" رَوَاهُ مُسْلِمٌ ، وَ فِيْ رِوَايَةٍ لَهٗ : "اَلْقَتْلُ فِيْ سَبِيْلِ اللّٰهِ يُكَفِّرُ كُلَّ شَيْءٍ اِلَّا الدَّيْنَ !

۴۲۰- حضرت عبد الله بن عمرو بن عاص رضی الله عنهما نه روایت دے ، چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل ، د شهید هره ګناه سوا د قرض نه الله تعالیٰ معاف کوی - (مُسلمؒ) د مُسلم یو بل روایت دے ، چه د الله تعالیٰ په لاره کښے قتل کیدل د هرڅیز کفاره ګرځی ، به غیر د قرض نه " -

۴۲۱- وَعَنْ اَبِيْ قَتَادَةَ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ اَنَّ رَسُوْلَ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَامَ فِيْهِمْ فَذَكَرَ اَنَّ الْجِهَادَ فِيْ سَبِيْلِ اللّٰهِ وَالْاِيْمَانَ بِاللّٰهِ اَفْضَلُ الْاَعْمَالِ فَقَامَ رَجُلٌ فَقَالَ : يَا رَسُوْلَ اللّٰهِ اَرَاَيْتَ اِنْ قُتِلْتُ فِيْ سَبِيْلِ اللّٰهِ تُكَفِّرُ عَنِّيْ خَطَايَايَ ؟ فَقَالَ رَسُوْلُ اللّٰهِ

۴۲۱- حضرت ابی قتاده رضی الله عنه نه روایت دے ، چه رسول الله صلی الله علیه وسلم د خطبے دوران کښے اوفرمائیل ، د الله پاک په لاره کښے جهاد او الله باندے ایمان اعمالو کښے افضل او بهترین عمل دے . دے آوریدلو سره یوسړے پاڅیدلو ، وے وئیل ، یارسول الله ! آیا ستاسو په خیال کچرته زهٔ جهاد کښے مړشم نو ځما ګناه به

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ؟ "نَعَمْ إِنْ قُتِلْتَ فِيْ سَبِيْلِ اللّٰهِ وَأَنْتَ صَابِرٌ مُحْتَسِبٌ [1] مُقْبِلٌ غَيْرُ مُدْبِرٍ" ثُمَّ قَالَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ "كَيْفَ قُلْتَ ؟" قَالَ: "أَرَأَيْتَ إِنْ قُتِلْتُ فِيْ سَبِيْلِ اللّٰهِ أَتُكَفِّرُ عَنِّيْ خَطَايَايَ ؟ فَقَالَ لَهُ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "نَعَمْ وَأَنْتَ صَابِرٌ مُحْتَسِبٌ، مُقْبِلٌ غَيْرُ مُدْبِرٍ إِلَّا الدَّيْنَ فَإِنَّ جِبْرِيْلَ عَلَيْهِ السَّلَامُ قَالَ لِيْ ذٰلِكَ" رَوَاهُ مُسْلِمٌ !

معاف شی ؟ جواب کښے رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، هَوْ! کچرته تاسود الله پاک په لاره کښے قتل شوئ نوستاسو ګناه به معاف کړے شی - په دے شرط چه په میدان کښے ثابت قدم پاتے شئ اونیت هم دحصولِ ثواب وی- او دښمن نه مخ ګرځولو سره شا نکړئ- دے نه وروسته رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، تاسو اوس څه ټهوس کړے وُو ؟ هغهٔ اووئیل چه ماعرض کړے وُو، چه کچرته زهٔ دالله تعالیٰ په لاره کښے قتل شم نوآیا ستاسو په خیال کښے به ځما ګناه معاف شی؟ دغه وخت رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل هَوْ! په دے شرط چه صابر پاتے شئ (مقابله کښے مخے تر را تلونکو سخت باندے ثابت قدم پاتے شئ) اوایمان سره نیت هم د ثواب وی (د څهٔ دُنیا وی غرض یا غنیمت وغیره خیال نه وی) او د دشمن په مخکښے آخر وخت پورے پاتے وی، هغهٔ ته شا اونه ګرځوی به غیر د دین (قرض) نه - اوماته اوس جبرئیل علیه السلام دابیان اوکړو (اول روایت کښے دقرض استثناء نه وه نو فورًا د وحی په ذریعه داستثناء نازل شوه - د دے وجهے نه فوری طور باندے سوال کونکی ته خبر ورکړو- ن)

۴۲۲ - وَعَنْ جَابِرٍ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَجُلٌ: أَيْنَ أَنَا رَسُوْلَ اللّٰهِ إِنْ قُتِلْتُ ؟ قَالَ: "فِي الْجَنَّةِ" فَأَلْقٰى تَمَرَاتٍ كُنَّ فِيْ يَدِهٖ ثُمَّ قَاتَلَ حَتّٰى قُتِلَ". (رَوَاهُ مُسْلِمٌ)

۴۲۲- حضرت جابر رضی الله عنه نه روایت دے - چه یوسړی د رسول الله صلے الله علیه وسلم نه پوښتنه اوکړه یا رسول الله! کچرته زهٔ په جهاد کښے قتل کړے شم؛ نوزهٔ به چرته یم - نبی کریم صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، جنت کښے! دے آوریدو سره هغه د لاس کجورے چه هغهٔ خوړلے اوغورځولے او په جنګ کښے شریک شو- ترهغے چه شهید شو- (مُسلمٌ)

۴۲۳ - وَعَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ: انْطَلَقَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَأَصْحَابُهٗ حَتّٰى سَبَقُوا الْمُشْرِكِيْنَ إِلٰى بَدْرٍ وَجَآءَ الْمُشْرِكُوْنَ فَقَالَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ "لَا يَقْدَمَنَّ أَحَدٌ مِّنْكُمْ إِلٰى شَيْءٍ حَتّٰى أَكُوْنَ أَنَا دُوْنَهٗ" فَدَنَا الْمُشْرِكُوْنَ فَقَالَ

۴۲۳- حضرت انس بن مالک رضی الله عنه وائی چه رسول الله صلی الله علیه وسلم د خپلو اصحابو په ملګرتیا کښے د مشرکینو را تللو نه مخکښے بدر ته رسیدلے وُو چه کله مشرکین هلته را ورسیدل نو نبی کریم صلی الله علیه وسلم اعلان اوکړو چه د مسلمانانو نه دے هیڅوک سړے څه قسم ته پیش قدمی نه ګوی ترڅوچه زهٔ هغهٔ ته پخپله حکم ورنکړم. نوچه کله د مشرکانو صفونه

[1] "محتسب" ای طالب ثواب الله تعالیٰ ؛

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ "قُوْمُوا اِلٰى جَنَّةٍ عَرْضُهَا السَّمٰوٰتُ وَالْاَرْضُ" قَالَ يَقُوْلُ عُمَيْرُ بْنُ الْحُمَامِ الْاَنْصَارِيُّ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ يَا رَسُوْلَ اللّٰهِ جَنَّةٌ عَرْضُهَا السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضُ" قَالَ يَقُوْلُ عُمَيْرُ بْنُ الْحُمَامِ الْاَنْصَارِيُّ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ يَا رَسُوْلَ اللّٰهِ! جَنَّةٌ عَرْضُهَا السَّمٰوٰتُ وَ الْاَرْضُ ؟ قَالَ : "نَعَمْ" قَالَ بَخٍ بَخٍ[1] فَقَالَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : مَا يَحْمِلُكَ عَلٰى قَوْلِكَ بَخٍ بَخٍ ؟ " قَالَ : لَا وَاللّٰهِ يَا رَسُوْلَ اللّٰهِ اِلَّا رَجَآءَ اَنْ اَكُوْنَ مِنْ اَهْلِهَا قَالَ فَاِنَّكَ مِنْ اَهْلِهَا" فَاَخْرَجَ تَمَرَاتٍ مِّنْ قَرَنِهٖ فَجَعَلَ يَاْكُلُ مِنْهُنَّ ثُمَّ قَالَ : لَئِنْ اَنَا حَيِيْتُ حَتّٰى اٰكُلَ تَمَرَاتِيْ هٰذِهٖ اِنَّهَا لَحَيَاةٌ طَوِيْلَةٌ فَرَمٰى بِمَا كَانَ مَعَهٗ مِنَ التَّمْرِ ثُمَّ قَاتَلَهُمْ حَتّٰى قُتِلَ ؛ رَوَاهُ مُسْلِمٌ !

"اَلْقَرَنُ" بِفَتْحِ الْقَافِ وَالرَّآءِ هُوَ جُعْبَةُ النُّشَّابِ !

مسلمانانو ته نزدے راغلل نو رسول اللّٰه صلی اللّٰه علیه وسلم اوفرمائیل ، د زمکے او آسمان غوندے پلن ولے لرونکی جنت ته تللو دپاره اودریږئ . دغه وخت عُمیر بن حمام انصاری رضی اللّٰه عنه عرض اوکړو ، یارسول اللّٰه ! ولے د جنت پلن والے د آسمانونو او زمکے برابردے ؟ نبی کریم صلی اللّٰه علیه وسلم اوفرمائیل ، هو ! عُمیر اووئیل واه واه ! رسول اللّٰه صلی اللّٰه علیه وسلم اوفرمائیل ، ولے تاسو دا عجیبه خبره اوکنړله ، دے کښے تعجب او شک کوئ ؟ نو عمیر رضی اللّٰه عنه اووئیل ، نه ! په اللّٰه پاک قسم ! یارسول اللّٰه ! داخوځما د زړهٔ نه دحسرت دا اظهار په طورځما د ژبے نه اووتل ! ستا سوارشاد آوریدلو سره ځما په زړهٔ کښے داخواهش راپورته شوچه داسے جنت کښے کاش ! زهٔ هم مقیم شم . دے سره رسول اللّٰه صلی اللّٰه علیه وسلم اوفرمائیل ، تهٔ د جنت په مقیمونو کښے شامل ئے . دغه وخت عمیر د خیل ترکش نه څه کجورے راااوویستلے خوړل ئے شروع کړو بیائے زړهٔ کښے سوچ اوکړو چه دے کجورد خوړلو کښے خو به ډیر وخت خرچ شی ، او جنت ته تللو کښے به وقفه اوږده شی . لهٰذا د لاس کجورے ئے اوغورځولے ، او په جنګ کښے شامل شو ، ترهغے چه شهید شو . (مُسلمٌ)

اَلْقَرَنُ : د غشی ساتلو تهیلئ یعنی ترکش !

۴۲۴ - وَعَنْهُ قَالَ جَآءَ نَاسٌ اِلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ اَنِ ابْعَثْ مَعَنَا رِجَالًا يُعَلِّمُوْنَا الْقُرْاٰنَ وَالسُّنَّةَ فَبَعَثَ اِلَيْهِمْ سَبْعِيْنَ رَجُلًا مِّنَ الْاَنْصَارِ يُقَالُ لَهُمُ الْقُرَّآءُ فِيْهِمْ خَالِيْ حَرَامٌ يَقْرَءُوْنَ الْقُرْاٰنَ وَيَتَدَارَسُوْنَهٗ بِاللَّيْلِ يَتَعَلَّمُوْنَ وَكَانُوْا بِالنَّهَارِ يَجِيْئُوْنَ بِالْمَآءِ

۴۲۴ - حضرت انس بن مالک رضی اللّٰه عنه نه روایت دے . چه څنو خلقو د رسول اللّٰه صلی اللّٰه علیه وسلم خدمت کښے دا درخواست راوړو چه څمونږ سره داسے حضرات اولیږئ ، چه موږ ته د قرآن او سُنت تعلیم راکړی . نبی کریم صلی اللّٰه علیه وسلم د هغوئ سره اوٰیا تنه اصحابان اولیږل ، د دے ټولو تعلق د انصارو سره وُو ټولو ته به د قرآن قاریان وئیل کیدل . دوئ کښے څما

[1] "بَخٍ بَخٍ" : کلمة تطلق لتفخیم الامر وتعظیمه فی الخیر !

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

فَيَضَعُونَهُ فِي الْمَسْجِدِ وَيَحْتَطِبُونَ فَيَبِيعُونَهُ وَيَشْتَرُونَ بِهِ الطَّعَامَ لَهُمْ فَتَغَشَّتْهُ وَلِلْفُقَرَاءِ فَبَعَثَهُمُ النَّبِيُّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَعَرَضُوا لَهُمْ فَقَتَلُوهُمْ قَبْلَ أَنْ يَبْلُغُوا الْمَكَانَ فَقَالُوا: اللّٰهُمَّ بَلِّغْ عَنَّا نَبِيَّنَا أَنَّا قَدْ لَقِينَاكَ فَرَضِيَنَا عَنْكَ وَرَضِيتَ عَنَّا وَأَتَى رَجُلٌ حَرَامًا خَالَ أَنَسٍ مِنْ خَلْفِهِ فَطَعَنَهُ بِرُمْحٍ حَتَّى أَنْفَذَهُ فَقَالَ حَرَامٌ فُزْتُ وَرَبِّ الْكَعْبَةِ فَقَالَ رَسُولُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّ إِخْوَانَكُمْ قَدْ قُتِلُوا وَإِنَّهُمْ قَالُوا: اللّٰهُمَّ بَلِّغْ عَنَّا نَبِيَّنَا أَنَّا قَدْ لَقِينَاكَ فَرَضِيَنَا عَنْكَ وَرَضِيتَ عَنَّا مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ وَهٰذَا لَفْظُ الْبُخَارِيِّ!

ماما حرام هم وُی - دا حضرات به د شپې تلاوت یا د قرآن تدریس کښې مشغول اوسیدل یا تعلیم کښې اود درځے به ئے دکوهی نه اوبه راوړلے. جومات کښې به ئے د څکلو دپاره کیښودلے اوځنګل ته به تلل لرګی به ئے راتولول راوړل به ئے - هغه به ئے خرڅول. اهل صفه یا نادارہ فقراؤ دپاره به ئے د خوراک انتظام کولو. داحضرات رسول الله صلی الله علیه وسلم دغه خلقو سره ملګری لیږلی وُو - لیکن منزلِ مقصود ته د رسیدلو نه مخکښې د شمنانو هغه راګیر کړل اوشهیدان ئے کړل - دغه وخت هر یو الله ته التجاء اوکړه اے الله! څومره نبی ؐ ته څومره دا پیغام اورسوه، چه موږ تاسو سره ملاقات اوکړو موږ تاسو نه راضی یو اوتاسو څومره نبی ؐ نه راضی یئ - او دا انس ؓ ماما حرام د وروستو نه یوسړي په نیزه اووهلو، چه نیزه پورے غاړه اوتله - دغه وخت هغهٔ اوویل دکعبے په رب قسم! زهٔ کامیاب شوم - دلته چه کله دا واقعه اوشوه نو هلته رسول الله صلی الله علیه وسلم صحابه کرامو ته خبر ورکړو، چه ستاسو وروڼه شهیدان کړے شول او هغوئ د الله تعالیٰ نه دا دُعا غوښتلے وه چه اے الله! څومره له طرفه څومره نبی ته دا پیغام اورسوه چه موږ تاسو سره ملاقی شوی یُو او موږ تاسو نه راضی یُو. اوتاسو څومره نبی ؐ نه راضی یئ - (بخاری ومسلم) د روایت لفظ د دے -

۴۲۵ - وَعَنْهُ قَالَ: غَابَ عَمِّي أَنَسُ ابْنُ النَّضْرِ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ عَنْ قِتَالِ بَدْرٍ فَقَالَ: يَا رَسُولَ اللّٰهِ! غِبْتُ عَنْ أَوَّلِ قِتَالٍ قَاتَلْتَ الْمُشْرِكِينَ لَئِنِ اللّٰهُ أَشْهَدَنِي قِتَالَ الْمُشْرِكِينَ لَيَرَيَنَّ اللّٰهُ مَا أَصْنَعُ فَلَمَّا كَانَ يَوْمُ أُحُدٍ انْكَشَفَ الْمُسْلِمُونَ فَقَالَ اللّٰهُمَّ إِنِّي أَعْتَذِرُ إِلَيْكَ مِمَّا صَنَعَ هٰؤُلَاءِ يَعْنِي أَصْحَابَهُ وَأَبْرَأُ إِلَيْكَ مِمَّا

۴۲۵ - حضرت انس بن مالک رضی الله عنه وائی، چه په غزوهٔ بدر کښې حُما ترهٔ انس بن نضر رضی الله عنه نه ؤُ شریک شوے - رسول الله صلی الله علیه وسلم سره د ملاقات په وخت هغهٔ عرض اوکړو یارسول الله! ستا سوا ولنے جنګ چه د مشرکانو سره اوشو، زهٔ په هغے کښې غیرحاضر ووم - اوس کچرته د مشرکانو سره د جنګ نوبت راغے، او زهٔ ژوندے پاتے شوم نو الله پاک به اوګورې چه زهٔ د هغوئ سره څه کوم - بیا چه کله د اُحد

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

صَنَعَ هٰؤُلَاءِ يَعْنِي الْمُشْرِكِيْنَ ثُمَّ تَقَدَّمَ فَاسْتَقْبَلَهُ سَعْدُ بْنُ مُعَاذٍ فَقَالَ: يَا سَعْدُ بْنَ مُعَاذٍ الْجَنَّةَ وَرَبِّ النَّضْرِ إِنِّي أَجِدُ رِيْحَهَا مِنْ دُوْنِ أُحُدٍ - قَالَ سَعْدٌ: فَمَا اسْتَطَعْتُ يَا رَسُوْلَ اللّٰهِ مَا صَنَعَ قَالَ أَنَسٌ: فَوَجَدْنَا بِهِ بِضْعًا[1] وَثَمَانِيْنَ ضَرْبَةً بِالسَّيْفِ أَوْ طَعْنَةً بِرُمْحٍ أَوْ رَمْيَةً بِسَهْمٍ وَوَجَدْنَاهُ قَدْ قُتِلَ وَمَثَّلَ بِهِ الْمُشْرِكُوْنَ فَمَا عَرَفَهُ أَحَدٌ إِلَّا أُخْتُهُ بِبَنَانِهِ[2] قَالَ أَنَسٌ: كُنَّا نَرَى - أَوْ نَظُنُّ أَنَّ هٰذِهِ الْآيَةَ نَزَلَتْ فِيْهِ وَفِيْ أَشْبَاهِهِ "مِنَ الْمُؤْمِنِيْنَ رِجَالٌ صَدَقُوْا مَا عَاهَدُوا اللّٰهَ عَلَيْهِ فَمِنْهُمْ مَنْ قَضٰى نَحْبَهُ[3] إِلٰى آخِرِهَا[4] مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ:

وَقَدْ سَبَقَ فِيْ بَابِ الْمُجَاهَدَةِ!

په ورځ مسلمانان خوارهٔ شول، نو هغهٔ اووئیل، اے الله! اصحابِ رسول چه څهٔ اوکړل، زهٔ د هغوئ له طرفه معذرت کوم، او د دے مشرکانو د فعل نه د خپل جرأت اظهار کوم - دے وئیلو سره میدان طرف ته وړاندے شو نو مخکښے د سعد بن معاذ رضی الله عنه سره ملاقات اوشو، نوهغهٔ ته ئے اووئیل: سعد راشه، جنت ته لاړ شه - د نضر په رب قسم! زهٔ د اُحد د دے حصے نه د جنت خوشبو بویوم - سعد بن معاذ رضی الله عنه رسول الله صلی الله علیه وسلم ته عرض اوکړو یا رسول الله! نضر چه کوم څه اوکړل ما هغه اونه کړل! انس رضی الله عنه وائی چه مونږ شغهٔ په بدن باندے څه دپاسه اتیا زخمونه شمار کړل، چه د تورو او نیزو، اوغشو ؤ! د قتل نه وروسته مشرکانو د هغهٔ مُثله هم کړے وه - غرض دا چه د زخمونو او مثلے د وجهے نه هیڅوا هم هغه اونهٔ پیژندلو د هغه خور د کوتو د سرونونه اوپیژندلو - انس رضی الله عنه اووئیل، مونږ خیال کؤو یا څمونږ کمان دے چه دا آیت هم د نضر یا د هغهٔ پشان قربانی ورکونکو باره کښے نازل شوے دے - یعنی رِجَالٌ صَدَقُوْا مَا عَاهَدُوا اللّٰهَ عَلَيْهِ الخ! "دا هغه خلق دی چه دوئ د الله سره کړے وعده ریښتینے کړه - څینو خو خپله وعده پوره کړه اوځینے د ایفاءِ عهد د موقع منتظر دی - (بُخاریؒ و مُسلمؒ)

دا روایت په باب مجاهده کښے هم تیر شوے دے -

۴۲۶ - وَعَنْ سَمُرَةَ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: رَأَيْتُ اللَّيْلَةَ رَجُلَيْنِ أَتَيَانِيْ فَصَعِدَا بِي الشَّجَرَةَ فَأَدْخَلَانِيْ دَارًا هِيَ أَحْسَنُ وَأَفْضَلُ لَمْ أَرَ قَطُّ أَحْسَنَ مِنْهَا قَالَا: أَمَّا هٰذِهِ الدَّارُ فَدَارُ الشُّهَدَاءِ

۴۲۶ - حضرت سمره بن جندب رضی الله عنه نه روایت دے، چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، چه ما د شپے دوه سړي اولیدل چه ما ته راغلل، زهٔ ئے یوے اونے ته اوخیژولم هغه ځائے ته ئے یوکورته بوتلم د هغے کور د خوبصورتئ به څه بیان اوکړم - د هغے کور نه خائسته اوښهٔ کور بالکل نهٔ دے لیدلے او هغه دوارد د دغه کور متعلق بیان اوکړو، چه دا

[1] "بضعا" بکسر موحدة وسکون الضاد المعجمة وبالمهملة: يستعمل في الثلاثة والتسعة وما بينهما! [2] "البنان": اطراف الاصابع! [3] "من قضى نحبه": مات او

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghans

Downloaded By: Afghan Salar Library

رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ وَهُوَ بَعْضُ مَتْنِ حَدِيثٍ طَوِيلٍ فِيهِ أَنْوَاعٌ مِنَ الْعِلْمِ سَيَأْتِي فِي بَابِ تَحْرِيمِ الْكَذِبِ إِنْ شَاءَ اللهُ تَعَالَى!

کورد شهیدانو د پاره دے۔ (بخاریؒ) دا دیو اوږد حدیث ټکړه ده چه په ډیرو علمی معلوماتو باندے مشتمله ده۔ او انشاء الله "باب تحریم الکذب" کښے به ددے تفصیل راشی۔

۴۲۷- وَعَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ أَنَّ أُمَّ الرَّبِيعِ بِنْتَ الْبَرَاءِ وَهِيَ أُمُّ حَارِثَةَ ابْنِ سُرَاقَةَ أَتَتِ النَّبِيَّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَتْ: يَا رَسُولَ اللهِ أَلَا تُحَدِّثُنِي عَنْ حَارِثَةَ وَكَانَ قُتِلَ يَوْمَ بَدْرٍ فَإِنْ كَانَ فِي الْجَنَّةِ صَبَرْتُ وَإِنْ كَانَ غَيْرَ ذَلِكَ اجْتَهَدْتُ عَلَيْهِ فِي الْبُكَاءِ؟ فَقَالَ: يَا أُمَّ حَارِثَةَ إِنَّهَا جِنَانٌ فِي الْجَنَّةِ وَإِنَّ ابْنَكِ أَصَابَ الْفِرْدَوْسَ الْأَعْلَى؛

(رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ)

۴۲۷- حضرت انس بن مالک رضی الله عنه نه روایت دے، چه اُمّ ربیع بنت براء چه د حارثه بن سراقه والده ده، رسول الله صلی الله علیه وسلم ته راغله، او وے وئیل یا رسول الله! ما ته د حارثه د انجام متعلق تاسو څه بیان اوکړئ هغه د بدر په ورځ قتل شوے وُو۔ کچرته هغه په جنت کښے وی نو زهٔ به د هغهٔ په جُدائی باندے صبر کوم۔ او کچرته صورتِ حال بل څهٔ وی نو زهٔ به هغهٔ باندے ډیر ژړا کولو سره د خپل زړهٔ بړاس خواوباسم۔ نبی کریم صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، د حارثه مور! د جنت خو ډیر مراتب دی، اوستاحُوئ فردوسِ اعلیٰ ته رسیدلے دے۔

(بُخاریؒ)

۴۲۸- وَعَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللهِ رَضِيَ اللهُ عَنْهُمَا قَالَ: جِيءَ بِأَبِي إِلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَدْ مُثِّلَ بِهِ فَوُضِعَ بَيْنَ يَدَيْهِ فَذَهَبْتُ أَكْشِفُ عَنْ وَجْهِهِ فَنَهَانِي قَوْمٌ فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: مَا زَالَتِ الْمَلَائِكَةُ تُظِلُّهُ بِأَجْنِحَتِهَا!!

(مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ)

۴۲۸- حضرت جابر بن عبد الله رضی الله عنهما وائی، چه حُما د پلار نعش د رسول الله صلی الله علیه وسلم خدمت کښے راوړے شو۔ کافرانو د هغهٔ مثله کړے وه، اود نبی کریم صلی الله علیه وسلم مخکښے کیښودلے شو۔ ما د هغه مخ بنکاره کول غوښتل، نوخلقو زهٔ منع کړم (چه مُثله کړے شوی مخ کتلو سره به حُما تکلیف او مصیبت نورهم زیات شی) دغه وخت رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، فرشتو د وزرو سورے وی۔ (بُخاریؒ ومُسلمؒ)

ستاسو پلار باندے خو همیشه د

۴۲۹- وَعَنْ سَهْلِ بْنِ حُنَيْفٍ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: "مَنْ سَأَلَ اللهَ تَعَالَى الشَّهَادَةَ بِصِدْقٍ بَلَّغَهُ اللهُ مَنَازِلَ الشُّهَدَاءِ وَإِنْ

۴۲۹- حضرت سهل بن حنیف رضی الله عنه نه روایت دے۔ چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، کچرته څوک صدقِ دل سره د الله تعالیٰ نه د شهادت طالب وی نو الله تعالیٰ هغهٔ لږه د شهید

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

مَاتَ عَلٰى فِرَاشِهٖ" رَوَاهُ مُسْلِمٌ ؛

۴۳۰- وَعَنْ اَنَسٍ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ "مَنْ طَلَبَ الشَّهَادَةَ صَادِقًا اُعْطِيَهَا[1] وَلَوْ لَمْ تُصِبْهُ (رَوَاهُ مُسْلِمٌ)

مرا تبو ته رسوی - اګرچه د هغهٔ مرګ په خپله بستره باندے وی - (مُسلمؒ)

۴۳۰ - حضرت انس بن مالک رضی الله عنه نه روایت دے - چه رسول الله صلے الله علیه وسلم اوفرمائیل، کوم سړے چه صمیم قلب (د زړهٔ صدق) سره د شهادت طالب او متمنّی وی نو هغهٔ ته د شهادت مرتبه ورکولے شی، اګرچه هغه نهٔ وی شهید شوے - (مُسلمؒ)

۴۳۱- وَعَنْ اَبِيْ هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ "مَا يَجِدُ الشَّهِيْدُ مِنْ مَسِّ الْقَتْلِ اِلَّا كَمَا يَجِدُ اَحَدُكُمْ مِنْ مَسِّ الْقَرْصَةِ" (رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَقَالَ حَدِيْثٌ حَسَنٌ صَحِيْحٌ)

۴۳۱ - حضرت ابوهریره رضی الله عنه بیان کوی چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، چه شهید د خپل قتل دومره تکلیف هم نه محسوس کوی، څومره چه تاسو نه څوک د میږی چیچلو سره محسوس کوی - (ترمذی روایت کړے دے او ویلی ئے دی، دا حدیث حسن صحیح دے)

۴۳۲- وَعَنْ عَبْدِ اللّٰهِ بْنِ اَبِيْ اَوْفٰى رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُمَا اَنَّ رَسُوْلَ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِيْ بَعْضِ اَيَّامِهِ الَّتِيْ لَقِيَ فِيْهَا الْعَدُوَّ اِنْتَظَرَ حَتّٰى مَالَتِ الشَّمْسُ ثُمَّ قَامَ فِي النَّاسِ فَقَالَ: "اَيُّهَا النَّاسُ لَا تَتَمَنَّوْا لِقَآءَ الْعَدُوِّ وَسَلُوا اللّٰهَ الْعَافِيَةَ، فَاِذَا لَقِيْتُمُوْهُمْ فَاصْبِرُوْا، وَاعْلَمُوْا اَنَّ الْجَنَّةَ تَحْتَ ظِلَالِ السُّيُوْفِ" ثُمَّ قَالَ: "اَللّٰهُمَّ مُنْزِلَ الْكِتَابِ[2] وَمُجْرِيَ السَّحَابِ، وَهَازِمَ الْاَحْزَابِ[3] اهْزِمْهُمْ وَانْصُرْنَا عَلَيْهِمْ" مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ ؛

۴۳۲ - حضرت عبدالله بن ابی اوفیٰ رضی الله عنهما نه روایت دے چه دشمنانو سره د جنګ کولو د خطرے په زمانه کښے یوه ورځ رسول الله صلی الله علیه وسلم د دشمن په انتظار کښے وُو تر دے چه دنمر د سوری لاندے دے - بیائے اوفرمائیل، اے الله! چا چه کتاب نازل کړو، چا چه وریځ (د باران کولو د پاره) اوشړله او څوک چه لښکرونه وایس کوی، څمونږ دشمنان هم ورسته کړه او هغوی باندے مونږ ته فتح او کامیابی راکړه!" (بُخاریؒ ومُسلمؒ)

۴۳۳- وَعَنْ سَهْلِ بْنِ سَعْدٍ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُوْلُ

۴۳۳ - حضرت سهل بن سعد رضی الله عنه نه روایت دے، چه رسول الله صلی

[1] "اُعْطِيَهَا": ای اعطی ثوابها ! [2] "منزل الکتاب": ای القرآن [3] "وهازم الاحزاب": ای فی غزوة الخندق !

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ثِنْتَانِ لَا تُرَدَّانِ اَوْ قَلَّمَا تُرَدَّانِ: اَلدُّعَاءُ عِنْدَ النِّدَآءِ [1] وَعِنْدَ الْبَاْسِ حِيْنَ يُلْحِمُ بَعْضُهُمْ بَعْضًا "
رَوَاهُ اَبُوْدَاوُدَ بِاِسْنَادٍ صَحِيْحٍ !!

الله علیه وسلم اوفرمائیل، دوٴه وختونو کښے دُعا نه رد کیږی. یائے اوفرمائیل، ډیرکم ردکولے شی. (۱) د آذان په وخت کښے دُعا (۲) اود جنګ په وخت کښے دُعا چه کله سخت جنګ شروع وی. (ابوداوٴد په صحیح اسناد سره روایت کړے دے).

۴۳۴- وَعَنْ اَنَسٍ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ قَالَ: كَانَ رَسُوْلُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ اِذَا غَزَا قَالَ: اَللّٰهُمَّ اَنْتَ عَضُدِيْ [2] وَ نَصِيْرِيْ، بِكَ، اَحُوْلُ وَ بِكَ اَصُوْلُ وَ بِكَ اُقَاتِلُ: رَوَاهُ اَبُوْدَاوُدَ وَالتِّرْمِذِيُّ وَقَالَ حَدِيْثٌ حَسَنٌ !

۴۳۴- حضرت انس بن مالک رضی الله عنه وائی، چه رسول الله صلی الله علیه وسلم به د جنګ په وخت کښے دا دُعا غوښتله، اے الله! ځما د مټو طاقت اوځما مدد کار ئے، ما ستا سو طرف ته رجوع کړے او اعتماد مے کړے دے. ستا په قوت سره حمله کوم، ستا په قوّت سره جنګیږم! (ابوداوٴد او ترمذی) او ترمذی ویلی دی دا حدیث حسن دے.

۴۳۵- وَعَنْ اَبِيْ مُوْسٰى رَضِيَ اللهُ عَنْهُ اَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ اِذَا خَافَ قَوْمًا قَالَ: " اَللّٰهُمَّ اِنَّا نَجْعَلُكَ فِيْ نُحُوْرِهِمْ، وَ نَعُوْذُ بِكَ مِنْ شُرُوْرِهِمْ " رَوَاهُ اَبُوْدَاوُدَ بِاِسْنَادٍ صَحِيْحٍ !

۴۳۵- حضرت ابوموسیٰ اشعری رضی الله عنه وائی، چه رسول الله صلی الله علیه وسلم ته به کله دیو قوم نه خطره یا ویره وه. نو دا دُعا به ئے کوله: " اے الله! موږ د خپلو دشمنانو مقابله کښے تاسو راولو، او د دوئ د شرونو نه تاسو سره پناه طلب کوُو! (ابوداوٴد صحیح اسناد سره روایت کړے دے)

۴۳۶- وَعَنِ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ اَنَّ رَسُوْلَ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: " اَلْخَيْلُ مَعْقُوْدٌ فِيْ نَوَاصِيْهَا [3] اَلْخَيْرُ اِلٰى يَوْمِ الْقِيَامَةِ " !
(مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ)

۴۳۶- حضرت عبدالله بن عمر فاروق رضی الله عنه بیان کوی، چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، د قیامت د ورځے پورے د آسونو په تندو کښے خیر او برکت امانت کیښودے شوے دے.
(بُخاریؒ ومُسلمؒ)

۴۳۷- وَعَنْ عُرْوَةَ الْبَارِقِيِّ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ اَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: " اَلْخَيْلُ مَعْقُوْدٌ فِيْ نَوَاصِيْهَا الْخَيْرُ اِلٰى يَوْمِ الْقِيَامَةِ: اَلْاَجْرُ، وَالْمَغْنَمُ " (مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ)

۴۳۷- حضرت عروه بارقی رضی الله عنه وائی، چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، د آسونو په تندو کښے تر قیامته پورے خیر تړلے شوے دے، هغه خیر به د اجر او غنیمت په شکل کښے حاصلیږی. (بُخاریؒ ومُسلمؒ)

---

[1] "النداء" الاذان "والباس": الحرب [2] "انت عضدی": بفتح المهملة وضم الضاد: ای نصیری فهو عطف تفسیر [3] "النواصی": جمع ناصیة وهی الشعر المسترسل

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

۴۳۸- وَعَنْ اَبِیْ هُرَیْرَةَ رَضِیَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَسَلَّمَ " مَنِ احْتَبَسَ لَهٗ فَرَسًا فِیْ سَبِیْلِ اللّٰهِ اِیْمَانًا بِاللّٰهِ وَتَصْدِیْقًا بِوَعْدِهٖ فَاِنَّ شِبَعَهٗ وَرِیَّهٗ، وَ رَوْثَهٗ وَبَوْلَهٗ فِیْ مِیْزَانِهٖ یَوْمَ الْقِیَامَةِ! (رَوَاهُ الْبُخَارِیُّ)

۴۳۸- حضرت ابوهریره رضی الله عنه نه روایت دے. چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، د الله د لارے دپاره چه چا اَس اوساتلو په الله پاک باندے ایمان سره اودهغهٔ د وعدے ریښتینوالی قبلولو سره نو ددے اَس دانه، اوبهٔ، خاشنهٔ، مُتیازے به د قیامت په ورځ نیکئ اوکړځُولے شی - دعمل میزان کښے به تلے شی - (بُخاریؒ)

۴۳۹- وَعَنْ اَبِیْ مَسْعُوْدٍ رَضِیَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ: جَآءَ رَجُلٌ اِلَی النَّبِیِّ صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَسَلَّمَ بِنَاقَةٍ مَخْطُوْمَةٍ فَقَالَ: هٰذِهٖ فِیْ سَبِیْلِ اللّٰهِ فَقَالَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَسَلَّمَ لَكَ بِهَا یَوْمَ الْقِیَامَةِ سَبْعُمِائَةِ نَاقَةٍ كُلُّهَا مَخْطُوْمَةٌ " رَوَاهُ مُسْلِمٌ ؛

۴۳۹- حضرت ابومسعود رضی الله عنه وائی، چه یوسړے د اُوښے مهار لاس کښے نیولے وُو- د نبی کریم صلی الله علیه وسلم خدمت کښے حاضرشو اوعرض ئے اوکړو دا د الله پاک دلارے دپاره وقف ده - نبی کریم صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، د قیامت په ورځ به ددے صلّه او اجر کښے تاته اووهٔ سوه (۷۰۰) مُهار کړے شوے اُوښے درکولے شی - (مُسلمؒ)

۴۴۰- وَعَنْ اَبِیْ حَمَّادٍ وَیُقَالُ اَبُوْ سُعَادَ وَیُقَالُ اَبُوْ سَدٍ وَیُقَالُ اَبُوْ عَامِرٍ وَیُقَالُ اَبُوْ عَمْرٍو وَیُقَالُ اَبُوالْاَسْوَدِ وَیُقَالُ اَبُوْ عَبْسٍ عُقْبَةَ بْنِ عَامِرٍ الْجُهَنِیِّ رَضِیَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُوْلَ اللّٰهِ صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَسَلَّمَ وَهُوَ عَلَی الْمِنْبَرِ یَقُوْلُ: "وَاَعِدُّوْا لَهُمْ مَّا اسْتَطَعْتُمْ مِّنْ قُوَّةٍ "اَلَا اِنَّ الْقُوَّةَ الرَّمْیُ اَلَا اِنَّ الْقُوَّةَ الرَّمْیُ (رَوَاهُ مُسْلِمٌ)

۴۴۰- حضرت ابوحماد بن عامر جهنی رضی الله عنه (چه د دے کُنیت چاخوابوسعاد چا ابواسد، چا ابوعامر، چا ابوعمرو، چا ابوالاسود اوچا ابوعبس بیان کړے دے) وائی، چه ما د ممبر دپاسه د رسول الله صلے الله علیه وسلم نه دا فرمائیل آوریدلی دی، چه هغوئ د آیت " وَاَعِدُّوْا لَهُمْ مَّا اسْتَطَعْتُمْ مِّنْ قُوَّةٍ الخ په تفسیر کښے درځے ځله دا لفظ اوفرمائیلو، چه د قوت نه مراد تیر اندازی ده -

۴۴۱- وَعَنْهُ قَالَ سَمِعْتُ رَسُوْلَ اللّٰهِ صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَسَلَّمَ یَقُوْلُ: سَتُفْتَحُ عَلَیْكُمْ اَرْضُوْنَ وَیَكْفِیْكُمُ اللّٰهُ فَلَا یَعْجِزُ اَحَدُكُمْ اَنْ یَّلْهُوَ بِاَسْهُمِهٖ" (رَوَاهُ مُسْلِمٌ)

(مُسلمؒ)

۴۴۱- ابوحماد مذکور رضی الله عنه نه روایت دے - چه ما د رسول الله صلی الله علیه وسلم نه دا فرمائیل آوریدلی دی چه عنقریب ستاسو په لاسونو به زمکے فتح کولے شی. او الله تعالیٰ به ستاسو امداد کوی - لیکن کوړئ تاسو کښے دے څوک تیر اندازئ کښے سُستی اونکړي - (مُسلمؒ)

ه احتبس فرسًا: ای حبس فرسًا واتخذه استعدادًا لما عسٰی ان یحدث فی ثغر من ثغور الاسلام

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

۴۴۲- وَعَنْهُ أَنَّهُ قَالَ: قَالَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ "مَنْ عَلِمَ الرَّمْيَ ثُمَّ تَرَكَهُ فَلَيْسَ مِنَّا أَوْ فَقَدْ عَصَى"

(رَوَاهُ مُسْلِمٌ)

۴۴۲- حضرت ابوحماد مذکور رضی الله عنه دے راوی دے، چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، چاچه د تیراندازی فن زده کړو اویائے پریښود هغه څوک نه دے. یائے اوفرمائیل، چه هغهٔ د ګناه کار اوکړو - (مسلمؒ)

۴۴۳- وَعَنْهُ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُوْلَ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُوْلُ: "إِنَّ اللّٰهَ يُدْخِلُ بِالسَّهْمِ الْوَاحِدِ ثَلَاثَةَ نَفَرٍ الْجَنَّةَ: صَانِعَهُ يَحْتَسِبُ فِيْ صَنْعَتِهِ الْخَيْرَ وَالرَّامِيْ بِهِ، وَمُنْبِلَهُ: وَارْمُوْا وَارْكَبُوْا وَإِنْ تَرْمُوْا أَحَبُّ إِلَيَّ مِنْ أَنْ تَرْكَبُوْا: وَمَنْ تَرَكَ الرَّمْيَ بَعْدَ مَا عَلَّمَهُ رَغْبَةً عَنْهُ فَإِنَّهَا نِعْمَةٌ تَرَكَهَا أَوْ قَالَ كَفَرَهَا" رَوَاهُ أَبُوْدَاوُدَ!

۴۴۳- ابوحماد عقبه بن عامر رضی الله عنه نه داهم روایت دے. چه ما د رسول الله صلی الله علیه وسلم نه دا فرمائیل آوریدلی دی، چه دیوغشی ویشتونکی په سبب به الله تعالیٰ درے کسان جنت ته داخل کړی: (۱) غشے جوړونکے. چاچه د ثواب په غرض د مقصدِ خیر دپارهٔ هغه جوړ کړو (۲) غشے ویشتونکے (۳) اوتیراندازته غشے ورکوونکے. خلقو تیراندازی اوپه اَسونو سوریدل زده کړئ. ستاسو غشی ویشتل ماته داَسونو سوریدلونه زیات خوښ دی چاچه آبے توجهئ کولو سره داهیر کړل هغه دیر لوئے نعمت ضائع کړو یائے اوفرمائیل، د دیر لوئے نعمت کفران ئے اوکړو - (ابوداؤدؒ)

۴۴۴- وَعَنْ سَلَمَةَ بْنِ الْأَكْوَعِ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ: مَرَّ النَّبِيُّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَلَى نَفَرٍ يَنْتَضِلُوْنَ لَهُ فَقَالَ: "ارْمُوْا بَنِيْ إِسْمٰعِيْلَ فَإِنَّ أَبَاكُمْ كَانَ رَامِيًا" رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ ؛

۴۴۴- حضرت سلمه بن اکوع رضی الله عنه وائی، چه یوځل د نبی کریم صلی الله علیه وسلم تیریدل په داسے خلقو باندے اوشول چه د غشو ویشتلو مشق ئے کولو. چه هغه ئے اولیدل نو وے فرمائیل؛ اے بنی اسماعیل! تیراندازی زده کوئ - ستاسو پلار (حضرت) اسماعیل علیه السلام هم تیرانداز وُو - (بُخاریؒ)

۴۴۵- وَعَنْ عَمْرِو بْنِ عَبَسَةَ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُوْلَ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُوْلُ: "مَنْ رَمٰى بِسَهْمٍ فِيْ سَبِيْلِ اللّٰهِ فَهُوَ لَهُ عِدْلُ مُحَرَّرَةٍ" - رَوَاهُ أَبُوْدَاوُدَ وَالتِّرْمِذِيُّ وَقَالَ: حَدِيْثٌ حَسَنٌ صَحِيْحٌ!

۴۴۵- حضرت عمرو بن عبسه رضی الله عنه نه روایت دے. چه ما د رسول الله صلی الله علیه وسلم نه دا فرمائیل آوریدلی دی چه چا د الله په لاره (جهاد) کښے یوغشے اوویشتلو هغه د دهٔ دپارهٔ د یوغلام آزادولو په منزله دے. (ابوداؤد او ترمذی روایت کړے دے، او وئیلی ئے دی، چه داحدیث حسن صحیح دے)

لَهُ "ينتضلون" اى يترامون بالسهام للسبق ۲ "فهو له عدل محررة" "العدل" بكسر العين وسكون الدال المهملتين "المثل والمحررة الرقبة المعتقة"!

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

(پورتنی دوه روایتونو کښے اگرچه دا اسلحے نه منحمله صرف دغشی ذکر دے خکه چه د هغه دَور دا ډیر مؤثر اوکار راتلونکے اسلحے وه. لیکن د دے دا مطلب نۀ دے چه هر دَور اوهره زمانه کښے نورے اسلحے نظرانداز کړے شی، د دے مشق اوکړے شی. قرآنی لفظ "قوّة" کښے د هر دَور اوهرے زمانے رائج اسلحے داخلے دی. د دے وجهے نه دامکان اواستطاعت په قدر د دے تیارے اوحصول اود دے مشق کولو کښے به هم هغه شان اجر اوثواب وی. ن)

۴۴۶- وَعَنْ اَبِیْ یَحْیٰی خُرَیْمِ بْنِ فَاتِكٍ رَضِیَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَسَلَّمَ "مَنْ اَنْفَقَ نَفَقَةً فِیْ سَبِیْلِ اللّٰهِ كُتِبَ لَهٗ سَبْعُمِائَةِ ضِعْفٍ" رَوَاهُ التِّرْمِذِیُّ وَقَالَ حَدِیْثٌ حَسَنٌ!

۴۴۶- حضرت ابویحیٰی خُریم فاتک رضی الله عنه نه روایت دے - چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، چه چا د الله تعالیٰ په لاره کښے څه هم خرچ کړل هغۀ ته به د هغے اجر اوۀ سوه چنده ملاویږی. (ترمذی روایت کړے دے اووئیلے ئے دی، چه دا حدیث حسن دے). (بُخاریؒ ومُسلمؒ)

۴۴۷- وَعَنْ اَبِیْ سَعِیْدٍ رَضِیَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَسَلَّمَ مَا مِنْ عَبْدٍ یَصُوْمُ یَوْمًا فِیْ سَبِیْلِ اللّٰهِ اِلَّا بَاعَدَ اللّٰهُ بِذٰلِكَ الْیَوْمِ وَجْهَهٗ عَنِ النَّارِ سَبْعِیْنَ خَرِیْفًا[1] "- (مُتَّفَقٌ عَلَیْهِ)

۴۴۷- حضرت ابوسعید رضی الله عنه نه روایت دے، چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، د الله په لاره کښے (جهاد په وخت چه یوبنده روژه نیسی، نو الله تعالیٰ به د دۀ او د دوزخ مینځ کښے دومره لوئے خندق جوړ کړی څومره فاصله چه د زمکے اوآسمان ده. (ترمذی دا روایت کړے دے اووئیلے ئے دی چه دا حدیث حسن صحیح دے).

۴۴۸- وَعَنْ اَبِیْ اُمَامَةَ رَضِیَ اللّٰهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِیِّ صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: "مَنْ صَامَ یَوْمًا فِیْ سَبِیْلِ اللّٰهِ جَعَلَ اللّٰهُ بَیْنَهٗ وَبَیْنَ النَّارِ خَنْدَقًا كَمَا بَیْنَ السَّمَآءِ وَالْاَرْضِ" رَوَاهُ التِّرْمِذِیُّ وَقَالَ: حَدِیْثٌ حَسَنٌ صَحِیْحٌ!

۴۴۸- حضرت ابی امامه رضی الله عنه نه روایت دے - چه نبی کریم صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، چا چه هم د الله په لاره (جهاد) کښے یوه ورځ هم روژه اونیوله، نو الله تعالیٰ به د دۀ او د دوزخ مینځ کښے دومره لوئے خندق جوړ کړی څومره فاصله چه د زمکے اوآسمان ده. (ترمذی دا روایت کړے دے اووئیلے ئے دی چه دا حدیث حسن صحیح دے).

۴۴۹- وَعَنْ اَبِیْ هُرَیْرَةَ رَضِیَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَسَلَّمَ "مَنْ مَّاتَ وَلَمْ یَغْزُ وَلَمْ یُحَدِّثْ نَفْسَهٗ بِغَزْوٍ مَاتَ عَلٰی شُعْبَةٍ[2] مِّنَ النِّفَاقِ" (رَوَاهُ مُسْلِمٌ)

۴۴۹- حضرت ابوهریره رضی الله عنه بیان کوی چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، کوم سړے چې دا سے حالت کښے مړشی چه نه هغۀ په خپله زندګئ کښے څه غزوه اوکړه او نه د هغۀ په زړۀ کښے چرته داخیال راغے (که موقع ملاؤ شوه نو زۀ به جهاد کوم) نو د هغۀ مړ ک به یوقسم نفاق باندے وی. (مُسلمؒ)

[1] الخریف": العام ! [2] علی شعبة من النفاق" بضم الشین المعجمة : ای خصلة من النفاق

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

۴۵۰- وَعَنْ جَابِرٍ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ كُنَّا مَعَ النَّبِيِّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي غَزَاةٍ فَقَالَ: "إِنَّ بِالْمَدِينَةِ لَرِجَالًا مَا سِرْتُمْ مَسِيرًا وَلَا قَطَعْتُمْ وَادِيًا إِلَّا كَانُوا مَعَكُمْ حَبَسَهُمُ الْعُذْرُ" وَفِي رِوَايَةٍ "إِلَّا شَرَكُوكُمْ فِي الْأَجْرِ" رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ مِنْ رِوَايَةِ أَنَسٍ وَرَوَاهُ مُسْلِمٌ مِنْ رِوَايَةِ جَابِرٍ وَاللَّفْظُ لَهُ:

۴۵۰- حضرت جابر رضی الله عنه نه روایت دے، چه مونږ په یوه غزوه کښے د رسول الله صلی الله علیه وسلم سره ملګری وُو نو نبی کریم صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، چه په مدینه کښے ځینے خلق داسے دی چه با وجود دے چه نه هغوئ تاسو سره سفر کړے دے او نه ئے مسافت قطع کړے دے. لیکن بیاهم هغوئ تاسو سره دی. داهغه خلق دی چه بیمارئ هغوئ منع کړی دی (که هغوئ معذور نه وے، نو تاسو سره به اوګه په اوګه وے) په یو روایت کښے د "إِلَّا كَانُوا مَعَكُمْ" په ځائے "إِلَّا شَرَكُوكُمْ فِي الْأَجْرِ" الفاظ راغلی دی (یعنی تاسو سره د نه کیدلو با وجود ستاسو اجر او ثواب کښے شریک دی) بُخاری دا روایت په حواله د انسؓ بیان کړے دے. اومُسلمؒ په حواله د جابرؓ او الفاظ د روایتِ مُسلم دی).

۴۵۱- وَعَنْ أَبِي مُوسَى رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ أَنَّ أَعْرَابِيًّا أَتَى النَّبِيَّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ يَا رَسُولَ اللّٰهِ الرَّجُلُ يُقَاتِلُ لِلْمَغْنَمِ وَالرَّجُلُ يُقَاتِلُ لِيُذْكَرَ مَكَانَهُ؟ وَفِي رِوَايَةٍ: يُقَاتِلُ شُجَاعَةً وَيُقَاتِلُ حَمِيَّةً[1] وَفِي رِوَايَةٍ يُقَاتِلُ غَضَبًا فَمَنْ فِي سَبِيلِ اللّٰهِ فَقَالَ: رَسُولُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ قَاتَلَ لِتَكُونَ كَلِمَةُ اللّٰهِ هِيَ الْعُلْيَا فَهُوَ فِي سَبِيلِ اللّٰهِ".

(مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ)

۴۵۱- حضرت ابوموسیٰ اشعری رضی الله عنه نه روایت دے، چه یو ډل بانډے اوسیدونکے د نبی کریم صلی الله علیه وسلم په خدمت کښے حاضر شو، وے وئیل، یارسول الله! څوک د غنیمت د پاره جهاد کوی او څوک د نام آورئ (ریا) او څوک خلقو کښے د خپل ځان او مقام جوړولو د پاره، په یو روایت کښے دی چه څوک د خپلے بهادرئ سکه قائمولو د پاره جنګ کوی او څوک د حمیّت د پاره. په یو بل روایت کښے دی چه څوک چا بانډے د خپلے غُصے ختمولو د پاره جهاد کوی، نو یا رسول الله! کوم یو ته به د الله په لاره کښے جهاد وئیلے شی؟ حضورؐ اوفرمائیل: جهاد فی سبیل الله به هغے ته وئیلے شی، چه د الله پاک د کلمے (خبرے) اوچتولو د پاره اوکړے شی - (بُخاریؒ ومُسلمؒ)

۴۵۲- وَعَنْ عَبْدِ اللّٰهِ بْنِ عَمْرِو بْنِ الْعَاصِ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُمَا قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ "مَا مِنْ غَازِيَةٍ[2] أَوْ

۴۵۲- حضرت عبد الله بن عمرو بن عاص رضی الله عنه نه روایت دے، چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل کوم فوج اولښکر (د غزوه وی یا د سریّه) چه د جنګ نه محفوظ راشی او غنیمت هم

[1] "يقاتل حمية" بفتح المهملة وكسر الميم وتشديد التحتية: اى انفقة وغيرة ومحاماة عن العشيرة ونحرها. [2] "وما من غازية": اى طائفة غازية "والسرية" قطعة من الجيش: وقوله صلى الله عليه وسلم "تخفق" بضم الفوقية وسكون المعجمة بكسر الفاء: اى لم تغنم شيئا.

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

سَرِيَّةٍ تَغْزُوْا فَتَغْنَمَ وَتَسْلَمَ اِلَّا كَانُوْا قَدْ تَعَجَّلُوْا ثُلُثَيْ اُجُوْرِهِمْ وَمَا مِنْ غَازِيَةٍ اَوْ سَرِيَّةٍ تُخْفِقُ وَتُصَابُ اِلَّا تَمَّ اُجُوْرُهُمْ (رَوَاهُ مُسْلِمٌ)

حاصل کړی هغوئ خپل دوٴه حصے (دوٴه ثلث) اجراو ثواب فی الفور بیاموندو، او خوک چه په جنګ کښے زخمی شی او مغلوب شی واپس راشی دهغه پوره اجر محفوظ دے (چه هغهٔ ته به د قیامت په ورځ پوره پوره ورکړے شی) (مُسلمٌ)

۴۵۳- وَعَنْ اَبِیْ اُمَامَةَ رَضِیَ اللّٰهُ عَنْهُ اَنَّ رَجُلًا قَالَ: یَارَسُوْلَ اللّٰهِ اِئْذَنْ لِیْ فِی السِّیَاحَةِ [1] فَقَالَ النَّبِیُّ صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَسَلَّمَ "اِنَّ سِیَاحَةَ اُمَّتِی الْجِهَادُ فِیْ سَبِیْلِ اللّٰهِ عَزَّ وَجَلَّ!

رَوَاهُ اَبُوْدَاوٗدَ بِاِسْنَادٍ جَیِّدٍ!

۴۵۳- حضرت ابی امامه رضی الله عنه وائی، چه یوسړی رسول الله صلی الله علیه وسلم نه سفرته د تللو اجازت طلب کړو نو نبی کریم صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، جهاد د اُمت سیاحت اوسفرخو د الله پاک په لاره کښے جهاد دے (ابوداؤد عمده اسنادو سره دا روایت کړے دے).

۴۵۴- وَعَنْ عَبْدِ اللّٰهِ بْنِ عَمْرِوبْنِ الْعَاصِ رَضِیَ اللّٰهُ عَنْهُمَا عَنِ النَّبِیِّ صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَسَلَّمَ قَالَ قَفْلَةٌ "كَغَزْوَةٍ"!

رَوَاهُ اَبُوْدَاوٗدَ بِاِسْنَادٍ جَیِّدٍ!

۴۵۴- حضرت عبدالله بن عمروبن عاص رضی الله عنهما نه روایت دے. چه نبی کریم صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل: جهاد نه د واپسئ تولهٔ د سفرنه مانه هم جهاد دے او دے کښے شمارد ے.

(ابوداؤد بنهٔ اسناد سره روایت کړے دے.

"قَفْلَه" معنیٰ واپسی ده. او دلته مراد د جهاد نه فراغت نه وروسته واپسی ده. مطلب داچه د غزوه نه فارغیدلو سره د واپس راتللوچه کوم سفر دے، هغه هم د اجر او ثواب نه خالی نهٔ دے!

۴۵۵- وَعَنِ السَّائِبِ بْنِ یَزِیْدَ رَضِیَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ: لَمَّا قَدِمَ النَّبِیُّ صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَسَلَّمَ مِنْ غَزْوَةِ تَبُوْكَ تَلَقَّاهُ النَّاسُ فَلَقِیْتُهٗ مَعَ الصِّبْیَانِ عَلَی ثَنِیَّةِ الْوَدَاعِ [1] رَوَاهُ اَبُوْدَاوٗدَ بِاِسْنَادٍ صَحِیْحٍ بِهٰذَا اللَّفْظِ وَرَوَاهُ الْبُخَارِیُّ قَالَ ذَهَبْنَا نَتَلَقّٰی رَسُوْلَ اللّٰهِ صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَسَلَّمَ مَعَ الصِّبْیَانِ اِلٰی ثَنِیَّةِ الْوَدَاعِ!

۴۵۵- حضرت سائب بن یزید رضی الله عنه وائی چه رسول الله صلی الله علیه وسلم د غزوهٔ تبوک نه واپس تشریف راوړو نو خلق دهغوئ ملاقات او پیشوائی دپاره لاړل اوزهٔ هم ماشومانوسره استقبال دپاره حاضرشوم دا ملاقات په ثنیة الوداع کښے اوشو (دے الفاظ سره ابوداؤد صحیح اسناد سره بیان کړے دے اوامام بخاریؒ داسے روایت کړے دے، چه مونږ د رسول الله صلی الله علیه وسلم د ملاقات دپاره د ماشومانو سره د ثنیة الوداع طرف ته لاړو!

۴۵۶- وَعَنْ اَبِیْ اُمَامَةَ رَضِیَ اللّٰهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِیِّ صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ

۴۵۶- حضرت ابی امامة رضی الله عنه نه روایت کوی، چه نبی کریم صلی الله علیه

[1] "السیاحة" بکسرالمهملة وبالتحتیة: مفارقة الوطن والذهاب فی الارض: [1] "ثنیة الوداع"

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

وَسَلَّمَ قَالَ: "مَنْ لَمْ يَغْزُ أَوْ يُجَهِّزْ غَازِيًا أَوْ يَخْلُفْ غَازِيًا فِيْ أَهْلِهِ بِخَيْرٍ أَصَابَهُ اللّٰهُ بِقَارِعَةٍ[1] قَبْلَ يَوْمِ الْقِيَامَةِ! رَوَاهُ أَبُوْدَاوُدَ بِإِسْنَادٍ صَحِيْحٍ!

وسلم اوفرمائیل، چه کوم سړی نه پخپله جهاد اوکړو، نه ئے دیو مجاهد دپاره د جهاد سامان تیارکړو اونه ئے دیو مجاهد پس ماندګانو سره څه نیکی اوکړه (ښه طریقه باندے خبرګیری اونه کړه) نو هغه به الله تعالیٰ د قیامت نه مخکښے څهٔ مصیبت کښے ګرفتار کړی۔ (ابوداؤد صحیح اسناد سره روایت کړے دے)۔

۴۵۷- وَعَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ جَاهِدُوا الْمُشْرِكِيْنَ بِأَمْوَالِكُمْ وَأَنْفُسِكُمْ وَأَلْسِنَتِكُمْ" رَوَاهُ أَبُوْدَاوُدَ بِإِسْنَادٍ صَحِيْحٍ!

۴۵۷- حضرت انس بن مالک رضی الله عنه نه روایت دے. چه نبی کریم صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، خپل ځان خپل مال اوخپلے ژبے سره مشرکانو سره جهاد اوکړئ۔ (ابوداؤد صحیح اسناد سره روایت کړے دے)

(ژبے سره جهاد کښے تحریری او تقریری دواړه صورتونه داخل دی ځان اومال سره د جهاد کولو غایت هم داده، چه کفر او شرک مغلوب وی، د دهٔ اقتدار او بالادستی ختم وی او د دهٔ مقابله کښے د الله کلمه بلند وی نو په تقریر او تحریر کښے به هم د کفر او شرک بُرایانے بنکاره وی د غلط عقاید تردید به وی او د هغوئ شان و شوکت او اعزاز باندے به ضرب ګڼولے شی!

او بیا دا مقوله مشهوره ده چه د تورو زخم ډکیږی (جوړیږی) لیکن د ژبے ګڼولے شوے زخم همیشه تازه پاتے کیږی۔ د حدیث مراد دا دے، چه تاسو ته د کفر او شرک ذلیل کولو او د الله پاک د کلمه بلند کولو او اوچت ساتلو دپاره د الله پاک له طرفه چه کوم وسائل درکړے شوی دی هغه ټول حسبِ مواقع په کار کښے راوستل پکار دی! چه د جهاد صحیح حق اداء شی۔ (والله اعلم)

۴۵۸- وَعَنْ أَبِيْ عَمْرٍو! وَيُقَالُ أَبُوْحَكِيْمٍ النُّعْمَانِ بْنِ مُقَرِّنٍ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ: شَهِدْتُ رَسُوْلَ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا لَمْ يُقَاتِلْ مِنْ أَوَّلِ النَّهَارِ أَخَّرَ الْقِتَالَ حَتّٰى تَزُوْلَ الشَّمْسُ وَتَهُبَّ الرِّيَاحُ وَيَنْزِلَ النَّصْرُ، رَوَاهُ أَبُوْدَاوُدَ وَالتِّرْمِذِيُّ وَقَالَ: حَدِيْثٌ حَسَنٌ صَحِيْحٌ!

۴۵۸- حضرت ابی عمرو، او ابوحکیم په قول لقمان بن مُقرّن رضی الله عنه نه روایت دے۔ چه ما د رسول الله صلی الله علیه وسلم د جهاد متعلق دا طرز عمل اولیدلو چه کچرته هغوئ به کله د ورځے په اوله حصه کښے جنګ شروع نه کړو نو د نمر زوال پورے به ئے جنګ مؤخر کولو چه کله به زوال اوشو او د الله تعالیٰ لطرفه به د فتح او نصرت مدد کونکی هوا ګانے والوتلے نو نبی کریم صلی الله علیه وسلم به جنګ شروع کولو او نصرت به نازلیدلو۔ (ابوداؤد او ترمذی روایت کړے دے او وئیلی ئے دی، چه دا حدیث حسن دے)

۴۵۹- وَعَنْ أَبِيْ هُرَيْرَةَ رَضِيَ

۴۵۹- حضرت ابوهریره رضی الله عنه

[1] "القارعة": الداهية!

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ، قَالَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "لَا تَتَمَنَّوْا لِقَاءَ الْعَدُوِّ فَإِذَا لَقِيتُمُوهُمْ فَاصْبِرُوا" (مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ)

نه روایت دے. چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، چه دښمن سره د مخامخ کیدلو تمنّا مه کوئ هلته چه کله مخامخ شئ نو ثابت قدمئ سره ثابت اوسیئ. (بخاریؒ ومُسلمؒ)

۴۶۰- وَعَنْهُ وَعَنْ جَابِرٍ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُمَا أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: "اَلْحَرْبُ خَدْعَةٌ" لَهُ مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ ؛

۴۶۰- د حضرت ابی هریرهٔ رضی الله عنه نه روایت دے. چه نبی کریم صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، چه جنګ د (کجا می نمائی، کجا می نمائی، کجا می زنی والاصورت حال یعنی) مغالطه نوم دے. (مطلب دادے، چه د جنګ اصول دعامے زندګئ په عکس دی مثلاً حمله مشرق کښے کول دی لیکن لښکر مغرب ته روان دے، چه کتونکے مخبر په مغالطه کښے پریوځی او دښمن د خپلے مشرقی اړخ نه غافل پاتے شی هغه کمزورې کړی، چه هغے باندے قبضه کول آسان شی. وغیره، وغیره، دجهاد په سلسله کښے یوه بله خبره قابل لحاظ ده، چه د جهاد لفظ کله په عمومی کښے پریوځی نو ذهن فوراً قتل او قتال طرف ته ځی. حال دا دے، چه په اعتبار د لغت د جهاد معنیٰ محنت او کوشش اوجدّ جهد ده او اصطلاحی معنیٰ هم قریب قریب دا ده، په طور د خلاصه دے باندے ځان پوهه کړئ دا الله پاک کلمه بلند کول، بلند ساتل، د مسلمان د ژوند نصب العین دے. دے دپاره هغهٔ ته د خپلو وسائلو او ذرائعو پکار راوستلو حکم دے. نور وسائل چه ناکام شی یا د دښمن د اسلحه د ژبے نه علاوه بله یوه ژبه هم آوریدل نه غواړی نو د آخری علاج په طور باندے مسلمانانو لپاره دے دپاره هم هروخت تیار او تازه اوآماده اوسیدل پکار دی د نصب العین د بقاء او سربلندئ دپاره د ژوند هره لمحه مؤمن دپاره د جهاد حکم لری. جهاد د بقاء اسلام شپږم رکن دے اولوئے عظیم الشان عبادت دے. (ن)

باب ۹۲

بَابُ بَيَانِ جَمَاعَةٍ مِنَ الشُّهَدَاءِ فِي ثَوَابِ الْآخِرَةِ وَيُغَسَّلُونَ وَيُصَلَّى عَلَيْهِمْ بِخِلَافِ الْقَتِيلِ فِي حَرْبِ الْكُفَّارِ !!

د شهیدانو اقسام!

ف ۱- دے باب کښے پنځه احادیث دی. مصنف د باب په عنوان کښے دا تشریح کړے ده چه دا حضرات په اعتبار د ثواب حکماً شهیدان دی. ددے وجهے نه دوئ ته به غُسل هم ورکولے شی (کفن هم) اودوئ باندے به د جنازے مونځ هم کولے شی. حقیقی شهید هغه دے چه د کافرانو سره په جنګ کښے قتل شی!

(نبوی احادیث)

۴۶۱- عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى

۴۶۱- حضرت ابی هریره رضی الله عنه نه روایت دے. چه رسول الله صلی الله علیه

لَه الخدعة فی الحرب تکون بالتوریة و بالمکنی و بخلف الوعد و بغیر ذلك !

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ "اَلشُّهَدَآءُ خَمْسَةٌ اَلْمَطْعُوْنُ لَه وَالْمَبْطُوْنُ، وَالْغَرِيْقُ وَصَاحِبُ الْهَدْمِ، وَالشَّهِيْدُ فِيْ سَبِيْلِ اللّٰهِ!

(مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ)

وسلم اوفرمائیل، پنځه قسمه خلق شهیدان وی: (۱) طاعون (۲) د هیضې بنکار شوے. (۳) اوبوکښې غرق شوے (۴) دیوال وغیره نه لاندے شوے (۵) جهاد کښې د دشمنانو د لاسه قتل شوے. (بُخاریؒ ومُسلمؒ)

۴۶۲- وَعَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "مَا تَعُدُّوْنَ الشُّهَدَآءَ فِيْكُمْ؟ قَالُوْا: يَارَسُوْلَ اللّٰهِ مَنْ قُتِلَ فِيْ سَبِيْلِ اللّٰهِ فَهُوَ شَهِيْدٌ - قَالَ: "اِنَّ شُهَدَآءَ اُمَّتِيْ اِذًا لَقَلِيْلٌ! قَالُوْا فَمَنْ يَا رَسُوْلَ اللّٰهِ! قَالَ: مَنْ قُتِلَ فِيْ سَبِيْلِ اللّٰهِ فَهُوَ شَهِيْدٌ، وَمَنْ مَاتَ فِيْ سَبِيْلِ اللّٰهِ فَهُوَ شَهِيْدٌ وَمَنْ مَاتَ فِي الطَّاعُوْنِ فَهُوَ شَهِيْدٌ وَمَنْ مَاتَ فِي الْبَطْنِ فَهُوَ شَهِيْدٌ وَالْغَرِيْقُ شَهِيْدٌ!

(رَوَاهُ مُسْلِمٌ)

۴۶۲- حضرت ابوهریره رضی الله عنه نه دا روایت هم دے. چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، چه تا سوځوک شهید شمارئ؟ هغوئ عرض اوکړو، یا رسول الله! شهید خو هغه دے، چه د الله پاک په لاره کښې قتل کړے شی- نبی کریم صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، چه دا سے ده نو بیا خو به ځما د اُمت شهیدان ډیر کم وی! عرض اوکړے شو یا رسول الله! دے نه علاوه به بیا نور کوم شهیدان شمارلے شی؟ نبی کریم صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، د جهاد میدان کښې چه څوک قتل شی هغه شهید دے. څوک چه هلته خپل مرګ باندے مړ شی هغه هم شهید دے. طاعون سره مړ هم شهید دے، هیضے سره مړ شوے هم شهید دے، اوبوکښې ډوبیدلو سره مړے هم شهید دے- (مُسلمؒ)

۴۶۳- وَعَنْ عَبْدِ اللّٰهِ بْنِ عَمْرِو بْنِ الْعَاصِ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُمَا قَالَ: قَالَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ "مَنْ قُتِلَ دُوْنَ مَالِهٖ فَهُوَ شَهِيْدٌ"! (مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ)

۴۶۳- حضرت عبد الله بن عمرو بن عاص رضی الله عنه نه روایت دے. چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، چه څوک د خپل مال او اسباب حفاظت کوی قتل کړے شی هغه (هم) شهید دے. (بُخاریؒ ومُسلمؒ)

۴۶۴- وَعَنْ اَبِي الْاَعْوَرِ سَعِيْدِ بْنِ زَيْدِ بْنِ عَمْرِو بْنِ نُفَيْلٍ، اَحَدِ الْعَشَرَةِ الْمَشْهُوْدِ لَهُمْ بِالْجَنَّةِ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُمْ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُوْلَ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُوْلُ: "مَنْ قُتِلَ دُوْنَ مَالِهٖ فَهُوَ شَهِيْدٌ وَمَنْ قُتِلَ دُوْنَ دَمِهٖ فَهُوَ شَهِيْدٌ وَمَنْ قُتِلَ دُوْنَ

۴۶۴- حضرت ابوالاعور سعید بن زید بن نفیل رضی الله عنه (یو د عشره مبشره رضی الله عنهم) نه روایت دے. چه ما د رسول الله صلی الله علیه وسلم نه دا فرمائیل آوریدلی دی چه څوک د مال اسباب په حفاظت کښې قتل کړے شی هغه شهید دے. اوځوک چه په حفاظت کولو کښې مړ شی هغه شهید دے اوځوک چه د خپل دین حفاظت کوی قتل کړے شی هغه هم

له "المطعون" الذی مات بالطاعون؛ "والمبطون"، من مات بمرض البطن و صاحب الهدم" الذی

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

دِيْنِهٖ فَهُوَ شَهِيْدٌ وَمَنْ قُتِلَ دُوْنَ اَهْلِهٖ فَهُوَ شَهِيْدٌ" رَوَاهُ اَبُوْدَاوُدَ وَالتِّرْمِذِيُّ وَقَالَ: حَدِيْثٌ حَسَنٌ صَحِيْحٌ!

شهید دے - اوځوک چه د خپل نا موس او اهل خانه په حفاظت کښے مړشی هغه هم شهید دے. (ابوداؤد او ترمذی روایت کړے دے او وئیلی ئے دی دا حدیث حسن صحیح دے).

۴۶۵- وَعَنْ اَبِیْ هُرَيْرَةَ رَضِیَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ: جَآءَ رَجُلٌ اِلٰی رَسُوْلِ اللّٰهِ صَلَّی اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ: يَا رَسُوْلَ اللّٰهِ! اَرَاَيْتَ اِنْ جَآءَ رَجُلٌ يُرِيْدُ اَخْذَ مَالِیْ؟ قَالَ: "فَلَا تُعْطِهٖ مَالَكَ قَالَ: اَرَاَيْتَ اِنْ قَاتَلَنِیْ؟ قَالَ: "قَاتِلْهُ" قَالَ اَرَاَيْتَ اِنْ قَتَلَنِیْ؟ قَالَ: فَاَنْتَ شَهِيْدٌ" قَالَ: اَرَاَيْتَ اِنْ قَتَلْتُهٗ؟ قَالَ هُوَ فِی النَّارِ"

(رَوَاهُ مُسْلِمٌ)

۴۶۵- حضرت ابوهریره رضی الله عنه روایت کوی، چه یوسړے د رسول الله صلی الله علیه وسلم خدمت کښے حاضر شو او وے وئیل، یارسول الله! کچرته یوسړے په ما باندے ځما د مال اخستلو (یا د غلا کولو) د پاره راشی نو ستاسو څه رائے ده (زهٔ څه اوکړم)؟ هغوئ ارشاد اوفرمائیلو، هغهٔ ته خپل مال مهٔ ورکوه! بیا هغهٔ اووئیل کچرته هغه قتل او قتال شروع کړی نو بیا؟ نبی کریم صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل ته هم (خولهٔ ما تونکے جواب ورکړه) د هغهٔ مقابله اوکړه. هغهٔ اووئیل کچرته مقابله کښے مړشم نو بیا؟ نبی کریم صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، نو شهید به شمارلے شے. هغهٔ بیا اووئیل، که چرته هغه ځما دلاس نه مړشی نو بیا؟ نبی کریم صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، هغه به جهنم ته ځی! (مُسلمٌ)

بَابٌ ۹۳

بَابُ فَضْلِ الْعِتْقِ! د غلام آزادولو فضیلت!

ف:- دا باب یو قرآنی آیت او دوه احادیثو باندے مشتمل دے. اسلام غلامی نه خوښه کړے ده او نه ئے د دے حوصله افزائی کړے ده. بلکه هر قسم ترغیبات او تحریصاتو سره د دے کوشش اوکړے شوچه د غلامانو د آزادئ د پاره زیات نه زیات مواقع حاصل شی. دلئے ډیر د ثواب کار راوکړځولو. بعضے عباداتو، عهودو او نذرونو کښے د دوئ آزادی په طور د کفاره مقرر کړے شوه اوبیا د دوئ سره ئے حُسن سلوک لازم اوکړځولو په خوراک اولباس کښے ئے مالک او مملوک یوشان اوکړځول. د همت اوحوصلے نه زیات کار نه اخستلو هدایت ئے اوکړو وغیره وغیره. لکه چه په عهد رسالت کښے ډیر محترم اولوړ هستیانو دارنګ اهل ثروت (مالدار) مسلمانانو بے شماره غلامان واخستل او آزاد ئے کړل!

ف:- د شرعی غلام وجود نشته. لیکن چه کله هغوئ موجود وُو نو اسلام د هغوئ د پاره کومے آسانئ اوحقونه ورکړی وُو د هغے څه غټے غټے خبرے به لاندینو بابونو کښے ملاویږی. (ن) (قرآنی آیت)

۲۴۴- قَالَ اللّٰهُ تَعَالٰی: فَلَا اقْتَحَمَ الْعَقَبَةَ ۲۴۴- نو دکنډوُ نه هم دهغه د تیریدلو

لہ "اَرَاَيْتَ" بفتح التاء ای اخبرنی لہ سورة البلد آیة ۱۱-۱۳ لہ اقتحم العقبة "دخل وتجاوز

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

اَلْعَقَبَةَ، وَمَا اَدْرٰكَ مَا الْعَقَبَةُ؟ فَكُّ رَقَبَةٍ"!

د طاقت اونشو تاسوته معلومه ده، کنډو څهٔ شے دے؟ دیوخت آزادول (غلام آزادول)

(نبوی احادیث)

۴۶۶- وَعَنْ اَبِیْ هُرَیْرَةَ رَضِیَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ لِیْ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَسَلَّمَ: "مَنْ اَعْتَقَ رَقَبَةً مُسْلِمَةً اَعْتَقَ اللّٰهُ بِكُلِّ عُضْوٍ مِنْهُ عُضْوًا مِنْهُ مِنَ النَّارِ حَتّٰی فَرْجَهٗ بِفَرْجِهٖ" (مُتَّفَقٌ عَلَیْهِ)

۴۶۶- حضرت ابوهریره رضی الله عنه نه روایت دے. چه ما ته رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، چه څوک یومسلمان غلام آزادکړی نو الله تعالیٰ به د دغه غلام د یویو آندام حتّٰی چه د خاص اندام په عوض کښے د آزادوونکی هټول آندامونه د جهنم نه آزادکړی. (بُخاریؒ ومسلم)

۴۶۷- وَعَنْ اَبِیْ ذَرٍّ رَضِیَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ: قُلْتُ یَا رَسُوْلَ اللّٰهِ اَیُّ الْاَعْمَالِ اَفْضَلُ؟ قَالَ: "اَلْاِیْمَانُ بِاللّٰهِ وَالْجِهَادُ فِیْ سَبِیْلِ اللّٰهِ" قَالَ: قُلْتُ: اَیُّ الرِّقَابِ اَفْضَلُ؟ قَالَ: اَنْفَسُهَا عِنْدَ اَهْلِهَا وَاَكْثَرُهَا ثَمَنًا" (مُتَّفَقٌ عَلَیْهِ)

۴۶۷- حضرت ابوذر غفاری رضی الله عنه وائی، چه ما رسول الله صلی الله علیه وسلم ته عرض اوکړو یا رسول الله! کوم یوعمل بهتر دے؟ هغوئ اوفرمائیل: په الله ایمان راوړل، د الله په لاره کښے جهاد کول. ما عرض اوکړو غلامانو کښے د کوم غلام آزادول افضل دی؟ نبی کریم صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، هغه غلام چه خپل مالک ته هم پیرخوښ وی اوقیمتے هم زیات وی. (بُخاریؒ ومُسلمؒ)

باب ۹۴

بَابُ فَضْلِ الْاِحْسَانِ اِلَی الْمَمْلُوْكِ!

غلامانو سره بښهٔ سلوك!

ف: دے باب کښے یوقرآنی آیت او دوه احادیث دی. قرآن اوحدیث کښے د خپلو غلامانو سره د بښهٔ سلوک چه کوم هدایات او احکام ملاویږی د هغے مستحق نن صبا ملازمت پیشه زیردست او محکوم خلق هم دی، هرمالک او آقا لره خپلو نوکرانو اوخدمتکارانو او ملازمانو سره بښهٔ سلوک اود هغوئ د حقوقو په ځائے راوړلو کښے کوتاهی نهٔ ده پکار!

(قرآنی آیت)

۲۵- قَالَ اللّٰهُ تَعَالٰی[1]: وَاعْبُدُوا اللّٰهَ وَلَا تُشْرِكُوْا بِهٖ شَیْئًا وَّبِالْوَالِدَیْنِ اِحْسَانًا، وَبِذِی الْقُرْبٰی وَالْیَتَامٰی وَالْمَسَاكِیْنِ وَالْجَارِ ذِی الْقُرْبٰی وَالْجَارِ الْجُنُبِ

۲۵- د الله عبادت کوئ هیڅوک دهغهٔ سره شریک مهٔ کړځوئ. والدین، خپلوانو، یتیمانانو، مسکینانو، خپلوانو کاونډیانو اولرے (پردو) کاونډیانو، ناسته کونکو دوستانو، په لاره تلونکو مسافرو اوکوم چه ستاسو ماتحت (د

[1] سورة النساء آیت ۳۶

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

وَالصَّاحِبِ بِالْجَنْبِ وَابْنِ السَّبِيْلِ وَمَا مَلَكَتْ اَيْمَانُكُمْ [1] !

لاس لاندے) دی ټولو سره ښه سلوک کوئ !

(نبوی حادیث)

۴۶۸- وَعَنِ الْمَعْرُوْرِ بْنِ سُوَيْدٍ قَالَ : رَاَيْتُ اَبَا ذَرٍّ رَضِيَ اللّٰهُ عَلَيْهِ وَعَلَيْهِ حُلَّةٌ [2] وَعَلٰى غُلَامِهٖ مِثْلُهَا فَسَاَلْتُهُ عَنْ ذٰلِكَ فَذَكَرَ اَنَّهُ سَابَّ رَجُلًا عَلٰى عَهْدِ رَسُوْلِ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَعَيَّرَهُ بِاُمِّهٖ فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ "اِنَّكَ امْرُؤٌ فِيْكَ جَاهِلِيَّةٌ [3] "هُمْ اِخْوَانُكُمْ وَخَوَلُكُمْ جَعَلَهُمُ اللّٰهُ تَحْتَ اَيْدِيْكُمْ فَمَنْ كَانَ اَخُوْهُ تَحْتَ يَدِهٖ فَلْيُطْعِمْهُ مِمَّا يَاْكُلُ وَلْيُلْبِسْهُ مِمَّا يَلْبَسُ وَلَا تُكَلِّفُوْهُمْ مَا يَغْلِبُهُمْ فَاِنْ كَلَّفْتُمُوْهُمْ مَا يَغْلِبُهُمْ فَاِنْ كَلَّفْتُمُوْهُمْ فَاَعِيْنُوْهُمْ" (مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ)

۴۶۸- حضرت معرور بن سوید رحمة الله علیه وائ، چه ما ابوذر غفاریؓ او دهغهٔ غلام یوشان لباس اغوستو نکی اولیدل. هغهٔ نه ما تپوس اوکړو، چه داڅهٔ خبره ده؟ نو ابوذرؓ اوفرمائیل، چه د رسول الله صلی الله علیه وسلم په مبارکه زمانه کښے دیوسړي سره دخولے (نامناسب) خبرے اوشوے. اوماهغهٔ ته دهغهٔ د مور په حواله سره د عار (شرم) خبره اوکړه چه هغے سره نبی کریم صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، تاسو نه د جاهلیت عادت نړ دے تللے! داستاسو ورونړه دی ستاسو غلامان دی چه الله تعالیٰ ستاسو ماتحت کړځولی دی! نو چه دچا ورور د هغهٔ دلاس لاندے وی، نو هغهٔ ته پکار دی چه پخپله کوم څهٔ خوړی هغه په هغهٔ باندے هم خوروی. کوم څه چه پخپله اغوندی هغهٔ ته ئے هم اغوندوی. د طاقت نه زیات هیڅ کار باندے هغه نهٔ مُکلّف کوی. کچرته د دوئ نه څهٔ کار اخستل وی نو بیا تاسو دوئ سره امداد اوکړئ او څهٔ لاس ورکولو سره د دوئ مدد اوکړئ. (بُخاریؒ ومُسلمؒ)

۴۶۹- وَعَنْ اَبِيْ هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ اِذَا اَتٰى اَحَدَكُمْ خَادِمُهٗ بِطَعَامِهٖ فَاِنْ لَمْ يُجْلِسْهُ مَعَهٗ فَلْيُنَاوِلْهُ لُقْمَةً اَوْ لُقْمَتَيْنِ اَوْ اُكْلَةً اَوْ اُكْلَتَيْنِ فَاِنَّهٗ وَلِيَ عِلَاجَهٗ [4] رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ !

"اَلْاُكْلَةُ" بِضَمِّ الْهَمْزَةِ؛ وَهِيَ اللُّقْمَةُ !

۴۶۹- حضرت ابوهریره رضی الله عنه نه روایت دے. چه نبی کریم صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، چه کله ستاسو خادم، غلام او نوکر ستاسو دپاره طعام تیار کړی، رائ وړی نو هغه هم ځان سره په دسترخوان کښوئ. کچرته داسے اونړ کړئ نو هغهٔ ته هم د دغه طعام نه دوه ځلوړ نوړئ ورکړئ چه دے کښے د هغهٔ محنت هم شامل دے. (بُخاریؒ)

روایت کښے دراوی شک دے، چه نبی

[1] "وما ملكت ايمانكم" اى المماليك [2] "الحلة" بضم المهملة وتشديد اللام: ثوب مركب من ظهارة وبطانة من جنس واحد: [3] انّكَ امرؤ فيك جاهلية" اى خلق من اخلاق الجاهلية وهى ما قبل الاسلام "والخول" بفتح الخاء والواو: الخدم والحشم: [4] فانه ولى علاجه": اى عمله!

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansala

Downloaded By: Afghan Salar Library

کریم صلی الله علیه وسلم لفظ لُقْمه ، یا لُقْمَتَیْن اووئیل ، یا اَکْلَة ،اواُکْلَتَیْن لفظ اووئیل.- د لفظِ اُکْلَه معنیٰ هم لُقْمَه ده :

باب ۹۵

بَابُ فَضْلِ الْمَمْلُوْكِ الَّذِیْ یُوَدِّیْ حَقَّ اللهِ وَحَقَّ مَوَالِیْهِ!

دالله پاک اود مالک حق پوره کولو والاغلام!

ف:- دے باب کښے څلور احادیث دی. دے احادیثو کښے دکوموخدمتونو په طفیل اودکومو حقوقو د پاسدارئ (خیال ساتلو) په سبب چه د غلام فضیلت بیان شوے دے - کچرته نن صباد ملازمینواوخدمتګارانو رویّه هم دارنګ وی نوهغوئ به هم د دے فضیلت اواجرمستحقین وی. دالله رضا کول اود بالادستئ رضا دواړه باعثِ اجرحکمونه دی - (ن)

۴۷۰- عَنِ ابْنِ عُمَرَ رَضِیَ اللهُ عَنْهُمَا اَنَّ رَسُوْلَ اللهِ صَلَّی اللهُ عَلَیْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: "اِنَّ الْعَبْدَ اِذَا نَصَحَ لِسَیِّدِهٖ وَاَحْسَنَ عِبَادَةَ اللهِ، فَلَهٗ اَجْرُهٗ مَرَّتَیْنِ"!

(مُتَّفَقٌ عَلَیْهِ)

۴۷۰- حضرت عبدالله بن عمر فاروق رضی الله عنهما بیان کوی چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، چه کوم غلام د خپل مولیٰ خوش اسلوبئ سره خدمت کوی او د الله پاک عبادت هم بنهٔ اعلیٰ طریقے سره سرته رسوی هغهٔ ته به دوه اجرونه ملاویږی! (بُخاریؒ ومُسلمؒ)

۴۷۱- وَعَنْ اَبِیْ هُرَیْرَةَ رَضِیَ اللهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُوْلُ اللهِ صَلَّی اللهُ عَلَیْهِ وَسَلَّمَ: "لِلْعَبْدِ الْمَمْلُوْكِ الْمُصْلِحِ اَجْرَانِ" وَالَّذِیْ نَفْسُ اَبِیْ هُرَیْرَةَ بِیَدِهٖ لَوْلَا الْجِهَادُ فِیْ سَبِیْلِ اللهِ، وَالْحَجُّ وَبِرُّ اُمِّیْ، لَاَحْبَبْتُ اَنْ اَمُوْتَ وَاَنَا مَمْلُوْكٌ"! (مُتَّفَقٌ عَلَیْهِ)

۴۷۱- حضرت ابوهریره رضی الله عنه روایت کوی، چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، چه د مالک خیرخواه غلام ته به دوه اجرونه ورکولے شی. او قسم دے په هغه ذات چه د هغهٔ په قبضه کښے دابوهریره روح دے، چه کچرته دالله په لاره کښے د جهاد اوحج اود مور د خدمت نه د محرومه کیدلو خیال نه وے نو بیا به ما د غلامئ په حالت کښے مرګ ته ترجیح ورکولے - (بُخاریؒ ومُسلمؒ)

۴۷۲- وَعَنْ اَبِیْ مُوْسَی الْاَشْعَرِیِّ رَضِیَ اللهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُوْلُ اللهِ صَلَّی اللهُ عَلَیْهِ وَسَلَّمَ: اَلْمَمْلُوْكُ الَّذِیْ یُحْسِنُ عِبَادَةَ رَبِّهٖ وَیُؤَدِّیْ اِلٰی سَیِّدِهِ الَّذِیْ عَلَیْهِ: مِنَ الْحَقِّ وَالنَّصِیْحَةِ وَالطَّاعَةِ، لَهٗ اَجْرَانِ"

(رَوَاهُ الْبُخَارِیُّ)

۴۷۲- حضرت ابوموسیٰ اشعری رضی الله عنه نه روایت دے، چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، کوم غلام چه بنه طریقه باندے د خپل رب عبادت په ځائے راوړی اودے سره د خپل مولا حقوق خدمت اوخیرخواهی اوفرمانبرداری پوره طریقه باندے سرته رسوی، هغهٔ دپاره دوچند ثواب دے. (بُخاریؒ)

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

۴۷۳- وَعَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ "ثَلَاثَةٌ لَهُمْ اَجْرَانِ: رَجُلٌ مِنْ اَهْلِ الْكِتَابِ اٰمَنَ بِنَبِيِّهٖ وَاٰمَنَ بِمُحَمَّدٍ، وَالْعَبْدُ الْمَمْلُوْكُ اِذَا اَدَّى حَقَّ اللّٰهِ وَحَقَّ مَوَالِيْهِ وَرَجُلٌ كَانَتْ لَهُ اُمَّةٌ فَاَدَّبَهَا فَاَحْسَنَ تَادِيْبَهَا وَعَلَّمَهَا فَاَحْسَنَ تَعْلِيْمَهَا ثُمَّ اَعْتَقَهَا فَتَزَوَّجَهَا فَلَهُ اَجْرَانِ" مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ!

۴۷۳- حضرت ابوموسیٰ اشعری رضی الله عنه نه دا روایت هم دے، چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، درې قِسمه خلق داسے دی، چه هغوئ ته به دوچند ثواب ملاویږی - (۱) هغه اهل کتاب چه په خپل نبی باندے ئ هم ایمان راوړو او په محمدؐ باندے ئ هم ایمان راوړو (۲) هغه غلام چه د الله پاک حق هم اداء کوی او د خپل مولا هم، (۳) هغه سړے چه دیوے ویښے مالک وی او دے د هغے ښے طریقے سره تعلیم او تربیت اوکړی هغه آزاده کړی او بیائے پخپله په نکاح سره واخلی - (بُخاریؒ ومُسلمؒ)

باب ۹۶

بَابُ فَضْلِ الْعِبَادَةِ فِي الْهَرْجِ وَهُوَ الْاِخْتِلَاطُ وَالْفِتَنِ وَنَحْوِهَا!

د فتنو په زمانه کښے عبادت!

ف:- دے باب کښے یوحدیث دے!

(نبوی حدیث)

۴۷۴- عَنْ مَعْقِلِ بْنِ يَسَارٍ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "اَلْعِبَادَةُ فِي الْهَرْجِ كَهِجْرَةٍ اِلَيَّ" (رَوَاهُ مُسْلِمٌ)

۴۷۴- حضرت معقل بن یسار رضی الله عنه نه روایت دے - چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، چه د آزمائش په وخت کښے د الله پاک عبادت کول داسے د فضیلت خبره ده - لکه چه څما سره ئے یوځائے هجرت کړے وی - (مُسلمؒ)

باب ۹۷

بَابُ فَضْلِ السَّمَاحَةِ فِي الْبَيْعِ وَالشِّرَاءِ وَالْاَخْذِ وَالْعَطَاءِ وَحُسْنِ الْقَضَاءِ وَالتَّقَاضِي وَاِيْجَابِ الْمِكْيَالِ وَالْمِيْزَانِ وَالنَّهْيِ عَنِ التَّطْفِيْفِ وَفَضْلِ اِنْظَارِ الْمُوْسِرِ وَالْمُعْسِرِ وَالْوَضْعِ عَنْهُ!

اَخستلو اوخرڅولو کښے نرمه رویّه!

ف:- دے باب کښے درې قرآنی آیتونه اونهه احادیث دی - د باب عنوان دیر اوږد دے - مصنّف بیان کړے دے، چه اخستلو اوخرڅولو کښے د نرمئ د فضیلت نه علاوه ښے طریقے سره اخستل، خرڅول، تول، پیمانه کښے کمی زیاتی نه ممانعت، موقعه په موقعه د فراخ دست افراد تنګدست افراد وته مهلت ورکول یا د هغوئ واجب الوصول کښے معافی یا کمی کول د دے ټولو خبرو بیان د دے باب کښے شوے دے -

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

(قرآنی آیتونه)

۲۶- قَالَ اللّٰهُ تَعَالٰی ؎۱ "وَمَا تَفْعَلُوْا مِنْ خَيْرٍ فَاِنَّ اللّٰهَ بِهٖ عَلِيْمٌ!

۲۶- تاسوچه کوم نیک کار کوئ، الله تعالے ته دهغے علم دے - (بقره / پاره ۲۰)

۲۷- وَقَالَ تَعَالٰی ؎۲ "وَيٰقَوْمِ اَوْفُوا الْمِكْيَالَ وَالْمِيْزَانَ بِالْقِسْطِ ؎۳ وَلَا تَبْخَسُوا النَّاسَ اَشْيَاءَهُمْ"

۲۷- اے دشعیب قومه! پیمانه او تول پوره پوره کوئ. خلقوته دهغوئ څیزونه (ډنډئ وهلوسره) کم مه ورکوئ - (هود / پاره ۱۲)

۲۸- وَقَالَ اللّٰهُ تَعَالٰی ؎۴ "وَيْلٌ ؎۵ لِلْمُطَفِّفِيْنَ الَّذِيْنَ اِذَا اكْتَالُوْا عَلَى النَّاسِ يَسْتَوْفُوْنَ وَاِذَا كَالُوْهُمْ اَوْ وَّزَنُوْهُمْ يُخْسِرُوْنَ اَلَا يَظُنُّ اُولٰٓئِكَ اَنَّهُمْ مَّبْعُوْثُوْنَ لِيَوْمٍ عَظِيْمٍ ؟ يَوْمَ يَقُوْمُ النَّاسُ لِرَبِّ الْعٰلَمِيْنَ!

۲۸- پیمانه تول کښے کمی کونکو د پاره ډیره د خرابئ خبره ده، چه د خلقو نه خپل حقوق پوره اخلی. د تول او پیمانے په وخت، لیکن چه کله هغوئ ته حق ورکوی، نو ډنډئ وهلوسره کم ورکوی. د دوئ هغه لویه ورځ کښے د څوندی کیدلو شاید چه یقین نه وی. په کومه ورځ چه به تول انسانان د رب العالمین په حضور کښے (جواب ورکولو د پاره) ولاړ وی - (تطفیف / پاره ۳۰)

(نبوی احادیث)

۴۷۵- وَعَنْ اَبِیْ هُرَيْرَةَ رَضِیَ اللّٰهُ عَنْهُ اَنَّ رَجُلًا اَتَى النَّبِیَّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَتَقَاضَاهُ ؎۶ فَاَغْلَظَ لَهٗ فَهَمَّ بِهٖ اَصْحَابُهٗ فَقَالَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: دَعُوْهُ فَاِنَّ لِصَاحِبِ الْحَقِّ مَقَالًا" ثُمَّ قَالَ "اَعْطُوْهُ سِنًّا مِثْلَ سِنِّهٖ" قَالُوْا يَا رَسُوْلَ اللّٰهِ لَا نَجِدُ اِلَّا اَمْثَلَ مِنْ سِنِّهٖ ؎۷ قَالَ "اَعْطُوْهُ فَاِنَّ خَيْرَكُمْ اَحْسَنُكُمْ قَضَاءً! مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ!

۴۷۵- حضرت ابوهریره رضی الله عنه نه روایت دے، چه یو قرضخواه د نبی کریم صلی الله علیه وسلم په خدمت کښے حاضر شو، سخت او نامناسب الفاظو سره ئے مطالبه اوکړه چه دهغے آوریدلو سره صحابه کرام د هغه د ټوکلو او پوهولو اراده اوکړله - نو حضور د هغوئ ته د درګذر کولو (معافئ کولو) د پاره اوفرمائیل، "دئ ته د ددئ د اُوښ په شان یو اُوښ ورکړئ" چه قرض ئے خلاص شی - صحابه عرض اوکړو داوخت خو د ددئ د اُوښ په شان نشته لیکن د ددئ د اُوښ نه غوره اولوئے اُوښ شته دے - نبی کریم صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، هم هغه اُوښ ورکړئ، ځکه چه تاسو کښے بهتر هغه سړے دے، څوک چه قرض ښه طریقے سره اداء کړی - (بُخاریؒ و مُسلمؒ)

؎۱ سورة بقرة' اية ۲۱۵ ؎۲ سورة هود' اية ۸۵ ؎۳ القسط" العدل" ولا تبخسوا" ای لا تنقصوا
؎۴ سورة المطففین' اية ۱ ؎۵ ویل" ای هلاك" للمطففین وهم" الذین اذا اكتالوا على الناس یستوفون، واذا كالوهم" او وزنوهم" : ای وزنوا لهم" یخسرون" ینقصون!
؎۶ "یتقاضاه" ای یطلب منه قضاء ماله عنده وقوله:" فهم به اصحابه" ای ان یفعلوا به جزاء اغلاظه ؎۷ الامثل : الاعلی

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

۴۷۶- وَعَنْ جَابِرٍ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ اَنَّ رَسُوْلَ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: رَحِمَ اللّٰهُ رَجُلًا سَمْحًا[1] اِذَا بَاعَ وَاِذَا اشْتَرٰى وَاِذَا اقْتَضٰى" رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ!

۴۷۶- حضرت جابر رضی الله عنه روایت کوی، چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، کوم سړی چه په اخستلو خرڅولو کښے او د قرض په وصولولو کښے د سهولت خیال ساتی الله تعالیٰ به هغهٔ باندے رحم اوکړی! (بُخاریؒ)

۴۷۷- وَعَنْ اَبِيْ قَتَادَةَ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ سَمِعْتُ رَسُوْلَ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُوْلُ: "مَنْ سَرَّهٗ اَنْ يُنَجِّيَهُ اللّٰهُ مِنْ كُرَبِ يَوْمِ الْقِيَامَةِ فَلْيُنَفِّسْ عَنْ مُعْسِرٍ[2] اَوْ يَضَعْ عَنْهُ!

(رَوَاهُ مُسْلِمٌ)

۴۷۷- حضرت ابی قتاده رضی الله عنه نه روایت دے. چه ما د رسول الله صلی الله علیه وسلم نه دا فرمائیل آوریدلی دی چه کوم سړی باندے داخبره ښه لګیږی چه د قیامت په ورځ الله تعالیٰ دهٔ لره د سختو نه محفوظ اولری، نو هغهٔ ته پکار دی، چه هغه تنګدست قرضداری ته مهلت ورکړی یا قرض بالکل معاف کړی. (مُسلمؒ)

۴۷۸- وَعَنْ اَبِيْ هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ اَنَّ رَسُوْلَ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ كَانَ رَجُلٌ يُدَايِنُ النَّاسَ وَكَانَ يَقُوْلُ لِفَتَاهُ اِذَا اَتَيْتَ مُعْسِرًا فَتَجَاوَزْ عَنْهُ لَعَلَّ اللّٰهَ اَنْ يَتَجَاوَزَ عَنَّا، فَلَقِيَ اللّٰهَ فَتَجَاوَزَ عَنْهُ! (مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ)

۴۷۸- حضرت ابوهریره رضی الله عنه نه روایت دے. چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، چه یوسړی به خلقو ته قرض ورکولو او خپل کارندهٔ (کارکونکی) ته ئے ویلی وُ چه کچیر ته څوک تنګدست وی نو هغهٔ ته معافی کوه او چه کله هغه د الله پاک حضور ته اورسیدلو نو هغهٔ سره د معافئ معامله اوشوه. (بُخاریؒ و مُسلمؒ)

۴۷۹- وَعَنْ اَبِيْ مَسْعُوْدٍ الْبَدْرِيِّ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ حُوْسِبَ رَجُلٌ مِمَّنْ كَانَ قَبْلَكُمْ فَلَمْ يُوْجَدْ لَهٗ مِنَ الْخَيْرِ شَيْءٌ اِلَّا اَنَّهٗ كَانَ يُخَالِطُ النَّاسَ[3] وَكَانَ مُوْسِرًا وَكَانَ يَاْمُرُ غِلْمَانَهٗ اَنْ يَتَجَاوَزُوْا عَنِ الْمُعْسِرِ: قَالَ اللّٰهُ عَزَّ وَجَلَّ: "نَحْنُ اَحَقُّ بِذٰلِكَ مِنْهُ تَجَاوَزُوْا عَنْهُ"! (رَوَاهُ مُسْلِمٌ)

۴۷۹- حضرت ابومسعود بدری رضی الله عنه نه روایت دے. چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، ستاسو نه مخکنی خلقو کښے د یوسړی د حساب کتاب د پاره د هغهٔ عمل نامه اوکتلے شوه نو په هغے کښے د نیکئ هیڅ څیز هم نهٔ وُ لیکن داچه هغه به د خلقو سره آخستل خرڅول او راکړه ورکړه کوله پخپله مالدار وُ او فراخ دست وُ خپلو نوکرانو ته ئے داهدایت کړے وُ چه تنګدست قرضداری ته عفوه کوئ بس داخبره الله تعالیٰ ته خوښه شوه او وے فرمائیل عفوه (درګذر) خو څمونږ شان دے، لهٰذا دے سړی ته دے عفوه اوکړے شی. (مُسلمؒ)

---

[1] "سمحًا" بسكون الميم و بالمهملتين اى سهلًا: "واذا اقتضى" اى طلب قضاء حقه بسهولة [2] "من سره" اى فرحه!

[3] "يخالط الناس" اى يعاملهم بالبيوع والمداينة!

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

۴۸۰ - وَعَنْ حُذَيْفَةَ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ: اَتَى اللّٰهُ تَعَالٰى بِعَبْدٍ مِنْ عِبَادِهٖ اٰتَاهُ اللّٰهُ مَالًا فَقَالَ لَهٗ: مَاذَا عَمِلْتَ فِي الدُّنْيَا؟ قَالَ: يَارَبِّ اٰتَيْتَنِيْ مَالَكَ فَكُنْتُ اُبَايِعُ النَّاسَ، وَكَانَ مِنْ خُلُقِيْ الْجَوَازُ فَكُنْتُ اُتَيَسَّرُ، عَلَى الْمُوْسِرِ وَ اُنْظِرُ الْمُعْسِرَ: فَقَالَ اللّٰهُ تَعَالٰى: "اَنَا اَحَقُّ بِذَا مِنْكَ تَجَاوَزُوْا عَنْ عَبْدِيْ" فَقَالَ عُقْبَةُ بْنُ عَامِرٍ وَاَبُوْ مَسْعُوْدٍ الْاَنْصَارِيُّ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُمَا هٰكَذَا سَمِعْنَاهُ مِنْ فِيْ رَسُوْلِ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ! (رَوَاهُ مُسْلِمٌ)

۴۸۰- حضرت حذیفه رضی الله عنه وائی، چه د الله تعالیٰ د بندګانو نه یو بنده چه الله تعالیٰ هغهٔ ته مال دولت ورکړے وُو - د هغهٔ حضور ته راوسټلے شوا و هغهٔ نه پوښتنه اوکړله چه دُنیا کښے تا څهٔ څهٔ اوکړل؟ هغهٔ جواب ورکړو تا سوچه ماته کوم مال راکړے وُو هغے کښے ما تجارت کولو. ما دا خپل اصول جوړ کړے وُو چه د مالدار سره به مے وصولئ کښے نرمی کوله او تنګدست به مے بالکل معاف کولو- د دے جواب آوریدلو سره الله تعالیٰ اوفرمائیل، ستا نه زیات خوزهٔ د دے حقدار یم، ځما دے بنده ته دے عفوه اوکړے شی- حضرت عقبه بن عامر او مسعود انصاریؓ دا روایت واوریدلو. نوروے وئیل، چه مونږ دا روایت پخپله د رسول الله صلی الله علیه وسلم د ژبے مبارک نه آوریدلے دے - (مُسلمؒ)

۴۸۱ - وَعَنْ اَبِيْ هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "مَنْ اَنْظَرَ مُعْسِرًا اَوْ وَضَعَ لَهٗ، اَظَلَّهُ اللّٰهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ تَحْتَ ظِلِّ عَرْشِهٖ يَوْمَ لَا ظِلَّ اِلَّا ظِلُّهٗ" رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ: وَقَالَ: حَدِيْثٌ حَسَنٌ صَحِيْحٌ!

۴۸۱- حضرت ابوهریره رضی الله عنه وائی، چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، څوک چه تنګدست مقروض ته مهلت ورکړی یا هغه قرض معاف کړی، نو الله تعالیٰ به هغهٔ ته په هغه ورځ چه په کومه ورځ به د عرش د سورۍ نه علاوه سورے نهٔ وی د عرش په سورۍ کښے ځائے ورکړی- (ترمذی روایت کړے دے او وئیلی ئے دی چه دا حدیث حسن صحیح دے).

۴۸۲ - وَعَنْ جَابِرٍ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ اَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ اشْتَرٰى مِنْهُ بَعِيْرًا فَوَزَنَ لَهٗ فَاَرْجَحَ مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ!

۴۸۲ - حضرت جابر رضی الله عنه وائی، چه رسول الله صلی الله علیه وسلم ځما نه یو اُوښ واخستو د هغهٔ قیمت ئے تول کړو او راځے کړو او تول سر ښکته اوکړے شو - (بُخاریؒ و مُسلمؒ)

(معلومیږی چه سودا د نقدو په ځائے جنس، سره کړے شوے وه مثلاً کجورو وغیره سره نو د وزن او تول نوبت راځے - (ن)

۴۸۳ - وَعَنْ اَبِيْ صَفْوَانَ سُوَيْدِ بْنِ قَيْسٍ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ: جَلَبْتُ اَنَا وَمَخْرَمَةُ الْعَبْدِيُّ

۴۸۳ - حضرت صفوان سوید بن قیس رضی الله عنه وائی، چه ما او مخرمه عبدیؓ هَجَر کښے کپړه واخسته، راموړله، نو حضورؐ مونږ ته تشریف راوړلو او یو

Downloaded By: Afghan Salar Library

بزا [1] مَنْ هَجَرَ فَجَآءَنَا النَّبِيُّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَسَاوَمَنَا سَرَاوِيْلَ وَعِنْدِيْ وَزَّانٌ يَزِنُ بِالْاَجْرِ فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لِلْوَزَّانِ "زِنْ وَاَرْجِحْ" رَوَاهُ اَبُوْدَاوٗدَ وَالتِّرْمِذِيُّ وَقَالَ: حَدِيْثٌ حَسَنٌ صَحِيْحٌ!

پاجامه (پرتوګ) لے واخستله دغه وخت حُما سره یو تول کونکے هم وُ‌چه په اُجرت سره به‌ئے تول کولو. رسول الله صلی الله علیه وسلم هغه مخاطب کړو وے فرمائیل چه تول لږ ښکته کوه! (ابوداوٗد او ترمذی روایت کړے دے او وئیلی‌ئے دی، چه دا حدیث حسن صحیح دے)

باب ۹۸

کِتَابُ الْعِلْمِ! دعلم او علماؤ فضیلت!

ف:- دے باب کښے څلور قرآنی آیتونه او اولسٗ احادیث دی. قرآن او حدیث کښے د فضائلو وغیره په سلسله کښے چه دکوم علم ذِکر ملاویږی هغے نه صرف د کتاب الله او سنتِ رسول الله ﷺ علم مراد دے یعنی علمِ دین او شریعت. د دے علم د حصول دپاره څه مبادیات او مددګار علوم وته هم ضرورت راپیښیږی. مثلاً صرف، نحو، لغت وغیره. لهٰذا دا مبادیات به هم دے مقصد سره دینی شمارلے شی - هیسے خو د دینی علم تعلّق د عقائدو، اعمالو او اخلاقو سره دے، چه دهغے په مدد سره انسان خپله زندګی د فرمانِ الٰهی مطابق تیره کړی. خپل عاقبت بنا ئسته کولے شی -

دا رنګ یو علم لدنّی او علم مکاشفه هم دے چه اکثرو هبی‌طور سره ورکولے شی او کله د ظاهری اعمالو په نتیجه کښے هم دا رنړا ورکولے شی. دے علم سره دا شیاؤ حقائق منکشف کیږی. عام طور باندے دا علم باطنی تصوّر کولے شی. بهرحال علم ظاهر او باطن کښے د روح او د بدن نسبت دے. او په آیت او حدیث کښے د علم چه کوم فضیلت او بزرګی بیان کړے شوے دے، هغه د دڅے قسمونو ته علیٰ قدر مراتب شامل دے - (ن)

(قرآنی آیتونه)

۲۹- قَالَ اللّٰهُ تَعَالٰى [2] وَقُلْ رَّبِّ زِدْنِيْ عِلْمًا!

۲۹- دا دُعا اوغواړئ چه اے حُما ربه! حُما په علم کښے اضافه اوکړئ- (طٰهٰ/پ۱۶)

۳۰- وَقَالَ تَعَالٰى [3] قُلْ هَلْ يَسْتَوِي الَّذِيْنَ يَعْلَمُوْنَ وَالَّذِيْنَ لَا يَعْلَمُوْنَ!

۳۰- تاسو اوفرمایئ! آیا د علم والا او جهل والا هم برابر چرته دی؟ (زمر/پاره ۲۳)

۳۱- وَقَالَ تَعَالٰى [4] يَرْفَعِ اللّٰهُ الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا مِنْكُمْ وَالَّذِيْنَ اُوْتُوا الْعِلْمَ دَرَجٰتٍ!

۳۱- الله تعالیٰ به تاسونه د مؤمنانو اوچاته چه علم ورکړے شوے دے، درجے اوچتے کړی! (مجادله/پاره ۲۸)

۳۲- وَقَالَ تَعَالٰى [5] "اِنَّمَا يَخْشَى اللّٰهَ مِنْ عِبَادِهِ الْعُلَمٰٓؤُا!

۳۲- د الله په بندګانو کښے د الله تعالیٰ نه بس علماء ویریږی! (فاطر/پاره ۲۲)

[1] "بزا" بفتح الباء وتشدید الزای: الثیاب التی هی امتعه البزاز [2] سورة طٰهٰ آیة ۱۱۴

[3] سورة الزمر آیة ۹ [4] سورة المجادلة آیة ۱۱ [5] سورة فاطر آیة ۲۸ !!

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

(نبوی احادیث)

۴۸۴ - وَعَنْ مُعَاوِيَةَ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "مَنْ يُرِدِ اللّٰهُ بِهٖ خَيْرًا يُفَقِّهْهُ فِي الدِّيْنِ" (مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ)

۴۸۴ - حضرت امیرمعاویه رضی الله عنه نه روایت دے. چه رسول الله صلے الله علیه وسلم اوفرمائیل، الله تعالیٰ چه چا سره نیکی کول اوغواړی هغهٔ ته د دین پوهه ورکړی. (بُخاریٌ ومُسلمٌ)

۴۸۵ - وَعَنِ ابْنِ مَسْعُوْدٍ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "لَا حَسَدَ إِلَّا فِي اثْنَتَيْنِ رَجُلٌ آتَاهُ اللّٰهُ مَالًا فَسَلَّطَهُ عَلٰى هَلَكَتِهٖ فِي الْحَقِّ وَرَجُلٌ آتَاهُ اللّٰهُ الْحِكْمَةَ فَهُوَ يَقْضِيْ بِهَا وَيُعَلِّمُهَا! (مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ)

۴۸۵ - حضرت عبد الله بن مسعود رضی الله عنه نه روایت دے - چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، د دوٴه خبرو نه علاوه په هیڅ خبرو کښے حسد کول نهٔ دی پکار. یو هغه سړے چه هغهٔ ته الله تعالیٰ مال ورکړے وی اوبیا د هغے حق او په نیک کارکښے د بے دریغه خرچ کولو توفیق هم ورکړی. دوٴیم هغه سړے چه هغهٔ ته الله تعالیٰ حکمت (سلامتِ فکر) ورکړی نو هغه د هغے په رنړا کښے فیصلے هم کوی اوخلقوته د هغے تعلیم هم ورکوی. (بُخاریٌ ومُسلمٌ)

وَالْمُرَادُ بِالْحَسَدِ الْغِبْطَةُ وَهُوَ أَنْ يَتَمَنّٰى مِثْلَهٗ!

حدیث کښے حسد په معنیٰ د غبطے استعمال شوے دے - د غبطے معنیٰ تمنّا کول دی. چه هغه هم د فلانکی په شان شی.

۴۸۶ - وَعَنْ أَبِيْ مُوْسٰى رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "مَثَلُ مَا بَعَثَنِيَ اللّٰهُ بِهٖ مِنَ الْهُدٰى وَالْعِلْمِ كَمَثَلِ غَيْثٍ[1] أَصَابَ أَرْضًا: فَكَانَتْ مِنْهَا طَائِفَةٌ طَيِّبَةٌ قَبِلَتِ الْمَاءَ فَأَنْبَتَتِ الْكَلَأَ وَالْعُشْبَ الْكَثِيْرَ وَكَانَ مِنْهَا أَجَادِبُ أَمْسَكَتِ الْمَاءَ فَنَفَعَ اللّٰهُ بِهَا النَّاسَ فَشَرِبُوْا مِنْهَا وَسَقَوْا وَزَرَعُوْا وَأَصَابَ طَائِفَةً مِنْهَا أُخْرٰى إِنَّمَا هِيَ قِيْعَانٌ: لَا تُمْسِكُ مَاءً وَلَا تُنْبِتُ كَلَأً فَذٰلِكَ مَثَلُ مَنْ فَقُهَ فِيْ دِيْنِ اللّٰهِ وَنَفَعَهٗ مَا بَعَثَنِيَ اللّٰهُ

۴۸۶ - حضرت ابوموسیٰ اشعري رضی الله عنه نه روایت دے - چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، الله تعالیٰ چه کوم علم اوهدایت ما ته راکړو زهٔ ئے پیغمبر را ولیږلم، د دے مثال د هغه باران دے، چه وریږی خو په ټوله زمکه لیکن چه دکوم زمکے ټکړه غوړه وی اوبه په خپل قلب او جګړ کښے جذب کوی بیا د هغے نه قسم قسم واښهٔ ګیاه وغیره را ټوکیږی. اوځه حصه د زمکے داسے وی چه د باران اوبه د پاسه (په سر) بندے کړی (چه هغے نه تالاب وغیره جوړیږی) د هغے په ذریعه الله تعالیٰ خلقوته نفع رسوی چه خلق هغه څکی، خپل زمکے اوباغونه پرے خروبوی. اویوحصه د زمکے داسے بنجر اوجاړے وی چه نه اوبه دپاسه بندولے شی نه ئے

[1] "الغيث" المطر "والكلأ" بفتح اوليه: المرعىٰ: "والعشب" بضم المهملة وسكون المعجمة وبالموحدة الكلأ الرطب في اول الربيع: "والاجادب" بالجيم والدال المهملة: الارض لا تنبت!

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

بِهٖ فَعَلِمَ وَعَلَّمَ ، وَمَثَلُ مَنْ لَّمْ يَرْفَعْ بِذٰلِكَ رَأْسًا وَلَمْ يَقْبَلْ هُدَى اللّٰهِ الَّذِيْ اُرْسِلْتُ بِهٖ ؛ (مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ)

جذب کولے شی چه وابنه وغیره پیداشی (نو باران په هغے ضائع شو) څکه چه نه هغے ته پخپله فائده اوشوه او نه بل چاته) دارنګ مثال دهغه سړی دے چه چا څما د راوړلے شوی علم اوهدایت نه څه حصه واخستله - د دین سوچ اوفکرئے پیدا کړلو. اودتعلیم او تعلّم په ذریعه ئے خلقوته نفع اورسوله. اودا مثال د هغه سړی دپاره هم دے چاچه د علم اوهدایت طرف ته سترګے هم اوچتے نکړے نه ئے ورته اوکتل اونه ئے د الله تعالیٰ هدایت قبول کړو کوم سره ئے چه زه پیغمبر رالیږلے وم - (بُخاریؒ ومُسلمؒ)

۴۸۷ - وَعَنْ سَهْلِ بْنِ سَعْدٍ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ اَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ لِعَلِيٍّ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ "فَوَ اللّٰهِ لَاَنْ يَّهْدِيَ اللّٰهُ بِكَ رَجُلًا وَاحِدًا خَيْرٌ لَّكَ مِنْ حُمُرِ النَّعَمِ" ؛ مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ ؛

۴۸۷ - حضرت سهل بن سعد رضی الله عنه نه روایت دے - چه نبی کریم صلی الله علیه وسلم حضرت علی کرم الله وجهه، مخاطب کړو، وے فرمائیل، په الله پاک قسم! چه الله پاک ستا سو په ذریعه یوفرد ته هم هدایت اوکړی هغه ستا دپاره د سرو اوښانو د دولت نه هم زیات غوره دے - (بُخاریؒ ومُسلمؒ)

۴۸۸ - وَعَنْ عَبْدِ اللّٰهِ بْنِ عَمْرِو بْنِ الْعَاصِ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُمَا اَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ : "بَلِّغُوْا عَنِّيْ وَلَوْ اٰيَةً ، وَحَدِّثُوْا عَنْ بَنِيْ اِسْرَآئِيْلَ وَلَا حَرَجَ وَمَنْ كَذَبَ عَلَيَّ مُتَعَمِّدًا فَلْيَتَبَوَّاْ مَقْعَدَهٗ مِنَ النَّارِ ؛ (رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ)

۴۸۸ - حضرت عبدالله بن عمرو بن عاص رضی الله عنهما روایت کوی، چه نبی کریم صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، څما طرف ته دروغ منسوب کړی، هغه له پکار دی، چه جهنم کښے خپله ټیکاونړه (کور) جوړ کړی. (بُخاریؒ)

۴۸۹ - وَعَنْ اَبِيْ هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ اَنَّ رَسُوْلَ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ " وَمَنْ سَلَكَ طَرِيْقًا يَلْتَمِسُ فِيْهِ عِلْمًا سَهَّلَ اللّٰهُ لَهٗ بِهٖ طَرِيْقًا اِلَى الْجَنَّةِ " ؛ رَوَاهُ مُسْلِمٌ ؛

۴۸۹ - حضرت ابوهریره رضی الله عنه بیان کوی. چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، کوم سړے چه د حصولِ علم دپاره په لاره روان شی الله تعالیٰ به هغهٔ د پاره د جنت لاره آسانه کړی. (مُسلمؒ)

۴۹۰ - وَعَنْهُ اَيْضًا رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ اَنَّ رَسُوْلَ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ : "مَنْ دَعَا اِلٰى هُدًى كَانَ لَهٗ مِنَ الْاَجْرِ مِثْلُ اُجُوْرِ

۴۹۰ - دا روایت هم د حضرت ابوهریره رضی الله عنه نه مروی دے، چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، چه د هدایت تبلیغ او دعوت ورکونکی ته به

له من حمر النعم" : ای من الابل الحمر وهی اشرف اموال العرب !

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansa

Downloaded By: Afghan Salar Library

مَنْ تَبِعَهُ لَا يَنْقُصُ ذٰلِكَ مِنْ أُجُوْرِهِمْ شَيْئًا" (رَوَاهُ مُسْلِمٌ)

هغې باندې د عمل کونکو د اجر برابر ثواب ملاویږي. چه د عاملینو په اجرکښې به هیڅ قسم کمے نه راځي. (مُسلمٌ)

۴۹۱- وَعَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "إِذَا مَاتَ ابْنُ آدَمَ انْقَطَعَ عَمَلُهُ إِلَّا مِنْ ثَلَاثٍ صَدَقَةٍ جَارِيَةٍ أَوْ عِلْمٍ يُنْتَفَعُ بِهِ أَوْ وَلَدٍ صَالِحٍ يَدْعُوْ لَهُ" رَوَاهُ مُسْلِمٌ!

۴۹۱- حضرت ابوهریره رضی الله عنه د دے هم راوی دے، چه رسول الله صلے الله علیه وسلم اوفرمائیل، چه د انسان مړک سره د هغهٔ د اعمالو سلسله ختمیږی لیکن د د ډے اعمالو د ثواب سلسله جاری پاتے کیږی: (۱) صدقهٔ جاریه (۲) علمی سلسله چه خلقو ته د هغے نه نفع رسیږی. او (۳) نیک بخت اولاد چه مور او پلار د پاره دُعا غواړی. (مُسلمٌ)

۴۹۲- وَعَنْهُ قَالَ سَمِعْتُ رَسُوْلَ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُوْلُ: الدُّنْيَا مَلْعُوْنَةٌ [1]، مَلْعُوْنٌ مَا فِيْهَا، إِلَّا ذِكْرَ اللّٰهِ تَعَالٰى، وَمَا وَالَاهُ، وَعَالِمًا أَوْ مُتَعَلِّمًا" رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَقَالَ حَدِيْثٌ حَسَنٌ! قَوْلُهُ "وَمَا وَالَاهُ" أَيْ طَاعَةُ اللّٰهِ"!!

۴۹۲- حضرت ابوهریره رضی الله عنه نه روایت دے. چه ما د رسول الله صلی الله علیه وسلم نه دا فرمائیل آوریدلی دی، چه دُنیا خپله هم لعنت کړے شوے ده، او څهٔ چه دیکښې دی هغه هم ملعون دی، لیکن د الله ذکر او د دے ذاکر، عالم، او طالب علم د دے نه مستثنیٰ دی.
(ترمذی روایت کړے د ے او ویلی ئے دی، د احدیث حسن دے)
وَالَاهُ: نه مراد د الله اطاعت دے.

۴۹۳- وَعَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "مَنْ خَرَجَ فِيْ طَلَبِ الْعِلْمِ فَهُوَ فِيْ سَبِيْلِ اللّٰهِ [2] حَتّٰى يَرْجِعَ" رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَقَالَ: حَدِيْثٌ حَسَنٌ!

۴۹۳- حضرت انس بن مالک رضی الله عنه نه روایت دے. چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، چه د علم طلب د پاره د تونکے ترڅو چه واپس نهٔ وے راغلے هغه به فی سبیل الله (د الله دلارے مسافر) شمارلے شی. (ترمذی روایت کړے دے او ویلی ئے دی چه د احدیث حسن دے).

۴۹۴- وَعَنْ أَبِيْ سَعِيْدٍ الْخُدْرِيِّ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ عَنْ رَسُوْلِ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: "لَنْ يَشْبَعَ مُؤْمِنٌ مِنْ خَيْرٍ حَتّٰى يَكُوْنَ مُنْتَهَاهُ الْجَنَّةَ" رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَقَالَ: حَدِيْثٌ حَسَنٌ!

۴۹۴- حضرت ابوسعید خدری رضی الله عنه روایت کوی چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، چه د مؤمن خپته د نیکونه تر هغه وخت نهٔ ډکیږی، چه تر څو هغه جنت ته اونهٔ رسیږی.
(ترمذی روایت کړے دے او ویلی ئے دی چه د احدیث حسن دے)

۴۹۵- وَعَنْ أَبِيْ أُمَامَةَ رَضِيَ

۴۹۵- حضرت ابی امامه رضی الله عنه

[1] "الدنیا ملعونة"، ای بعیدة من الله تعالیٰ؛ [2] "فهو فی سبیل الله": ای فی طاعته!

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

اللّٰهُ عَنْهُ اَنَّ رَسُوْلَ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: "فَضْلُ الْعَالِمِ عَلَى الْعَابِدِ كَفَضْلِيْ عَلَى اَدْنَاكُمْ" ثُمَّ قَالَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: اِنَّ اللّٰهَ وَمَلَائِكَتَهٗ وَاَهْلَ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ حَتّٰى الْحُوْتَ لَيُصَلُّوْنَ عَلٰى مُعَلِّمِ النَّاسِ الْخَيْرَ" رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَ قَالَ: حَدِيْثٌ حَسَنٌ!

نه روایت دے. چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، د عالم فضیلت په عابد (غیرعالم) باندے داسے دے، لکه چه ځما تاسوعامو مسلمانانو باندے" دینه وروسته رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل؛ الله پاک، د هغه فرشتے، آسمانونه اوزمکے والاحتّی چه میږیان په خپلو سوړوکښے اوماهیان دهغه دپاره د رحمت دُعاکانے کوی. څوک چه خلقوته د خیراو فلاح تعلیم ورکوی؛ (ترمذی دا روایت کړے دے" او وئیلی ئے دی، چه داحدیث حسن دے)

۴۹۶- وَعَنْ اَبِي الدَّرْدَاءِ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُوْلَ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُوْلُ: "مَنْ سَلَكَ طَرِيْقًا يَبْتَغِيْ فِيْهِ عِلْمًا سَهَّلَ اللّٰهُ لَهٗ طَرِيْقًا اِلَى الْجَنَّةِ وَاِنَّ الْمَلَائِكَةَ لَتَضَعُ اَجْنِحَتَهَا لِطَالِبِ الْعِلْمِ رِضًا بِمَا يَصْنَعُ وَ اِنَّ الْعَالِمَ لَيَسْتَغْفِرُ لَهٗ مَنْ فِي السَّمٰوٰتِ وَمَنْ فِي الْاَرْضِ حَتَّى الْحِيْتَانُ فِي الْمَاءِ وَفَضْلُ الْعَالِمِ عَلَى الْعَابِدِ كَفَضْلِ الْقَمَرِ عَلٰى سَائِرِ الْكَوَاكِبِ وَاِنَّ الْعُلَمَاءَ وَرَثَةُ الْاَنْبِيَاءِ وَاِنَّ الْاَنْبِيَاءَ لَمْ يُوَرِّثُوْا دِيْنَارًا وَلَا دِرْهَمًا اِنَّمَا وَرَّثُوا الْعِلْمَ فَمَنْ اَخَذَهٗ اَخَذَ بِحَظٍّ وَافِرٍ"
رَوَاهُ اَبُوْدَاوٗدَ وَالتِّرْمِذِيُّ

۴۹۶- حضرت ابودرداء رضی الله عنه نه روایت دے. چه ما درسول الله صلی الله علیه وسلم نه دا وئیل آوریدلی دی، چه کوم سړے د علم د طلب دپاره په کومه لاره باندے ځی، الله تعالیٰ به هغهٔ دپاره د جنت لاره آسانه اوکړځوی او فرشتے طالب علم دپاره د دهٔ دے کار باندے د خوشحالئ داظهار دپاره د خپلو وزرو سورے بنوروی. اوعالم دپاره د آسمانونو او زمکو مخلوق حتّی چه ماهیان په اوبوکښے د مغفرت دُعاکانے کوی! د عالم فضیلت په عابد داسے دے، لکه د سپوږمئ په نورو ستورو باندے اوعلماء دا نبیاؤ وارثان دی. اودا نبیاء میراث نه درهم وی نه دینار! د هغوئ میراث خو علم وی څوک چه هم د دے علم نه نه اخلی، نو پوره حصه اخلی.

۴۹۷- وَعَنِ ابْنِ مَسْعُوْدٍ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُوْلَ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُوْلُ: "نَضَّرَ اللّٰهُ امْرَءًا[1] سَمِعَ مِنَّا شَيْئًا فَبَلَّغَهٗ كَمَا سَمِعَهٗ فَرُبَّ

(ابوداؤد وترمذی)

۴۹۷- حضرت عبدالله بن مسعود رضی الله عنه وائی، چه ما د رسول الله صلی الله علیه وسلم نه دا فرمائیل آوریدلی دی چه الله تعالیٰ دے تروتازه (آباد) اولری هغه څوک چه ځمونږ نه ئے څه

[1] "نضرالله" امراء ۰ بالضاد المعجمة ای نعمة: من النضارة وهی الحسن والمراد حسن خلقه وقدره!

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

مُبَلِّغٍ أَوْعَى مِنْ سَامِعٍ" رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ، وَقَالَ: حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ!

خبره واوريدله اوهغه ئے پوره پوره نورو ته اورسوله. ډيرځله دآوريدونکی نه رسولے شوی خلق ډير قدردان وی، د دے خبرے اودهغے د محفوظ ساتلو ښايات اهليت اواستعداد لری. (ترمذی روايت کړے دے، او ويلی ئے دی، چه داحديث حسن صحيح دے)

۴۹۸- وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ "مَنْ سُئِلَ عَنْ عِلْمٍ فَكَتَمَهُ أُلْجِمَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ بِلِجَامٍ مِّنْ نَّارٍ رَوَاهُ أَبُوْدَاوُدَ وَالتِّرْمِذِيُّ وَقَالَ: حَدِيْثٌ حَسَنٌ

۴۹۸- حضرت ابوهريره رضی الله عنه نه روايت دے، چه رسول الله صلی الله عليه وسلم اوفرمائيل، چا نه چه څه علمی مسئله يا دځه خبرے تپوس اوشی، او هغه ئے پټه کړی نو د قيامت په ورځ به دهغهٔ په خوله کښے د اور واګے واچولے شی. (ابوداؤد او ترمذی روايت کړے دے او ويلی ئے دی، چه داحديث حسن دے)

۴۹۹- وَعَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: مَنْ تَعَلَّمَ عِلْمًا مِمَّا يُبْتَغٰى بِهٖ وَجْهُ اللّٰهِ عَزَّ وَجَلَّ لَا يَتَعَلَّمُهُ إِلَّا لِيُصِيْبَ بِهٖ عَرَضًا[1] مِنَ الدُّنْيَا لَمْ يَجِدْ عَرْفَ الْجَنَّةِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ "يَعْنِيْ رِيْحَهَا: رَوَاهُ أَبُوْدَاوُدَ بِإِسْنَادٍ صَحِيْحٍ!

۴۹۹- حضرت ابوهريره رضی الله عنه نه روايت دے. چه رسول الله صلی الله عليه وسلم اوفرمائيل، چه کوم سړے د الله د رضا غوښتلو والا علم دځهٔ دُنياوی غرض دپاره حاصل کړی، نو د قيامت په ورځ به هغه د جنت خوشبوئی قدر هم بيا نهٔ مومی. (ابوداؤد صحيح اسناد سره روايت کړے دے)

۵۰۰- وَعَنْ عَبْدِ اللّٰهِ بْنِ عَمْرِو بْنِ الْعَاصِ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُمَا قَالَ: سَمِعْتُ رَسُوْلَ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُوْلُ: إِنَّ اللّٰهَ لَا يَقْبِضُ الْعِلْمَ انْتِزَاعًا يَنْتَزِعُهٗ مِنَ النَّاسِ وَلٰكِنْ يَقْبِضُ الْعِلْمَ بِقَبْضِ الْعُلَمَاءِ[2] حَتّٰى إِذَا لَمْ يُبْقِ عَالِمًا اتَّخَذَ النَّاسُ رُءُوْسًا جُهَّالًا فَسُئِلُوْا فَأَفْتَوْا بِغَيْرِ عِلْمٍ فَضَلُّوْا وَأَضَلُّوْا" (مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ)

۵۰۰- حضرت عبدالله بن عمرو بن عاص رضی الله عنهما نه روايت دے، چه ما د رسول الله صلی الله عليه وسلم نه دا فرمائيل واوريدل، چه الله تعالیٰ به زبردستی سره علم دخلقو نه نه اوچتوی بلکه علم به د علماؤ د انتقال په صورت کښے د دُنيا نه اوچتولے شی حتّٰی چه يو عالم به هم ژوندے پاتے نشی نو د خلقو پيشوايان به جاهلان خلق اوګرځی، چه په غير د علم نه به فتوىٰ ورکوی خپله به هم گمراه کړی او خلق به هم گمراه کړی. (بخاری و مسلم)

باب ۹۹

د الله تعالیٰ حمد و شکر!

کِتَابُ حَمْدِ اللّٰهِ تَعَالٰى وَشُكْرِهٖ!

[1] "غرضًا" بالمعجمتين، اى شيئًا، والعرض" بفتح المهملة وسكون الراء وبالفاء الرائحة كما قال النووى رضى الله عنه: ريحها" [2] "بقبض العلماء": اى بموتهم!

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

ف:- دے باب کښے څلور قرآنی آیتونه اوڅلور احادیث دی!

(قرآنی آیتونه)

۳۳- قَالَ اللّٰهُ تَعَالٰی [1] "فَاذْكُرُوْنِيْٓ اَذْكُرْكُمْ وَاشْكُرُوْا لِيْ وَلَا تَكْفُرُوْنِ"

۳۳- ما یادکړئ، زهٔ به تاسو یادکړم، اوځما شکر په ځائے راوړئ، کفران د نعمت مهٔ کوئ - (بقره/ پاره ۱۳)

۳۴- وَقَالَ تَعَالٰی [2]: "لَئِنْ شَكَرْتُمْ لَاَزِيْدَنَّكُمْ"!

۳۴- کچرته تاسو ځما شکر اداء کوئ نو ځما عنایات به ستاسو پاره نور هم زیاتیږی - (ابراهیم/ پاره ۱۳)

۳۵- وَقَالَ تَعَالٰی [3]: "وَقُلِ الْحَمْدُ لِلّٰهِ"!

۳۵- اووایئ، ټول حمد او تعریف خاص الله د پاره دے. (اسراء/ پاره ۱۵)

۳۶- وَقَالَ اللّٰهُ تَعَالٰی [4]: "وَاٰخِرُ دَعْوٰهُمْ اَنِ الْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعٰلَمِيْنَ"!

۳۶- دد ے خبرو خاتمه به دے خبره باندے وی چه هرقسم تعریف خاص الله ربّ العالمین د پاره دے (مطلب دا چه اهل جنت به دخپلو خبرو اختتام الحمد لله ربّ العالمین وئیلو سره کوی - (یونس/ پاره ۱۱)

(نبوی احادیث)

۵۰۱- وَعَنْ اَبِيْ هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ اَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ اُتِيَ لَيْلَةَ اُسْرِيَ بِهٖ بِقَدَحَيْنِ مِنْ خَمْرٍ وَلَبَنٍ فَنَظَرَ اِلَيْهِمَا فَاَخَذَ اللَّبَنَ: فَقَالَ جِبْرِيْلُ اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ الَّذِيْ هَدَاكَ لِلْفِطْرَةِ [5] لَوْ اَخَذْتَ الْخَمْرَ غَوَتْ اُمَّتُكَ" (رَوَاهُ مُسْلِمٌ)

۵۰۱- حضرت ابوهریره رضی الله عنه نه روایت دے. چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، د معراج په شپه دوه پیالئ، ځما مخکښے راوړے شوے - یو کښے شراب (خمر) وُو. دویمه کښے پئ! دواړه باندے مے نظر واچولو د پیو پیاله مے اوچته کړه - جبرئیل علیه السلام اووئیل، هغه الله د حمد لائق دے کوم چه ستا سو رهنمائی د فطرت (اسلام) طرف ته اوکړه کچرته تاسو د شرابو پیاله اوچته کړے وے نو ستاسو امت به گمراه شوے وے؛ (مُسلمٌ)

۵۰۲- وَعَنْهُ عَنْ رَسُوْلِ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: "كُلُّ اَمْرٍ ذِيْ بَالٍ [6] لَا يُبْدَاُ فِيْهِ بِالْحَمْدُ لِلّٰهِ فَهُوَ اَقْطَعُ" حَدِيْثٌ حَسَنٌ - (رَوَاهُ اَبُوْدَاوُدَ وَغَيْرُهٗ)

۵۰۲- حضرت ابوهریره رضی الله عنه نه روایت دے. چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، چه څوک هم (اهم اوغیر معمولی کار د الله د حمد نه په غیر شروع کولے شی هغه به ناقص اوناتمام وی - (دا حدیث حسن دے ابوداؤد وغیره دا روایت کړے دے)

۵۰۳- وَعَنْ اَبِيْ مُوْسَى الْاَشْعَرِيِّ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ اَنَّ رَسُوْلَ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: "اِذَا

۵۰۳- حضرت ابوموسیٰ اشعری رضی الله عنه نه روایت دے، چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، چه کله د

[1] سورة البقرة آية ۱۵۲ [2] سورة ابراهيم آية ۷ [3] سورة الاسراء آية ۱۱۱ [4] سورة يونس آية ۱۰ [5] الفطرة هنا: الاسلام والاستفهامة: اى اخترت علامته الاسلام والاستقامة! [6] "ذى بال"

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

مَاتَ وَلَدُ الْعَبْدِ قَالَ اللّٰهُ تَعَالٰى لِمَلَائِكَتِهٖ قَبَضْتُمْ وَلَدَ عَبْدِيْ؟ فَيَقُوْلُوْنَ نَعَمْ فَيَقُوْلُ فَمَاذَا قَالَ عَبْدِيْ؟ فَيَقُوْلُوْنَ حَمِدَكَ وَ اسْتَرْجَعَ[1] فَيَقُوْلُ اللّٰهُ تَعَالٰى ابْنُوْا لِعَبْدِيْ بَيْتًا فِي الْجَنَّةِ وَ سَمُّوْهُ بَيْتَ الْحَمْدِ" رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَقَالَ: حَدِيْثٌ حَسَنٌ!

یو بنده بچے وفات شی نو الله تعالیٰ د مړک فرشتے ته اووائی، چه تاسو څما د بنده د بچی روح قبض کړ؟ هغه اووائی، هو جی! الله تعالیٰ به اوفرمائی تاسو د هغهٔ د زړهٔ میوه واخسته؟ هغوئی به وائی، بے شکه! الله تعالیٰ به ټوس اوکړی، چه کله تاسو روح اوویستلو هغه وخت څما بنده څه اووئیل؟ هغوئی به وائی، هغهٔ ستاحمد وئیلو او اِنَّا لِلّٰهِ الخ ئے اووئیلو نو الله پاک به ارشاد اوکړی چه څما دے (صابر اوشاکر) بنده د پاره جنت کښے یو محل جوړ کړئ او د هغے نوم "بیت الحمد" کیدئ۔

(ترمذی روایت کړے دے او وئیلی ئے دی، چه دا حدیث حسن دے)

۵۰۴- وَعَنْ اَنَسٍ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "اِنَّ اللّٰهَ لَيَرْضٰى عَنِ الْعَبْدِ يَاْكُلُ الْاَكْلَةَ[2] فَيَحْمَدُهٗ عَلَيْهَا وَيَشْرَبُ الشَّرْبَةَ فَيَحْمَدُهٗ عَلَيْهَا" رَوَاهُ مُسْلِمٌ:

۵۰۴- حضرت انس بن مالک رضی الله عنه نه روایت دے، چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، چه الله تعالیٰ د هغه بنده نه ډیر راضی کیږی چه کچرته هغه ډوډئ اوخوری نو شکر اداء کوی. اوچه اوبه اوڅکی نو هم شکر اداء کوی۔

(مُسلمٌ)

بابُ

كِتَابُ الصَّلٰوةِ عَلٰى رَسُوْلِ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ!

د درُود شریف فضائل!

ف:- دے باب کښے یو قرآنی آیت او یوولس احادیث دی. او د درُود شریف فضائل او فوائد د شمارنه بهر دی- که علماءِ ظاهر دی یا علماءِ باطن، ټول بالاتفاق د درُود شریف د وِرد (وظیفے) تاکید فرمائی. علماؤ چه په درُود شریف باندے کوم تصانیف کړی دی هغے کښے د درُود شریف بارهٔ کښے ئے زر صیغے بیان کړی دی. فرض، واجب، سُنت او مستحب عبادات هر یو کښے دا امکان شته دے چه نامقبول شی. لیکن د درُود شریف لوستلو عبادت کښے د عدمِ مقبولیت دا امکان په ځائے د یقینی قبولیت دعوٰے کیدے شی- د دے وجهے نه چه الله تعالیٰ اوفرشتے چه کوم کار کوی هغه کوم ځائے نامقبول کیدئ شی اوبنده هم چه کله دے کار کښے د الله او ملائکه سره شریکِ کار وی نو ددهٔ په عبادت کښے د عدمِ قبول دا امکان څه سوال!

قرآنی آیت: اِنَّ اللّٰهَ وَمَلٰٓئِكَتَهٗ" باندے غور اوکړئ! حکم کیږی، مُومنانو! دا اوکورئ، الله او د هغهٔ فرشتے خپل نبی باندے د درود او

[1] "واسترجع": ای قال: انا لله وانا الیه راجعون ۱۲ [2] "الاکلة" بفتح الهمزة: الغدوة او العشوة: والشربة، بفتح الشین، "للرة من الشرب" اللّٰهم اغفر لکاتبه ولناشره ولمن سعی فیه

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

رحمت او سلامتیا تحفے لیږی تاسوهم راشئ اودے کارکښے دالله اوفرشتو سره شامل شئ - بهرحال ، د بیدار زړهٔ دپاره دُرود شریف بے بها نعمت دے-(ن)

(قرآنی آیت)

۳۷- قَالَ اللّٰهُ تَعَالٰی لہ: "اِنَّ اللّٰهَ وَمَلَائِكَتَهٗ يُصَلُّوْنَ عَلَى النَّبِيِّ يَاۤاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا، صَلُّوْا عَلَيْهِ وَسَلِّمُوْا تَسْلِيْمًا ! (نبوی حادیث)

۳۷- الله تعالیٰ اود هغهٔ فرشتے نبی (رحمت) باندے درُود لیږی. نو اے مومنانو! تاسوهم هغهٔ باندے کثرت سره درُود او سلام اولیږئ !

(احزاب آیت ۵۶)

۵۰۵- وَعَنْ عَبْدِ اللّٰهِ بْنِ عَمْرِو بْنِ الْعَاصِ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُمَا اَنَّهٗ سَمِعَ رَسُوْلَ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُوْلُ: "مَنْ صَلّٰى عَلَيَّ صَلٰوةً صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ بِهَا عَشْرًا" (رَوَاهُ مُسْلِمٌ)

۵۰۵- حضرت عبدالله بن عمرو بن عاص رضیٰ الله عنهما وائی، چه ما د رسول الله صلیٰ الله علیه وسلم نه واؤریدل چه فرمائیل ئے، چه څوک په ما باندے یو څل درُود اووائی، الله تعالیٰ به هغهٔ باندے لس څله رحمت رااولیږی-

(مُسلمٌ)

۵۰۶- وَعَنِ ابْنِ مَسْعُوْدٍ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ اَنَّ رَسُوْلَ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: "اَوْلَى النَّاسِ بِيْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ اَكْثَرُهُمْ عَلَيَّ الصَّلٰوةً" رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَقَالَ: حَدِيْثٌ حَسَنٌ !

۵۰۶- حضرت عبدالله بن مسعود رضی الله عنه نه روایت دے، چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، د قیامت په ورځ به تاسوکښے زیات نزدے ماته هغه څوک وی، چه ما باندے زیات درُود وائی- (ترمذی روایت کړے دے اووئیلے دی، دا حدیث حسن دے)

۵۰۷- وَعَنْ اَوْسِ بْنِ اَوْسٍ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "اِنَّ مِنْ اَفْضَلِ اَيَّامِكُمْ يَوْمَ الْجُمُعَةِ فَاَكْثِرُوْا عَلَيَّ مِنَ الصَّلٰوةِ فِيْهِ، فَاِنَّ صَلَاتَكُمْ مَعْرُوْضَةٌ عَلَيَّ" قَالُوْا يَا رَسُوْلَ اللّٰهِ وَكَيْفَ تُعْرَضُ صَلَاتُنَا عَلَيْكَ وَقَدْ اَرَمْتَ؟ قَالَ يَقُوْلُ: بَلِيْتَ قَالَ: "اِنَّ اللّٰهَ حَرَّمَ عَلَى الْاَرْضِ اَجْسَادَ الْاَنْبِيَاءِ رَوَاهُ اَبُوْدَاوٗدَ بِاِسْنَادٍ صَحِيْحٍ !

۵۰۷- حضرت اوس بن اوس رضیٰ الله عنه نه روایت دے، چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، ستاسو ورځو کښے جُمعه افضله ورځ ده. نو د جُمعے په ورځ ما باندے ډیر درُود وایئ، ځکه چه ستاسو درُود په ما پیش کولے شی. صحابه کرام موتپوس اوکړو، یارسول الله! څنګه به درُود تاسو باندے څرنګ پیش کولے شی ځکه چه تاسو خو په زمکه کښے لاندے آرام کوئ؟ نبی کریم صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، چه الله تعالیٰ زمکه باندے د انبیاء علیهم السلام بدنونه حرام کړی دی. (مطلب دا چه د حضرات کرام علیهم السلام څنډ اصلی جسد سره ژوندی او موجود وی! او

۱ه سورة احزاب آیة ۵۶ ۲ه "ارمت" بفتحتین فسکون ففتح: ای صرت رمیمَ

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghan

Downloaded By: Afghan Salar Library

ضرور او متعلقه اُمورو سره علاقه او رابطه باقی پاتے وی - د دے وجهے نه هغوئ باندے لیږلے شوے دُرود د هغوئ په خدمت کښے پیش کولے شی بلکه په نامه نامه باندے چه دا د فلانکی لطرفه، دا د فلانکی لطرفه: اَللّٰهُمَّ صَلِّ عَلٰى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ - (ن) (ابوداؤد روایت کړے دے په صحیح اسناد سره)

۵۰۸- وَعَنْ اَبِیْ هُرَيْرَةَ رَضِیَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: رَغِمَ[1] اَنْفُ رَجُلٍ ذُكِرْتُ عِنْدَهٗ فَلَمْ يُصَلِّ عَلَيَّ" رَوَاهُ التِّرْمِذِیُّ وَقَالَ: حَدِيْثٌ حَسَنٌ!

۵۰۸- حضرت ابوهریره رضی الله عنه نه روایت دے، چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، هغه ډیر بدبخت دے، چه د هغهٔ په مخکښے ځما نوم اوذکر اوشی اوهغه ما باندے دُرود نه لیږی. (ترمذی روایت کړے دے اووئیلی دے داحدیث حسن دے)

۵۰۹- وَعَنْهُ رَضِیَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَا تَجْعَلُوْا قَبْرِیْ عِيْدًا وَصَلُّوْا عَلَيَّ فَاِنَّ صَلَاتَكُمْ تَبْلُغُنِیْ حَيْثُ كُنْتُمْ رَوَاهُ اَبُوْدَاوٗدَ بِاِسْنَادٍ صَحِيْحٍ!

شی: (ابوداؤد صحیح اسناد سره روایت کړے دے)

۵۰۹- حضرت ابوهریره رضی الله عنه نه دا هم روایت دے - چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، ځما قبر خوشحالو کورمهٔ جوړوئ (دے باندے میلے مه لګوئ) ما باندے دُرود لیږئ. خواه هرچرته چه تاسو یئ، ستاسو دُرود ما ته رارسوُلے

۵۱۰- وَعَنْهُ اَنَّ رَسُوْلَ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ مَا مِنْ اَحَدٍ يُسَلِّمُ عَلَيَّ اِلَّا رَدَّ اللّٰهُ عَلَيَّ رُوْحِیْ حَتّٰى اَرُدَّ عَلَيْهِ السَّلَامَ" رَوَاهُ اَبُوْدَاوٗدَ بِاِسْنَادٍ صَحِيْحٍ!!

۵۱۰- دا روایت هم حضرت ابوهریره رضی الله عنه نه دے - چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، چه کله څوک په ما باندے سلام لیږی نو الله تعالیٰ ځما روح خبروی او زهٔ د هغهٔ د سلام جواب ورکوم. (ابوداؤد صحیح اسناد سره روایت کړے دے)

۵۱۱- وَعَنْ عَلِیٍّ رَضِیَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "اَلْبَخِيْلُ مَنْ ذُكِرْتُ عِنْدَهٗ فَلَمْ يُصَلِّ عَلَيَّ؛ رَوَاهُ التِّرْمِذِیُّ وَقَالَ حَدِيْثٌ حَسَنٌ صَحِيْحٌ!!

۵۱۱- امیرالمؤمنین حضرت علی کرم الله وجههٔ فرمائی چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، هغه سړے بخیل دے، چه د هغهٔ مخکښے ځما ذکر اوشی اوهغه ما باندے دُرود اونه وائی. (ترمذی روایت کړے دے اووئیلی ئے دا حدیث حسن، صحیح دے)

۵۱۲- وَعَنْ فُضَالَةَ بْنِ عُبَيْدٍ رَضِیَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ: سَمِعَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ رَجُلًا يَدْعُوْا فِیْ صَلٰوتِهٖ لَمْ يُمَجِّدِ اللّٰهَ تَعَالٰى، وَلَمْ يُصَلِّ عَلَى النَّبِیِّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ رَسُوْلُ اللّٰهِ

۵۱۲- حضرت فضاله بن عبید رضی الله عنه وائی، چه رسول الله صلی الله علیه وسلم د مونځ نه وروسته د دُعا آواز واوُرید و، لیکن دے دُعا کښے هغهٔ د الله تعالیٰ حمد اوثناء اونهٔ وئیله، او نه ئے په رسول الله صلی الله علیه وسلم باندے درود اووئیلو. دے آورید لو سره نبی کریم صلی الله علیه

[1] "رغم انف رجل" بکسر الغین: المعجمة ای لصق بالرغام وهو التراب وهو کنایة عن الذال

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، عَجِلَ هٰذَا ثُمَّ دَعَاهُ فَقَالَ لَهٗ اَوْ لِغَيْرِهٖ : "اِذَا صَلّٰى اَحَدُكُمْ فَلْيَبْدَأْ بِتَحْمِيْدِ رَبِّهٖ سُبْحَانَهٗ وَالثَّنَاءِ عَلَيْهِ ، ثُمَّ يُصَلِّيْ عَلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ثُمَّ يَدْعُوْا بَعْدُ بِمَا شَآءَ" رَوَاهُ اَبُوْدَاوٗدَ وَ التِّرْمِذِيُّ وَقَالَ حَدِيْثٌ صَحِيْحٌ !

وسلم اوفرمائیل ، هغهٔ (دُعا ختمولو کښې) تُندی اوکړه ، بیائے هغه راوبللو او هغهٔ ته ئے اودوئیل . یا د راوی شک دے ، بل چا ته ئے اوفرمائیل ، چه کله تاسونه څوک دُعا غواړی ، نوهغهٔ ته پکار دی چه دالله پاک حمد اوثناء سره شروع اوکړی . بیا نبی کریم صلی الله علیه وسلم باندے درُود اولیږی ، هغے نه وروسته چه زړهٔ کومه دُعا غواړی ، هغه اوغواړی -

(ابوداوُد او ترمذی روایت کړے دے ، اووئیلے دی ، چه داحدیث صحیح دے)

۵۱۳- وَعَنْ اَبِيْ مُحَمَّدٍ كَعْبِ بْنِ عُجْرَةَ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ : خَرَجَ عَلَيْنَا النَّبِيُّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقُلْنَا : يَا رَسُوْلَ اللّٰهِ ! قَدْ عَلِمْنَا كَيْفَ نُسَلِّمُ عَلَيْكَ فَكَيْفَ نُصَلِّيْ عَلَيْكَ ؟ قَالَ : "قُوْلُوْا : اَللّٰهُمَّ صَلِّ عَلٰى مُحَمَّدٍ وَّ عَلٰى اٰلِ مُحَمَّدٍ كَمَا صَلَّيْتَ عَلٰى اٰلِ اِبْرَاهِيْمَ اِنَّكَ حَمِيْدٌ مَّجِيْدٌ ؛ اَللّٰهُمَّ بَارِكْ عَلٰى مُحَمَّدٍ وَّ عَلٰى اٰلِ مُحَمَّدٍ كَمَا بَارَكْتَ عَلٰى اٰلِ اِبْرَاهِيْمَ اِنَّكَ حَمِيْدٌ مَّجِيْدٌ ؛ مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ ؛

۵۱۳- حضرت ابومحمد کعب بن عجره رضی الله عنه وائی ، چه یوځل رسول الله صلی الله علیه وسلم مونږ ته تشریف راوړو ، نومونږ اووئیل ، یا رسول الله ! تاسو باندے د سلام طریقه خو مونږ ته معلومه شوه . تاسو باندے سلام درُود څرنګ لیږو دا هم را ته بیان کړئ ؟ نبی کریم صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل ، چه وائی ، اللّٰهم صَلِّ علٰی محمد الخ اے الله ! محمد صلی الله علیه وسلم باندے اودهغهٔ په آل باندے درُود نازل کړه . څرنګه چه تا درُود لیږلے دے په آل د ابراهیم علیه السلام باندے . بیشکه تهٔ حمید اومجیدئ ! اے الله ! برکت ورکړے محمد صلی الله علیه وسلم ته اوآل د محمد صلی الله علیه وسلم ته . څرنګه چه برکت ورکړے تاسوآل د ابراهیم علیه السلام ته . بیشکه تهٔ حمید اومجیدئ . (بُخاریؒ ومُسلمؒ)

۵۱۴- وَعَنْ اَبِيْ مَسْعُوْدٍ الْبَدْرِيِّ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ : اَتَانَا رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَنَحْنُ فِيْ مَجْلِسِ سَعْدِ بْنِ عُبَادَةَ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ فَقَالَ لَهٗ بَشِيْرُ ابْنُ سَعْدٍ اَمَرَنَا اللّٰهُ اَنْ نُّصَلِّيَ عَلَيْكَ يَا رَسُوْلَ اللّٰهِ فَكَيْفَ نُصَلِّيْ عَلَيْكَ ؟ فَسَكَتَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ حَتّٰى تَمَنَّيْنَا اَنَّهٗ لَمْ يَسْاَلْهُ ثُمَّ

۵۱۴- حضرت ابومسعود بدری رضی الله عنه وائی چه مونږ د سعد بن عباده رضی الله عنه په مجلس کښې ناست وُو ، چه هلته رسول الله صلی الله علیه وسلم تشریف راوړو . دغه وخت بشیر رضی الله عنه عرض اوکړو چه یا رسول الله ! الله تعالیٰ تاسو باندے د درُود لیږلو چه کوم حکم مونږ ته راکړے دے نو تاسو مونږ ته اووایئ ، چه مونږ تاسو باندے څرنګ درُود لیږو . نبی کریم صلی الله علیه وسلم دے آوریدلو سره

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansala

Downloaded By: Afghan Salar Library

قَالَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قُوْلُوْا: اَللّٰهُمَّ صَلِّ عَلٰى مُحَمَّدٍ وَّ عَلٰى اٰلِ مُحَمَّدٍ كَمَا صَلَّيْتَ عَلٰى اِبْرَاهِيْمَ وَ بَارِكْ عَلٰى مُحَمَّدٍ وَّعَلٰى اٰلِ مُحَمَّدٍ كَمَا بَارَكْتَ عَلٰى اِبْرَاهِيْمَ اِنَّكَ حَمِيْدٌ مَّجِيْدٌ " وَالسَّلَامُ كَمَا قَدْ عَلِمْتُمْ " رَوَاهُ مُسْلِمٌ

خاموش شو او دخاموشئ وقفه دومره اوږده شوه چه مونږ افسوس کولو، چه تپوس مونږ نه وے کړے د خاموشئ دوقفې نه وروسته نبی کریم صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، دا وایئ: اَللّٰهُمَّ صَلِّ عَلٰى مُحَمَّدٍ الخ اے الله! محمد او د محمدؐ په آل باندے درُود اولیږه " څرنګه چه ابراهیم علیه السلام باندے تاسو درُود لیږلے او محمدؐ او د محمد صلی الله علیه وسلم په آل باندے برکت نازل کړه " څرنګه چه تاسو برکت نازل کړو په آل د ابراهیمؑ باندے! او د سلام طریقه خوتاسو ته معلومه ده - (مُسلمٌ)

۵۱۵- وَعَنْ اَبِيْ حُمَيْدِ السَّاعِدِيِّ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ: قَالُوْا: يَارَسُوْلَ اللّٰهِ: كَيْفَ نُصَلِّيْ عَلَيْكَ؟ قَالَ: "قُوْلُوْا: اَللّٰهُمَّ صَلِّ عَلٰى مُحَمَّدٍ وَّ عَلٰى اَزْوَاجِهٖ وَ ذُرِّيَّتِهٖ كَمَا صَلَّيْتَ عَلٰى اِبْرَاهِيْمَ وَ بَارِكْ عَلٰى مُحَمَّدٍ وَعَلٰى اَزْوَاجِهٖ وَ ذُرِّيَّتِهٖ كَمَا بَارَكْتَ عَلٰى اِبْرَاهِيْمَ اِنَّكَ حَمِيْدٌ مَّجِيْدٌ! (مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ)

۵۱۵- حضرت ابوحمید ساعدی رضی الله عنه وائی، چه صحابه کرامو تپوس اوکړو یا رسول الله! مونږ تاسو باندے درُود څرنګه لیږدو؟ نو نبی کریم صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، وایئ: اے الله! محمدؐ باندے د هغه ازواج (بیبیانو) ، ذرّیات (بال بچو) باندے درود اولیږئ، څرنګه چه تاسو په ابراهیمؑ باندے لیږلے دے او محمدؐ او د هغوئ ازواج او ذرّیات ته برکت ورکړه، څرنګه برکت چه تاسو ابراهیم ته ورکړے وُو، بیشکه ته حمید او مجیدئ - (بُخاریؒ)

بَابُ ۱۰۱
كِتَابُ الْاَذْكَارِ! د ذکرونو بیان

ف:- دا باب په شپږو قرآنی آیتونو او شپږ دیرش احادیثو باندے مشتمل دے - د ذکر د فضائلو په قرآن مجید کښے بے شماره او په کثرت سره آیتونه موجود دی - او بعضو علمائے کرامو خو په احادیثو باندے مشتمل د ذکر فضائل کښے مستقل کتابونه مرتب کړی دی - دامام نووی او علامه ابن قیم رحمهما الله رسائل مشهور دی - دے کتابونو کښے د فضائلو سره بے شماره اذکار هم مندرج دی - او دے سره دا تصریح هم ملاویږی چه ذکر صرف تسبیح، تهلیل، تکبیر او تحمید کښے منحصر نه دے - بلکه د الله تعالیٰ لطرفه نه فرض عبادات، او د هغهٔ د رضا او خوشنودئ د حصول د پاره نور نوافل او مستحبات ټول په ذکر کښے داخل دی - حضرت سعید بن جبیر رضی الله عنه او د نورو علماؤ نه دا منقول دی او امام عطاء رحمة الله علیه خو تردے پورے وئیلی دی، چه فقهی مسائل، حلال، حرام، بیع او شراء او مونځ، روژه، حج، نکاح او طلاق، د مسائلو معلومولو او هغے باندے د بحث کولو د پاره چه کوم مجالس منعقد کیږی هغه ټول به په مجالسو

Downloaded By: Afghan Salar Library

ذکر کښے شمار وی او دهغے به هغه فضائل هم وی !

د اُمت عالمانو د ذکر فوائد هم شمار کړی دی - حافظ ابن قیّمؒ ویلی دی، چه په ذکر کښے د سلونه زیات فوائد دی. او خپل کتاب کښے ئے نمبروار یوکم اتیا (۸۰) فائدے هغوئ شمار لی دی. (ن)

(قرآنی آیتونه)

بَابُ فَضْلِ الذِّكْرِ وَالْحَثِّ عَلَيْهِ ! د ذِکر فضیلت او ترغیب !

۳۸- قَالَ اللّٰهُ تَعَالٰی : ﴿ "وَلَذِكْرُ اللّٰهِ أَكْبَرُ" ﴾ !

۳۸- د اللّٰه ذِکر ډیرلوئے څیز دے.
(عنکبوت / پاره ۲۱)

۳۹- وَقَالَ اللّٰهُ تَعَالٰی ﴿ : "فَاذْكُرُونِي أَذْكُرْكُمْ" ﴾ !

۳۹- تاسو حُما ذکر کوئ زهٔ به تاسو یادؤم ! (بقره / پاره ۲)

۴۰- وَقَالَ تَعَالٰی ﴿ : "وَاذْكُرْ رَبَّكَ فِي نَفْسِكَ تَضَرُّعًا وَخِيفَةً وَدُونَ الْجَهْرِ مِنَ الْقَوْلِ بِالْغُدُوِّ وَالْآصَالِ وَلَا تَكُنْ مِنَ الْغَافِلِينَ" ﴾ !

۴۰- خپل رب د زړهٔ (د ژورو والی) نه یادوئ. عاجزئ او ویرے سره ! ښکته آواز سره ! صبا بیګاه او غافل خلقو نه مهٔ کیږئ !
(الاعراف / پاره ۹)

۴۱- وَقَالَ تَعَالٰی ﴿ : وَاذْكُرُوا اللّٰهَ كَثِيرًا لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ" ﴾ !

۴۱- الله پاک کثرت سره یاد کړئ، چه کامیابی بیاموئ ! (جمعه / پاره ۲۸)

۴۲- وَقَالَ تَعَالٰی : ﴿ "إِنَّ الْمُسْلِمِينَ وَالْمُسْلِمَاتِ" إِلٰى قَوْلِهِ تَعَالٰى "وَالذَّاكِرِينَ اللّٰهَ كَثِيرًا وَالذَّاكِرَاتِ أَعَدَّ اللّٰهُ لَهُمْ مَغْفِرَةً وَأَجْرًا عَظِيمًا" ﴾

۴۲- مسلمانان سړی مسلمانانے ښځے، مؤمنان سړی مؤمنانے ښځے، فرمانبردار سړی فرمانبرداره ښځے، ریښتینی سړی ریښتینے ښځے، صابران سړی، صابرانے ښځے، عاجزی کونکی سړی، عاجزی کونکے ښځے، خیرات کونکی سړی خیرات کونکے ښځے، روژه نیونکی سړی، روژه داره ښځے، دخپل شرمګاه حفاظت کونکی سړی او دخپل شرمګاه حفاظت کونکے ښځے او کثرت سره ذکر کونکی سړی او ښځے، دے ټولو د پاره الله تعالیٰ ډیرلوئے اجر او مغفرت تیار کړے دے. (احزاب / پاره ۲۲)

۴۳- وَقَالَ تَعَالٰی ﴿ : "يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اذْكُرُوا اللّٰهَ ذِكْرًا كَثِيرًا، وَسَبِّحُوهُ بُكْرَةً ﴾ وَ

۴۳- اے ایمان والؤ ! الله تعالیٰ په کثرت سره یاد وئ، او سحر مانښام، همیشه د دهٔ تسبیح او پاکی بیانوئ :
(احزاب / پاره ۲۲)

أَصِيلًا" الْآيَةَ :

دے باب کښے دے نه علاوه نورهم ډیر آیتونه دی، چه معروف او مشهور دی. فی الحال دے باندے اکتفا کولے شی.

﴿ سورة العنکبوت اية ۴۵ ﴿ "ولذکر الله اکبر" : ای ذکر العبد ربه افضل من کل شئ . ﴿ سورة البقرة اية ۱۵۲ ﴿ سورة الاعراف اية ۲۰۵ ﴿ واذکر ربك فی نفسك" : ای سرًا ، و تضرعا" : ای تذللا . " وخيفة " ای خوفا من الله تعالیٰ ﴿ "ودون الجهر" : ای ان تسمع نفسك دون غيرك" بالغدو والاصال" ای اوائل النهار واواخره" ولاتكن من الغافلين" عن ذکر الله تعالیٰ ﴿ سورة الجمعة اية ۱۰ ﴿ سورة الاحزاب اية ۳۵ : ﴿ سورة الاحزاب اية ۴۱ ﴿ "البكرة" اول النهار ، "والاصيل" :

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

(نبوی احادیث)

٥١٦- وَعَنْ اَبِیْ هُرَیْرَةَ رَضِیَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَسَلَّمَ: "كَلِمَتَانِ خَفِیْفَتَانِ عَلَی اللِّسَانِ، ثَقِیْلَتَانِ فِی الْمِیْزَانِ، حَبِیْبَتَانِ اِلَی الرَّحْمٰنِ سُبْحَانَ اللّٰهِ وَ بِحَمْدِهٖ، سُبْحَانَ اللّٰهِ الْعَظِیْمِ" (مُتَّفَقٌ عَلَیْهِ)

٥١٦- حضرت ابوهریرة رضی الله عنه نه روایت دے. چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، دوٴه کلمے دا سے دی، چه په ژبه باندے ډیرے سپکے (او آسانے) دی لیکن د اعمالو میزان کښے ډیرے وزن دارے (درنے) دی. او د رحمان په نزد ډیرے محبوبے دی. اوهغه سبحان الله وبحمده، سبحان الله العظیم دی. (بُخاریؒ ومُسلمؒ)

٥١٧- وَعَنْهُ رَضِیَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَسَلَّمَ: "لَاَنْ اَقُوْلَ: سُبْحَانَ اللّٰهِ، وَالْحَمْدُ لِلّٰهِ وَلَآ اِلٰهَ اِلَّا اللّٰهُ وَاللّٰهُ اَكْبَرُ، اَحَبُّ اِلَیَّ مِمَّا طَلَعَتْ عَلَیْهِ الشَّمْسُ[1]". رَوَاهُ مُسْلِمٌ.

٥١٧- حضرت ابوهریرة رضی الله عنه د دے هم را وی دے، چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، ماته سبحان الله، والحمد لله، ولااله الاّالله، والله اکبر ورد د دُنیا د ټولو څیزونو نه زیات محبوب دی. (مُسلمؒ)

٥١٨- وَعَنْهُ اَنَّ رَسُوْلَ اللّٰهِ صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: "مَنْ قَالَ لَآ اِلٰهَ اِلَّا اللّٰهُ وَحْدَهٗ لَاشَرِیْكَ لَهٗ لَهُ الْمُلْكُ[2] وَلَهُ الْحَمْدُ وَهُوَ عَلٰی كُلِّ شَیْءٍ قَدِیْرٌ، فِیْ یَوْمٍ مِائَةَ مَرَّةٍ كَانَتْ لَهٗ عِدْلَ عَشْرِ رِقَابٍ[3] وَكُتِبَتْ لَهٗ مِائَةُ حَسَنَةٍ وَمُحِیَتْ عَنْهُ مِائَةُ سَیِّئَةٍ، وَكَانَتْ لَهٗ حِرْزًا مِنَ الشَّیْطَانِ یَوْمَهٗ ذٰلِكَ حَتّٰی یُمْسِیَ، وَلَمْ یَاْتِ اَحَدٌ بِاَفْضَلَ مِمَّا جَآءَ بِهٖ اِلَّا رَجُلٌ عَمِلَ اَكْثَرَ مِنْهُ، وَقَالَ: مَنْ قَالَ: سُبْحَانَ اللّٰهِ وَبِحَمْدِهٖ فِیْ یَوْمٍ مِائَةَ مَرَّةٍ حُطَّتْ خَطَایَاهُ وَاِنْ كَانَتْ مِثْلَ زَبَدِ الْبَحْرِ[3]" (مُتَّفَقٌ عَلَیْهِ)

٥١٨- او د دے روایت راوی هم حضرت ابوهریرهؓ دے، چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل؛ چه کوم سړے لااله الا الله وحدهٗ لاشریك لهٗ الملك وله الحمد وهوعلی کلّ شیءٍ قدیر. په یوه ورځ کښے سل ځله اولولی هغهٗ ته به دلسو غلامانو د آزادولو برابر ثواب ورکړے شی. دهغهٗ په عملنامه کښے به سل نیکئ درج کولے شی. اوعمل نامے نه به سل بدئ لرے کولے شی. او د دغه ورځ ترماښامه به د شیطان نه د دهٗ حفاظت کولے شی. قیامت کښے به د دهٗ نه هغه سړے څخه ښے تللے شی، چاچه بنهٗ عمل د دهٗ نه زیات کړے وی. یالے دا کلمات په شمار کښے د دهٗ نه زیات لوستلی وی. راوی وائی، چه چا سبحان الله وبحمده، دسلو نه زیات ځله په یوه ورځ کښے اووئیل، نورد هغهٗ ګناهونه به معاف کړے شی خواه هغه د سمندر د څڅ برابر وی! (بُخاریؒ ومُسلمؒ)

[1] مما طلعت علیه الشمس": کنایة عن الدنیا [2] له الملك" بضم المیم: ای السلطنة والقهر له دون غیره [3] عدل عشر رقاب" ای فی ثواب عتقها [4] الزبد" بفتح الزای والموحدة بالدال المهملة: الرغوة.

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

۵۱۹- وَعَنْ اَبِیْ اَیُّوْبَ الْاَنْصَارِیِّ رَضِیَ اللّٰهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِیِّ صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: "مَنْ قَالَ لَآ اِلٰهَ اِلَّا اللّٰهُ وَحْدَهٗ لَا شَرِیْكَ لَهٗ، لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ وَهُوَ عَلٰی كُلِّ شَیْءٍ قَدِیْرٌ عَشْرَ مَرَّاتٍ كَانَ كَمَنْ اَعْتَقَ اَرْبَعَةَ اَنْفُسٍ مِنْ وَلَدِ اِسْمَاعِیْلَ" مُتَّفَقٌ عَلَیْهِ ؛

۵۱۹- حضرت ابو ایوب انصاری رضی الله عنه بیان کوی، چه نبی کریم صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، کوم سړے چه لآ اله الا الله وحدهٗ لا شریك لهٗ، له الملك و له الحمد وهو علی کل شئ قدیر لس ځله اولولی نو هغه لکه چه د اسماعیل علیه السلام د اولاد نه د څلور تنه غلامانو د آزادولو برابر ثواب حاصل کړي - (بخاریؒ ومسلمؒ)

۵۲۰- وَعَنْ اَبِیْ ذَرٍّ رَضِیَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ لِیْ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَسَلَّمَ "اَلَا اُخْبِرُكَ بِاَحَبِّ الْكَلَامِ اِلَی اللّٰهِ؟ اِنَّ اَحَبَّ الْكَلَامِ اِلَی اللّٰهِ: سُبْحَانَ اللّٰهِ وَبِحَمْدِهٖ". (رَوَاهُ مُسْلِمٌ)

۵۲۰- حضرت ابوذر رضی الله عنه نه روایت دے - چه یوځل رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، ولے زهٔ تاسو ته د الله پاک د محبوب کلام متعلق خبر درکړم، چه هغه کوم یو دے؟ نو واوړئ "سبحان الله وبحمده" د الله پاک پسندیده کلمه ده - (مسلمؒ)

۵۲۱- وَعَنْ اَبِیْ مَالِكٍ الْاَشْعَرِیِّ رَضِیَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَسَلَّمَ: اَلطُّهُوْرُ[1] شَطْرُ الْاِیْمَانِ، وَالْحَمْدُ لِلّٰهِ تَمْلَأُ الْمِیْزَانَ وَسُبْحَانَ اللّٰهِ وَالْحَمْدُ لِلّٰهِ تَمْلَآنِ اَوْ تَمْلَأُ مَا بَیْنَ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ" رَوَاهُ مُسْلِمٌ ؛

۵۲۱- حضرت ابی مالک اشعری رضی الله عنه نه روایت دے، چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، پاکی د ایمان جزء دے - الحمد لله کلمه میزان ډکوی، او سبحان الله والحمد لله، دواړه یا په یو روایت هریو د زمکے او آسمان منځ ډکه خلا ډکوی (مطلب دا چه دا دومره عظیم الشان اجر او ثواب دے) (مسلمؒ)

۵۲۲- وَعَنْ سَعْدِ بْنِ اَبِیْ وَقَّاصٍ رَضِیَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ: جَآءَ اَعْرَابِیٌّ اِلٰی رَسُوْلِ اللّٰهِ صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ: عَلِّمْنِیْ كَلَامًا اَقُوْلُهٗ قَالَ: "قُلْ لَآ اِلٰهَ اِلَّا اللّٰهُ وَحْدَهٗ لَا شَرِیْكَ لَهٗ، اَللّٰهُ اَكْبَرُ كَبِیْرًا وَالْحَمْدُ لِلّٰهِ كَثِیْرًا وَسُبْحَانَ اللّٰهِ رَبِّ الْعَالَمِیْنَ وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ اِلَّا بِاللّٰهِ الْعَزِیْزِ الْحَكِیْمِ" قَالَ: فَهٰؤُلَآءِ لِرَبِّیْ فَمَا لِیْ؟ قَالَ: "قُلْ: اَللّٰهُمَّ اغْفِرْ لِیْ وَارْحَمْنِیْ، وَاهْدِنِیْ، وَارْزُقْنِیْ" (رَوَاهُ مُسْلِمٌ)

۵۲۲- حضرت سعد بن ابی وقاص رضی الله عنه نه روایت دے. چه یو بانديچے د حضور صلی الله علیه وسلم خدمت کښے حاضر شو وے وئیل، یا رسول الله! ما ته څه وړد اوښایئ چه زهٔ ئے ولولم - نبی کریم صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، دا ولوله: لا اله الا الله وحدهٗ لا شریك لهٗ، الله اکبر کبیرا، والحمد لله کثیرا، وسبحان الله رب العالمین. و لا حول ولا قوة الا بالله العزیز الحکیم. هغهٔ اووئیل، دا ټول هرڅهٔ خو ځما د رب د پاره شول ځما د پاره څه پاتے شول، نو نبی کریم صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، خپل ځان د پاره دا دعا ولوله: اللهم اغفرلی و

[1] "الطهور" بضم الطاء المهملة، الطهارة ؛

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

مغفرت اوکړے ، په ما رحم اوکړه ! ما ته هدایت اوکړه او ما ته رزق راکړه ۔ (مُسلمٌ)

۵۲۳ - وَعَنْ ثَوْبَانَ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ كَانَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا انْصَرَفَ مِنْ صَلٰوتِهِ اسْتَغْفَرَ ثَلَاثًا ، وَقَالَ: " اَللّٰهُمَّ أَنْتَ السَّلَامُ ، وَمِنْكَ السَّلَامُ تَبَارَكْتَ يَا ذَا الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ " قِيْلَ لِلْأَوْزَاعِيِّ وَهُوَ أَحَدُ رُوَاةِ الْحَدِيْثِ ، كَيْفَ الْإِسْتِغْفَارُ؟ قَالَ: يُقُوْلُ : أَسْتَغْفِرُ اللّٰهَ ، أَسْتَغْفِرُ اللّٰهَ ؛ رَوَاهُ مُسْلِمٌ ۞

۵۲۳ - حضرت ثوبان رضی الله عنه نه روایت دے - چه مونځ نه به فارغ شو نو رسول الله صلی الله علیه وسلم به درې ځله استغفار وئیلو او بیا به ئے دا کلمات لوستل : اللّٰهم انت السلام ومنك السلام، تبارکت یا ذالجلالِ والاکرام ." اے الله! ته ئ ټول سلامتیائے ، سلامتی ستاسو نه ملاویږی - اے د جلال او عزت مستحقه! ستاسو ذات د برکت منبع (چینه) ده - اوزاعیؒ نه چه د دے روایت یو راوی دے تپوس اوشو چه استغفار به ئے څرنګ غوښتلی ، نو هغهٔ اووئیل ، استغفر الله ، استغفرالله به ئے وئیل - (مُسلمٌ)

۵۲۴ - وَعَنِ الْمُغِيْرَةِ بْنِ شُعْبَةَ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُوْلَ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ إِذَا فَرَغَ مِنَ الصَّلٰوةِ قَالَ : " لَا إِلٰهَ إِلَّا اللّٰهُ وَحْدَهٗ لَا شَرِيْكَ لَهٗ ، لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ ، وَهُوَ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيْرٌ : اَللّٰهُمَّ لَا مَانِعَ لِمَا أَعْطَيْتَ وَلَا مُعْطِيَ لِمَا مَنَعْتَ ، وَلَا يَنْفَعُ ذَا الْجَدِّ [1] مِنْكَ الْجَدُّ " . (مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ)

۵۲۴ - حضرت مغیره بن شعبه بیان کوی چه رسول الله صلی الله علیه وسلم به سلام ګرځولو سره د مونځ نه فارغ شوو نو وئیل به ئے ، لآ اله الا الله وحدهٗ لاشریك لهٗ ، له الملك وله الحمد وهو علی کل شیءٍ قدیر. اللّٰهم لامانع لما اعطیت ولامعطی لما منعت ولا ینفع ذالجد منك الجد ! ترجمه :. د الله تعالیٰ نه سوا بل معبود نشته هغه یکتا دے ، هغهٔ سره څوک شریک نشته ، ټول ملک د هغه دے ، او د ټول حمد هم هغه مستحق دے اوهم هغه په هرڅیز قادر دے - اے الله ! چا ته چه ته ورکول غواړے هغه څوک هم نشی منع کولے . اوچا ته چه ته نه ورکول غواړے هغه ته څوک ورکولے نشی اوستا د ګرفت نه د مالدار مال هم هغه نشی بچ کولے - (بُخاریؒ ومُسلمٌ)

۵۲۵ - وَعَنْ عَبْدِ اللّٰهِ بْنِ الزُّبَيْرِ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُمَا أَنَّهٗ كَانَ يَقُوْلُ دُبُرَ كُلِّ صَلٰوةٍ حِيْنَ يُسَلِّمُ ، لَا إِلٰهَ إِلَّا اللّٰهُ وَحْدَهٗ لَا شَرِيْكَ لَهٗ ، لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ وَهُوَ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيْرٌ ۔ لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ

۵۲۵ - حضرت عبد الله بن زبیر رضی الله عنهما وائی ، چه رسول الله صلی الله علیه وسلم به د هر مونځ سلام ګرځولو نه وروسته داوئیل ؛ ترجمه :. الله یکتا نه سوا بل معبود نشته . نه څوک د هغهٔ شریک شته . پوره ملک د هغهٔ دے او د ټول قِسم حمد هم هغه مستحق دے اوهغه په هرڅهٔ

[1] "الجد" بفتح الجیم . الحظ والغنی ای لا ینفع الغنی غناه وانما ینفعه عنایتك وما قدم من عمل صالح ،

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

اَللّٰهِ، لَآ اِلٰهَ اِلَّا اللّٰهُ، وَلَا نَعْبُدُ اِلَّآ اِيَّاهُ، لَهُ النِّعْمَةُ وَلَهُ الْفَضْلُ وَلَهُ الثَّنَآءُ الْحَسَنُ، لَآ اِلٰهَ اِلَّا اللّٰهُ، مُخْلِصِيْنَ لَهُ الدِّيْنَ وَلَوْ كَرِهَ الْكَافِرُوْنَ. قَالَ ابْنُ الزُّبَيْرِ: وَكَانَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يُهَلِّلُ بِهِنَّ دُبُرَ كُلِّ صَلٰوةٍ مَكْتُوْبَةٍ. (رَوَاهُ مُسْلِمٌ)

خبر قادر دے. هر قسم طاقت او قوت هم د الله پاک نه سوا بل چا سره نشته. د الله پاک نه سوا بل څوک معبود نشته او موږ د هغهٔ نه سوا د بل چا عبادت نه کوُو، د نعمت او فضل مالک هغه دے. بهترینه ثنا هم د هغهٔ حق دے، الله نه سوا بل څوک معبود نشته دین صرف هغهٔ د پاره خاص دے. کافرانو باندے اګرچه داخبره بده ولے نهٔ لګی! حضرت ابن زبیرؓ داهم وائی، چه نبی کریم صلی الله علیه وسلم لا اله الا الله هم وئیلو. (مُسلمٌ)

۵۲۶- وَعَنْ اَبِيْ هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ اَنَّ فُقَرَآءَ الْمُهَاجِرِيْنَ اَتَوْا رَسُوْلَ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالُوْا: ذَهَبَ اَهْلُ الدُّثُوْرِ بِالدَّرَجَاتِ الْعُلٰى وَالنَّعِيْمِ الْمُقِيْمِ يُصَلُّوْنَ كَمَا نُصَلِّيْ، وَيَصُوْمُوْنَ كَمَا نَصُوْمُ، وَلَهُمْ فَضْلٌ مِنْ اَمْوَالٍ: يَحُجُّوْنَ وَيَعْتَمِرُوْنَ، وَيُجَاهِدُوْنَ وَيَتَصَدَّقُوْنَ. فَقَالَ: "اَلَا اُعَلِّمُكُمْ شَيْئًا تُدْرِكُوْنَ بِهٖ مَنْ سَبَقَكُمْ وَتَسْبِقُوْنَ بِهٖ مَنْ بَعْدَكُمْ وَلَا يَكُوْنُ اَحَدٌ اَفْضَلَ مِنْكُمْ اِلَّا مَنْ صَنَعَ مِثْلَ مَا صَنَعْتُمْ؟" قَالُوْا: بَلٰى يَا رَسُوْلَ اللّٰهِ! قَالَ: "تُسَبِّحُوْنَ وَتَحْمَدُوْنَ وَتُكَبِّرُوْنَ خَلْفَ كُلِّ صَلٰوةٍ ثَلَاثًا وَّثَلَاثِيْنَ". قَالَ اَبُوْ صَالِحٍ الرَّاوِيْ عَنْ اَبِيْ هُرَيْرَةَ لَمَّا سُئِلَ عَنْ كَيْفِيَّةِ ذِكْرِهِنَّ قَالَ يَقُوْلُ: سُبْحَانَ اللّٰهِ وَالْحَمْدُ لِلّٰهِ وَاللّٰهُ اَكْبَرُ، حَتّٰى يَكُوْنَ مِنْهُنَّ كُلِّهِنَّ ثَلَاثًا وَّثَلَاثِيْنَ. مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ! وَزَادَ مُسْلِمٌ فِيْ رِوَايَتِهٖ فَرَجَعَ فُقَرَآءُ الْمُهَاجِرِيْنَ اِلٰى رَسُوْلِ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالُوْا

۵۲۶- حضرت ابوهریرهٔ رضی الله عنه وائی، چه د مهاجرینو نادارحضرات د نبی کریم صلی الله علیه وسلم په خدمت کښے حاضر شول، وے وئیل، چه دا مالدار خو څمونږ نه په اوچتو درجو او دائمی نعمتونو حاصلولو کښے مخکښے شول. دوئ خو مونځ روژه هم څمونږ په شان کوی د مال په سبب دوئ حج او عُمره هم کوی جهاد کښے هم شریکیږی او صدقات خیرات هم کوی. د دوئ خبرو آوریدلو سره رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، چه زهٔ تاسو ته داسے خبره بیانوم چه هغے سره په تاسو د خپل څان نه مخکښے تلونکو سره برابر شئ او د څان نه وروستو راتلونکو نه به مخکښے شئ. اوځوک چه ستاسو په شان اعمال کوی، نو هغه به بیشکه ستاسو برابروی د دوئ نه علاوه به ستاسو نه هیڅوک افضل نهٔ وی. هغهٔ اووئیل ضرور ارشاد اوکړئ، یا رسول الله! نبی کریم صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، هرمونځ نه پس ۳۳ ځله تسبیح، ۳۳ ځله تحمید او ۳۳ ځله تکبیر وایئ. ابوصالح چه دابوهریرهؓ نه د روایت راوی دے، وائی، چه کله دهغوئ نه دے کلمات تر د کیفیت اولوستلو ترکیب معلوم کړے شو، نو هغوئ بیان اوکړو چه سبحان الله، الحمد لله، الله اکبر ۳۳، ۳۳ ځله هرمونځ نه

لَهُ الْفَضْلُ = ۱ الکمال!

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

سَمِعَ إِخْوَانُنَا أَهْلُ الْأَمْوَالِ بِمَا فَعَلْنَا فَفَعَلُوا مِثْلَهُ؟ فَقَالَ رَسُولُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "ذٰلِكَ فَضْلُ اللّٰهِ يُؤْتِيهِ مَنْ يَشَاءُ".

"اَلدُّثُورُ" جَمْعُ دَثْرٍ" بِفَتْحِ الدَّالِ وَإِسْكَانِ الثَّاءِ الْمُثَلَّثَةِ" وَهُوَ: الْمَالُ الْكَثِيرُ ؛

وروسته لولئ۔ (بُخاریؒ ومُسلمؒ)

مُسلم په خپل روایت کښے زیات اضافه کړے دہ چه (څه ورځے وروسته) فقراء مهاجرین بیا د رسول الله صلی الله علیه وسلم خدمت کښے حاضر شول۔ وے وئیل، یا رسول الله! هغه عمل خو ځمونږ مالدار ورونړه هم واوړیدلو او اوس هغوئ هم ځمونږ په شان کوی۔ رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، (نو زهٔ اوس څه کولے شم) داخو دالله تعالیٰ فضلِ خاص دے، چاته چه اوغواړی ورکے کړی۔

"اَلدُّثُور": جمع د دَثْرٌ ده۔ د دے معنیٰ دولت مندی او د مال کثرت دے۔

۵۲۷- وَعَنْهُ عَنْ رَسُولِ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: "مَنْ سَبَّحَ اللّٰهَ فِي دُبُرِ كُلِّ صَلٰوةٍ [1] ثَلَاثًا وَّثَلَاثِينَ، وَحَمِدَ اللّٰهَ ثَلَاثًا وَّثَلَاثِينَ وَكَبَّرَ اللّٰهَ ثَلَاثًا وَّثَلَاثِينَ وَقَالَ تَمَامَ الْمِائَةِ: لَآ إِلٰهَ إِلَّا اللّٰهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ وَهُوَ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ غُفِرَتْ خَطَايَاهُ وَإِنْ كَانَتْ مِثْلَ زَبَدِ الْبَحْرِ" رَوَاهُ مُسْلِمٌ ؛

۵۲۷- حضرت ابوهریره رضی الله عنه نه روایت دے، چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، کوم سړے چه دهر مونځ نه وروسته د الله تسبیح د هغه حمد او دهغهٔ لوئی او تکبیر ۳۳، ۳۳ ځله اووائی او نهل تعداد پوره کړی بیا اووائی لآاله الا الله وحدهٔ لاشریک لهٔ، لهُ الملك و له الحمد وهوعلیٰ کلّ شئ قدیر۔ نو دهغهٔ ګناه به معاف کولے شی۔ اګرچه هغه د سمندر د څڅ برابر وی۔ (مُسلمؒ)

۵۲۸- وَعَنْ كَعْبِ بْنِ عُجْرَةَ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ عَنْ رَسُولِ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: "مُعَقِّبَاتٌ [2] لَا يَخِيبُ قَائِلُهُنَّ أَوْ فَاعِلُهُنَّ دُبُرَ كُلِّ صَلٰوةٍ مَكْتُوبَةٍ ثَلَاثًا وَّثَلَاثِينَ تَسْبِيحَةً، وَثَلَاثًا وَثَلَاثِينَ تَحْمِيدَةً وَأَرْبَعًا وَثَلَاثِينَ تَكْبِيرَةً" (رَوَاهُ مُسْلِمٌ)

۵۲۸- حضرت کعب بن عجره رضی الله عنه نه روایت دے۔ چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، چه د هر فرض مونځ نه وروسته د دوئیلے کیدونکی کلمات دا سے وی چه د دے لوستونکے یائے اوفرمائیل، کونکے نامراد نهٔ پاتے کیږی۔ یعنی سبحان الله ۳۳ ځله الحمد لله ۳۳ ځله او الله اکبر ۳۴ ځله۔ (مُسلمؒ)

۵۲۹- وَعَنْ سَعْدِ بْنِ أَبِي وَقَّاصٍ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ يَتَعَوَّذُ دُبُرَ الصَّلَوَاتِ بِهٰؤُلَاءِ الْكَلِمَاتِ: "اَللّٰهُمَّ

۵۲۹- حضرت سعد بن ابی وقاص رضی الله عنه نه روایت دے۔ چه رسول الله صلی الله علیه وسلم به دهر مونځ نه وروسته دے الفاظو سره تعوّذ غوښتلو (عربی متن اوګورئ): ترجمه:- اے الله! زهٔ تا سره د بزدلئ او

[1] "فی دبر کل صلوٰة" بضم الدال المهملة والموحدة: ای عقب کل صلوٰة مکتوبه؛ [2] "معقبات" ای تسبیحات یفعل عقیب الصلوٰة

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

اِنِّیْ اَعُوْذُ بِكَ مِنْ اَنْ اُرَدَّ اِلٰی اَرْذَلِ الْعُمُرِ [1] وَاَعُوْذُ بِكَ مِنْ فِتْنَةِ الدُّنْیَا وَاَعُوْذُ بِكَ مِنْ فِتْنَةِ الْقَبْرِ"
(رَوَاهُ الْبُخَارِیُّ)

بخل نه پناه غواړم او دے خبرے پناه هم چه ناکاره عمر ته اونه رسیږم او د دُنیا د فتنے او د قبر د فتنے نه هم د پناه طلب کوونکے یم۔ (بُخاریؒ)

۵۳۰- وَعَنْ مُعَاذٍ رَضِیَ اللّٰهُ عَنْهُ اَنَّ رَسُوْلَ اللّٰهِ صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَسَلَّمَ اَخَذَ بِیَدِهٖ وَقَالَ: "یَا مُعَاذُ وَاللّٰهِ اِنِّیْ لَاُحِبُّكَ" فَقَالَ: اُوْصِیْكَ یَا مُعَاذُ لَا تَدَعَنَّ فِیْ دُبُرِ كُلِّ صَلٰوةٍ تَقُوْلُ: اَللّٰهُمَّ اَعِنِّیْ عَلٰی ذِكْرِكَ وَشُكْرِكَ وَحُسْنِ عِبَادَتِكَ"
(رَوَاهُ اَبُوْدَاوٗدَ بِاِسْنَادٍ صَحِیْحٍ)

۵۳۰- حضرت معاذ رضی الله عنه نه روایت دے۔ چه رسول الله صلی الله علیه وسلم یوه ورځ ځما لاس خپل لاس مبارک کښے اونیولو، وے فرمائیل، په الله قسم! اے معاذ ځما تا سره محبت دے۔ اوتاسو ته دے جذبے سره هدایت کوم چه د هر مانځه نه وروسته دا دُعا مه پریږده: اللّٰهم اعنی علیٰ ذکرك و شکرك وحُسن عبادتك: "اے الله! ته ځپل ذکر، خپل شکر او حُسن خوبئ سره خپل عبادت کښے ځما امداد اوکړه"۔
(ابوداؤد صحیح اسناد سره روایت کړے دے)

۵۳۱- وَعَنْ اَبِیْ هُرَیْرَةَ رَضِیَ اللّٰهُ عَنْهُ اَنَّ رَسُوْلَ اللّٰهِ صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: "اِذَا تَشَهَّدَ اَحَدُكُمْ فَلْیَسْتَعِذْ بِاللّٰهِ مِنْ اَرْبَعٍ یَقُوْلُ: اَللّٰهُمَّ اِنِّیْ اَعُوْذُ بِكَ مِنْ عَذَابِ جَهَنَّمَ وَمِنْ عَذَابِ الْقَبْرِ وَمِنْ فِتْنَةِ الْمَحْیَا وَالْمَمَاتِ وَمِنْ شَرِّ فِتْنَةِ الْمَسِیْحِ الدَّجَّالِ"
(رَوَاهُ مُسْلِمٌ)

۵۳۱- حضرت ابوهریره رضی الله عنه نه روایت دے. چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، تاسو نه چه څوک تشهّد لوستلونه فارغ شی نو هغه له دځلورځبرونه په الله پاک سره پناهی طلب کول پکار دی۔ (۱) د جهنم د عذاب نه (۲) د قبر د عذاب نه (۳) ژوند او مرګ کښے د آزمائش نه او (۴) د دجّال د شرد ازمائش نه۔
مُسلمؒ)

۵۳۲- وَعَنْ عَلِیٍّ رَضِیَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ: كَانَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَسَلَّمَ اِذَا قَامَ اِلَی الصَّلٰوةِ یَكُوْنُ مِنْ اٰخِرِ مَا یَقُوْلُ بَیْنَ التَّشَهُّدِ وَالتَّسْلِیْمِ: "اَللّٰهُمَّ اغْفِرْ لِیْ مَا قَدَّمْتُ وَمَا اَخَّرْتُ، وَمَا اَسْرَرْتُ وَمَا اَعْلَنْتُ وَمَا اَسْرَفْتُ وَمَا اَنْتَ اَعْلَمُ بِهٖ مِنِّیْ: اَنْتَ الْمُقَدِّمُ وَاَنْتَ الْمُؤَخِّرُ لَا اِلٰهَ اِلَّا

۵۳۲- امیرالمؤمنین حضرت علی کرم الله وجهه فرمائی، چه د رسول الله صلے الله علیه وسلم عادت مبارک دا وُو، چه تشهد ختمولو نه وروسته او سلام نه مخکښے به ئے دا دُعا ضرور کوله:
ترجمه: "اے الله! ځما مخکنی، وروستنی، پټ، بنکاره ګناهونه او ځما زیاتے، دارنګ هغه خبرے چه د هغے علم تا ته ځما نه زیات دے معاف کړه. مقدّم او مؤخّرهم ستا ذات دے اوستا سوا نه سِوا بل څوک

[1] "ارذل العمر": اخسه دهوالهرم:

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

اَنْتَ" رَوَاهُ مُسْلِمٌ ؛

معبود نشته." (مُسلمٌ)

۵۳۳- وَعَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهَا قَالَتْ : كَانَ النَّبِيُّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يُكْثِرُ اَنْ يَّقُوْلَ فِيْ رُكُوْعِهٖ وَسُجُوْدِهٖ : سُبْحَانَكَ اللّٰهُمَّ رَبَّنَا وَ بِحَمْدِكَ : اَللّٰهُمَّ اغْفِرْلِيْ" مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ ؛

۵۳۳- اُم المؤمنین حضرت عائشه صدیقه رضی الله عنها فرمائی، چه نبی کریم صلی الله علیه وسلم به خپله رکوع او سجده کښے کثرت سره دا دُعا لوستله: ترجمه: اے الله، اے حُمونږه ربه! (ته د هرعیب او نقص نه) پاک ئے او د حمد لائق هم ته ئے۔ اے الله! ما لره معاف کړه۔ (بُخاریؒ و مُسلمؒ)

۵۳۴- وَعَنْهَا اَنَّ رَسُوْلَ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ يَقُوْلُ فِيْ رُكُوْعِهٖ وَسُجُوْدِهٖ : " سُبُّوْحٌ قُدُّوْسٌ لَه رَبُّ الْمَلَآئِكَةِ وَالرُّوْحِ "۔ (رَوَاهُ مُسْلِمٌ)

۵۳۴- اُم المؤمنین حضرت عائشه صدیقه رضی الله عنها دا هم فرمائی، چه رسول الله صلی الله علیه وسلم به د خپل مونځ په رکوع او سجده کښے سُبُّوحٌ قُدُّوسٌ رَبُّ الْمَلَآئِكَةِ وَالرُّوْحِ لوستلو۔ (حُما رکوع حُما سجده د نظافت او پاکیزګئ بے مثال ذات چه د ملائکو او جبرئیل علیه السلام رب دے، هغهٔ دپاره ده۔ ن)

۵۳۵- وَعَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُمَا اَنَّ رَسُوْلَ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ : " فَاَمَّا الرُّكُوْعُ فَعَظِّمُوْا فِيْهِ الرَّبَّ ۔ وَاَمَّا السُّجُوْدُ فَاجْتَهِدُوْا فِي الدُّعَآءِ فَقَمِنٌ لَه اَنْ يُّسْتَجَابَ لَكُمْ " (رَوَاهُ مُسْلِمٌ)

۵۳۵- حضرت عبدالله بن عباس رضی الله عنهما نه روایت دے، چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، چه په رکوع کښے د خپل رب لوئی او عظمت بیان کړئ. او په سجده کښے پوره توجه سره دُعا اوغواړئ ځکه چه توقع ده چه هغه قبوله شی۔ (مُسلمؒ)

۵۳۶- وَعَنْ اَبِيْ هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ اَنَّ رَسُوْلَ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ : " اَقْرَبُ مَا يَكُوْنُ الْعَبْدُ مِنْ رَّبِّهٖ وَهُوَ سَاجِدٌ فَاَكْثِرُوْا الدُّعَآءَ " (رَوَاهُ مُسْلِمٌ)

۵۳۶- حضرت ابوهریره رضی الله عنه نه روایت دے چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، د سجدے کولو په وخت کښے بنده خپل رب ته ډیر نژدے وی. دے وجهے نه سجده کښے په کثرت سره دُعا کوئ۔ (مُسلمؒ)

۵۳۷- وَعَنْهُ اَنَّ رَسُوْلَ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ يَقُوْلُ فِيْ سُجُوْدِهٖ : اَللّٰهُمَّ اغْفِرْلِيْ ذَنْبِيْ كُلَّهٗ دِقَّهٗ لَه وَجِلَّهٗ وَاَوَّلَهٗ وَاٰخِرَهٗ وَعَلَانِيَتَهٗ وَسِرَّهٗ (رَوَاهُ مُسْلِمٌ)

۵۳۷- حضرت ابوهریره رضی الله عنه نه دا روایت هم دے، چه رسول الله صلی الله علیه وسلم به خپله سجده کښے دا دُعا غوښتله، چه اے الله! حُما ټول ګناهونه خواه وړه وی یا لوئے، تیرشوی یا آینده، ظاهروی یا پټ وی، معاف کړئ۔ (مُسلمؒ)

لَه "سبوح قدوس" بضم اولهما: ای رکوعی وسجودی لمن هو البالغ فی النزاهة والطهارة

ok:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

(رکوع او سجود کښے د مسنونه تسبیحا تو سره ممکنه ده، نبی کریم صلی الله علیه وسلم دا دُعا هم غوښتلے وی یا ئے په نفلو کښے دا قِسم دُعا کانے وئیلے وی چه اکثر اکثر روایاتو کښے د هغے ثبوت ملاویږی او را تلونکے روایت تصریح سره دے باندے دلالت کوی چه نبی کریم صلی الله علیه وسلم دا قِسم دُعا کانے کړی دی. (ن)

۵۳۸- وَعَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهَا قَالَتْ: اِفْتَقَدْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ذَاتَ لَيْلَةٍ فَتَحَسَّسْتُ فَاِذَا هُوَ رَاكِعٌ اَوْ سَاجِدٌ يَقُوْلُ: سُبْحَانَكَ وَبِحَمْدِكَ لَآ اِلٰهَ اِلَّا اَنْتَ". وَفِيْ رِوَايَةٍ فَوَقَعَتْ يَدِيْ عَلٰى بَطْنِ قَدَمَيْهِ وَهُوَ فِي الْمَسْجِدِ وَهُمَا مَنْصُوْبَتَانِ وَهُوَ يَقُوْلُ: "اَللّٰهُمَّ اِنِّيْ اَعُوْذُ بِرِضَاكَ مِنْ سَخَطِكَ، وَبِمُعَافَاتِكَ مِنْ عُقُوْبَتِكَ، وَاَعُوْذُ بِكَ مِنْكَ، لَا اُحْصِيْ ثَنَآءً عَلَيْكَ اَنْتَ كَمَا اَثْنَيْتَ عَلٰى نَفْسِكَ"

(رَوَاهُ مُسْلِمٌ)

۵۳۸- اُم المؤمنین حضرت عائشه صدیقه رضی الله عنها فرمائی، چه یوه شپه چه کله ما رسول الله صلی الله علیه وسلم په بستره او نه موندلو نو مایوخوا بل خوا د هغوئ تالاش شروع کړو نو هغه مے د رکوع حالت کښے بیاموند و یا مے د سجدے حالت کښے اولید و هغه وخت ئے دا کلمات وئیل؛ سبحانك وبحمدك لا اله الا انت: په یو بل روایت کښے داسے دی، چه کله ما هغوئ یوخوا بل خوا اوکتلو نو خُما لاس د هغوئ د قدمونو په باطن (تلو) باندے پریوتلو هغوئ دغه وخت په سجده وُو. او دواړه خپے ئے ولاړے وے او دغه وخت ئے دا دُعا لوستله؛ اے الله! زهٔ ستا سود رضا په ذریعه ستاسود ناراضگئ نه او ستاسود عفو په ذریعه ستاسود کرفت نه پناه طلب کوم. خُما د پناهئ غُائے ته ئے زهٔ ستا د داسے ثنا او تعریف نه قاصر یم لکه چه پخپله تاسو ثنا او تعریف کړے دے. (مُسلمٌ)

۵۳۹- وَعَنْ سَعْدِ بْنِ اَبِيْ وَقَّاصٍ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ كُنَّا عِنْدَ رَسُوْلِ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ: "اَيَعْجِزُ اَحَدُكُمْ اَنْ يَكْسِبَ فِيْ كُلِّ يَوْمٍ اَلْفَ حَسَنَةٍ" فَسَاَلَهٗ سَآئِلٌ مِنْ جُلَسَآئِهٖ كَيْفَ يَكْسِبُ اَلْفَ حَسَنَةٍ؟ قَالَ: "يُسَبِّحُ مِائَةَ تَسْبِيْحَةٍ فَيُكْتَبُ لَهٗ اَلْفُ حَسَنَةٍ، اَوْ يُحَطُّ عَنْهُ اَلْفُ خَطِيْئَةٍ"

(رَوَاهُ مُسْلِمٌ)

۵۳۹- حضرت سعد بن ابی وقاص رض وائی، چه مونږ د رسول الله صلی الله علیه وسلم خدمت کښے حاضر وُو چه هغوئ ارشاد اوفرمائیلو، چه تاسو کښے څوک هم په یوه ورځ کښے د یو زر نیکو کتلو طاقت نه لری؟ مجلس کښے شریکو کسانو نه یو سړی عرض اوکړو یا رسول الله! دا یوزر نیکی څرنګ کتلے شی؟ نبی کریم صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، نسل څله تسبیح لولئ نو په عملنامه کښے به یوزر نیکی درج کولے شی. یائے اوفرمائیل، دهغهٔ نسل کناهونه به محوه کولے شی. (مُسلمٌ)

محدث حمیدی وئیلی دی چه په صحیح

له "افتقدت" ای فقدت النبی صلی الله علیه وسلم. "وتحسست" بالمهملة: ای تطلبته صلی الله علیه وسلم؛

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansala

Downloaded By: Afghan Salar Library

رَوَاهُ شُعْبَةُ، وَاَبُوْعَوَانَةَ وَيَحْيَى الْقَطَّانُ، عَنْ مُوْسَى الَّذِيْ سَرَدَهُ مُسْلِمٌ مِنْ جِهَتِهِ فَقَالُوْا: "يُحَطُّ" بِغَيْرِ اَلِفٍ ؛

مُسلم کښے او يُحَطُّ (د راوی شک سره) مذکور دے. لیکن برقانی وائی، چه شعبه، ابو عوانه، او یحیٰی بن قطان د دے موسیٰ راوی نه چه هغهٔ نه مُسلمؒ دے طریقے سره روایت کړے دے. او دئیلی ئے دی، چه "وَ يُحَطُّ" په غیر د الف نه دے.

۵۴۰- وَعَنْ اَبِیْ ذَرٍّ رَضِیَ اللّٰهُ عَنْهُ اَنَّ رَسُوْلَ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: "يُصْبِحُ عَلٰى كُلِّ سَلَامٰى[1] مِنْ اَحَدِكُمْ صَدَقَةٌ فَكُلُّ تَسْبِيْحَةٍ صَدَقَةٌ وَكُلُّ تَحْمِيْدَةٍ صَدَقَةٌ وَكُلُّ تَهْلِيْلَةٍ صَدَقَةٌ وَ كُلُّ تَكْبِيْرَةٍ صَدَقَةٌ وَاَمْرٌ بِالْمَعْرُوْفِ صَدَقَةٌ وَ نَهْيٌ عَنِ الْمُنْكَرِ صَدَقَةٌ وَيُجْزِئُ مِنْ ذٰلِكَ رَكْعَتَانِ يَرْكَعُهُمَا مِنَ الضُّحٰى".

(رَوَاهُ مُسْلِمٌ)

۵۴۰- حضرت ابوذر غفاری رضی الله عنه روایت کوی چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، چه هرصبا تاسو نه دهرجوړ په بدله کښے یوه صدقه واجب کړئی، نو سبحان الله یوه صدقه ده. الحمد لله وئیل یوه صدقه ده، لا اله الا الله یوه صدقه ده، الله اکبر یوه صدقه ده، امر بالمعروف یوه صدقه ده، نهی عن المنکر یوه صدقه ده، او د اشراق دوه رکعته مونځ کچرته څوک اوکړی نو دټولو جوړونو دپاره دا دوه رکعته صدقه کړئی.

(مُسلمؒ)

(وئیلے شی انسانی جسم کښے درے سوه شپیته[۳۶۰] جوړونه دی، چه کله انسان اودهٔ شی بیا پاخی نو دهغهٔ هرجوړ باندے یوه صدقه واجب کړئی اوس کچرته هغه صرف سبحان الله درے سوه شپیته (۳۶۰) ځله اووائی یا تسبیح او تحمید او تهلیل او تکبیر وغیره یوځلئ درے سوه شپیته (۳۶۰) ځله اولی نو د هرجوړ له طرفه به صدقه اداء کړے شی. یا کچرته چا د تسبیح او تحمید وغیره په ځائے د اشراق دوه رکعته نفل اوکړی نو هم د ټولو جوړونو نه به صدقه اوکړئی - والله اعلم.)

۵۴۱- وَعَنْ اُمِّ الْمُؤْمِنِيْنَ جُوَيْرِيَةَ بِنْتِ الْحَارِثِ رَضِیَ اللّٰهُ عَنْهَا اَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ خَرَجَ مِنْ عِنْدِهَا بُكْرَةً حِيْنَ صَلَّى الصُّبْحَ وَهِيَ فِيْ مَسْجِدِهَا ثُمَّ رَجَعَ بَعْدَ اَنْ اَضْحٰى وَهِيَ جَالِسَةٌ فَقَالَ: مَا زِلْتِ عَلَى الْحَالِ الَّتِيْ فَارَقْتُكِ عَلَيْهَا؟" قَالَتْ: نَعَمْ. فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "لَقَدْ قُلْتُ بَعْدَكِ اَرْبَعَ كَلِمَاتٍ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ لَوْ

۵۴۱- اُم المؤمنین حضرت جویریه بنت حارث رضی الله عنها فرمائی چه کله به نبی کریم صلی الله علیه وسلم دصبا په وخت د هغوئ نه دصبا مونځ د پاره تشریف وړلو نو هغه به دمانځه په ځلئ (مُصلّی) باندے ناسته وه او چه کله به نبی کریم صلی الله علیه وسلم د اشراق مونځ اوکړو واپس به ئے تشریف راوړو نو هغه به په خپله مُصلّی باندے ناسته وه. نو نبی کریم صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، چه ما تاسو لره په کوم حالت کښے ناسته پریښودلے وے، آیا

[1] "السلامی" بضم السین المهملة وبالام والمیم: المفصل!

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

وُزِنَتْ بِمَا قُلْتِ مُنْذُ الْيَوْمِ لَوَزَنَتْهُنَّ سُبْحَانَ اللّٰهِ وَبِحَمْدِهٖ عَدَدَ خَلْقِهٖ وَرِضَا نَفْسِهٖ وَزِنَةَ عَرْشِهٖ وَمِدَادَ كَلِمَاتِهٖ" رَوَاهُ مُسْلِمٌ ÷

وَفِيْ رِوَايَةٍ لَهٗ: سُبْحَانَ اللّٰهِ عَدَدَ خَلْقِهٖ سُبْحَانَ اللّٰهِ رِضَا نَفْسِهٖ، سُبْحَانَ اللّٰهِ زِنَةَ عَرْشِهٖ سُبْحَانَ اللّٰهِ مِدَادَ كَلِمَاتِهٖ وَفِيْ رِوَايَةٍ التِّرْمِذِيِّ: "اَلَا اُعَلِّمُكِ كَلِمَاتٍ تَقُوْلِيْنَهَا؟ سُبْحَانَ اللّٰهِ عَدَدَ خَلْقِهٖ سُبْحَانَ اللّٰهِ عَدَدَ خَلْقِهٖ، سُبْحَانَ اللّٰهِ عَدَدَ خَلْقِهٖ، سُبْحَانَ اللّٰهِ رِضَا نَفْسِهٖ سُبْحَانَ اللّٰهِ رِضَا نَفْسِهٖ، سُبْحَانَ اللّٰهِ زِنَةَ عَرْشِهٖ، سُبْحَانَ اللّٰهِ زِنَةَ عَرْشِهٖ، سُبْحَانَ اللّٰهِ مِدَادَ كَلِمَاتِهٖ، سُبْحَانَ اللّٰهِ مِدَادَ كَلِمَاتِهٖ، سُبْحَانَ اللّٰهِ مِدَادَ كَلِمَاتِهٖ÷

دهغه وخت نه تاسو هم داسې ناست یئ؟ هغې اودیئل، هُوْجي! نو نبي علیه الصلوٰة والسلام اوفرمائیل، چه ما ستاسو نه دتللو نه وروسته څلورڼ کلمات درڼ ځله دا اداء کړئ، څه چه کچرته ستاسو دنن وئیلې شود کلما توسره وزن کړې شي نو دهغې وزن به زیات وي (د کلما تومتن اوګورئ):

ترجمه:- دالله پاک پاکی، اودهغهٔ حمد، دهغهٔ د مخلوقاتو د شمیر برابر، دهغهٔ د رضئ مطابق اودهغهٔ د عرش د وزن برابر اود هغه د کلماتو مطابق بیانوم - (مُسلمٌ) او د مُسلم په یو بل روایت کښې مطابق هغه کلمات دادی: سبحان الله عدد خلقهٖ، سبحان الله رضا نفسهٖ، سبحان الله زنة عرشهٖ، سبحان الله مداد کلماتهٖ. او د ترمذی په روایت کښې داسې دی چه هغوئ اوفرمائیل، ولے تاسوته د وئیلو دپاره هغه کلمات نه زده کوم؟ بیا هغوئ دا مذکوره بالا کلمات درڼ درڼ ځله ذکر کړل (د مُسلم په اول روایت کښې صرف اوله کلمه کښې سبحان الله وبحمدهٖ دے. او د دویم روایت کښې د سبحان الله نه وروسته وبحمدهٖ نشته، بلکه سبحان الله د هرے کلمے په شروع کښې مذکور دے. او د ترمذی په روایت کښې کلمات د مُسلم د دویم روایت مطابق دی، لیکن دائے درڼ درڼ ځله مکرّر ذکر کړی دی، بهرحال درے واړه طریقې وسره لوستل افضل دی - ن)

۵۴۲- وَعَنْ اَبِيْ مُوْسَى الْاَشْعَرِيِّ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: مَثَلُ الَّذِيْ يَذْكُرُ رَبَّهٗ وَالَّذِيْ لَا يَذْكُرُهٗ مَثَلُ الْحَيِّ وَالْمَيِّتِ" رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ وَرَوَاهُ مُسْلِمٌ فَقَالَ: مَثَلُ الْبَيْتِ الَّذِيْ يُذْكَرُ اللّٰهُ فِيْهِ وَالْبَيْتِ الَّذِيْ لَا يُذْكَرُ اللّٰهُ فِيْهِ مَثَلُ الْحَيِّ وَالْمَيِّتِ.

۵۴۲- حضرت ابوموسیٰ اشعري رضی الله عنه روایت کوی، چه نبی کریم صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، چه د خپل رب په ذکر کښې مشغول او د خپل رب د ذکر نه د غافل مثال د ژوندی او د مړی دے. (ذاکر ژوندے دے غافل مړے) بُخاري او د مُسلمٌ په روایت کښې دادی، چه د هغه کور مثال کوم کښې چه دالله تعالیٰ ذکر کیږی، او کوم کور کښې چه دالله تعالیٰ ذکر نه کیږی، هغه د ژوندی او مړي پشان دے.

لـه "مداد کلماته"، بکسر المیم، من المدد وهو ما کثرت به الشئ وکلمات الله: کلامه القدیم المنزه عن اوصاف الکلام الحادث وهٰذا مجاز عن المبالغة فی الکثرة، والا فکلماته لا تعد ولا تحصیٰ ÷

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

۵۴۳- وَعَنْ اَبِیْ هُرَیْرَةَ رَضِیَ اللّٰهُ عَنْهُ اَنَّ رَسُوْلَ اللّٰهِ صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: "یَقُوْلُ اللّٰهُ تَعَالٰی اَنَا عِنْدَ ظَنِّ عَبْدِیْ بِیْ وَاَنَا مَعَهٗ اِذَا ذَکَرَنِیْ، فَاِنْ ذَکَرَنِیْ فِیْ نَفْسِهٖ ذَکَرْتُهٗ فِیْ نَفْسِیْ، وَاِنْ ذَکَرَنِیْ فِیْ مَلَاٍ ذَکَرْتُهٗ فِیْ مَلَاٍ خَیْرٍ مِّنْهُمْ" (مُتَّفَقٌ عَلَیْهِ)

۵۴۳- حضرت ابوهریره رضی الله عنه نه روایت دے- چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، چه الله تعالیٰ فرمائی، ځما تعلق د خپل بنده سره دهغهٔ ګمان مطابق چه هغه ځما متعلق ساتی اوچه کله هغه ما یادوی زهٔ هغهٔ سره یم کچرته هغه ما خپل زهٔ کښے یادوی- نو زهٔ هم هغه زهٔ کښے یادوم اوکچرته هغه ځما ذکر په مجمع (مجلس) کښے کوی نوزهٔ هم د هغهٔ ذکر داسے مجمع کښے کوم چه د هغهٔ د مجمع نه ډیرغوره وی یعنی د فرشتو مجمع. ن) (بُخَارِیٌّ وَمُسْلِمٌ)

۵۴۴- وَعَنْهُ قَالَ، قَالَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَسَلَّمَ: "سَبَقَ الْمُفَرِّدُوْنَ" قَالُوْا، وَمَا الْمُفَرِّدُوْنَ یَا رَسُوْلَ اللّٰهِ؟ قَالَ: "الذَّاکِرُوْنَ اللّٰهَ کَثِیْرًا وَالذَّاکِرَاتِ" رَوَاهُ مُسْلِمٌ

رُوِیَ: "الْمُفَرِّدُوْنَ" بِتَشْدِیْدِ الرَّاءِ وَتَخْفِیْفِهَا وَالْمَشْهُوْرُ الَّذِیْ قَالَهُ الْجَمْهُوْرُ التَّشْدِیْدُ ؛

۵۴۴- حضرت ابوهریره رضی الله عنه نه دا هم روایت دے- چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل؛ "مُفَرِّدُوْنَ" میدان اوګټلو. صحابه کرام موعرض اوکړو، یا رسول الله! دا مفرّدون څوک دے؟ نبی کریم صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، الله پاک لره زیات یادونکی سړی اوښځے! (مُسلمٌ) دامام نووی رحمة الله علیه په قول مفرّدون د راء تشدید اوتخفیف دواړو طریقو سره روایت کړے شوے دے. لیکن مشهور هغه دے کوم چه جمهور بیان کړے دے. یعنی تشدید سره.

۵۴۵- وَعَنْ جَابِرٍ رَضِیَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُوْلَ اللّٰهِ صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَسَلَّمَ یَقُوْلُ، "اَفْضَلُ الذِّکْرِ لَا اِلٰهَ اِلَّا اللّٰهُ" رَوَاهُ التِّرْمِذِیُّ وَقَالَ، حَدِیْثٌ حَسَنٌ ؛

۵۴۵- حضرت جابر رضی الله عنه نه روایت دے. چه ما د رسول الله صلی الله علیه وسلم نه دا فرمائیل آوریدلی دی، چه په اذکارو کښے افضل ذکر د لَا اله اِلّا الله دے (ترمذی روایت کړے دے اووئیلی ئے دی، دا حدیث حسن دے)

۵۴۶- وَعَنْ عَبْدِ اللّٰهِ بْنِ بُسْرٍ رَضِیَ اللّٰهُ عَنْهُ اَنَّ رَجُلًا قَالَ: یَا رَسُوْلَ اللّٰهِ اِنَّ شَرَآئِعَ الْاِسْلَامِ قَدْ کَثُرَتْ عَلَیَّ فَاَخْبِرْنِیْ بِشَیْءٍ اَتَشَبَّثُ بِهٖ[1] قَالَ: "لَا یَزَالُ

۵۴۶- حضرت عبدالله بن بسر رضی الله عنه وائی، چه یو سړی رسول الله صلی الله علیه وسلم ته عرض اوکړو یا رسول الله! دا اسلام احکام خو عمل د پاره ډیر دی مداومت (همیشه والی) د پاره ځانځاص تجویز ځما د پاره اوکړئ- نبی کریم صلی الله

[1] "اتشبث به" بفتح الفوقیة والمعجمة والموحدة وبالثاء المثلثة، ای اتعلق به وقوله صلی الله علیه وسلم "لایزال لسانك رطبا من ذکر الله" قال الطیبی: رطوبة اللسان عبارة عن سهولة جریانه کما ان یبسه عبارة عن ضده، ثم ان جریان اللسان عبارة عن مداومة الذکر فکانه صلی الله علیه وسلم قال دوام الذکر

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

لِسَانُكَ رَطْبًا مِنْ ذِكْرِ اللّٰهِ" رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَقَالَ: حَدِيْثٌ حَسَنٌ!

علیه وسلم اوفرمائیل، د الله ذکر سره هر وخت خپله ژبه لوند ه ساته (ترمذی دا روایت کړے دے، او وئیلی ئے دی، چه داحدیث حسن دے).

۵۴۷- وَعَنْ جَابِرٍ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: "مَنْ قَالَ: سُبْحَانَ اللّٰهِ وَبِحَمْدِهٖ غُرِسَتْ لَهٗ نَخْلَةٌ فِي الْجَنَّةِ" رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَقَالَ: حَدِيْثٌ حَسَنٌ!

۵۴۷- حضرت جابر رضی الله عنه نه روایت دے- چه نبی کریم صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، څوک چه یو ځل سبحان الله و بحمده وائی، هغهٔ د پاره جنت کښے یوه ونه د کجورے لګولے شی- (ترمذی روایت کړے دے او وئیلے ئے دی داحدیث حسن دے)

۵۴۸- وَعَنِ ابْنِ مَسْعُوْدٍ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَقِيْتُ اِبْرَاهِيْمَ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَيْلَةَ اُسْرِيَ بِيْ فَقَالَ: يَا مُحَمَّدُ أَقْرِئْ اُمَّتَكَ مِنِّي السَّلَامَ، وَاَخْبِرْهُمْ اَنَّ الْجَنَّةَ طَيِّبَةُ التُّرْبَةِ عَذْبَةُ الْمَآءِ، وَاَنَّهَا قِيْعَانٌ[1] وَاَنَّ غِرَاسَهَا: سُبْحَانَ اللّٰهِ وَالْحَمْدُ لِلّٰهِ وَلَآ اِلٰهَ اِلَّا اللّٰهُ وَاللّٰهُ اَكْبَرُ، رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَقَالَ: حَدِيْثٌ حَسَنٌ!

۵۴۸- حضرت عبد الله بن مسعود بیان کوی چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، چه شب معراج (د معراج شپه) کښے ځما ملاقات د حضرت ابراهیم علیه السلام سره اوشو نو وے فرمائیل، اے محمد! خپل اُمت ته ځما سلام اووایه، اوهغوئ ته اُووایه چه د جنت پاکه زمکه ده او د خوږ اوبو ځائے دے اوډیر فراخ اوهموار دے اود هغے وني (اوبوټي) سبحان الله، والحمد لله، اولا اله الا الله او الله اکبر دی- (ترمذی روایت کړے دے اووئیلی ئے دی، چه داحدیث حسن دے-)

۵۴۹- وَعَنْ اَبِي الدَّرْدَآءِ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ "اَلَا اُنَبِّئُكُمْ بِخَيْرِ اَعْمَالِكُمْ وَاَزْكَاهَا عِنْدَ مَلِيْكِكُمْ وَاَرْفَعِهَا فِيْ دَرَجَاتِكُمْ وَخَيْرٌ لَّكُمْ مِنْ اِنْفَاقِ الذَّهَبِ وَالْفِضَّةِ وَخَيْرٌ لَّكُمْ مِنْ اَنْ تَلْقَوْا عَدُوَّكُمْ فَتَضْرِبُوْا اَعْنَاقَهُمْ وَيَضْرِبُوْا اَعْنَاقَكُمْ؟" قَالُوْا: بَلٰى، قَالَ: ذِكْرُ اللّٰهِ تَعَالٰى" رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ، قَالَ الْحَاكِمُ اَبُوْ عَبْدِ اللّٰهِ: اِسْنَادُهٗ صَحِيْحٌ

۵۴۹- حضرت ابو درداء رضی الله عنه روایت کوی چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، چه ولے زهٔ تاسو لره ستاسو د بهترین اعمالو نه خبر نه کړم؟ چه ستاسو د رب په نزد ډیر پاکیزه دی اوچه ستاسو د پاره د درجاتو د بلندئ باعث دی. او ستاسو د پاره د سروزر او او سپینو زرو خرچ کولو نه بهتر دی او د دشمنانو قتلولو یا د هغوئ د لاسونو نه د قتلیدلو (یعنی د جهاد) د حالت نه هم عمده اوغوره دی؟ صحابه ؤ عرض اوکړو یا رسول الله ضرور اوفرمایئ! نبی کریم صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، هغه د الله تعالیٰ ذکر دے. (ترمذی

[1] "قیعان" جمع د قاع، وهو المکان الواسع، المستوی من الارض "والغراس" بکسر المعجمة: جمع غرس، وهو ما یستر فی الارض من البذر ونحوه.

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

۵۵۰- وَعَنْ سَعْدِ بْنِ اَبِیْ وَقَّاصٍ رَضِیَ اللّٰهُ عَنْهُ اَنَّهٗ دَخَلَ مَعَ رَسُوْلِ اللّٰهِ صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَسَلَّمَ عَلَی امْرَاَةٍ وَبَیْنَ یَدَیْهَا نَوًی اَوْ حَصًی، تُسَبِّحُ بِهٖ فَقَالَ: "اُخْبِرُكِ بِمَا هُوَ اَیْسَرُ عَلَیْكِ مِنْ هٰذَا - اَوْ اَفْضَلُ" فَقَالَ: "سُبْحَانَ اللّٰهِ عَدَدَ مَا خَلَقَ فِی السَّمَآءِ وَسُبْحَانَ اللّٰهِ عَدَدَ مَا خَلَقَ فِی الْاَرْضِ وَسُبْحَانَ اللّٰهِ عَدَدَ مَا بَیْنَ ذٰلِكَ، وَسُبْحَانَ اللّٰهِ عَدَدَ مَا هُوَ خَالِقٌ، وَاللّٰهُ اَكْبَرُ مِثْلَ ذٰلِكَ، وَالْحَمْدُ لِلّٰهِ مِثْلَ ذٰلِكَ، وَلَآ اِلٰهَ اِلَّا اللّٰهُ مِثْلَ ذٰلِكَ، وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ اِلَّا بِاللّٰهِ مِثْلَ ذٰلِكَ" رَوَاهُ التِّرْمِذِیُّ وَقَالَ: حَدِیْثٌ حَسَنٌ!

۵۵۰- حضرت سعد بن ابی وقاص رضی الله عنه وائی چه د رسول الله صلی الله علیه علی په ملګرتیا کښے د دۀ تیریدل په یوه بنځه باندے اوشول، چه هغے سره د (کجورے) هډوکی یا واړۀ واړۀ کانړی پراته وُو اوهغے به تسبیح وئیلو سره داشمارل نبی علیه السلام دے بنځے ته اوفرمائیل چه زۀ تاته د شمیر آسانه طریقه بنائیم - یائے اوفرمائیل، افضله طریقه هغه داچه دا لوله: سُبْحَانَ اللّٰهِ عَدَدَ مَا خَلَقَ فِی السَّمَآءِ الخ ترجمه:- "زۀ د الله تسبیح بیانوم د آسمانونو د مخلوق د تعداد موافق، زۀ د الله تسبیح بیانوم د زمکے د مخلوق د تعداد موافق. زۀ د الله تسبیح بیانوم د دواړو مینځ کښے د مخلوق د تعداد موافق، زۀ د الله تسبیح بیانوم د هغے تعداد موافق دکوم چه هغه خالق دے او الله اکبر هم دے سره یوځائے اولوله، او الحمد لله، او لا اله الا الله، و لاحول ولا قوة الا بالله، هم ددے په مثل اولوله. (ترمذی روایت کړے دے، او وئیلے دی، چه دا حدیث حسن دے)

۵۵۱- وَعَنْ اَبِیْ مُوْسٰی رَضِیَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ لِیْ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَسَلَّمَ: "اَلَا اَدُلُّكَ عَلٰی كَنْزٍ مِنْ كُنُوْزِ الْجَنَّةِ؟" فَقُلْتُ: بَلٰی یَا رَسُوْلَ اللّٰهِ" قَالَ: "لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ اِلَّا بِاللّٰهِ"

۵۵۱- حضرت ابوموسیٰ اشعری رضی الله عنه وائی، چه ماته رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، ولے زۀ تاله د جنت د خزانونه دیوے خزانے نه، نه خبروم؟ ماعرض اوکړو، ضرور مے خبر کړئ یا رسول الله! هغوئ اوفرمائیل، هغه: لاحول ولا قوة الا بالله: ده.

(مُتَّفَقٌ عَلَیْهِ) (بخاریؒ ومسلمؒ)

باب ۱۰۲

بَابُ ذِكْرِ اللّٰهِ قَائِمًا وَّقَاعِدًا وَّمُضْطَجِعًا وَّجُنُبًا وَّحَائِضًا اِلَّا الْقُرْاٰنَ فَلَا یَحِلُّ لِجُنُبٍ وَّلَا حَائِضٍ!

په ولاړه، ناسته د الله ذکر!

ف: دے باب کښے یو قرآنی آیت او دوۀ احادیث دی!

مصنفؒ باب اوکد تړلے دے، چه هغے کښے دا رنګ داودس او غسل (جنابت) حالت کښے دا رنګ په ایام حیض (دزنانه د ماهواریُ ورځے) کښے هم د الله ذکر جائز دے. لیکن د حیض والا بنځے د پاره او د غسل واجب کیدلو

book:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghans

Downloaded By: Afghan Salar Library

په حالت کښے قرآن مجید لوستل حرام دی -

(قرآنی آیت)

۴۴- قَالَ اللّٰهُ تَعَالٰی [1]: اِنَّ فِیْ خَلْقِ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ وَاخْتِلَافِ اللَّیْلِ وَالنَّهَارِ لَاٰیَاتٍ لِّاُولِی الْاَلْبَابِ [2] اَلَّذِیْنَ یَذْکُرُوْنَ اللّٰهَ قِیَامًا وَّقُعُوْدًا وَّعَلٰی جُنُوْبِهِمْ "

۴۴- بیشکه د آسمانونو او زمکے په پیدائش کښے او د شپے ورځے بدلیدلو را بدلیدلو کښے د هغه اهل عقل د پاره نښے او دلائل دی چه په ولاړه، ناسته، ملاسته هم الله یاد وی - (آل عمران پاره ۴)

(نبوی احادیث)

۵۵۲- وَعَنْ عَائِشَةَ رَضِیَ اللّٰهُ عَنْهَا قَالَتْ: کَانَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَسَلَّمَ یَذْکُرُ اللّٰهَ عَلٰی کُلِّ اَحْیَانِهٖ؛ (رَوَاهُ مُسْلِمٌ)

۵۵۲- اُمّ المؤمنین حضرت عائشه صدیقه رضی الله عنها وائی، چه رسول الله صلی الله علیه وسلم به هر وخت او هره لمحه د الله تعالیٰ ذکر کولو - (مُسلمٌ)

۵۵۳- وَعَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِیَ اللّٰهُ عَنْهُمَا عَنِ النَّبِیِّ صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: "لَوْ اَنَّ اَحَدَکُمْ اِذَا اَتٰی اَهْلَهٗ قَالَ: بِسْمِ اللّٰهِ اَللّٰهُمَّ جَنِّبْنَا الشَّیْطَانَ وَجَنِّبِ الشَّیْطَانَ مَا رَزَقْتَنَا فَقُضِیَ بَیْنَهُمَا وَلَدٌ لَمْ یَضُرَّهٗ [3] "

(مُتَّفَقٌ عَلَیْهِ)

۵۵۳- حضرت عبد الله بن عباس رضی الله عنهما بیان کوی چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، چه تاسو کښے څوک د وظیفهٔ زوجیت (نښځے سره د جماع کولو) نه مخکښے دا دُعا اولولی نو کچرته د دے فعل ثمره (نتیجه) اولاد وی نو هغه به د شیطان د شر او نقصان نه محفوظ پاتے شی. شیطان به هغهٔ ته ضرر او نه رسوی -

(ترجمهٔ دُعا): د الله په نوم! اے الله موږ د شیطانی اثراتو نه محفوظ اوساته او هغه هم د شیطانی اثراتو نه محفوظ اوساته دوارهٔ د شیطانی اثراتو نه محفوظ اوساته کوم چه تهٔ موږ ته راکوے - (بُخاریؒ و مُسلمؒ)

باب ۱۰۳

بَابُ مَا یَقُوْلُهٗ عِنْدَ نَوْمِهٖ وَاِسْتِیْقَاظِهٖ!

د خوب او راویښیدلو په وخت دُعا!

ف ۱:- دے باب کښے صرف یو حدیث (نبوی حدیث) دے -

۵۵۴- وَعَنْ حُذَیْفَةَ وَاَبِیْ ذَرٍّ رَضِیَ اللّٰهُ عَنْهُمَا قَالَا: کَانَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَسَلَّمَ اِذَا اٰوٰی اِلٰی فِرَاشِهٖ قَالَ: "بِاسْمِكَ اللّٰهُمَّ اَحْیَا وَاَمُوْتُ" وَاِذَا اسْتَیْقَظَ قَالَ: "اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ الَّذِیْ اَحْیَانَا بَعْدَ مَا

۵۵۴- حضرت حذیفه او جناب ابوذر غفاری رضی الله عنهما نه روایت دے، چه رسول الله صلی الله علیه وسلم به کله اُودهٔ کیدلو د پاره بستر ے ته تشریف راوړلو، نو دا کلمات دعائیه به ئے وئیل، چه "اے الله! ستا سو نوم سره څما ژوند او مرګ ترلے شوے دے" اوچه کله به د خوب نه

[1] سورة آل عمران آیة ۱۹۰ [2] "لاولی الالباب": ای ذوی العقول [3] "لم یضره": ای الشیطان

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

اَمَاتَنَا وَ اِلَيْهِ النُّشُوْرُ ؕ"
(رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ)

بیدار شو نو دا دُعا به ئے کوله- د تولو قسمونو تعریفونو مستحق الله دے، چاچه مونږ د مرګ د حالت (خوب) نه پس ژوندی را پاڅولو او بالاخر تلل هم دهغهٔ طرف ته دی - (بُخاریؒ)

باب ۱۰۴

بَابُ فَضْلِ حِلَقِ الذِّكْرِ وَالنَّدْبِ اِلٰى مُلَازَمَتِهَا وَالنَّهْيِ عَنْ مُفَارَقَتِهَا لِغَيْرِ عُذْرٍ !!

د ذِکر د مجلس فضیلت !!

ف :- دے باب کښے یو قرآنی آیت اوځلورٔ احادیث دی. د باب عنوان کښے داخبره بیان شوے ده چه د ذِکر مجالس سره همیشه متعلق اوسیدل مطلوب اومستحب دی. او بلاعذر دے نه لرے والے اوکناره کشی منع ده -

(قرآنی آیت)

۴۵ - قَالَ تَعَالٰى ؕ: "وَاصْبِرْ نَفْسَكَ مَعَ الَّذِيْنَ يَدْعُوْنَ رَبَّهُمْ بِالْغَدَاةِ وَالْعَشِيِّ ؕ يُرِيْدُوْنَ وَجْهَهٗ وَلَا تَعْدُ عَيْنَاكَ عَنْهُمْ".
(کهف / پاره ۱۵)

۴۵ - خپل ځان د هغه خلقو سره وا بسته کړه څوک چه صبا بیګاه دالله په عبادت کښے محض د هغهٔ د رضا طلبولو کښے مصروف اوسیږی او د دوئ نه خپل نظر مه کړځوه.

(نبوی احادیث)

۵۵۵ - وَعَنْ اَبِیْ هُرَيْرَةَ رَضِیَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ : قَالَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : "اِنَّ لِلّٰهِ تَعَالٰى مَلَآئِكَةً يَطُوْفُوْنَ فِی الطُّرُقِ يَلْتَمِسُوْنَ اَهْلَ الذِّكْرِ فَاِذَا وَجَدُوْا قَوْمًا يَّذْكُرُوْنَ اللّٰهَ عَزَّ وَجَلَّ تَنَادَوْا ؕ: هَلُمُّوْا اِلٰى حَاجَتِكُمْ فَيَحُفُّوْنَهُمْ ؕ بِاَجْنِحَتِهِمْ اِلَى السَّمَآءِ الدُّنْيَا فَيَسْاَلُهُمْ رَبُّهُمْ وَهُوَ اَعْلَمُ : مَا يَقُوْلُ عِبَادِیْ ؟ قَالَ : يَقُوْلُوْنَ يُسَبِّحُوْنَكَ ، وَ يُكَبِّرُوْنَكَ وَ يَحْمَدُوْنَكَ ، وَ يُمَجِّدُوْنَكَ ؕ : فَيَقُوْلُ : هَلْ رَاَوْنِیْ ؟ فَيَقُوْلُوْنَ : لَا وَاللّٰهِ مَا رَاَوْكَ فَيَقُوْلُ

۵۵۵ - حضرت ابوهریره رضی الله عنه نه روایت دے، چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، چه د الله پاک د فرشتو یو جماعت دے چه د الله پاک د ذکر کونکو په طلب کښے یوخوا بل خوا ګرځی اوکله چه هغوئ د ذکر الله کوم مجلس اوویني، نو هغوئ خپلو نورد ملګرو ته آواز کوی چه دلته راشئ ستاسو مقصد خو دلته دے. نو ټولے فرشتے هلته راشی. د خپلو وزرو سورے په ذاکرینو باندے اوکړی اودبږی دهغوئ دا سائبان د دُنیا د آسمان پورے بَره رسیدلے وی ! او بیا چه کله هغوئ خپل رب سره حاضرے شی نوهغوئ نه هغه تپوس کوی حال دا دے چه هغهٔ ته په غیر د بیان نه د مخکښے نه هرڅه معلوم

ؕ۱ سورة الکهف آیة ۲۸ ؕ۲ "بالغداة والعشی" ای طرفی النهار. "ولاتعد" : ای تصرف ! ؕ۳ "تنادوا" : ای نادی بعضهم بعضًا "هلمو" : ای تعالوا ؕ۴ "فیخفونهم" بفتح التحتیة وضم الحاء المهملة : ای یطوفون ویدورون حولهم ؕ۵ "ویمجدونك" : ای یعظمونك ،

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

كَيْفَ لَوْ رَأَوْنِيْ ؟ قَالَ : يَقُوْلُوْنَ لَوْ رَأَوْكَ كَانُوْا اَشَدَّ لَكَ عِبَادَةً ، وَ اَشَدَّ لَكَ تَمْجِيْدًا ، وَ اَكْثَرَ لَكَ تَسْبِيْحًا فَيَقُوْلُ : فَمَاذَا يَسْأَلُوْنَ ؟ قَالَ يَقُوْلُوْنَ يَسْأَلُوْنَكَ الْجَنَّةَ . قَالَ ، يَقُوْلُ : وَهَلْ رَأَوْهَا ؟ قَالَ ، يَقُوْلُوْنَ : لَا وَاللّٰهِ يَا رَبِّ مَا رَأَوْهَا قَالَ ، يَقُوْلُ ، فَكَيْفَ لَوْ رَأَوْهَا ؟ قَالَ : يَقُوْلُوْنَ : لَوْ اَنَّهُمْ رَأَوْهَا كَانُوْا اَشَدَّ عَلَيْهَا حِرْصًا ، وَاَشَدَّ لَهَا طَلَبًا وَاَعْظَمَ فِيْهَا رَغْبَةً . قَالَ : فَمِمَّ يَتَعَوَّذُوْنَ ؟ قَالَ يَتَعَوَّذُوْنَ مِنَ النَّارِ ، قَالَ : فَيَقُوْلُ وَهَلْ رَأَوْهَا قَالَ يَقُوْلُوْنَ : لَا وَاللّٰهِ مَا رَأَوْهَا . فَيَقُوْلُ : كَيْفَ لَوْ رَأَوْهَا ؟ قَالَ : يَقُوْلُوْنَ : لَوْ رَأَوْهَا كَانُوْا اَشَدَّ مِنْهَا فِرَارًا وَّ اَشَدَّ لَهَا مَخَافَةً . قَالَ : فَيَقُوْلُ : فَاُشْهِدُكُمْ اَنِّيْ قَدْ غَفَرْتُ لَهُمْ . قَالَ : يَقُوْلُ مَلَكٌ مِنَ الْمَلَائِكَةِ : فِيْهِمْ فُلَانٌ لَيْسَ مِنْهُمْ اِنَّمَا جَاءَ لِحَاجَةٍ قَالَ : هُمُ الْجُلَسَاءُ لَا يَشْقٰى بِهِمْ جَلِيْسُهُمْ "

(مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ)

وَفِيْ رِوَايَةٍ لِمُسْلِمٍ عَنْ اَبِيْ هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ : "اِنَّ لِلّٰهِ مَلَائِكَةً سَيَّارَةً [له] فُضُلًا يَتَتَبَّعُوْنَ مَجَالِسَ الذِّكْرِ ، فَاِذَا وَجَدُوْا مَجْلِسًا فِيْهِ ذِكْرٌ قَعَدُوْا مَعَهُمْ وَحَفَّ بَعْضُهُمْ بَعْضًا بِاَجْنِحَتِهِمْ حَتّٰى يَمْلَؤُوْا مَا بَيْنَهُمْ وَبَيْنَ السَّمَاءِ الدُّنْيَا ، فَاِذَا

وی اوښایئ ، څما بنده کانو څما باره کښے څه وئیل ؟ فرشتے به اووائی ، هغوئ تول ستاسو تسبیح اوستاسو تکبیر او ستاسو تعریف او ستا سوعظمت اولوئ بیانولوکښے مصروف وُو - الله تعالیٰ به هغوئ نه تپوس اوکړي چه کچرته هغوئ مالره اووینی نو دهغوئ به څه کیفیت وی؟ فرشتے به اووائی کچرته هغوئ تاسواووینی نوبیا به هغوئ ستاسو عبادت تسبیح ، او تکبیر اوحمد اوثناء نورهم زیات کوی - الله تعالیٰ به تپوس اوکړي هغوئ څما نه څه غواړي ؟ فرشتے به اووائی هغوئ ستاسو نه دجنت طلب کوی ! الله تعالیٰ به تپوس اوکړي ، ولے هغوئ جنت لیدلے دے ؟ فرشتے به اووائی ، نه - واللّٰه ! هغوئ نهٔ دے لیدلے ، الله تعالیٰ به اوفرمائی کچرته هغوئ جنت لیدلے وے . نو دهغوئ به څه حال وے ؟ فرشتے به اووائی ، کچرته هغوئ لیدلے وے نودهغوئ حرص به دے طلب اودے رغبت اود شوق تول حدونه تیرشی (مطلب داچه بیا به ئے دے خبرو کښے دنور شدّت مظاهره هم کولے) الله تعالیٰ به تپوس اوکړي اوهغوئ دکوم خبرے نه پناه غوښتله ؟ فرشتے به اووائی چه د دوزخ نه ئے پناه طلب کوله ، الله تعالیٰ به تپوس اوکړي هغوئ دوزخ لیدلے دے ؟ فرشتے به اووائی و اللّٰه ! بالکل ئے نهٔ دے لیدلے ! الله تعالیٰ به اوفرمائی کچرته هغوئ لیدلے وے نوبیا به دهغوئ کیفیت څهٔ وُو ؟ هغوئ به اووائی ، کچرته هغوئ دالیدلے وے ، نو هغے نه دلرے تښتیدلو اوهغے نه خوف زده کیدلو کښے به زیات شدّت راشی - او هغے نه بچ کیدلو کښے به سخت احتیاط کوی - هغوئ اوفرمائیل ، دغه وخت به الله تعالیٰ اوفرمائی ، تاسو گواه شئ ماددے اهل

له "ان الله ملائكة سيارة" بفتح المهملة وتشديد التحتية ، اى سياحين فى الارض ؛

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

تَفَرَّقُوْا عَرَجُوْا وَصَعِدُوْا اِلَى السَّمَآءِ فَيَسْأَلُهُمُ اللّٰهُ عَزَّوَجَلَّ وَهُوَ اَعْلَمُ مِنْ اَيْنَ جِئْتُمْ ؟ فَيَقُوْلُوْنَ جِئْنَا مِنْ عِنْدِ عِبَادٍ لَكَ فِي الْاَرْضِ : يُسَبِّحُوْنَكَ ، وَ يُكَبِّرُوْنَكَ ، وَ يُهَلِّلُوْنَكَ ، وَ يَحْمَدُوْنَكَ وَ يَسْأَلُوْنَكَ قَالَ : وَ مَاذَا يَسْئَلُوْنِيْ ؟ قَالُوْا : يَسْأَلُوْنَكَ جَنَّتَكَ . قَالَ : وَهَلْ رَاَوْا جَنَّتِيْ ؟ قَالُوْا : لَا اَيْ رَبِّ : قَالَ : فَكَيْفَ لَوْ رَاَوْا جَنَّتِيْ ؟ قَالُوْا : وَيَسْتَجِيْرُوْنَكَ قَالَ : وَ مِمَّ يَسْتَجِيْرُوْنِيْ ؟ قَالُوْا : مِنْ نَارِكَ يَا رَبِّ ! قَالَ وَهَلْ رَاَوْا نَارِيْ ؟ قَالُوْا : لَا ، قَالَ : فَكَيْفَ لَوْ رَاَوْا نَارِيْ ؟ قَالُوْا : وَيَسْتَغْفِرُوْنَكَ فَيَقُوْلُ : قَدْ غَفَرْتُ لَهُمْ وَاَعْطَيْتُهُمْ مَا سَاَلُوْا ، وَاَجَرْتُهُمْ مِمَّا اسْتَجَارُوْا قَالَ : يَقُوْلُوْنَ : رَبِّ فِيْهِمْ فُلَانٌ عَبْدٌ خَطَّآءٌ اِنَّمَا مَرَّ فَجَلَسَ مَعَهُمْ فَيَقُوْلُ : وَلَهُ غَفَرْتُ هُمُ الْقَوْمُ لَا يَشْقٰى بِهِمْ جَلِيْسُهُمْ"

مجلس ببښنه اوکړه - دے آورید لوسره به یوه فرشته تپوس اوکړي چه هغوئ کښے خو فلانکے سړے په ذاکرینو کښے شامل نۀ وُو - هغه خو د خپل بل کوم ضرورت دپاره راغلے وُو - (ولے د هغه مغفرت هم اوکړے شو) الله تعالیٰ به اوفرمائ دا داسے اهل مجلس دی چه د دوئ سړه ناسته کونکی هم درحمت نه نه محروم کیږی - (بُخاریؒ ومُسلمؒ)

او د مُسلم په یوروایت کښے چه د حضرت ابوهریره رضی الله عنه دا روایت دے ، چه نبی کریم صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل ، دا لله تعالیٰ خُنے داسے فرشتے دی چه په کرځید لو اوګشت کولو ماموره دی - هغوئ کرځی د داسے خلقو اوداسے مجلسونو طلب کوی - چه دا لله په یاداو ذکر کښے مشغول وی اوچه کله هغوئ ته دا مجلس ملاویږی نو هغوئ سړه کینی - فرشتے یوه بله سړه وزر ملاؤ کړی مجلس باندے سورے اوکړی ، د هغوئ کثرت سړه زمکے نه تر آسمانه پورے فضا ډکه په نظر راځی - چه کله ذکر کونکی فارغ شی ، منتشرشی نو فرشتے هم آسمان طرف ته پرواز اوکړی او هلته الله تعالیٰ د دوئ نه تپوس نه کوی حال دا دے ، چه هغه د مخکنی په هرڅه باندے عالم وی - الله تعالیٰ : دکوم ځائ نه راغلئ ؟ فرشتے : مونږ ستاسو د بندګانو نه راغلو چه ستاسو تسبیح ، ستاسو تکبیر ، ستاسو تهلیل اوستاسو حمد اوثناء کښے مشغول اوستاسو نه څه غوښتلو کښے مصروف وُو. الله تعالیٰ : هغوئ خُما نه څه غوښتل ؟ فرشتے :- هغوئ ستاسو نه ستاسو جنت غوښتلو - الله تعالیٰ :- ولے هغوئ خُما جنت لیدلے دے ؟ فرشتے :- نه اے ربه ! بالکل ئے نه دے لیدلے - الله تعالیٰ :- کچرته هغوئ خُما جنت اوویني نو بیا به څه حال وی ؟ فرشتے :- او هغوئ (د جنت سوال سړه) ستاسو نه د پناه طلب کونکی هم وُو - الله تعالیٰ :- هغوئ ما سړه د څه څیز نه پناه غوښتله ؟ فرشتے :- اے الله ! ستا د دوزخ نه - الله تعالیٰ :- ولے هغوئ خُما دوزخ لیدلے دے ؟ فرشتے :- نه - الله تعالیٰ :- کچرته هغوئ خُما دوزخ اوویني ، نوڅه کیفیت به وی ؟ فرشتے :- او هغوئ ستاسو نه د عفو او مغفرت هم طلب کولو - الله تعالیٰ :- ما هغوئ ته مغفرت اوکړو - څه ئے

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

چه غوښتل، هغه ے هم هغوئ ته ورکړل - دکوم نه چه ے پناه غوښتله، هغے نه ے پناه هم ورکړه - فرښتے :- اے الله! دے ذاکرینو کښے ستاسو یو ډیر کنهکار بنده هم شامل وُو - هغه هلته د خپل کوم یوکار د پاره تیریدلو چه مجلس ے اولیدلو کینا ست (ذکر فکر هیڅ ے اونکړل) - الله تعالیٰ :- ما هغه هم اوبښلو (خبره اصل کښے دا ده چه) دا قوم داسے دے چه د دوئ سړه (لږ وخت) ناسته کونکے هم محروم نه کړمځی (د رحمت لمن هغه راکیږی).

۵۵۶ - وَعَنْهُ وَعَنْ اَبِیْ سَعِیْدٍ رَضِیَ اللّٰهُ عَنْهُمَا قَالَا : قَالَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَسَلَّمَ : "لَا یَقْعُدُ قَوْمٌ یَذْکُرُوْنَ اللّٰهَ اِلَّا حَفَّتْهُمُ الْمَلَائِکَةُ وَغَشِیَتْهُمُ الرَّحْمَةُ [1] وَنَزَلَتْ عَلَیْهِمُ السَّکِیْنَةُ وَذَکَرَهُمُ اللّٰهُ فِیْمَنْ عِنْدَهٗ "(رَوَاهُ مُسْلِمٌ)

۵۵۶ - حضرت ابوهریره او حضرت ابوسعید رضی الله عنهما نه روایت دے. چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، هیڅ یوجماعت داسے نشته چه دالله په ذکر کښے مشغول وی لیکن داچه فرشتے هغوئ باندے خپلے وزرے غوړوی. د الله رحمت هغوئ په خپل غیږ کښے نیسی، سکینت اوطمانیت هغوئ باندے انعام کوی - او د الله پاک په مجلس کښے د دوئ تذکره الله تعالیٰ په خپله کوی - (مُسلمٌ)

۵۵۷ - وَعَنْ اَبِیْ وَاقِدٍ الْحَارِثِ بْنِ عَوْفٍ رَضِیَ اللّٰهُ عَنْهُ اَنَّ رَسُوْلَ اللّٰهِ صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَسَلَّمَ بَیْنَمَا هُوَ جَالِسٌ فِی الْمَسْجِدِ وَالنَّاسُ مَعَهٗ اِذْ اَقْبَلَ ثَلَاثَةُ نَفَرٍ فَاَقْبَلَ اثْنَانِ اِلٰی رَسُوْلِ اللّٰهِ صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَسَلَّمَ وَذَهَبَ وَاحِدٌ فَوَقَفَا عَلٰی رَسُوْلِ اللّٰهِ صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَسَلَّمَ فَاَمَّا اَحَدُهُمَا فَرَاٰی فُرْجَةً فِی الْحَلْقَةِ فَجَلَسَ فِیْهَا وَاَمَّا الْاٰخَرُ فَجَلَسَ خَلْفَهُمْ وَاَمَّا الثَّالِثُ فَاَدْبَرَ ذَاهِبًا - فَلَمَّا فَرَغَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَسَلَّمَ قَالَ : اَلَا اُخْبِرُکُمْ عَنِ النَّفَرِ الثَّلَاثَةِ اَمَّا اَحَدُهُمْ فَاٰوٰی اِلَی اللّٰهِ فَاٰوَاهُ اللّٰهُ وَاَمَّا الْاٰخَرُ فَاسْتَحْیٰی [2] فَاسْتَحْیَ اللّٰهُ مِنْهُ وَاَمَّا الْاٰخَرُ

۵۵۷ - حضرت ابوواقد حارث بن عوف رضی الله عنه نه روایت دے - چه یوځل رسول الله صلی الله علیه وسلم په مسجد کښے تشریف فرما وُو. کیرچاپیره ترینه د قربانیدونکو صحابه وُ حلقه جوړه شوے وه چه درے کسان راغلل، هغوئ کښے دوه تنه د رسول الله صلی الله علیه وسلم طرف ته راغلل، یو دلته راانغے - مجلس ته راارسیدلو سړه یوته په حلقهٔ مجلس کښے څه ځنځائش په نظر راغلے هغه هم هلته کینا ستلو دوئیم د حلقے نه ورووسته کینا ستلو او دریم خو هلته راغلے نه وُو. مخ ے اوګرځولو روان شو - چه کله رسول الله صلی الله علیه وسلم فارغ شو نو وے فرمائیل، چه د دے درے واړو راتلونکو کوم صورتِ حال جوړ شو هغه تاسو ته بیا نوم. یو خواهش اوکړو چه هغه د الله په پناه کښے راشی - الله پاک هغه دپاره په حلقه کښے ځنځائش پیدا کړو خپل رحمت کښے واخستلو

[1] "وغشیتهم الرحمة" : ای عمتهم - "والسکینة" : هی الحالة التی یطمئن بها القلب فیسکن عن المیل الی الشهوات وعن الرعب ! [2] "فاستحیٰ" ای من الحمة :

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

فَاَعْرَضَ فَاَعْرَضَ اللّٰهُ عَنْهُ"
(مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ)

دوهیم دے کښے شرم محسوس کړو چه حلقے ته ننوځی کینی - الله پاک دهغهٔ د شرم (لحاظ) اوساتلو - او درنیم پخپله مخ اړکړولو روان شو الله تعالیٰ هم هغهٔ نه اعراض اوکړو - (بُخَارِیٌّ وَمُسْلِمٌ)

۵۵۸ - وَعَنْ اَبِیْ سَعِیْدِ الْخُدْرِیِّ رَضِیَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ: خَرَجَ مُعَاوِیَةُ رَضِیَ اللّٰهُ عَنْهُ عَلٰی حَلْقَةٍ فِی الْمَسْجِدِ فَقَالَ مَا اَجْلَسَكُمْ ؟ قَالُوْا: جَلَسْنَا نَذْكُرُ اللّٰهَ قَالَ: آللّٰهِ مَا اَجْلَسَكُمْ اِلَّا ذَاكَ ؟ قَالُوْا مَا اَجْلَسَنَا اِلَّا ذَاكَ قَالَ اَمَا اِنِّیْ لَمْ اَسْتَحْلِفْكُمْ تُهْمَةً لَكُمْ وَمَا كَانَ اَحَدٌ بِمَنْزِلَتِیْ مِنْ رَسُوْلِ اللّٰهِ صَلَّی اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ اَقَلَّ حَدِيْثًا مِنِّیْ اِنَّ رَسُوْلَ اللّٰهِ صَلَّی اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ خَرَجَ عَلٰی حَلْقَةٍ مِنْ اَصْحَابِهٖ فَقَالَ: "مَا اَجْلَسَكُمْ" قَالُوْا جَلَسْنَا نَذْكُرُ اللّٰهَ وَنَحْمَدُهٗ عَلٰی مَا هَدَانَا لِلْاِسْلَامِ وَمَنَّ بِهٖ عَلَيْنَا. قَالَ "آللّٰهِ مَا اَجْلَسَكُمْ اِلَّا ذَاكَ؟" قَالُوْا آللّٰهِ مَا اَجْلَسَنَا اِلَّا ذَاكَ - قَالَ: "اَمَا اِنِّیْ لَمْ اَسْتَحْلِفْكُمْ تُهْمَةً لَكُمْ وَلٰكِنَّهٗ اَتَانِیْ جِبْرِيْلُ فَاَخْبَرَنِیْ اَنَّ اللّٰهَ يُبَاهِیْ بِكُمُ الْمَلَائِكَةَ"
(رَوَاهُ مُسْلِمٌ)

۵۵۸ - حضرت ابوسعید خدری رضی الله عنه وائی، چه یوځل حضرت امیر معاویه رضی الله عنه جومات کښے په یوه حلقه باندے تیرشو نو پتوس ئے اوکړو چه دځه مقصد دپاره تاسو خلق دلته ناست ئے ؟ خلقو اووئیل دالله د ذکر دپاره - هغوئ اووئیل، چه تاسو قسم کولے شئ، چه تاسو صرف دالله پاک ذکر د پاره ناست ئے ؟ بل کوم مقصد نشته - بیاهم دے حضرا توجواب داوُوچه مونږ ذکرالله دپاره ناست یو - بیا امیرمعاویه رضی الله عنه اووئیل، ما تاسو ته د الزام په بنا باندے قسم درنکړو - تاسو ته معلومه ده، چه (داحتیاط په بناء باندے) زهٔ د رسول الله صلی الله علیه وسلم داحادیثو کم روایت کونکو نه یو یم - یو ځل درسول الله صلی الله علیه وسلم تیریدل د خپلو صحابهٔ و په یوه حلقه باندے اوشول نو هغوئ تپوس اوکړو دا مجلس څهٔ دپاره تاسوجوړکړے دے ؟ هغوئ اووئیل مونږ دالله پاک ذکرکولو، داسلام هدایت بخښش کولو باندے د هغه تعریف اومونږ باندے چه کوم احسان کړے دے، د هغے شکرادا کولو دپاره ناست یو - هغه وخت رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، چه تاسو قسم کولو سره دا وئیلے شئ چه دے مقصد دپاره جمع شوی یئ ؟ هغوئ اووئیل، مونږ قسم خوروچه دے مقصد دپاره مونږ دلته ناست یو - هغه وخت رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، چه ما تاسوته قسم دالزام اوتهمت په بنا باندے نهٔ دے درکړے - خبره داده، چه اوس جبرئیل علیه السلام ماته راغے اوماته ئے اووئیل چه الله تعالیٰ ستاسو خلقو ذکر د فرشتو په مقابله کښے د فخر په طور باندے کوی - (مُسلمٌ)

باب ۱۰۵

بَابُ الذِّكْرِ عِنْدَ الصَّبَاحِ وَالْمَسَاءِ !! دصبا بیګاه اذکار

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

ف:- دے باب کښے پنځه قرآنی آیتونه او اوڅه احادیث دی.

(قرآنی آیتونه)

۴۶- قَالَ اللّٰهُ تَعَالٰی [1]: وَاذْكُرْ رَّبَّكَ فِيْ نَفْسِكَ تَضَرُّعًا وَّخِيْفَةً وَّدُوْنَ الْجَهْرِ مِنَ الْقَوْلِ بِالْغُدُوِّ وَالْاٰصَالِ وَلَا تَكُنْ مِّنَ الْغٰفِلِيْنَ" قَالَ اَهْلُ اللُّغَةِ "الْاٰصَالُ" جَمْعُ اَصِيْلٍ وَهُوَ مَا بَيْنَ الْعَصْرِ وَالْمَغْرِبِ.

۴۶- خپل رب خپل زړهٔ کښے عاجزئ او خشیت سره په ښکته آواز سره صبا بیګاه یاد کړه او غفلت کونکو نه مهٔ کیږه -
(اعراف/ پاره ۹)

د لفظ اصال، متعلق اهل لغت وائی، چه دا د "اصیل" جمع ده. او دا لفظ دمازیګر او ما نښام مینځ کښے د وخت معنیٰ ورکوی.

۴۷- وَقَالَ تَعَالٰی [2]: وَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ قَبْلَ طُلُوْعِ الشَّمْسِ وَقَبْلَ غُرُوْبِهَا"

۴۷- دخپل رب تسبیح او تحمید دنمر ختلو او نمر ډوبیدلو نه مخکښے کوه -
(طٰهٰ/ پاره ۱۶)

۴۸- وَقَالَ تَعَالٰی [3]: "وَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ بِالْعَشِيِّ وَالْاِبْكَارِ [4]" قَالَ اَهْلُ اللُّغَةِ: اَلْعَشِيُّ مَا بَيْنَ زَوَالِ الشَّمْسِ وَغُرُوْبِهَا".

۴۸- صبا بیګاه د خپل رب تسبیح او تحمید کوه - (مؤمن/ پاره ۲۴)

اهل لغت وائی چه د عشی نه مراد د زوال د شمس نه تر غروب شمس پورے وخت دے -

۴۹- وَقَالَ تَعَالٰی [5]: فِيْ بُيُوْتٍ اَذِنَ اللّٰهُ اَنْ تُرْفَعَ وَيُذْكَرَ فِيْهَا اسْمُهٗ يُسَبِّحُ لَهٗ فِيْهَا بِالْغُدُوِّ وَالْاٰصَالِ - رِجَالٌ لَّا تُلْهِيْهِمْ تِجَارَةٌ وَّلَا بَيْعٌ عَنْ ذِكْرِ اللّٰهِ" الاٰية،

۴۹- د کومو کورونو دا ادب کولو او په هغے کښے د هغه د نوم اخستلو چه الله تعالیٰ حکم ورکړے دے هلته ورتللو سره هغه خلق صبا بیګاه د هغه تسبیح بیانوی دا داسے خلق دی چه د دنیا لره کاروبار یا تجارت د الله پاک د ذکر نه نهٔ غافل کوی - (نور/ پاره ۱۸)

۵۰- وَقَالَ تَعَالٰی [6]: اِنَّا سَخَّرْنَا الْجِبَالَ مَعَهٗ يُسَبِّحْنَ بِالْعَشِيِّ وَالْاِشْرَاقِ [7]".

۵۰- مونږ غرونه د هغه پابند کړي دی، چه هغه سره صبا بیګاه تسبیح کوی -
(ص/ پاره ۲۳)

(نبوی احادیث)

۵۵۹- وَعَنْ اَبِيْ هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ "مَنْ قَالَ حِيْنَ يُصْبِحُ وَحِيْنَ يُمْسِيْ: سُبْحَانَ اللّٰهِ وَبِحَمْدِهٖ مِائَةَ مَرَّةٍ لَمْ يَاْتِ اَحَدٌ يَوْمَ الْقِيَامَةِ بِاَفْضَلَ مِمَّا جَاءَ بِهٖ اِلَّا اَحَدٌ قَالَ مِثْلَ مَا قَالَ اَوْ زَادَ" (رَوَاهُ مُسْلِمٌ)

۵۵۹- حضرت ابوهریره رضی الله عنه نه روایت دے - چه رسول الله صلی الله علیه وسلم او فرمائیل، چه کوم سړے صبا بیګاه "سبحان الله وبحمده" سل ځله ولولی نو د قیامت په ورځ به د دے سړي نه دهیڅا عمل بهتر نه وی. به غیر د هغے کس نه چا چه دا کلمات د هغه د شمیر برابر یا د هغه نه زیات وئیلے وی - (مسلمٌ)

---

[1] سورة الاعراف آیة ۲۰۵ [2] سورة طٰهٰ آیة ۱۳۰ [3] سورة غافر آیة ۵۵ [4] "بالعشی والابکار" ای اواخر النهار واوائله [5] سورة النور آیة ۳۶ [6] سورة ص آیة ۱۸ [7] "والاشراق": ای وقت اشراق الشمس؛

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

۵۶۰- وَعَنْهُ قَالَ: جَاءَ رَجُلٌ إِلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ، يَا رَسُوْلَ اللّٰهِ مَا لَقِيْتُ مِنْ عَقْرَبٍ لَدَغَتْنِيْ الْبَارِحَةَ[1] قَالَ: "أَمَا لَوْ قُلْتَ حِيْنَ أَمْسَيْتَ أَعُوْذُ بِكَلِمَاتِ اللّٰهِ التَّامَّاتِ مِنْ شَرِّ مَا خَلَقَ لَمْ تَضُرَّكَ"

(رَوَاهُ مُسْلِمٌ)

۵۶۰- حضرت ابوهریره رضی الله عنه نه دا روایت هم دے چه یو سړے د نبی کریم صلی الله علیه وسلم خدمت کښے حاضر شو وے وئیل یا رسول الله! ما ته د یو لړم چیچلو نه بیګا ئی شپه ډیر تکلیف وُو نبی کریم صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، که چرته د بیګاه په وخت تا دا کلمات وئیلے وے نو لړم به تا ته هیڅ ضرر نه وُو رسولے - د کلمات و ترجمه:- "زهٔ د الله پاک کلمات تامّه سره د هغهٔ په پناه کښے راځم د مخلوق د شر نه - (مُسلمٌ)

۵۶۱- وَعَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّهُ كَانَ يَقُوْلُ إِذَا أَصْبَحَ: "اَللّٰهُمَّ بِكَ أَصْبَحْنَا وَبِكَ أَمْسَيْنَا وَبِكَ نَحْيَا وَبِكَ نَمُوْتُ وَإِلَيْكَ النُّشُوْرُ" وَإِذَا أَمْسَى قَالَ: "اَللّٰهُمَّ بِكَ أَمْسَيْنَا، وَبِكَ نَحْيَا، وَبِكَ نَمُوْتُ وَإِلَيْكَ الْمَصِيْرُ[1]" رَوَاهُ أَبُوْدَاوُدَ، وَالتِّرْمِذِيُّ وَقَالَ: حَدِيْثٌ حَسَنٌ!

(ابوداؤد او ترمذی روایت کړے دے او وئیلی ئے دی، چه دا حدیث حسن دے)

۵۶۱- اوداهم د حضرت ابوهریره رضی الله عنه نه روایت دے - چه کله به نبی کریم صلی الله علیه وسلم صبا کړو، نو فرمائیل به ئے اے الله! مونږ ستاسو په سهارا صبا بیګاه کوو او ستاسو د نوم په برکت سره مونږ ژوندی اوسیږو اومړ کیږو سره ترغاړه کیږو. او واپس رجوع ستاسو طرف ته ده - اوچه کله به بیګاه کیدلو نو فرمائیل به ئے: (عربی عبارت متن کښے اوګورئ او ترجمه د برئ پشان ده)

۵۶۲- وَعَنْهُ أَنَّ أَبَا بَكْرٍ الصِّدِّيْقَ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ: يَا رَسُوْلَ اللّٰهِ! مُرْنِيْ بِكَلِمَاتٍ أَقُوْلُهُنَّ إِذَا أَصْبَحْتُ وَإِذَا أَمْسَيْتُ - قَالَ: "قُلِ: اَللّٰهُمَّ فَاطِرَ السَّمٰوٰتِ وَالْأَرْضِ[2]، عَالِمَ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ رَبَّ كُلِّ شَيْءٍ وَمَلِيْكَهُ أَشْهَدُ أَنْ لَّا إِلٰهَ إِلَّا أَنْتَ أَعُوْذُ بِكَ مِنْ شَرِّ نَفْسِيْ وَشَرِّ الشَّيْطَانِ وَشِرْكِهِ[3]" قَالَ: "قُلْهَا إِذَا أَصْبَحْتَ، وَإِذَا أَمْسَيْتَ، وَإِذَا أَخَذْتَ

۵۶۲- حضرت ابوهریره رضی الله عنه دا روایت هم کوی چه حضرت ابوبکر صدیق رضی الله عنه رسول الله صلی الله علیه وسلم ته عرض اوکړو چه ما ته داسے کلمات اوښایه چه صبا بیګاه ئے ورد اوکړځوم. نبی کریم صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، دا لوله: ترجمه:- اے الله! چه ته د زمکے اوآسمانونو پیدا کونکے ئے، د غیب اوشهادت عالم ئے، د هرشے رب اود هغهٔ مالک ئے - زهٔ ګواهی کوم، چه اله څوک هم نشته صرف ته ئے - زهٔ د خپل نفس د شرارتونو او د شیطان د شر او د هغهٔ د شرک مبتلاکولو نه تاسره پناه غواړم"- نبی کریم صلی الله علیه وسلم

---

[1] "البارحة": الليلة الماضية ؛ [1] "واليك المصير": اى المرجع [2] "فاطر السمٰوٰت والارض": اى خالقهما ومبدعهما " و مليكه": اى مالكه [3] "وشركه" بكسر الشين وسكون الراء: اى ما يدعو اليه

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

مَضْجَعَكَ" رَوَاهُ اَبُوْدَاوُدَ ، وَ التِّرْمِذِيُّ وَقَالَ: حَدِيْثٌ حَسَنٌ صَحِيْحٌ!

او فرمائیل ، چه دا کلمات صبا بیګاه او د خوب د پاره خپلے بسترے ته د تللو په په وخت لوله - (ابوداؤد او ترمذی روایت کړے دے او وئیلی ئے دی، چه دا حدیث حسن صحیح دے)

۵۶۳- وَعَنِ ابْنِ مَسْعُوْدٍ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ: كَانَ نَبِيُّ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ اِذَا اَمْسٰى قَالَ: "اَمْسَيْنَا وَ اَمْسَى الْمُلْكُ لِلّٰهِ وَالْحَمْدُ لِلّٰهِ، لَا اِلٰهَ اِلَّا اللّٰهُ وَحْدَهٗ لَا شَرِيْكَ لَهٗ" قَالَ الرَّاوِيْ: اُرَاهُ قَالَ فِيْهِنَّ: "لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ وَهُوَ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيْرٌ، رَبِّ اَسْئَلُكَ خَيْرَ مَا فِيْ هٰذِهِ اللَّيْلَةِ وَخَيْرَ مَا بَعْدَهَا وَ اَعُوْذُ بِكَ مِنْ شَرِّ مَا فِيْ هٰذِهِ اللَّيْلَةِ وَشَرِّ مَا بَعْدَهَا، رَبِّ اَعُوْذُ بِكَ مِنَ الْكَسَلِ وَسُوْءِ الْكِبَرِ، اَعُوْذُ بِكَ مِنْ عَذَابِ النَّارِ وَعَذَابٍ فِي الْقَبْرِ" وَاِذَا اَصْبَحَ قَالَ ذٰلِكَ اَيْضًا "اَصْبَحْنَا وَ اَصْبَحَ الْمُلْكُ لِلّٰهِ" (رَوَاهُ مُسْلِمٌ)

۵۶۳- حضرت عبد الله بن مسعود رضی الله عنه نه روایت دے- چه نبی کریم صلی الله علیه وسلم به کله بیګاه کولو نو دا کلمات به ئے وئیل: (ترجمه): مونږ او د الله پاک ټول ملک بیګاه کښے داخل شو (ټولو باندے د بیګانئ وخت راغلے) ټول قسم حمد او ثنا الله دپاره ده- الله نه سوا بل څوک معبود نشته، دهغهٔ څوک شریک نشته- راوی وائی، چه ځما خیال دے چه لاندے درج شوی کلمات هم ددے دُعا په ضمن کښے نبی صلی الله علیه وسلم ارشاد کړل- ملک دهغهٔ دے. او ټولو تعریفونو مستحق هم هغه دے. او هغه په هرځیز قادر دے. اے ربه! دے شپه کښے او دے نه وروسته چه کوم خیر دے، زهٔ تاسو نه دهغے سوال کوم او د دے شپے او دے نه وروسته چه کوم شر دے، هغے نه تاسره پناه غواړم- اے ربه! د سُستیا او بوډا والی د بدحالت نه تاسوسره پناه غواړم- تاسو سره د دوزخ او د قبر د عذاب نه هم پناه غواړم- اوچه کله به صبا کیدلو نو هم دا رنګ دُعا به ئے غوښتله او هغه وخت به ئے د (امسینا) په ځائے اصبحنا او اصبح الملك لله فرمائیلو- (مُسلمٌ)

۵۶۴- وَعَنْ عَبْدِ اللّٰهِ بْنِ خُبَيْبٍ "بِضَمِّ الْخَاءِ الْمُعْجَمَةِ" رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ لِيْ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "اِقْرَاْ قُلْ هُوَ اللّٰهُ اَحَدٌ وَالْمُعَوِّذَتَيْنِ[1] حِيْنَ تُمْسِيْ وَحِيْنَ تُصْبِحُ، ثَلَاثَ مَرَّاتٍ تَكْفِيْكَ مِنْ كُلِّ شَيْءٍ" رَوَاهُ اَبُوْدَاوُدَ وَ التِّرْمِذِيُّ وَقَالَ: حَدِيْثٌ حَسَنٌ صَحِيْحٌ!

۵۶۴- حضرت عبد الله بن خبیب رضی الله عنه وائی چه ماته رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، چه صبا بیګاه قل هو الله (پوره) او معوذتین، درے درے ځله لوله. دا د هرځیز نه ستا سو دپاره کافی کیږی (څه تکلیف څه ضرر به تاسو ته نهٔ رسیږی)

(ابوداؤد او ترمذی روایت کړے دے او وئیلی ئے دی، دا حدیث حسن صحیح دے)

[1] "المعوذتين" بكسر الواو، قل اعوذ برب الفلق، وقل اعوذ برب الناس!

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

۵۶۵ - وَعَنْ عُثْمَانَ بْنِ عَفَّانَ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "مَامِنْ عَبْدٍ يَقُوْلُ فِيْ صَبَاحِ كُلِّ يَوْمٍ وَّ مَسَاءِ كُلِّ لَيْلَةٍ: بِسْمِ اللّٰهِ الَّذِيْ لَايَضُرُّ مَعَ اسْمِهٖ شَيْءٌ فِي الْاَرْضِ وَلَا فِي السَّمَآءِ وَهُوَ السَّمِيْعُ الْعَلِيْمُ، ثَلَاثَ مَرَّاتٍ اِلَّا لَمْ يَضُرَّهٗ شَيْءٌ" رَوَاهُ اَبُوْدَاوٗدَ وَالتِّرْمِذِيُّ وَقَالَ: حَدِيْثٌ حَسَنٌ صَحِيْحٌ!

۵۶۵ - امیرالمؤمنین حضرت عثمان غنی رضی الله عنه فرمائی چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، چه څوک بنده داسې نشته چه د هرې وړځې صبا او د هرې وړځې په بیګاه کښې دا کلمات درې ځله اولولی لیکن داچه (د الله تعالیٰ حکم سره به) هغهٔ ته هیڅ څیز نقصان نه رسوی - (ترجمه): د الله پاک نوم سره (ما صبا او بیګاه کړو) چه د هغهٔ برکت سره د زمکې او آسمان هیڅ څیز ضرر نشی رسولے، اوهغه سمیع او علیم دے. (ابوداؤد او ترمذی روایت کړے دے او ویلی ئے دی داحدیث حسن صحیح دے) (ابن ماجه، ابوداؤد او ترمذی په خپلو کتابونو کښې دے حدیث سره داجز هم بیان کړے دے، چه د حضرت عثمان غنی رضی الله عنه څوئے آبان رضی الله عنه چه هغه ته د فالج څه بیماری رسیدلے وه دا روایت بیان کړو نو حاضرینو د تعجب په نظر سره هغهٔ ته اوکتل چه باوجود د دے دُعا د وِرد (وظیفه) کولونه په دے بیماریُ کښې ولے مبتلا دے؟ د حاضرینو د نظر مقصد باندے اورسید و ورے فرمائیل، ماته د تعجب په نظر ولے گورئ؟ حدیث خو په خپل ځائے صحیح دے. اوهم دارنګه دے، لیکن چونکه څُما په مقدّر کښې دا بیماری وه دده وجهے نه مایوه ورځُ دا دُعا او نهٔ لوستله اوهم هغه ورځُ ماته دا بیماری اولګیدله -(ن)

باب ۱۰۶

بَابُ مَا يَقُوْلُهٗ عِنْدَ النَّوْمِ! د اُودهٔ کیدلو په وخت دُعا کانے!

ف:- دے باب کښې یو قرآنی آیت او اوَوهٔ احادیث دی.

(قرآنی آیت)

۵۱ - قَالَ اللّٰهُ تَعَالٰى[1]: "اِنَّ فِيْ خَلْقِ السَّمٰوٰتِ وَ الْاَرْضِ وَاخْتِلَافِ اللَّيْلِ وَالنَّهَارِ لَاٰيٰتٍ لِّاُولِي الْاَلْبَابِ الَّذِيْنَ يَذْكُرُوْنَ اللّٰهَ قِيَامًا وَّقُعُوْدًا وَّعَلٰى جُنُوْبِهِمْ وَيَتَفَكَّرُوْنَ فِيْ خَلْقِ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ" الاٰية

۵۱ - بیشکه د آسمانونو او زمکے په پیدائش کښې او د ورځُے او شپے مخکښې وروسته راتللو کښې د عقل خاوندانو د پاره نښے دی، چه په ولاړه ناسته، ملاسته هرحال کښې الله یاد وی او د زمکے آسمانونو په پیدائش کښې غور فکر کوی - (آل عمران / پاره ۴)

(نبوی احادیث)

۵۶۶ - وَعَنْ حُذَيْفَةَ، وَ اَبِيْ ذَرٍّ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُمَا اَنَّ رَسُوْلَ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ

۵۶۶ - حضرت حذیفه او حضرت ابوذر غفاری رضی الله عنهما نه روایت دے. چه رسول الله صلی الله علیه وسلم به

[1] سورة آل عمران آية ۱۹۰

facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

إِذَا أَوَى إِلَى فِرَاشِهِ قَالَ: "بِاسْمِكَ اللّٰهُمَّ أَحْيَا وَ أَمُوْتُ"
(رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ)

کله خوب د پاره بسترے ته تشریف راوړلو نو فرمائیل به ئے: باسمك اللهم احیا وا موت. (اے الله! څما مړک او ژوند ستا سو نوم سره دے) (بخاریؒ)

٥٦٧- وَعَنْ عَلِيٍّ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُوْلَ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ لَهُ وَلِفَاطِمَةَ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُمَا: "إِذَا أَوَيْتُمَا إِلَى فِرَاشِكُمَا أَوْ إِذَا أَخَذْتُمَا مَضَاجِعَكُمَا فَكَبِّرَا ثَلَاثًا وَ ثَلَاثِيْنَ وَسَبِّحَا ثَلَاثًا وَ ثَلَاثِيْنَ وَاحْمَدَا ثَلَاثًا وَ ثَلَاثِيْنَ" وَفِيْ رِوَايَةٍ "التَّسْبِيْحُ أَرْبَعًا وَ ثَلَاثِيْنَ" وَفِيْ رِوَايَةٍ "التَّكْبِيْرُ أَرْبَعًا وَ ثَلَاثِيْنَ".
(مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ)

٥٦٧- امیرالمؤمنین حضرت علی رضی الله عنه فرمائی، چه رسول الله صلی الله علیه وسلم دۀ ته اوخیلے لخت څکرې بی فاطمے رضی الله عنهما ته اوفرمائیل، چه کله تاسو دواړه خوب د پاره خپلے بسترے ته راشئ یا ئے اوفرمائیل، چه کله تاسو خپل خوابکاه ته راشئ، نو ۳۳ ځله الله اکبر، ۳۳ ځله سبحان الله، او ۳۳ ځله الحمد لله اووایئ. په یو روایت کښے د سبحان الله تعداد ۳۴ ځله او په بل روایت کښے الله اکبر ۳۴ ځله مذکور دے. (بخاریؒ ومسلمؒ)

٥٦٨- وَعَنْ أَبِيْ هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ، قَالَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "إِذَا أَوَى أَحَدُكُمْ إِلَى فِرَاشِهِ فَلْيَنْفُضْ فِرَاشَهُ بِدَاخِلَةِ إِزَارِهِ[1] فَإِنَّهُ لَا يَدْرِيْ مَا خَلَفَهُ عَلَيْهِ ثُمَّ يَقُوْلُ: بِاسْمِكَ رَبِّيْ وَضَعْتُ جَنْبِيْ وَبِكَ أَرْفَعُهُ: إِنْ أَمْسَكْتَ نَفْسِيْ فَارْحَمْهَا وَإِنْ أَرْسَلْتَهَا فَاحْفَظْهَا بِمَا تَحْفَظُ بِهِ عِبَادَكَ الصَّالِحِيْنَ".
(مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ)

٥٦٨- حضرت ابوهریره رضی الله عنه نه روایت دے. چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، چه تاسو کښے څوک اودۀ کیدلو د پاره خپلے بسترے ته راشی، نو هغهٔ ته پکار دی، چه دلنګ په دننه حصه پلوځکی باندے بستره اوخنډی پته نشته چه ددۀ د تللو نه وروسته په بستره باندے څه شے پریوتلے وی بستره چه خنډی، نودا کلمات دے اووائی:
(ترجمه):- ستا سو په نوم اے څما ربه! زۀ په بستره باندے څملم اودے سره پاځم که چرته تهٔ څما روح قبض کړی نو په هغهٔ رحم اوکړه او کچرته هغه آزاد کړی (چه هغه نورهم ژوند تیرکړی) نو بیا د هغهٔ دلسے حفاظت اوکړه څرنګه چه د خپل غوره بندګانو نوحفاظت کوی. (بخاریؒ ومسلمؒ)

٥٦٩- وَعَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهَا أَنَّ رَسُوْلَ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ إِذَا أَخَذَ مَضْجَعَهُ نَفَثَ فِيْ يَدَيْهِ وَ قَرَأَ بِالْمُعَوِّذَاتِ. وَمَسَحَ بِهِمَا جَسَدَهُ مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ. وَفِيْ

٥٦٩- اُمّ المؤمنین حضرت عائشه صدیقه رضی الله عنها فرمائی چه رسول الله صلی الله علیه وسلم به کله خپلے بسترے ته تشریف راوړلو نو معوّذات به ئے لوستل لاسونو باندے به ئے پوک وهلو اوبیا به ئے لاسونه په بدن کړهول. او بخاري او مسلم په یو روایت

[1] داخلة الازار: طرفه الذی یلی الجسد. وقوله صلی الله علیه وسلم "ان امسکت نفسی": ای قبضت روحی.

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

رِوَايَةٍ لَّهُمَا ، اَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ اِذَا اَوٰى اِلٰى فِرَاشِهٖ كُلَّ لَيْلَةٍ جَمَعَ كَفَّيْهِ ، ثُمَّ نَفَثَ فِيْهِمَا فَقَرَاَ فِيْهِمَا : قُلْ هُوَ اللّٰهُ اَحَدٌ ، وَقُلْ اَعُوْذُ بِرَبِّ الْفَلَقِ ، وَقُلْ اَعُوْذُ بِرَبِّ النَّاسِ ، ثُمَّ مَسَحَ بِهِمَا مَا اسْتَطَاعَ مِنْ جَسَدِهٖ : يَبْدَاُ بِهِمَا عَلٰى رَاْسِهٖ وَ وَجْهِهٖ وَمَا اَقْبَلَ مِنْ جَسَدِهٖ يَفْعَلُ ذٰلِكَ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ ؛ مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ ؛

کښے داسے دی، چه هره شپه به ئے کله بسترے ته تشریف راوړو - نبی کریم صلی الله علیه وسلم به دواړه ورغوی ملاؤ کړل بیا به ئے قل هو الله، قل اعوذ برب الفلق، او قل اعوذ برب الناس اولوستل هغے باندے به ئے دم کولو. او بیا چه بدن ته به کوم کوم ځائے لاس رسیدلو لاس به ئے کړځولو شروع به ئے د سر او مخ نه کوله - او اول به ئے د بدن مخکنئ حصه باندے لاس کړځولو او درے ځل به ئے داسے کول -

(بخاریؒ ومسلمؒ)

اهلِ لغت د نفث معنیٰ داسے معمولی (سپک) پوکے بیان کړے ده چه هغے سره لږے نه آلوځی کوم سره چه لږے آلوځی، هغے ته په اُردو کښے تهتهکار (توکانړے) وائی -

۵۷۰ - وَعَنِ الْبَرَآءِ بْنِ عَازِبٍ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُمَا قَالَ: قَالَ لِيْ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: اِذَا اَتَيْتَ مَضْجَعَكَ فَتَوَضَّاْ وُضُوْءَكَ لِلصَّلٰوةِ ثُمَّ اضْطَجِعْ عَلٰى شِقِّكَ الْاَيْمَنِ وَقُلْ: اَللّٰهُمَّ اَسْلَمْتُ نَفْسِيْ اِلَيْكَ وَ وَجَّهْتُ وَجْهِيْ اِلَيْكَ ، وَ فَوَّضْتُ اَمْرِيْ اِلَيْكَ وَ اَلْجَاْتُ ظَهْرِيْ اِلَيْكَ رَغْبَةً وَ رَهْبَةً اِلَيْكَ لَا مَلْجَاَ وَ لَا مَنْجَا مِنْكَ اِلَّا اِلَيْكَ ، اٰمَنْتُ بِكِتَابِكَ الَّذِيْ اَنْزَلْتَ وَ بِنَبِيِّكَ الَّذِيْ اَرْسَلْتَ فَاِنْ مِّتَّ مِتَّ عَلَى الْفِطْرَةِ [1] وَ اجْعَلْهُنَّ اٰخِرَ مَا تَقُوْلُ "-

(مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ)

۵۷۰ - حضرت براء بن عازب رضی الله عنهما نه روایت دے - چه رسول الله صلی الله علیه وسلم ما ته اوفرمائیل، چه کله ته خپل خوابکاه ته تللو غواړے نو اول د مونځ پشان اودس اوکړه بیا پښے آړخ باندے څمله، دا لوله :-(ترجمه):- اے الله! ما خپل ځان ستا سو په سپارنه کښے درکړو. خپل مخ مے ستا سو طرف ته کړو خپل امور مے تا سو ته حواله کړل او ستا سو په حفاظت کښے راغلم خوشحالئ خوشحالئ سره اوویړے ویړے سره نه ستا سو نه چرته د تیښتے ځائے نه ستا سو نه چرته د بچ کیدلو ځائے شته - ماستا سو نازل کړے کتاب اوستا سو رالیږلے شوی نبی باندے ایمان راوړو - بیا کچرته تا سو دے شپه کښے مړۀ شوئ نو ستا سو دا مړ ک به په فطرت باندے وی. ستا سو دا دُعا دے ستا سو آخری کلام وی (یعنی دے نه وروسته بل څه خبره مکوه) (بخاریؒ ومسلمؒ)

۵۷۱ - وَعَنْ اَنَسٍ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ اَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ اِذَا اَوٰى اِلٰى فِرَاشِهٖ قَالَ : اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ الَّذِيْ اَطْعَمَنَا

۵۷۱ - حضرت انس بن مالک رضی الله عنه وائی، چه نبی کریم صلی الله علیه وسلم به کله خپلے بسترے ته تشریف راوړو نو فرمائیل به ئے : ترجمه : تول تعریفونه

[1] "الفطرة" الاسلام - [2] "واوانا" : ای جعل لنا ماوی و مسکنا نأوی الیه . "والمؤوی"

هوالله یکفی بعض الخلق شر بعض ویهیئ لهم المأوی .

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

وَسَقَانَا وَكَفَانَا وَاٰوَانَا[۱] فَكَمْ مِمَّنْ لَا كَافِيَ لَهٗ وَلَا مُؤْوِيَ" (رَوَاهُ مُسْلِمٌ)

هغه الله لره دی چا چه مونږ ته خوراک راکړو او څښاک ئے راکړو حمونږ کارونه ئے پوره کړل او مونږ ته ئے ځائے هم راکړو داسے ډیر خلق هم شته دے، چه نه دهغوئ کار پوره کړے شو اونه هغوئ ته څه ځائے ورکړے شو۔ (مُسلمؒ)

۵۷۲- وَعَنْ حُذَيْفَةَ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ اَنَّ رَسُوْلَ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ اِذَا اَرَادَ اَنْ يَرْقُدَ وَضَعَ يَدَهُ الْيُمْنٰى تَحْتَ خَدِّهٖ ثُمَّ يَقُوْلُ: "اَللّٰهُمَّ قِنِيْ عَذَابَكَ يَوْمَ تَبْعَثُ عِبَادَكَ" رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَقَالَ: حَدِيْثٌ حَسَنٌ وَرَوَاهُ اَبُوْدَاوٗدَ مِنْ رِوَايَةِ حَفْصَةَ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهَا، وَفِيْهِ اَنَّهٗ كَانَ يَقُوْلُهٗ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ ؛

۵۷۲- حضرت حذیفه رضی الله عنه وائی، چه رسول الله صلی الله علیه وسلم به کله اوده کیدلو نو بنے ورغوے به ئے خور دا شکی دلاندے کیښودو او بیا به ئے دا دُعا لوسټله: (ترجمه): اے الله! دهغے ورځے د عذاب نه مالره بچ اوساته په کومه ورځ چه ته خپل بندګان را پاڅوے (د حشر ورځ) ترمذی دا روایت کړے دے اوویلی ئے دی، دا حدیث حسن دے) اوابوداؤد په روایت د اُم المؤمنین حضرت حفصه رضی الله عنها دا بیان کړی دی، چه نبی کریم صلی الله علیه وسلم به دا دُعا درځے ځله لوسټله۔

بَابُ ۱۰۷
كِتَابُ الدَّعَوَاتِ ! د دُعا ګانو بیان

ف ۱: دے باب کښے ځلور قرآنی آیتونه او یوکم ډیرش احادیث دی۔

(قرآنی آیتونه)

۵۲- قَالَ اللّٰهُ تَعَالٰى[۱]: "وَقَالَ رَبُّكُمُ ادْعُوْنِيْٓ اَسْتَجِبْ لَكُمْ"۔

۵۲- ستاسو رب وئیلی دی، چه ما ته آواز کوئ۔ زهٔ به ستاسو آواز جواب درکوم۔ (مؤمن/پاره ۲۴)

۵۳- وَقَالَ تَعَالٰى[۲]: "اُدْعُوْا رَبَّكُمْ تَضَرُّعًا وَّخُفْيَةً اِنَّهٗ لَا يُحِبُّ الْمُعْتَدِيْنَ"۔

۵۳- عاجزئ سره او په پټه پټه خپل رب نه دُعا غواړئ، د حد نه وتونکی هغه نه خوښوی۔ (اعراف/پاره ۹)

۵۴- وَقَالَ تَعَالٰى[۳]: "وَاِذَا سَاَلَكَ عِبَادِيْ عَنِّيْ فَاِنِّيْ قَرِيْبٌ اُجِيْبُ دَعْوَةَ الدَّاعِ اِذَا دَعَانِ" الاٰية۔

۵۴- ځما بندګان چه ستا نه ځما متعلق پوښتنه کوی (هغوئ ته اووایه) چه زهٔ نزدے یم چه کله څوک ځما نه دُعا غواړی۔ نو زهٔ د هغهٔ دُعا قبلوم۔ (بقره/پاره ۲)

۵۵- وَقَالَ تَعَالٰى[۴]: "اَمَّنْ يُّجِيْبُ الْمُضْطَرَّ اِذَا دَعَاهُ وَيَكْشِفُ السُّوْٓءَ" الاٰية ؛

۵۵- دبے آرامه او پریشان انسان خبره څوک شته چه واوړی او دهغهٔ مصیبت لرے کړی۔ (نمل/پاره ۲۰)

(نبوي احادیث)

۵۷۳- وَعَنِ النُّعْمَانِ بْنِ بَشِيْرٍ

۵۷۳- حضرت نعمان بن بشیر رضی الله

[۱] سورة غافر اٰية ۶۰ [۲] سورة الاعراف اٰية ۵۵ [۳] سورة البقرة اٰية ۱۸۶ [۴] سورة النمل اٰية ۶۲

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

رَضِيَ اللهُ عَنْهُمَا عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ، "اَلدُّعَاءُ هُوَ الْعِبَادَةُ" رَوَاهُ اَبُوْدَاوُدَ وَالتِّرْمِذِيُّ وَقَالَ: حَدِيْثٌ حَسَنٌ صَحِيْحٌ!

عنه نه روایت دے - چه نبی کریم صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، دُعا بس عبادت دے. ابوداؤد او ترمذی روایت کړے دے، او ویلی ئے دی، چه داحدیث حسن صحیح دے)

۵۷۴- وَعَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللهُ عَنْهَا قَالَتْ: كَانَ رَسُوْلُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَسْتَحِبُّ الْجَوَامِعَ مِنَ الدُّعَاءِ وَيَدَعُ مَا سِوٰى ذٰلِكَ رَوَاهُ اَبُوْدَاوُدَ بِاِسْنَادٍ جَيِّدٍ:

۵۷۴- حضرت عائشه صدیقه رضی الله عنها فرمائی، چه رسول الله صلی الله علیه وسلم به جامع دُعاګانے خوښولے. دے نه علاوه دُعاګانے بهئے پریښودلے. (ابوداؤد غوره اسناد سره دا روایت کړے دے)

۵۷۵- وَعَنْ اَنَسٍ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ قَالَ: كَانَ اَكْثَرُ دُعَاءِ النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ، "اَللّٰهُمَّ اٰتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَفِي الْاٰخِرَةِ حَسَنَةً وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ" مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ. زَادَ مُسْلِمٌ فِي رِوَايَتِهِ قَالَ وَكَانَ اَنَسٌ اِذَا اَرَادَ اَنْ يَّدْعُوَ بِدَعْوَةٍ دَعَا بِهَا وَاِذَا اَرَادَ اَنْ يَّدْعُوَ بِدُعَاءٍ دَعَا بِهَا فِيْهِ

۵۷۵- حضرت انس بن مالک رضی الله عنه وائی، چه نبی کریم صلی الله علیه وسلم به اکثر دا دُعا: ربّنا اتنا الخ کوله (بُخاریؒ ومُسلمؒ) مُسلم په خپل روایت کښے دا اضافه کړے ده، چه حضرت انس رضی الله عنه به کله دُعا غوښتله، نو دا دُعا به ئے غوښتله یا به ئے بله کومه دُعا مطلوب وه نو بیا به ئے هم دا دُعا دهغے سره شاملوله.

۵۷۶- وَعَنِ ابْنِ مَسْعُوْدٍ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ اَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ يَقُوْلُ: "اَللّٰهُمَّ اِنِّيْ اَسْاَلُكَ الْهُدٰى وَالتُّقٰى، وَالْعَفَافَ وَالْغِنٰى" (رَوَاهُ مُسْلِمٌ)

۵۷۶- حضرت عبدالله بن مسعود رضی الله عنه نه روایت دے. چه رسول الله صلی الله علیه وسلم به دا دُعا کوله:
(ترجمه):- اے الله! زهٔ ستا سونه د هدایت، تقوٰی، پاکدامنئ، او د دُنیا نه دبے نیازئ سوال کوم. (مُسلمؒ)

۵۷۷- وَعَنْ طَارِقِ بْنِ اُشَيْمٍ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ قَالَ: كَانَ الرَّجُلُ اِذَا اَسْلَمَ عَلَّمَهُ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الصَّلٰوةَ ثُمَّ اَمَرَهُ اَنْ يَّدْعُوَ بِهٰؤُلَاءِ الْكَلِمَاتِ، "اَللّٰهُمَّ اغْفِرْلِيْ وَارْحَمْنِيْ وَاهْدِنِيْ وَعَافِنِيْ، وَارْزُقْنِيْ" رَوَاهُ مُسْلِمٌ، وَفِيْ رِوَايَةٍ لَهُ عَنْ طَارِقٍ اَنَّهُ سَمِعَ النَّبِيَّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَ

۵۷۷- حضرت طارق بن اُشَیم رضی الله عنه نه روایت دے، چه کله به څوک مسلمان شو نو رسول الله صلی الله علیه وسلم به هغهٔ ته مونځ زده کولو او بیا به ئے هغهٔ ته هدایت کولو چه دے کلما تو سره دُعا کوه. "ترجمه":- اے الله! ما ته مغفرت اوکړه. او رزق راکړه. (مُسلمؒ) دمُسلم په یو روایت کښے حضرت طارق رضی الله عنه نه داسے روایت دے، چه یو سړے راغے. رسول الله صلی الله علیه وسلم نه تپوس

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

اَتَاهُ رَجُلٌ فَقَالَ : يَا رَسُوْلَ اللّٰهِ كَيْفَ اَقُوْلُ حِيْنَ اَسْاَلُ رَبِّيْ ؟ قَالَ : " قُلْ : اَللّٰهُمَّ اغْفِرْلِيْ ، وَارْحَمْنِيْ وَعَافِنِيْ وَارْزُقْنِيْ ، فَاِنَّ هٰؤُلَاءِ تَجْمَعُ لَكَ دُنْيَاكَ وَاٰخِرَتَكَ "

اوکړو یا رسول الله ! چه کله زهٔ دخپل رب نه څه غواړم نو څرنګ اوغواړم نوما درسول الله صلی الله علیه وسلم نه دا فرمائیل واوریدل چه دا سے وایه : (ترجمه) :- اے خُدا ! ما ته ببښنه اوکړه ما باندے رحم اوکړه اوعافیت او رزق راکړه - داکلمات به ستا سو د پاره دُنیا او آخرت دواړه جمع کړي .

۵۷۸- وَعَنْ عَبْدِ اللّٰهِ بْنِ عَمْرِو بْنِ الْعَاصِ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُمَا قَالَ : قَالَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " اَللّٰهُمَّ مُصَرِّفَ الْقُلُوْبِ صَرِّفْ قُلُوْبَنَا عَلٰى طَاعَتِكَ "

(رَوَاهُ مُسْلِمٌ)

۵۷۸- حضرت عبدالله بن عمرو بن عاص رضی الله عنهما نه روایت دے، چه رسول الله صلی الله علیه وسلم دا دُعا اوغوښتله ، اے د زړونو ګرځونکیه خُدایه زهٔ خپل طاعت طرف ته اوګرځوه " .

(مُسلمؒ)

۵۷۹- وَعَنْ اَبِيْ هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ : تَعَوَّذُوْا بِاللّٰهِ مِنْ جَهْدِ الْبَلَاءِ [1] وَدَرَكِ الشَّقَاءِ وَسُوْءِ الْقَضَاءِ وَشَمَاتَةِ الْاَعْدَاءِ " مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ . وَفِيْ رِوَايَةٍ قَالَ : سُفْيَانُ : اَشُكُّ اَنِّيْ زِدْتُ وَاحِدَةً مِنْهَا :

حضرت ابوهریره رضی الله عنه نه روایت دے . چه نبی کریم صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل چه الله تعالیٰ نه په مشقت کښے دغورځیدلو، د بدبختئ نه د بچ کیدلو، د خراب تقدیر او د دشمنانو د طعن او تشنیع نه پناه غواړئ . (بُخاریؒ ومُسلمؒ) د راوی حدیث سفیانؒ دے شک یو بل روایت کښے بیان کړے شوی دی چه هغه وائی ، چه خُما شک دے چه دے روایت کښے ما د یو لفظ اضافه کړے دے ."

۵۸۰- وَعَنْهُ قَالَ : كَانَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُوْلُ : اَللّٰهُمَّ اَصْلِحْ لِيْ دِيْنِيَ الَّذِيْ هُوَ عِصْمَةُ اَمْرِيْ [2] وَاَصْلِحْ لِيْ دُنْيَايَ الَّتِيْ فِيْهَا مَعَاشِيْ ، وَاَصْلِحْ لِيْ اٰخِرَتِيَ الَّتِيْ فِيْهَا مَعَادِيْ وَاجْعَلِ الْحَيَاةَ زِيَادَةً لِيْ فِيْ كُلِّ خَيْرٍ ، وَاجْعَلِ الْمَوْتَ رَاحَةً لِيْ مِنْ كُلِّ شَرٍّ "

(رَوَاهُ مُسْلِمٌ)

۵۸۰- حضرت ابوهریره رضی الله عنه نه روایت دے - چه رسول الله صلی الله علیه وسلم به خپلے دُعا کښے دا فرمائیل، چه اے الله خُما د کارونو محافظ کوم چه خُما دین دے، هغه درست کړه - او خُما دا دُنیا چه د هغے تعلق خُما د زندګئ سره دے هغه هم صحیح کړه او خُما آخرت چرته چه خُما تلل دی، هغه ښه کړه اوهره نیکی اوخیر خُما د ژوند د پاره باعث د برکت اوګرځوه اوخُما مرګ خُما د پاره د هر ے

[1] "الجهد" بفتح الجیم وضمها ، المشقة . "والدرك" بفتح الدال والراء : الادراك واللحاق .
"والشقاء" الشدة والعسر" والشماتة" الفرح بحزن العدو [2] "الذی هو عصمة امری" : ای ما اعتصم به فی اموری - وقوله صلی الله علیه وسلم : "التی فیها معادی" ای مکان عودی او زمان اعادتی؛

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

بدئ نه د راحت باعث اوګرځوه۔ (مُسلمؒ)

۵۸۱- وَعَنْ عَلِيٍّ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ لِيْ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ، قُلْ: "اَللّٰهُمَّ اهْدِنِيْ وَسَدِّدْنِيْ" وَفِيْ رِوَايَةٍ: "اَللّٰهُمَّ اِنِّيْ اَسْأَلُكَ الْهُدٰى وَالسَّدَادَ" [۱]؛ رَوَاهُ مُسْلِمٌ ؛

۵۸۱- امیرالمؤمنین حضرت علی کرم الله وجهه فرمائی چه ما ته رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، دادُعا کوه: "اے الله! ما ته هدایت نصیب کړه. په نیغه لار ما قایم اولره." په یوبل روایت کښے نور الفاظ بیان کړے شوی دی، لیکن مفهوم دادے. (مُسلمؒ)

۵۸۲- وَعَنْ اَنَسٍ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ كَانَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُوْلُ: "اَللّٰهُمَّ اِنِّيْ اَعُوْذُ بِكَ مِنَ الْعَجَزِ وَالْكَسَلِ، وَالْجُبْنِ [۲] وَالْهَرَمِ وَالْبُخْلِ وَاَعُوْذُ بِكَ مِنْ عَذَابِ الْقَبْرِ وَاَعُوْذُ بِكَ مِنْ فِتْنَةِ الْمَحْيَا وَالْمَمَاتِ" وَفِيْ رِوَايَةٍ وَضَلَعِ الدَّيْنِ [۳] وَغَلَبَةِ الرِّجَالِ". رَوَاهُ مُسْلِمٌ ؛

۵۸۲- حضرت انس بن مالک رضی الله عنه نه روایت دے چه رسول الله صلی الله علیه وسلم به دا دُعا غوښتله: (ترجمه): اے الله! زهٔ ستا سو نه دعاجزکیدلو، او سُستئ او بزدلئ دارنګ دبوډاوالی او بُخل نه پناه غواړم او عذاب قبر دارنګ دمړګ او ژوند د فتنو نه هم په تا سوسره پناه غواړم. او په یوبل روایت کښے دقرض دشدّت او دخلقو حاوی (غالب) راتللو نه دپناه طلب مذکور دے. (مُسلمؒ)

۵۸۳- وَعَنْ اَبِيْ بَكْرٍ الصِّدِّيْقِ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ اَنَّهٗ قَالَ لِرَسُوْلِ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: عَلِّمْنِيْ دُعَآءً اَدْعُوْا بِهٖ فِيْ صَلَاتِيْ قَالَ: "قُلْ: اَللّٰهُمَّ اِنِّيْ ظَلَمْتُ نَفْسِيْ ظُلْمًا كَثِيْرًا، وَلَا يَغْفِرُ الذُّنُوْبَ اِلَّا اَنْتَ فَاغْفِرْلِيْ مَغْفِرَةً مِّنْ عِنْدِكَ وَارْحَمْنِيْ اِنَّكَ اَنْتَ الْغَفُوْرُ الرَّحِيْمُ" مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ. وَفِيْ رِوَايَةٍ: "وَفِيْ بَيْتِيْ" وَرُوِيَ: "ظُلْمًا كَثِيْرًا". وَرُوِيَ "كَبِيْرًا" بِالثَّآءِ الْمُثَلَّثَةِ وَبِالْبَآءِ الْمُوَحَّدَةِ، فَيَنْبَغِيْ اَنْ يُّجْمَعَ بَيْنَهُمَا فَيُقَالُ كَثِيْرًا كَبِيْرًا ؛

۵۸۳- امیرالمؤمنین حضرت ابوبکر الصدیق رضی الله عنه فرمائی چه ما رسول الله صلی الله علیه وسلم ته عرض اوکړو چه ما ته څه داسے دُعا اوښایه چه زهٔ هغه دمونځ په حالت کښے لولم نو نبی کریم صلی الله علیه وسلم دادُعا ارشاد کړه۔ (دا دُعا دمونځ په اخیره قعده کښے دسلام نه پس وئیلے شی) (ترجمه): اے الله! ما په خپل ځان ډیرظلم کړے دے۔ ګناه لره ستا سو نه سِوا بل څوک معاف کونکے نشته نو تا سو خپل خاص عنایت سره ځما ګناه معاف کړئ او په ما باندے رحم اوکړئ، چه ته غفور اورحیم ئے۔ (بُخاریؒ ومُسلمؒ) په یو روایت کښے د "صلاتی" په ځائے د "بَيْتِيْ" لفظ دے. (چه زهٔ په خپل کور کښے هغه دُعا وایم) په یو روایت کښے د

---

[۱] "السداد": الاستقامة والقصد فی الامر [۲] "الجبن" بضم الجیم وسکون الموحدة: الخوف والضعف. "والهرم" بفتحتین: الکبر [۳] "وضلع الدین" ای ثقل الدین وشدته. "د

"غلبة الرجال" بفتح الغین المعجمة واللام: ای واعوذ بك من ان اکون ظالمًا او مظلومًا ؛

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

"ظُلْمًا كَثِيْرًا" په ځائے "ظُلْمًا كَبِيْرًا" الفاظ راغلی دی - د دے وجهے نه دا وئیلے شوی دی چه دواړه روایتونه جمع کړے شی نو مناسب ده او عبارت دا سے اوئیلے شی "ظُلْمًا كَثِيْرًا كَبِيْرًا".

۵۸۴ - وَعَنْ اَبِیْ مُوْسٰی رَضِیَ اللّٰهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِیِّ صَلَّی اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ اَنَّهٗ كَانَ يَدْعُوْا بِهٰذَا الدُّعَآءِ: اَللّٰهُمَّ اغْفِرْلِیْ خَطِيْئَتِیْ وَجَهْلِیْ وَاِسْرَافِیْ فِیْ اَمْرِیْ، وَمَا اَنْتَ اَعْلَمُ بِهٖ مِنِّیْ: اَللّٰهُمَّ اغْفِرْلِیْ جِدِّیْ وَهَزْلِیْ، وَخَطَئِیْ وَعَمْدِیْ وَكُلُّ ذٰلِكَ عِنْدِیْ: اَللّٰهُمَّ اغْفِرْلِیْ مَا قَدَّمْتُ وَمَا اَخَّرْتُ وَمَا اَسْرَرْتُ وَمَا اَعْلَنْتُ وَمَا اَنْتَ اَعْلَمُ بِهٖ مِنِّیْ؛ اَنْتَ الْمُقَدِّمُ وَاَنْتَ الْمُؤَخِّرُ وَاَنْتَ عَلٰی كُلِّ شَیْءٍ قَدِيْرٌ" (مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ)

۵۸۴ - حضرت ابوموسیٰ اشعری رضی الله عنه نه روایت دے - چه رسول الله صلی الله علیه وسلم به دا دُعا غوښتله: ترجمه: اے الله! حُما لغزشونه او نادانئ په کار رونو کښے نا روا مشغولتیا دا رنګ هغه خطاګانے دکوم علم چه حُما په نسبت تاسو ته زیات دے، معاف کړه. اے الله! حُما هغه خبرے هم معاف کړه کوم چه ما سنجیدګئ (د زړهٔ او عقل نه) یا په طور د دل لګئ (ټوقو) سره کړے وی یا دانسته یا نا دانسته طور سره کړے وی او دا ټول کیفیات ما کښے موجود دی. اے الله! حُما مخکنی وروستونی، ښکاره، پټ ګناهونه او هغه خطاګانے دکوموعلم چه حُما په نسبت تاته زیات دے، معاف کړه - اول هم تهٔ ئے او آخرهم تهٔ ئے اوتهٔ په هرخیز باندے قادرئے - (بُخاریؒ ومُسلمؒ)

۵۸۵ - وَعَنْ عَآئِشَةَ رَضِیَ اللّٰهُ عَنْهَا اَنَّ النَّبِیَّ صَلَّی اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ يَقُوْلُ فِیْ دُعَآئِهٖ: "اَللّٰهُمَّ اِنِّیْ اَعُوْذُ بِكَ مِنْ شَرِّ مَا عَمِلْتُ وَمِنْ شَرِّ مَا لَمْ اَعْمَلْ" (رَوَاهُ مُسْلِمٌ)

۵۸۵ - اُم المؤمنین حضرت عائشه صدیقه رضی الله عنها فرمائی، چه نبی کریم صلی الله علیه وسلم به خپلو دُعاګانو کښے دا فرمائیل؛ (ترجمه): اے الله! زهٔ دخپل کرده اوناکرده اعمالو د شر نه ستاسو پناه غواړم. (مُسلمؒ)

۵۸۶ - وَعَنِ ابْنِ عُمَرَ رَضِیَ اللّٰهُ عَنْهُمَا قَالَ: كَانَ مِنْ دُعَآءِ رَسُوْلِ اللّٰهِ صَلَّی اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "اَللّٰهُمَّ اِنِّیْ اَعُوْذُ بِكَ مِنْ زَوَالِ نِعْمَتِكَ وَتَحَوُّلِ عَافِيَتِكَ وَفُجَاءَةِ نِقْمَتِكَ وَجَمِيْعِ سَخَطِكَ" (رَوَاهُ مُسْلِمٌ)

۵۸۶ - حضرت عبدالله بن عمر فاروق رضی الله عنه نه روایت دے، چه د رسول الله صلی الله علیه وسلم د دُعاګانو نه بعضے دُعاګانے داهم وے (ترجمه):- اے الله! ستاسو د نعمت د زوال او ستاسو د عافیت تللو نه او ناڅاپه تکلیف کښے د مبتلا کیدلو او ستاسو د هرقسم عذاب نه ستاسو پناه غواړم - (مُسلمؒ)

۵۸۷ - وَعَنْ زَيْدِ بْنِ اَرْقَمَ رَضِیَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ: كَانَ رَسُوْلُ

۵۸۷ - حضرت زید بن ارقم رضی الله عنه نه روایت دے - چه رسول الله صلی

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُوْلُ: "اَللّٰهُمَّ اِنِّيْ اَعُوْذُ بِكَ مِنَ الْعَجْزِ وَالْكَسَلِ وَالْبُخْلِ وَالْهَرَمِ وَعَذَابِ الْقَبْرِ: اَللّٰهُمَّ اٰتِ نَفْسِيْ تَقْوَاهَا وَزَكِّهَا اَنْتَ خَيْرُ مَنْ زَكَّاهَا اَنْتَ وَلِيُّهَا وَمَوْلَاهَا: اَللّٰهُمَّ اِنِّيْ اَعُوْذُ بِكَ مِنْ عِلْمٍ لَا يَنْفَعُ وَمِنْ قَلْبٍ لَا يَخْشَعُ وَمِنْ نَفْسٍ لَا تَشْبَعُ وَمِنْ دَعْوَةٍ لَا يُسْتَجَابُ لَهَا"

(رَوَاهُ مُسْلِمٌ)

الله علیه وسلم به دا دُعا غوښتله.

(ترجمه):- اے الله! زهٔ ستا سو سره دعاجز کیدلو، سُستئ، بُخل، بوډاوالی، اود قبر د عذاب نه پناه غواړم - اے الله! ځما نفس پرهیزکار اوکړځوه - اوهغه ډکندګئ (پلیتئ) نه پاک کړه ته یې پاکونکے غوره ذات ئے، د هغهٔ مولیٰ اوولی ته ئے - اے الله! تاسو سره دے فائدے علم نه ویږید ونکی زړهٔ اونه مړیږد ونکی نفس او نه قبلید ونکی دُعا نه پناه غواړم - (مُسلمؒ)

۵۸۸ - وَعَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللهُ عَنْهُمَا اَنَّ رَسُوْلَ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ يَقُوْلُ: "اَللّٰهُمَّ لَكَ اَسْلَمْتُ، وَبِكَ اٰمَنْتُ وَعَلَيْكَ تَوَكَّلْتُ وَاِلَيْكَ اَنَبْتُ[1] وَبِكَ خَاصَمْتُ، وَاِلَيْكَ حَاكَمْتُ فَاغْفِرْ لِيْ مَا قَدَّمْتُ وَمَا اَخَّرْتُ، وَمَا اَسْرَرْتُ وَمَا اَعْلَنْتُ اَنْتَ الْمُقَدِّمُ وَاَنْتَ الْمُؤَخِّرُ لَا اِلٰهَ اِلَّا اَنْتَ" زَادَ بَعْضُ الرُّوَاةِ: "وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ اِلَّا بِاللهِ" مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ

۵۸۸ - حضرت عبد الله بن عباس رضی الله عنه نه روایت دے - چه رسول الله صلی الله علیه وسلم به دا دُعا کوله:

(ترجمه):- اے الله! ما ستا سو اسلام قبول کړو، ما تا سو باندے ایمان راوړو، ما تاسو باندے اعتماد (تکیه) اوکړو، ما ستا سو طرف ته رجوع اوکړه، ما ستا سو په خاطر مقابله اوکړه - اوستا سو نه مے فیصله اوغوښتله. نو ځما مخکنی، وروستنی، پټ، ښکاره، ټپ، ګناهونه معاف کړه، دے دُعا کښے بعضے راویانو "لاحول ولاقوة الا بالله" الفاظ هم زیات کړی دی.

(بُخاریؒ و مُسلمؒ)

۵۸۹ - وَعَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللهُ عَنْهَا اَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ يَدْعُوْا بِهٰؤُلَاءِ الْكَلِمَاتِ: "اَللّٰهُمَّ اِنِّيْ اَعُوْذُ بِكَ مِنْ فِتْنَةِ النَّارِ وَعَذَابِ النَّارِ وَمِنْ شَرِّ الْغِنٰى وَالْفَقْرِ" رَوَاهُ اَبُوْدَاوُدَ وَالتِّرْمِذِيُّ وَقَالَ حَدِيْثٌ حَسَنٌ صَحِيْحٌ وَهٰذَا لَفْظُ اَبِيْ دَاوُدَ ؛

۵۸۹ - اُمّ المؤمنین حضرت عائشه صدیقه رضی الله عنها فرمائی چه رسول الله صلی الله علیه وسلم به دے کلما تو سره دُعا کوله: (ترجمه): اے الله! زهٔ تا سو سره د اُور د فتنے، د اُور د عذاب، او د مالدارئ او فقر د شرنه د پناه طلبګار یم - (ابوداؤد او ترمذی روایت کړے دے او وئیلے ئے دی، چه داحدیث حسن صحیح دے - د روایت الفاظ دا ابوداؤد دی)

۵۹۰ - وَعَنْ زِيَادِ بْنِ عِلَاقَةَ

۵۹۰ - حضرت زیاد بن علاقه دخپل تره قطبه بن مالک رضی الله عنه نه روایت

[1] "والیك انبت" ای رجعت فی جمیع اموری - وقوله صلی الله علیه وسلم "خاصمت" ای العدو - "وحاکمت" ای حکمت بما انزلت من الکتاب والوحی!

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

عَنْ عَمِّهِ وَهُوَ قُطْبَةُ بْنُ مَالِكٍ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ: كَانَ النَّبِيُّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُوْلُ: "اَللّٰهُمَّ اِنِّيْ اَعُوْذُ بِكَ مِنْ مُنْكَرَاتِ الْاَخْلَاقِ وَالْاَعْمَالِ وَالْاَهْوَاءِ" رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَقَالَ: حَدِيْثٌ حَسَنٌ!

کړے دے، چه نبی کریم صلی الله علیه وسلم به دا دُعا کوله، چه اے الله! زهٔ تاسوسره د خرابو اخلاقو، خرابو کارونو او د نفسانی خواهشاتو (ناخوښنه) نه پناه غواړم - (ترمذی) روایت کړے او ویلی ئے دی چه دا حدیث حسن دے)

۵۹۱- وَعَنْ شَكَلِ بْنِ حُمَيْدٍ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ: قُلْتُ يَا رَسُوْلَ اللّٰهِ عَلِّمْنِيْ دُعَاءً قَالَ: "قُلْ: اَللّٰهُمَّ اِنِّيْ اَعُوْذُ بِكَ مِنْ شَرِّ سَمْعِيْ وَمِنْ شَرِّ بَصَرِيْ وَمِنْ شَرِّ لِسَانِيْ، وَمِنْ شَرِّ قَلْبِيْ، وَمِنْ شَرِّ مَنِيِّيْ [1]" رَوَاهُ اَبُوْدَاوُدَ وَالتِّرْمِذِيُّ وَقَالَ: حَدِيْثٌ حَسَنٌ!

۵۹۱- حضرت شکل بن حمید رضی الله عنه وائی، چه ما رسول الله صلی الله علیه وسلم ته عرض اوکړو یا رسول الله! ما ته څه دُعا اوښائے. نو نبی کریم صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، دا دُعا کوه - (ترجمه): اے الله! زهٔ تاسوسره د سماعت اوبصارت اوژبے او زړهٔ او د مادهٔ حیات (یعنی د فرج) د شر اوخرابئ نه پناه غواړم - (ابوداؤد او ترمذی روایت کړے دے، او ویلی ئے دی، چه دا حدیث حسن دے)

۵۹۲- وَعَنْ اَنَسٍ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ اَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ يَقُوْلُ: "اَللّٰهُمَّ اِنِّيْ اَعُوْذُ بِكَ مِنَ الْبَرَصِ، وَالْجُنُوْنِ، وَالْجُذَامِ وَسَيِّئِ الْاَسْقَامِ" رَوَاهُ اَبُوْدَاوُدَ بِاِسْنَادٍ صَحِيْحٍ.

۵۹۲- حضرت انس بن مالک رضی الله عنه نه روایت دے چه رسول الله صلی الله علیه وسلم به دا دُعا کوله: (ترجمه): اے الله! زهٔ تاسوسره د برص، جنون، جذام اوخرابو بیمارو نه پناه غواړم". (ابوداؤد صحیح اسناد سره روایت کړے دے -)

۵۹۳- وَعَنْ اَبِيْ هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ: كَانَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُوْلُ: "اَللّٰهُمَّ اِنِّيْ اَعُوْذُ بِكَ مِنَ الْجُوْعِ فَاِنَّهُ بِئْسَ الضَّجِيْعُ، وَاَعُوْذُ بِكَ مِنَ الْخِيَانَةِ فَاِنَّهَا بِئْسَتِ الْبِطَانَةُ! رَوَاهُ اَبُوْدَاوُدَ بِاِسْنَادٍ صَحِيْحٍ!

۵۹۳- حضرت ابوهریره رضی الله عنه نه روایت دے، چه رسول الله صلی الله علیه وسلم دا دُعا غوښتله! (ترجمه): اے الله! زهٔ تاسوسره دلوږے نه پناه غواړم چه هغه ډیر خراب ملګرے دے. اوزهٔ تاسوسره د خیانت نه هم پناه غواړم چه هغه ډیر خراب (باطنی) اندرونی عادت دے - (ابوداؤد صحیح اسناد سره روایت کړے دے)

۵۹۴- وَعَنْ عَلِيٍّ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ اَنَّ مُكَاتَبًا جَاءَهُ فَقَالَ: اِنِّيْ عَجَزْتُ عَنْ كِتَابَتِيْ [2] فَاَعِنِّيْ قَالَ: اَلَا اُعَلِّمُكَ كَلِمَاتٍ عَلَّمَنِيْهِنَّ رَسُوْلُ

۵۹۴- امیرالمؤمنین حضرت علی کرم الله وجهه فرمائی، چه یو مکاتب غلام (څوک چه څه روپو کټلو مالک ته ورکولو سره آزادیږی) ما ته راغے، اوئے ویئیل،

"ومن شر منيي": اي فرجي! [2] "اني عجزت عن كتابتي": اي الدين اللازم لي بها.

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَوْ كَانَ عَلَيْكَ مِثْلُ جَبَلِ دَيْنًا أَدَّاهُ اللهُ عَنْكَ؟ قُلْ: "اَللّٰهُمَّ اكْفِنِي بِحَلَالِكَ عَنْ حَرَامِكَ وَأَغْنِنِي بِفَضْلِكَ عَمَّنْ سِوَاكَ"

رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَقَالَ: حَدِيثٌ حَسَنٌ.

چه زهٔ د رقم کتابت جمع کولو نه عاجز شوے یم تاسوځما سره څهٔ امداد اوکړئ. ماهغهٔ ته اووئیل، که ته غواړے، نو زهٔ به تاسو ته داسے کلمات زده کړم، چه ماته رسول الله صلی الله علیه وسلم تعلیم راکړے دے. تاسو باندے کچرته دغرهٔ برابر قرض دی نو الله تعالیٰ به دده کلمات توپه برکت سره هغه اداء کړی، دالوله:

(ترجمه):- اے الله! خپل حلال (مال) څما د پاره کافی اوکړځوه - د خپل حرام مال په مقابله کښے، او د خپل فضل او عنایت په ذریعه د ځان نه سوا د نورو نه ما بے نیازه اوبے پرواه اوکړځوه. (ترمذی روایت کړے دے او وئیلے دی، چه دا حدیث حسن دے).

۵۹۵- وَعَنْ عِمْرَانَ بْنِ الْحُصَيْنِ رَضِيَ اللهُ عَنْهُمَا أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَلَّمَ أَبَاهُ حُصَيْنًا كَلِمَتَيْنِ يَدْعُوْا بِهِمَا: "اَللّٰهُمَّ أَلْهِمْنِي رُشْدِي وَأَعِذْنِي مِنْ شَرِّ نَفْسِي" رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَقَالَ: حَدِيْثٌ حَسَنٌ.

۵۹۵- حضرت عمران بن حصین رضی الله عنهما نه روایت دے، چه رسول الله صلی الله علیه وسلم د هغهٔ والد حصین ته دوه کلمات زده کړل، هغه به د دغه کلماتو سره دعا کوله - اے الله! څما د هدایت خبره څما په زړهٔ کښے واچوه، او مالره څما د نفس د بدئ نه بچ اوساته. (ترمذی) او ترمذی وئیلی دی، دا حدیث حسن دے.

۵۹۶- وَعَنْ أَبِي الْفَضْلِ الْعَبَّاسِ بْنِ عَبْدِ الْمُطَّلِبِ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ قَالَ: قُلْتُ يَا رَسُوْلَ اللهِ عَلِّمْنِي شَيْئًا أَسْأَلُهُ اللهَ تَعَالَىٰ قَالَ: "سَلُوا اللهَ الْعَافِيَةَ" فَمَكَثْتُ أَيَّامًا ثُمَّ جِئْتُ فَقُلْتُ: يَا رَسُوْلَ اللهِ عَلِّمْنِي شَيْئًا أَسْأَلُهُ اللهَ تَعَالَىٰ قَالَ لِي: "يَا عَبَّاسُ يَا عَمَّ رَسُوْلِ اللهِ، سَلُوا اللهَ الْعَافِيَةَ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ" رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَقَالَ حَدِيْثٌ حَسَنٌ صَحِيْحٌ

۵۹۶- حضرت ابوالفضل عباس رضی الله عنه فرمائی، چه ما رسول الله صلی الله علیه وسلم ته عرض اوکړو یا رسول الله! ماته څه داسے کلمات اوښایه، چه زهٔ دالله پاک نه هغے سره سوال کوم. نبی کریم صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، د الله تعالیٰ نه عافیت غواړئ - زهٔ څه وخے پس بیا راغلم، اوے وئیل، یارسول الله! ماته څه څیز اوښایه چه زهٔ هغے سره د الله پاک نه طلب کوم - نبی کریم صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، اے عباس! اے د رسول الله صلی الله علیه وسلم تره! الله تعالیٰ نه د دنیا او آخرت عافیت غواړه. (ترمذی روایت کړے دے او وئیلے دی، دا حدیث حسن صحیح دے).

۵۹۷- وَعَنْ شَهْرِ بْنِ حَوْشَبٍ قَالَ: قُلْتُ لِأُمِّ سَلَمَةَ رَضِيَ اللهُ

۵۹۷- حضرت شهر بن حوشب رحمة الله علیه وائی، چه ما د بی بی اُمِّ سلمه نه

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

عَنْهَا، يَا اُمَّ الْمُؤْمِنِيْنَ مَا كَانَ اَكْثَرُ دُعَآءِ رَسُوْلِ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ اِذَا كَانَ عِنْدَكِ ؟ قَالَتْ : كَانَ اَكْثَرُ دُعَآئِهٖ " يَا مُقَلِّبَ الْقُلُوْبِ ثَبِّتْ قَلْبِيْ عَلٰى دِيْنِكَ " رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَ قَالَ: حَدِيْثٌ حَسَنٌ !

تپوس اوکړو، چه اے اُمّ المؤمنینؓ! دا اوفرمایئ، چه رسول الله صلی الله علیه وسلم به اکثر کومه دُعا کوله، چه کله به هغوئ تاسو سره تشریف فرما وُو. هغےؓ اوفرمائیل، دغه وخت به هغوئ دا دُعا کثرت سره وئیله. (ترجمه) : اے د زړونو اړوونکیه! څما زړهٔ په خپل دین باندے مضبوط کړه. (ترمذی روایت کړے دے، اووئیلی ئے دی دا حدیث حسن صحیح دے).

۵۹۸ - وَعَنْ اَبِي الدَّرْدَآءِ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ : قَالَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : كَانَ مِنْ دُعَآءِ دَاوٗدَ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : اَللّٰهُمَّ اِنِّيْ اَسْاَلُكَ حُبَّكَ وَحُبَّ مَنْ يُحِبُّكَ وَالْعَمَلَ الَّذِيْ يُبَلِّغُنِيْ حُبَّكَ : اَللّٰهُمَّ اجْعَلْ حُبَّكَ اَحَبَّ اِلَيَّ مِنْ نَفْسِيْ وَاَهْلِيْ، وَمِنَ الْمَآءِ الْبَارِدِ - رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَقَالَ: حَدِيْثٌ حَسَنٌ !

۵۹۸ - حضرت ابو درداء رضی الله عنه نه روایت دے - چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، چه د حضرت داؤد علیه السلام دُعا به داوه : (ترجمه) اے الله! زهٔ ستا سونه ستا سود محبت، او تاسو سره د محبت کونکو د محبت سوال کوم (چه راکړهٔ) او دا سے عمل طلب کوم چه ستا سو محبت تهٔ مالړه اورسوے - اے الله! تاسو خپل محبت څما د پاره د خپل ځان او خپل اهل وعیال، او د یخو اوبو د محبت نه زیات اوکړځوے - (ترمذی روایت کړے دے، او وئیلی ئے دی، دا حدیث حسن دے)

۵۹۹ - وَعَنْ اَنَسٍ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ : قَالَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ " اَلِظُّوْا بِيَا ذَا الْجَلَالِ وَالْاِكْرَامِ " رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَرَوَاهُ النَّسَآئِيُّ مِنْ رِوَايَةِ رَبِيْعَةَ بْنِ عَامِرِ الصَّحَابِيِّ قَالَ الْحَاكِمُ حَدِيْثٌ صَحِيْحُ الْاِسْنَادِ. اَلِظُّوْا "بِكَسْرِ اللَّامِ وَتَشْدِيْدِ الظَّآءِ الْمُعْجَمَةِ مَعْنَاهُ : اَلْزَمُوْا هٰذِهِ الدَّعْوَةَ وَاَكْثِرُوْا مِنْهَا ؛

۵۹۹ - حضرت انس بن مالک رضی الله عنه نه روایت دے - چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل : یا ذاالجلال والاکرام، کثرت سره وایئ - (ترمذی او نسائی د حضرت ربیعه بن عامر صحابی رضی الله عنه نه دا روایت بیان کړے دے، حاکم وئیلی دی، چه د حدیث اسناد صحیح دے! اَلِظُّوْا د لام زیر د ظآء شد سره د دے معنیٰ ده چه دا دُعا لازم اونیسئ او کثرت سره ئے وایئ!

۶۰۰ - وَعَنْ اَبِيْ اُمَامَةَ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ : دَعَا رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِدُعَآءٍ كَثِيْرٍ لَمْ نَحْفَظْ مِنْهُ شَيْئًا قُلْنَا، يَا رَسُوْلَ

۶۰۰ - حضرت ابوامامه رضی الله عنه نه روایت دے، چه رسول الله صلی الله علیه وسلم به دومره کثرت سره دُعا کانې کړلے، چه د هغولو یا د ډول به څمونږ د پاره کران وُو. نو مونږ نبی کریم صلی الله علیه وسلم ته عرض

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afgha

Downloaded By: Afghan Salar Library

اللّٰهِ دَعَوْتَ بِدُعَآءٍ كَثِيْرٍ لَمْ نَحْفَظْ مِنْهُ شَيْئًا فَقَالَ، "اَلَا اَدُلُّكُمْ عَلٰى مَا يَجْمَعُ ذٰلِكَ كُلَّهٗ؟ تَقُوْلُ: اَللّٰهُمَّ اِنِّيْ اَسْاَلُكَ مِنْ خَيْرِ مَا سَاَلَكَ مِنْهُ نَبِيُّكَ مُحَمَّدٌ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَ نَعُوْذُ بِكَ مِنْ شَرِّ مَا اسْتَعَاذَكَ مِنْهُ نَبِيُّكَ مُحَمَّدٌ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَاَنْتَ الْمُسْتَعَانُ وَعَلَيْكَ الْبَلَاغُ، وَلَاحَوْلَ وَلَاقُوَّةَ اِلَّا بِاللّٰهِ" رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَقَالَ حَدِيْثٌ حَسَنٌ!

اوکړو یا رسول الله! تاسو ډیرې دُعاګانې اوکړې لیکن مونږ هغه یاد نکړے شوے - نبی کریم صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، ولے زهٔ تاسو ته دا سے دُعا اونه ښایم چه دا تولے دُعاګانې پکښے وی؟ وا وُرئ دا وایئ: (ترجمه) :- اے الله! چه کوم خیر ستاسونه ستاسو نبی (محمد صلی الله علیه وسلم) غوښتلے دے، زهٔ هم ستاسونه هغه خیر (نیکی) طلب کوم. او دکوموخرابو خبرونه چه ستا نبی (محمد صلی الله علیه وسلم) ستاسونه پناه غوښتے ده، مونږ هم دهغے نه پناه طلب کړو او تهٔ مدد ګار ئے - درسولو ذمه واری هم ستاسوده. ګناه نه دمنع کیدلو او دنیکئ کولو طاقت د الله تعالیٰ په مدد سره حاصلیږی. (ترمذی روایت کړے دے او وئیلی ئے دی، چه دا حدیث حسن دے)

۶۰۱ - وَعَنِ ابْنِ مَسْعُوْدٍ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ: كَانَ مِنْ دُعَآءِ رَسُوْلِ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: اَللّٰهُمَّ اِنِّيْ اَسْاَلُكَ مُوْجِبَاتِ رَحْمَتِكَ لـه وَعَزَآئِمَ مَغْفِرَتِكَ وَ السَّلَامَةَ مِنْ كُلِّ اِثْمٍ، وَالْغَنِيْمَةَ مِنْ كُلِّ بِرٍّ وَالْفَوْزَ بِالْجَنَّةِ، وَ النَّجَاةَ مِنَ النَّارِ" رَوَاهُ الْحَاكِمُ اَبُوْعَبْدِ اللّٰهِ وَقَالَ حَدِيْثٌ صَحِيْحٌ عَلٰى شَرْطِ مُسْلِمٍ ۞

۶۰۱ - حضرت عبد الله بن مسعود رضی الله عنه نه روایت دے - چه د رسول الله صلی الله علیه وسلم د دُعاګانو نه به یوه دُعا داهم وه - (ترجمه) : اے الله! زهٔ ستاسونه ستا د رحمت اسباب، ستا د مغفرت ذرائع، هر ډول ګناه نه بچاؤ، دهر نیکئ نه حصه. د جنت کامیابی او د دوزخ نه نجات طلب کوم - (حاکم ابوعبد الله روایت کړے دے، او وئیلی ئے دی، چه دا حدیث صحیح دے د مُسلم د شرط موافق)

باب ۱۰۸

بَابُ فَضْلِ الدُّعَآءِ بِظَهْرِ الْغَيْبِ !! پښې شا دُعاء !!

ف :- دے باب کښے درے قرآنی آیتونه او دلوه احادیث دی -

(قرآنی آیتونه)

۵۶ - قَالَ تَعَالٰى ـه: "وَالَّذِيْنَ جَآءُوْا مِنْ بَعْدِهِمْ يَقُوْلُوْنَ: رَبَّنَا اغْفِرْ لَنَا وَلِاِخْوَانِنَا الَّذِيْنَ سَبَقُوْنَا بِالْاِيْمَانِ" -

۵۶ - هغه خلق کوم چه د دوئ په حق کښے دا دُعا کوی: اے حُمونږه ربه! مونږ اوبښه او حُمونږ هغه ورونه هم اوبښه کومو چه حُمونږ نه مخکښے ایمان راوړے دے - (حشر، پاره ۲۸)

۵۷ - وَقَالَ تَعَالٰى ـه: وَاسْتَغْفِرْ

۵۷ - د خپلو ګناهونو معافی هم او غواړئ

Facebook: https://www.facebook.com/groups/... Telegram: https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

لِذَنْبِكَ وَلِلْمُؤْمِنِيْنَ وَالْمُؤْمِنَاتِ".

او مؤمنانو سړو او مؤمنانو ښځو دپاره هم مغفرت اوغواړئ. (محمد/پاره ۲۶)

۵۸- وَقَالَ تَعَالٰى لَه: "اِخْبَارًا عَنْ اِبْرَاهِيْمَ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ "رَبَّنَا اغْفِرْ لِيْ وَلِوَالِدَيَّ وَلِلْمُؤْمِنِيْنَ يَوْمَ يَقُوْمُ الْحِسَابُ". (نبوی احادیث)

۵۸- (په حواله د دُعاء ابراهیم علیه السلام) "اے حُمونږ ربه! حُما مور پلار او مؤمنانو ته د قیامت په ورځ مغفرت اوکړه."
(ابراهیم/پاره ۱۳)

۶۰۲- وَعَنْ اَبِي الدَّرْدَآءِ رض اَنَّهٗ سَمِعَ رَسُوْلَ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُوْلُ: "مَا مِنْ عَبْدٍ مُسْلِمٍ يَدْعُوْ لِاَخِيْهِ لَه بِظَهْرِ الْغَيْبِ اِلَّا قَالَ الْمَلَكُ: وَلَكَ بِمِثْلٍ"
(رَوَاهُ مُسْلِمٌ)

۶۰۲- حضرت ابودرداء رضی الله عنه وائی چه ما د رسول الله صلی الله علیه وسلم نه دا فرمائیل واوریدل، چه کوم یو مسلمان دخپل مسلمان ورور د پاره پشی شا دُعا کوی، د هغهٔ په دُعا باندے فرشتے وائی، دا دُعا دے ستا د پاره هم د هغهٔ پشان قبوله وی. (مُسلمؒ)

۶۰۳- وَعَنْهُ اَنَّ رَسُوْلَ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ يَقُوْلُ: "دَعْوَةُ الْمَرْءِ الْمُسْلِمِ لِاَخِيْهِ بِظَهْرِ الْغَيْبِ مُسْتَجَابَةٌ: عِنْدَ رَاْسِهٖ مَلَكٌ مُوَكَّلٌ كُلَّمَا دَعَا لِاَخِيْهِ بِخَيْرٍ قَالَ الْمَلَكُ الْمُوَكَّلُ بِهٖ: اٰمِيْنَ وَلَكَ بِمِثْلٍ"
(رَوَاهُ مُسْلِمٌ)

۶۰۳- دا روایت هم حضرت ابو درداء رضی الله عنه نه منقول دے، چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، "دخپل مسلمان ورور د پاره پشی شا دُعا مقبول وی، د هغهٔ سر ته نزدے چه کومه فرشته مقرره ده، چه کله هم څوک خپل مسلمان ورور د پاره د خیر دُعا کوی نو هغه مؤکل (مقرر) فرشته دے دُعا باندے آمین وائی، او وائی، چه ستا د پاره هم دا نیکی ده. (مُسلمؒ)

بَابٌ

بَابُ مَسَآئِلَ مِنَ الدُّعَآءِ: د دُعا متعلقات

ف:- دا باب اوّوهٔ احادیثو باندے مشتمل دے.

د یو عاجز د هغه نه برتر (قوی) نه څه غوښتل او غوښتلو سره د علاجزئ اظهار کولو ته دُعا وئیلے شی. د هر دور او هر زمانے د علماؤ کرامو دے خبره باندے اتفاق دے. چه دُعا غوښتل مستحب دی. قرآن او حدیث کښے بے شماره آیتونه او احادیث د دے دلیل دے. د دے نه علاوه قول انبیاء علیهم السلام هم همیشه د دُعا طلب کونکی پاتے شوی دی. بلکه د بعضے احادیثو نه خو دا هم معلومیږی چه کچرته څوک دُعا نهٔ غواړی نو الله په دے باندے ناراض کیږی. دُعا د بندگئ د اظهار علامه ده.

د دُعا مؤثر کیدلو او د دے خلاصهٔ عبادت کیدلو خبر په احادیثو کښے

له "لاخیه": ای فی الاسلام. د قوله صلی الله علیه وسلم: "بظهر الغیب" ای فی غیبة المدعو له وفی سره وقوله: "ولك بمثل" ای مثل ما دعوت به.

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansala

Downloaded By: Afghan Salar Library

مومذکوردے، اوداحادیثو ذخیرے نه دامّت عالمانو د "آداب دُعا" عنوان سره یې آداب مرتب کړی دی. اختصار سره دهغے نه څنے اهم اوضروری اُمور دادی: د دُعا اول اوآخر کښے حمد اوثناء سره درُود شریف وئیل، دُعا صرف د الله نه غوښتل، پاک اواودس کښے کیدل، عاجزئ اوانکساری سره دُعا کول، د ګناه اعتراف کولو سره دُعا کول، د ممنوعاتو او محرماتو نه پرهیز کول، نبی کریم صلی الله علیه وسلم نه د ثابت شوو دُعاګانو اختیارول، هر دُعا کم نه کم درے ځله غوښتل. انبیائے کرام اواولیاء الله د الله تعالیٰ په بارګاه کښے وسیله کرځولو سره دُعاء کول، اسماء حُسنیٰ سره دُعا کول، دُعا دپاره دوامره لاسونه تراوږو پورے اوچتولو سره دُعا کول، د دُعا په وخت آسمان طرف ته کتل، دُعا کښے خپل مور پلار اودوستان اوعام مسلمانان شریکول وغیره وغیره.

(نبوی احادیث)

۶۰۴- عَنْ اُسَامَةَ بْنِ زَيْدٍ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُمَا قَالَ، قَالَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "مَنْ صُنِعَ اِلَيْهِ مَعْرُوْفٌ فَقَالَ لِفَاعِلِهٖ جَزَاكَ اللّٰهُ خَيْرًا فَقَدْ اَبْلَغَ فِي الثَّنَآءِ[1]" رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَ قَالَ: حَدِيْثٌ حَسَنٌ صَحِيْحٌ ۞

۶۰۴- حضرت اسامه بن زید رضی الله عنهما نه روایت دے. چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، چه څوک ترته چاسره څه نیکی اوښیګړه اوکړے شوه اوهغه د نیکی کونکی په حق کښے "جزاك الله خیرا" (الله تعالیٰ دے تاسوته بهترینه بدله درکړی) اووئیل، گویاچه هغه د بښه سلوک پوره پوره بدله ورکړه. (ترمذی روایت کړے دے، او وئیلی ئے دی چه دا حدیث حسن صحیح دے).

۶۰۵- وَعَنْ جَابِرٍ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "لَا تَدْعُوْا عَلٰى اَنْفُسِكُمْ وَلَا تَدْعُوْا عَلٰى اَوْلَادِكُمْ وَلَا تَدْعُوْا عَلٰى اَمْوَالِكُمْ لَا تُوَافِقُوْا مِنَ اللّٰهِ سَاعَةً يُسْاَلُ فِيْهَا عَطَآءً فَيَسْتَجِيْبَ لَكُمْ" رَوَاهُ مُسْلِمٌ ۞

۶۰۵- حضرت جابر رضی الله عنه نه روایت دے. چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، چه خپل ځان ته خپل اولاد او خپل مال دولت ته خیرے او بد دُعا مه کوئ. ممکنه ده، چه هغه یو داسے وخت وی، چه هغے کښے غوښتلے شوے دُعا الله تعالیٰ قبلوی اوستاسو دا بد دُعائی (خیرے) به هم قبوله شی. (مُسلمٌ).

۶۰۶- وَعَنْ اَبِيْ هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ اَنَّ رَسُوْلَ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: "اَقْرَبُ مَا يَكُوْنُ الْعَبْدُ مِنْ رَّبِّهٖ وَهُوَ سَاجِدٌ فَاَكْثِرُوْا الدُّعَآءَ". (رَوَاهُ مُسْلِمٌ)

۶۰۶- حضرت ابوهریره رضی الله عنه نه روایت دے. چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، بنده د سجدے په حالت کښے خپل رب ته ډیر نزدے کیږی. د دے وجهے نه د سجدے په حالت کښے ډیره دُعا کوئ. (مُسلمٌ)

۶۰۷- وَعَنْهُ اَنَّ رَسُوْلَ اللّٰهِ

۶۰۷- د دے روایت راوی هم حضرت

[1] "فقد ابلغ فی الثناء" ای بالغ فی الثناء علی فاعله وجازی المحسن الیه باحسن مما صنع الیه حیث

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: "يُسْتَجَابُ لِاَحَدِكُمْ مَالَمْ يَعْجَلْ: يَقُوْلُ: قَدْ دَعَوْتُ رَبِّيْ فَلَمْ يُسْتَجِبْ لِيْ".
(مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ)

وَفِيْ رِوَايَةٍ لِمُسْلِمٍ: "لَا يَزَالُ يُسْتَجَابُ لِلْعَبْدِ مَالَمْ يَدْعُ بِاِثْمٍ، اَوْقَطِيْعَةِ رَحِمٍ مَالَمْ يَسْتَعْجِلْ" قِيْلَ: يَا رَسُوْلَ اللّٰهِ: مَا الْاِسْتِعْجَالُ قَالَ: "يَقُوْلُ: قَدْ دَعَوْتُ وَقَدْ دَعَوْتُ، فَلَمْ اَرَ يَسْتَجِيْبُ لِيْ، فَيَسْتَحْسِرُ[1] عِنْدَ ذٰلِكَ وَيَدَعُ الدُّعَآءَ"

ابوهریره رضی الله عنه دے، چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، تاسو کښے دهریو دُعا قبلیږی، په دے شرط چه هغه تندی اونکړی، چه اونه وائی، ما دخپل رب نه دُعا اوغوښتله او قبوله نشوه. (بُخاریؒ ومُسلمؒ)

دمُسلم په یو روایت کښے دا سے دی، چه د بنده دُعا همیشه قبلولے شی، په دے شرط چه هغه دخه گناه یا د صلهٔ رحمیُ قطع کولو دُعا اونکړی او تُندی اونکړی. عرض اوکړے شو یا رسول الله! د تُندیُ کولو څه صورت دے؟ نبی کریم صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، چه دا وئیل شروع کړی چه ما بیا بیا دُعا اوغوښتله، لیکن حُما دُعا قبوله نشوه او هغه نا اُمیده شی، دُعا کول پریږدی.

۶۰۸- وَعَنْ اَبِيْ اُمَامَةَ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ قِيْلَ لِرَسُوْلِ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: اَيُّ الدُّعَآءِ اَسْمَعُ؟ قَالَ: "جَوْفَ اللَّيْلِ[2] الْاٰخِرِ وَدُبُرَ الصَّلَوَاتِ الْمَكْتُوْبَاتِ" رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَقَالَ: حَدِيْثٌ حَسَنٌ

۶۰۸- حضرت ابوامامه رضی الله عنه نه روایت دے. چه د رسول الله صلی الله علیه وسلم نه پوښتنه اوشو یا رسول الله! کومه دُعا قبلولے شی نبی کریم صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، د شپے آخرنیُ حصه او د فرض مونځ نه وروسته غوښتلے شوے دُعا ګانے! (ترمذی روایت کړے دے، اووئیلی ئے دی، چه دا حدیث حسن دے).

۶۰۹- وَعَنْ عُبَادَةَ بْنِ الصَّامِتِ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ اَنَّ رَسُوْلَ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: "مَا عَلَى الْاَرْضِ مُسْلِمٌ يَدْعُوا اللّٰهَ تَعَالٰى بِدَعْوَةٍ اِلَّا اٰتَاهُ اللّٰهُ اِيَّاهَا، اَوْ صَرَفَ عَنْهُ مِنَ السُّوْٓءِ مِثْلَهَا، مَالَمْ يَدْعُ بِاِثْمٍ، اَوْ قَطِيْعَةِ رَحِمٍ" فَقَالَ رَجُلٌ مِّنَ الْقَوْمِ: اِذًا نُكْثِرَ[3] قَالَ: "اَللّٰهُ اَكْثَرُ[4]"،

۶۰۹- حضرت عباده بن صامت رضی الله عنه نه روایت دے. چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، زمکه باندے هیڅوک دا سے مسلمان نشته، چه د الله تعالیٰ نه څه دُعا اوغواړی. او الله تعالیٰ هغه قبوله نکړی یا د هغه دُعا په برکت سره څه تکلیف د هغهُ نه لرے نکړی. ترهغے چه هغه دخه گناه یا صله رحمیُ قطع کولو دُعا اونکړی! (دا سے دُعا ګانے قبلولے هم نشی) دے آوریدو سره خلقو

[1] "فيستحسر": اى فيعيى [2] "جوف الليل": وسطه. "ودبر": بضمتين: اى عقب "الصلوت المكتوبات" اى المفروضات [3] "اذن نكثر": اى من الدعا: [4] "الله اكثر": اى اكثر احسانا مما تسألون.

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَقَالَ: حَدِيْثٌ حَسَنٌ صَحِيْحٌ!

وَرَوَاهُ الْحَاكِمُ مِنْ رِوَايَةِ اَبِيْ سَعِيْدٍ وَزَادَ فِيْهِ: اَوْ يَدَّخِرَ لَهُ مِنَ الْاَجْرِ مِثْلَهَا ؛

ته یوسری اووئیل، بیا خو به مونږ ډیر دُعاګانې کوُو. نو نبی کریم صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، الله تعالیٰ به هم کثرت سرہ هغه قبلوی (ترمذی) اوترمذی وئیلی دی، چه دا حدیث حسن دے).

حاکم یو روایت په حواله د ابوسعید سره روایت کړے دے، هغے کښے ئے داجمله زیاتی روایت کړے دے "اَوْ يُدَّخَرُ لَهُ مِنَ الْاَجْرِ مِثْلَهَا" (یعنی دُنیا کښے که چرته قبوله نشی یا هغه دُعا سره تکلیف لرے نشی، نو بیا د هغهٔ د دُعا اجر او ثواب د آخرت دپاره په طور د ذخیرے جمع سره تلے شی، مطلب دادے، چه د هیڅ یومسلمان دُعا نهٔ ضائع کیږی).

٦١٠- وَعَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُمَا اَنَّ رَسُوْلَ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ يَقُوْلُ عِنْدَ الْكَرْبِ: "لَآ اِلٰهَ اِلَّا اللّٰهُ الْعَظِيْمُ الْحَلِيْمُ، لَآ اِلٰهَ اِلَّا اللّٰهُ رَبُّ السَّمٰوٰتِ وَرَبُّ الْاَرْضِ رَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيْمِ، لَآ اِلٰهَ اِلَّا اللّٰهُ رَبُّ السَّمٰوٰتِ وَرَبُّ الْاَرْضِ وَرَبُّ الْعَرْشِ الْكَرِيْمِ"

(مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ)

٦١٠- حضرت عبدالله بن عباس رضی الله عنهما بیان کوی چه د پریشانئ په وخت کښے به رسول الله صلی الله علیه وسلم داکلمات فرمائیل، د الله عظیم اوحلیم نه سِوا بل څوک معبود نشته. د عرش عظیم مالک پروردګار نه سِوا هیڅوک اله نشته - د آسمانونو، زمکے اود عرش کریم د پروردګار نه سِوا بل هیڅوک معبود نشته. (بُخاریؒ ومُسلمؒ)

باب ۱۱۰

بَابُ كَرَامَاتِ الْاَوْلِيَآءِ وَفَضْلِهِمْ !! د اولیاءالله کرامات او فضائل

ف:- دے باب کښے څلورٔ قرآنی آیتونه او اتهٔ احادیث دی. کرامات د اولیاء الله یو اعزاز دے، استحقاق نهٔ دے د اُمت د اخیار واوصلحاؤ د مقبوله ریاضت اوعبادت او د مجاهدا تو سند په توګه دا اعزاز ورکولے شی حسبِ طبائع چرته د دے اظها رخوښولے شی اوچرته د دے اخفاء شرعًا دواړه حالتونه محمود دی اوداهلِ باطن حالاتو اوسوانحو کښے د دواړو نمونے موجود دے. خرقِ عادت (د عادت نه خلاف کارونه) اُمور کله کله د کافرانو اوفاسقانو نه هم ظاهریږی. لیکن هغه من جانب الله یوه فتنه او ابتلاء وی د دے وجهے نه هغے ته کرامت نه بلکه استدراج وائی (**قرآنی آیتونه**)

٥٩- قَالَ اللّٰهُ تَعَالٰى[1]: "اَلَآ اِنَّ اَوْلِيَآءَ اللّٰهِ لَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُوْنَ اَلَّذِيْنَ اٰمَنُوْا وَكَانُوْا يَتَّقُوْنَ لَهُمُ الْبُشْرٰى فِي الْحَيٰوةِ الدُّنْيَا وَفِي الْاٰخِرَةِ" لَا تَبْدِيْلَ

٥٩- یادلرئ! اولیاء الله وُته نه ویره اوخطره وی اونه هغوئ غمژنت اوخفه وی. اولیاء الله هغه وی، چه ایمان راوړی اودګناهونو نه پرهیز کوی. دُنیا وی اواُخروی ژوند کښے هغوئ دپاره خوشخبری ده د الله پاک خبروکښے بدلیدل

[1] سورة یونس آیة ٦٢ ؛

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

لِكَلِمَاتِ اللّٰهِ ذٰلِكَ هُوَ الْفَوْزُ الْعَظِيْمُ"۔

۶۰- وَقَالَ تَعَالٰى لٰه: "وَهُزِّيْٓ اِلَيْكِ بِجِذْعِ النَّخْلَةِ تُسَاقِطْ عَلَيْكِ رُطَبًا جَنِيًّا ٢ه فَكُلِيْ وَاشْرَبِيْ" الْاٰيَةَ۔

۶۱- وَقَالَ تَعَالٰى: ٣ه "كُلَّمَا دَخَلَ عَلَيْهَا زَكَرِيَّا الْمِحْرَابَ وَجَدَ عِنْدَهَا رِزْقًا قَالَ: يٰمَرْيَمُ اَنّٰى لَكِ هٰذَا؟ ٤ه قَالَتْ: هُوَ مِنْ عِنْدِ اللّٰهِ، اِنَّ اللّٰهَ يَرْزُقُ مَنْ يَّشَآءُ بِغَيْرِ حِسَابٍ"۔

۶۲- وَقَالَ تَعَالٰى: ٥ه "وَاِذِ اعْتَزَلْتُمُوْهُمْ ٦ه وَمَا يَعْبُدُوْنَ اِلَّا اللّٰهَ، فَاْوٗٓا اِلَى الْكَهْفِ يَنْشُرْ لَكُمْ رَبُّكُمْ مِّنْ رَّحْمَتِهٖ وَيُهَيِّئْ لَكُمْ مِّنْ اَمْرِكُمْ مِّرْفَقًا وَتَرَى الشَّمْسَ اِذَا طَلَعَتْ تَّزٰوَرُ عَنْ كَهْفِهِمْ ذَاتَ الْيَمِيْنِ، وَاِذَا غَرَبَتْ تَّقْرِضُهُمْ ذَاتَ الشِّمَالِ" الاٰية

رابدلیدل نه وی، دا خوشخبری عظیم الشان کامیابی ده. (یونس/پاره ۱۱)

۶۰- د کجورې تنه اونیسه حرکت ورکړه نو ترو تازه کجورې به تا باندې راغورځیږي هغه خوره، اوبه څکه. اوخپلې سترګې یخې کړه - (مریم/پاره ۱۶)

۶۱- چه کله به هم زکریا علیه السلام د عبادت محراب ته (مریم علیه السلام) ته راتللو دهغې سره به ئې د خوراک څه څیز موجود بیاموندو - نو وئیل به ئې، مریم! دا رزق تا سوته د کوم ځائ نه راځی؟ هغې به جواب ورکولو دا الله پاک له طرفه راځی، ځکه چه الله تعالیٰ چاته اډغواړی د مقرّر طریقې نه خلاف هم رزق رسوی - (آل عمران/پاره ۳)

۶۲- (د کهف ځوانانو) چه کله تاسو د هغه خلقو او د هغوئ د معبودانونه کناره کش شوئ (لیکن) الله (هم پرې نه بښودلی) نو اوس تاسو غارته ننوځئ، هلته به د الله پاک سورې په تاسو خور شوې وی، اوستاسو فرائض منصبئ کښې به مقصد کښې د کامیابئ اسباب هم فراهم کوی (اے د دوئ دحالاتو نه دخبر ید لوخواهش لرونکو اوګورئ) چه کله نمر راختونکے وی نو ته ئ به ګورے چه د هغوئ دغار نه بنی طرف ته پرې کیدونکے راخیژی (چه د غروب پلوشے هغوئ باندے نه پریوځی) غالبًا دغار به دوه خولے شرقًا غربًا وی او دواړو وختونو کښې به نمر نیغ په نیغ غار کښې لګیږی. د دے وجهے نه الله تعالیٰ دا انتظام اوکړو چه دختلو په وخت به نمر د سیدها سفرکولو په ځائ دغار د دروازے نه بنی طرف ته کیدلو سره تللواو دغروب په وخت به کیښې طرف ته - چه دواړو وختونو کښې هغوئ دنمر نه بچ پاتے شی - (والله اعلم - ن)

(نبوی احادیث)

۶۱۱- وَعَنْ اَبِيْ مُحَمَّدٍ عَبْدِ

۶۱۱- حضرت ابومحمد عبد الرحمن بن

لٰه سورة مریم اٰیة ۲۵ ٢ه "رطبا جنیا": ای غضا ٣ه سورة آل عمران اٰیة ۳۷ ٤ه "انی لك هذا": ای من این لك هذا "فی غیر اوانه والابواب مغلقة ٥ه سورة الکهف اٰیة ۱۶ ٦ه "واذا اعتزلتموهم": ای الکفار. "فاوٗا الی الکهف" ای انضموا الیه "ینشر": ای یبسط و "مرفقا" ای ما ترفقون به من غداء وعشاء "وتزاور": تمیل "وتقرضهم": ای تترکهم وتتجاوزعنهم فلا تصیبهم!

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

الرَّحْمٰنِ بْنِ اَبِیْ بَكْرٍ الصِّدِّيْقِ رَضِیَ اللّٰهُ عَنْهُمَا اَنَّ اَصْحَابَ الصُّفَّةِ [1] كَانُوْا اُنَاسًا فُقَرَآءَ وَاَنَّ النَّبِیَّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ مَرَّةً : " مَنْ كَانَ عِنْدَهٗ طَعَامُ اِثْنَيْنِ فَلْيَذْهَبْ بِثَالِثٍ ، وَمَنْ كَانَ عِنْدَهٗ طَعَامُ اَرْبَعَةٍ فَلْيَذْهَبْ بِخَامِسٍ بِسَادِسٍ " اَوْ كَمَا قَالَ ، وَاَنَّ اَبَا بَكْرٍ رَضِیَ اللّٰهُ عَنْهُ جَآءَ بِثَلَاثَةٍ ، وَانْطَلَقَ النَّبِیُّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِعَشَرَةٍ وَاَنَّ اَبَا بَكْرٍ تَعَشّٰى عِنْدَ النَّبِیِّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ثُمَّ لَبِثَ حَتّٰى صَلَّى الْعِشَآءَ ثُمَّ رَجَعَ فَجَآءَ بَعْدَ مَا مَضٰى مِنَ اللَّيْلِ مَا شَآءَ اللّٰهُ قَالَتْ لَهٗ امْرَاَتُهٗ : مَا حَبَسَكَ عَنْ اَضْيَافِكَ ، قَالَ : اَوَمَا عَشَّيْتِهِمْ ؟ قَالَتْ : اَبَوْا حَتّٰى تَجِیْءَ وَقَدْ عَرَضُوْا عَلَيْهِمْ [2] قَالَ : فَذَهَبْتُ اَنَا فَاخْتَبَاْتُ ، فَقَالَ : يَا غُنْثَرُ فَجَدَّعَ وَسَبَّ وَقَالَ : كُلُوْا لَا هَنِيْئًا وَاللّٰهِ لَا اَطْعَمُهٗ اَبَدًا ، قَالَ : وَاَيْمُ اللّٰهِ مَا كُنَّا نَاْخُذُ مِنْ لُقْمَةٍ اِلَّا رَبَا [3] مِنْ اَسْفَلِهَا اَكْثَرُ مِنْهَا حَتّٰى شَبِعُوْا وَصَارَتْ اَكْثَرَ مِمَّا كَانَتْ قَبْلَ ذٰلِكَ فَنَظَرَ اِلَيْهَا اَبُوْبَكْرٍ فَقَالَ لِامْرَاَتِهٖ : يَا اُخْتَ بَنِیْ فِرَاسٍ [4] مَا هٰذَا ؟ قَالَتْ لَا وَقُرَّةِ عَيْنِیْ

ابی بکر صدیق رضی الله عنهما وائی چه بیچاره اصحاب صفّه رضوان الله علیهم بالکل نادار او فقیران وُو د معاش نه څهٔ ذریعه وه نه وسیله ! د دے وجهے نه یوځل رسول الله صلی الله علیه وسلم دا فرمائیلی وُو چه چا سره د دوُه تنو لائق خوراک وی هغه دے دریم تن ځان سره د دوئ نه بوځی او چا سره چه د څلورُ سړو لائق خوراک (غذا) میسّر وی هغه دے پنځم سړے د ځان سره د دوئ نه بوځی (نبی کریم صلے الله علیه وسلم دا الفاظ اوفرمائیل، یا د دے په مثل) د دے فرمان په رنړا کښے یوه ورځ حضرت ابوبکر الصدیق رضی الله عنه درے سړی خپل ځان سره د خوراک دپاره راوبلل ، دغه ورځ حضورؐ لسُ سړی خپل ځان سره طعام کښے شریکیدلو د پاره بوتلل . حضرت ابوبکر صدیق رضی الله عنه د دغه ورځے خوراک رسول الله صلی الله علیه وسلم سره یوځائے اوخوړلو د خوراک نه وروسته ترماسختن پورے د هغوئ خدمت کښے موجود وُو اوچه کله ئے د ماسختن مونځ اوکړو کورته راورسید و نو کافی شپه تیره شوے وه - د هغوئ اهلیه محترمه اووئیل ، چه میلمانهٔ دے راوبلل خوتا سوچرته پاتے شوئ ؟ هغوئ تپوس اوکړو تاسو میلمنو ته ډوډئ ورکړه یا نه ؟ هغے اووئیل، ځماد اصرار (بیا بیا وئیلو) باوجود هغه خلقو د خوراک نه انکار اوکړو، چه ترڅو تاسو راننشئ نو هغوئ به خوراک نه کوی حضرت عبدالرحمٰن رضی الله عنه وائی چه دے صورت حال لیدلو سره زهٔ پټ شولم - (چه اونه زورلے شم) (لیکن اونیولے شوم

[1] "الصفه" : الظلة التی جعلها النبی صلی الله علیه وسلم فی مؤخرة مسجد المدینة المنورة یأوی الیها من لا اهل له ولا صاحب من الفقرآء

[2] وفی روایة : قد عرضنا علیهم فامتنعوا "

[3] "الا ربا" بالموحدة ای زاد .

[4] "یا اخت بنی فراس" بکسر الفآء وتخفیف الراء اخره مهملة من کنانة ای یا اخت القوم المنتسبین الی بنی فراس

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

لَهِيَ الْآنَ اَكْثَرُ مِنْهَا قَبْلَ ذٰلِكَ بِثَلَاثِ مَرَّاتٍ فَاَكَلَ مِنْهَا اَبُوْبَكْرٍ وَقَالَ: اِنَّمَا كَانَ ذٰلِكَ مِنَ الشَّيْطَانِ، يَعْنِيْ يَمِيْنَهُ ثُمَّ اَكَلَ مِنْهَا لُقْمَةً ثُمَّ حَمَلَهَا اِلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَاَصْبَحَتْ عِنْدَهُ وَكَانَ بَيْنَنَا وَبَيْنَ قَوْمٍ عَهْدٌ فَمَضَى الْاَجَلُ فَتَفَرَّقْنَا اثْنَيْ عَشَرَ رَجُلًا مَعَ كُلِّ رَجُلٍ مِّنْهُمْ اُنَاسٌ اَللّٰهُ اَعْلَمُ كَمْ مَعَ كُلِّ رَجُلٍ فَاَكَلُوْا مِنْهَا اَجْمَعُوْنَ وَفِيْ رِوَايَةٍ فَحَلَفَ اَبُوْ بَكْرٍ لَا يَطْعَمُهُ فَحَلَفَتِ الْمَرْاَةُ لَاتَطْعَمُهُ فَحَلَفَ الضَّيْفُ اَوِالْاَضْيَافُ اَنْ لَا يَطْعَمَهُ اَوْ يَطْعَمُوْهُ حَتّٰى يَطْعَمَهُ فَقَالَ: اَبُوْ بَكْرٍ هٰذِهِ مِنَ الشَّيْطَانِ فَدَعَا بِالطَّعَامِ فَاَكَلَ وَاَكَلُوْا فَجَعَلُوْا لَا يَرْفَعُوْنَ لُقْمَةً اِلَّا رَبَتْ مِنْ اَسْفَلِهَا اَكْثَرَ مِنْهَا فَقَالَ: يَا اُخْتَ بَنِيْ فِرَاسٍ مَا هٰذَا؟ فَقَالَتْ وَقُرَّةِ عَيْنِيْ اِنَّهَا الْاٰنَ لَاَكْثَرُ مِنْهَا قَبْلَ اَنْ نَاْكُلَ فَاَكَلُوْا وَبَعَثَ بِهَا اِلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَذَكَرَ اَنَّهُ اَكَلَ مِنْهَا. وَفِيْ رِوَايَةٍ اَنَّ اَبَا بَكْرٍ قَالَ لِعَبْدِ الرَّحْمٰنِ: دُوْنَكَ اَضْيَافَكَ فَاِنِّيْ مُنْطَلِقٌ اِلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَاَفْرُغْ مِنْ قِرَاهُمْ قَبْلَ اَنْ اَجِيْءَ فَانْطَلَقَ عَبْدُ الرَّحْمٰنِ فَاَتَاهُمْ بِمَا عِنْدَهُ فَقَالَ اطْعَمُوْا قَالُوْا مَا نَحْنُ بِاٰكِلِيْنَ حَتّٰى يَجِيْءَ رَبُّ مَنْزِلِنَا قَالَ: اَقْبَلُوْا عَنَّا قِرَاكُمْ

پلار راته غصه شو او وے وئیل) اے نالائق، جاهل (چه کله داخبره وه، نو ماته دے اطلاع ولے نه راکوله. دے غصّه کښے هغه قسم اوکړو چه اوس تاسو خلق اوخورئ زهٔ به دے خوراک نه هیڅ نه خورم؟ حضرت عبد الرحمان رضی الله عنه وائی، په الله پاک قسم! (دغه وخت د عجیبه برکت ظهور اوشوچه) مونږ به یوه نورئ پورته کوله نو دلاندے نه به د هغے نه زیات خوراک نور ظاهریدلو تردے چه ټولو ښه په مړه حیثیته د وډئ اوخوړله لیکن خوراک چه څومره کیښودلے شوے وُو، د هغے نه زیات پاتے شوے وُوچه حضرت ابوبکر صدیق رضی الله عنه دا برکت اولیدو نو خپلے اهلئے ته ئے اووئیل، اے د بنی فراس خور! اوګوره داڅومره برکت اوشو. هغے اووئیل، د زړهٔ اوستر کو قراره! داخو عجیبه واقعه ده! داخو داصل خوراک نه هم درے چنده زیات شوے دے. دے کتلوسره هغوئ هم (د قسم ماتولو په خاطر) یوه نورئ د هغے خوراک نه اوخوړله او وے فرمائیل، داد شیطان اثر وُوچه ما قسم اوکړو. بیائے هغه ټوله د وډئ د رسول الله صلی الله علیه وسلم خدمت کښے حاضره کړه! هغه د وډئ ترصبا پورے موجود وه (ځکه چه دغه وخت ټولو صحابه وُ د وډئ خوړلے وه) اوهغه شپه داسے وه چه دغه شپه څومره معاهده چه دیو قوم سره وه د هغے موده ختمیدونکے وه او سحر څومره د تجسس کښے مصروف کیدل وُوچه د معاهدے ختمیدلو څه اثرات اوشو او اوس د دے قوم څه ارادے دی. دے کار د هغه دولس سړی مقرر شوی وُو او بیا د دے دولسو د هغه څه معاونین هم وُو الله تعالیٰ ته علم دے چه هر یو سره څو معاونین وُو.

لہ "قرة العین" سرورها.

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

فَاِنَّهٗ اِنْ جَاءَ وَلَمْ تَطْعَمُوْا لَنُلَقِّيَنَّ مِنْهُ [1] فَاَبَوْا فَعَرَفْتُ اَنَّهٗ يَجِدُ عَلَيَّ فَلَمَّا جَآءَ تَنَحَّيْتُ عَنْهُ فَقَالَ مَا صَنَعْتُمْ ؟ فَاَخْبَرُوْهُ ، فَقَالَ : يَا عَبْدَالرَّحْمٰنِ فَسَكَتَّ : فَقَالَ يَا غُنْثَرُ : اَقْسَمْتُ عَلَيْكَ اِنْ كُنْتَ تَسْمَعُ صَوْتِيْ لَمَا جِئْتَ ! فَخَرَجْتُ فَقُلْتُ : سَلْ اَضْيَافَكَ ، فَقَالُوْا : صَدَقَ اَتَانَا بِهٖ : فَقَالَ : اِنَّمَا انْتَظَرْتُمُوْنِيْ وَاللّٰهِ لَا اَطْعَمُهٗ اللَّيْلَةَ : فَقَالَ الْاٰخَرُوْنَ : وَاللّٰهِ لَا نَطْعَمُهٗ حَتّٰى تَطْعَمَهٗ فَقَالَ : وَيْلَكُمْ مَالَكُمْ لَا تَقْبَلُوْنَ عَنَّا قِرَاكُمْ ؟ هَاتِ طَعَامَكَ فَجَآءَ بِهٖ فَوَضَعَ يَدَهٗ فَقَالَ : بِسْمِ اللّٰهِ الْاُوْلٰى مِنَ الشَّيْطَانِ فَاَكَلَ وَاَكَلُوْا ؛

(مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ)

مطلب داچه هغه د شپې پوډئ دے تولو سړو هم اوخوړله - په یو بل روایت کښے داسے دی چه حضرت ابوبکر صدیق رضی الله عنه قسم اوکړو چه زهٔ به داخوراک هرګز نه خورم - اهلیه محترمه هم قسم اوکړو چه زهٔ به هم نه خورم ، میلمنو حضراتو هم قسم اوکړو چه ترڅو تا سو خوراک اونکړئ نو مونږ به هم خوراک اونکړو - دے صورتِ حال کتلو سره حضرت ابوبکر رضی الله عنه اوفرمائیل ، دا د شیطان شرارت دے ، نو هغه پوډئ را اوغوښتله او تولو اوخوړله. لیکن کیفیت دا وُو ، چه د خوراک نه به ئے یوه نورئ آخستله چه دهغے نه به زیات خوراک د نورئ نه لاندے نور زیاتید لو ، دغه وخت حضرت ابوبکر صدیق رضی الله عنه اهلئے ته اووئیل ، د بنی فراس خور! دا څه ماجرا ده ؟ هغے اووئیل حُما د سترګو یخوالے! دا خو د هغه مقدار نه زیات په نظر راځئ کوم چه د خوراک شروع کولو نه مخکښے وُو . نو چه کله تولو په مړه خیټه پوډئ اوخوړله اوبیا هغه پوډئ د حضور صلی الله علیه وسلم په خدمت کښے پیش کړے شوه. بیان شوے دے ، چه هغوئ هم د هغے نه خوراک اوکړو. په یو بل روایت کښے داسے بیان شوے دے چه حضرت صدیق اکبر رضی الله عنه خپل خُوئے حضرت عبدالرحمٰن رضی الله عنه ته هدایت اوکړو ، چه د میلمنو د میلمستیا خیال اوساته - زهٔ د رسول صلی الله علیه وسلم خدمت کښے حاضر یم حُما انتظار مه کوئ حُما د راتللو نه مخکښے دوئ ته پوډئ ورکړئ - نو هغوئ میلمنو له پوډئ راوړله اوهغوئ ته ئے اووئیل ، چه پوډئ اوخورئ! میلمنو اووئیل د کورخاوند څرته دے ؟ عبدالرحمٰن اووئیل ، تاسو د هغه هیڅ خیال مه کوئ پوډئ اوخورئ . اوحُمونږ میلمستیا قبوله کړئ . حُکه چه کله چرته هغه راشی او دا اووینی چه تاسو د پوډئ نه ده خوړلے نو مونږ به لوئے مصیبت کښے پریوځُو. لیکن میلمنو انکار اوکړو - زهٔ پوهه شولم چه ما ته به اوس په غصه کیږی. نو چه کله پلار راغے ، نو زهٔ یوطرف ته شولم - هغوئ ٔ تپوس اوکړو چه د میلمنو څه حال دے ، هغوئ پوډئ خوړلے ده که نه ؟ کور والاؤ صورت حال هغوئ ته واؤړولو هغوئ ما ته آواز اوکړو. عبدالرحمٰن ! لیکن زهٔ چپ شولم - هغوئ بیا آواز اوکړو ، عبدالرحمٰن ! لیکن زهٔ چپ شولم. هغوئ بیا آواز اوکړو عبدالرحمٰن ! ما بیا آواز ورنکړو ،

[1] "لنلقین منه" ای شیئا عظیمًا ؛

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

دغه وخت هغوئ اووئیل، اے نالائق جاهل! زهٔ تا ته قسم درکوم وایم که څما آواز آوری نو راشئ. نوزهٔ حاضر شوم اوے وئیل میلمنو نه تپوس اوکړئ، (څما هیڅ خطا نشته) میلمنو اووئیل، دے ریښتیا وائی، دهٔ خوډ وړئ راوړے وه! دغه وخت هغوی اووئیل، تاسو خلقو ناحق څما انتظار اوکړو، والله زهٔ به نن شپه ډوډئ نهٔ خورم نوروهم اووئیل، چه داخبره ده نو والله! مونږ به هم ترهغه وخته پورے ډوډئ نهٔ خورو چه ترڅو تاسو مونږ سره په ډوډئ کښے شریک نه شئ. هغوئ اوفرمائیل، ډیر دافسوس خبره ده! تاسو څمونږ د میلمستیا قبلولو نه ولے منع کوی! راوړئ وروره! ډوډئ راوړئ! نو ډوډئ راوړے شوه نوهغوئ بسم الله اووئیله ډوډئ باندے ئے خپل لاس کیښود لو. اوے فرمائیل هغه مخکنئ خبره (د ډوډئ نه خوړلو قسم) د شیطان حرکت وُو. بیا هغوئ اوتولو میلمنو ډوډئ اوخوړله. (بُخاریٌ ومُسلمٌ)

قَوْلُهٗ "غُنْثَرٌ" بِغَيْنٍ مُعْجَمَةٍ مَضْمُوْمَةٍ ثُمَّ نُوْنٍ سَاكِنَةٍ ثُمَّ ثَاءٍ مُثَلَّثَةٍ وَ هُوَ: اَلْغَبِيُّ الْجَاهِلُ. وَ قَوْلُهٗ "فَجَدَّعَ": اَیْ شَتَمَهٗ، وَ الْجَدْعُ الْقَطْعُ. قَوْلُهٗ "يَجِدُ عَلَيَّ" هُوَ بِكَسْرِ الْجِيْمِ: اَیْ يَغْضَبُ ؕ

"غُنْثَرٌ": په غین پیش، نون باندے جزم، او ثاء سره د دے معنیٰ ده بے وقوف جاهل.
فَجَدَّعَ: معنیٰ ده بد رد وئیل، کنځل ئے اوکړو. د جَدْعٌ: معنیٰ قَطْعٌ راځی.
يَجِدُ عَلَيَّ:- یعنی غصه شو، خفه شو.

٦١٢- وَعَنْ اَبِیْ هُرَيْرَةَ رَضِیَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّی اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ "لَقَدْ كَانَ فِيْمَا قَبْلَكُمْ مِنَ الْاُمَمِ نَاسٌ مُحَدَّثُوْنَ، فَاِنْ يَكُ فِیْ اُمَّتِیْ اَحَدٌ فَاِنَّهٗ عُمَرُ" رَوَاهُ الْبُخَارِیُّ، وَ رَوَاهُ مُسْلِمٌ مِنْ رِوَايَةِ عَائِشَةَ - وَ فِیْ رِوَايَتِهِمَا قَالَ ابْنُ وَهْبٍ: "مُحَدَّثُوْنَ" اَیْ مُلْهَمُوْنَ.

٦١٢- حضرت ابوهریره رضی الله عنه نه روایت دے چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، چه ستاسو نه مخکښے اُمتونو کښے به محدّثون وُو. څما اُمت کښے کچرته محدّث وی نو هغه به عمر (فاروق) رضی الله عنه وی. (بُخاریٌ) امام مُسلم د اُمّ المؤمنین حضرت عائشه صدیقه رضی الله عنها په حواله سره دا روایت ذِکر کړو، د دواړو روایتونو سلسله کښے د ابن وهب قول دے محدّثون هغو ته وئیلے شی، چا ته چه الهام کیږی.

٦١٣- وَعَنْ جَابِرِ بْنِ سَمُرَةَ رَضِیَ اللّٰهُ عَنْهُمَا قَالَ شَكَا اَهْلُ الْكُوْفَةِ سَعْدًا، يَعْنِیْ ابْنَ اَبِیْ وَقَّاصٍ رَضِیَ اللّٰهُ عَنْهُ اِلٰی عُمَرَ بْنِ الْخَطَّابِ رَضِیَ اللّٰهُ عَنْهُ وَ اسْتَعْمَلَ عَلَيْهِمْ عَمَّارًا فَشَكَوْا حَتّٰی ذَكَرُوْا اَنَّهٗ لَا يُحْسِنُ يُصَلِّیْ فَاَرْسَلَ

٦١٣- حضرت جابر بن سمُره رضی الله عنهما نه روایت دے چه اهل کوفه د حضرت سعد بن ابی وقاص رضی الله عنه شکایت حضرت عمر فاروق رضی الله عنه ته اوکړو نو هغوئ د دهٔ په ځائے حضرت عمّار رضی الله عنه د کوفه گورنر مقرر کړو دے نالایقو شکایت دا وُوچه جناب سعد رضی الله عنه مونځ صحیح طریقے باندے

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

اِلَيْهِ، فَقَالَ: يَا اَبَا اِسْحَاقَ، اِنَّ هٰؤُلَاءِ يَزْعُمُوْنَ اِنَّكَ لَا تُحْسِنُ تُصَلِّيْ. فَقَالَ: اَمَّا اَنَا وَاللّٰهِ فَاِنِّيْ كُنْتُ اُصَلِّيْ بِهِمْ صَلٰوةَ رَسُوْلِ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَا اُخْرِمُ عَنْهَا ١ه اُصَلِّيْ صَلٰوةَ الْعِشَآءِ فَاَرْكُدُ ٢ه فِي الْاُوْلَيَيْنِ وَاُخِفُّ الْاُخْرَيَيْنِ قَالَ: ذٰلِكَ الظَّنُّ بِكَ يَا اَبَا اِسْحَاقَ وَاَرْسَلَ مَعَهٗ رَجُلًا اَوْ رِجَالًا اِلَى الْكُوْفَةِ يَسْاَلُ عَنْهُ اَهْلَ الْكُوْفَةِ فَلَمْ يَدَعْ مَسْجِدًا اِلَّا سَاَلَ عَنْهُ وَيُثْنُوْنَ مَعْرُوْفًا حَتّٰى دَخَلَ مَسْجِدًا لِبَنِيْ عَبْسٍ فَقَامَ رَجُلٌ مِّنْهُمْ يُقَالُ لَهٗ اُسَامَةُ بْنُ قَتَادَةَ، يُكَنّٰى اَبَا سَعْدَةَ، فَقَالَ: اَمَّا اِذْ نَشَدْتَّنَا ٣ه فَاِنَّ سَعْدًا كَانَ لَا يَسِيْرُ بِالسَّرِيَّةِ ٤ه وَلَا يُقْسِمُ بِالسَّوِيَّةِ وَلَا يَعْدِلُ فِي الْقَضِيَّةِ قَالَ سَعْدٌ: اَمَا وَاللّٰهِ لَاَدْعُوَنَّ بِثَلَاثٍ: اَللّٰهُمَّ اِنْ كَانَ عَبْدُكَ هٰذَا كَاذِبًا، قَامَ رِيَآءً وَسُمْعَةً فَاَطِلْ عُمْرَهٗ وَاَطِلْ فَقْرَهٗ وَعَرِّضْهُ لِلْفِتَنِ وَكَانَ بَعْدَ ذٰلِكَ اِذَا سُئِلَ يَقُوْلُ: شَيْخٌ كَبِيْرٌ مَفْتُوْنٌ اَصَابَتْنِيْ دَعْوَةُ سَعْدٍ. قَالَ عَبْدُ الْمَلِكِ بْنُ عُمَيْرٍ الرَّاوِيْ عَنْ جَابِرِ بْنِ سَمُرَةَ. فَاَنَا رَاَيْتُهٗ بَعْدَ قَدْ سَقَطَ حَاجِبَاهُ عَلٰى عَيْنَيْهِ مِنَ الْكِبَرِ وَاِنَّهٗ لَيَتَعَرَّضُ لِلْجَوَارِيْ فِي الطُّرُقِ فَيَغْمِزُهُنَّ. مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ ؕ

نه کوی. دے شکایت سره حضرت عمر فاروق رضی الله عنه هغوئ راطلب کړو او وے وئیل، چه ابواسحاق اهل کوفه داشکایت کوی چه تاسو هغوئ ته مونځ صحیح طور سره نه ورکوئ. حضرت سعد رضی الله عنه اووئیل، چه زهٔ اومونځ صحیح طریقه باندے نه کول؟ والله! زهٔ خودوئ ته مونځ درسول الله صلی الله علیه وسلم په شان کوم هغے کښے هیڅ کمے نه کوم. زهٔ دوئ ته دماښام اوماسختن مونځ کوم. اولنی دوٰه رکعتونه لږ شان اوږدهٔ کوم، او وروستنی لږ مختصر! فاروق اعظم رضی الله عنه اووئیل، ابواسحاق څماهم ستاسو متعلق داخیال وُو (چه تاسو مونځ صحیح طریقه باندے کوئ) بیا هغوئ (د شر درفع دپاره) یوسړے یا څوتنه سړي هغه سره ملګری کوفه ته اولیږل، چه دحالاتو تحقیق اوکړی دغه حضرات تقریبًا د کوفے هرجومات تهورغلل، خلقونه ئے دحضرت سعد رضی الله عنه متعلق تپوسونه اوکړل اوهرځائے کښے خلقو دهغه تحسین او تعریف بیان کړو. اوچه کله هغه مسجد ته لاړو نو هلته یو سړي چه نوم ئے اسامه بن قتاده اوکُنیت ئے ابوسعده وُو اووئیل، اوس چه کله څمونږ نه تپوس اوشو نو زهٔ وایم، چه سعد رضی الله عنه به پنځپله جهاد ته جنګ له دلښکر سره نه تللو. دغنیمتونو تقسیم کښے به ئے د مساوات خیال نه ساتلو او فیصلے به ئے عدل اوانصاف سره نهٔ کولے. دهغهٔ خبرے آوریدلو سره حضرت سعد رضی الله عنه اووئیل، والله! زهٔ په دے موقعه باندے دوٰه درے بد دُعاګانو (خیرو) نه بغیر نشم پاتے کیدلے، اے الله، کچرته سړے دروغجن وی او دارزان (بے مشقت)

١ه "لااخرم" بفتح الهمزة وبالخاء المعجمة وكسر الراء: اى لا انقص عنها: ٢ه "فاركد" اى اقوم طويلا ٣ه "نشدتنا" بفتح النون والشين المعجمة: اى طلبت منا القول ٤ه "لا يسير

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

شهرت په خاطر اودریدلے وی نو دد ۀ عمر نه یات کړه یا د فقر او فاقه زمانه
دۀ باندے اوبده کړه او په فتنو کښے دے مبتلا کړه ! نو د هغوئ خیر ے هغه باندے
اولګیدے. دے واقعے نه وروسته به چه کله چا د هغه نه د حال پوښتنه اوکړه،
نو وئیل به ئے ، په ما د سعد خیر ے لګیدلے دی - بوډا شوے یم او فتنے مے نه
پریږدی - عبد الملک بن عمیر چاچه د حضرت جابر بن سمره رضی الله عنه
نه د حدیث روایت اوکړو ، وائی ما دے هغه وخت اولید و چه کله د بوډاوالی
په وجه د هغه وریزے په سترګو راځوړندے شوے وے او هغه به په لاره
تلونکو جینکئ او هلکان تنګول او هغوئ ته به ئے لاس وراچولو. (بخاریؒ ومسلمؒ)

(د حضرت سعد بن ابی وقاص رضی الله عنه عشره مبشره نه کیدل
هم لوئے اعزاز وُو - دے نه علاوه رسول الله صلی الله علیه وسلم هغهٔ دیاره
خصوصیت سره دُعا کړے وه ، چه اے الله ! دے مستجاب الدعوات اوګرځوه.
نو په هغهٔ باندے د دروغو الزام لګولو والا کوم څائے د بد دُعائی نه بچ کیدلے
شو دے نه مونږ ته دا سبق ملاویږی چه د اولیاء الله په معامله کښے څومره
دیاره ډیر محتاط اوسیدل یکاردی د دوئ په شان کښے گستاخی او تهمت تراشی
او د دروغ وئیلو سره خپل دُنیا او آخرت خرابول نه دی پکار - چه د یرش
څله "گفته و گفتهٔ الله بود" مګرځی - ن)

۶۱۴ - وَعَنْ عُرْوَةَ بْنِ الزُّبَيْرِ اَنَّ سَعِيْدَ بْنَ زَيْدِ بْنِ عَمْرِو بْنِ نُفَيْلٍ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ خَاصَمَتْهُ اَرْوٰى بِنْتِ اَوْسٍ اِلٰى مَرْوَانَ ابْنِ الْحَكَمِ وَادَّعَتْ اَنَّهٗ اَخَذَ شَيْئًا مِّنْ اَرْضِهَا فَقَالَ سَعِيْدٌ: اَنَا كُنْتُ اٰخُذُ مِنْ اَرْضِهَا شَيْئًا بَعْدَ الَّذِيْ سَمِعْتُ مِنْ رَسُوْلِ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: مَاذَا سَمِعْتَ مِنْ رَسُوْلِ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ؟ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُوْلَ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُوْلُ: "مَنْ اَخَذَ شِبْرًا مِّنَ الْاَرْضِ ظُلْمًا طُوِّقَهٗ اِلٰى سَبْعِ اَرَضِيْنَ" فَقَالَ لَهٗ مَرْوَانُ: لَا اَسْاَلُكَ بَيِّنَةً بَعْدَ هٰذَا، فَقَالَ سَعِيْدٌ: اَللّٰهُمَّ اِنْ كَانَتْ كَاذِبَةً فَاَعْمِ بَصَرَهَا، وَاقْتُلْهَا فِيْ اَرْضِهَا قَالَ: فَمَا مَاتَتْ حَتّٰى ذَهَبَ بَصَرُهَا

۶۱۴ - حضرت عروه بن زبیر رضی الله عنه وائی چه حضرت سعید بن زید بن عمرو بن نفیل رضی الله عنه باندے اروٰی بنت اوس د زمکے تنازعه باندے د مروان بن الحکم سره دعوه دائر کړه چه سعید څماځه زمکه لاندے کړے ده. حضرت سعید د دعوی په جواب کښے اووئیل، چه رسول الله صلی الله علیه وسلم نه د سلسله کښے دیو وعید او سزا آوریدلو سره څماځه مجال دے، چه زهٔ دچا زمکه لاندے کړم. هغهٔ نه تپوس اوشو چه د رسول الله صلی الله علیه وسلم نه تا سوځه آوریدلی دی؟ هغهٔ اووئیل، چه ما د رسول الله صلی الله علیه وسلم نه دا فرمائیل آوریدلی دی چه کوم سړے ظلمًا د چا یوه یوه لوښت زمکه هم لاندے کړه نو د زمکے داوُو طبقو طوق به د هغهٔ په غاړه کښے اچولے شی. مروان اووئیل، د رسول الله صلی الله علیه وسلم د فرمان په موجودګئ کښے به اوس زهٔ ستاسو نه هیڅ یو ګواه نهٔ طلب کوم. هغه وخت

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

وَبَيْنَمَا هِيَ تَمْشِيْ فِيْ اَرْضِهَا اِذْ وَقَعَتْ فِيْ حُفْرَةٍ فَمَاتَتْ. مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ وَفِيْ رِوَايَةٍ لِمُسْلِمٍ عَنْ مُحَمَّدِ ابْنِ زَيْدِ بْنِ عَبْدِ اللّٰهِ ابْنِ عُمَرَ بِمَعْنَاهُ وَاَنَّهُ رَاٰهَا عَمْيَاءَ تَلْتَمِسُ الْجُدُرَ تَقُوْلُ: اَصَابَتْنِيْ دَعْوَةُ سَعِيْدٍ وَاَنَّهَا مَرَّتْ عَلٰى بِئْرٍ فِي الدَّارِ الَّتِيْ خَاصَمَتْهُ فِيْهَا فَوَقَعَتْ فِيْهَا وَكَانَتْ قَبْرَهَا ۞

سعید اووئیل، اے الله! کچرته دا بنځه دروغژنه وی نو دے نظر واخله او دا په خپله زمکه کښے مړه کړه. د حدیث راوی حضرت عروه بن زبیر وائی چه هغه دمړګ نه مخکښے ړنده شوے وه او یوه ورځ خپله زمکه کښے روانه وه چه په یوه کنده کښے پریوتله او په هغے کښے مړه شوه.

(بُخاریؒ ومُسلمؒ) او په مُسلم کښے یوبل روایت د حضرت محمد بن زید بن عبدالله بن عمر فاروق رضی الله عنهم نه دے هم معنیٰ منقول دے، چه محمد بن زید هغه د ړوندوالی په حالت کښے اولیدله چه دیوالونه به ئے نیول او ګرځیدله به او وئیل به ئے چه زړه د سعدؓ خیرو وهلے یم او بیاهم دغه زمکه باندے جوړ شوی کورکښے ګرځیده نه راګرځیده چه کوهی ته پریوتله مړه شوه.

٦١٥- وَعَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللّٰهِ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُمَا قَالَ: لَمَّا حَضَرَتْ اُحُدٌ دَعَانِيْ اَبِيْ مِنَ اللَّيْلِ فَقَالَ: مَا اُرَانِيْ[1] اِلَّا مَقْتُوْلًا فِيْ اَوَّلِ مَنْ يُقْتَلُ مِنْ اَصْحَابِ النَّبِيِّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَاِنِّيْ لَا اَتْرُكُ بَعْدِيْ اَعَزَّ عَلَيَّ مِنْكَ غَيْرَ نَفْسِ رَسُوْلِ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ، وَاِنَّ عَلَيَّ دَيْنًا فَاقْضِ وَاسْتَوْصِ بِاَخَوَاتِكَ خَيْرًا، فَاَصْبَحْنَا فَكَانَ اَوَّلَ قَتِيْلٍ وَدُفِنْتُ مَعَهُ اٰخَرَ فِيْ قَبْرِهِ، ثُمَّ لَمْ تَطِبْ نَفْسِيْ اَنْ اَتْرُكَهُ مَعَ اٰخَرَ فَاسْتَخْرَجْتُهُ بَعْدَ سِتَّةِ اَشْهُرٍ فَاِذَا هُوَ كَيَوْمِ وَضَعْتُهُ غَيْرَ اُذُنِهِ فَجَعَلْتُهُ فِيْ قَبْرٍ عَلٰى حِدَةٍ - رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ ۞

٦١٥ - حضرت جابر بن عبدالله رضی الله عنهما وائی، چه په جنګِ اُحد کله راپیښ شو نو د شپے په وخت ځما والد صاحب زمونږ راوبللم، وے وئیل، چه ځما خیال دے، چه د رسول الله صلی الله علیه وسلم په ملګرو کښے به دتهولو نه مخکښے مقتول زمونږ یم. او د رسول الله صلی الله علیه وسلم نه وروسته تهٔ ما ته دتهولو نه زیات خوښ ئے په ما باندے څه قرض دے، هغه ضرور راکړه کړه او د خپلو خویندو سره خیر او نیکئ سره مخے ته راځه. چه کله صبا شوئو هغه دتهولو نه مخکښے شهید شو او ما هغه د نورو شهیدانو سره په یو قبر کښے دفن کړو. بیا ځما زړهٔ نه خوښولهٔ، چه زړهٔ هغه د بل کوم تن سره قبر کښے پریږدم. نو د شهادت نه شپږ میاشتے وروسته چه کله ما هغه د قبر نه راویستلو، نو د هغهٔ جسد هم هغه شان تازه وُو. څونکه چه مونږ هغه رومبئ ورځ دفن کړے وُو هغه کښے په غوږ باندے د معمولی ګریدلو نه سِوا هیڅ تغیر نه وُو شوے بیا ما هغه په ځانله قبر کښے دفن کړو.

٦١٦ - وَعَنْ اَنَسٍ رَضِيَ اللّٰهُ | **٦١٦** - حضرت انس بن مالک رضی الله (بُخاریؒ)

[1] "ما ارانی" بضم الهمزة: ای اظننی ۞

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

عَنْهُ اَنَّ رَجُلَيْنِ مِنْ اَصْحَابِ النَّبِيِّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ خَرَجَا مِنْ عِنْدَ النَّبِيِّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي لَيْلَةٍ مُظْلِمَةٍ وَمَعَهُمَا مِثْلُ الْمِصْبَاحَيْنِ بَيْنَ اَيْدِيْهِمَا فَلَمَّا افْتَرَقَا صَارَ مَعَ كُلِّ وَاحِدٍ مِّنْهُمَا وَاحِدٌ حَتّٰى اَتٰى اَهْلَهُ، رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ مِنْ طُرُقٍ وَفِيْ بَعْضِهَا اَنَّ الرَّجُلَيْنِ اُسَيْدُ ابْنُ حُضَيْرٍ وَعَبَّادُ بْنُ بِشْرٍ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُمَا!

عنه نه روایت دے. چه د نبی کریم صلی الله علیه وسلم دوه صحابه په یوه توره شپه کښے د نبی کریم صلی الله علیه وسلم خدمت نه واپس روان شول چه هغوئ روان شول نو د هغوئ نه مخکښے مخکښے (غیبی طور) د ډیوے پشان لکیدلی څه څیز ؤو، اوچه کله مخکښے لاړل د هغوئ لاړے جدا شوے نو دواړو سره یوه یوه ډیوه شوه، اوهغوئ دے ورنه اکښے خپل کور ته اورسیدل (بخاری داځو طریقو سره روایت کړے دے. څنے روایتونو کښے داتصریح هم ده چه هغه سړی حضرت اسید بن حضیر او حضرت عباد بن بشر رضی الله عنهما وو ډیرے شپے تیریدلو پورے د نبی کریم صلی الله علیه وسلم په خدمت کښے حاضر ؤو چه کله روان شول نو شپه ډیره تیاره وه، د دوئ لاس کښے همسا کانے وی ناڅاپه دغه دواړو نه د یوے همسا سره وښانه شو او لاړ پوره په نظر راغله اوچه کله د دواړو لاړے جُدا شوے نو دویم همسا نرهم هغه شان رنړا شروع شوه او دواړه په آرام کورته اورسیدل).

٦١٧- وَعَنْ اَبِيْ هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ بَعَثَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَشَرَةَ رَهْطٍ[1] عَيْنًا سَرِيَّةً وَاَمَّرَ عَلَيْهِمْ عَاصِمَ بْنَ ثَابِتٍ الْاَنْصَارِيَّ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ فَانْطَلَقُوْا حَتّٰى اِذَا كَانُوْا بِالْهُدَاةِ بَيْنَ عُسْفَانَ وَمَكَّةَ، ذُكِرُوْا لِحَيٍّ مِنْ هُذَيْلٍ يُقَالُ لَهُمْ بَنُوْ لِحْيَانَ فَنَفَرُوْا لَهُمْ بِقَرِيْبٍ مِنْ مِائَةِ رَجُلٍ رَامٍ فَاقْتَصُّوْا اٰثَارَهُمْ فَلَمَّا اَحَسَّ بِهِمْ عَاصِمٌ وَّاَصْحَابُهُ لَجَاُوْا اِلٰى مَوْضِعٍ فَاَحَاطَ بِهِمُ الْقَوْمُ فَقَالُوْا اَنْزِلُوْا فَاَعْطُوْا بِاَيْدِيْكُمْ وَلَكُمُ الْعَهْدُ وَالْمِيْثَاقُ اَنْ لَا نَقْتُلَ مِنْكُمْ اَحَدًا، فَقَالَ عَاصِمُ ابْنُ ثَابِتٍ اَيُّهَا الْقَوْمُ اَمَّا اَنَا فَلَا اَنْزِلُ عَلٰى ذِمَّةِ كَافِرٍ: اَللّٰهُمَّ اَخْبِرْ عَنَّا

٦١٧ - حضرت ابوهریره رضی الله عنه وائی چه رسول الله صلی الله علیه وسلم د لسو تنو یوه ډسته د تجسّس او تفتیش د حالاتو د پاره اولیږله. حضرت عاصم بن ثابت انصاری رضی الله عنه ئے د هغوئ امیر مقرر کړو داحضرات مقام هُداة ته چه د عُسفان او مکه مکرمه مینځ کښے واقع دے اورسیدل نو چا د هزیل قبیلے ته چه هغوئ ته بنی لحیان وئیلے شو دا خبر اورسولو، د غه خلق نسل غشی ویشتونکی جمع کړل اوددے خلقو نقش قدم پسے روان شول، چه کله عاصم رضی الله عنه او دهغهٔ ملګرو ته معلومه شوه چه دشمن د دوئ نه وروسته راروان دے. نو هغه په یو اوچت ځلئ باندے پناه واخسته. دشمنانو د هغوئ محاصره اوکړه او هغوئ ته ئے اووئیل، چه بنکته راکوز شئ اوخپل ځانونه مونږ ته حواله کړئ. مونږ تاسو سره وعده کوُو چه تاسو کښے به یوهم نه قتل کوُو! حضرت عاصم

[1] "الرهط" المجمع من الرجال :

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

نَبِيِّكَ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَ سَلَّمَ فَرَمَوْهُمْ بِالنَّبْلِ فَقَتَلُوْا عَاصِمًا وَ نَزَلَ اِلَيْهِمْ ثَلَاثَةُ نَفَرٍ عَلَى الْعَهْدِ وَالْمِيْثَاقِ مِنْهُمْ خُبَيْبٌ وَ زَيْدُ ابْنُ الدَّثِنَةِ وَ رَجُلٌ اٰخَرُ فَلَمَّا اسْتَمْكَنُوْا مِنْهُمْ اَطْلَقُوْا اَوْتَارَ قِسِيِّهِمْ فَرَبَطُوْهُمْ قَالَ الرَّجُلُ الثَّالِثُ: هٰذَا اَوَّلُ الْغَدْرِ وَاللّٰهِ لَا اَصْحَبُكُمْ اِنَّ لِيْ بِهٰؤُلَاءِ اُسْوَةً [1] يُرِيْدُ الْقَتْلٰى فَجَرُّوْهُ وَ عَالَجُوْهُ فَاَبٰى اَنْ يَصْحَبَهُمْ فَقَتَلُوْهُ وَانْطَلَقُوْا بِخُبَيْبٍ، وَ زَيْدِ بْنِ الدَّثِنَةِ حَتّٰى بَاعُوْهُمَا بِمَكَّةَ بَعْدَ وَقْعَةِ بَدْرٍ فَابْتَاعَ [2] بَنُوا الْحَارِثِ بْنِ عَامِرِ بْنِ نَوْفَلِ بْنِ عَبْدِ مَنَافٍ خُبَيْبًا وَ كَانَ خُبَيْبٌ هُوَ قَتَلَ الْحَارِثَ يَوْمَ بَدْرٍ فَلَبِثَ خُبَيْبٌ عِنْدَهُمْ اَسِيْرًا حَتّٰى اَجْمَعُوْا عَلٰى قَتْلِهٖ فَاسْتَعَارَ مِنْ بَعْضِ بَنَاتِ الْحَارِثِ مُوْسٰى يَسْتَحِدُّ بِهَا [3] فَاَعَارَتْهُ فَدَرَجَ بُنَيٌّ لَهَا وَهِيَ غَافِلَةٌ حَتّٰى اَتَاهُ فَوَجَدَتْهُ مُجْلِسَهُ عَلٰى فَخِذِهٖ وَ الْمُوْسٰى بِيَدِهٖ فَفَزِعَتْ فَزْعَةً عَرَفَهَا خُبَيْبٌ فَقَالَ: اَتَخْشَيْنَ اَنْ اَقْتُلَهُ مَا كُنْتُ لِاَفْعَلَ ذٰلِكَ: قَالَتْ: وَاللّٰهِ مَا رَاَيْتُ اَسِيْرًا خَيْرًا مِنْ خُبَيْبٍ فَوَاللّٰهِ لَقَدْ وَجَدْتُهُ يَوْمًا يَاْكُلُ قِطْفًا مِنْ عِنَبٍ فِيْ يَدِهٖ وَاِنَّهُ لَمُوْثَقٌ بِالْحَدِيْدِ وَ مَا بِمَكَّةَ مِنْ ثَمَرَةٍ وَ كَانَتْ تَقُوْلُ: اِنَّهُ لَرِزْقٌ رَزَقَهُ اللّٰهُ خُبَيْبًا فَلَمَّا خَرَجُوْا بِهٖ مِنَ الْحَرَمِ قَالَ لَهُمْ خُبَيْبٌ: دَعُوْنِيْ اُصَلِّيْ رَكْعَتَيْنِ

رضی الله عنه خپلو ملګرو ته اووئیل، چه زهٔ خو بهرحال دیو کافر په عهد او میثاق اعتماد (اعتبار) نه کوم ځان نهٔ حواله کوم. دغه وخت هغهٔ دُعا اوکړه، اے الله! خپل نبی کریم صلی الله علیه وسلم حُمونږ دحال نه خبر کړه - دغه خلقو په حضرت عاصم رضی الله عنه باندے غشی ورڼل شروع کړل او هغهٔ شهید کړو. درڼے تنو د کافرانو په عهد او ذمه باندے اعتبار اوکړو راکوز شول - دا حضرت خبیب، زید بن دَثِنه، او یو بل صاحب وُو - کافرانو چه کله هغوئ قابو کښے راوستل نو د هغوئ دلیندو مزے ئے پرانستل هغوئ ئے پرے اوتړل - دے کتلو سره درڼیم ملګری اووئیل، دا خو په اول قدم باندے وعده خلافی ظاهره شوه - والله! زهٔ به دوئ سره هرګز لاړنشم - حُما دپاره هم هغه لار صحیح ده کومه چه حُمونږ نوروشهیدانو ملګرو خوښه کړه (د دے درڼے حضراتو نه علاوه باقی حضرات تو د هغوئ مقابله کولو سره جامِ شهادت څکلے وُو) کافرانو پیر راښکلو، اوخپل ځان سره د بوتللو کوشش ئے اوکړو. لیکن دهغهٔ ځان سره بوتللو کښے کامیاب نشول نو هغه ئے هم قتل کړو او حضرت خبیب، زید بن دثنه رضی الله عنهما ئے ځان سره نیولے بوتلل تردے چه د بدر دواقعے نه وروسته ئے هغوئ د مکے والاړ باندے خرڅ کړل - حضرت خبیب رضی الله عنه بنوحارث بن عامر ابن نوفل بن عبد مناف واخستهٔ دا خبیب رضی الله عنه وُو، چه د بدر په موقعه ئے حارث قتل کړے وُو - خبیب رضی الله عنه ددے خلقو سره څه ورځے قید کښے وُو بالآخر هغه خلقو دے قتل کړو - د صفائی په خاطر خبیب رضی الله عنه د بنوحارث دیوے بچے نه چاړهٔ اوغوښتله چه هغے دهٔ ته ورکړه

[1] "الاسوة": القدوة [2] "فابتاع": ای اشتری [3] "یستحد بها": ای یحلق عانته بها:

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

فَتَرَكُوْهُ فَرَكَعَ رَكْعَتَيْنِ فَقَالَ: وَ
اللّٰهِ لَوْلَا اَنْ تَحْسَبُوْا اَنَّ مَا بِيْ
جَزَعٌ لَزِدْتُ: اَللّٰهُمَّ اَحْصِهِمْ
عَدَدًا، وَاقْتُلْهُمْ بَدَدًا وَلَا تُبْقِ
مِنْهُمْ اَحَدًا - وَقَالَ: فَلَسْتُ اُبَالِيْ
حِيْنَ اُقْتَلُ مُسْلِمًا عَلٰى اَيِّ جَنْبٍ
كَانَ لِلّٰهِ مَصْرَعِيْ [1] وَذٰلِكَ فِيْ
ذَاتِ الْاِلٰهِ وَاِنْ يَشَأْ يُبَارِكْ عَلٰى
اَوْصَالِ [2] شِلْوٍ مُمَزَّعٍ وَكَانَ
خُبَيْبٌ هُوَ سَنَّ لِكُلِّ مُسْلِمٍ قُتِلَ
صَبْرًا [3] الصَّلٰوةَ وَاَخْبَرَ يَعْنِيْ
النَّبِيَّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ اَصْحَابَهٗ
يَوْمَ اَصِيْبُوْا خَبَرَهُمْ وَبَعَثَ نَاسٌ
مِّنْ قُرَيْشٍ اِلٰى عَاصِمِ ابْنِ ثَابِتٍ
حِيْنَ حُدِّثُوْا اَنَّهٗ قُتِلَ اَنْ يُّؤْتَوْا
بِشَيْءٍ مِّنْهُ يُعْرَفُ وَكَانَ قَتَلَ
رَجُلًا مِنْ عُظَمَآئِهِمْ، فَبَعَثَ اللّٰهُ
لِعَاصِمٍ مِثْلَ الظُّلَّةِ مِنَ الدَّبْرِ
فَحَمَتْهُ مِنْ رُسُلِهِمْ فَلَمْ يَقْدِرُوْا
اَنْ يَقْطَعُوْا مِنْهُ شَيْئًا، رَوَاهُ
الْبُخَارِيُّ -

قَوْلُهٗ "الْهُدَاةَ": مَوْضِعٌ
وَالظُّلَّةُ: السَّحَابُ. وَالدَّبْرُ
النَّحْلُ -

وَقَوْلُهٗ "اقْتُلْهُمْ بِدَدًا"
بِكَسْرِ الْبَآءِ وَفَتْحِهَا فَمَنْ كَسَرَ
قَالَ هُوَ جَمْعُ بِدَّةٍ بِكَسْرِ الْبَآءِ
وَهِيَ النَّصِيْبُ وَمَعْنَاهُ: اُقْتُلْهُمْ
حِصَصًا مُنْقَسِمَةً لِكُلِّ وَاحِدٍ
مِّنْهُمْ نَصِيْبٌ، وَمَنْ فَتَحَ قَالَ
مَعْنَاهُ، مُتَفَرِّقِيْنَ فِي الْقَتْلِ وَاحِدًا

دلته د دے ښځے په بے خبرئ کښے د هغے
ماشوم بچے د دوئ په غیر کښے ناست په
نظر راغے - هغه چاړه د خبیب رضئ الله
عنه په لاس کښے وه - دے کتلو سره هغه
ښځه ډیره پریشانه او ویرے ونیوله -
حضرت خبیب رضی الله عنه هغه ویرولے
شوے اولیدله، وے وئیل، ولے ته په دے
وجه ویرولے شوے ئے چه زهٔ به دے قتل
کړم! نه - بی بی زهٔ دے نهٔ قتلوم -
وروسته به هغے ښځے وئیل چه والله، ما
د خبیبؓ نه بهتر څوک قیدی نهٔ دے لیدلے -
په الله پاک قسم! ما پخپلو سترګو اولیدل
چه په انګورو څنڅیرونو کښے بند کړے شوے
ناست دے او په لاسونو کښے ئے دا انګور
ګنګوچے دے چه هغه په مزه مزه خوړئ -
دے زمانه کښے په مکه مکرمه کښے په نوم میړ
نه وه هغے به داهم وئیل، داهغه رزق
وُوچه الله تعالیٰ خبیب رضی الله عنه ته
ورکړے وُو، چه کله ئے حضرت خبیب رضی
الله عنه د حرم مکه نه بهرته بوتللوچه په
(زمین) حل کښے هغه قتل کړی دغه وخت
خبیبؓ اووئیل چه ما ته د دوٗه رکعته مونځ
اداکولو مهلت راکړی اوچه کله ئے د دوٗه
رکعته اوکړل نو وے وئیل، چه کچرته حُما
ستاسو د دے طعنه چه د مرګ د ویرے
نه د اُوږد مونځ په ذریعه مهلت اخلی،
خیال نه وے نو ما به ډیر اطمینان سره
اوږدهٔ رکعتونه کړے وے - بیائے دشمنانو
دپارهٔ بد دعائی اوکړهٔ وے وئیل، اے الله!
د دوئ شمیر اوکړهٔ یو د بل وروسته قتل
کړهٔ اویوهم دوئ کښے مه پریږده او دا
شعرئے اووئیلو ے چه کله زهٔ مسلمان
قتل کړے شم نو بیا حُما پرواه نشته، چه
د خدائے پاک په لاره کښے حُما مرګ په کوم
آړخ دے - حُما دا قتل د الله پاک په لاره

[1] "مصرعی": ای موتی [2] "اوصال": جمع وصل وهو العضو... والشلو" بکسر المعجمة وسکون اللام:
الجسد. "وممزع" بالزای ثم المهملة: ای مقطع: والمعنی اعضاء جسد مقطع [3] "صبرًا" قال فی الصحاح اکل ذی روح

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By; Afghan Salar Library

بَعْدَ وَاحِدٍ مِّنَ التَّبْدِيْدِ . وَفِي الْبَابِ اَحَادِيْثُ كَثِيْرَةٌ صَحِيْحَةٌ سَبَقَتْ فِيْ مَوَاضِعِهَا مِنْ هٰذَا الْكِتَابِ مِنْهَا حَدِيْثُ الْغُلَامِ الَّذِيْ كَانَ يَأْتِي الرَّاهِبَ وَالسَّاحِرَ وَمِنْهَا حَدِيْثُ جُرَيْجٍ وَ حَدِيْثُ اَصْحَابِ الْغَارِ الَّذِيْنَ اُطْبِقَتْ عَلَيْهِمُ الصَّخْرَةُ وَحَدِيْثُ الرَّجُلِ الَّذِيْ سَمِعَ صَوْتًا فِي السَّحَابِ يَقُوْلُ : اسْقِ حَدِيْقَةَ فُلَانٍ ، وَ غَيْرُ ذٰلِكَ . وَالدَّلَائِلُ فِي الْبَابِ كَثِيْرَةٌ مَشْهُوْرَةٌ وَبِاللّٰهِ التَّوْفِيْقُ .

کښے دے - دده وجهے نه چه کچرته الله تعم اوغواړی نو په پریکړه شوو اندامونو باندے به هم برکت نازل کړی . داحضرت خبیب رضی الله عنه هغه ډوبے مسلمان دے چه د الله جلّ جلاله په لاره کښے گرفتار شو. د قتل په وخت کښے د مونځ کولو اوصبرکولو لاره رااوویسته . چه کله د دے حضرا تو شهادت اوگرفتاری عمل کښے راغله رسول الله صلی الله علیه وسلم په دغه ورځ خپلو اصحابوته د دے اطلاع ورکړه . دلته قریشو ته چه کله دحضرت عاصم انصاری رضی الله عنه د قتل پته اولګیده نو هغوی ځنے خلق اولیږل چه دوئ ته څه نښه راوړی چه د هغه شناخت اوکړے شی او د دوئ زړونه یخ شی چه دوئ یو نامور عزتمند سردار قتل کړے وُو . لیکن الله تعالیٰ د مچو یوسیل د دوئ د حفاظت د پاره مسلط کړوچه د هغے په وجه سره د قریشو قاصد د هغوئ د نعش څه حصه پریکولو او وړولو باندے خپل مذموم (ناکاره) کوشش کښے کامیاب نه شول . (هغوئ د تولے ورځے انتظارهم اوکړوچه کله د شپے دا مچئ لاړے شی نو دوئ به خپل کار اوکړی . لیکن چه کله شپه شوه نو داوبو یو تیزاو تُند سیلاب راغے او د دوئ نعشے یوړو او کافرانو کتل نامراد پاتے شول) (بُخاریؒ)

" اَلْهُدَاةُ " : د ځاے نوم . " اَلظُّلَّه " : وریځ - " اَلدَّبْر " : د شهدو مچئ . (سرے مچئ وغیره) . " اُقْتُلْهُمْ بِدَدًا " : د باء زیر او زور دواړو سره راغلے دے - چاچه زیر سره بیان کړے دے - هغوئ وائی ، چه دا د بِدَّه جمع ده چه د ډۀ معنیٰ حصه ده . مطلب به دا وی چه د دوئ په حصو کښے تقسیم کړه قتل ئے کړه چه هریوته خپله حصه ملاؤ شی - اوکومو حضراتو چه دا د باء په زور سره روایت کړے دے هغوئ وائی ، چه دا د " تبدیدًا " نه مشتق دے مطلب دا چه دوئ یوبل نه وردستو قتل کړه . باب کرامات الاولیاء کښے نورهم ډیر صحیح احادیث روایت شوی دی چه دے کتاب کښے هم ذکر شوی دی - هغے نه یو د هغه هلک قصه ده چه د هغهٗ د جادوګر او راهب دواړو سره رابطه وه .

دوئیم روایت د جُرَیج (د صومعه والا) دے . دریم روایت د هغه خلقو دے ، چاچه د وریځے نه آواز آوریدلے وُو چه د وریځے نه ئے آوریدلے وُو چه وئیل ئے : " د فلانکی سری باغ خروب کړه ! وغیره وغیره) او د دے ثبوت او دلائل هر بشماره دی !

۶۱۸ - وعن ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُمَا قَالَ : مَا سَمِعْتُ عُمَرَ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ يَقُوْلُ لِشَيْءٍ قَطُّ :

۶۱۸ - حضرت عبد الله بن عمر فاروق رضی الله عنهما وائی ، چه ما د حضرت عمر رضی الله عنه نه د هیڅ یوخیز متعلق

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

إِنِّي لَأَظُنُّهُ كَذَا إِلَّا كَانَ كَمَا يَظُنُّ
(رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ)

دانهٔ دی آوریدلی چه ځما په خیال کښے دا دا رنګ دے۔ لیکن داچه هغه خبره به عین هغهٔ دخیال مطابق وه۔ (بخاریؒ)

باب ۱۱۱

كِتَابُ الْأُمُوْرِ الْمَنْهِيِّ عَنْهَا ؛ بَابُ تَحْرِيْمِ الْغِيْبَةِ ، وَ الْأَمْرِ بِحِفْظِ اللِّسَانِ!

(دممنوع خبرو بیان)

ف:- دے باب کښے درے قرآنی آیتونه او اوولس احادیث دی۔ دباب عنوان کښے دغیبت دحرمت او دژبے د فضول وینا نه داجتناب حواله هم مذکور ده (قرآنی آیتونه)

۶۳- قَالَ اللّٰهُ تَعَالٰى [1]: " وَلَا يَغْتَبْ بَعْضُكُمْ بَعْضًا [2] أَيُحِبُّ أَحَدُكُمْ أَنْ يَّأْكُلَ لَحْمَ أَخِيْهِ مَيْتًا فَكَرِهْتُمُوْهُ ! وَاتَّقُوا اللّٰهَ إِنَّ اللّٰهَ تَوَّابٌ رَّحِيْمٌ ".

۶۳- تاسو نه دے څوک یو دبل پسی شا بد نهٔ وائی تاسو کښے څوک دا خوښوی چه هغه دخپل مړ ورور غوښه اوخوری. داستاسو دپاره ډیره د ناخوښئ خبره ده۔ دالله تعالیٰ نه وویریږئ۔ الله تعالیٰ توبه قبلونکے او ډیر مهربان دے۔
(حجرات/پاره ۵)

۶۴- وَقَالَ تَعَالٰى : [3] وَلَا تَقْفُ [4] مَا لَيْسَ لَكَ بِهٖ عِلْمٌ. إِنَّ السَّمْعَ وَالْبَصَرَ وَالْفُؤَادَ كُلُّ أُولٰئِكَ كَانَ عَنْهُ مَسْئُوْلًا ".

۶۴- دکومے خبرے چه تاسو ته صحیح علم نهٔ وی په هغے عمل مکوئ، ځکه چه غوږ، ستر کے، زړه، د هریو (د حرکت او عمل) متعلق به د قیامت په ورځ تپوس کولے شی۔ (اسراء/ پاره ۱۵)

۶۵- وَقَالَ تَعَالٰى [5] : " مَا يَلْفِظُ مِنْ قَوْلٍ إِلَّا لَدَيْهِ رَقِيْبٌ عَتِيْدٌ ".

اِعْلَمْ أَنَّهُ يَنْبَغِيْ لِكُلِّ مُكَلَّفٍ أَنْ يَّحْفَظَ لِسَانَهُ عَنْ جَمِيْعِ الْكَلَامِ إِلَّا كَلَامًا ظَهَرَتْ فِيْهِ الْمَصْلَحَةُ وَمَتَى اسْتَوٰى الْكَلَامُ وَتَرْكُهُ فِي الْمَصْلَحَةِ فَالسُّنَّةُ الْإِمْسَاكُ عَنْهُ لِأَنَّهُ قَدْ يَنْجَرُّ الْكَلَامُ الْمُبَاحُ إِلٰى حَرَامٍ أَوْ مَكْرُوْهٍ وَذٰلِكَ كَثِيْرٌ

۶۵- هغه دخولے نه هیڅ یوه داسے خبرهٔ نهٔ اوکاږی لیکن داچه د هغے ګکهبانی کونکے به تیار ربیا مومی۔ (ق/ پاره ۲۶)

امام نووی رحمة الله علیه وی، چه هر مکلّف، عاقل او بالغ دپاره دا مناسب ده چه د هرقسم ګفتګو نه دخپلے ژبے حفاظت اوکړی۔ د وینا نه مخکښے ئے تول کړئ چه آیا داخبره د وئیلو ده، کومه خبره باندے چُپ والے بهتر دے۔ لیکن کله چه خه مصلحت پیش نظر وی نو بله

[1] سورة الحجرات آیة ۱۲ [2] "الغیبة" بکسر المعجمة وسکون التحتیة: ذکرك اخاك بما یکره [3] سورة الاسراء آیة ۲۶ [4] "ولا تقف": ای تتبع [5] سورة قٓ آیة ۱۸

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

فِي الْعَادَةِ وَالسَّلَامَةُ لَا يَعْدِلُ لَهَا شَيْءٌ !!

خبره ده او کوم څائے کښے چه خبره کول اوچُپ پاتے کیدل د مصلحت په اعتبار سره د واړه برابروی نو سُنت طریقه دا ده چه هغه وخت خاموش پاتے کیدل مناسب دی حُکه چه څنے وخت جائز او مباح کلام هم د حرام او مکروه خبرے دارتکاب سبب کرځی دا خبره اکثر لیدلے شی او د سلامتیا بدل اوهم وزن هیڅ څیزهم نشته (مَنْ سَكَتَ سَلِمَ) څوک چه چُپ پاتے شو سالم پاتے شو۔ "وَمَنْ سَلِمَ نَجَا" : اوڅوک چه سلامت پاتے شو نجات ئے پیدا موندو۔ ن

(نبوی احادیث)

٦١٩- وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: "مَنْ كَانَ يُؤْمِنُ بِاللّٰهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ فَلْيَقُلْ خَيْرًا أَوْ لِيَصْمُتْ" مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ ؛

وَهٰذَا صَرِيحٌ فِي أَنَّهُ يَنْبَغِي أَنْ لَا يَتَكَلَّمَ إِلَّا إِذَا كَانَ الْكَلَامُ خَيْرًا وَهُوَ الَّذِي ظَهَرَتْ مَصْلَحَتُهُ وَمَتَى شَكَّ فِي ظُهُورِ الْمَصْلَحَةِ فَلَا يَتَكَلَّمُ ؛

٦١٩- حضرت ابوهریره رضی الله عنه نه روایت دے۔ چه نبی کریم صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، کوم سړے چه په الله پاک او د آخرت په ورځ ایمان لری هغهٔ له پکار دی که خبره کوی نو په خوله دے بنه خبره کوی کنی نوخاموش دے شی۔ (بُخاریؒ ومُسلمؒ) امام نوویؒ وائی، چه داحدیث د دے صراحت کوی چه د خبرے نه خیرا وښیګړه مقصود وی نوخوله دے بیرته کړی کنی نوچپ دے شی۔ او کچرته په څه خبره کښے مذبذب وی یا دخیر ښیګړے څه خبره کښے شک وی نو کلام دے نه کوی۔

٦٢٠- وَعَنْ أَبِي مُوسَى رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ: قُلْتُ يَا رَسُولَ اللّٰهِ أَيُّ الْمُسْلِمِينَ أَفْضَلُ ؟ قَالَ: "مَنْ سَلِمَ الْمُسْلِمُونَ مِنْ لِسَانِهِ وَيَدِهِ" مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ ؛

٦٢٠- حضرت ابوموسیٰ اشعری رضی الله عنه نه روایت دے، چه ما عرض اوکړو یارسول الله! مسلمانانو کښے افضل څوک دے ؟ هغوئ اوفرمائیل، چه د چا د ژبے اولاس نه مسلمان بچ پاتے شی۔ (بُخاریؒ ومُسلمؒ)

٦٢١- وَعَنْ سَهْلِ بْنِ سَعْدٍ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "مَنْ يَضْمَنْ لِي مَا بَيْنَ لَحْيَيْهِ[1] وَمَا بَيْنَ رِجْلَيْهِ أَضْمَنْ لَهُ الْجَنَّةَ" مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ ؛

٦٢١- حضرت سهل بن سعد رضی الله عنه بیان کوی چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، کوم سړے چه ما ته د خپلے ژبے اوشرمګاه (د حفاظت) ضمانت راکړی زهٔ هغهٔ دپاره د جنت شهادت درکوم۔ (بُخاریؒ ومُسلمؒ)

٦٢٢- وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ أَنَّهُ سَمِعَ النَّبِيَّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ: "إِنَّ الْعَبْدَ لَيَتَكَلَّمُ بِالْكَلِمَةِ مَا يَتَبَيَّنُ فِيهَا

٦٢٢- حضرت ابوهریره رضی الله عنه وائی چه ما د رسول الله صلی الله علیه وسلم نه دا فرمائیلی آوریدلی دی چه بنده په غیر د سوچ اوفکر نه بعضے وخت داسے خبرے

[1] "ما بين لحييه": هو اللسان "وما بين رجليه": الفرج ؛

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansala

Downloaded By: Afghan Salar Library

يَزِلُّ بِهَا إِلَى النَّارِ أَبْعَدَ مِمَّا بَيْنَ الْمَشْرِقِ وَالْمَغْرِبِ " مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ وَمَعْنَىٰ : " يَتَبَيَّنُ " يُفَكِّرُ أَنَّهَا خَيْرٌ أَمْ لَا ؛

دخولے نه اوباسی چه هغه خبره دهٴ لره دمشرق اومغرب د فاصلے نه زیات د دوزخ مینځ ته رسوی - (بُخاریٌ ومُسلمٌ) "وَيَتَبَيَّنُ" : معنیٰ فکر کول ، غور کول، چه دا خبره بهتره ده یا نهٴ ده -

٦٢٣- وَعَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ : "إِنَّ الْعَبْدَ لَيَتَكَلَّمُ بِالْكَلِمَةِ مِنْ رِضْوَانِ اللّٰهِ تَعَالَىٰ مَا يُلْقِي لَهَا بَالًا يَرْفَعُهُ اللّٰهُ بِهَا دَرَجَاتٍ وَإِنَّ الْعَبْدَ لَيَتَكَلَّمُ بِالْكَلِمَةِ مِنْ سَخَطِ اللّٰهِ تَعَالَىٰ لَا يُلْقِي لَهَا بَالًا يَهْوِي بِهَا فِي جَهَنَّمَ " رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ ؛

٦٢٣- دا روایت هم د حضرت ابوهریره رضی الله عنه نه دے چه نبی کریم صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل ، بنده څنے وخت الله تعالیٰ ته یوه خوښه خبره غیر شعوری طور کوی نو الله تعالیٰ دهغه کلمے په وجهے سره دهغهٔ درجات بلندکوی - دا رنګ یو بنده په ناپوهیٔ کښے دخولے نه دا سے خبره اوباسی چه دا الله تعالیٰ د نا راضګیٔ سبب کرځی اوهغه خبره دهٔ لره جهنم ته رسوی- (بُخاریٌ)

٦٢٤ - وَعَنْ أَبِي عَبْدِ الرَّحْمٰنِ بِلَالِ بْنِ الْحَارِثِ الْمُزَنِيِّ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ "إِنَّ الرَّجُلَ لَيَتَكَلَّمُ بِالْكَلِمَةِ مِنْ رِضْوَانِ اللّٰهِ تَعَالَىٰ مَا كَانَ يَظُنُّ أَنْ تَبْلُغَ مَا بَلَغَتْ يَكْتُبُ اللّٰهُ لَهُ بِهَا رِضْوَانَهُ إِلَىٰ يَوْمِ يَلْقَاهُ ، وَإِنَّ الرَّجُلَ لَيَتَكَلَّمُ بِالْكَلِمَةِ مِنْ سَخَطِ اللّٰهِ مَا كَانَ يَظُنُّ أَنْ تَبْلُغَ مَا بَلَغَتْ يَكْتُبُ اللّٰهُ لَهُ بِهَا سَخَطَهُ إِلَىٰ يَوْمِ يَلْقَاهُ " رَوَاهُ مَالِكٌ فِي الْمُوَطَّا وَالتِّرْمِذِيُّ وَقَالَ : حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ ؛

٦٢٤ - حضرت ابوعبدالرحمٰن بلال بن حارث مزنی رضی الله عنه نه روایت دے ، چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل ، چه یو سړے د الله تعالیٰ د رضا په سبب څه دا سے خبره کوی اوهغه ته په خپله معلومه نه وی چه دځومره قدر او مرتبے والا هغه کلمه ده نو الله تعالیٰ هغهٔ دیاره تر قیامته د رضامندیٔ پروانه لیکی اویو سړے د دے پیژندلو نه بغیر چه د دے اثرات ځومره خراب دی دا سے کلمه دخولے نه اوباسی چه دالله تعالیٰ د نا راضګیٔ سبب جوړیږی ، نو هغهٔ دیاره د قیامت د ملاقات پورے خپله نا راضګی درج کوی . (امام مالک په مؤطا کښے او ترمذی په خپل صحیح کښے روایت کړے دے او ویلی ئے دی ، چه دا حدیث حسن صحیح دے)

٥

٦٢٥- وَعَنْ سُفْيَانَ بْنِ عَبْدِ اللّٰهِ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ : قُلْتُ يَا رَسُولَ اللّٰهِ حَدِّثْنِي بِأَمْرٍ أَعْتَصِمُ بِهِ قَالَ : " قُلْ رَبِّيَ اللّٰهُ ثُمَّ اسْتَقِمْ " قُلْتُ يَا رَسُولَ اللّٰهِ مَا أَخْوَفُ مَا تَخَافُ

٦٢٥ - حضرت سفیان بن عبد الله رضی الله عنه وائی ، چه ما رسول الله صلی الله علیه وسلم ته عرض اوکړو ، چه ماته دا سے خبره اوښایه چه زهٔ هغے سره دخپل ځان حفاظت اوکړم ؟ هغوئ

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

عَلَيَّ ؟ فَأَخَذَ بِلِسَانِ نَفْسِهِ ثُمَّ قَالَ : "هٰذَا" رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَ قَالَ حَدِيْثٌ حَسَنٌ صَحِيْحٌ !

اوفرمائیل ، دا الله د رب کیدلو اقرار اوکړه ، اوبیا په دے ټینګ اوسه . بیا ما عرض اوکړو یارسول الله ! حُما دپاره تاسو کوم څیز خوفناک اوخطرناک خیال کوئ دے سره هغوئ خپله ژبه مبارکه په لاس کښے اونیوله ، وے فرمائیل ، دا ! (مطلب داچه د دے خیال اوساته دا ډیره خطرناکه ثابتیدلے شی)

(ترمذی روایت کړے دے او وئیلی ئے دی چه دا حدیث حسن صحیح دے)

٦٢٦- وعن ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُمَا قَالَ قَالَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ "لَا تُكْثِرُوا الْكَلَامَ بِغَيْرِ ذِكْرِ اللّٰهِ : فَإِنَّ كَثْرَةَ الْكَلَامِ بِغَيْرِ ذِكْرِ اللّٰهِ تَعَالٰى قَسْوَةٌ لِلْقَلْبِ وَإِنَّ أَبْعَدَ النَّاسِ مِنَ اللّٰهِ الْقَلْبُ الْقَاسِيْ" رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ ؛

٦٢٦- حضرت عبد الله بن عمر فاروق رضی الله عنهما بیان کوی چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل ، دا الله تعالیٰ د ذِکر نه په غیر فضول خبرے زیاتے مه کوئ حُکه چه داسے خبرے زړهٔ بے حِس (سخت) کړ حُوی او الله تعالیٰ نه هغه سړے ډیر لرے ووحُی چه دهغه زړهٔ بے حِس (سخت) وی - (ترمذی)

٦٢٧- وَعَنْ أَبِيْ هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ : قَالَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ "مَنْ وَقَاهُ اللّٰهُ شَرَّ مَا بَيْنَ لَحْيَيْهِ وَشَرَّ مَا بَيْنَ رِجْلَيْهِ دَخَلَ الْجَنَّةَ" رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَقَالَ : حَدِيْثٌ حَسَنٌ !

٦٢٧- حضرت ابوهریره رضی الله عنه روایت کوی چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل ، چه الله تعالیٰ چاڼه د ژبے او شرمگاه د شر نه بچ اوساتلو ، هغه جنت ته داخل شو - (ترمذی روایت کړے دے او وئیلی ئے دی دا حدیث حسن دے)

٦٢٨- وَعَنْ عُقْبَةَ بْنِ عَامِرٍ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ : قُلْتُ يَارَسُوْلَ اللّٰهِ مَا النَّجَاةُ ؟ قَالَ : "أَمْسِكْ عَلَيْكَ لِسَانَكَ وَلْيَسَعْكَ بَيْتُكَ وَابْكِ عَلٰى خَطِيْئَتِكَ" رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَقَالَ حَدِيْثٌ حَسَنٌ !

٦٢٨ - حضرت عقبه بن عامر رضی الله عنه نه روایت دے ، چه ما د رسول الله صلی الله علیه وسلم ته عرض اوکړو چه د نجات باعث څه څیز دے ؟ هغوئ ارشاد اوکړو خپله ژبه قابو کښے اوساته ! خپل کور پورے محدود اوسیږه . یوخوا بل خوا بے لارے مه کړحُه . په خپلو کناهونو باندے ژاړه - (ترمذی روایت کړے دے او وئیلی ئے دی چه دا حدیث حسن دے) .

٦٢٩- وَعَنْ أَبِيْ سَعِيْدٍ الْخُدْرِيِّ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ : "إِذَا أَصْبَحَ ابْنُ آدَمَ فَإِنَّ الْأَعْضَاءَ كُلَّهَا تُكَفِّرُ اللِّسَانَ تَقُوْلُ : اتَّقِ اللّٰهَ فِيْنَا فَإِنَّمَا نَحْنُ بِكَ : فَإِنِ اسْتَقَمْتَ اسْتَقَمْنَا

٦٢٩- حضرت ابوسعید خدری رضی الله عنه نه روایت دے چه نبی کریم صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل ، چه بنی آدم سحر وختی دخوب نه پاڅی نو دهغهٔ ټول آندامونه د بدن ژبے ته لاسونه جوړه کړی ورته وائی ، چه څمونږ په معامله کښے دالله نه اوویریږه

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

وَإِنِ اعْوَجَجْتَ اَعْوَجَجْنَا "رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ ، مَعْنٰى "تُكَفِّرُ اللِّسَانَ" اَىْ تَذِلُّ وَتَخْضَعُ لَه !

چه څومره مدارپه تاسوباندے دے، تو ټیک شه (دوست شه) اوکه چرته درست اوصحیح شوے نومونږ به هم سکون سره اوسیږو. کچرته ټه کږه شوے نو څومره

هم کم بختی ده (ترمذی) .

"تُكَفِّرُ اللِّسَانَ" : معنٰی ده "ژبے نه درخواست کوی" .

٦٣٠- وَعَنْ مُعَاذٍ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ : قُلْتُ يَا رَسُوْلَ اللّٰهِ! اَخْبِرْنِيْ بِعَمَلٍ يُدْخِلُنِي الْجَنَّةَ وَيُبَاعِدُنِيْ مِنَ النَّارِ ؟ قَالَ: "لَقَدْ سَاَلْتَ عَنْ عَظِيْمٍ وَاِنَّهٗ لَيَسِيْرٌ عَلٰى مَنْ يَسَّرَهُ اللّٰهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ: تَعْبُدُ اللّٰهَ لَا تُشْرِكُ بِهٖ شَيْئًا ، وَتُقِيْمُ الصَّلٰوةَ وَتُؤْتِي الزَّكٰوةَ وَتَصُوْمُ رَمَضَانَ وَتَحُجُّ الْبَيْتَ اِنِ اسْتَطَعْتَ اِلَيْهِ سَبِيْلًا" ثُمَّ قَالَ: "اَلَا اَدُلُّكَ عَلٰى اَبْوَابِ الْخَيْرِ ؟ اَلصَّوْمُ جُنَّةٌ ، وَالصَّدَقَةُ تُطْفِئُ الْخَطِيْئَةَ كَمَا يُطْفِئُ الْمَاءُ النَّارَ وَصَلٰوةُ الرَّجُلِ مِنْ جَوْفِ اللَّيْلِ" ثُمَّ تَلَا: "تَتَجَافٰى جُنُوْبُهُمْ عَنِ الْمَضَاجِعِ حَتّٰى بَلَغَ يَعْمَلُوْنَ" ثُمَّ قَالَ، "اَلَا اُخْبِرُكَ بِرَأْسِ الْاَمْرِ وَعَمُوْدِهٖ ، وَذِرْوَةِ سَنَامِهٖ ، قُلْتُ ، بَلٰى يَا رَسُوْلَ اللّٰهِ ، قَالَ: "رَأْسُ الْاَمْرِ الْاِسْلَامُ وَعَمُوْدُهُ الصَّلٰوةُ وَذِرْوَةِ سَنَامِهِ الْجِهَادُ" ثُمَّ قَالَ: "اَلَا اُخْبِرُكَ بِمِلَاكِ ذٰلِكَ كُلِّهٖ ؟" قُلْتُ بَلٰى يَا رَسُوْلَ اللّٰهِ ؛ فَاَخَذَ بِلِسَانِهٖ قَالَ ، "كُفَّ عَلَيْكَ هٰذَا ، قُلْتُ ، يَا رَسُوْلَ اللّٰهِ وَ

٦٣٠- حضرت معاذ رضی الله عنه وائی، چه ماعرض اوکړو یا رسول الله! ما ته دا سے عمل اوښایه چه د جنت داخلیدلو باعث اوګرځی او د دوزخ نه مے لرے کړی ؟ هغوی اوفرمائیل، تاخو ډیرے لوئے خبرے تپوس اوکړو. کچرته دا الله پاک چا ته آسان کړی نو هغهٔ دپاره آسان ګرځی - د الله عبادت کوه ، دے کښے څوک مه شریکوه ، مونځ کوه ، زکوٰة ورکوه ، د رمضان روژے نیسه. که طاقت دے وی نوحج کوه - بیا هغوی اوفرمائیل ، ولے زهٔ تاسوته د نیکئ اوښیګړے د دروازو متعلق بیان اوکړم ؟ واوره ، روژه ډال دے . صدقه ګناه (ګړمی) داسے وڅنی لکه اوبهٔ اُور لره - (د اکار) د نیمے شپے مونځ (تهجد) هم کوی - (چه ګناه معدوم ګرځی،) بیا هغوی آیت تَتَجَافٰى جنوبهم - يَعْمَلُوْنَ پورے تلاوت کړو - دے نه وروسته ئے اوفرمائیل، ولے زهٔ تاسوته د دین بنیاد او په کوم چه هغه قائم دے ، هغے نه، نهٔ خبروم ؟ ماعرض اوکړو ضرور آګاه کړئ - نبی کریم صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل ، د دین بنیاد اسلام دے مونځ د دے متن دے اوجهاد د دے بلندی ده - بیائے ارشاد اوفرمائیلو، ولے د دے مذکوره بالا کارونو د جړ نشاندهی هم اوکړم ؟ ماعرض اوکړو ، ضرور، یا رسول الله ! دغه وخت نبی کریم صلی الله

لله اوهوکنایة عن تنزیل الاعضاء اللسان منزلة الکافر بالنعم لله جوف اللیل: وسطه و"تتجافی" ترتفع !
لله سورة السجدة آیة ۱۶ لله " ذروة سنامه " : اعلاه ؛

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

اِنَّا لَمُؤَاخَذُوْنَ بِمَا نَتَكَلَّمُ بِهٖ؟ فَقَالَ: "ثَكِلَتْكَ اُمُّكَ [1] وَهَلْ يَكُبُّ النَّاسَ فِي النَّارِ عَلٰى وُجُوْهِهِمْ اِلَّا حَصَآئِدُ اَلْسِنَتِهِمْ" رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَقَالَ: حَدِيْثٌ حَسَنٌ صَحِيْحٌ وَقَدْ سَبَقَ شَرْحُهٗ فِيْ بَابٍ قَبْلَ هٰذَا ÷

علیه وسلم خپله ژبه مبارکه اونیوله، وې فرمائیل، دا قابو کښے اوساته! ما عرض اوکړو، یا رسول الله! د کوم په ذریعه چه مونږ خبرے کوو، د دے متعلق به هم مواخذه وی؟ نبی کریم صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، ستا مور دے تالره ورک کړی! خلق چه په جهنم کښے پرمخے غورځولے شی هغه به د دے ژبے ربیلے شوے فصل وی (یعنی دے ذلت سره د دوئ د وزخ کښے د تللو ذریعه او سبب ژبه وی)

۶۳۱ - وَعَنْ اَبِيْ هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ اَنَّ رَسُوْلَ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: "اَتَدْرُوْنَ مَا الْغِيْبَةُ؟ قَالُوْا: اَللّٰهُ وَرَسُوْلُهٗ اَعْلَمُ، قَالَ: "ذِكْرُكَ اَخَاكَ بِمَا يَكْرَهُ" قِيْلَ: اَفَرَاَيْتَ [2] اِنْ كَانَ فِيْ اَخِيْ مَا اَقُوْلُ؟ قَالَ: "اِنْ كَانَ فِيْهِ مَا تَقُوْلُ فَقَدِ اغْتَبْتَهٗ، وَاِنْ لَمْ يَكُنْ فِيْهِ مَا تَقُوْلُ فَقَدْ بَهَتَّهٗ" [3] رَوَاهُ مُسْلِمٌ ÷

۶۳۱ - حضرت ابوهریره رضی الله عنه نه روایت دے، چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، تاسو ته پته ده غیبت څه شے دے؟ صحابه وُ عرض اوکړو الله او د هغهٔ رسول ښه پوهیږی. نبی کریم صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، د دخپل ورور د څه داسے خبرے ذکر چه هغه ئے نهٔ خوښوی - عرض اوکړے شو، چه کومه خبره چه حُما ورور کښے موندلے شی، چه زهٔ هغه بیان کړم نو د هغے متعلق تاسو څه فرمایئ؟ نبی کریم صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، هغهٔ کښے د موندلے شوے خبرے ذکر چه تاسو کوئ نو هغے ته غیبت وئیلے شی او کچرته داسے خبره اوکړئ، چه هغهٔ کښے نشی موندلے، نو هغه خو به تهمت لګول وی (او تهمت اوبهتان خو دے نه هم زیات سخت اوناکاره دے) (مُسلمٌ)

۶۳۲ - وَعَنْ اَبِيْ بَكْرٍ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ اَنَّ رَسُوْلَ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ فِيْ خُطْبَتِهٖ يَوْمَ النَّحْرِ بِمِنًى فِيْ حَجَّةِ الْوَدَاعِ "اِنَّ دِمَآءَكُمْ وَاَمْوَالَكُمْ وَاَعْرَاضَكُمْ حَرَامٌ عَلَيْكُمْ كَحُرْمَةِ يَوْمِكُمْ هٰذَا فِيْ شَهْرِكُمْ هٰذَا فِيْ بَلَدِكُمْ هٰذَا، اَلَا هَلْ بَلَّغْتُ". (مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ)

۶۳۲ - حضرت امیرالمؤمنین ابوبکر صدیق رضی الله عنه فرمائی چه رسول الله صلی الله علیه وسلم د حجة الوداع په موقعه باندے منیٰ کښے د یوم النحر په خپله خطبه اوفرمائیل: "ستاسو وینه، ستاسو مالونه، ستاسو عزتونه یو بل باندے حرام دی. څرنګه چه ستاسو په نزد د دے ورځے، میاشتے او دے ښار (مقام) حرمت! خبردار! ما د دین مکمل تبلیغ کړے دے. (بُخاریٌ ومُسلمٌ)

[1] "ثكلتك امك": بالمثلثة: اى فقد تك [2] "افرأيت": اى اخبرنى [3] "بهته": بفتح اولیه: اى افتريت عليه الكذب

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

۶۳۳- وَعَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهَا قَالَتْ: قُلْتُ لِلنَّبِيِّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ حَسْبُكَ[1] مِنْ صَفِيَّةَ كَذَا وَكَذَا قَالَ بَعْضُ الرُّوَاةِ: تَعْنِي قَصِيرَةً فَقَالَ "لَقَدْ قُلْتِ كَلِمَةً لَوْ مُزِجَتْ بِمَاءِ الْبَحْرِ لَمَزَجَتْهُ!" قَالَتْ وَحَكَيْتُ لَهُ إِنْسَانًا[2] فَقَالَ: "مَا أُحِبُّ أَنِّي حَكَيْتُ إِنْسَانًا[3] وَإِنَّ لِي كَذَا وَكَذَا" رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ وَالتِّرْمِذِيُّ وَقَالَ حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ!

وَمَعْنَى: "مَزَجَتْهُ" خَالَطَتْهُ مُخَالَطَةً يَتَغَيَّرُ بِهَا طَعْمُهُ أَوْ رِيحُهُ لِشِدَّةِ نَتْنِهَا وَقُبْحِهَا. وَهٰذَا الْحَدِيثُ مِنْ أَبْلَغِ الزَّوَاجِرِ عَنِ الْغِيبَةِ. قَالَ اللّٰهُ تَعَالَى: "وَمَا يَنْطِقُ عَنِ الْهَوٰى إِنْ هُوَ إِلَّا وَحْيٌ يُوحٰى".

۶۳۳- اُم المؤمنین حضرت عائشه صدیقه رضی الله عنها فرمائی، چه ما نبی کریم صلی الله علیه وسلم ته عرض اوکړو چه ستاسو (اُم المؤمنین حضرت) صفیه (رضی الله عنها) خوښ دارنګ ده. بعض راویانو وئیلی دی، چه دے نه مراد د هغے په قد باندے تعریض وُو! چه د هغے قد (تنه) وړوکے وو. نبی کریم صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، تاسو داسے ترخه خبره اوکړه چه کچرته دا په دریاب کښے واچولے شی نو هغه به هم ترینځ کړی. حضرت عائشه صدیقه رضی الله عنها اوفرمائیل، ما خو دیوانسانی صفت حکایت عرض کړے دے. نبی کریم صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، زهٔ د دیر دولت په بدله کښے هم دیوانسانی صفت حکایت بیانول نه خوښوم. (ابوداود او ترمذی روایت کړے دے او وئیلے ئے دی داحدیث حسن صحیح دے)

د "مُزِجَتْهُ" معنیٰ په څیز کښے داسے طریقے سره یوځائے کیدل چه خوند او بوئے ئے بدل شی د بدبوئی او خرابوالی په وجه. داحدیث د غیبت په سلسله کښے دیر واضح زجر او تنبیه باندے مشتمل دے. د رسول الله صلی الله علیه وسلم باره کښے الله تعالیٰ فرمائیلی دی، چه هغوئ د خپل خواهش نه هیڅ خبره نه کوی هغوئ هغه خبره کوی کوم چه وحی الٰهی وی.

۶۳۴- وَعَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَمَّا عُرِجَ بِي مَرَرْتُ بِقَوْمٍ لَهُمْ أَظْفَارٌ مِنْ نُحَاسٍ يَخْمُشُونَ[4] وُجُوهَهُمْ وَصُدُورَهُمْ فَقُلْتُ: مَنْ هٰؤُلَاءِ يَا جِبْرِيلُ؟ قَالَ: هٰؤُلَاءِ الَّذِينَ يَأْكُلُونَ لُحُومَ النَّاسِ: وَيَقَعُونَ فِي أَعْرَاضِهِمْ" رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ.

۶۳۴- حضرت انس بن مالک رضی الله عنه بیان کوی چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، چه د معراج په شپه څما تیریدل یوداسے ډله باندے اوشول چه د هغوئ نوکونه د تانبے وُو او هغوئ دے سره خپل مخونه او سینے زخمی کول ما تپوس اوکړو داخلق څوک دی نو جبرئیل علیه السلام راته اووئیل، داهغه خلق دی چه د خلقو غوښے خوری او د هغوئ د عزتونو سره لوبے کوی. (ابوداود)

[1] "حسبك" ای کافیك [2] "وحکیت له انسانا": ای حکیت له حرکة انسان یکرهها [3] "انی حکیت انسانا": ای یعجبنی ان احکی احدا [4] "یخمشون وجوههم وصدورهم" بسکون المعجمة وکسر المیم: ای یجرحونها

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

۶۳۵- وَعَنْ اَبِیْ هُرَیْرَةَ رَضِیَ اللّٰهُ عَنْهُ اَنَّ رَسُوْلَ اللّٰهِ صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: "کُلُّ الْمُسْلِمِ حَرَامٌ: دَمُهٗ وَعِرْضُهٗ[1] وَمَالُهٗ" (رَوَاهُ مُسْلِمٌ)

۶۳۵- حضرت ابوهریره رضی الله عنه نه روایت دے، چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، هرمسلمان دپاره د مسلمان وینه دهغهٔ عزت اود هغهٔ مال حرام دے! (مُسلمٌ)

باب ۱۱۲

بَابُ تَحْرِیْمِ سَمَاعِ الْغِیْبَةِ وَاَمْرِ مَنْ سَمِعَ غِیْبَةً مُحَرَّمَةً بِرَدِّهَا وَالْاِنْکَارِ عَلٰی قَائِلِهَا فَاِنْ عَجَزَ اَوْ لَمْ یَقْبَلْ مِنْهُ فَارَقَ ذٰلِكَ الْمَجْلِسَ اِنْ اَمْکَنَهٗ!

(دغیبت آوریدل حرام دی)

ف:- دے باب کښے خالق قرآنی آیتونه او درے احادیث دی - عنوان کښے دا بیان شوے دے، چه په یومجلس کښے دچاغیبت واوری نوغیبت کونکی ته د منع حکم ورکړئ. کچرته هغه د دے نه عاجزوی یا د هغهٔ خبره څوک او نهٔ منی نوهغهٔ ته پکاردی چه دغه مجلس نه پاځیږی.

(قرآنی آیتونه)

۶۶- قَالَ اللّٰهُ تَعَالٰی[2]: وَاِذَا سَمِعُوا اللَّغْوَ[3] اَعْرَضُوْا عَنْهُ"

۶۶- چه کله هغوئ لغوه خبره آوری، نو دهغے نه روګردانی کوی - (قصص/پاره ۲۰)

۶۷- وَقَالَ تَعَالٰی[3]: "وَالَّذِیْنَ هُمْ عَنِ اللَّغْوِ مُعْرِضُوْنَ"

۶۷- دا هغه خلق دی چه د لغوه خبره نه روګردانی کوی - (مؤمنون/پاره ۲۸)

۶۸- وَقَالَ تَعَالٰی[4]: "اِنَّ السَّمْعَ وَالْبَصَرَ وَالْفُؤَادَ: کُلُّ اُولٰٓئِكَ کَانَ عَنْهُ مَسْئُوْلًا".

۶۸- سمع (غوږ)، بصر (سترګه) او زړهٔ دوئ کښے به دهریو باره کښے (د قیامت په ورځ) تپوس کولے شی - (اسراء/پاره ۲۵)

۶۹- وَقَالَ تَعَالٰی[5]: "وَاِذَا رَاَیْتَ الَّذِیْنَ یَخُوْضُوْنَ فِیْ اٰیَاتِنَا[6] فَاَعْرِضْ عَنْهُمْ حَتّٰی یَخُوْضُوْا فِیْ حَدِیْثٍ غَیْرِهٖ وَاِمَّا یُنْسِیَنَّكَ الشَّیْطَانُ فَلَا تَقْعُدْ بَعْدَ الذِّکْرٰی مَعَ الْقَوْمِ الظّٰلِمِیْنَ".

۶۹- چه کله تاسو داسے خلق اووینئ، چه هغوئ خمونږ په آیتونو کښے داخلیږی، نو هغوئ نه کناره کش شه ترهغے چه هغوئ په بله کومه خبره کښے مشغول شی. اوکچرته شیطان تاسونه دا خبره هیره کړی، نو یادیدلوسره ظالم قوم سره مه کینه - (الانعام/پاره ۷)

(نبوی احادیث)

۶۳۶- وَعَنْ اَبِی الدَّرْدَآءِ رَضِیَ اللّٰهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِیِّ صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: "مَنْ رَدَّ عَنْ

۶۳۶- حضرت ابوالدرداء رضی الله عنه نه روایت دے چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، څوک چه د

[1] "العرض" بالکسر: الحسنت [2] سورة القصص آیة ۵۵ [3] اللغو: القول القبیح -
[4] سورة المؤمنون آیة ۳، [5] سورة الاسرآء آیة ۳۶ [6] سورة الانعام آیة ۶۸ [6] "یخوضون

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

عِرْضِ اَخِيْهِ رَدَّ اللّٰهُ عَنْ وَجْهِهِ النَّارَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ "رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَقَالَ حَدِيْثٌ حَسَنٌ !

خپل ورور د عزت او آبرو حمایت اوکړی، د هغهٔ غیبت رد کړی (یعنی د غیبت تکذیب اوکړی) الله تعالیٰ به هغه د قیامت په ورځ د جهنم نه لرے اوساتی. (ترمذی روایت کړے دے اوویلے ئے دی، دا حدیث حسن دے)

٦٣٧- وَعَنْ عِتْبَانَ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ فِيْ حَدِيْثِهِ الطَّوِيْلِ الْمَشْهُوْرِ الَّذِيْ تَقَدَّمَ فِيْ بَابِ الرَّجَاءِ قَالَ: قَامَ النَّبِيُّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يُصَلِّيْ فَقَالَ: "اَيْنَ مَالِكُ بْنُ الدُّخْشُمِ؟ فَقَالَ رَجُلٌ: ذٰلِكَ مُنَافِقٌ لَا يُحِبُّ اللّٰهَ وَلَا رَسُوْلَهٗ فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ "لَا تَقُلْ ذٰلِكَ اَلَا تَرَاهُ قَدْ قَالَ: لَآ اِلٰهَ اِلَّا اللّٰهُ يُرِيْدُ بِذٰلِكَ وَجْهَ اللّٰهِ وَاِنَّ اللّٰهَ قَدْ حَرَّمَ عَلَى النَّارِ مَنْ قَالَ: لَآ اِلٰهَ اِلَّا اللّٰهُ يَبْتَغِيْ بِذٰلِكَ وَجْهَ اللّٰهِ" مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ" وَعِتْبَانُ" بِكَسْرِ الْعَيْنِ عَلَى الْمَشْهُوْرِ وَحُكِيَ ضَمُّهَا وَبَعْدَهَا تَاءٌ مُثَنَّاةٌ مِنْ فَوْقُ ثُمَّ بَاءٌ مُوَحَّدَةٌ وَالدُّخْشُمُ بِضَمِّ الدَّالِ وَاِسْكَانِ الْخَاءِ وَضَمِّ الشِّيْنِ الْمُعْجَمَتَيْنِ ؛

٦٣٧- حضرت عتبان بن مالک رضی الله عنه خپل اوږد حدیث کښے چه مشهور دے او "باب الرجاء" کښے بیان شوے دے، بیان کړے دے. چه رسول الله صلی الله علیه وسلم مونځ ته اودریدلو، نو وے فرمائیل؛ مالک بن دُخشم چرته دے؟ یو سړی اووئیل، چه هغه خو منافق دے، هغه نه دالله سره محبت ساتی نه د هغهٔ د رسول سره. نبی کریم صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، داسے مه وایه تاته پته نشته، هغه د "لآ اله الا الله" اقرار کړے دے. اوهغے نه ئے د الله ذات مراد کړے دے او هغه الله تعالیٰ دوزخ دپاره حرام کړځولے دے. چا چه لا اِله الّا الله اووئیل اودینه ئے مقصود محض د الله تعالیٰ ذات بیان کړو. (بُخاریؒ و مُسلمؒ) د مشهور قول موافق خو عتبان، د عین زیر سره دے او پیښ سره بیان کړے شوے دے. د دُخشُم تلفظ د دال پیش د خاء جزم او د شین پیش سره دے.

٦٣٨- وَعَنْ كَعْبِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ فِيْ حَدِيْثِهِ الطَّوِيْلِ فِيْ قِصَّةِ تَوْبَتِهِ وَقَدْ سَبَقَ فِيْ بَابِ التَّوْبَةِ. قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَهُوَ جَالِسٌ فِي الْقَوْمِ بِتَبُوْكَ: "مَا فَعَلَ كَعْبُ بْنُ مَالِكٍ؟" فَقَالَ رَجُلٌ مِنْ بَنِيْ سَلِمَةَ يَا رَسُوْلَ اللّٰهِ حَبَسَهٗ بُرْدَاهُ وَالنَّظَرُ فِيْ عِطْفَيْهِ فَقَالَ لَهٗ مُعَاذُ

٦٣٨- حضرت کعب بن مالک رضی الله عنه د خپلے توبے متعلق یو اوږد حدیث کښے چه په (باب التوبة) کښے بیان شوے دے، بیان کړے دے، چه نبی کریم صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، دغه وخت هغوئ په تبوک کښے د اصحاب کرام مونځ کښے تشریف فرما وُو، چه کعب بن مالک دا څه اوکړل؟ (چه په غزوهٔ تبوک کښے ولے شریک نه شو) دے باندے د بنی سلمه یوسړی اووئیل یارسول الله! د هغه کپړو اوخپل ځان ته کتلو د

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

بْنُ جَبَلٍ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ بِئْسَ مَا قُلْتُ : وَاللّٰهِ يَارَسُوْلَ اللّٰهِ مَاعَلِمْنَا عَلَيْهِ اِلَّا خَيْرًا فَسَكَتَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ . مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ.

"عِطْفَاهُ" اِجَانِبَاهُ، وَهُوَ اِشَارَةٌ اِلَى اِعْجَابِهٖ بِنَفْسِهٖ ؛

شرکت نه منع کړے ده - دے آوریدلو سره حضرت معاذ بن جبلؓ هغه سړي ته مخاطب شو وے وئیل، تا ډیره ناکاره خبره اوکړه، په الله پاک قسم ! یارسول الله ! مونږ ته خو هغهٔ له طرفه نه په غیږ د نیکئ اوښیګړے نه هیڅ داسے خبره په نظر نه راځی - نبي کریم صلی الله علیه وسلم د هغه خبرے آوریدلو سره چپ پاتے شو - (بُخَارِيٌّ وَمُسْلِمٌ)

"عِطْفَاهُ" دواړه اړخونه، نبے طرف اوکینړ، مراد خودپسندی اوځالوئی

باب ۱۱۳

بَابُ مَايُبَاحُ مِنَ الْغِيْبَةِ ! "د غیبت مباح شکل"

اِعْلَمْ اَنَّ الْغِيْبَةَ تُبَاحُ لِغَرَضٍ صَحِيْحٍ شَرْعِيٍّ لَا يُمْكِنُ الْوُصُوْلُ اِلَيْهِ اِلَّا بِهَا وَهُوَ بِسِتَّةِ اَسْبَابٍ اَلْاَوَّلُ : اَلتَّظَلُّمُ فَيَجُوْزُ لِلْمَظْلُوْمِ اَنْ يَتَظَلَّمَ اِلَى السُّلْطَانِ وَالْقَاضِيْ وَغَيْرِهِمَا مِمَّنْ لَهٗ وِلَايَةٌ اَوْ قُدْرَةٌ عَلٰى اِنْصَافِهٖ مِنْ ظَالِمِهٖ فَيَقُوْلُ : ظَلَمَنِيْ فُلَانٌ بِكَذَا الثَّانِيْ : اَلْاِسْتِعَانَةُ عَلٰى تَغْيِيْرِ الْمُنْكَرِ وَرَدِّ الْعَاصِيْ اِلَى الصَّوَابِ فَيَقُوْلُ لِمَنْ يَرْجُوْا قُدْرَتَهٗ عَلٰى اِزَالَةِ الْمُنْكَرِ: فُلَانٌ يَعْمَلُ كَذَا فَازْجُرْهُ عَنْهُ وَنَحْوَ ذٰلِكَ وَيَكُوْنُ مَقْصُوْدُهُ التَّوَصُّلَ اِلَى اِزَالَةِ الْمُنْكَرِ فَاِنْ لَّمْ يَقْصِدْ ذٰلِكَ كَانَ حَرَامًا - اَلثَّالِثُ اَلْاِسْتِفْتَاءُ فَيَقُوْلُ لِلْمُفْتِيْ ظَلَمَنِيْ اَبِيْ اَوْ اَخِيْ اَوْ زَوْجِيْ اَوْ فُلَانٌ بِكَذَا فَهَلْ لَهٗ ذٰلِكَ وَمَا طَرِيْقِيْ فِي الْخَلَاصِ مِنْهُ وَتَحْصِيْلِ حَقِّيْ وَدَفْعِ الظُّلْمِ وَنَحْوِ ذٰلِكَ ، فَهٰذَا جَائِزٌ لِلْحَاجَةِ وَلٰكِنَّ الْاَحْوَطَ وَالْاَفْضَلَ اَنْ يَّقُوْلَ : مَا تَقُوْلُ فِيْ رَجُلٍ اَوْ شَخْصٍ اَوْ زَوْجٍ كَانَ مِنْ اَمْرِهٖ كَذَا فَاِنَّهٗ يَحْصُلُ بِهِ الْغَرَضُ مِنْ غَيْرِ تَعْيِيْنٍ وَمَعَ ذٰلِكَ فَالتَّعْيِيْنُ جَائِزٌ كَمَا سَنَذْكُرُهٗ فِيْ حَدِيْثِ هِنْدٍ اِنْ شَآءَ اللّٰهُ تَعَالٰى. اَلرَّابِعُ تَحْذِيْرُ الْمُسْلِمِيْنَ مِنَ الشَّرِّ وَنَصِيْحَتُهُمْ وَذٰلِكَ مِنْ وُجُوْهٍ - مِنْهَا جَرْحُ الْمَجْرُوْحِيْنَ مِنَ الرُّوَاةِ وَالشُّهُوْدِ وَذٰلِكَ جَائِزٌ بِاِجْمَاعِ الْمُسْلِمِيْنَ بَلْ وَاجِبٌ لِلْحَاجَةِ وَمِنْهَا الْمُشَاوَرَةُ فِيْ مُصَاهَرَةِ اِنْسَانٍ اَوْ مُشَارَكَتِهٖ اَوْ اِيْدَاعِهٖ اَوْ مُعَامَلَتِهٖ اَوْ غَيْرِ ذٰلِكَ اَوْ مُجَاوَرَتِهٖ وَيَجِبُ عَلَى الْمُشَاوَرِ اَنْ لَّا يُخْفِيَ حَالَهٗ بَلْ يَذْكُرُ الْمَسَاوِيَ الَّتِيْ فِيْهِ بِنِيَّةِ النَّصِيْحَةِ وَمِنْهَا اِذَا رَاٰى مُتَفَقِّهًا يَتَرَدَّدُ اِلٰى مُبْتَدِعٍ اَوْ فَاسِقٍ يَاْخُذُ عَنْهُ الْعِلْمَ وَخَافَ اَنْ يَّتَضَرَّرَ الْمُتَفَقِّهُ بِذٰلِكَ فَعَلَيْهِ نَصِيْحَتُهٗ بِبَيَانِ حَالِهٖ بِشَرْطِ اَنْ يَّقْصِدَ النَّصِيْحَةَ وَهٰذَا مِمَّا يُغْلَطُ وَقَدْ يَحْمِلُ الْمُتَكَلِّمُ بِذٰلِكَ الْحَسَدُ وَيُلَبِّسُ الشَّيْطَانُ عَلَيْهِ ذٰلِكَ

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

وَيُخَيَّلُ إِلَيْهِ أَنَّهُ نَصِيحَةٌ فَلْيَتَفَطَّنْ لِذٰلِكَ وَمِنْهَا أَنْ يَكُونَ لَهُ وِلَايَةٌ لَا يَقُومُ بِهَا عَلٰى وَجْهِهَا : إِمَّا بِأَنْ يَكُونَ فَاسِقًا أَوْ مُغَفَّلًا وَنَحْوُ ذٰلِكَ فَيَجِبُ ذِكْرُ ذٰلِكَ لِمَنْ لَهُ عَلَيْهِ وِلَايَةٌ عَامَّةٌ لِيُزِيلَهُ وَيُوَلِّيَ مَنْ يُصْلِحُ أَوْ يَعْلَمَ ذٰلِكَ مِنْهُ لِيُعَامِلَهُ بِمُقْتَضٰى حَالِهِ وَلَا يَغْتَرَّ بِهِ وَأَنْ يَسْعٰى فِي أَنْ يَحُثَّهُ عَلَى الْاِسْتِقَامَةِ أَوْ يَسْتَبْدِلَ بِهِ ؛ الْخَامِسُ أَنْ يَكُونَ مُجَاهِرًا بِفِسْقِهِ أَوْ بِدْعَتِهِ : كَالْمُجَاهِرِ بِشُرْبِ الْخَمْرِ وَمُصَادَرَةِ النَّاسِ وَأَخْذِ الْمَكْسِ وَجِبَايَةِ الْأَمْوَالِ ظُلْمًا وَتَوَلِّي الْأُمُورِ الْبَاطِلَةِ فَيَجُوزُ ذِكْرُهُ بِمَا يُجَاهِرُ بِهِ وَيَحْرُمُ ذِكْرُهُ بِغَيْرِهِ مِنَ الْعُيُوبِ إِلَّا أَنْ يَكُونَ لِجَوَازِهِ سَبَبٌ آخَرُ مِمَّا ذَكَرْنَاهُ : السَّادِسُ التَّعْرِيفُ إِذَا كَانَ الْإِنْسَانُ مَعْرُوفًا بِلَقَبٍ كَالْأَعْمَشِ وَالْأَعْرَجِ وَالْأَصَمِّ وَالْأَعْمٰى وَالْأَحْوَلِ وَغَيْرِهِمْ جَازَ تَعْرِيفُهُمْ بِذٰلِكَ وَيَحْرُمُ إِطْلَاقُهُ عَلٰى جِهَةِ التَّنْقِيصِ وَلَوْ أَمْكَنَ تَعْرِيفُهُ بِغَيْرِ ذٰلِكَ كَانَ أَوْلٰى - فَهٰذِهِ سِتَّةُ أَسْبَابٍ ذَكَرَهَا الْعُلَمَاءُ وَأَكْثَرُهَا مُجْمَعٌ عَلَيْهِ وَدَلَائِلُهَا مِنَ الْأَحَادِيثِ الصَّحِيحَةِ مَشْهُورَةٌ فَمَنْ ذٰلِكَ :

ف :- دے باب کښے پنځه احادیث دی - لیکن د دے ذکر سره امام نوویؒ یو اوږد بیان لیکلے دے - هغه فرمائی ، چه دغه شرعی غرض د پاره غیبت هغه وخت جائز دے ، چه دهغے نه په غیر بل کوم صورت نه وی او د خلاصی د پاره څه طریقه نه وی - او د دے شپږ صورتونه دی :

(۱) د ظلم نه د خلاصی د پاره ؛ نو مسلمانانو د پاره د اجائز دی چه هغوی د بادشاه یا قاضی وغیره په مخکښے د ظلم رفع کولو مرافعه دائر کړی او د ظالم د ظلم نه خلاصی د پاره د ظالم د ظلم داستان بیان کړی او اووائی ، هغه په ما باندے فلانکے فلانکے ظلم کړے دے -

(۲) د شرع نه خلاف کارونو د تبدیلئ او کناهو نه نیکئ سره بدلولو د پاره مدد طلب کولو د پاره یو با اختیار سړی ته دا اووائی چه فلانکے سړے دا سے دا سے حرکات کوی تاسو صاحب اقتدار یئ هغوئ دے کارونو نه منع کړئ وغیره وغیره او د دے مقصد صرف د منکر او ناپسندیده کارونو ازاله کښے مدد طلب کول وی - دے نه علاوه بل کوم مقصد نه وی - کنی نو دا سے کول به حرام وی -

(۳) فتوی طلب کول ؛ او دے د پاره هغه مفتی ته اووائی ، چه مثلاً حُما پلار ، ورور ، خاوند یا فلانکی په ما باندے ظلم کړے دے ، نو آیا دۀ د پارۀ دا سے کول صحیح دی ؟ او دے نه د غاړے خلاصولو د پاره څه طریقه ده . زۀ خپل حق څرنګه وصولولے شم یا د ظلم د دفع کولو د پاره کومه طریقه اختیار کړم ؟ یا د دے په شان بل کوم صورت ! نو د حق د حصول د پاره دا سے کول جائز دی . لیکن مناسب ، محتاط او افضل طریقه دا ده چه د یو سړی متعین کولو نه په غیر دا رنګه سوال اوکړی چه د دا سے سړی یا

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

خاوند وغیره باره کښے ستاسو څه رائے ده چه د هغه عمل اوطور طریقے
داسے دی څکه چه دے طریقے سره هم مقصد حاصلیږی ۔ او خاص طور باندے
دچا نوم هم مینځ ته نه راځی ۔ دے باوجود هم کچرته تعیین اوکړی ، نو
هغه هم جائز ده ۔ **لکه** چه مونږ به د دے ثبوت کښے متعلقه حدیث عنقریب
ذکر کړو ۔

(۴) مسلمانان د شر او فساد نه ویرول یا هغوئ ته نصیحت کول مقصود
وی د دے خوصورتونه کیدے شی یو داچه دیو راوی څخه کمزوری ظاهرول
یا دګواه څه خامی بیانول د هغه دروغ ظاهرول داټول د مسلمانانو په
نزد جائز دی بلکه د ضرورت په وخت واجب دی ! دوئیم داچه دچا نه
د نکاح په سلسله کښے مشوره طلب کړے وی یائے تجارت کښے شرکت د پاره
رائے طلب کړے وی یا څه امانت کینبودل غواړی یا څه معامله او معاهده
کول غواړی ۔ یائے دچا په کاوند کښے داوسیدلو د پاره رائے طلب کړے وی ۔
نوچه دچا نه دے معاملاتو کښے مشوره اخلی هغه باندے واجب دی چه هغه
هیڅ خبره پټه اونه ساتی چه څه ورته معلوم وی بغیر دکمی او زیاتی نه
په نیت د خیرخواهئ ظاهرکړی ۔ دریئم صورت دا دے چه کله هغه اوګوری
چه یو طالب علم د دینی علم د حاصلولو د پاره یو بدعتی یا فاسق ته ورځی
او ویره وی چه هغه به د لاعلمئ د وجهے نه د خپل دین نقصان اوکړی
نو د خیرخواهئ په نیت سره هغه ته پوره صورتِ حال بیانول پکار دی ۔
شرط دا دے چه نیت او مقصد نیک وی داسے نه چه حسد په دے آماده
کړی وی یا شیطان لغزولے وی چه صاحبه ! داخو ډیر لوئے دنیکئ کار
دے او د پرده حسد وی د دے وجهے نه په معامله باندے سنه سوچ
فکر سره رائے ورکول پکار دی ۔ څلورم صورت د یو حاکم یا متولی یا د
یو افسر دے چه هغه په نیغه لار نه ځی یا د هغه عهدے لائق نه دے یا
بدکردار او فاسق دے یا بے وقوف ، او داسے ناپوهه دے ، چه معاملاتو ته
د هغه رسائی نه کیږی نو داسے صورت کښے دا واجب ده چه د هغه عیبونه
او کمزورئ د داسے سړی په علم کښے راولئ چه دچا سره د هغه د تقرری
او برخاست کولو اختیار وی ، چه د دے ازاله کولے شی یا اصلاح کولے شی
کچرته اصلاح نشی کولے نو کم نه کم د هغه په طبیعت پوهه کړے شی ، چه
د هغه متعلق فیصله کولو کښے دے دهوکه نشی او کوشش دے اوکړی چه
هغه خپل ځان تیک کړی ، یا به هغه بیا د دے عهدے نه برخاست کړی ۔

(۵) کچرته څوک بنکاره فسق او فجور کښے مبتلا وی یا بنکاره بدعتی وی ، لکه
علانیه شراب څکونکے ، خلقو باندے ظلم کونکے ، ظلمًا مالونه اخستونکے ، ظلمًا
ټیکس لګونکے یا ناجائز امورو باندے مقرر کړے شوے ۔ نو داسے خلقو
څخه خبرے چه علانیه او بنکاره دوئ کښے موجود وی یا هغه ئے ارتکاب
کوی د هغے بیانول جائز دی لیکن د ظاهری عیبونو نه علاوه د باطنی بیان حرام
دے لیکن ضرور ذکر کړے شوو اسبابو نه کچرته بل کوم سبب د دے ذکر متقاضی

لـه "العشیرة" : القبیلة ؛

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

وی نو بیا حرام نۀ دے .

(۶) کچرته یو سړے په معیوب لقب سره مشهور وی لکه شب کور، کُډ، کونګ، پروند، کور ستر ګے نو په طور د تعارف د دے الفاظ ذکر جائز دے . د تذلیل یا اهانت په طور د دے الفاظو استعمال دوئ د پاره حرام دے . لیکن کچرته تعارف په بل کوم مناسبه طریقه باندے کیدے شی نو دا به بهتر صورت وی چه دا القاب استعمال نۀ کړے شی غرض داچه دا شپږ اسباب دی چه د اُمت علماؤ بیان کړی دی او دے کښے اکثر متفق علیه دی - او احادیثو نه د دے ثبوت هم ملاویږی . په لاندے دول دلائل ملاحظه کړئ .

(نبوی احادیث)

۶۳۹- عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهَا اَنَّ رَجُلًا اِسْتَاْذَنَ عَلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ: "اِئْذَنُوْا لَهٗ، بِئْسَ اَخُو الْعَشِيْرَةِ [1] .
(مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ)
اِحْتَجَّ بِهِ الْبُخَارِيُّ فِيْ جَوَازِ غِيْبَةِ اَهْلِ الْفَسَادِ وَ اَهْلِ الرِّيَبِ ؛

۶۳۹- اُم المؤمنین حضرت عائشه صدیقه رضی الله عنها فرمائی، چه یوسړی نبی کریم صلی الله علیه وسلم نه اجازت اوغوښتلو، نو نبی کریم صلی الله علیه وسلم دحاضریدلو اجازت ورکړو - دا ئے هم ورسره اوفرمائیل، چه دا سړے د خپلے قبیلے دډولو نه خراب سړے دے - (بُخاریؒ ومُسلمؒ) امام بُخاری د دے حدیث نه د مُفسد اود فسادکونکو د غیبت په جواز باندے استدلال کړے دے.

۶۴۰- وَعَنْهَا قَالَتْ: قَالَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: " مَا اَظُنُّ فُلَانًا وَّ فُلَانًا يَعْرِفَانِ مِنْ دِيْنِنَا شَيْئًا " رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ قَالَ قَالَ اللَّيْثُ بْنُ سَعْدٍ اَحَدُ رُوَاةِ هٰذَا الْحَدِيْثِ : هٰذَانِ الرَّجُلَانِ كَانَا مِنَ الْمُنَافِقِيْنَ ؛

۶۴۰- دا روایت هم د اُمّ المؤمنین حضرت عائشه صدیقه رضی الله عنها نه منقول دے، چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، د فلانکی اوفلانکی متعلق ځما داخیال دے چه هغه ځمونږ د دین نه هیڅ څیز نۀ پیژنی . (بُخاریؒ) حضرت لیث بن سعدؒ چه د دے حدیث یو راوی دے ، وائی، هغه دواړه سړی منافقان وُو.

۶۴۱- وَعَنْ فَاطِمَةَ بِنْتِ قَيْسٍ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهَا قَالَتْ : اَتَيْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقُلْتُ : اِنَّ اَبَا الْجَهْمِ وَ مُعَاوِيَةَ خَطَبَانِيْ ؟ فَقَالَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " اَمَّا مُعَاوِيَةُ فَصُعْلُوْكٌ [1] لَا مَالَ لَهٗ وَ اَمَّا اَبُو الْجَهْمِ فَلَا يَضَعُ الْعَصَا عَنْ عَاتِقِهٖ " مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ ، وَ

۶۴۱- محترمه فاطمه بن قیس رضی الله عنها وائی چه زهٔ د نبی کریم صلی الله علیه وسلم په خدمت کښے حاضره شوم (په طورد مشوره) مے عرض اوکړو چه ابوجهم اومعاویه (رضی الله عنهما) ماته د واده خبر رالیږلے دے . هغوئ اوفرمائیل، معاویه خو فقیر دے، هغهٔ سره مال نشته ؛ او ابوجهم خو همسا هیڅکله د اوږے نه، نه ښکته کوی. (بُخاریؒ ومُسلمؒ) او د مُسلمؒ په یو روایت

[1] "الصعلوك" بضم الصاد : الفقير

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

فِيْ رِوَايَةٍ لِمُسْلِمٍ : " وَاَمَّا اَبُوالْجَهْمِ فَضَرَّابٌ لِلنِّسَآءِ " وَهُوَ تَفْسِيْرٌ رِوَايَةٍ : "لَايَضَعُ الْعَصَا عَنْ عَاتِقِهٖ" وَقِيْلَ مَعْنَاهُ : كَثِيْرُ الْاَسْفَارِ ؛

کښے داهم دی چه ابوجهم ! ښځے ډیرے زیاتے وهی اودا تفسیر دے اوړے نه د همسا نۀ کوزولو کوم چه برنی روایت کښے مذکور شول اود دے دا معنیٰ هم بیان کړے شوے ده، چه هغه ډیرسفرکوی (ددے وجهے نه هیڅکله همسا د اوړے نه، نه کوزوی .)

٦٤٢ - وَعَنْ زَيْدِ بْنِ اَرْقَمَ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ : خَرَجْنَا مَعَ رَسُوْلِ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِيْ سَفَرٍ اَصَابَ النَّاسَ فِيْهِ شِدَّةٌ فَقَالَ عَبْدُ اللّٰهِ بْنُ اُبَيٍّ : لَاتُنْفِقُوْا عَلٰى مَنْ عِنْدَ رَسُوْلِ اللّٰهِ حَتّٰى يَنْفَضُّوْا لٰه وَقَالَ : لَئِنْ رَجَعْنَا اِلَى الْمَدِيْنَةِ لَيُخْرِجَنَّ الْاَعَزُّ مِنْهَا الْاَذَلَّ فَاَتَيْتُ رَسُوْلَ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَاَخْبَرْتُهٗ بِذٰلِكَ فَاَرْسَلَ اِلٰى عَبْدِ اللّٰهِ بْنِ اُبَيٍّ فَاجْتَهَدَ يَمِيْنَهٗ مَا فَعَلَ : فَقَالُوْا : كَذَبَ زَيْدٌ رَسُوْلَ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، فَوَقَعَ فِيْ نَفْسِيْ مِمَّا قَالُوْهُ شِدَّةٌ ٥٤ حَتّٰى اَنْزَلَ اللّٰهُ تَعَالٰى تَصْدِيْقِيْ : اِذَا جَآءَكَ الْمُنَافِقُوْنَ " ثُمَّ دَعَاهُمُ النَّبِيُّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لِيَسْتَغْفِرَ لَهُمْ فَلَوَّوْا رُءُوْسَهُمْ ٥٤ "

(مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ)

٦٤٢ - حضرت زید بن ارقم رضی الله عنه وائی چه مونږ رسول الله صلی الله علیه وسلم سره ملګری په سفر وتلی وُو چه د سفر دوران کښے خلقو ته سخت مشکل راپیښ شو نو دغه وخت عبدالله بن اُبی (منافق) خپلو ملګرو ته اووئیل ، چه کوم خلق د رسول الله صلی الله علیه وسلم سره دی تاسو هغوئ باندے هیڅ خرچ مه کوئ چه دوئ تنګ شی د هغوئ ملګرتیا پریږدی . او دائے هم اووئیل ، چه مونږ مدینے ته تللو ته پریږدئ . بیا به مونږ کښے عزتمند خلق ، بے حیثیت خلقو لره دهغه ځائے نه اوباسی . ما دهغهٔ دا خبره رسول الله صلی الله علیه وسلم ته اوکړه . نبی کریم صلی الله علیه وسلم هغه را طلب کړو ، تپوس ئے اوکړو نوصفا منکر شو او قسم ئے اوکړو چه ما داسے نۀ دی وئیلی . دغه وخت خلقو دا وینا شروع کړه چه زید رسول الله صلی الله علیه وسلم ته دروغ اووئیل . ما ته د خلقو ډیر تبصرو سره ډیر تکلیف رسید لوچه الله تعالیٰ ددے آیت په ذریعه ځما د خبرے صداقت ظاهر کړو . اِذَا جَآءَكَ الْمُنَافِقُوْنَ الخ د آیت د نزول نه وروسته رسول الله صلی الله علیه وسلم منافقین راوبلل چه د دوئ د دروغو اونا مناسب خبرو کولو د جرم د پاره دالله تعالیٰ نه بخښنه اوغواړی لیکن هغوئ د تکبر او فخر په سبب روګردانی اوکړه . (بُخَارِيٌّ وَمُسْلِمٌ)

٦٤٣ - وَعَنْ عَآئِشَةَ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهَا قَالَتْ : قَالَتْ هِنْدُ اِمْرَاَةُ اَبِيْ سُفْيَانَ لِلنَّبِيِّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : اِنَّ اَبَا سُفْيَانَ رَجُلٌ شَحِيْحٌ

٦٤٣ - ام المؤمنین حضرت عائشه صدیقه رضی الله عنها فرمائی چه د حضرت ابوسفیان رضی الله عنه ښځے (هند) نبی کریم صلی الله علیه وسلم ته عرض اوکړو چه حضرت

٥٤ "حتى ينفضوا" : اى يتفرقوا عنه ٥٤ "شدة" : اى كرب شديد ٥٤ "فلووا رءوسهم" اى اما

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

لـه وَلَيْسَ يُعْطِينِي مَا يَكْفِينِي وَ وَلَدِي إِلَّا مَا أَخَذْتُ مِنْهُ وَهُوَ لَا يَعْلَمُ؟ قَالَ: "خُذِي مَا يَكْفِيكِ وَوَلَدَكِ بِالْمَعْرُوفِ".
(مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ)

ابوسفیان رضی الله عنه وایی چه هند د ابوسفیان رضی الله عنه بخیل سړی دی، هغه ماته دومره نفقه نه راکوی چه ځما او ځما ځوی ضرورت پوره کافی اوکړی، ددی وجهی نه زه هغه پته ناخبری کښی څه اخستلی شم؟ نو نبی کریم صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، د خپل ځان او خپل ځوی مناسب د وخت تیرولو مناسب اخله. (بخاری و مسلم)

باب ۱۱۴

بَابُ تَحْرِيمِ النَّمِيمَةِ وَهِيَ نَقْلُ الْكَلَامِ بَيْنَ النَّاسِ عَلَى جِهَةِ الْإِفْسَادِ!

چغلخوری حرامه ده!

فائده: - دی باب کښی دوه قرآنی آیتونه او درې احادیث دی. مصنف رحمه الله د باب عنوان کښی د چغلئ تعریف هم کړی دی، چه په غرض د فتنې اوفساد د دی ځلئ نه خبره هلته نقل کولو ته چغلی وائی او الله تعالیٰ د دی عام اخلاقی مرض نه د بچ کیدلو خپل قرآن کښی یو محکم اصول بیان کړی دی چه خبره کونکی ته اوګورئ، چه هغه مؤمن صادق دی یا نه دی. کچرته هغه فاسق دی نو دهغه په خبره اعتبار مه کوئ او دخبرې هم تحقیق اوکړئ. داسې نه چه هغه خبره په آسانئ سره منځکښی خوره کړئ اوستاسو جلد بازئ (تندئ) ستاسو د پاره د ندامت او پښیمانئ باعث اوګرځی. ن)

(قرآنی آیتونه)

۷۰ - قَالَ اللهُ تَعَالَى لـه: "هَمَّازٍ مَشَّاءٍ بِنَمِيمٍ".

۷۰ - خلقو باندې آوازونه اوباسی. او چغلخوری کوی، ګرځی -
(ن / پاره ۲۹)

۷۱ - وَقَالَ تَعَالَى لـه: "مَا يَلْفِظُ مِنْ قَوْلٍ إِلَّا لَدَيْهِ رَقِيبٌ عَتِيدٌ".

۷۱ - هغه د خولې نه هیڅ لفظ نه اوباسی لیکن نګران هغه سره (اندراج د پاره) تیار ملاویږی - (ق / پاره ۲۶)

(نبوی احادیث)

۶۴۴ - وَعَنْ حُذَيْفَةَ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "لَا يَدْخُلُ الْجَنَّةَ نَمَّامٌ". (مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ)

۶۴۴ - حضرت حذیفه رضی الله عنه نه روایت دی، چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، چغلخور به جنت ته نه داخلیږی - (بخاریؒ و مسلمؒ)

۶۴۵ - وَعَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللهُ عَنْهُمَا أَنَّ رَسُولَ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَرَّ بِقَبْرَيْنِ فَقَالَ إِنَّهُمَا يُعَذَّبَانِ وَمَا يُعَذَّبَانِ فِي كَبِيرٍ بَلَى إِنَّهُ كَبِيرٌ: أَمَّا أَحَدُهُمَا فَكَانَ يَمْشِي

۶۴۵ - حضرت عبدالله بن عباس رضی الله عنهما بیان کوی چه رسول الله صلی الله علیه وسلم په دوه قبرونو باندې تیرشو نو وې فرمائیل، دی دواړو کښی عذاب ورکولے شی د عذاب سبب خو (په ظاهره) لوئے نه

لـه "رجل شحیح" ای بخیل حریص ۲ه سورة نٓ آیة ۱۱ ۳ه "هماز" ای مغتاب، والنمیم

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

بِالنَّمِيمَةِ وَاَمَّا الْاٰخَرُ فَكَانَ لَايَسْتَتِرُ لَه مِنْ بَوْلِه " مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ !

وَهٰذَا لَفْظُ اِحْدٰى رِوَايَاتِ الْبُخَارِيِّ ،

قَالَ الْعُلَمَاءُ : مَعْنٰى : " وَمَا يُعَذَّبَانِ فِيْ كَبِيْرٍ " : اَيْ كَبِيْرٍ فِيْ زَعْمِهَا . وَقِيْلَ : كَبِيْرٍ تَرْكُهَا عَلَيْهِمَا :

دے لیکن (په حقیقت کښے) لوئے دے - یوتن به چغلی کوله او دویم به د متیازو په پاره کښے بے احتیاطی کوله چه د هغے د څاڅکونه به ئے ځان نه ساتلو یا به ئے بنکاره په بربنډه د خلقو مخکښے متیازے کولے) د وَلَا يَسْتَتِرُ مِنْ بَوْلِه دوه مطلبه بیان شوی دی . (بُخَارِيٌّ وَمُسْلِمٌ) دا الفاظ د بُخَارِي د روایا تو نه یو روایت دے) وَمَا يُعَذَّبَانِ فِيْ كَبِيْرٍ : معنٰی علما ؤ دا بیان کړے ده چه دا کار د دوئی په خیال کښے لویه کناه نه وه او دا معنٰی هم بیان شوے ده چه د دے نه پرته کیدل څه لویه خبره نه وه .

٦٢٦ - وَعَنِ ابْنِ مَسْعُوْدٍ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ اَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ : " اَلَا اُنَبِّئُكُمْ مَا الْعَضْهُ ؟ هِيَ النَّمِيْمَةُ ، اَلْقَالَةُ بَيْنَ النَّاسِ " رَوَاهُ مُسْلِمٌ :

" اَلْعَضْهُ " بِفَتْحِ الْعَيْنِ الْمُهْمَلَةِ وَاِسْكَانِ الضَّادِ الْمُعْجَمَةِ وَبِالْهَاءِ عَلٰى وَزْنِ الْوَجْهِ ، وَرُوِيَ الْعِضَةُ بِكَسْرِ الْعَيْنِ وَفَتْحِ الضَّادِ الْمُعْجَمَةِ عَلٰى وَزْنِ الْعِدَةِ " وَهِيَ الْكَذِبُ وَالْبُهْتَانُ وَعَلَى الرِّوَايَةِ الْاُوْلٰى : الْعَضْهُ مَصْدَرٌ يُقَالُ : عَضَهَهُ عَضْهًا اَيْ رَمَاهُ بِالْعَضْهِ :

٦٢٦ - حضرت عبدالله بن مسعود رضی الله عنه نه روایت دے چه نبی کریم صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، زهٔ تا سو ته بیان کړم چه عَضْهَ څه شے دے ؟ هغه چغلی ده . چه په خلقو کښے فساد اچوی . (مُسلمٌ)

عَضْهَ د عین زور په ضاد جزم دے . د وَجْهَ په وزن او د عین زیر او ضاد زور سره د عِدَه په وزن باندے هم روایت کړے شوے دے . د دے معنٰی کذب او بهتان ده د اول روایت مطابق به عِضَه مصدر وی لکه چه وئیلے شی : عَضَهَهُ عَضْهًا : هغهٔ باندے ئے د دروغو او بهتان اتهام اولګولو .

باب ۱۱۵

بَابُ النَّهْيِ عَنْ نَقْلِ الْحَدِيْثِ وَكَلَامِ النَّاسِ اِلٰى وُلَاةِ الْاُمُوْرِ اِذَا لَمْ تَدْعُ اِلَيْهِ حَاجَةٌ كَخَوْفِ مُفْسَدَةٍ وَنَحْوِهَا !

(حکومت نه د خلقو د شکایت ممانعت)

ف :- د دے باب کښے صرف یو قرآنی آیت او یو حدیث دے . د باب په عنوان کښے مصنف د دے صراحت کړے دے چه کچرته د فتنے او فساد ویره وی څه سازش د ملک یا د مسلمانانو خلاف کیږی نو شکایت کول جائز دی کنی نو خلقو عام خبرے اترے بلاضرورت حکومت ته رسؤل جائز نه دی .

(قرآنی آیت)

۷۲ - قَالَ اللّٰهُ تَعَالٰى [1] : " وَلَا | **۷۲ -** کناه او سرکشئ کښے د یو بل امداد

[1] لَايَسْتَتِرُ مِنْ بَوْلِه " بناءً عين من الاستتار اى لا يستتر عن الاعين اولا يتنزه عن البول [2] سورة المائدة

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

تَعَاوَنُوْا عَلَى الْاِثْمِ وَالْعُدْوَانِ". | مه کوئ - (مائده/پاره ۶)

(نبوی حدیث)

وَفِي الْبَابِ الْاَحَادِيْثُ السَّابِقَةُ فِي الْبَابِ قَبْلَهُ ؛

مصنفؒ وائی ، چه د سابقه باب احادیث هم یو قسم د دے باب سرہ متعلق دی -

۶۴۷ - وَعَنِ ابْنِ مَسْعُوْدٍ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ : قَالَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : لَا يُبَلِّغُنِيْ اَحَدٌ مِنْ اَصْحَابِيْ عَنْ اَحَدٍ شَيْئًا فَاِنِّيْ اُحِبُّ اَنْ اَخْرُجَ اِلَيْكُمْ وَاَنَا سَلِيْمُ الصَّدْرِ "

(رَوَاهُ اَبُوْدَاوٗدَ وَالتِّرْمِذِيُّ)

۶۴۷ - حضرت عبد الله بن مسعود رضی الله عنه نه روایت دے - چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، چه څما د اصحابو نه دے ما ته څوک د چا متعلق څه د شکایت کومه خبره نه را رسوی ځکه چه زهٔ دا خوښوم چه کله زهٔ تاسو ته راشم نو چه څما زړهٔ صفا او مطمئن وی.

(ابوداؤدؒ او ترمذیؒ)

۱۱۶ باب

بَابُ ذَمِّ ذِي الْوَجْهَيْنِ !! د دوٗه رُخئ مُذمّت !

ف :- دا باب په یو قرآنی آیت او دوٗه احادیثو باندے مشتمل دے - دوٗه مخے سړے هغه چا ته وئیلے شی چه مخامخ یوڅه وائی او پشی شا بل څهٔ ، اود یو حدیث مطابق د قیامت په ورځ به ددهٔ په خولهٔ کښے دوٗه داُور واګے وی کوياچه دا به د هغه بدعاتو تمثیل وی چه په دُنیا کښے به ئے خلقو سره دوٗه رُخی کوله -

(قرآنی آیت)

۷۳ - قَالَ اللّٰهُ تَعَالٰى [1] : يَسْتَخْفُوْنَ مِنَ النَّاسِ وَلَا يَسْتَخْفُوْنَ مِنَ اللّٰهِ وَهُوَ مَعَهُمْ اِذْ يُبَيِّتُوْنَ [2] مَا لَا يَرْضٰى مِنَ الْقَوْلِ وَكَانَ اللّٰهُ بِمَا يَعْمَلُوْنَ مُحِيْطًا " الْاٰيَتَيْنِ ،

۷۳ - دوئ خوئ خلقو نه پټوی لے شی ، لیکن الله تعالیٰ نه ئے څرنګ پټوی لے شی ، ځکه چه الله تعالیٰ خو دوئ سره هر وخت وی - چه کله دوئ د الله تعالیٰ د مرضئ نه خلاف تدبیرونه سوچ کوی د دوئ اعمال او افعالو باندے الله تعالیٰ احاطه کړیدهٔ.

(نساء/پاره ۵)

(نبوی احادیث)

۶۴۸ - وَعَنْ اَبِيْ هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ : قَالَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " تَجِدُوْنَ النَّاسَ مَعَادِنَ [3] خِيَارُهُمْ فِي الْجَاهِلِيَّةِ خِيَارُهُمْ فِي الْاِسْلَامِ اِذَا فَقُهُوْا [4] وَتَجِدُوْنَ خَيْرَ النَّاسِ فِيْ هٰذَا الشَّاْنِ [5] اَشَدَّهُمْ كَرَاهِيَةً

۶۴۸ - حضرت ابوهریره رضی الله عنه نه روایت دے - چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، چه د اصل نسل خلقو کښے به تاسو داخبره بیاموی چه کومه خلق چه په عهدِ جاهلیت کښے بهتر وُو نو په عهدِ اسلام کښے به هم بهتر دی په دے شرط چه هغوئ په دین کښے هوښیار وی او داسے

[1] سورة النساء آية ۱۰۸ [2] "اذ يُبَيِّتُوْنَ" ای یدبرون [3] "تجدون الناس معادن": ای ذوی الاصول ینسبون الیها و یتفاخرون بها [4] "اذا فقهوا" بضم القاف : ای علموا الاحکام

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

لَهُ ، وَتَجِدُونَ شَرَّ النَّاسِ ذَا الْوَجْهَيْنِ الَّذِي يَأْتِي هٰؤُلَاءِ بِوَجْهٍ وَهٰؤُلَاءِ بِوَجْهٍ ". (مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ)

غوره خلق به تا سو حکومت او امارت دپاره سخت ناخوښونکی بیا مومئ اودیر ناکاره خلق به هغه بیا مومئ چه هغوئ به دوه مخی وی چه د یوسره به په یو مخ ملاویږی او بل سره په بل مخ - (بُخارِیٌّ ومُسلِمٌ)

٦٢٩- وَعَنْ مُحَمَّدِ بْنِ زَيْدٍ اَنَّ نَاسًا قَالُوْا لِجَدِّهٖ عَبْدِ اللّٰهِ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُمَا، اِنَّا نَدْخُلُ عَلٰى سَلَاطِيْنِنَا[1] فَنَقُوْلُ لَهُمْ بِخِلَافِ مَا نَتَكَلَّمُ اِذَا خَرَجْنَا مِنْ عِنْدِهِمْ قَالَ، كُنَّا نَعُدُّ هٰذَا نِفَاقًا عَلٰى عَهْدِ رَسُوْلِ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ؛ (رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ)

٦٢٩- حضرت محمد بن زید رحمة الله علیه وائی چه حُما نیکهٔ حضرت عبد الله ابن عمر فاروق رضی الله عنهما ته خلقو اووئیل چه مونږ خپلو حکّامو او امراؤ سره کله یو نوهغوئ ته داسے خبرے کوُو چه کله دهغوئ نه راشو نو دوئیلے شوُو خبرو بالکل خلاف خبرے وی نو هغوئ دهٔ ته اووئیل، چه مونږ به درسول الله صلی الله علیه وسلم په مبارکه زمانه کښے داسے خبرے په نفاق کښے شمارلے - (بُخارِیٌّ)

بَاب ١١٧

بَابُ تَحْرِيْمِ الْكِذْبِ !! دروغ وئیل حرام دی !!

ف:- دا باب په دوُه قرآنی آیتونو او پنځهٔ احادیثو باندے مشتمل دے.

(قرآنی آیتونه)

٧٤- قَالَ اللّٰهُ تَعَالٰى[2]: " وَلَا تَقْفُ مَا لَيْسَ لَكَ بِهٖ عِلْمٌ ".

٧٤- دکوے خبرے علم چه تاته نهٔ وی دهغے نه وروستو مهٔ روانیږه (عمل پرے مهٔ کوه) (اسراء / پاره ١٥)

٧٥- وَقَالَ تَعَالٰى[3]: " مَا يَلْفِظُ مِنْ قَوْلٍ اِلَّا لَدَيْهِ رَقِيْبٌ عَتِيْدٌ "

٧٥- هیڅوک هم د خولے نه داسے خبرهٔ نهٔ اوباسی لیکن خپل ځان سره یو نګران مومی (چه هغه لیکی) (ق / پاره ٢٦)

(نبوی احادیث)

٦٥٠- وَعَنِ ابْنِ مَسْعُوْدٍ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: " اِنَّ الصِّدْقَ يَهْدِيْ اِلَى الْبِرِّ[4] وَاِنَّ الْبِرَّ يَهْدِيْ اِلَى الْجَنَّةِ، وَاِنَّ الرَّجُلَ لَيَصْدُقُ[5] حَتّٰى يُكْتَبَ

٦٥٠- حضرت عبد الله بن مسعود رضی الله عنه نه روایت دے - چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، چه ریښتیا یقینًا د نیکئ لاره بنائی او نیکی جنت طرف ته بوتلل کوی - اوکوم سړے چه همیشه ریښتیا وائی، الله تعالیٰ سره د هغهٔ نوم صدّیق

[1] "علی سلاطیننا" ای ذوی الولایة علینا [2] سورة الاسراء آیة ٣٦ [3] سورة ق آیة ١٨
[4] "البر" بکسر الموحدة وتشدید الرآء: الطاعة [5] "لیصدق": ای یتکرر منه الصدق وفی روایة مسلم: "لیتحری الصدق"

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

عِنْدَ اللّٰهِ صِدِّيْقًا . وَاِنَّ الْكَذِبَ يَهْدِيْ اِلَى الْفُجُوْرِ وَاِنَّ الْفُجُوْرَ يَهْدِيْ اِلَى النَّارِ، وَاِنَّ الرَّجُلَ لَيَكْذِبُ حَتّٰى يُكْتَبَ عِنْدَ اللّٰهِ كَذَّابًا" (مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ)

لیکلے شی - او دروغ یقیناً دګناه په لاره سره ردا نه وی او ګناه دوزخ ته رسول کوی - اوچه کله انسان همیشه دروغ وائی، نو د الله تعالیٰ سره دروغجن شمارلے شی -

(بُخَارِيٌّ وَمُسْلِمٌ)

۶۵۱- وَعَنْ عَبْدِ اللّٰهِ بْنِ عَمْرِو بْنِ الْعَاصِ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُمَا اَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: اَرْبَعٌ مَنْ كُنَّ فِيْهِ كَانَ مُنَافِقًا خَالِصًا وَمَنْ كَانَتْ فِيْهِ خَصْلَةٌ مِنْهُنَّ كَانَتْ فِيْهِ خَصْلَةٌ مِّنْ نِفَاقٍ حَتّٰى يَدَعَهَا: اِذَا اؤْتُمِنَ خَانَ، وَاِذَا حَدَّثَ كَذَبَ، وَاِذَا عَاهَدَ غَدَرَ، وَاِذَا خَاصَمَ فَجَرَ" مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ ؛

وَقَدْ سَبَقَ بَيَانُهُ مَعَ حَدِيْثِ اَبِيْ هُرَيْرَةَ بِنَحْوِهِ فِيْ بَابِ الْوَفَاءِ بِالْعَهْدِ ؛

۶۵۱- حضرت عبدالله بن عمرو بن عاص رضی الله عنهما نه روایت دے چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، چه کوم سړی کښے څلور خبرے جمع شی هغه پوخ منافق دے - او دهغے نه کچرته دۀ کښے یو خصلت اوموندے شی نو پوهه شه، چه هغهٔ کښے د نفاق تخم واچولے شی تر څوچه هغه خصلت (خوئے) پریږ نه دی.

(۱) چه کله دۀ ته امانت حواله کړے شی هغے کښے خیانت کوی (۲) چه خبرے کوی دروغ وائی (۳) چه کله وعده اوکړی نوهغه ماتوی. ۴ کچرته چا سره په جګړه شی نو کنځل کوی. (بُخَارِيٌّ وَمُسْلِمٌ) "باب الوفاء بالعهد" کښے هم د دے بیان د حضرت ابوهریره رض دے قسم حدیث کښے ذکر شوے دے.

۶۵۲- وَعَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُمَا عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: "مَنْ تَحَلَّمَ بِحُلْمٍ لَمْ يَرَهُ كُلِّفَ اَنْ يَعْقِدَ بَيْنَ شَعِيْرَتَيْنِ وَلَنْ يَفْعَلَ وَمَنِ اسْتَمَعَ اِلٰى حَدِيْثِ قَوْمٍ وَّهُمْ لَهُ كَارِهُوْنَ صُبَّ فِيْ اُذُنَيْهِ الْاٰنُكُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَمَنْ صَوَّرَ صُوْرَةً عُذِّبَ وَكُلِّفَ اَنْ يَنْفُخَ فِيْهِ الرُّوْحَ وَلَيْسَ بِنَافِخٍ ؛ رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ ؛

"تَحَلَّمَ": اَيْ قَالَ اِنَّهُ حَلُمَ فِيْ نَوْمِهِ وَرَاٰى كَذَا وَكَذَا وَهُوَ كَاذِبٌ "وَالْاٰنُكُ" بِالْمَدِّ وَضَمِّ النُّوْنِ

۶۵۲- حضرت عبدالله بن عباس رضی الله عنهما بیان کوی چه نبی کریم صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، کوم سړے چه داسے خوب بیان کړی چه بالکل هغهٔ لیدلے نهٔ وی هغه به په دے مکلف کړے شی چه د دوۀ وریشو مینځ کښے غښتے (پیوند) اولګوئ چه هغه به ئے هرګز اونکړے شی. اوکوم سړے چه غوږ کیدی چه دیو قوم (یا افرادو) خبرے واوری په داسے حال کښے چه هغوئ دا نهٔ خوښوی نو د قیامت په ورځ به دهغهٔ په غوږ ونو کښے ویلے شوے سیسه (قلعی) واچولے شی - اوکوم سړے چه څه تصویر جوړ وی هغه به په عذاب کښے مبتلا کړے شی اوهغهٔ ته به اووئیلے شی چه اوس دے تصویر کښے روح واچوه. اوهغه به دے

له "الفرى" بكسر الفاء وتخفيف الراء: جمع فرية ؛

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

وَتَخْفِيفِ الْكَافِ: وَهُوَ الرَّصَاصُ الْمُذَابُ:

نهٔ وی لیدلے او دروغ ئے وئیلے وی۔

"آنُكَ" د الف مدسره اودنون پیش، کاف باندے جزم، د دے معنیٰ ویلے شوے قلعی دہ۔

کښے روح نشی اچولے۔ (بخاری)

د "تَحَلَّمَ" مطلب دادے، چه ما خوب کښے دا دا اولیدل، حال دادے چه هغه هیڅ هم

٦٥٣- وَعَنِ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُمَا قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "أَفْرَى الْفِرٰى لَه أَنْ يُرِيَ الرَّجُلُ عَيْنَيْهِ مَالَمْ تَرَيَا" رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ، وَمَعْنَاهُ يَقُولُ: رَأَيْتُ فِيمَا لَمْ يَرَهُ ز

٦٥٣- حضرت عبدالله بن عمر فاروق رضی الله عنهما بیان کوی چه نبی کریم صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، دا د ټولو نه لویه افتراء اوبهتان دے چه هغه سترګو ته هغه څهٔ اوښائی کوم چه هغوئ بالکل نهٔ وی لیدلے. (بخاریؒ) مطلب دادے چه هغه داسے خوب بیان کړی چه هغهٔ هم ولیدلے نهٔ وی۔

٦٥٤- وَعَنْ سَمُرَةَ بْنِ جُنْدُبٍ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ: كَانَ رَسُولُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مِمَّا يُكْثِرُ أَنْ يَقُولَ لِأَصْحَابِهِ: "هَلْ رَأَى أَحَدٌ مِنْكُمْ مِنْ رُؤْيَا؟" فَيَقُصُّ عَلَيْهِ مَنْ شَاءَ اللّٰهُ أَنْ يَقُصَّ، وَإِنَّهُ قَالَ لَنَا ذَاتَ غَدَاةٍ لله: إِنَّهُ أَتَانِي اللَّيْلَةَ آتِيَانِ، وَإِنَّهُمَا قَالَا لِي: انْطَلِقْ، وَإِنِّي انْطَلَقْتُ مَعَهُمَا وَإِنَّا أَتَيْنَا عَلَى رَجُلٍ مُضْطَجِعٍ وَإِذَا آخَرُ قَائِمٌ عَلَيْهِ بِصَخْرَةٍ وَإِذَا هُوَ يَهْوِي بِالصَّخْرَةِ لِرَأْسِهِ فَيَثْلَغُ رَأْسَهُ فَيَتَدَهْدَهُ الْحَجَرُ هَاهُنَا، فَيَتْبَعُ الْحَجَرَ فَيَأْخُذُهُ فَلَا يَرْجِعُ إِلَيْهِ حَتّٰى يَصِحَّ رَأْسُهُ كَمَا كَانَ ثُمَّ يَعُودُ عَلَيْهِ فَيَفْعَلُ بِهِ مِثْلَ مَا فَعَلَ الْمَرَّةَ الْأُولٰى".

قَالَ: قُلْتُ لَهُمَا: سُبْحَانَ اللّٰهِ مَا هٰذَا؟ قَالَا لِي: انْطَلِقْ، فَانْطَلَقْنَا فَأَتَيْنَا عَلَى رَجُلٍ مُسْتَلْقٍ لِقَفَاهُ لله

٦٥٤- حضرت سمره بن جندب رضی الله عنه وائی، چه رسول الله صلی الله علیه وسلم به اکثر خپلو اصحابو ته فرمائیل، چه آیا تاسو کښے چا څه خوب لیدلے دے نو حسب توفیق الهی به بعضے حضرات تو خپل خوب بیا نولو. یوه ورځ صبا وخت پخپله حضورؐ اوفرمائیلو چه د شپے ما ته دوه را تلونکی راغلل اوما ته ئے اووئیل، چه مونږ سره روان شه۔ زهٔ هغوئ سره روان شولم نو څومونږ تیریدل یو داسے سړی باندے اوشوچه په آږ اچولے شوے دے. او یو بل سړے لاس کښے کتله نیولے ولاړ دے چه هغه کانړے د دهٔ په سر باندے اوویشتلو او د هغه سرئے چخنړې کړلو، بیا کانړے رغړید لو سره لړے لاړو هغه سړے کانړے اوچتولو دپاره لاړ او اولاواپس نه وُو راغلے چه د دے سړی سر صحیح اوسالم کړځیدلے وُو هغه سړے واپس راغے، او هغهٔ بیا هغه عمل اوکړو کوم عمل چه ئے مخکښے کړے وُو۔ دے لیدلو سره ما خپلو دوه ملګرو ته اووئیل داخهٔ کیږی؟ هغوئ اووئیل (مخکښے) څه! نو مونږ مخکښے لاړو نو مخکښے مونږ ته په څټ ملاست یو

لله "ذات غداة": ای صبح یوم "وذات" زائدة وهو من اضافة الشئ الی نفسه ٢٥ "مستلق لقفاه"

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

وَإِذَا آخَرُ قَائِمٌ عَلَيْهِ بِكَلُّوبٍ مِنْ حَدِيدٍ وَإِذَا هُوَ يَأْتِي أَحَدَ شِقَّيْ وَجْهِهِ فَيُشَرْشِرُ شِدْقَهُ إِلَى قَفَاهُ، وَمَنْخِرَهُ إِلَى قَفَاهُ وَعَيْنَهُ إِلَى قَفَاهُ، ثُمَّ يَتَحَوَّلُ إِلَى الْجَانِبِ الْآخَرِ فَيَفْعَلُ بِهِ مِثْلَ مَا فَعَلَ بِالْجَانِبِ الْأَوَّلِ فَمَا يَفْرُغُ مِنْ ذَلِكَ الْجَانِبِ حَتَّى يَصِحَّ ذَلِكَ الْجَانِبُ كَمَا كَانَ ثُمَّ يَعُودُ عَلَيْهِ فَيَفْعَلُ مِثْلَ مَا فَعَلَ فِي الْمَرَّةِ الْأُولَى" قَالَ: "قُلْتُ: سُبْحَانَ اللَّهِ مَا هٰذَانِ؟ قَالَا لِي: انْطَلِقْ انْطَلِقْ فَانْطَلَقْنَا فَأَتَيْنَا عَلَى مِثْلِ التَّنُّورِ فَأَحْسِبُ أَنَّهُ قَالَ: "فَإِذَا فِيهِ لَغَطٌ وَأَصْوَاتٌ فَاطَّلَعْنَا فِيهِ فَإِذَا فِيهِ رِجَالٌ وَنِسَاءٌ عُرَاةٌ وَإِذَا هُمْ يَأْتِيهِمْ لَهَبٌ مِنْ أَسْفَلَ مِنْهُمْ فَإِذَا أَتَاهُمْ ذٰلِكَ اللَّهَبُ ضَوْضَوْا" قُلْتُ مَا هٰؤُلَاءِ؟ قَالَ لِي: انْطَلِقْ انْطَلِقْ فَانْطَلَقْنَا فَأَتَيْنَا عَلَى نَهَرٍ حَسِبْتُ أَنَّهُ كَانَ يَقُولُ أَحْمَرُ مِثْلُ الدَّمِ وَإِذَا فِي النَّهَرِ رَجُلٌ سَابِحٌ يَسْبَحُ وَإِذَا عَلَى شَطِّ النَّهَرِ رَجُلٌ قَدْ جَمَعَ عِنْدَهُ حِجَارَةً كَثِيرَةً وَإِذَا ذٰلِكَ السَّابِحُ يَسْبَحُ مَا يَسْبَحُ ثُمَّ يَأْتِي ذٰلِكَ الَّذِي قَدْ جَمَعَ عِنْدَهُ الْحِجَارَةَ فَيَفْغَرُ لَهُ فَاهُ فَيُلْقِمُهُ حَجَرًا فَيَنْطَلِقُ فَيَسْبَحُ ثُمَّ يَرْجِعُ إِلَيْهِ كُلَّمَا رَجَعَ إِلَيْهِ فَغَرَ لَهُ فَاهُ فَأَلْقَمَهُ حَجَرًا قُلْتُ لَهُمَا: مَا هٰذَانِ؟ قَالَا لِي انْطَلِقْ انْطَلِقْ فَانْطَلَقْنَا فَأَتَيْنَا عَلَى رَجُلٍ كَرِيهِ الْمَرْآةِ أَوْ كَأَكْرَهِ مَا

سړے ملاړ شو. هغه سره هم یو دویم سړے دا وسپنے کُنده نیولے ولاړ دے چه د یوطرف نه راغے د هغه په یو دښکی کښے ځے کُنده واچوله او دځټ پورے و بنکے ځے اوشلولو. پوزه کښے به ځے ورته کړئ واچوله اوهغه به ځے هم ترځټ پورے اوشلولو بیا به دبل طرف نه راغے دغه عمل به ځے دوباره اوکړو اوهغے نه به لا فارغ نه ؤوچه دا اول طرف اعضاء به صحیح حالت ته راتلل اوهغه به بیا هم دارنګ عمل کولوکوم چه به ځے مخکښے کولو. ما بیا دخپلو ملګرونه تپوس اوکړو دا دوارِه څه کوی؟ لیکن جواب هم دا ملاړ شو: ځئ ځئ! نو مونږ روان شولو او دیو تنور پشان کنده ته اورسیدلو. راوی وائی، چه ځما خیال دے چه هغوئ دا لفاظ هم وئیلی ؤوچه دهغے نه دشور غوغا آواز ونه راتلل، چه کله مونږ هغے ته ورښکاره شولو نو هغے کښے ډیر برښند سړی اونښے په نظر راغلل چه دلاندے نه ځے دا ور لمبے راځئ چه کله هغه لمبه د دوئ بدن ته راا ورسیږی نو هغوئ به چغے جوړے کړی ما اووئیل، داخلق څوک دی؟ ما ته بیا دا اووئیل شول؛ ځئ ځئ. نو مونږ مخکښے لاړو نو یو نهر ته اورسیدلو. راوی وائی چه ځما خیال دے دهغوئ دا الفاظ هم اووئیل، چا دنهر اوبه د وینے پشان سرے وے. دے نهر کښے یو انسان لامبو وهونکے په نظر راغے او د نهر په غاړه مونږ یو دویم سړے اولید وچه هغه دځان سره د کانړو یو ډیرے جمع کړے دے. لامبو وهونکے سړے چه به کله غاړے ته نزدے راغے نو دغاړے والا سړی به دهغهٔ په خولهٔ کښے یو کانړے ورویشتلو هغه به بیا لامبو شروع کړه روان به شو. دهٔ به بیا دهغهٔ خولهٔ په کانړی ډکه کړه (او به ځے ویشتلو) هغه به چه کله هم په لامبو لامبو وهلو نزدے راتللو دغاړے

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

اَنْتَ رَآءٍ رَجُلاً مَرْاٰیً فَاِذَا هُوَ عِنْدَهٗ نَارٌ یَحُشُّهَا وَ یَسْعٰی حَوْلَهَا قُلْتُ لَهُمَا مَا هٰذَا ؟ قَالَا لِیْ : اِنْطَلِقْ اِنْطَلِقْ فَانْطَلَقْنَا فَاَتَیْنَا عَلٰی رَوْضَةٍ مُعْتَمَّةٍ فِیْهَا مِنْ کُلِّ نَوْرِ الرَّبِیْعِ وَاِذَا بَیْنَ ظَهْرَیِ الرَّوْضَةِ رَجُلٌ طَوِیْلٌ لَا اَکَادُ اَرٰی رَاْسَهٗ طُوْلًا فِی السَّمَآءِ وَاِذَا حَوْلَ الرَّجُلِ مِنْ اَکْثَرِ وِلْدَانٍ مَا رَاَیْتُهُمْ قَطُّ قُلْتُ : مَا هٰذَا ؟ وَمَا هٰؤُلَآءِ ؟ قَالَا لِیْ : اِنْطَلِقْ اِنْطَلِقْ فَانْطَلَقْنَا فَاَتَیْنَا اِلٰی دَوْحَةٍ عَظِیْمَةٍ لَمْ اَرَ دَوْحَةً قَطُّ اَعْظَمَ مِنْهَا وَلَا اَحْسَنَ قَالَا لِیْ : اِرْقَ فِیْهَا فَارْتَقَیْنَا فِیْهَا اِلٰی مَدِیْنَةٍ مَبْنِیَّةٍ بِلَبِنٍ ۲ذَهَبٍ وَلَبِنٍ فِضَّةٍ فَاَتَیْنَا بَابَ الْمَدِیْنَةِ فَاسْتَفْتَحْنَا فَفُتِحَ لَنَا فَدَخَلْنَاهَا فَتَلَقَّانَا رِجَالٌ شَطْرٌ مِّنْ خَلْقِهِمْ کَاَحْسَنِ مَا اَنْتَ رَآءٍ ! وَشَطْرٌ مِّنْهُمْ کَاَقْبَحِ مَا اَنْتَ رَآءٍ قَالَا لَهُمْ : اِذْهَبُوْا فَقَعُوْا فِیْ ذٰلِكَ النَّهْرِ وَاِذَا هُوَ نَهْرٌ مُعْتَرِضٌ یَجْرِیْ کَاَنَّ مَآءَهُ الْمَحْضُ فِی الْبَیَاضِ فَذَهَبُوْا فَوَقَعُوْا فِیْهِ، ثُمَّ رَجَعُوْا اِلَیْنَا قَدْ ذَهَبَ ذٰلِكَ السُّوْٓءُ عَنْهُمْ فَصَارُوْا فِیْ اَحْسَنِ صُوْرَةٍ" قَالَ : قَالَا لِیْ : هٰذِهٖ جَنَّةُ عَدْنٍ ۱ وَهٰذَاكَ مَنْزِلُكَ فَسَمَا بَصَرِیْ صُعُدًا فَاِذَا قَصْرٌ مِّثْلُ الرَّبَابَةِ الْبَیْضَآءِ قَالَا لِیْ : هٰذَاكَ مَنْزِلُكَ؟ قُلْتُ لَهُمَا : بَارَكَ اللّٰهُ فِیْكُمَا ذَرَانِیْ

والا به هغه عمل بیا دوباره کولو، ۲ کیفیت لیدلو سره ما ته دوارو نه ټپوس اوکړو دا دوارو آخر څوک دی ؟ جواب دمخکښې پشان ملاؤ شو چه څۍ څۍ ! نو مونږ بیا لاړو، نو مخکښې ین داسې بدصورت سړے په نظر راغے، چه تاسو به دهغه نه زیات بد شکله سړے هیڅوک نه وی لیدلے هغهٔ سره داُور روښانه لمبے وے اودهغے نه ځیرچا پیره چکروهلو هلته هم ما ټپوس اوکړو داخه شے دے؟ نو ما ته اووئیل شول (مخکښے) څۍ څۍ ! نو مونږ مخکښے لاړو نو یوه شنه تازه باغیچه باندے ټیرشوچه په هغے کښے د سپرلی د موسم ګلونه سیرولے شوی وُو. د دے باغیچے مینځ کښے یو اُوږد قامت والا سړے چه د هغهٔ قد دومره اوږد وُو چه د هغهٔ سر ما ته په نظر نه راتللو هلته ولاړ په نظر راغے د هغه نه ځیرچا پیره ډیر داسے ماشومان چه ما داسے ماشومان هیڅ کله نه وُولیدلی، ما ټپوس اوکړو چه دا سړے اودا ماشومان څوک دی ؟ لیکن جواب هم هغه ملاؤ شو څۍ څۍ ! نو مونږ مخکښے لاړو یو عظیم الشان ونے ته اورسیدلو. ماخو دومره عظیم الشان اوخائسته ونه بالکل نهٔ وه لیدلے څما ملګرو اووئیل، چه دے باندے اوخیژئ - مونږ هغے ته اوختلو نو یو داسے بنار په نظر راغے چه د سروزر واو سپینو زرو خښتو نه جوړ شوے وُو او د هغے بنار دروازے ته چه اورسیدلو، دروازه مو اوټکوله دروازه څمونږ دپاره بیرته شوه اومونږ دننه داخل شو نو هلته مونږ ته داسے انسان ملاؤ شو چه د هغهٔ نیمه حصه خو دومره بنکلے وه چه دومره بنکلے جسم به تاسو چرته نهٔ دے لیدلے او نیمه دومره بد صورت وه چه داسے بدشکله به تاسو هیڅ کله نه وی لیدلی هلته

لہ "النور" بفتح النون اٰخره راء : الزهر ۲ه "اللبن" بفتحتین بکسر : اسم جنس واحده لبنة واصل اللبن

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

فَاَدْخَلَهُ قَالَ : اَمَّا الْاٰنَ فَلَا وَاَنْتَ دَاخِلُهُ قُلْتُ لَهُمَا : فَاِنِّیْ رَاَیْتُ مُنْذُ اللَّیْلَةِ عَجَبًا ؟ فَمَا هٰذَا الَّذِیْ رَاَیْتُ ؟ قَالَا لِیْ : اَمَا اِنَّا سَنُخْبِرُكَ : اَمَّا الرَّجُلُ الْاَوَّلُ الَّذِیْ اَتَیْتَ عَلَیْهِ یُثْلَغُ رَاْسُهُ بِالْحَجَرِ فَاِنَّهُ الرَّجُلُ یَاْخُذُ الْقُرْاٰنَ فَیَرْفُضُهُ وَیَنَامُ عَنِ الصَّلٰوةِ الْمَكْتُوْبَةِ وَاَمَّا الرَّجُلُ الَّذِیْ اَتَیْتَ عَلَیْهِ یُشَرْشَرُ شِدْقُهُ اِلٰی قَفَاهُ وَمَنْخِرُهُ اِلٰی قَفَاهُ وَعَیْنُهُ اِلٰی قَفَاهُ فَاِنَّهُ الرَّجُلُ یَغْدُوْ مِنْ بَیْتِهِ فَیَكْذِبُ الْكِذْبَةَ تَبْلُغُ الْاٰفَاقَ ۲ه وَاَمَّا الرِّجَالُ وَالنِّسَآءُ الْعُرَاةُ الَّذِیْنَ هُمْ فِیْ مِثْلِ بِنَآءِ التَّنُّوْرِ فَاِنَّهُمُ الزُّنَاةُ وَالزَّوَانِیْ ، وَاَمَّا الرَّجُلُ الَّذِیْ اَتَیْتَ عَلَیْهِ یَسْبَحُ فِی النَّهْرِ وَیُلْقَمُ الْحِجَارَةَ فَاِنَّهُ اٰكِلُ الرِّبَا وَاَمَّا الرَّجُلُ الْكَرِیْهُ الْمَرْاٰةِ الَّذِیْ عِنْدَ النَّارِ یَحُشُّهَا وَیَسْعٰی حَوْلَهَا فَاِنَّهُ مَالِكٌ خَازِنُ جَهَنَّمَ وَاَمَّا الرَّجُلُ الطَّوِیْلُ فِی الرَّوْضَةِ فَاِنَّهُ اِبْرَاهِیْمُ وَاَمَّا الْوِلْدَانُ الَّذِیْنَ حَوْلَهُ فَكُلُّ مَوْلُوْدٍ مَّاتَ عَلَی الْفِطْرَةِ" فَقَالَ بَعْضُ الْمُسْلِمِیْنَ : یَا رَسُوْلَ اللّٰهِ وَاَوْلَادُ الْمُشْرِكِیْنَ ؟ فَقَالَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَسَلَّمَ " وَاَوْلَادُ الْمُشْرِكِیْنَ " وَاَمَّا الْقَوْمُ الَّذِیْنَ كَانُوْا شَطْرٌ مِّنْهُمْ حَسَنٌ وَّشَطْرٌ مِّنْهُمْ قَبِیْحٌ فَاِنَّهُمْ قَوْمٌ خَلَطُوْا عَمَلًا صَالِحًا وَّاٰخَرَ سَیِّئًا تَجَاوَزَ اللّٰهُ عَنْهُمْ" رَوَاهُ الْبُخَارِیُّ - وَفِیْ رِوَایَةٍ لَهُ

سپینو خالصو اوبو نه ډک عرضًا (پلن والی سره) بهید لوځما ملکرو دے خلقو ته اووئیل څئ چه په نهرکښے غوپه اووهو، راځوبه. نو هغوئ لاړل او په نهرکښے ئے غوپه اووهله چه کله واپس راغلل نو د هغوئ بد صورتی زائل شوے وه او ټول بدن ئے ډیر ښکلے ګرځیدلے ؤو نو دے وخت کښے ځما ملکرو دا بیان اوکړو چه دا مقام جنت عدن دے او دا ستا سو د اوسیدلو مقام دے - ماچه ناڅاپه پورته اوکتل نو دسپینو ورځئے په شان یو شا ندار محل په نظر راغے دوارو ملکرو اووئیل دا ستا سو د اوسیدلو ځائے دے. ما هغوئ ته اووئیل چه الله تعالیٰ دے تاسو ته برکت درکړی، اوس ما ته لږ اجازت راکړئ چه زهٔ دیکښے داخل شم - هغوئ اووئیل چه فی الحال تاسو دیته نشئ داخلیدلے. لیکن تاسو به هغے ته ضرور ځئ ! ما هغوئ ته اووئیل، چه نن شپه چه ماکومے عجیبه خبرٔ لیدلے دی د دے متعلق خوما ته بیان اوکړئ، دا ټول څه ؤو - هغوئ راته اووئیل، ضرور به تاسو ته بیان اوکړو - واؤرئ ! هغه څخکنے سړے چه د هغهٔ په خوا کښے تاسو تیر شوئ او دکوم سرچه په کانړی ماتولے شو د هغه سړی تمثیل ؤو چه هغه د قرآن تعلیم حاصل کړو او بیائے هغه پریښودلو او د فرض مونځ نه ئے غفلت کولو - دوئیم سړے چه د هغهٔ وینکی، سپیرے، سترګے ترڅټه پورے شلولے شوے د دا سے سړی تمثیل ؤو چه سحر د خپل کور نه به اووتلو او دا سے د دروغو خبرے او افواګانے به ئے آوریدلے کوم چه په عاموخلقو کښے خوریږی. او هغه بریښد سړی او ښځے چه تاسو د وینو په نهر کښے ئے لامبو وهله او کانړی به ئے

لـه "جنة عدن" بفتح المهملة الاولیٰ وسکون الثانیة : من عدن بالمکان اذا اقام به !

لـه "الافاق" بمد الهمزة وبالفآء والقاف : جمع افق وهو الناحیة ؛

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansala

Downloaded By: Afghan Salar Library

" رَاَيْتُ اللَّيْلَةَ رَجُلَيْنِ اَتَيَانِيْ فَاَخْرَجَانِيْ
اِلٰى اَرْضٍ مُقَدَّسَةٍ " ثُمَّ ذَكَرَهُ وَقَالَ "
فَانْطَلَقْنَا اِلٰى نَقْبٍ مِثْلِ التَّنُّوْرِ
اَعْلَاهُ ضَيِّقٌ وَّاَسْفَلَهُ وَاسِعٌ
يَتَوَقَّدُ تَحْتَهُ نَارًا فَاِذَا ارْتَفَعَتْ
ارْتَفَعُوْا حَتّٰى كَادُوْا اَنْ يَخْرُجُوْا وَ
اِذَا خَمَدَتْ رَجَعُوْا فِيْهَا ، وَفِيْهَا
رِجَالٌ وَّنِسَآءٌ عُرَاةٌ " وَفِيْهَا حَتّٰى
اَتَيْنَا عَلٰى نَهْرٍ مِّنْ دَمٍ " وَلَمْ يَشُكَّ
" فِيْهِ رَجُلٌ قَائِمٌ عَلٰى وَسَطِ النَّهْرِ
وَعَلٰى شَطِّ النَّهْرِ رَجُلٌ وَبَيْنَ يَدَيْهِ
حِجَارَةٌ فَاَقْبَلَ الرَّجُلُ الَّذِيْ فِي
النَّهْرِ فَاِذَا اَرَادَ اَنْ يَّخْرُجَ رَمٰى
الرَّجُلُ بِحَجَرٍ فِيْ فِيْهِ فَرَدَّهُ حَيْثُ
كَانَ فَجَعَلَ كُلَّمَا جَآءَ لِيَخْرُجَ جَعَلَ
يَرْمِيْ فِيْ فِيْهِ بِحَجَرٍ فَيَرْجِعُ كَمَا
كَانَ " وَفِيْهَا : " فَصَعِدَا بِيَ الشَّجَرَةَ
فَاَدْخَلَانِيْ دَارًا لَمْ اَرَ قَطُّ اَحْسَنَ
مِنْهَا فِيْهَا رِجَالٌ شُيُوْخٌ وَشَبَابٌ "
وَفِيْهَا : " اَلَّذِيْ رَاَيْتَهُ يُشَقُّ شِدْقُهُ
فَكَذَّابٌ يُحَدِّثُ بِالْكِذْبَةِ فَتُحْمَلُ
عَنْهُ حَتّٰى تَبْلُغَ الْاٰفَاقَ فَيُصْنَعُ بِهِ
اِلٰى يَوْمِ الْقِيَامَةِ " وَفِيْهَا : " اَلَّذِيْ
رَاَيْتَهُ يُشْدَخُ رَاْسُهُ فَرَجُلٌ عَلَّمَهُ
اللّٰهُ الْقُرْاٰنَ فَنَامَ عَنْهُ بِاللَّيْلِ وَ
لَمْ يَعْمَلْ فِيْهِ بِالنَّهَارِ فَيُفْعَلُ بِهِ
اِلٰى يَوْمِ الْقِيَامَةِ وَالدَّارُ الْاُوْلٰى
الَّتِيْ دَخَلْتَ دَارُ عَامَّةِ الْمُؤْمِنِيْنَ
وَاَمَّا هٰذِهِ الدَّارُ فَدَارُ الشُّهَدَآءِ
وَاَنَا جِبْرِيْلُ وَهٰذَا مِيْكَائِيْلُ.
فَارْفَعْ رَاْسَكَ ، فَرَفَعْتُ رَاْسِيْ

خوړل ملاحظه اوکړئ هغه سودخواړه
وُو. او هغه بد شکله بد صورته سړے
چه د هغهٔ نه چاپیره اُور بلیدلو (لمبے ئے
وهلے هغهٔ د هغے نه کیږ چاپیره چکر وهلو.
هغه دجهنم داروغه وُو د جهنم مالک
(فرشته) وه ـ او باغ کښے چه کوم طویل
القامة سړے تاسو اولید و هغه حضرت
ابراهیم علیه السلام وُو او د هغهٔ نه کیږ چاپیره
کیږ چاپیره هغه ماشومان وُوچه د اسلام
په فطرت باندے پیدا شول دغه وخت د
مسلمانانو نه یو صاحب پوښتنه اوکړه چه یا
رسول الله ! د مشرکانو بچی به هم دوئ
سره وی ؟ نبی کریم صلی الله علیه وسلم
اوفرمائیل ، هو ! د مشرکینو اولاد هم !
یعنی هغوئ به هم هلته وی ! اوکوم خلق
چه نیم خایسته وُو اونیم بد شکله وُو ،
هغه هغه خلق وُوچه د نیک عمل سره ئے
بد عملی هم کړے وی الله تعالیٰ به دے خلق
ته عفوه اوکړی ـ (بُخاریؒ)

د بُخاریؒ په یوبل روایت کښے داسے دی ،
چه مانن شپه دوُه تنه اولیدل ، چه
ماته راغلل او زهٔ ئے د پاکے زمکے طرف ته
بوتللم او بیا هغوئ دخپل سابقه روایت
مطابق بیان اوفرمائیلو چه مونږ د هغه ځائے
نه روان شولو نو د تنور په شان په یوه
کنده باندے تیر شولو چه د هغے خولهٔ تنګه
اولاند ینئ حصه فراخه وه چه د هغے دلاندے
اُور لمبے وهلے ، چه کله به د اُور لمبے بَره
راختلے خو دننه څیزونه به هم هغے سره
دومره اوچتیدل چه بهر وتلو ته به نزدے
شول اوچه کله به لمبے کمزورے شوے نو
هغه به هم لاندے کینا ستل ـ دے کنده کښے
بربنډ سړی اوښځے وے ـ دے روایت کښے
داهم دی چه مونږ په تللو تللو کښے دوینے
یو نهر ته اورسیدلو دے کښے هیڅ شک نشته

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

فَإِذَا فَوْقِيْ مِثْلُ السَّحَابَةِ، قَالَا: ذَاكَ مَنْزِلُكَ قُلْتُ: دَعَانِيْ أَدْخُلُ مَنْزِلِيْ، قَالَا: إِنَّهُ بَقِيَ لَكَ عُمُرٌ لَمْ تَسْتَكْمِلْهُ فَلَوِ اسْتَكْمَلْتَهُ أَتَيْتَ مَنْزِلَكَ" رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ ؛

قَوْلُهُ "يَثْلَغُ رَأْسَهُ" هُوَ بِالثَّاءِ الْمُثَلَّثَةِ وَالْغَيْنِ الْمُعْجَمَةِ، أَيْ يَشْدَخُهُ وَيَشُقُّهُ. قَوْلُهُ: "يَتَدَهْدَهُ" أَيْ يَتَدَحْرَجُ وَالْكَلُوبُ بِفَتْحِ الْكَافِ وَضَمِّ اللَّامِ الْمُشَدَّدَةِ وَهُوَ مَعْرُوفٌ. قَوْلُهُ "فَيُشَرْشِرُ" أَيْ يُقَطِّعُ. قَوْلُهُ: "ضَوْضَوْا" وَهُوَ بِضَادَيْنِ مُعْجَمَتَيْنِ: أَيْ صَاحُوا قَوْلُهُ "فَيَغْفَرُ" هُوَ بِالْفَاءِ وَالْغَيْنِ الْمُعْجَمَةِ: أَيْ يَفْتَحُ. قَوْلُهُ: "الْمَرْأَةِ" هُوَ بِفَتْحِ الْمِيْمِ: أَيْ الْمَنْظَرِ. قَوْلُهُ "يَحُشُّهَا" هُوَ بِفَتْحِ الْيَاءِ وَضَمِّ الْحَاءِ الْمُهْمَلَةِ وَالشِّيْنِ الْمُعْجَمَةِ: أَيْ يُوْقِدُهَا "قَوْلُهُ" رَوْضَةٍ مُعْتَمَّةٍ" هُوَ بِضَمِّ الْمِيْمِ وَإِسْكَانِ الْعَيْنِ وَفَتْحِ التَّاءِ وَتَشْدِيْدِ الْمِيْمِ: أَيْ وَافِيَةِ النَّبَاتِ طَوِيْلَتِهِ. قَوْلُهُ "دَوْحَةٌ" هِيَ بِفَتْحِ الدَّالِ وَإِسْكَانِ الْوَاوِ وَبِالْحَاءِ الْمُهْمَلَةِ: وَهِيَ الشَّجَرَةُ الْكَبِيْرَةُ. قَوْلُهُ "الْمَحْضُ" هُوَ بِفَتْحِ الْمِيْمِ وَإِسْكَانِ الْحَاءِ الْمُهْمَلَةِ وَبِالضَّادِ الْمُعْجَمَةِ: وَهُوَ اللَّبَنُ: قَوْلُهُ "فَسَمَا بَصَرِيْ": أَيِ ارْتَفَعَ، "وَصُعُدًا" بِضَمِّ الصَّادِ وَالْعَيْنِ: أَيْ مُرْتَفِعًا. "وَالرَّبَابَةُ" بِفَتْحِ الرَّاءِ وَبِالْبَاءِ الْمُوَحَّدَةِ مُكَرَّرَةً: وَهِيَ السَّحَابَةُ:

چه دده نهر په مینځ کښے یو سړے وو، زه وُمه او دوئیم سړے دهغه په څنګ ولاړ وُو. دده مخے ته د کانړو یو ډیرے وُو. دهغه سړے به چه ږ مخکښے شو چه کله به ئے د وتلو اراده اوکړه د هغه ږ سړی به هغه په خوله باندے اوویشتو. دروسته به ئے کړو هغه به چه بیا مخکښے ږ تللو او د بهرد تلو اراده به ئے کوله نو دوئیم سړی به بیا په کانړو ویشتلو هغه به ئے خپل ځائے ته اوړسولو. دے روایت کښے داهم دی: چه بیا هغه دواړو سړو زما ځان سره روان کړم چه په هغه ونه اوختلو او زما ئے یو کور ته داخل کړم چه دهغے پشان خائسته کور ما بالکل نه وُو لیدلے، دے کور کښے ځوانان، بوډا کان هرقسم خلق موجود وُو. دے روایت کښے داهم دی چه دکوم سړی وښکی شلولے شول هغه دروغژن سړے دے چه دروغ وائی اوخلق (په هغے اعتبار کوی) د هغه دروغ خبرے نقل کوی او په دے طریقه هغه دروغ د دُنیا په کُتمونو کښے خوریږی. دے سړی سره به داعمل ترقیامته پورے جاری وی. دے روایت کښے داهم دی چه دکوم سړی سرما تړلے شو دا هغه سړے وُو چه هغهٔ ته الله پاک قرآن ورزده کړو اوهغه د شپے دهغے نه غافل اودهٔ پروت دے او د ورځے ئے هغے باندے دعمل نه منع کوله هغهٔ سره به هم دا معامله ترقیامته پورے کولے شی، اوهغه مخکښے کورکوم ته چه تاسو داخل شوے دعامو مسلمانانو کوردے او دا دوئیم کور د شهداؤ دا وسیدلو ځائے دے. او زه جبرائیل یم اودا میکائیل دے! اوس تاسو سر لږ پورته اوچت کړئ. نوچه ما سر اوچت کړو نو ما بره دریځ غوندے اولیدله نوهغه دواړو اووئیل دا ستاسو کور دے، ما اووئیل، نو ماله خپل کور ته د تللو اجازت راکړئ! هغوئ اووئیل، اوس لاستاسو عمر

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

باقی دے ۔ هغه تراوسه پوره نه دے تیرشوے ۔ چه کله تاسو عمر پوره کړئ نوتاسو به خپل کورته تشریف یوسئ ۔ (بُخاریؒ)

"یَثْلَغُ رَأْسَهٗ" : د دے معنیٰ ده سرشلوی اوماتوی ۔

"یَتَدَهْدَهُ" : معنیٰ رغړی ۔

"کَلُّوْبٌ" : دکاف زور دلام شدّ باندے پیش ، مشهوراوزار اتکړو ته وئیلے شی ۔ "فَیُشَرْشِرُ" : ددے معنیٰ تکړے تکړے کول دی ۔ "ضَوْضَؤُ" : چغے وهی ۔ "فَیَغْفِرُ" : کولاویږی ۔ "اَلْمِرْاٰةُ" : دمیم زور سره په معنیٰ د منظر ۔ "یَحُشُّهَا" : دیاء زور ، د حاء اوشین پیش سره روښانه کول ددے معنیٰ ده ۔ "رَوْضَةٍ مُعْتَمَّةٍ" : دمیم پیش د عَ جزم دیاء زور دمیم تشدید سره د دے تلفظ دے د دے معنیٰ د پیداوار نه ډک ، تروتازه ده ۔

"دَوْحَةٌ" : ددال زور د واؤ جزم اوحاء زور سره ددے تلفظ دے چه معنیٰ ئے لویه اُونه ده ۔ "اَلْمَحْضُ" : دمیم زور د حاء جزم سره د پیوٗ معنیٰ سره وئیلے شی ۔ "فَسَمَا بَصَرِیْ" : ما خپل نظر اوچت کړو ۔

"صُعُدًا" : دصاد اوعَ پیش سره اوچت او لوړځیز ته وئیلے شی ۔

"رَبَابَةُ" : د رآء او باء تکرار سره وریځ ته وئیلے شی ۔

باب ۱۱۸

بَابُ مَا یَجُوْزُ مِنَ الْکِذْبِ !! "د دروغ وئیلو داجازت مواقع" !

ف :- دے باب کښے د قرآنی آیت یا احادیثو بیانولو په ځائے مصنّف رحمة الله علیه د دے باب په سلسله کښے دخپل کتاب "الاذکار" د تحریر خلاصه بیان کړے ده ۔ دروغ دومره لوئے جُرم دے چه ددے مجرم ئے د الله تعالیٰ دلعنت مستحق ګرځولے دے ۔ اسلام کښے د وعید ډیر سخت لفظ لعنت دے ۔ ددے مطلب د الله د رحمت او فضل اوکرم نه لرے والے اومحرومی ده او قرآن کریم کښے د ده مستحق شیطان ګرځولے شوے دے ۔ لیکن دے سره ددے اجازت هم ورکړے شوے دے ۔ چه په دروغ ویونکی او د دروغ الزام لګوونکی باندے هم لعنت کیدے شی خواه هغه دروغ ویونکے مسلمان وی ۔ دمسلمانانو بل یوداسے فعل نشته چه په هغے لعنت وئیلے شوے وی ۔

اوس د برنی عنوان لاندے د مصنّف بیانات ملاحظه کړئ :

اِعْلَمْ اَنَّ الْکَذِبَ وَاِنْ کَانَ اَصْلُهٗ مُحَرَّمًا فَیَجُوْزُ فِیْ بَعْضِ الْاَحْوَالِ بِشُرُوْطٍ قَدْ اَوْضَحْتُهَا فِیْ کِتَابِ "الْاَذْکَارِ" وَمُخْتَصَرُ ذٰلِكَ ، اَنَّ الْکَلَامَ وَسِیْلَةٌ اِلَی الْمَقَاصِدِ فَکُلُّ مَقْصُوْدٍ مَحْمُوْدٍ یُمْکِنُ تَحْصِیْلُهٗ

واضحه دے وی چه دروغ بنیادی طور باندے حرام دی ۔ لیکن د بعضے حالاتو او بعضے شرائطو او مجبوریانو په وجه سره جائز هم دی چه د هغے تفصیل ماخپل کتاب "الاذکار" کښے بیان کړے دے چه د هغے خلاصه دا ده چه خبره کول کجرته مقصد

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

بِغَيْرِ الْكَذِبِ يَحْرُمُ الْكَذِبُ فِيهِ وَإِنْ لَمْ يَكُنْ تَحْصِيلُهُ إِلَّا بِالْكَذِبِ جَازَ الْكَذِبُ ثُمَّ إِنْ كَانَ تَحْصِيلُ ذٰلِكَ الْمَقْصُودِ مُبَاحًا كَانَ الْكَذِبُ مُبَاحًا وَإِنْ كَانَ وَاجِبًا كَانَ الْكَذِبُ وَاجِبًا: فَإِذَا اخْتَفَى مُسْلِمٌ مِنْ ظَالِمٍ يُرِيدُ قَتْلَهُ أَوْ أَخْذَ مَالِهِ وَأَخْفَى مَالَهُ وَسُئِلَ إِنْسَانٌ عَنْهُ وَجَبَ الْكَذِبُ بِإِخْفَائِهِ. وَكَذَا لَوْ كَانَ عِنْدَهُ وَدِيعَةٌ وَأَرَادَ ظَالِمٌ أَخْذَهَا وَجَبَ الْكَذِبُ بِإِخْفَائِهَا. وَالْأَحْوَطُ فِي هٰذَا كُلِّهِ أَنْ يُوَرِّيَ. وَمَعْنَى التَّوْرِيَةِ أَنْ يَقْصِدَ بِعِبَارَتِهِ مَقْصُودًا صَحِيحًا لَيْسَ هُوَ كَاذِبًا بِالنِّسْبَةِ إِلَيْهِ وَإِنْ كَانَ كَاذِبًا فِي ظَاهِرِ اللَّفْظِ وَبِالنِّسْبَةِ إِلَى مَا يَفْهَمُهُ الْمُخَاطَبُ وَلَوْ تَرَكَ التَّوْرِيَةَ وَأَطْلَقَ عِبَارَةَ الْكَذِبِ فَلَيْسَ بِحَرَامٍ فِي هٰذَا الْحَالِ. وَاسْتَدَلَّ الْعُلَمَاءُ بِجَوَازِ الْكَذِبِ فِي هٰذَا الْحَالِ بِحَدِيثِ أُمِّ كُلْثُومٍ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهَا أَنَّهَا سَمِعَتْ رَسُولَ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ: لَيْسَ الْكَذَّابُ الَّذِي يُصْلِحُ بَيْنَ النَّاسِ فَيَنْمِي خَيْرًا[1] أَوْ يَقُولُ خَيْرًا" مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ: زَادَ مُسْلِمٌ فِي رِوَايَةٍ، قَالَتْ أُمُّ كُلْثُومٍ وَلَمْ أَسْمَعْهُ يُرَخِّصُ فِي شَيْءٍ مِمَّا يَقُولُ النَّاسُ إِلَّا فِي ثَلَاثٍ، تَعْنِي الْحَرْبَ، وَالْإِصْلَاحَ بَيْنَ النَّاسِ وَحَدِيثَ الرَّجُلِ امْرَأَتَهُ وَحَدِيثَ الْمَرْأَةِ زَوْجَهَا:

ته د رسیدلو ذریعه وی نو د هر ښه مقصد حصول کچرته د دروغو وئیلو نه بغیر ممکن وی نو بیا دروغ وئیل حرام دی. او کچرته تول ذرائع بند وی او د دروغ وئیلو نه په غیر مقصد نه حاصلیږی نو دروغ وئیلو سره د مقصد حاصلول جائز دی (اجازت دے) بیا د مقصد حصول کچرته جائز او مباح وی نو دروغ وئیل به هم مباح وی. او که د مقصد حصول واجب وی نو دروغ وئیل به هم واجب وی. مثلاً کچرته یو مسلمان د یو ظالم د ظلم نه اوویریدلو چه د ده د ځان (روح) خطره ده یا د ده د مال غصب کولو اوده چا سره پټ شو یا ئے خپل مال پټ کړو اود یو سړی نه د هغه متعلق تپوس اوشو نو هغه د یارہ واجب دی چه دروغ وئیلو سره د مسلمان روح یا مال بچ کړی. دا رنګ کچرته چا سره د یو مسلمان امانت کیښودے شوے وی او یو ظالم د هغے اخستل غواړی نو د هغے د پټولو او محفوظ کولو د پاره دروغ وئیل هم واجب دی اود احتیاط خبره دا ده چه د ے ټولو صورتونو کښے د تَوْرِیَه او کنایه نه کار واخلی یعنی داسے ګول مول خبره اوکړی چه د مقصد په لحاظ سره خو هغه الفاظ صحیح وی، لیکن د ظاهر په لحاظ سره هغه دروغ معلومیږی یا مخاطب د خپل فهم اوپوهے درجه نه غلط مطلب واخلی. او کچرته د تورّیه او کنایه نه کار واخلی او صفا الفاظو کښے ئے دروغ اووئیل، نو هم داسے صورت کښے بیا هم حرام نه دی. د ے صورت کښے د دروغو جواز علماؤ د اُمِّ کلثوم رضی الله عنها د حدیث نه ثابت کړی دی چه هغے د رسول الله صلی الله علیه وسلم دا فرمائیل واوریدل چه هغه سړے دروغجن نه دے، چه په خلقو کښے د صلح اوملاوولو د پاره د خپل طرف نه ښه خبره جوړه کړی

[1] فَيَنْمِي خَيْرًا: بفتح اوليه: اى يبلغ خيرًا:

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

وے وائی ۔ (بُخاریؒ ومُسلمؒ) مُسلم په خپل روایت کښے د دے الفاظو اضافه کړے ده چه اُمّ کلثوم رضی الله عنها وائی چه ما د رسول الله صلی الله علیه وسلم د درے موقعو په سوا خلقو ته په خپلو خبرو کښے په بل کومه خبره کښے د دروغ وئیلو اجازت ورکول نه دی آوریدلی ۔ د جنګ په موقعه، خلقو کښے د اصلاح کولو د پاره د بنځے خاوند خپل مینځ کښے دیو بل د زړهٔ خوشحالولو د پاره خبرو کښے ۔

باب ۱۱۹

بَابُ الْحَثِّ عَلَى التَّثَبُّتِ فِيمَا يَقُولُهُ وَيَحْكِيهِ !!

"تحقیق نه وروسته دے خبره اوکړے شی !!"

ف :- دے باب کښے دوه قرآنی آیتونه او درے احادیث دی ۔

(قرآنی آیتونه)

۷۶ - قَالَ اللهُ تَعَالَىٰ [1] : وَلَا تَقْفُ مَا لَيْسَ لَكَ بِهِ عِلْمٌ "۔

۷۶ - دکومے خبرے علم چه نهٔ وی، په هغے عمل مهٔ کوه ۔ (اسراء/پاره ۱۵)

۷۷ - وَقَالَ اللهُ تَعَالَىٰ [2] : مَا يَلْفِظُ مِنْ قَوْلٍ إِلَّا لَدَيْهِ رَقِيبٌ عَتِيدٌ "۔

۷۷ - هغه دخولے نه هیڅ لفظ نه اوباسی لیکن هغهٔ سره نګهبان موجود وی ۔ (ق/ پاره ۲۶)

(نبوی احادیث)

۶۵۵ - وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ : "كَفَىٰ بِالْمَرْءِ كَذِبًا أَنْ يُحَدِّثَ بِكُلِّ مَا سَمِعَ "

(رَوَاهُ مُسْلِمٌ)

۶۵۵ - حضرت ابوهریره رضی الله عنه نه روایت دے، چه نبی کریم صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، چه د انسان د دروغجن کیدلو دپاره داخبره کافی ده، چه هره آوریدل شوے خبره (په غیر د غور فکر او تحقیق نه) بیانوی ۔ (مُسلمؒ)

۶۵۶ - وَعَنْ سَمُرَةَ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ "مَنْ حَدَّثَ عَنِّي بِحَدِيثٍ يَرَىٰ أَنَّهُ كَذِبٌ فَهُوَ أَحَدُ الْكَاذِبِينَ "

(رَوَاهُ مُسْلِمٌ)

۶۵۶ - حضرت سمره ابن جندب رضی الله عنه نه روایت دے، چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، چا چه ځما طرف ته منسوب کولو سره څه خبره بیان کړه اوهغهٔ ته پته ده، چه داخبره دروغ ده نو هغه هم په دوه دروغجنو کښے یو دروغجن دے (یو هغه چا چه جوړ کړل، دوئیم هغه چه د دے بیان کوی) ۔ (مُسلمؒ)

۶۵۷ - وَعَنْ أَسْمَاءَ رَضِيَ اللهُ عَنْهَا أَنَّ امْرَأَةً قَالَتْ : يَا رَسُولَ اللهِ إِنَّ لِي ضَرَّةً [3] فَهَلْ عَلَيَّ جُنَاحٌ إِنْ تَشَبَّعْتُ مِنْ زَوْجِي غَيْرَ

۶۵۷ - محترمه اسماء رضی الله عنها وائی، چه یوے بنځے رسول الله صلی الله علیه وسلم ته عرض اوکړو چه ځما یوه بَن ده، کچرته زهٔ هغے ته داظاهره کړم

[1] سورة الاسراء آية ۳۶ [2] سورة قٓ آية ۱۸ [3] "الضرة" بفتح الضاد المعجمة وتشديد الراء : امرأة الزوج ۔ "والجناح" بضم الجيم : الاثم ؛

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

الَّذِیْ یُعْطِیْنِیْ؟ فَقَالَ النَّبِیُّ صَلَّی اللّٰہُ عَلَیْہِ وَسَلَّمَ: "اَلْمُتَشَبِّعُ بِمَا لَمْ یُعْطَ کَلَابِسِ ثَوْبَیْ زُوْرٍ" مُتَّفَقٌ عَلَیْہِ

"اَلْمُتَشَبِّعُ" ھُوَ الَّذِیْ یُظْھِرُ الشِّبَعَ وَلَیْسَ بِشَبْعَانَ وَمَعْنَاہُ ھُنَا اَنْ یُظْھِرَ اَنَّہٗ حَصَلَ لَہٗ فَضِیْلَۃٌ وَلَیْسَتْ حَاصِلَۃً. "وَلَابِسُ ثَوْبَیْ زُوْرٍ" اَیْ ذِیْ زُوْرٍ، وَھُوَ الَّذِیْ یُزَوِّرُ عَلَی النَّاسِ: بِاَنْ یَتَزَیَّ بِزِیِّ اَھْلِ الزُّھْدِ وَالْعِلْمِ اَوِ الثَّرْوَۃِ لِیَغْتَرَّ بِہِ النَّاسُ وَلَیْسَ ھُوَ بِتِلْکَ الصِّفَۃِ. وَقِیْلَ غَیْرُ ذٰلِکَ وَاللّٰہُ اَعْلَمُ ؛

چه خاوند ماته دا دا څیز راکړے دے ، حال دادے چه هغهٔ ماته نه وی راکړے نو آیا داسے کول به ګناه وی ؟ هغوی اوفرمائیل ؛ کوم څیزچه چا ته نهٔ وی ملاؤ شوے اوهغه ګے ملاؤ شوے بیان کړی نو هغه د دروغو دوه جامو لړه د اغوستونکی په شان دے - (بخاریؒ ومسلمؒ) "اَلْمُتَشَبِّعُ" : هغهٔ ته وئیلے کیږی ، چه اوږے وی لیکن داظاهر کړه چه هغه مو دے او دے ځائے کښے مراد دادے ، چه دهٔ ته نهٔ وی حاصل .

"وَلَابِسُ ثَوْبَیْ زُوْرٍ" : په اصل کښے "ذِیْ زُوْرٍ" وُو - دا داسے سړی ته وئیلے شی چه دخلقو د مرغوب کولو د پاره او د هوکه کولو د پاره د زاهدانو فقیرانو علماؤ کپړے واغوندی لیکن دننه هغه ددے اوصافونه خالی وی ، د دے نه علاوه د دے څه نورے معانی هم بیان شوی دی - (واللّٰه اعلم)

باب ۱۲۰

بَابُ بَیَانِ غِلَظِ تَحْرِیْمِ شَھَادَۃِ الزُّوْرِ!

د دروغو ګواهی اودے باندے وعید!

ف :- دے باب کښے پنځه قرآنی آیتونه اویو حدیث دے - د دے آیتونو او احادیثو نه داخبره ظاهریږی چه د دروغو ګواهی د شرک نه وروسته د اللّٰه پاک په نزد د ټولو نه لوئے او قابلِ مذمت اونفرت عمل دے رسول اللّٰه صلی اللّٰه علیه وسلم چه کوم خاص انداز او اهمیت سره دا بیان کړے دے ، هغه ددے بد ترین شی کیدلو باندے دلیل ناطق دے - ددے د خطرناک کیدلو او د خباثت چه کومه تجربه نن صبا ځمونږ په معاشره کښے کیږی او د دے لکولے شوی زخمونو چه د مسلمانانو معاشره مړک ته رسولے ده ، هغے نه څوک هم ستړګے نشی پټولے .

(قرآنی آیتونه)

۷۸- قَالَ اللّٰہُ تَعَالٰی[1]: "فَاجْتَنِبُوا قَوْلَ الزُّوْرِ[2]"

۷۸- د دروغو ګواهئ نه اجتناب اوکړئ - (حج / پاره ۱۷)

۷۹- وَقَالَ تَعَالٰی[3]: "وَلَا تَقْفُ مَا لَیْسَ لَکَ بِہٖ عِلْمٌ"

۷۹- دکوم خبرے علم چه تاسوته نوی په هغے عمل مهٔ کوئ - (اسراء / پاره ۱۵)

۸۰- وَقَالَ تَعَالٰی[4]: "مَا یَلْفِظُ مِنْ

۸۰- نهٔ اوباسی دخولے نه څه خبره لیکن یو نګهبان هغهٔ سره وی -

[1] سورة الحج آیة ۳۰ [2] "واجتنبوا قول الزور" : ای الکذب والبهتان [3] سورة الاسراء آیة ۳۶ [4] سورة الفجر آیة ۱۶ :

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

قَوْلٍ إِلَّا لَدَيْهِ رَقِيبٌ عَتِيدٌ"۔ (ق، پاره ۲۶)

۸۱- وَقَالَ تَعَالَى ﷻ: "إِنَّ رَبَّكَ لَبِالْمِرْصَادِ"[1]

۸۱- بیشکه ستارب (دنا فرمانو) انتظار کښے دے۔ (فجر، پاره ۳۰)

۸۲- وَقَالَ تَعَالَى ﷻ: "وَالَّذِينَ لَا يَشْهَدُونَ الزُّورَ"[2]

۸۲- عباد الرحمٰن هغه دے چه دروغو کواهي نه کوی۔ (فرقان، پاره ۱۹)

(نبوی حدیث)

۶۵۸- وَعَنْ أَبِي بَكْرَةَ رضي الله عنه قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "أَلَا أُنَبِّئُكُمْ بِأَكْبَرِ الْكَبَائِرِ؟" قُلْنَا: بَلَى يَا رَسُولَ اللهِ. قَالَ: "الْإِشْرَاكُ بِاللهِ وَعُقُوقُ الْوَالِدَيْنِ" وَكَانَ مُتَّكِئًا فَجَلَسَ فَقَالَ: "أَلَا وَقَوْلُ الزُّورِ" فَمَا زَالَ يُكَرِّرُهَا حَتَّى قُلْنَا: لَيْتَهُ سَكَتَ.

(مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ)

۶۵۸- حضرت ابوبکره رضی الله عنه روایت کوی چه رسول الله صلی الله علیه وسلم وفرمائیل، ولے زهٔ تاسو لره د لویو ګناهونو نه خبر نه کړم؟ مونږ عرض اوکړو یا رسول الله ضرور اوفرمایئ۔ هغوئ اوفرمائیل، د الله پاک سره شرک کول او د مور پلار نافرمانی لویه ګناه ده۔ راوی وائی چه د دے فرمائیلو په وخت نبی کریم صلی الله علیه وسلم تکیه لګولے وه ناست وُو دومره فرمائیلو سره نیغ کینا ستلو بیائے اوفرمائیل، واوُرئ۔ او د دروغو ګواهی هم لویه ګناه ده! او نبی کریم صلی الله علیه وسلم د دے دومره ځله تکرار اوفرمائیلو چه مونږ اووئیل کاش! چه هغوی چپ شی۔

(بخاریؒ ومسلمؒ)

باب ۱۲۱

بَابُ تَحْرِيمِ لَعْنِ إِنْسَانٍ بِعَيْنِهِ أَوْ دَابَّةٍ!

په یومعین انسان باندے د لعنت ممانعت!

ف:- دے باب کښے الله احادیث دی۔ د باب په عنوان کښے مصنفؒ په یومتعین انسان باندے د لعنت ممانعت سره په حیوانا تر باندے هم لعنت حرام کړځولے دے۔ (نبوی احادیث)

۶۵۹- وَعَنْ أَبِي زَيْدٍ بْنِ ثَابِتٍ الضَّحَّاكِ الْأَنْصَارِيِّ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ وَهُوَ مِنْ أَهْلِ بَيْعَةِ الرِّضْوَانِ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "مَنْ حَلَفَ عَلَى يَمِينٍ بِمِلَّةٍ غَيْرِ الْإِسْلَامِ كَاذِبًا مُتَعَمِّدًا فَهُوَ كَمَا قَالَ، وَمَنْ قَتَلَ نَفْسَهُ بِشَيْءٍ عُذِّبَ بِهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَلَيْسَ عَلَى

۶۵۹- حضرت ابوزید بن ثابت بن ضحاک انصاری رضی الله عنه نه روایت دے چه (دا د بیعتِ رضوان د شرکاؤ نه دے) رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، چه چا قصداً د ملتِ اسلام نه علاوه د بل کوم یوملت په حواله سره په دروغو قسم اوکړو نو هغه سړے داسے دے، لکه چه هغه اووئیل، (مثلاً څوک قسم اوکړي چه زهٔ داسے اونه کړم نو زهٔ به نصرانی یم وغیره وغیره) اوکوم سړے چه په کوم

[1] سورة الفرقان آیة ۲۱ [2] "لبالمرصاد" ای لاعمال العباد [3] سورة الفرقان ۷۲

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

رَجُلٍ نَذَرَ فِيمَا لَا يَمْلِكُهُ وَلَعْنُ الْمُؤْمِنِ كَقَتْلِهِ" مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ ؛

خیز ځان قتل کړو (خودکشی ئے اوکړه) نو د قیامت په ورځ به هغه څیز سره عذاب ورکولے شی اوکچرته د داسے څیز نذر ئے اومنلو چه د دهٔ ملکیت کښے نهٔ وی نو داسے منښته کا لعدم دے ؛ اومسلمانا نو باندے لعنت کول داسے دی، لکه د هغهٔ قتل. (بُخَارِیٌ وَمُسْلِمٌ)

٦٦٠- وَعَنْ اَبِیْ هُرَیْرَةَ رَضِیَ اللّٰهُ عَنْهُ اَنَّ رَسُوْلَ اللّٰهِ صَلَّی اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: "لَا يَنْبَغِیْ لِصِدِّيْقٍ اَنْ يَكُوْنَ لَعَّانًا" (رَوَاهُ مُسْلِمٌ)

٦٦٠ - حضرت ابوهریره رضی الله عنه بیان کوی چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، د صدّیق سره داخبره مناسب نهٔ ده چه هغه ډیر لعنت کونکے وی - (مُسْلِمٌ)

٦٦١- وَعَنْ اَبِی الدَّرْدَاءِ رَضِیَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّی اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "لَا يَكُوْنُ اللَّعَّانُوْنَ شُفَعَاءَ وَلَا شُهَدَاءَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ" - رَوَاهُ مُسْلِمٌ ؛

٦٦١ - حضرت ابو درداء رضی الله عنه نه روایت دے - چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، د قیامت په ورځ به ډیر لعنت کونکی نه شفاعت کونکی آخستلے شی او نه گواهان. (مُسْلِمٌ)

٦٦٢- وَعَنْ سَمُرَةَ بْنِ جُنْدُبٍ رَضِیَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّی اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "لَا تَلَاعَنُوْا بِلَعْنَةِ اللّٰهِ وَلَا بِغَضَبِهٖ وَلَا بِالنَّارِ" رَوَاهُ اَبُوْدَاوُدَ وَالتِّرْمِذِیُّ وَقَالَ حَدِيْثٌ حَسَنٌ صَحِيْحٌ ؛

٦٦٢ - حضرت سمره بن جندب رضی الله عنه نه روایت دے. چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، چه خپل مینځ کښے یو په بل لعنت مه وایئ د هغهٔ په غصه او د هغه د دوزخ عذاب سره لعنت مه کوئ - (ابوداؤد او ترمذی روایت کړے دے او وئیلی ئے دی، داحدیث حسن صحیح دے) -

٦٦٣- وَعَنِ ابْنِ مَسْعُوْدٍ رَضِیَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّی اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "لَيْسَ الْمُؤْمِنُ بِالطَّعَّانِ، وَلَا اللَّعَّانِ وَلَا الْفَاحِشِ وَلَا الْبَذِیِّ" رَوَاهُ التِّرْمِذِیُّ وَقَالَ: حَدِيْثٌ حَسَنٌ ؛

٦٦٣ - حضرت عبدالله بن مسعود رضی الله عنه نه روایت دے - چه رسول الله صلے الله علیه وسلم اوفرمائیل، مومن نه طعنه ورکولو والا وی او نه لعنت کونکے وی او نه فحش وینا کونکے او زبان دراز وی (ترمذی روایت کړے دے او وئیلی ئے دی، چه دا حدیث حسن دے) -

٦٦٤- وَعَنْ اَبِی الدَّرْدَاءِ رَضِیَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّی اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "اِنَّ الْعَبْدَ اِذَا لَعَنَ شَيْئًا صَعِدَتِ اللَّعْنَةُ اِلَی السَّمَاءِ فَتُغْلَقُ اَبْوَابُ السَّمَاءِ دُوْنَهَا ثُمَّ تَهْبِطُ اِلَی الْاَرْضِ فَتُغْلَقُ

٦٦٤ - حضرت ابو درداء رضی الله عنه وائی چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، چه بنده کله په څه څیز باندے لعنت لیږی نو د هغهٔ لعنت د آسمان طرف ته خی لیکن هلته هغهٔ ته د آسمان دروازے بندوی لے شی نو هغه زمکے ته راکوزیږی نو دلته هم هغهٔ ته دروازے بندے ملاویږی.

لے "فاذا لم يجد مساغا" بالغين المعجمة: اى مدخلا وطريقا ؛

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

اَبْوَابُهَا دُوْنَهَا، ثُمَّ تَاْخُذُ يَمِيْنًا وَّشِمَالًا فَاِذَا لَمْ تَجِدْ مَسَاغًا [1] رَجَعَتْ اِلَى الَّذِيْ لُعِنَ فَاِنْ كَانَ اَهْلًا لِذٰلِكَ وَ اِلَّا رَجَعَتْ اِلٰى قَآئِلِهَا" رَوَاهُ اَبُوْدَاوُدَ.

اوس هغه بنې طرف ته کینږ طرف ته لار تلاش کوی کچرته دلته هم هغهٔ ته څهٔ لار ملاؤ نشی نو بیا چه په چا لعنت لیږلے شوے هغه ته ورښی کچرته هغه دلعنت مستحق وی نو خیر کنی نو لعنت کونکی ته واپس راځی۔ (ابوداؤد)

٦٦٥ - وَعَنْ عِمْرَانَ بْنِ الْحُصَيْنِ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُمَا قَالَ: بَيْنَمَا رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِيْ بَعْضِ اَسْفَارِهٖ وَامْرَاَةٌ مِنَ الْاَنْصَارِ عَلٰى نَاقَةٍ فَضَجِرَتْ [1] فَلَعَنَتْهَا فَسَمِعَ ذٰلِكَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ: "خُذُوْا مَا عَلَيْهَا وَدَعُوْهَا فَاِنَّهَا مَلْعُوْنَةٌ" قَالَ عِمْرَانُ فَكَاَنِّيْ اَرَاهَا الْاٰنَ تَمْشِيْ فِي النَّاسِ مَا يَعْرِضُ لَهَا اَحَدٌ" رَوَاهُ مُسْلِمٌ.

٦٦٥ - حضرت عمران بن حصین رضی الله عنه وائی چه رسول الله صلی الله علیه وسلم په یو سفر کښے وو دغه جماعت کښے یوه انصاریښځه هم وه چه په اوښه سوره وه یو وخت هغے په اوښه لعنت اوکړو چه رسول الله صلی الله علیه وسلم هم هغه واوریدل - نو رسول کریم صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل ددے اوښے نه سامان کوز کړئ اودا پریږدئ ځکه چه دے باندے لعنت کړے شوے دے! حضرت عمران وائی، چه هغه منظر اوس هم زهٔ وینم - چه هغه اوښه یوه خوا بل خوا کرځی اوخوک هم د هغے طرف ته توجه نه ورکوی -

٦٦٦ - وَعَنْ اَبِيْ بَرْزَةَ نَضْلَةَ بْنِ عُبَيْدٍ الْاَسْلَمِيِّ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ: بَيْنَمَا جَارِيَةٌ [2] عَلٰى نَاقَةٍ عَلَيْهَا بَعْضُ مَتَاعِ الْقَوْمِ اِذْ بَصُرَتْ بِالنَّبِيِّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَ تَضَايَقَ بِهِمُ الْجَبَلُ فَقَالَتْ: حَلْ اَللّٰهُمَّ الْعَنْهَا، فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "لَا تُصَاحِبْنَا نَاقَةٌ عَلَيْهَا لَعْنَةٌ" رَوَاهُ مُسْلِمٌ.

قَوْلُهٗ "حل" بِفَتْحِ الْحَآءِ الْمُهْمَلَةِ وَاِسْكَانِ اللَّامِ: وَهِيَ كَلِمَةٌ لِزَجْرِ الْاِبِلِ وَاعْلَمْ اَنَّ هٰذَا الْحَدِيْثَ قَدْ يُسْتَشْكَلُ مَعْنَاهُ وَلَا اِشْكَالَ فِيْهِ بَلِ الْمُرَادُ النَّهْيُ اَنْ تُصَاحِبَهُمْ تِلْكَ النَّاقَةُ وَلَيْسَ فِيْهِ نَهْيٌ عَنْ بَيْعِهَا وَذَبْحِهَا وَرُكُوْبِهَا فِيْ غَيْرِ

٦٦٦ - حضرت ابوبرزه نضله بن عُبید اسلمی رضی الله عنه وائی چه په یو سفر کښے یوه بښځه په یوه اوښه باندے سوره وه، چه په هغے باندے د خُپلو خلقو سامان هم ترلے وُو - ناڅاپه دهغے نظر په رسول الله صلی الله علیه وسلم پریوتلو نو هلته دغرهٔ په وجه لاره تنګه وه د هغے اُوښه اودریده نو حَلْ حَلْ ئے شروع کړه د هغے روانولو ئے غوښتل لیکن هغه لا نه ږه نو هغے اووئیل، اے الله! دے اوښه باندے لعنت اووروئ - دغه وخت رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، په کومه اوښه چه لعنت وی هغه دے ځمونږ سره نه ځی، "حَلْ" دحاء زور په لام جزم دے. د اُوښ د شړلو کلمه ده. امام نووی رحمة الله علیه وائی چه مے حدیث کښے څه اشکال پیښ کړے شوی دی - لیکن په حقیقت کښے هیڅ اشکال نشته - مطلب دادے چه دا

[1] "فضجرت": ای من علاج الناقة وصعوبتها [2] "جارية": ای امرأة شابة.

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

صُحْبَةِ النَّبِيِّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بَلْ كُلُّ ذٰلِكَ وَمَا سِوَاهُ مِنَ التَّصَرُّفَاتِ جَائِزٌ لَا مَنْعَ مِنْهُ إِلَّا مِنْ مُصَاحَبَةِ النَّبِيِّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِهَا لِأَنَّ هٰذِهِ التَّصَرُّفَاتِ كُلَّهَا كَانَتْ جَائِزَةً فَمُنِعَ بَعْضُ مِنْهَا فَبَقِيَ الْبَاقِي عَلٰى مَا كَانَ، وَاللّٰهُ أَعْلَمُ ؛

مما نعت صرف رسول الله صلی الله علیه وسلم دهغے دخپل ځان سره د ساتلو دپاره فرمائیلی وُو - د هغے د خرڅولو د هغے د ذبح کولو او د رسول الله صلی الله علیه وسلم د ملګرتیا نه علاوه په بل کوم وخت کښے او ځائے هغے باندے د سورلئ کولو نه هیڅ ممانعت نشته بلکه هر قسم تصرفات هغے کښے جائز دی او دا تصرّفات بنیادی طور باندے جائز وُو حضورؐ د دے کښے صرف دیوے خبرے ممانعت فرمائیلے وُو چه ځما په ملګرتیا کښے په دے سورلئ مهٔ کوئ د باقی تصرّفاتو جواز نبی کریم صلی الله علیه وسلم باقی پریښوده هغے باندے هیڅ انکار او نکیر و لهٰذا اشکال ختم شو - والله اعلم -

باب ۱۲۲

بَابُ جَوَازِ لَعْنِ أَصْحَابِ الْمَعَاصِي غَيْرِ الْمُعَيَّنِيْنَ :

(د لعنت اجازت)

ف :- د دے باب کښے مصنفؒ صرف دوُه قرآنی آیتونه په طور د حواله درج کړی دی د باب عنوان مصنف دا قائم کړو چه په غیر معین طور باندے په ګناه کونکو باندے لعنت جائز دے او دآیتونو د حوالے نه وروسته د باب د عنوان په دلائلو کښے ئے د احادیثو نه ثبوت پیش کړے دے -

(قرآنی آیتونه)

۸۳ - قَالَ اللّٰهُ تَعَالٰى لَهٗ: "أَلَا لَعْنَةُ اللّٰهِ عَلَى الظَّالِمِيْنَ" -

۸۳ - واوُرئ! په ظالمانو د الله لعنت دے - (هود/ پاره ۱۲)

۸۴ - وَقَالَ تَعَالٰى لَهٗ: "فَأَذَّنَ مُؤَذِّنٌ بَيْنَهُمْ أَنْ لَعْنَةُ اللّٰهِ عَلَى الظَّالِمِيْنَ".

۸۴ - د دوئ مینځ کښے به یو آواز کونکے آواز اوکړي، چه په ظالمانو دے د الله لعنت وی - (اعراف/ پاره ۸)

دلائل

وَثَبَتَ فِي الصَّحِيْحِ أَنَّ رَسُوْلَ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: "لَعَنَ اللّٰهُ الْوَاصِلَةَ وَالْمُسْتَوْصِلَةَ" وَأَنَّهٗ قَالَ: "لَعَنَ اللّٰهُ آكِلَ الرِّبَا" وَأَنَّهٗ لَعَنَ الْمُصَوِّرِيْنَ، وَأَنَّهٗ قَالَ: "لَعَنَ اللّٰهُ مَنْ غَيَّرَ

امام نووی رحمة الله علیه وائی چه د صحیح احادیثو نه ثابته ده چه رسول الله صلی الله علیه وسلم په واصله (دیوے بنځے د ویښتو اوږدو بنکارو کولو دپاره دنورو د ویښتو جوړلکولو والا بنځه) او مُسْتَوْصِلَه (چه د ویښتو جوړ په بل چا اولګوی) باندے لعنت کړے دے - رسول

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

مَنَارَ الْاَرْضِ" اَیْ حُدُوْدَهَا، وَ اَنَّهٗ قَالَ: "لَعَنَ اللّٰهُ السَّارِقَ یَسْرِقُ الْبَیْضَةَ" وَاَنَّهٗ قَالَ: "لَعَنَ اللّٰهُ مَنْ لَعَنَ وَالِدَیْهِ"! "وَلَعَنَ اللّٰهُ مَنْ ذَبَحَ لِغَیْرِ اللّٰهِ" وَ اَنَّهٗ قَالَ: "مَنْ اَحْدَثَ فِیْهَا[1] حَدَثًا اَوْ اٰوٰی مُحْدِثًا فَعَلَیْهِ لَعْنَةُ اللّٰهِ وَالْمَلٰٓئِکَةِ وَالنَّاسِ اَجْمَعِیْنَ" وَاَنَّهٗ قَالَ: "اَللّٰهُمَّ الْعَنْ رِعْلًا، وَ ذَکْوَانَ، وَ عُصَیَّةَ: عَصَوُا اللّٰهَ وَرَسُوْلَهٗ" وَهٰذِهٖ ثَلَاثُ قَبَائِلَ مِنَ الْعَرَبِ وَاَنَّهٗ قَالَ: "لَعَنَ اللّٰهُ الْیَهُوْدَ اتَّخَذُوْا قُبُوْرَ اَنْبِیَآئِهِمْ مَسَاجِدَ[2]" وَاَنَّهٗ "لَعَنَ الْمُتَشَبِّهِیْنَ مِنَ الرِّجَالِ بِالنِّسَآءِ وَالْمُتَشَبِّهَاتِ مِنَ النِّسَآءِ بِالرِّجَالِ وَ جَمِیْعُ هٰذِهِ الْاَلْفَاظِ فِی الصَّحِیْحِ: بَعْضُهَا فِیْ صَحِیْحَیِ الْبُخَارِیِّ وَمُسْلِمٍ وَ بَعْضُهَا فِیْ اَحَدِهِمَا، وَاِنَّمَا قَصَدْتُ الْاِخْتِصَارَ بِالْاِشَارَةِ اِلَیْهَا وَسَاَذْکُرُ مُعْظَمَهَا فِیْ اَبْوَابِهَا مِنْ هٰذَا الْکِتَابِ، اِنْ شَآءَ اللّٰهُ تَعَالٰی!

الله صلی الله علیه وسلم په مصوّرینو باندے لعنت وئیلے دے! حضورؐ د زمکے حدود و ختمولو والا باندے یا بدلولو باندے لعنت وئیلے دے (یعنی داسے سرحدی نښے چه هغے سره سرحد وټه متعین کیږی هغه ختم کړی یا په هغے کښے بدلون راولی) رسول الله صلی الله علیه وسلم په هغۀ غلاکونکی باندے لعنت وئیلے دے، نبی کریم صلی الله علیه وسلم په موراو پلار باندے لعنت ویونکی باندے لعنت وئیلے دے. دغیر الله په نوم باندے څاروی حلالونکی باندے هم رسول الله صلی الله علیه وسلم لعنت وئیلے دے. رسول الله صلی الله علیه وسلم مدینه منوره کښے بدعت رائج کونکی باندے یا بدعتی ته دځائے ورکونکی متعلق اوفرمائیل، اے الله! رعل، ذکوان او عُصَیَّه باندے چه دوئ د الله او د رسول الله صلی الله علیه وسلم نافرمانی کړے ده، لعنت اوکړه داد عربو درے قبیلو نومونه دی. نبی کریم صلی الله علیه وسلم په هغه یهود یانو باندے لعنت وئیلے دے چا چه د خپلو پیغمبرانو قبرونه جوماتونه اوګرځول. رسول الله صلی الله علیه وسلم په هغه سړے باندے چه د بنځو سره مشابهت کوی او هغه بنځو باندے چه د سړو سره مشابهت کوی لعنت کړے دے اودے ټولو روایاتو الفاظ په صحیح احادیثو کښے موجود دی. څینے خو په بخاری او مسلم دواړو کښے دی اوځینے ددے دواړو نه یو کښے دی. ما د اختصار پیش نظر د هغے طرف ته اشاره کړے ده د دے اکثره اوزیاته حصه به انشاء الله د دے کتاب متعلق بابونو کښے بیان کړم.

باب ۱۲۳

بَابُ تَحْرِیْمِ سَبِّ الْمُسْلِمِ بِغَیْرِ حَقٍّ!

مسلمان ته ناحق کنځل کول حرام دی!

ف ۱- دا باب یو قرآنی آیت او پنځه احادیثو باندے مشتمل دے -

(قرآنی آیت)

[1] "من احدث فیها": ای فی المدینة "حدثا" بفتح اولیه و بالثلثة: ای ابتدع فیها منکرًا [2] "مساجد"

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

۸۵- قَالَ اللّٰهُ تَعَالٰی[1]: وَالَّذِیْنَ یُؤْذُوْنَ الْمُؤْمِنِیْنَ وَالْمُؤْمِنَاتِ بِغَیْرِ مَا اكْتَسَبُوْا فَقَدِ احْتَمَلُوْا بُهْتَانًا وَّ اِثْمًا مُّبِیْنًا "

۸۵- هغه خلق چه مسلمانانو سړو اوښځو ته بلاقصور ناحق ضرر رسوی هغوئ خپل ځان باندے بهتان اوصریح ګناه باروی- (احزاب/پاره ۲۳)

(نبوی احادیث)

۶۶۷- وَعَنِ ابْنِ مَسْعُوْدٍ رَضِیَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَسَلَّمَ "سِبَابُ[2] الْمُسْلِمِ فُسُوْقٌ وَّقِتَالُهٗ كُفْرٌ". (مُتَّفَقٌ عَلَیْهِ)

۶۶۷- حضرت عبدالله بن مسعود رضی الله عنه بیان کوی، چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، مسلمانانو ته کنځل کول فسق او دوئ (ناحق) قتل کول کفر دے. (بخاریؒ ومسلمؒ)

۶۶۸- وَعَنْ اَبِیْ ذَرٍّ رَضِیَ اللّٰهُ عَنْهُ اَنَّهٗ سَمِعَ رَسُوْلَ اللّٰهِ صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَسَلَّمَ یَقُوْلُ: "لَا یَرْمِیْ رَجُلٌ رَجُلًا بِالْفُسُوْقِ اَوِ الْكُفْرِ اِلَّا ارْتَدَّتْ عَلَیْهِ، اِنْ لَّمْ یَكُنْ صَاحِبُهٗ كَذٰلِكَ" رَوَاهُ الْبُخَارِیُّ ÷

۶۶۸- حضرت ابوذر غفاری رضی الله عنه نه روایت دے، چه هغوئ د رسول الله صلی الله علیه وسلم نه دا فرمائیل آوریدلی دی چه هیڅوک دے بل سړی ته فاسق او کافر نه وائی ځکه چه هغه ګډرته فاسق او کافر نه وی نو هغه فسق او کفر ویونکی باندے واپس پریوځی. (بخاریؒ)

۶۶۹- وَعَنْ اَبِیْ هُرَیْرَةَ رَضِیَ اللّٰهُ عَنْهُ اَنَّ رَسُوْلَ اللّٰهِ صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: "اَلْمُتَسَابَّانِ مَا قَالَا[3] فَعَلَی الْبَادِیْ مِنْهُمَا حَتّٰی یَعْتَدِیَ الْمَظْلُوْمُ"

(رَوَاهُ مُسْلِمٌ)

۶۶۹- حضرت ابوهریره رضی الله عنه نه روایت دے، چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، چه خپل منځ کښے یو بل ته کنځل کونکو کښے ابتداء کونکے تصور واردے په دے شرط چه مظلوم په جواب کښے حد نه تجاوز اونکړی. (مسلمؒ)

۶۷۰- وَعَنْهُ اُتِیَ النَّبِیُّ صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَسَلَّمَ بِرَجُلٍ قَدْ شَرِبَ[4] قَالَ: اضْرِبُوْهُ" قَالَ اَبُوْهُرَیْرَةَ "فَمِنَّا الضَّارِبُ بِیَدِهٖ، وَالضَّارِبُ بِنَعْلِهٖ، وَالضَّارِبُ بِثَوْبِهٖ. فَلَمَّا انْصَرَفَ قَالَ بَعْضُ الْقَوْمِ: اَخْزَاكَ اللّٰهُ، قَالَ: "لَا تَقُوْلُوْا هٰذَا، لَا تُعِیْنُوْا

۶۷۰- حضرت ابوهریره رضی الله عنه نه داهم روایت دے، چه رسول الله صلی الله علیه وسلم ته یو شراب ځکونکے راوستلے شو- نبی کریم صلی الله علیه وسلم دهغهٔ دوهلو حکم اوکړو نوچا په لاسونو هغه اووهلو (په سوکانو اوځپړو) چا په خپلو خپلو ځپلو اووهلو، چا رد کپړو نه کوړه جوړه کړه) هغے سره ئے اووهلو، چه کله

[1] سورة الاحزاب آیة ۵۸ [2] "السباب" بکسر السین المهملة: السب وهو الشتم والتکلم فی عرض الانسان بما یعیبه [3] "المتسابان ما قالا": ای اثم ما قالا من السب وهو مبتدا، خبرهٔ: "فعلی البادی منهما" وقوله صلی الله علیه وسلم: "حتی یعتدی المظلوم": ای یتجاوز حد الانتصار [4] "قد شرب": ای الخمر

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

عَلَيْهِ الشَّيْطَانَ [1] "
(رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ)

هغه واپس کیدلو نو خلقو کښے چا دا اووئیل الله دے تا رسوا کړی - دے آوریدلو سره رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، د دے وئیلو سره هغه باندے شیطان ته غالب کولو اوخوشحالولو موقعه مهٔ ورکوئ - (بُخاریؒ)

۶۷۱- وَعَنْهُ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُوْلَ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُوْلُ " مَنْ قَذَفَ مَمْلُوْكَهُ بِالزِّنَا يُقَامُ عَلَيْهِ الْحَدُّ يَوْمَ الْقِيَامَةِ إِلَّا أَنْ يَكُوْنَ كَمَا قَالَ " -
(مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ)

۶۷۱- دا روایت هم حضرت ابوهریره رضی الله عنه نه دے، چه ما د رسول الله صلی الله علیه وسلم نه دا فرمائیل آوریدلی دی چه کوم سړے خپل وینځه، غلام باندے د زنا تهمت اولګوی نو د قیامت په ورځ به هغهٔ باندے حد لګولے شی مګر دا چه دهٔ کوم څهٔ وئیلے هغه په واقعه کښے داسے وی - (بُخاریؒ ومُسلمؒ)

باب ۱۲۴

بَابُ تَحْرِيْمِ سَبِّ الْأَمْوَاتِ بِغَيْرِ حَقٍّ وَمَصْلَحَةٍ شَرْعِيَّةٍ !!

مړو ته د ناحق کنځل کولو حرام والے

ف:- دے باب کښے یوحدیث دے. د باب عنوان کښے مصنف دا بیان کړے دے چه ناحق یا دغه شرعی مصلحت مصلحت نه په غیر مړی باندے عیب لګول نه دی پکار اوهغوئ مصالح شرعیه دا بیان کړی دی چه د مړی فسق او بدعت دے دپاره ذکر کول چه آوریدونکے دهغے نه سبق حاصل کړی هغه خبرونه اجتناب اوکړی د دے په جواز باندے په ما سَبَقَ کښے ذکر شوی آیتونه اواحادیث دلیل دے. (نبوی حدیث)

۶۷۲- وَعَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللهُ عَنْهَا قَالَتْ: قَالَ رَسُوْلُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: لَا تَسُبُّوا الْأَمْوَاتَ فَإِنَّهُمْ قَدْ أَفْضَوْا [2] إِلَى مَا قَدَّمُوْا "
(رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ)

۶۷۲- اُم المؤمنین حضرت عائشه صدیقه رضی الله عنها فرمائی، چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، څوک چه مړشو په هغهٔ عیب مهٔ لګوئ څکه چه هغه دلته څه کړی دی هغهٔ ئے مخکښے لیږلی دی اوس هغه (اعمالو) ته رسیدلی دی - (بُخاریؒ)

باب ۱۲۵

بَابُ النَّهْيِ عَنِ الْإِيْذَاءِ ؛ د ضرر رسولو مما نعت !!

ف:- دا باب په یوقرآنی آیت او دوه احادیثو باندے مشتمل دے.

(قرآنی آیت)

[1] "لا تعینوا علیه الشیطان" وذلك ان الشیطان یرید بتزیینه المعصیة له حصول الخزی، فاذا دعوا علیه بالخزی فکأنهم حصلوا مقصود الشیطان. [2] "افضوا": ای وصلوا "الی ما قدموا" من عملی فلا

فائدة فی سببهم :

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

۸۶ - قَالَ اللّٰهُ تَعَالٰی [1]: "وَالَّذِیْنَ یُؤْذُوْنَ الْمُؤْمِنِیْنَ وَالْمُؤْمِنَاتِ بِغَیْرِ مَا اكْتَسَبُوْا، فَقَدِ احْتَمَلُوْا بُهْتَانًا وَّاِثْمًا مُّبِیْنًا"۔

۸۶ - کوم خلق چه مؤمنانو سړو اومونا تو بنځو ته د هغوئ د څه کولو نه بغیر ضرر رسوی هغوئ خپل ځان باندے بهتان اود صریح گناه بوج باروی۔

(احزاب / پاره ۲۳)

(نبوی احادیث)

۶۷۳ - وَعَنْ عَبْدِ اللّٰهِ بْنِ عَمْرِو بْنِ الْعَاصِ رَضِیَ اللّٰهُ عَنْهُمَا قَالَ: قَالَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَسَلَّمَ "اَلْمُسْلِمُ مَنْ سَلِمَ الْمُسْلِمُوْنَ مِنْ لِسَانِهٖ وَیَدِهٖ وَالْمُهَاجِرُ مَنْ هَجَرَ مَا نَهَی اللّٰهُ عَنْهُ۔

(مُتَّفَقٌ عَلَیْهِ)

۶۷۳ - حضرت عبد الله بن عمرو بن عاص رضی الله عنهما نه روایت دے چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، مسلمان خو هغه دے چه د هغهٔ د ژبے او لاس نه نور مسلمانان محفوظ شی او مهاجر هغه دے چه د الله تعالیٰ منع شوے خبرے پریږدی۔ (بُخاریؒ ومُسلمؒ)

۶۷۴ - وَعَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَسَلَّمَ مَنْ اَحَبَّ اَنْ یُّزَحْزَحَ [2] عَنِ النَّارِ وَیُدْخَلَ الْجَنَّةَ فَلْتَاْتِهٖ مَنِیَّتُهٗ وَهُوَ یُؤْمِنُ بِاللّٰهِ وَالْیَوْمِ الْاٰخِرِ وَلْیَاْتِ اِلَی النَّاسِ الَّذِیْ یُحِبُّ اَنْ یُّؤْتٰی اِلَیْهِ" رَوَاهُ مُسْلِمٌ

وَهُوَ بَعْضُ حَدِیْثٍ طَوِیْلٍ سَبَقَ فِیْ بَابِ طَاعَةِ وُلَاةِ الْاُمُوْرِ!

۶۷۴ - حضرت عبد الله بن عمرو بن عاص رضی الله عنهما نه دا روایت هم دے، چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل چه کوم سړے د دوزخ نه لرے والے اوجنت ته داخلیدل غواړي هغهٔ دیاره لازم دی، چه هغه په الله پاک او د آخرت په ورځ باندے ایمان لرلو سره مړشی اوخلقوسره داسے سلوک اوکړي څرنګ چه خپل ځان دیاره سلوک خوښوی۔ (مُسلمؒ)

دا د هغه اوږد روایت حصه ده چه په باب وُلّاتِ اُمور" کښے مخکښے تیرشو۔

باب ۱۲۶

بَابُ النَّهْیِ عَنِ التَّبَاغُضِ وَالتَّقَاطُعِ وَالتَّدَابُرِ!

د بُغض او تعلقا تو قطع کولو ممانعت!

ف:- دے باب کښے درے قرآنی آیتونه او دوه احادیث دی۔

حدیث ۶۷۵ کښے بُغض، حسد، ترک تعلق او د قطع رحمیُ ممانعت نه وروسته یوه جمله ده۔ " وکونوا عباد الله اخوانا " ددے په تشریح کښے حافظ ابن حجر رحمة الله علیه د امام قرطبی رحمة الله علیه نه نقل کړیدی چه د دے مطلب دا دے چه مِهر و محبت، شفقت، او اخلاص او همدردی او خیرخواهی برتاؤ د خپل مذهبی وروړسره داسے وی لکه چه د خپل نسبی وروړسره وی۔ او د دے ضرورت دے، چه انسان د هرداسے فعل نه اجتناب اوکړی چه د

---

[1] سورة الاحزاب آیة ۵۸ [2] "ان یزحزح" بالزای والحاء المهملة: ای یبعد "والمنیة": الموت

ای لیدم علی الایمان ومامعهٔ حتی یأتیه الموت وهو علیٰ ذٰلك، وهٰذا کقوله تعالیٰ: "ولا تموتن الا وانتم مسلمون"

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

بد خلاقئ په زمره کښے راځئ لکه بُغض ، حسد ، بدخواهی وغیره۔

(قرآنی آیتونه)

۸۷ - قَالَ اللّٰهُ تَعَالٰی [1]: "اِنَّمَا الْمُؤْمِنُوْنَ اِخْوَةٌ"۔

۸۷ - مؤمنان خو خپل مینځ کښے وروڼه دی۔ (حجرات / پاره ۲۶)

۸۸ - وَقَالَ تَعَالٰی [2]: "اَذِلَّةٍ عَلَی الْمُؤْمِنِیْنَ اَعِزَّةٍ عَلَی الْکَافِرِیْنَ"۔

۸۸ - (د مسلمانانو شان دادے چه) هغوئ مسلمانانو باندے مهربان وی اود کافرانو معامله کښے سخت وی۔ (مائده / پاره ۶)

۸۹ - وَقَالَ اللّٰهُ تَعَالٰی [3]: "مُحَمَّدٌ رَّسُوْلُ اللّٰهِ وَالَّذِیْنَ مَعَهٗ اَشِدَّآءُ عَلَی الْکُفَّارِ رُحَمَآءُ بَیْنَهُمْ"۔

۸۹ - محمد (صلی الله علیه وسلم) د الله رسول دے اود دوئ ملګری په کافرانو پیر سخت اوخپل مینځ کښے پیر نرم دل وی۔ (فتح / پاره ۲۶)

(نبوی احادیث)

۶۷۵ - وَعَنْ اَنَسٍ رَضِیَ اللّٰهُ عَنْهُ اَنَّ النَّبِیَّ صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: "لَا تَبَاغَضُوْا، وَلَا تَحَاسَدُوْا وَلَا تَدَابَرُوْا وَلَا تَقَاطَعُوْا وَکُوْنُوْا عِبَادَ اللّٰهِ اِخْوَانًا وَلَا یَحِلُّ لِمُسْلِمٍ اَنْ یَّهْجُرَ اَخَاهُ فَوْقَ ثَلَاثٍ" (مُتَّفَقٌ عَلَیْهِ)

۶۷۵ - حضرت انس بن مالک رضی الله عنه نه روایت دے چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، چه خپل مینځ کښے یو بل سره بُغض حسد مه ساتئ۔ ملاقات اوخبرے مه بندوئ او صله رحمی مه قطع کوئ او د الله پاک بنده کان وروڼه وروڼه جوړ شئ۔ اوهیڅ یو مسلمان د پاره د اځلال نه دی چه هغه خپل ورور درځے ورځونه زیات پریږدی۔ (بُخاریؒ و مُسلمؒ)

۶۷۶ - وَعَنْ اَبِیْ هُرَیْرَةَ رَضِیَ اللّٰهُ عَنْهُ اَنَّ رَسُوْلَ اللّٰهِ صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: "تُفْتَحُ اَبْوَابُ الْجَنَّةِ یَوْمَ الْاِثْنَیْنِ وَیَوْمَ الْخَمِیْسِ فَیُغْفَرُ لِکُلِّ عَبْدٍ لَّا یُشْرِکُ بِاللّٰهِ شَیْئًا اِلَّا رَجُلًا کَانَتْ بَیْنَهٗ وَبَیْنَ اَخِیْهِ شَحْنَآءُ [4] فَیُقَالُ: اَنْظِرُوْا هٰذَیْنِ حَتّٰی یَصْطَلِحَا اَنْظِرُوْا هٰذَیْنِ حَتّٰی یَصْطَلِحَا" رَوَاهُ مُسْلِمٌ ۔

وَفِیْ رِوَایَةٍ لَّهٗ "تُعْرَضُ الْاَعْمَالُ فِیْ کُلِّ یَوْمِ خَمِیْسٍ وَاثْنَیْنِ" وَذَکَرَ نَحْوَهٗ ۔

۶۷۶ - حضرت ابوهریره رضی الله عنه نه روایت دے چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، چه د کل او زیارت په ورځ د جنت دروازے پرته کولے شی اودهر هغه بنده مغفرت کولے شی چه هیڅ څیز د الله پاک سره شریک نه کړځوی لیکن هغه سړے چه د ده او د ده دیو (مسلمان) وروړمینځ کښے دشمنی وی (د مغفرت نه محروم پاتے کیږی) دده متعلق حکم کیږی چه ده ته مهلت درکړئ چه دوئ خپل مینځ کښے صلح اوکړی۔ (مُسلمؒ) اود مُسلم په یو روایت کښے دادی چه د هر زیارت او کل په ورځ د بندګانو اعمال د الله پاک په

[1] سورة الحجرات آیة ۱۰ ؛ [2] سورة المائدة ۵۴ ؛ [3] سورة الفتح آیة ۲۹

[4] "الشحناء" بفتح المعجمة وسکون المُهْمَلة وبالنون وبالمد: العداوة. وقوله صلی الله علیه وسلم: "انظروا" بفتح الهمزة وکسر الظاء المعجمة، ای اخروا ؛

acebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

حضور کښے پیش کیږی باقی د روایت مضمون د برنی مطابق دے۔

باب ۱۲۷

بَابُ تَحْرِيمِ الْحَسَدِ ؛ وَهُوَ تَمَنِّي زَوَالِ النِّعْمَةِ عَنْ صَاحِبِهَا سَوَاءٌ كَانَتْ نِعْمَةَ دِينٍ اَوْ دُنْيَا ؛

د حسد حرام دے ؛

ف:۔ دے باب کښے یو قرآنی آیت او یو حدیث دے۔ د عنوان نه وړاندے مصنف د حسد معنیٰ بیان کړے ده چه دا تمنّی کول چه د ده نعمت واخستلے شی خواه هغه نعمت دینی وی یا دُنیاوی حسد سړه ملاؤ یوبل کیفیت دے چه هغهٔ ته غِبطه وئیلے شی۔ دے کښے انسان دا تمنّی کوی چه کوم نعمت حُما ورورته ملاؤشو دے کاش! چه ما ته هم ملاؤ شی د دے اجازت دے۔ حسد دا سے اُور دے چه هغه ټولے نیکئ هم سیزی۔ دے کښے حضورؐ ډیر اهمیت او خصوصیت سره د حسد نه د بچ کیدلو هدایت او فرمائیلو او الله تعالیٰ هر مسلمان ته د دے خطرناک ذهنی بیمارئ نه د پناه غوښتلو حکم او فرمائیلو۔ "وَمِنْ شَرِّ حَاسِدٍ إِذَا حَسَدَ"۔

(قرآنی آیت)

۹۰۔ قَالَ اللّٰهُ تَعَالٰى ؛ "اَمْ يَحْسُدُوْنَ النَّاسَ عَلٰى مَا اٰتَاهُمُ اللّٰهُ مِنْ فَضْلِهٖ"۔

۹۰۔ یا د حسد نه مړی د خلقو سره هغه نعمت باندے چه الله تعالیٰ د خپل فضل نه په دوئ باندے کړے دے۔

(نبوی حدیث)

وَفِيْهِ حَدِيْثُ اَنَسٍ السَّابِقُ فِي الْبَابِ قَبْلَهٗ ؛

د دے سلسلے یو حدیث په حواله د حضرت انس رضی الله عنه تیر شوی باب کښے بیان شوے دے۔

۶۷۷۔ وَعَنْ اَبِيْ هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ اَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ ؛ "اِيَّاكُمْ وَالْحَسَدَ فَاِنَّ الْحَسَدَ يَاْكُلُ الْحَسَنَاتِ كَمَا تَاْكُلُ النَّارُ الْحَطَبَ اَوْ قَالَ الْعُشْبَ" رَوَاهُ اَبُوْدَاوُدَ

۶۷۷۔ حضرت ابوهریره رضی الله عنه نه روایت دے۔ چه نبی کریم صلی الله علیه وسلم او فرمائیل ؛ کورئ! تاسو د حسد نه ځان بچ اوساتئ ځکه چه حسد نیکی داسے خوری څرنګه چه اُور لرګی خوری۔ راوی وائی چه نبی کریم صلی الله علیه وسلم حطب او فرمائیلو یا عُشب په معنیٰ د واښو سره۔ (ابوداؤد)

باب ۱۲۸

بَابُ النَّهْيِ عَنِ التَّجَسُّسِ وَالتَّسَمُّعِ لِكَلَامِ مَنْ يَّكْرَهُ اسْتِمَاعَهٗ ؛

جاسوسئ او زبردستئ سره د خبرے آوریدلو ممانعت!

ف:۔ دا باب په دوه قرآنی آیتونو او درے احادیثو باندے مشتمل دے۔ جاسوسی خو داده، چه د پټو حالاتو معلومات کوی۔ څرنګه چه دا منع ده،

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

دارنګ داهم منع دی چه یوسړے خپله کومه خبره اورڅل نه غواړی، د هغے داوریدلو کوشش اوکړی۔

۹۱- "جاسوسی مهٔ کوئ"
(حجرات/پ۲۶)

۹۱- قَالَ اللّٰهُ تَعَالٰی ؒ: "وَلَا تَجَسَّسُوْا".

۹۲- کوم خلق چه مؤمنانو سړو او مؤمناتو ښځو ته د هغوئ د څهٔ کولو نه په غیر ضرر رسوی هغه خلق خپل ځان باندے بهتان او صریح ګناه بوج باروی۔
(احزاب/پاره ۲۳)

۹۲- وَقَالَ تَعَالٰی ؒ: "وَالَّذِیْنَ یُؤْذُوْنَ الْمُؤْمِنِیْنَ وَالْمُؤْمِنَاتِ بِغَیْرِ مَا اكْتَسَبُوْا فَقَدِ احْتَمَلُوْا بُهْتَانًا وَّاِثْمًا مُّبِیْنًا".

(نبوی احادیث)

۶۷۸- حضرت ابوهریره رضی الله عنه نه روایت دے۔ چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، بدګمانئ نه بچ شئ، بدګمانئ نه لوئے دروغ نشته، د خلقو عیبونه مهٔ تلاش کوئ۔ او نه د هغوئ جاسوسی کوئ۔ او نه د هغوئ څه څیزاچه ستاسو خوښ شی) اخلئ اوخپل مینځ کښے حسد مهٔ کوئ، خپل مینځ کښے بُغض مهٔ ساتئ، تعلق مهٔ قطع کوئ۔ تاسوته چه څرنګه حکم درکړے شوے دے د هغے موافق د الله بندګان وروڼه وروڼه جوړ شئ۔ مسلمان د مسلمان ورور دے نه دے وربانده ظلم کوی، نه دے رسوا کوی۔ نه دے ذلیل کوی، نه دے رسوا کوی د تقوٰی مقام، دادے د تقوٰی مقام دادے، وے فرمائیل، خپلے سینے مبارکے ته ځے اشاره اوکړه (یعنی زړهٔ) دانسان د بدئ دپاره داخبره کافی ده چه هغه د خپل ورور مسلمان سپکاوے اوکړی۔ د هرمسلمان وینه، د هغه عزت، د هغهٔ مال په بل مسلمان حرام دے۔ دالله پاک نظر ستاسو جسمونو اومخونو باندے، نه ستاسو په اعمالو باندے دے۔ لیکن هغه ستاسو زړهونو ته ګوری۔ په یوروایت کښے داسے دی چه خپل مینځ کښے حسد

۶۷۸- وَعَنْ اَبِیْ هُرَیْرَةَ رَضِیَ اللّٰهُ عَنْهُ اَنَّ رَسُوْلَ اللّٰهِ صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: "اِیَّاكُمْ وَالظَّنَّ فَاِنَّ الظَّنَّ اَكْذَبُ الْحَدِیْثِ، وَلَا تَحَسَّسُوْا، وَلَا تَجَسَّسُوْا ؒ، وَلَا تَنَافَسُوْا وَلَا تَحَاسَدُوْا، وَلَا تَبَاغَضُوْا وَلَا تَدَابَرُوْا وَكُوْنُوْا عِبَادَ اللّٰهِ اِخْوَانًا كَمَا اَمَرَكُمْ. اَلْمُسْلِمُ اَخُو الْمُسْلِمِ: لَا یَظْلِمُهٗ وَلَا یَخْذُلُهٗ ؒ وَلَا یَحْقِرُهٗ التَّقْوٰی هٰهُنَا" وَیُشِیْرُ اِلٰی صَدْرِهٖ بِحَسْبِ امْرِئٍ مِّنَ الشَّرِّ اَنْ یَّحْقِرَ اَخَاهُ الْمُسْلِمَ كُلُّ الْمُسْلِمِ عَلَی الْمُسْلِمِ حَرَامٌ: دَمُهٗ وَعِرْضُهٗ وَمَالُهٗ اِنَّ اللّٰهَ لَا یَنْظُرُ اِلٰی اَجْسَادِكُمْ وَلَا اِلٰی صُوَرِكُمْ وَاَعْمَالِكُمْ وَلٰكِنْ یَّنْظُرُ اِلٰی قُلُوْبِكُمْ وَفِیْ رِوَایَةٍ: وَلَا تَحَاسَدُوْا، وَلَا تَبَاغَضُوْا، وَلَا تَجَسَّسُوْا، وَلَا تَنَاجَشُوْا ؒ وَكُوْنُوْا عِبَادَ اللّٰهِ اِخْوَانًا" وَفِیْ رِوَایَةٍ لَا تَقَاطَعُوْا

ؒ سورة الحجرات آیة ۱۲ ؒ سورة الاحزاب آیة ۵۸ ؒ "ولا تجسسوا" ای لا تجسسوا عن عیوب الناس ولا تتبعوها "والتنافس": الرغبة فی الشئ والانفراد به ؒ "ولا یخذله" بضم الذال: ای یترك نصرته واعانته ویتا خرعنه ؒ "ولا تناجشوا": ای من النجش وهو الزیادة فی السلعة لیغر غیره و یخدعه

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

وَلَا تَدَابَرُوْا وَلَا تَبَاغَضُوْا وَ لَا تَحَاسَدُوْا ، وَكُوْنُوْا عِبَادَ اللّٰهِ إِخْوَانًا " .

وَفِيْ رِوَايَةٍ : " وَلَا تَهَاجَرُوْا وَلَا يَبِعْ بَعْضُكُمْ عَلٰى بَيْعِ بَعْضٍ " رَوَاهُ مُسْلِمٌ بِكُلِّ هٰذِهِ الرِّوَايَاتِ ، وَرَوَى الْبُخَارِيُّ أَكْثَرَهَا ؛

مه کوئ ، بُغض مه کوئ ، جاسوسی مه کوئ ، مه د چا عیب لټوئ او مه د چا سودا ورانوئ . (یعنی کچرته ورورخه شے اخلي نوخواه مخواه قیمت مه زیاتوئ) او د الله بندګان ورونړه ورونړه شئ .

په یو روایت کښے داسے دی چه خپل مینځ کښے یوبل سره تعلق مه پریږدئ . او او بعضے د بعضو سودا باندے بولی مکوئ . امام مُسلم دا ټول روایتونه جمع کړی دی او امام بُخاری د دے اکثر حصه بیان کړے ده . (علماؤ بیان کړے دے ، چه دے حدیث کښے رسول الله صلی الله علیه وسلم دورونړو ورونړو کیدلو طریقه بیان کړے ده چه د دے ناخوښه رزیل (اخلاق) نه بچ شئ نوخپل مینځ کښے به دورونړو پښان محبت او همدردی او شفقت پیدا وی بصورت دیګرخپل مینځ کښے به دشمنان جوړ شئ .) .

٦٧٩ - وَعَنْ مُعَاوِيَةَ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ : سَمِعْتُ رَسُوْلَ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُوْلُ : " إِنَّكَ إِنِ اتَّبَعْتَ عَوْرَاتِ الْمُسْلِمِيْنَ أَفْسَدْتَهُمْ أَوْ كِدْتَ أَنْ تُفْسِدَهُمْ " حَدِيْثٌ صَحِيْحٌ ، رَوَاهُ أَبُوْدَاوُدَ بِإِسْنَادٍ صَحِيْحٍ ؛

٦٧٩ - حضرت امیر معاویه رضی الله عنه بیان کوی چه ما د رسول الله صلی الله علیه وسلم نه آوریدلی دی چه کچرته تاسو د مسلمانانو د پټوخبرو په لټولو کښے اخته شئ هغوئ به په فساد کښے مبتلا کړئ . یاځے اوفرمائیل قریب دے ، چه تاسو به هغوئ په فساد کښے مبتلا کړئ (حدیث صحیح دے . ابوداؤد صحیح اسناد سره دا روایت کړے دے) .

٦٨٠ - وَعَنِ ابْنِ مَسْعُوْدٍ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ أَنَّهُ أُتِيَ بِرَجُلٍ فَقِيْلَ لَهُ : هٰذَا فُلَانٌ تَقْطُرُ لِحْيَتُهُ خَمْرًا فَقَالَ إِنَّا قَدْ نُهِيْنَا عَنِ التَّجَسُّسِ وَلٰكِنْ إِنْ يَظْهَرْ لَنَا شَيْءٌ نَأْخُذْ بِهِ حَدِيْثٌ حَسَنٌ صَحِيْحٌ ، رَوَاهُ أَبُوْدَاوُدَ بِإِسْنَادٍ عَلٰى شَرْطِ الْبُخَارِيِّ وَمُسْلِمٍ ؛

٦٨٠ - حضرت عبد الله بن مسعود رضی الله عنه نه روایت دے چه هغهٔ ته یو سړے راوستلے شو او ورته اووئیلے شول ، چه دا فلانکے سړے دے ، د دهٔ د ډیرے نه شراب څڅیدل لیدلے شوی دی ، نو هغوئ اودئیل ، مونږ د تجسس نه منع کړے شوی یُو . لیکن کچرته څه څیز مخکښے راشی نو مونږ به د هغے مؤاخذه کوُو ! (حدیث حسن صحیح دے . دا ابوداؤد د بُخاری اومُسلم شرطونو باندے پوره کیدلو والا اسناد سره روایت کړے دے) .

باب ۱۲۹

بَابُ النَّهْيِ عَنْ سُوْءِ الظَّنِّ بِالْمُسْلِمِيْنَ مِنْ غَيْرِ ضَرُوْرَةٍ !

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

بلاضرورت خواه مخواه د بدګمانئ نه ممانعت!

ف :- دے باب کښے یو قرآنی آیت او یو حدیث دے - بدګمانی قرآن مجید کښے ګناه ګرځولے شوے ده - دچا په نیت باندے شک کول او دچا په نیکو کارونو کښے خبرو کولو ته (خبرو راویستلو ته) بدګمانی وائی - کوم سړی کښے چه دا بدعات وی هغهٔ ته نورخلق هم په نظر بنهٔ نهٔ راځی او په مزه مزه دا بدګمانی په زړونو کښے نفرت او دشمنئ سره بدلیږی اوظاهره ده د مسلمانانو نه چه د نفرت او دشمنئ چه کوم حرکت سبب دے چه هغه ګناه نه وی نوځه به وی!

(قرآنی آیت)

۹۳- قَالَ اللّٰهُ تَعَالٰی لہ: "یٰٓاَیُّهَا الَّذِیْنَ اٰمَنُوا اجْتَنِبُوْا کَثِیْرًا مِّنَ الظَّنِّ لہ اِنَّ بَعْضَ الظَّنِّ اِثْمٌ"۔

۹۳- مؤمنانو! د بدګمانئ د کثرت نه پرهیز اوکړئ ځکه چه بعضے بدګمانی ګناه وی - (حجرات / پاره ۲۶)

(نبوی حدیث)

۶۸۱- وَعَنْ اَبِیْ هُرَیْرَةَ رَضِیَ اللّٰهُ عَنْهُ اَنَّ رَسُوْلَ اللّٰهِ صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: "اِیَّاکُمْ وَالظَّنَّ فَاِنَّ الظَّنَّ اَکْذَبُ الْحَدِیْثِ"۔ (مُتَّفَقٌ عَلَیْهِ)

۶۸۱- حضرت ابوهریره رضی الله عنه نه روایت دے - چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، کورئ! بدګمانئ نه بچ ځکه چه بدګمانی دیرنا کاره دروغ دی -

باب ۱۳۰

(بخاریؒ ومسلمؒ)

بَابُ تَحْرِیْمِ اِحْتِقَارِ الْمُسْلِمِیْنَ ! مسلمان حقیر او ذلیل ګڼل حرام دی!

ف :- دے باب کښے دوه قرآنی آیتونه او درے احادیث دی - څوک حقیر او ذلیل ګڼل د غرور او تکبر په وجه وی او معمولی غرور هم چه په چا کښے وی، هغه به بالکل جنت ته نه داخلیږی - دے سلسله کښے امام غزالی رحمة الله علیه په طور د کلیه داخبره کړے ده، چه د مسلمانانو مخصوص اخلاق د جنت دروازے دی او غرور د دے تولو اخلاقو نفی ده - نو ګویا چه غرور د دے دروازو بندول دی او دا معنی ورانسان به جنت ته داخل نشی - (قرآنی آیتونه)

۹۴- قَالَ اللّٰهُ تَعَالٰی لہ: "یٰٓاَیُّهَا الَّذِیْنَ اٰمَنُوْا لَا یَسْخَرْ قَوْمٌ مِّنْ قَوْمٍ، عَسٰٓی اَنْ یَّکُوْنُوْا خَیْرًا مِّنْهُمْ وَلَا نِسَآءٌ مِّنْ نِّسَآءٍ عَسٰٓی اَنْ یَّکُنَّ خَیْرًا مِّنْهُنَّ وَلَا تَلْمِزُوْٓا اَنْفُسَکُمْ ۲ه وَلَا تَنَابَزُوْا بِالْاَلْقَابِ ۳ه بِئْسَ الِاسْمُ الْفُسُوْقُ بَعْدَ

۹۴- مسلمانانو! خپل مینځ کښے یو بل پورے ټوقے مه کوئ ممکن ده، چه چا پورے ټوقے کولے شی هغه د ټوقو کونکو نه بهتر وی او نه دے ښځے خپل مینځ کښے داسے کوی، کیدے شی چه چا پورے ټوقے کیږی هغه د دوئ نه بهتر وی - او خپل مینځ کښے یو بل باندے عیب مه لګوئ او یو بل ته په خراب نومونو آوازمه کوئ -

---

لہ سورة الحجرات آیة ۱۲ ۲ه "من الظن" ای ظن السوء بالاخوان المسلمین لہ سورة الحجرات آیة

۲ه "ولا تلمزوا انفسکم" "الم" الطعن باللسان: ای لایعب بعضکم بعضاً ۳ه "ولا تنابزوا بالالقاب"

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

الْاِيْمَانِ وَمَنْ لَّمْ يَتُبْ فَاُولٰٓئِكَ هُمُ الظّٰلِمُوْنَ "۔

ایمان راوړلو نه وروسته خراب نومونه کیښودل فسق دے ۔ کوم خلق چه د داسے نامناسب حرکت نه توبه نکړی نوهغه به ظالم شمیرلے شی۔

(حُجرات / پاره ۲۶)

۹۵- وَقَالَ تَعَالٰى: "وَيْلٌ لِّكُلِّ هُمَزَةٍ لُّمَزَةٍ "۔

۹۵- هرهغه سړے د تباهی مستحق دے چه عیبونه لټوی (خلقو باندے آوازونه اوباسی) (همزه / پاره ۳۰)

(نبوی احادیث)

۶۸۲- وَعَنْ اَبِيْ هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ اَنَّ رَسُوْلَ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: بِحَسْبِ امْرِئٍ مِنَ الشَّرِّ اَنْ يَّحْقِرَ اَخَاهُ الْمُسْلِمَ" رَوَاهُ مُسْلِمٌ ۔ وَقَدْ سَبَقَ قَرِيْبًا بِطُوْلِهٖ ۔

۶۸۲- حضرت ابوهریره رضی الله عنه نه روایت دے چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، د انسان دخرابوالی دپاره داخبره ډیره (کافی ده) چه هغه د خپل مسلمان ورور تحقیرا وکړی ۔ (مسلم) دا روایت تفصیلاً مخکښے مذکور شو ۔

۶۸۳- وَعَنِ ابْنِ مَسْعُوْدٍ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: "لَا يَدْخُلُ الْجَنَّةَ مَنْ فِيْ قَلْبِهٖ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ مِّنْ كِبْرٍ" فَقَالَ رَجُلٌ: اِنَّ الرَّجُلَ يُحِبُّ اَنْ يَّكُوْنَ ثَوْبُهٗ حَسَنًا وَنَعْلُهٗ حَسَنَةً فَقَالَ: "اِنَّ اللّٰهَ جَمِيْلٌ يُّحِبُّ الْجَمَالَ: اَلْكِبْرُ بَطَرُ الْحَقِّ وَغَمْطُ النَّاسِ" رَوَاهُ مُسْلِمٌ ۔

وَمَعْنٰى "بَطَرُ الْحَقِّ" دَفْعُهٗ ۔ "وَغَمْطُهُمْ" اِحْتِقَارُهُمْ ۔ وَقَدْ سَبَقَ بَيَانُهٗ اَوْضَحَ مِنْ هٰذَا فِيْ بَابِ الْكِبْرِ ۔

۶۸۳- حضرت عبد الله بن مسعود رضی الله عنه بیان کوی چه نبی کریم صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، چه دچا په زړه کښے ذرّه برابر لوئی هم وی هغه به جنت ته نه داخلیږی ۔ دے سړه یو صحابی عرض اوکړو یا رسول الله! هرسړے دا خوښوی چه دهغه کپړے، دهغه خپلی ښے وی (نو آیا دا به هم کبر (لوئی) وی ؟) نبی کریم صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل (نه دا کبر نه دے) الله تعالیٰ په خپله جمیل (خائسته) دے ۔ او جمال خوښوی، کبر خو دحق اوصداقت نه روګردانی کول دی اوخلق حقیر او ذلیل کنړل دی ۔

"بَطَرُ الْحَقِّ": حق نه منل د دهٔ معنٰی ده ۔
د "غَمْطٌ": معنٰی خلق حقیر کنړل دی ۔
د کبر په باب کښے زیات وضاحت سړه دا بیان کړے شوے دے ۔

۶۸۴- وَعَنْ جُنْدُبِ بْنِ عَبْدِ اللّٰهِ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ رَجُلٌ وَاللّٰهِ لَا يَغْفِرُ اللّٰهُ لِفُلَانٍ

۶۸۴- حضرت جندب بن عبد الله رضی الله عنه وائی چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، چه یو سړے په الله پاک قسم اوکړو وے وئیل، چه

سلد "همزة لمزة": ای کثیر الهمز واللمز: ای الغیبة ۔

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

فَقَالَ اللّٰهُ عَزَّ وَجَلَّ: مَنْ ذَا الَّذِیْ یَتَأَلّٰی ۱ عَلَیَّ اَنْ لَا اَغْفِرَ لِفُلَانٍ اِنِّیْ قَدْ غَفَرْتُ لَهٗ، وَ اَحْبَطْتُ عَمَلَكَ ۲"

(رَوَاهُ مُسْلِمٌ)

الله تعالیٰ به د فلانکی سړی ښښنه نه کوی - نو الله تعالیٰ اوفرمائیل، دا سړے څوک کیدے شی چه څما په ذات قسم خوری وائی، چه زهٔ به فلانکے نه ښښم (هغه ته اووائی) ما هغه سړے خو اوښلو لیکن ستا عمل مے (د دے حرکت په وجه) ضائع کړو - (مُسلمٌ)

باب ۱۳۱

بَابُ النَّهْیِ عَنْ اِظْهَارِ الشَّمَاتَةِ بِالْمُسْلِمِ!

د مسلمان په تکلیف باندے د خوشحالئ کولو نه منع!

ف:- دا باب په دوٴه قرآنی آیتونو او یو حدیث باندے مشتمل دے -

(قرآنی آیتونه)

۹۶ - قَالَ اللّٰهُ تَعَالٰی ۳: "اِنَّمَا الْمُؤْمِنُوْنَ اِخْوَةٌ" -

۹۶ - مسلمانان تول خپل مینځ کښے وردنړه دی - (حجرات/ پاره ۲۶)

۹۷ - وَقَالَ تَعَالٰی ۴: "اِنَّ الَّذِیْنَ یُحِبُّوْنَ اَنْ تَشِیْعَ ۵ الْفَاحِشَةُ فِی الَّذِیْنَ اٰمَنُوْا لَهُمْ عَذَابٌ اَلِیْمٌ فِی الدُّنْیَا وَالْاٰخِرَةِ" -

۹۷ - کوم خلق چه دا غواړی چه په مسلمانانو کښے بے حیائی خوره شی، هغوئ دپاره به دُنیا او آخرت دردناک عذاب وی -

(نور/ پاره ۱۸)

(نبوی حدیث)

۶۸۵ - وَعَنْ وَاثِلَةَ بْنِ الْاَسْقَعِ رَضِیَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَسَلَّمَ: "لَا تُظْهِرِ الشَّمَاتَةَ لِاَخِیْكَ فَیَرْحَمُهُ اللّٰهُ وَیَبْتَلِیْكَ" رَوَاهُ التِّرْمِذِیُّ وَقَالَ: حَدِیْثٌ حَسَنٌ وَفِی الْبَابِ حَدِیْثُ اَبِیْ هُرَیْرَةَ السَّابِقُ فِیْ بَابِ التَّجَسُّسِ "كُلُّ الْمُسْلِمِ عَلَی الْمُسْلِمِ حَرَامٌ"

(اَلْحَدِیْثُ)

۶۸۵ - حضرت واثله بن اسقع رضی الله عنه نه روایت دے - چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، د خپل ورور په تکلیف او پریشانئ باندے خوشحالی مهٔ کوئ کیدے شی چه الله پاک هغهٔ باندے رحمت اوکړی او تاسو هغه مصیبت کښے راګیر کړی -

(ترمذی روایت کړے دے او وئیلی مے دی، چه دا حدیث حسن دے)

دے سلسله کښے یو روایت په حواله د حضرت ابوهریرهٔ د تجسس باب کښے مخکښے تیر شوئ دے یعنی مسلمان په مسلمان حرام دے. الخ

---

۱ یتألی علی الله: ای یحلف علیه سبحانه ۲ "واحبطت عملك": ای ابطلت ثوابه ؛
۳ سورة الحجرات آیه ۱۰ ۴ سورة النور آیة ۱۹ ۵ "ان تشیع الفاحشة" ای یشیع خبرها ۶ "الشماتة" الفرح ببلیة العدو ؛

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

باب ۱۳۲

بَابُ تَحْرِيمِ الطَّعْنِ فِي الْأَنْسَابِ الثَّابِتَةِ فِي ظَاهِرِ الشَّرْعِ!

شرعًا ثابت شوی نسب باندے طعن حرام دے!

ف ۱: دے باب کښے یو قرآنی آیت او یو حدیث دے۔

(قرآنی آیت)

۹۸ - قَالَ اللّٰهُ تَعَالٰى لَه: "وَالَّذِيْنَ يُؤْذُوْنَ الْمُؤْمِنِيْنَ وَالْمُؤْمِنَاتِ بِغَيْرِ مَا اكْتَسَبُوْا فَقَدِ احْتَمَلُوْا بُهْتَانًا وَّإِثْمًا مُّبِيْنًا"۔

(نبوی حدیث)

۹۸ - کوم خلق چه په مسلمانانو سړو او ښځو ته په غیر د څه کولو نه (تهمت لګولو سره) ضرر رسوی، هغوئ خپل ځان باندے بهتان او صریح ګناه بوج باروی۔

(احزاب/پاره ۲۳)

۶۸۶ - **وَعَنْ** اَبِيْ هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ اِثْنَتَانِ فِي النَّاسِ هُمَا بِهِمْ كُفْرٌ ۲ه الطَّعْنُ فِي النَّسَبِ وَالنِّيَاحَةُ ۳ه عَلَى الْمَيِّتِ"۔

(رَوَاهُ مُسْلِمٌ)

۶۸۶ - حضرت ابوهریره رضی الله عنه نه روایت دے۔ چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، دکافرانو دوٴه کارونه تر اوسه په خلقو کښے موندلے شی، په نسب کښے طعن کول، او په مړی باندے نوحه خوانی (په چغو ژړا)۔ (مُسلمٌ)

باب ۱۳۳

بَابُ النَّهْيِ عَنِ الْغَشِّ وَالْخِدَاعِ!!

د ملاوټ او دهوکے نه ممانعت!

ف ۱: دے باب کښے یو قرآنی آیت او پنځه احادیث دی۔

(قرآنی آیت)

۹۹ - قَالَ اللّٰهُ تَعَالٰى لَه: "وَالَّذِيْنَ يُؤْذُوْنَ الْمُؤْمِنِيْنَ وَالْمُؤْمِنَاتِ بِغَيْرِ مَا اكْتَسَبُوْا فَقَدِ احْتَمَلُوْا بُهْتَانًا وَّإِثْمًا مُّبِيْنًا"۔

(نبوی احادیث)

۹۹ - کوم خلق چه مسلمانانو سړو او ښځو ته د هغوئ د څه کولو نه په غیر ضرر رسوی هغوئ د بهتان او صریح ګناه بوج په خپل ځان باروی۔

(احزاب/پاره ۲۳)

۶۸۷ - **وَعَنْ** اَبِيْ هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ اَنَّ رَسُوْلَ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: "مَنْ حَمَلَ عَلَيْنَا السِّلَاحَ فَلَيْسَ مِنَّا" رَوَاهُ مُسْلِمٌ۔

۶۸۷ - حضرت ابوهریره رضی الله عنه نه روایت دے۔ چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، څوک چه په مونږ باندے اسلحه اوچته کړي او څوک چه مونږ

له سورة الاحزاب آیة ۵۸ ۲ه "کفر": ای من اعمال الکفار واخلاق الجاهلیة! ۳ه "النیاحة": بکسر النون وتخفیف التحتیة: رفع الصوت بالبکاء! ۴ه سورة الاحزاب آیة ۵۸

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

وَفِيْ رِوَايَةٍ لَهُ اَنَّ رَسُوْلَ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَرَّ عَلٰى صُبْرَةِ ۲ه طَعَامٍ فَاَدْخَلَ يَدَهُ فِيْهَا فَنَالَتْ اَصَابِعُهُ بَلَلًا - فَقَالَ: " مَا هٰذَا يَا صَاحِبَ الطَّعَامِ؟ " قَالَ اَصَابَتْهُ السَّمَآءُ ۳ه يَا رَسُوْلَ اللّٰهِ! قَالَ: " اَفَلَا جَعَلْتَهُ فَوْقَ الطَّعَامِ حَتّٰى يَرَاهُ النَّاسُ! مَنْ غَشَّنَا فَلَيْسَ مِنَّا ؛

ته دهوکه راکړی هغه ځمونږ نه نهٔ دے. (یعنی مسلمان نهٔ دے) (مُسلم)

او د مسلم په یو روایت کښے دا سے دی، چه رسول الله صلی الله علیه وسلم د غلے د یو ډیری په خوا کښے تیر شو نو په هغے کښے لے خپل لاس مبارک داخل کړو - نو معلومه شوه چه د ننه داوبو لوند والے دے - نبی کریم صلی الله علیه وسلم غلے والاته اوفرمائیل ولے صاحبه! دا څه خبره ده؟ غله ولے لونده ده؟ هغهٔ اووئیل، یا رسول الله! دا په باران کښے لونده شوے وه - نبی کریم صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، لونده شوے غله تاسو د پاسه ولے نه کیښودله چه خلقو دا لیدلے (او دهوکه کښے نهٔ پاتے کیدله) څوک چه دهوکه کوی هغه ځمونږ نه نهٔ دے.

۶۸۸- وَعَنْهُ اَنَّ رَسُوْلَ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: " لَا تَنَاجَشُوْا "
(مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ)

۶۸۸- حضرت ابوهریره رضی الله عنه نه دا روایت هم دے، چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، چه د چا په نرخ باندے نرخ مهٔ زیاتوئ. (مثلاً یو سړے دا څه څیز نرخ کوی نو چه ترڅو هغه دے سودا نه لاس بردار شوے نهٔ وی بل چاله دا هغهٔ په نرخ باندے زیاتے کول نهٔ دی پکار - (ن) (بُخاریؒ و مُسلمؒ)

۶۸۹- وَعَنِ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُمَا اَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نَهٰى عَنِ النَّجَشِ ۱ه "
(مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ)

۶۸۹ - حضرت عبد الله بن عمر فاروق رضی الله عنهما بیان کوی چه نبی کریم صلی الله علیه وسلم په نرخ باندے د نرخ زیاتولو نه منع کړے ده - (بُخاریؒ و مُسلمؒ)

۶۹۰- وَعَنْهُ قَالَ: ذَكَرَ رَجُلٌ لِرَسُوْلِ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ اَنَّهُ يُخْدَعُ فِي الْبُيُوْعِ؟ فَقَالَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ " مَنْ بَايَعْتَ فَقُلْ لَا خِلَابَةَ "
(مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ)

" اَلْخِلَابَةُ " بِخَآءٍ مُعْجَمَةٍ مَكْسُوْرَةٍ وَبَآءٍ مُوَحَّدَةٍ وَهِيَ الْخَدِيْعَةُ ؛

۶۹۰ - حضرت عبد الله بن عمر فاروق رضی الله عنهما نه دا روایت هم دے، چه درسول الله صلی الله علیه وسلم خدمت کښے دیو سړي متعلق دا ذکر اوشو چه هغه په آخستلو خرڅولو کښے دهوکه خوری. دے سره نبی کریم صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، چه کله تاسو کښے څوک خرڅول اخستل کوی نو دا دے وائی، چه دے کښے دهوکه کول نه دی پکار - (بُخاریؒ و مُسلمؒ) "خِلَابَةٌ"، خآء مکسور او باء سره د دے

۲ه "صبرة" بضم الصاد المهملة وسكون الموحدة جمعها صبر كغرفة وغرف ۳ه "اصابته السماء"؛ ای المطر؛ ۱ه "بفتح فسكون او بفتحتين، الزيادة فی ثمن سلعة ليغر غيره ؛

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

تلفظ دے - او د دے معنیٰ دهوکه ده -

۶۹۱- وَعَنْ اَبِیْ هُرَیْرَةَ رَضِیَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَسَلَّمَ: "مَنْ خَبَّبَ زَوْجَةَ امْرِئٍ اَوْ مَمْلُوْكَهٗ فَلَیْسَ مِنَّا" رَوَاهُ اَبُوْدَاوُدَ ؛

"خَبَّبَ" بِخَآءٍ مُعْجَمَةٍ ثُمَّ بَآءٍ مُوَحَّدَةٍ مُكَرَّرَةٍ: اَیْ اَفْسَدَهٗ وَخَدَعَهٗ ؛

۶۹۱- حضرت ابوهریره رضی الله عنه نه روایت دے - چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، چه څوک د چا ښځه یا د ښځه (په ګډه ودَه دخبرو) فتنه او دهوکه کښے واچوی، هغه مونږ نه نهٔ دے - (ابوداؤد)

"خَبَّبَ": خآء او دوَه بآء سره د فتنه او دهوکه په معنیٰ سره دے - دا مطلب د حدیث دا دے چه غلط بیانیٔ، فریب کاریٔ او دهوکه ورکولو سره د چا ښځه وینځه دهغے د خاوند یا مولیٰ نه بدګمان کولے د مسلمانانو نه، نهٔ دے - (ن)

۱۳۴ باب

بَابُ تَحْرِیْمِ الْغَدْرِ !! وعده خلافی حرامه ده !

ف :- دے باب کښے دوَه قرآنی آیتونه او څلور احادیث دی -

(قرآنی آیتونه)

۱۰۰- قَالَ اللّٰهُ تَعَالٰی لہ: "یٰۤاَیُّهَا الَّذِیْنَ اٰمَنُوْۤا اَوْفُوْا بِالْعُقُوْدِ"-

۱۰۰- اے ایمان والهٔ و! وعده پوره کړئ - (مائده / پاره ۱۵)

۱۰۱- وَقَالَ تَعَالٰی لہ: "وَاَوْفُوْا بِالْعَهْدِ اِنَّ الْعَهْدَ كَانَ مَسْئُوْلًا"

۱۰۱- خپلے وعدے پوره کړئ، په تحقیق سره د وعدے متعلق به (په قیامت کښے) پوښتنه کیږی - (اسراء / پاره ۱۵)

(نبوی احادیث)

۶۹۲- وَعَنْ عَبْدِ اللّٰهِ بْنِ عَمْرِو بْنِ الْعَاصِ رَضِیَ اللّٰهُ عَنْهُمَا اَنَّ رَسُوْلَ اللّٰهِ صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَسَلَّمَ "اَرْبَعٌ مَنْ كُنَّ فِیْهِ كَانَ مُنَافِقًا خَالِصًا وَمَنْ كَانَتْ فِیْهِ خَصْلَةٌ مِّنْهُنَّ كَانَ فِیْهِ خَصْلَةٌ مِّنَ النِّفَاقِ حَتّٰی یَدَعَهَا: اِذَا اؤْتُمِنَ خَانَ وَاِذَا حَدَّثَ كَذَبَ وَاِذَا عَاهَدَ غَدَرَ وَاِذَا خَاصَمَ فَجَرَ"

(مُتَّفَقٌ عَلَیْهِ)

۶۹۲- حضرت عبد الله بن عمرو بن عاص رضی الله عنهما نه روایت دے - چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، چه څلور خویونه داسے دی، چه هغه په چا کښے اوموندے شی نو هغه پوره منافق دے - د دے نه کمتره یو خصلت اوموندے شی - نو د نفاق یوه حصه هغهٔ کښے موجوده ده تر څو چه هغه پریږدی. (۱) چه کله څه امانت هغهٔ ته اوسپارلے شی هغے کښے خیانت کوی (۲) چه کله خبرے کوی دروغ وائی. (۳) چه کله وعده اوکړی هغه نهٔ پوره کوی (۴) چه کله جګړه کوی نو کنځل کوی - (بخاریؒ ومسلمؒ)

۶۹۳- وَعَنِ ابْنِ مَسْعُوْدٍ وَ

۶۹۳- حضرت عبد الله بن مسعود او

لہ سورة المائدة آیة ۱ ۲ہ سورة الاسراء آیة ۳۴ ؛

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

ابْنِ عُمَرَ وَاَنَسٍ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُمْ قَالُوْا : قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : "لِكُلِّ غَادِرٍ لِوَآءٌ[1] يَوْمَ الْقِيَامَةِ يُقَالُ : هٰذِهٖ غَدْرَةُ فُلَانٍ" (مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ)

حضرت ابن عمر او حضرت انس رضی الله عنهم وائی ، چه نبی کریم صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل ، چه هر وعده ماتونکی دپاره به د قیامت په ورځ یوه علامتی نښه (جنډه وغیره) وی چه هغے ته کتونکی په وائی دا د فلانکی جنډه ده - (بخاریؒ ومسلمؒ)

٦٩٤ - وَعَنْ اَبِيْ سَعِيْدِ الْخُدْرِيِّ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ اَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ : "لِكُلِّ غَادِرٍ لِوَآءٌ عِنْدَ اِسْتِهٖ[2] يَوْمَ الْقِيَامَةِ يُرْفَعُ لَهٗ بِقَدْرِ غَدْرِهٖ اَلَا وَلَا غَادِرَ اَعْظَمُ غَدْرًا مِّنْ اَمِيْرِ عَامَّةٍ" (رَوَاهُ مُسْلِمٌ)

۶۹۴ - حضرت ابو سعید خدری رضی الله عنه نه روایت دے چه نبی کریم صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل ، چه دهر عهد شکن (وعده ماتونکی) علامتی جنډه به دهغهٔ شاته په کونا تو باندے ولاړه وی - دهغے اوچتوالے به دعهد شکنئ په مقدار وی - او داوری ! دامیر او حاکم عامّه نه به لوئے عهد شکن بل څوک نه وی - (مُسلمؒ)

٦٩٥ - وَعَنْ اَبِيْ هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ ، قَالَ اللّٰهُ تَعَالٰى : "ثَلَاثَةٌ اَنَا خَصْمُهُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ : رَجُلٌ اَعْطٰى بِيْ ثُمَّ غَدَرَ وَرَجُلٌ بَاعَ حُرًّا فَاَكَلَ ثَمَنَهٗ وَرَجُلٌ اسْتَاْجَرَ اَجِيْرًا فَاسْتَوْفٰى مِنْهُ وَلَمْ يُعْطِهٖ اَجْرَهٗ" (رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ)

۶۹۵ - حضرت ابوهریره رضی الله عنه نه روایت دے ، چه نبی کریم صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل ، چه الله تعالیٰ فرمائی ، چه د قیامت په ورځ کښے به زهٔ د درے قسمه خلقو فریق دعوٰی (مُدعی) یم . (۱) چاچه ځما نوم ترمینځ کړو ، وعده (معاهده) ئے اوکړه او بیائے هغه ماته کړه (۲) آزاد سړے خرڅ کړی د هغه قیمت نه فائده اخستلو والا او (۳) چا چه د مزدور نه کار پوره پوره واخستلو لیکن دهغے مزدورئ ئے ورنکړه - (بخاریؒ)

(داد وعید د انتهائی سخت طریقے بیان دے چه دے سره د دے افعال د شفاعت (قباحت) اظهار مقصود دے چه مسلمانان خبرشی او دے امورو نه لازمًا اجتناب اوکړئ - (ن)

باب ۱۳۵

بَابُ النَّهْيِ عَنِ الْمَنِّ بِالْعَطِيَّةِ وَنَحْوِهَا !!

د نیکئ زیاد لونه ممانعت !

---

[1] "الغادر" : هوالذی یعاهد ولا یفی - "واللواء" : الرایة العظیمة لایمسکها الاصاحب جیش الحرب اوصاحب دعوة الجیش ویکون الناس تبعاله - والمعنٰی ان لکل غادر لواء : ای علامة یشتهر بها فی الناس وکانت العرب تنصب الالویة فی الاسواق لغدر الغادر لیشتهر [2] "عند استه" بوصل الهمزة وسکون المهملة بعد فوقیة : ای دبره ۞

Downloaded By: Afghan Salar Library

ف :- دا باب دوه قرآنی آیتونو او یو حدیث باندے مشتمل دے :
صدقاتِ واجبه او نفلی صدقات په اداء کولو باندے خود احسان زیادلو کنجائش خوځکه نشته چه تاسو کوم څه ورکړی دی هغه خو یا دهعه حق وُوچه الله تعالیٰ دامانت په طور تاسو ته سپارلے وُوچه تاسو او رسولو یا خو تاسو الله تعالیٰ او دهغه د رسول د فرمان تعمیل کړے دے او تعمیل باندے خو شکر ادا کولے شی احسان نشی زیادے او بیا بل پهلو (ارخ) سره خو احسان ستاسو صدقات وصولونکی تاسو باندے کړے دے چه هغه دا قبول کړی تاسوئے بری الذّمه او سبک کړئ ستاسو مالونه ئے پاک کړل بهرحال داحسان زیادے هیڅ جواز نشته . دا سے کول خپل مال ضائع کول په خپلولاسونو سره عذاب آخستل دی - د مالی سلوک نه علاوه څه بل قِسم سلوک هم ستاسو د فرائضو نه دے - کوم چه الله او رسول خپل مینځ کښے یو بل سره متعین او مقرر کړی دی . دا سے کولو سره خو هم شکرګذاری په پوهه کښے راځی . داحسان زیادلو جواز دے خبرو کښے هم نشته - غرض داچه تاسو د خپل مسلمان ورور سره چه هرینهٔ سلوک اوکړئ هغه په زیادنه اونیکئ په زیادنه سره ضائع نکړئ - ن)

(قرآنی آیتونه)

۱۰۲- قَالَ اللّٰهُ تَعَالٰی ؒ: "یَا اَیُّهَا الَّذِیْنَ اٰمَنُوْا لَا تُبْطِلُوْا صَدَقَاتِکُمْ بِالْمَنِّ وَالْاَذٰی".

۱۰۲- مسلمانانو! په احسان زیادنے (یا طعن او تشنیع وغیره په ذریعه) تکلیف رسولو سره خپل صدقات مهٔ ضائع کوئ - (بقره / پاره ۳)

۱۰۳- وَقَالَ تَعَالٰی ؒ: "اَلَّذِیْنَ یُنْفِقُوْنَ اَمْوَالَهُمْ فِیْ سَبِیْلِ اللّٰهِ ثُمَّ لَا یُتْبِعُوْنَ مَا اَنْفَقُوْا مَنًّا وَّلَا اَذًی".

۱۰۳- (داجر مستحق دا سے خلق دی) چه دا الله پاک په لاره کښے خپل مالونه خرچ کړی . نه نیکی زیادی - نه څه بله طریقه سره ضرر رسوی -

(بقره / پاره ۳)

(نبوی حدیث)

۶۹۶- وَعَنْ اَبِیْ ذَرٍّ رَضِیَ اللّٰهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِیِّ صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: "ثَلَاثَةٌ لَا یُکَلِّمُهُمُ اللّٰهُ یَوْمَ الْقِیَامَةِ وَلَا یَنْظُرُ اِلَیْهِمْ وَلَا یُزَکِّیْهِمْ وَلَهُمْ عَذَابٌ اَلِیْمٌ" قَالَ: فَقَرَاَهَا رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَسَلَّمَ ثَلَاثَ مِرَارٍ. قَالَ اَبُوْذَرٍّ خَابُوْا وَخَسِرُوْا مَنْ هُمْ یَا رَسُوْلَ اللّٰهِ؟ قَالَ: "اَلْمُسْبِلُ وَالْمَنَّانُ وَالْمُنْفِقُ سِلْعَتَهٗ بِالْحَلْفِ الْکَاذِبِ"

۶۹۶- حضرت ابوذر غفاری رضی الله عنه بیان کوی چه نبی کریم صلی الله علیه وسلم او فرمائیل ، چه درے قِسمه خلق داسے دی ، چه د قیامت په ورځ به الله تعالیٰ نه دهغوئ سره کلام اوکړی ، نه به دهغوئ طرف ته نظر اوچت کړی چه هغوئ ته اوګوری . او نه به هغوئ پاک کړی . بلکه د دوئ دپاره به لوئے دردناک عذاب وی - دا کلمات نبی کریم صلی الله علیه وسلم درے ځله اوفرمائیل ، ابوذر رض دا واوریدل ، وے وئیل ، یا رسول الله ! داخو ناکام اوتاوانیان شول . دا

لہ سورة البقرة اية ۲۶۴ ؒہ سورة البقرة اية ۲۶۲ !

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

(رَوَاهُ مُسْلِمٌ)

وَفِيْ رِوَايَةٍ لَهٗ: "اَلْمُسْبِلُ اِزَارَهٗ" يَعْنِيْ اَلْمُسْبِلَ اِزَارَهٗ وَ ثَوْبَهٗ اَسْفَلَ مِنَ الْكَعْبَيْنِ لِلْخُيَلَاءِ"

خلق څوک دی؟ نبی کریم صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل (د تکبر په وجه) جامه راخکونکے، احسان نه بادونکے، او دروغ قسمونو خوړلو سره مال خرڅونکے۔ (مُسلم)

د مُسلم په یو روایت کښے د مسبل سره د اِزار لفظ هم روایت شوے دے، چه تهبند یا قمیص وغیره د تکبر په سبب دا کیټونه لاندے زوړ ند ولو والا مراد دے.

باب ۱۳۶

بَابُ النَّهْيِ عَنِ الْاِفْتِخَارِ وَ الْبَغْيِ!

د فخر او سرکشئ نه ممانعت!

ف:- دے باب کښے دوٗه قرآنی آیتونه او دوٗه احادیث دی؛

(قرآنی آیتونه)

۱۰۴- قَالَ اللّٰهُ تَعَالٰى[1]: "فَلَا تُزَكُّوْا[2] اَنْفُسَكُمْ هُوَ اَعْلَمُ بِمَنِ اتَّقٰى"۔

۱۰۴- "خپل ځانونه مقدّس او متقی مه ظاهروئ ځکه چه الله تعالیٰ ښه پوهیږی، چه څوک متقی دے"۔ (نجم/پاره ۲۷)

۱۰۵- وَ قَالَ تَعَالٰى[3]: "اِنَّمَا السَّبِيْلُ عَلَى الَّذِيْنَ يَظْلِمُوْنَ النَّاسَ وَ يَبْغُوْنَ فِي الْاَرْضِ بِغَيْرِ الْحَقِّ اُولٰٓئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ اَلِيْمٌ"۔

۱۰۵- ملزم صرف هغه دے چه په خلقو باندے ظلم کوی او په زمکه باندے ناحق فتنه او بغاوت خوروی دوئ دپاره سخت دردناک عذاب دے۔

(شوری/پاره ۲۵)

(نبوی احادیث)

۶۹۷- وَعَنْ عِيَاضِ بْنِ حِمَارٍ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "اِنَّ اللّٰهَ تَعَالٰى اَوْحٰى اِلَيَّ اَنْ تَوَاضَعُوْا حَتّٰى لَا يَبْغِيَ اَحَدٌ عَلٰى اَحَدٍ وَ لَا يَفْخَرَ اَحَدٌ عَلٰى اَحَدٍ"

(رَوَاهُ مُسْلِمٌ)

۶۹۷- حضرت عیاض بن حمار رضی الله عنه نه روایت دے، چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، چه الله تعالیٰ دوحی په ذریعه ما ته اطلاع راکړے ده، چه تواضع اوخاکساری اختیار کړئ چه نهٔ په یوبل باندے ظلم اوکړئ او نه یوبل باندے فخر او مباهات اوکړئ۔ (مُسلم روایت کړے دے)

قَالَ اَهْلُ اللُّغَةِ: اَلْبَغْيُ التَّعَدِّيْ وَالْاِسْتِطَالَةُ:

اهلِ لغتو د "بغی" معنیٰ زیاتوالے اوظلم بیان کړے دے۔

۶۹۸- وَعَنْ اَبِيْ هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ اَنَّ رَسُوْلَ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ

۶۹۸- حضرت ابوهریره رضی الله عنه نه روایت دے- چه رسول الله صلی الله علیه

[1] سورة النجم اية ۳۲ [2] "فلا تزكوا انفسكم" اى لا تمدحوها [3] سورة الشورىٰ اية ۴۲

Downloaded By: Afghan Salar Library

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ "إِذَا قَالَ الرَّجُلُ هَلَكَ النَّاسُ فَهُوَ أَهْلَكُهُمْ". رَوَاهُ مُسْلِمٌ.

وَالرِّوَايَةُ الْمَشْهُورَةُ "أَهْلَكُهُمْ" بِرَفْعِ الْكَافِ وَرُوِيَ بِنَصْبِهَا وَهَذَا النَّهْيُ لِمَنْ قَالَ ذٰلِكَ عُجْبًا بِنَفْسِهِ وَتَصَاغُرًا لِلنَّاسِ وَارْتِفَاعًا عَلَيْهِمْ فَهٰذَا هُوَ الْحَرَامُ وَأَمَّا مَنْ قَالَهُ لِمَا يَرٰى فِي النَّاسِ مِنْ نَقْصٍ فِي أَمْرِ دِينِهِمْ وَقَالَهُ تَحَزُّنًا عَلَيْهِمْ وَعَلَى الدِّينِ فَلَا بَأْسَ بِهِ هٰكَذَا فَسَّرَهُ الْعُلَمَاءُ وَفَصَّلُوهُ وَمِمَّنْ قَالَهُ مِنَ الْأَئِمَّةِ الْأَعْلَامِ: مَالِكُ بْنُ أَنَسٍ وَالْخَطَّابِيُّ وَالْحُمَيْدِيُّ وَآخَرُونَ وَقَدْ أَوْضَحْتُهُ فِي كِتَابِ "الْأَذْكَارِ".

وسلم اوفرمائیل، چه کله یو سړے دا اووائی، چه خلق هلاک شول نوهغوئ کښے زیات هلاکیدونکے به هغه پخپله وی. (مُسلم روایت کړے دے) مشهور روایت أَهْلَكُهُمْ کښے دکاف پیش دے. اگرچه دکاف زور سره هم روایت شوے دے. اودا نهی او مما نعت هغه سړی دپاره دے چه په دے طریقه سره ئے خپل ځان لوئے اونور خلق حقیرا وکنړل اوهغوئ باندے ئے د خپل ځان دلوئے والی دپاره اووئیل، دغه وخت به داسے وئیل بالکل حرام وی. اوکچرته په خلقو کښے د دین فقدان (ورکوالے) یانقص اوویني دافسوس په طور داسے اووائی، نو هیڅ حرج نشته. علمائے کرام دغه حدیث تفسیراو تشریح دارنګ کړے دے. دوئ کښے دامام مالکؒ بن انس، علامه خطابی، او علامه حمیدی رحمهم الله علیهم نومونه قابل ذکر دی. داخبره امام نووی رحمة الله علیه په خپل تصنیف (کتاب الاذکار) کښے زیات وضاحت سره بیان کړے دے.

باب ۱۳۷

بَابُ تَحْرِيمِ الْهِجْرَانِ بَيْنَ الْمُسْلِمِينَ فَوْقَ ثَلَاثَةِ أَيَّامٍ إِلَّا لِبِدْعَةٍ فِي الْمَهْجُورِ أَوْ تَظَاهُرٍ بِفِسْقٍ أَوْ نَحْوِ ذٰلِكَ!

د درے ورځو نه زیات د ترکِ تعلق ممانعت!

ف: دے باب کښے دوه قرآنی آیتونه او اوه احادیث دی. عنوان کښے مصنفؒ دا استثناء هم بیان کړے ده، چه د فاسق او بدعتی خلقو په حق کښے دا ممانعت نه دے چه د دوئ سره ترکِ تعلق زیات ورځو دپاره هم کیدے شی.

(قرآنی آیتونه)

۱۰۶- قَالَ اللهُ تَعَالٰى[1]: "إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ إِخْوَةٌ فَأَصْلِحُوا بَيْنَ أَخَوَيْكُمْ".

۱۰۶- مسلمانان خپل منځ کښے ورونړه ورونړه دی، نو دورونړو منځ کښے صلح کوئ. (حُجرات/پاره ۲۶)

۱۰۷- وَقَالَ تَعَالٰى[2]: "وَلَا تَعَاوَنُوا عَلَى الْإِثْمِ وَالْعُدْوَانِ".

۱۰۷- دګناه او سرکشئ په خبرو کښے یوبل سره تعاون مه کوئ. (مائده/پاره ۶)

[1] سورة الحجرات آية ۱۰ [2] سورة المائدة آية ۱ ۞

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

(نبوی احادیث)

۶۹۹- وَعَنْ اَنَسٍ رَضِیَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَسَلَّمَ "لَا تَقَاطَعُوْا، وَلَا تَدَابَرُوْا وَلَا تَبَاغَضُوْا، وَلَا تَحَاسَدُوْا وَكُوْنُوْا عِبَادَ اللّٰهِ اِخْوَانًا وَلَا یَحِلُّ لِمُسْلِمٍ اَنْ یَهْجُرَ اَخَاهُ فَوْقَ ثَلَاثٍ، مُتَّفَقٌ عَلَیْهِ ؛

۶۹۹ - حضرت انس بن مالک رضیٰ الله عنه نه روایت دے . چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، چه خپل مینځ کښے تعلق مهٔ قطع کوئ یوبل نه روګردانی مهٔ کوئ - خپل مینځ کښے بُغض اودشمنی مهٔ ساتئ . اوخپل مینځ کښے حسد مهٔ کوئ . اوالله بندګان وروڼره وروڼره شئ . هیڅ یومسلمان دپاره داحلال نهٔ دی، چه هغه خپل ورور مسلمان سره درے شپو او ورځو نه زیات (تعلق) پریږدی - (بُخاریؒ و مُسلمؒ)

۷۰۰- وَعَنْ اَبِیْ اَیُّوْبَ رَضِیَ اللّٰهُ عَنْهُ اَنَّ رَسُوْلَ اللّٰهِ صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: "لَا یَحِلُّ لِمُسْلِمٍ اَنْ یَهْجُرَ اَخَاهُ فَوْقَ ثَلَاثِ لَیَالٍ: یَلْتَقِیَانِ فَیُعْرِضُ هٰذَا وَیُعْرِضُ هٰذَا - وَخَیْرُهُمَا الَّذِیْ یَبْدَأُ بِالسَّلَامِ" مُتَّفَقٌ عَلَیْهِ ؛

۷۰۰ - حضرت ابوایوب انصاری رضی الله عنه نه روایت دے - چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، چه هیڅ یومسلمان دپاره داحلاله نهٔ دی، چه هغه خپل مسلمان ورور د درے ورځو نه زیات پریږدی . چه دیوبل سره مخامخ شی نو یو یوخوا مخ واړوی او بل بل خوا مخ اوکړځوی . دے دواړو کښے هغه د تعریف قابل دے، چه پخپله سلام کښے مخکښے والے اوکړی - (بُخاریؒ و مُسلمؒ)

۷۰۱- وَعَنْ اَبِیْ هُرَیْرَةَ رَضِیَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَسَلَّمَ "تُعْرَضُ الْاَعْمَالُ فِیْ كُلِّ اثْنَیْنِ وَخَمِیْسٍ فَیَغْفِرُ اللّٰهُ لِكُلِّ امْرِئٍ لَا یُشْرِكُ بِاللّٰهِ شَیْئًا اِلَّا امْرَءًا كَانَتْ بَیْنَهُ وَبَیْنَ اَخِیْهِ شَحْنَاءُ فَیُقَالُ اُتْرُكُوْا هٰذَیْنِ حَتّٰی یَصْطَلِحَا" (رَوَاهُ مُسْلِمٌ)

۷۰۱- حضرت ابوهریره رضی الله عنه نه روایت دے، چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، چه د الله تعالیٰ په مخکښے د بندګانو اعمال هر کل او زیارت په ورځ پیش کولے شی - د مشرک نه علاوه ټولو بخښش کولے شی لیکن چه دچا خپل یو (مسلمان) ورور سره عداوت وی دهغهٔ متعلق حکم کیږی چه ترڅو داصلح اونه کړی د دوئ معامله ملتوی (وروسته) کړئ - (مُسلمؒ)

۷۰۲- وَعَنْ جَابِرٍ رَضِیَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ سَمِعْتُ رَسُوْلَ اللّٰهِ صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَسَلَّمَ یَقُوْلُ: "اِنَّ الشَّیْطَانَ قَدْ یَئِسَ اَنْ یَعْبُدَهُ الْمُصَلُّوْنَ فِیْ جَزِیْرَةِ الْعَرَبِ، وَ

۷۰۲- حضرت جابر رضی الله عنه وائی، چه ما د رسول الله صلی الله علیه وسلم نه دا آوریدلی دی، چه شیطان د دے خبرے نه خو نا اُمید شوے دے، چه په جزیرة العرب کښے به کوم مسلمان دهغه عبادت اوکړی لیکن هغه د دوئ زړونو

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

"لٰكِنْ فِي التَّحْرِيْشِ بَيْنَهُمْ"
(رَوَاهُ مُسْلِمٌ)
"التَّحْرِيْشُ": اَلْاِفْسَادُ وَتَغْيِيْرُ قُلُوْبِهِمْ وَ تَقَاطُعُهُمْ ؛

شلولو او ددې په قطع تعلق کښے لګیدلے دے. (مُسلمٌ)
"اَلتَّحْرِيْشُ" معنیٰ فساد اچول زړونه دیوبل نه ماتول، یوبل سره قطع تعلق کولو کښے.

۷۰۳- وَعَنْ اَبِيْ هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ "لَا يَحِلُّ لِمُسْلِمٍ اَنْ يَهْجُرَ اَخَاهُ فَوْقَ ثَلَاثٍ" فَمَنْ هَجَرَ فَوْقَ ثَلَاثٍ فَمَاتَ دَخَلَ النَّارَ" رَوَاهُ اَبُوْدَاوُدَ بِاِسْنَادٍ عَلٰى شَرْطِ الْبُخَارِيِّ وَمُسْلِمٍ.

۷۰۳- حضرت ابوهریره رضیٰ الله عنه نه روایت دے. چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، چه یومسلمان دپاره دا حلاله نه ده چه هغه خپل مسلمان ورور درې شپو ورځو نه زیات پریږدی. کچرته چا درې ورځو نه زیات تعلق قطع کړو اوده حالت کښے هغهٔ ته مړک راغے نو هغه به دوزخ ته ځی. (د بخاری او مسلم د شرائطو مطابق اسناد باندے ابوداؤد دا روایت کړے دے)

۷۰۴- وَعَنْ اَبِيْ خِرَاشٍ حَدْرَدِ بْنِ اَبِيْ حَدْرَدٍ الْاَسْلَمِيِّ وَيُقَالُ السُّلَمِيِّ الصَّحَابِيِّ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ اَنَّهُ سَمِعَ النَّبِيَّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُوْلُ: "مَنْ هَجَرَ اَخَاهُ سَنَةً فَهُوَ كَسَفْكِ دَمِهٖ"
رَوَاهُ اَبُوْدَاوُدَ بِاِسْنَادٍ صَحِيْحٍ!

۷۰۴- حضرت ابوخراش خدرد بن ابوحدرد اسلمی صحابی رضی الله عنه نه روایت دے، چه دهٔ ته دا اسلمی په ځائے سُلمی هم وئیلے شی چه دهٔ د نبی کریم صلے الله علیه وسلم نه دا فرمائیل آوریدلی دی چه کوم یومسلمان خپل ورور سره یو کال پورے قطع تعلق اوکړي نو دا داسے ده چه گویا هغهٔ دے قتل کړو- (ابوداؤد صحیح اسناد سره دده روایت کړے دے)

۷۰۵- وَعَنْ اَبِيْ هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ اَنَّ رَسُوْلَ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: "لَا يَحِلُّ لِمُؤْمِنٍ اَنْ يَهْجُرَ مُؤْمِنًا فَوْقَ ثَلَاثٍ فَاِنْ مَرَّتْ بِهٖ ثَلَاثٌ فَلْيَلْقَهٗ وَلْيُسَلِّمْ عَلَيْهِ فَاِنْ رَدَّ عَلَيْهِ السَّلَامَ فَقَدِ اشْتَرَكَا فِي الْاَجْرِ وَاِنْ لَمْ يَرُدَّ عَلَيْهِ فَقَدْ بَآءَ بِالْاِثْمِ[2] وَ خَرَجَ الْمُسْلِمُ[3] مِنَ الْهِجْرَةِ"
رَوَاهُ اَبُوْدَاوُدَ بِاِسْنَادٍ حَسَنٍ قَالَ

۷۰۵- حضرت ابوهریره رضی الله عنه نه روایت دے، چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، چه یو مؤمن دپارهٔ حلال نه دی چه هغه دبل مؤمن سره د درې ورځو نه زیات تعلق پریږدی، چه کچرته دوه ورځے تیرے شی نو هغهٔ ته پکار دی، چه لاړ شی هغهٔ سره ملاؤ شی هغه باندے سلام واچوی کچرته هغه د سلام جواب ورکړی نو په اجر اوثواب کښے به دواړه شریک شی اوکه د سلام جواب ئے ورنکړو نو د گناه وبال به هغهٔ باندے وی.

[1] "کسفك دمه" ای قتله عدوانا [2] "باء بالاثم" بالمد: ای رجع به، [3] "وخرج المسلم": ای البادئ بالسلام ؛

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

اَبُوْدَاوُدَ: اِذْ كَانَتِ الْهِجْرَةُ لِلّٰهِ تَعَالٰى فَلَيْسَ مِنْ هٰذَا فِيْ شَيْءٍ!

او سلام اچولو والا به د ترکِ تعلق دذمه واړئ نه بری شی. ابوداؤد اسنادِ حسن سره روایت کړے دے او ویلی ئے دی چه کچرته دا ترکِ تعلق د الله تعالیٰ دپاره وی نو بیا هیڅ گناه نشته.

باب ۱۳۸

بَابُ النَّهْيِ عَنْ تَنَاجِيْ اثْنَيْنِ دُوْنَ الثَّالِثِ بِغَيْرِ اِذْنِهٖ اِلَّا لِحَاجَةٍ وَهُوَ اَنْ يَتَحَدَّثَا سِرًّا بِحَيْثُ لَا يَسْمَعُهُمَا وَفِيْ مَعْنَاهُ مَا اِذَا تَحَدَّثَا بِلِسَانٍ لَا يَفْهَمُهُ!

(دچا په مخکښے د دوٗه تنو پټے خبرے کول)

ف: دے باب کښے یوقرآنی آیت اودوٗه احادیث دی. مصنفؒ دیر اوږد عنوان ترلے دے. مطلب دادے، چه درٗے سړی یوځائے وی نو دیواجازت نه بغیر دواړه دے خپل منځ کښے سرګوشی (پټے د غوږ خبرے) نه کوی. لیکن کچرته ضرورت وی د داسے خبرو کولو چه هغه ئے وانه وری. یا په داسے ژبه کښے خبرے کول چه درٗیم تن په هغے نۀ پوهیږی منع نشته جائز دی اودامنع هم ددے وجهے نه ده چه دریم بدګمانه نشی چه چرته ځما متعلق څۀ د ضرر خبره نۀ کوی. یاهغه پریشانه نشی چه زۀ ئے د رازدارئ اهل اونۀ ګڼلم یا ئے زۀ نظر انداز کړم. د دے وجهے نه مصنفؒ په عنوان کښے بغیر اذنه اولیکلو چه کۀ چرته د دۀ اجازت سره وی نوهیڅ مما نعت نشته.

(قرآنی آیت)

۱۰۸- قَالَ اللّٰهُ تَعَالٰى[1]: "اِنَّمَا النَّجْوٰى مِنَ الشَّيْطٰنِ".

۱۰۸- پټے (د غوږ خبرے) د شیطان کار دے. (مجادله/ پاره ۲۸)

(نبوی احادیث)

۷۰۶- وَعَنِ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُمَا اَنَّ رَسُوْلَ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: "اِذَا كَانُوْا ثَلَاثَةً فَلَا يَتَنَاجٰى اثْنَانِ دُوْنَ الثَّالِثِ" مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ. رَوَاهُ اَبُوْدَاوُدَ وَزَادَ قَالَ اَبُوْصَالِحٍ: قُلْتُ لِابْنِ عُمَرَ: فَاَرْبَعَةً؟ قَالَ: لَا يَضُرُّكَ" رَوَاهُ مَالِكٌ فِي الْمُوَطَّا عَنْ عَبْدِ اللّٰهِ بْنِ دِيْنَارٍ قَالَ: كُنْتُ اَنَا وَابْنُ عُمَرَ عِنْدَ دَارِ خَالِدِ بْنِ عُقْبَةَ الَّتِيْ فِي السُّوْقِ

۷۰۶- حضرت عبدالله بن عمر فاروق رضی الله عنهما نه روایت دے، چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، چه کله درٗے سړی یوځائے وی، نو دیونه په غیر دے دوٗه یوبل سره پټے خبرے نۀ کوی. (بخاریؒ ومسلمؒ) دا ابوداؤد هم څه اضافے سره روایت کړے دے چه ابوصالح (راوی) وائی، چه ما د ابن عمرؓ نه تپوس اوکړو چه کچرته څلورٗ ملګری وی نو؟ هغوئ جواب راکړو، بیا د دوه ؤ سرګوشئ کښے هیڅ مضرّت نشته. حضرت امام مالکؒ په خپل مؤطا کښے د عبدالله بن دینارؒ

[1] سورة المجادلة آية ۱۰

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

فَجَآءَ رَجُلٌ يُرِيْدُ اَنْ يُنَاجِيَهٗ وَ لَيْسَ مَعَ ابْنِ عُمَرَ اَحَدٌ غَيْرِيْ فَدَعَا ابْنُ عُمَرَ رَجُلًا اٰخَرَ حَتّٰى كُنَّا اَرْبَعَةً فَقَالَ لِيْ وَ لِلرَّجُلِ الثَّالِثِ الَّذِيْ دَعَا: اسْتَاْخِرَا شَيْئًا فَاِنِّيْ سَمِعْتُ رَسُوْلَ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُوْلُ: "لَا يَتَنَاجَى اثْنَانِ دُوْنَ وَاحِدٍ"

په حواله سره روایت کړے دے. چه یو ځل زهٔ او جناب ابن عمر رضی الله عنه بازار کښے د جناب خالد بن عقبه رضی الله عنه کور سره نژدے ولاړ ؤو دے کښے یو بل صاحب هم راغے چه هغه سره ئے پټے خبرے کول غوښتل او ابن عمرؓ سره ځما نه سِوا درېیم بل کوم سړے نه ؤو نو هغه یو بل سړے را اوغوښتلو چه کله مونږ څلورٔ شو نو هغهٔ ما ته او څلورٔم سړي ته اووئیل، چه ځمونږ نه لږ شان وخت دپاره پاځئ. ځکه چه ما د رسول الله صلی الله علیه وسلم نه آوریدلی دی چه دیو تن جدا کولو سره دے دؤه خپل مینځ کښے پټے خبرے نهٔ کوی.

۱۰۷ - وَعَنِ ابْنِ مَسْعُوْدٍ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ اَنَّ رَسُوْلَ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: "اِذَا كُنْتُمْ ثَلَاثَةً فَلَا يَتَنَاجَى اثْنَانِ دُوْنَ الْاٰخَرِ حَتّٰى تَخْتَلِطُوْا بِالنَّاسِ مِنْ اَجْلِ اَنَّ ذٰلِكَ يُحْزِنُهٗ". مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ

۱۰۷ - حضرت عبد الله بن مسعود رضی الله عنه بیان کوی چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، چه کله تاسو درٔے تنه یوځائے کښے جمع ئے نو دؤه تنه دے دیو نه علاوه خپل مینځ کښے پټے خبرے نهٔ کوی چه ترڅو نور خلق هلته نهٔ وی راغلی، دے وجهے نه چه دے دریٔم کس ته به صدمه اورسیږی - (بخاریٔ ومسلمٔ)

باب ۱۳۹

بَابُ النَّهْيِ عَنْ تَعْذِيْبِ الْعَبْدِ وَالدَّابَّةِ وَالْمَرْاَةِ وَالْوَلَدِ بِغَيْرِ سَبَبٍ شَرْعِيٍّ اَوْ زَائِدٍ عَلٰى قَدْرِ الْاَدَبِ!

په غیرد شرعی سبب نه د سزا ممانعت!

ف ۱: دے باب کښے یو قرآنی آیت او اتهٔ احادیث دی په غیرد شرعی سبب نه د سزا ورکولو مما نعت کښے مصنّفٔ ښځے، ماشومان، وینزے او حیوانات هم شریک کړی دی او دے سره سره ئے دا استثناء هم ذکر کړے ده چه تعلیم او تربیت اوادب ورکولو کښے هم د حدّ ادب نه زیات سزا ورکول نهٔ ده پکار - د مناسب اجازت البته شته - (قرآنی آیت)

۱۰۹ - قَالَ اللّٰهُ تَعَالٰى[1]: "وَ بِالْوَالِدَيْنِ اِحْسَانًا، وَ بِذِي الْقُرْبٰى وَ الْيَتٰمٰى وَالْمَسَاكِيْنِ وَالْجَارِ ذِي الْقُرْبٰى وَالْجَارِ الْجُنُبِ وَالصَّاحِبِ بِالْجَنْبِ وَابْنِ السَّبِيْلِ

۱۰۹ - مور پلار، اهل قرابت، یتیمان، مسکینان، نزدے کا وندیان، لرے کا وندیان، هم نشینان اوهم مجلس، دلارے ملګری، او کوم چه ستاسو مملوک اوملازم دے د تولو سره بنهٔ سلوک کوئ - الله پاک متکبّر فخر کونکے نهٔ خوښوی -

[1] سورة النساء آية ۲۶

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

وَمَامَلَكَتْ اَيْمَانُكُمْ اِنَّ اللّٰهَ لَا يُحِبُّ مَنْ كَانَ مُخْتَالًا[1] فَخُوْرًا"۔

(نساء / پاره ۵)

(نبوی احادیث)

۷۰۸- وَعَنِ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُمَا اَنَّ رَسُوْلَ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ "عُذِّبَتِ امْرَاَةٌ فِيْ هِرَّةٍ حَبَسَتْهَا حَتّٰى مَاتَتْ فَدَخَلَتْ فِيْهَا النَّارَ لَا هِيَ اَطْعَمَتْهَا وَسَقَتْهَا اِذْ حَبَسَتْهَا وَ لَا هِيَ تَرَكَتْهَا تَاْكُلُ مِنْ خَشَاشِ الْاَرْضِ" (مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ)

"خَشَاشُ الْاَرْضِ" بِفَتْحِ الْخَاءِ الْمُعْجَمَةِ وَبِالشِّيْنِ الْمُعْجَمَةِ الْمُكَرَّرَةِ وَهِيَ: هَوَامُّهَا وَحَشَرَاتُهَا ؛

۷۰۸- وَعَنِ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُمَا اَنَّ رَسُوْلَ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ "عُذِّبَتِ امْرَاَةٌ فِيْ هِرَّةٍ حَبَسَتْهَا حَتّٰى مَاتَتْ فَدَخَلَتْ فِيْهَا النَّارَ لَا هِيَ اَطْعَمَتْهَا وَسَقَتْهَا اِذْ حَبَسَتْهَا وَ لَا هِيَ تَرَكَتْهَا تَاْكُلُ مِنْ خَشَاشِ الْاَرْضِ" (مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ)

"خَشَاشُ الْاَرْضِ" بِفَتْحِ الْخَاءِ الْمُعْجَمَةِ وَبِالشِّيْنِ الْمُعْجَمَةِ الْمُكَرَّرَةِ وَهِيَ: هَوَامُّهَا وَحَشَرَاتُهَا ؛

۷۰۸- حضرت عبدالله بن عمر فاروق رضی الله عنهما نه روایت دے - چه رسول الله صلی الله علیه وسلم او فرمائیل، یوې ښځې ته د پیشو په وجه عذاب ورکړے شوچه دے هغه ښځه بنده کړے وه. اوچه د کوم وخت نه ئے بنده کړے وه هغے ته ئے خوراک څښاک دپاره هیڅ نه ورکول نه ئے هغه آزاد وله چه څه چینجی میښی اوخوری تردے چه هغه اوږے تږے مړه شوه - دے وجهے نه هغه ښځه جهنم ته داخله شوه - (بخاریؒ ومسلمؒ)

"خَشَاشُ الْاَرْضِ" په خاء باندے زور حشرات الارض یعنی چینجو ته وئیلے شی.

۷۰۹- وَعَنْهُ اَنَّهُ مَرَّ بِفِتْيَانٍ مِّنْ قُرَيْشٍ قَدْ نَصَبُوْا طَيْرًا وَّهُمْ يَرْمُوْنَهُ وَ قَدْ جَعَلُوْا لِصَاحِبِ الطَّيْرِ كُلَّ خَاطِئَةٍ مِّنْ نَبْلِهِمْ فَلَمَّا رَاَوْا ابْنَ عُمَرَ تَفَرَّقُوْا فَقَالَ ابْنُ عُمَرَ: مَنْ فَعَلَ هٰذَا؟ لَعَنَ اللّٰهُ مَنْ فَعَلَ هٰذَا؛ اِنَّ رَسُوْلَ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَعَنَ مَنِ اتَّخَذَ شَيْئًا فِيْهِ الرُّوْحُ غَرَضًا". مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ

"اَلْغَرَضُ" بِفَتْحِ الْغَيْنِ الْمُعْجَمَةِ وَالرَّآءِ وَهُوَ الْهَدَفُ وَالشَّيْءُ الَّذِيْ يُرْمٰى اِلَيْهِ ؛

۷۰۹- وَعَنْهُ دا روایت هم حضرت ابن عمر فاروق رضی الله عنه نه دے، چه د دوه تیریدل د قریشو دوه ځوانانو باندے اوشول، چه هغوئ یوماریغهٔ د نشانه بازئ دپاره زورپند کړے وو او په غشو باندے ئے اوویشتلو د مارغهٔ د مالک دپاره ئے دا شرط لګولے وو، چه کوم غشے خطا شو هغه به ستا وی، چه کله هغوئ ابن عمر رضی الله عنه اولید و نو یوخوا بل خوا جدا شول - دغه وخت هغوئ اووئیل، دا کار چاکړے دے؟ هرچاچه دا کار کړے دے هغهٔ باندے د الله پاک لعنت اوقهر دے، ځکه چه رسول الله صلی الله علیه وسلم په هغه سړي باندے لعنت کړے دے څوک چه یوروح والا څیز تخته مشق جوړ کړی - "اَلْغَرَضُ": د غین او رآء زور سره د نښے او نشان لګیدلو ځائے ته وئیلے شی -

۷۱۰- وَعَنْ اَنَسٍ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ: نَهٰى رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ اَنْ تُصْبَرَ الْبَهَآئِمُ

۷۱۰- حضرت انس بن مالک رضی الله عنه وائی، چه رسول الله صلی الله علیه وسلم حیوان نشانه بازئ دپاره ترلو نه منع فرمائیلے دے - (بخاریؒ ومسلمؒ)

[1] "المختال": المتکبر ؛

Downloaded By: Afghan Salar Library

مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ،
وَمَعْنَاهُ: تُحْبَسَ لِلْقَتْلِ.

مطلب دا دے چه هغه دے طریقه باندے ترلو سره مهُ قتل کوئ.

۷۱۱- وَعَنْ اَبِیْ عَلِیٍّ سُوَیْدِ بْنِ مُقَرِّنٍ رَضِیَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ: لَقَدْ رَاَیْتُنِیْ سَابِعَ سَبْعَةٍ مِّنْ بَنِیْ مُقَرِّنٍ مَالَنَا خَادِمٌ اِلَّا وَاحِدَةٌ لَطَمَهَا اَصْغَرُنَا فَاَمَرَنَا رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ اَنْ نُعْتِقَهَا، رَوَاهُ مُسْلِمٌ

وَفِیْ رِوَایَةٍ: "سَابِعَ اِخْوَةٍ لِّیْ".

۷۱۱- حضرت ابوعلی بن سُوید بن مُقرِن رضی الله عنه وائی، چه زهٔ خپل کهان د مُقرِن په اوُوهٔ کامنو کښے اوُوم خیال کوم، حُمونږ صرف یوخادم وُو مونږ نه چه کوم کشر وُو هغه دے په څپیړه اوو هلو نو رسول الله صلی الله علیه وسلم حکم اوکړو چه مونږ هغه آزا دکړو. (مُسلم) په یو روایت کښے دا الفاظ دی، چه زهٔ په خپلو ورونړو کښے اوُوم وومه.

۷۱۲- وَعَنْ اَبِیْ مَسْعُوْدٍ الْبَدْرِیِّ رَضِیَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ: كُنْتُ اَضْرِبُ غُلَامًا لِّیْ بِالسَّوْطِ فَسَمِعْتُ صَوْتًا مِنْ خَلْفِیْ: "اِعْلَمْ اَبَا مَسْعُوْدٍ" فَلَمْ اَفْهَمِ الصَّوْتَ مِنَ الْغَضَبِ فَلَمَّا دَنَا مِنِّیْ اِذَا هُوَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَاِذَا هُوَ يَقُوْلُ: "اِعْلَمْ اَبَا مَسْعُوْدٍ اَنَّ اللّٰهَ اَقْدَرُ عَلَيْكَ مِنْكَ عَلٰى هٰذَا الْغُلَامِ" فَقُلْتُ لَا اَضْرِبُ مَمْلُوْكًا بَعْدَهٗ اَبَدًا. وَفِیْ رِوَایَةٍ: فَسَقَطَ السَّوْطُ مِنْ يَدِیْ مِنْ هَيْبَتِهٖ وَفِیْ رِوَایَةٍ: فَقُلْتُ يَا رَسُوْلَ اللّٰهِ هُوَ حُرٌّ لِوَجْهِ اللّٰهِ، فَقَالَ "اَمَا لَوْ لَمْ تَفْعَلْ لَلَفَحَتْكَ النَّارُ[1] اَوْ لَمَسَّتْكَ النَّارُ" رَوَاهُ مُسْلِمٌ بِهٰذِهِ الرِّوَایَاتِ.

۷۱۲- حضرت ابومسعود بدری رضی الله عنه وائی چه ما یوځل خپل غلام په کوړه وهلو چه دځان نه وروسته مے آواز واوُریدلو ابومسعود منع شو، لیکن ما دغصے په سبب سره آواز اونه پیژندلو چه کله آواز کونکے نزدے راغے، نو ما اولیدل چه رسول الله صلی الله علیه وسلم دے چه فرمائی ابومسعوده! بس کړه الله تعالیٰ تاسو باندے ددے نه زیات قدرت اوقبضه لری څومره چه تاسو دے غلام باندے لرئ. ما عرض اوکړو اوس به زهٔ هیڅکله غلام نهٔ وهم. په یو روایت کښے دی نو دهغوئ د هیبت په وجه سره څخا دلاس نه کوړه پریوتله. یوبل روایت دا دے، چه ما عرض اوکړو، یا رسول الله! هغه دا لله دپاره آزاد دے. نبی کریم صلے الله علیه وسلم اوفرمائیل، کچرته تا هغه نه وے آزاد کړے نو د دوزخ اُور به تا لره سیزلے وے. یائے اوفرمائیل، د دوزخ اُور به تالره مَس کړے وُو. (دا ټول روایت مُسلم بیان کړے دے).

۷۱۳- وَعَنِ ابْنِ عُمَرَ رَضِیَ اللّٰهُ عَنْهُمَا اَنَّ النَّبِیَّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: "مَنْ ضَرَبَ

۷۱۳- حضرت عبدالله بن عمر فاروق رضی الله عنهما نه روایت دے. چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، چه کوم

[1] "للفحتك النار" بتخفیف الفاء و بالحاء المهملة، ای احرقتك.

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

غُلَامًا لَهُ حَدًّا لَمْ يَأْتِهِ أَوْ لَطَمَهُ فَإِنْ كَفَّارَتَهُ أَنْ يُعْتِقَهُ "

(رَوَاهُ مُسْلِمٌ)

سړے بلاقصور خپل غلام باندے حد اولګوی یائے په څپیړه اودهی نو دهغے کفاره دا ده، چه هغه آزاد کړي.

(مُسلمؒ)

۷۱۴ - وَعَنْ هِشَامِ بْنِ حَكِيمِ بْنِ حِزَامٍ رَضِيَ اللهُ عَنْهُمَا أَنَّهُ مَرَّ بِالشَّامِ عَلَى أُنَاسٍ مِنَ الْأَنْبَاطِ وَقَدْ أُقِيمُوا فِي الشَّمْسِ وَصُبَّ عَلَى رُءُوسِهِمُ الزَّيْتُ: فَقَالَ مَا هٰذَا؟ قِيلَ يُعَذَّبُونَ فِي الْخَرَاجِ وَفِي رِوَايَةٍ: حُبِسُوا فِي الْجِزْيَةِ فَقَالَ هِشَامٌ أَشْهَدُ لَسَمِعْتُ رَسُولَ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ: "إِنَّ اللهَ يُعَذِّبُ الَّذِينَ يُعَذِّبُونَ النَّاسَ فِي الدُّنْيَا" فَدَخَلَ عَلَى الْأَمِيرِ فَحَدَّثَهُ فَأَمَرَ بِهِمْ فَخُلُّوا[1] لَهُ رَوَاهُ مُسْلِمٌ ؛

"الْأَنْبَاطُ" الْفَلَّاحُونَ مِنَ الْعَجَمِ "۔

۷۱۴ - حضرت هشام بن حکیم بن حزام رضی الله عنهما وائی چه د شام په یوه علاقه کښے ځما تیریدل ځینے نبطی خلقو باندے اوشول چه په نمر کښے اودرولے شوی وُو او د هغوئ په سرونو باندے د زیتون تیل اړولے شوی وُو، نو حضرت هشام تپوس اوکړو چه دوئ دے حالت کښے ولے دی نو جواب ورکړے شو چه د خراج وصولولو دپاره سزا ورکولے شی - په یو روایت کښے دی چه د جزیه په وصولئ کښے دوئ قید کړے شوی دی، حضرت هشامؓ اووئیل، زهٔ ګواهی کوم، چه ما د رسول الله صلی الله علیه وسلم نه دا آوریدلی دی چه الله تعالیٰ به هغه خلقوته عذاب ورکړي څوک چه په دُنیا کښے خلقوته عذاب ورکوی - بیا هشامؓ کورنز ته ورغے، اوهغهٔ تهٔ ئے داحدیث واؤرولو، نو کورنز دا احکام جاری کړل، هغه ئے پریښودل - (مُسلمؒ)

"اَلْاَنْبَاطُ": عجمی زمینداران -

۷۱۵ - وَعَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللهُ عَنْهُمَا قَالَ: رَأَى رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ حِمَارًا مَوْسُومَ الْوَجْهِ فَأَنْكَرَ ذٰلِكَ؟ فَقَالَ: وَاللهِ لَا أَسِمُهُ إِلَّا أَقْصَى شَيْءٍ مِنَ الْوَجْهِ، وَأَمَرَ بِحِمَارِهِ فَكُوِيَ فِي جَاعِرَتَيْهِ فَهُوَ أَوَّلُ مَنْ كَوَى الْجَاعِرَتَيْنِ

(رَوَاهُ مُسْلِمٌ)

"اَلْجَاعِرَتَانِ" نَاحِيَةُ الْوَرِكَيْنِ حَوْلَ الدُّبُرِ ؛

۷۱۵ - حضرت عبد الله بن عباس رضی الله عنهما بیان کړی چه رسول الله صلی الله علیه وسلم یوخراولیدلو چه د هغهٔ په مخ د داغلو نښے وی - نبی کریم صلی الله علیه وسلم دلسے کول بد اوګڼړل (یعنی په مخ داغل) د سړه حضرت ابن عباس رضی الله عنهما اووئیل، په الله قسم! (د ضرورت په وخت به) د خرد اسے حصے داغم چه د مخ نه زیات نه زیات لرے وی - او نبی کریم صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، چه د خرهٔ په پټو به داغ لګولے شی - نو هغوئ اول هغه کس دے

چه په پټوئے داغونه اولګول - (مُسلمؒ)

"اَلْجَاعِرَتَانِ": د کونا ټوډ وروستنو پټوغاړو ته وائی -

۷۱۶ - وَعَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللهِ

۷۱۶ - حضرت جابر بن عبد الله رضی الله عنه وائی -

[1] "فخلوا": ای ترکوا من العذاب ؛

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

آنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَرَّ عَلَيْهِ حِمَارٌ قَدْ وُسِمَ فِي وَجْهِهِ فَقَالَ: "لَعَنَ اللّٰهُ الَّذِي وَسَمَهُ"
(رَوَاهُ مُسْلِمٌ)

وَفِي رِوَايَةٍ لِمُسْلِمٍ أَيْضًا: نَهَى رَسُولُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنِ الضَّرْبِ فِي الْوَجْهِ وَعَنِ الْوَسْمِ فِي الْوَجْهِ ۞

چه د نبی کریم صلی الله علیه وسلم په مخکښې یوداسې خر تیرشو چه دهغه په مخ باندې داغونه لګیدلی وُو. دغه وخت نبی کریم صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، الله تعالیٰ دې په هغه لعنت اوکړي چاچه ددهٔ مخ داغلے دے. (مُسلم)

د مُسلم په یو روایت کښې داهم دی چه رسول الله صلی الله علیه وسلم په مخ باندې دوهلونه اوداغلو نه منع فرمائیلے ده.

باب ۱۴۰

بَابُ تَحْرِيمِ التَّعْذِيبِ بِالنَّارِ فِي كُلِّ حَيَوَانٍ حَتَّى النَّمْلَةِ وَنَحْوِهَا

هر حیوان ته د اُور عذاب ورکول منع دی!

ف:- دے باب کښې دوٰه احادیث دی هیڅ یو روح لرونکے حیوان حتّٰی میږے اوچچړی هم په اُور سره سوزول منع دی ځکه چه په اُور سره د عذاب ورکولو حق او اختیار صرف الله تعالیٰ ته حاصل دے. د ضرري حیوانا تو وژلو اجازت خوشته دے لیکن د اُور په ذریعه نه! چه اُور سخت عذاب دے. دے وجهے نه دے نه داجتناب سخت مما نعت کړے شوے دے.

۷۱۷- **عَنْ** أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ: بَعَثَنَا رَسُولُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي بَعْثٍ فَقَالَ: "إِنْ وَجَدْتُمْ فُلَانًا وَ فُلَانًا" لِرَجُلَيْنِ مِنْ قُرَيْشٍ سَمَّاهُمَا "فَأَحْرِقُوهُمَا بِالنَّارِ" ثُمَّ قَالَ رَسُولُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ حِينَ أَرَدْنَا الْخُرُوجَ: "إِنِّي كُنْتُ أَمَرْتُكُمْ أَنْ تُحْرِقُوا فُلَانًا وَ فُلَانًا، وَإِنَّ النَّارَ لَا تُعَذِّبُ بِهَا إِلَّا اللّٰهُ فَإِنْ وَجَدْتُمُوهُمَا فَاقْتُلُوهُمَا" رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ.

۷۱۷- حضرت ابوهریره رضی الله عنه وائی، چه رسول الله صلی الله علیه وسلم مونږ یوجنګ ته لیږلو نوے فرمائیل، چه کچرته (د قریشو) فلانکے فلانکے بیا مومئ نو هغه په اُور کښې اوسوزوئ اود هغه دوه سړو نومونے ئے بیان کړل لیکن چه کله مونږ دسته روانه شوه نو هغوئ اوفرمائیل، چه ما تاسو ته د فلانکی فلانکی اُور کښې د سوزولو هدایت ورکړے وُو لیکن په اُور سره عذاب صرف الله پاک ورکولے شی. کچرته هغوئ تاسو ته په لاس راغلهٔ، نو هغه قتل کړئ (په اُورئے مه سوزوئ). (بُخاري)

۷۱۸- **وَعَنِ** ابْنِ مَسْعُودٍ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ: كُنَّا مَعَ رَسُولِ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي سَفَرٍ فَانْطَلَقَ لِحَاجَتِهِ فَرَأَيْنَا حُمَّرَةً مَعَهَا فَرْخَانِ فَأَخَذْنَا فَرْخَيْهَا

۷۱۸- حضرت عبدالله بن مسعودؓ وائی، چه په یو سفر کښې مونږ د رسول الله صلی الله علیه وسلم سره ملګری وُو. د سفر په دوران کښې یوځل چه کله رسول الله صلی الله علیه وسلم رفع حاجت دپاره تشریف

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

فَجَاءَتِ الْحُمَرَةُ تَعْرِشُ[1] فَجَاءَ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ: "مَنْ فَجَعَ هٰذِهِ بِوَلَدِهَا؟ رُدُّوا وَلَدَهَا إِلَيْهَا، وَرَأَى قَرْيَةَ نَمْلٍ قَدْ حَرَّقْنَاهَا فَقَالَ: "مَنْ حَرَّقَ هٰذِهِ؟" قُلْنَا: نَحْنُ قَالَ: "إِنَّهُ لَا يَنْبَغِي أَنْ يُعَذِّبَ بِالنَّارِ إِلَّا رَبُّ النَّارِ" رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ بِإِسْنَادٍ صَحِيحٍ؛

قَوْلُهُ "قَرْيَةَ نَمْلٍ" مَعْنَاهُ: مَوْضِعَ النَّمْلِ مَعَ النَّمْلِ ؛

یوړو نرمونږ ته یو سور رنګے مارغۀ (پرنده) په نظر راغے، هغۀ سړۍ دهغۀ دوۀ بچی هم وړو۔ بچی مونږ اونیول، نومارغۀ (پرنده) راغے او خمونږ سرونو باندے وزرونه خوارۀ کړل۔ اضطراب او پریشانئ سرۀ ئے چکرے شروع کړے۔ دغه وخت نبی کریم صلی الله علیه وسلم هم تشریف راوړو او د مرغئ (پرنده) دا کیفیت ئے اولید لو ئے فرمائیل، چه د دے دبچی یئولو سرۀ چا دا په مصیبت کښے اچولے ده د دے بچی پریږدئ۔ بیا دنبی کریم صلی الله علیه وسلم نظر د میږیانو په سورۀ باندے پریوتلو چه مونږ هغه سیزلے وه، نو وے فرمائیل، دا چا سیزلے ده؟ مونږ عرض اوکړو چه مونږ خلقو سیزلی دی۔ هغوئ اوفرمائیل، دا حرکت مناسب نۀ دے، ځکه چه په اور سرۀ سیزل خو د اور درب سرۀ مناسب دی۔ (ابوداؤد صحیح اسناد سرۀ روایت کړے دے)

"وَقَرْيَةُ النَّمْلِ": نه مراد د میږیانو سورۀ ده، کومه کښے چه هغوئ اوسیږی۔

باب ۱۴۱

بَابُ تَحْرِيمِ مَطْلِ الْغَنِيِّ بِحَقٍّ طَلَبَهُ صَاحِبُهُ!

د چا حق اداء کولو کښے تاخیر منع دے!

ف:- دا باب په دوۀ قرآنی آیتونو او یو حدیث باندے مشتمل دے۔

(قرآنی آیتونه)

۱۱۰- قَالَ اللهُ تَعَالَى[2]: "إِنَّ اللهَ يَأْمُرُكُمْ أَنْ تُؤَدُّوا الْأَمَانَاتِ إِلَى أَهْلِهَا".

۱۱۰- الله تعالیٰ تاسوته حکم کوی، چه امانتونه د هغوئ مالکانو ته واپس کړئ۔ (نساء/ پارۀ ۵)

۱۱۱- وَقَالَ تَعَالَى[3]: "فَإِنْ أَمِنَ بَعْضُكُمْ بَعْضًا فَلْيُؤَدِّ الَّذِي اؤْتُمِنَ أَمَانَتَهُ".

۱۱۱- کچرته څوک د چا امین اوګرځولے شی، نوهغۀ ته پکار دی، چه د امانت حق اداء کړی۔ (بقره/ پاره ۳)

(نبوی حدیث)

۱۱۲- وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: "مَطْلُ الْغَنِيِّ

۱۱۲- حضرت ابوهریره رضی الله عنه نه روایت دے، چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، د مال دار صاحب قدرت د چا د حق په اداء کولو کښے تاخیر

[1] "تعرش" التعريش: ان ترتفع وتظلل بجناحيها على من تحتها۔ وقوله صلى الله عليه وسلم: "من فجع" اى رزأ هذه بأخذها ولدها [2] سورة النساء اية ۵۸ [3] سورة البقرة اية ۲۸۳

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

ظُلْمٌ، وَإِذَا اُتْبِعَ اَحَدُكُمْ عَلَى مَلِيءٍ[1] فَلْيَتْبَعْ" مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ.
مَعْنَىٰ: "اُتْبِعَ": اُحِيلَ؛

(تال منتول) کول ظلم دے. کچرته تاسو کښے دچا قرض یومالدار ته منتقل کړے شی نو هغه تسلیمول یکاردی - (مطلب دادے چه کچرته یومالدار دیومقروض ضمانت اوکړی چه د هغهٔ قرض ځما په ذمه دے، نوقرض خواه ته یکاردی چه هغه تسلیم کړی اود مالدار نه مطالبه اوکړی -
د "اُتْبِعَ" معنیٰ د حواله کولو او منتقل کولو ده -

باب ۱۴۲

بَابُ كَرَاهَةِ عَوْدَةِ الْإِنْسَانِ فِي هِبَةٍ لَمْ يَسْلِمْهَا إِلَى الْمَوْهُوبِ لَهُ وَفِي هِبَةٍ وَهَبَهَا لِوَلَدِهِ وَسَلِمَهَا أَوْ لَمْ يَسْلِمْهَا وَكَرَاهَةِ شِرَائِهِ شَيْئًا تَصَدَّقَ بِهِ مِنَ الَّذِي تَصَدَّقَ عَلَيْهِ أَوْ أَخْرَجَهُ عَنْ زَكَاةٍ أَوْ كَفَّارَةٍ وَنَحْوِهَا وَلَا بَأْسَ بِشِرَائِهِ مِنْ شَخْصٍ آخَرَ قَدِ انْتَقَلَ إِلَيْهِ !!

هدیه واپس آخستل منع دی !

ف ۱- دے باب کښے دوه احادیث دی - مصنفؒ ددے باب عنوان ډیر اوږد کړے دے، چه دننه مطلب دادے، چه چا ته د هدیه سپارلو نه مخکښے واپس اخستل مکروه دی ! لیکن د خپل اولاد په معامله کښے د سپارلو اد نه سپارلوهم شرط نشته مطلب واپسی جائز ده - دارنګ چا ته چه ئے هدیه ورکړے ده هغهٔ نه هغه هدیه اخستل (قیمتًا) هم مکروه دی - لیکن کچرته د زکوٰة مال یا کفاره ئے چا ته ورکړه هغهٔ نه اخستل (قیمةً) جائز دی - د امام اعظم ابوحنیفهؒ په نزد دیوځو مقاماتو د استثناء نه وروسته په باقی صورتونو کښے د قبضے نه وروسته رجوع کول جائز دی -

(نبوی احادیث)

۷۲۰- **عَنِ** ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللهُ عَنْهُمَا أَنَّ رَسُولَ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: "الَّذِي يَعُودُ فِي هِبَتِهِ كَالْكَلْبِ يَرْجِعُ فِي قَيْئِهِ" مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ
وَفِي رِوَايَةٍ: "مَثَلُ الَّذِي يَرْجِعُ فِي صَدَقَتِهِ كَمَثَلِ الْكَلْبِ يَقِيءُ ثُمَّ يَعُودُ فِي قَيْئِهِ فَيَأْكُلُهُ".
وَفِي رِوَايَةٍ: "الْعَائِدُ فِي هِبَتِهِ كَالْعَائِدِ فِي قَيْئِهِ".

۷۲۰- حضرت عبدالله بن عباس رضی الله عنهما نه روایت دے - چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، د هدیه کړے شوی څیز واپس آخستونکے د هغه سپی په شان دے، چه خپل قئ خوری - (بخاریؒ ومسلمؒ)
په یو روایت کښے داسے دی څوک چه خپل ورکړے شوے څیز آخلی د هغهٔ مثال د هغه سپی دے چه قئ کوی، او بیا هم خپل قئ خوری - په یو بل روایت کښے داسے دی، د خپلے هبے واپس اخستلو والا داسے دے لکه چه قئ اوکړی بیا هغه څښتی -

۷۲۱- **وَعَنْ** عُمَرَ بْنِ الْخَطَّابِ

۷۲۱- حضرت امیرالمؤمنین عمر فاروق

[1] "الملی": الغنی !

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ: حَمَلْتُ عَلٰى فَرَسٍ فِيْ سَبِيْلِ اللّٰهِ فَاَضَاعَهُ الَّذِيْ كَانَ عِنْدَهُ فَاَرَدْتُ اَنْ اَشْتَرِيَهُ وَ ظَنَنْتُ اَنَّهُ يَبِيْعُهُ بِرُخْصٍ فَسَاَلْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ: "لَا تَشْتَرِ وَلَا تَعُدْ فِيْ صَدَقَتِكَ وَ اِنْ اَعْطَاكَهُ بِدِرْهَمٍ فَاِنَّ الْعَائِدَ فِيْ صَدَقَتِهِ كَالْعَائِدِ فِيْ قَيْئِهِ".

(مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ)

قَوْلُهُ: "حَمَلْتُ عَلٰى فَرَسٍ فِيْ سَبِيْلِ اللّٰهِ" مَعْنَاهُ: تَصَدَّقْتُ بِهِ عَلٰى بَعْضِ الْمُجَاهِدِيْنَ ؛

بَابُ ۱۴۳

بَابُ تَاكِيْدِ تَحْرِيْمِ مَالِ الْيَتِيْمِ !!

د یتیم دمال خوړلو نه منع!

رضی الله عنه فرمائی، چه مایو سړی ته فی سبیل الله یواَس ورکړو لیکن هغهٔ په حفاظت کولو (ساتنه) کښے کوتاهی اوکړه. اَس ئے ضائع کړو. نومااوغوښتل، چه د هغهٔ نه اَس واخلم. او خیال مے داوُو، چه کیدے شی ارزان به ئے راکړی. دے سلسله کښے ما د رسول الله صلی الله علیه وسلم نه تپوس اوکړو، نوهغوئ اوفرمائیل، اوس هغه مهٔ اَخله اوخپل خیرات شوے خیز کړته تاسوته په یو درهم سره هم ملاویږی، نو هغه مهٔ اَخلئ، حُکه چه خپل خیرات واپس اخستلو والا داسے دے، چه قئ اوکړی، بیاهغه څښتی. "حَمَلْتُ عَلٰى فَرَسٍ" فِيْ سَبِيْلِ اللّٰهِ": معنٰی داده، چه ما هغه اَس یومجاهد ته په طور د صدقے ورکړے وُو.

ف :- دے باب کښے دوه قرآنی آیتونه اویوحدیث دے - د نابالغه بچو پلار کړته مړشی نوهغوئ ته یتیمان وئیلے شی. د یتیم پرورش اوحفاظت د ډیرلوئ اجراو ثواب کار ګرځولے شوے دے. یتیم چه د هرچا په پرورش کښے هم وی هغهٔ دپارهٔ نه صرف دیتیم دذات بلکه دهغهٔ د جائداد او مالونوحفاظت هم ضروری دے - نه دے هغه پخپله د یتیم مال ضائع کوی نه دے بل څوک داسے کولو ته پریږدی - د یتیم مال خوړونکے دجهنم د سکروتو خوړونکے بنودلے شوے دے.

(قرآنی آیتونه)

۱۱۲- قَالَ اللّٰهُ تَعَالٰى [1]: "اِنَّ الَّذِيْنَ يَاْكُلُوْنَ اَمْوَالَ الْيَتٰمٰى ظُلْمًا اِنَّمَا يَاْكُلُوْنَ فِيْ بُطُوْنِهِمْ نَارًا وَسَيَصْلَوْنَ سَعِيْرًا".

۱۱۲- کوم خلق چه ظلم سره دیتیم مال خوری هغوئ (مال نه) داُورنه خپلے خپتے ډکوی اوزرده چه هغوئ به لمبے وهونکی اورته داخل شی. (نساء/پاره ۸)

۱۱۳- وَقَالَ تَعَالٰى [2]: "وَلَا تَقْرَبُوْا مَالَ الْيَتِيْمِ اِلَّا بِالَّتِيْ هِيَ اَحْسَنُ".

۱۱۳- د یتیم مال ته نزدے هم مهٔ ورځئ. لیکن په داسے طریقه چه جائز وی، هغه استعمالولے شئ - (انعام/پاره ۸)

۱۱۴- وَقَالَ تَعَالٰى [3]: "وَيَسْاَلُوْنَكَ عَنِ الْيَتٰمٰى قُلْ اِصْلَاحٌ لَّهُمْ خَيْرٌ وَاِنْ تُخَالِطُوْهُمْ فَاِخْوَانُكُمْ، وَاللّٰهُ

۱۱۴- خلق ستاسو نه دیتیم په سلسله کښے پتوس کوی. تاسوهغوئ ته اووایئ، د هغوئ د مصالحو رعایت زیات بهتر دے.

[1] سورة النساء آیة ۱۰ [2] سورة الانعام آیة ۱۵۲ [3] سورة البقرة آیة ۲۳۰

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

يَعْلَمُ الْمُفْسِدَ مِنَ الْمُصْلِحِ "۔ تاسوکه چرته دهغوئ سره په اخراجاتو کښے شامل شئ نوهغه ستاسو ورونړه دی الله تعالیٰ هغه پیژنی چه څوک مفسد دے، څوک مصلح دے ۔ (بقرة/پارهٔ ۲)

(نبوی حدیث)

۷۲۲- وَعَنْ اَبِیْ هُرَیْرَةَ رَضِیَ اللّٰهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِیِّ صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: "اجْتَنِبُوا السَّبْعَ الْمُوْبِقَاتِ!" قَالُوْا یَا رَسُوْلَ اللّٰهِ وَمَاهُنَّ؟ قَالَ: "اَلشِّرْكُ بِاللّٰهِ وَالسِّحْرُ، وَقَتْلُ النَّفْسِ الَّتِیْ حَرَّمَ اللّٰهُ اِلَّا بِالْحَقِّ وَاَكْلُ الرِّبَا وَاَكْلُ مَالِ الْیَتِیْمِ، وَالتَّوَلِّیْ یَوْمَ الزَّحْفِ[1] وَقَذْفُ الْمُحْصَنَاتِ الْمُؤْمِنَاتِ الْغَافِلَاتِ" مُتَّفَقٌ عَلَیْهِ

"اَلْمُوْبِقَاتُ": اَلْمُهْلِكَاتُ

۷۲۲ - حضرت ابوهریره رضی الله عنه نه روایت دے - چه نبی کریم صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، هلاکت کښے اچونکی اوه شیان خبرونه پرے شئ - صحابه ؤ عرض اوکړو، یا رسول الله! هغه کوم خبرے دی؟ نبی کریم صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل؛ (۱) الله پاک سره شرک (۲) جادو (۳) دکوم قتل چه الله تعالیٰ حرام کړے دے هغه قتلول په غیر د شرعی حق نه (۴) سود خوړل (۵) د یتیم مال خوړل (۶) کافرانو سره د جنګ په وخت شا کړځول (۷) پاک دامن ناخبره مسلمانانو ښځو باندے تهمت لګول -

(بخاریؒ ومسلمؒ) اَلْمُوْبِقَاتُ: هلاکونکے!

باب ۱۴۴

تَغْلِیْظِ تَحْرِیْمِ الرِّبَا !!

د سُود سخت ممانعت!

ف:- دا باب یوقرآنی آیت اویوحدیث باندے مشتمل دے- "باب الکذب" کښے د سمرة بن جندب رضی الله عنه نه دیو اوږد روایت په ذیل کښے د سود خور عذاب کښے د مبتلا کیدلو حالت بیان کړے شوے دے، چه هغه دوینو په یو نهر کښے لامبو وهی، هغه نهر نه وتل غواړی نو په غاړه باندے متعین فرشته د هغهٔ خوله په کانړو باندے ولے د هغے زور سره هغه بیا په نهر کښے غورځیږی - بیا کوشش کوی نو بیا هم هغه حشر کیږی تر قیامت پورے هغهٔ سره دا سلوک کیږی -

(قرآنی آیت)

۱۱۵- قَالَ اللّٰهُ تَعَالٰی[2]: "اَلَّذِیْنَ یَاْكُلُوْنَ الرِّبَا لَا یَقُوْمُوْنَ[3] اِلَّا كَمَا یَقُوْمُ الَّذِیْ یَتَخَبَّطُهُ الشَّیْطَانُ مِنَ الْمَسِّ، ذٰلِكَ بِاَنَّهُمْ قَالُوْا: اِنَّمَا الْبَیْعُ مِثْلُ الرِّبَا وَاَحَلَّ اللّٰهُ الْبَیْعَ وَحَرَّمَ الرِّبَا فَمَنْ جَآءَهٗ مَوْعِظَةٌ مِّنْ رَّبِّهٖ فَانْتَهٰی فَلَهٗ مَا سَلَفَ وَ

۱۱۵ - کوم خلق چه سُود خوړهٔ دی هغوئ (په قیامت کښے چه کله قبرونو نه پاځیږی نو) نه به شی اودریدلے، لیکن په دے طریقه لکه چه د شیطان په حمله کښے راغلے مخبوط الحواس (ګډوډ حواس والا) سړے اودریږی - سبب دا دے، چه سُود ته به هغوئ د تجارت په شان وئیلو حال دادے، چه الله تعالیٰ تجارت (سودا ګرۍ) حلاله کړے ده او سُود ئے حرام کړے دے،

[1] "والتولی یوم الزحف": ای التولی وقت لقاء الجیش للکفار فرارًا [2] سورة البقرة آیة ۲۷۵

[3] "لا یقومون": ای من قبورهم و"المس": الجنون،

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

اَمْرُهٗ اِلَى اللّٰهِ وَمَنْ عَادَ فَاُولٰٓئِكَ اَصْحٰبُ النَّارِ هُمْ فِيْهَا خٰلِدُوْنَ، يَمْحَقُ اللّٰهُ الرِّبَا [1] وَيُرْبِي الصَّدَقَاتِ " اِلٰى قَوْلِهٖ تَعَالٰى: "يٰٓاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوا اتَّقُوا اللّٰهَ وَذَرُوْا مَا بَقِيَ مِنَ الرِّبَا" - الاٰية ؛

نوچه چا ته د الله تعالیٰ نصیحت اورسیدلو، اوهغه دے نه منع شو نو (د دے حکم نه مخکښے) هغهٔ چه کوم څهٔ آخستی دی هغه د دهٔ دی. اود هغه معامله الله تعالیٰ ته حواله ده. اوڅوک چه دے نه وروسته هم سُود اخلی نو داسے خلق دوزخیان دی. هغوئ به همیشه په دوزخ کښے اوسیږی. الله تعالیٰ سُود هلاکوی (ختموی) اوصدقات زیاتوی. او الله تعالیٰ د هرکنهکار کافر نه ناراض دے. اے ایمان والو! د الله تعالیٰ نه اوویریږئ. کچرته تاسو مؤمنان یئ، نو دبقایا سُود نه (چه دے حکم نازلیدلو په وخت چا باندے واجب وی) لاسونه بند کړئ. کچرته تاسو داسے نهٔ کوئ نو بیا د الله او رسول جنګ ته تیار شئ. اوکچرته تاسو تائب شئ نو اصل مال ستاسو دے (هغه وصول کړئ دے کښے به) نه څوک ستاسو نقصان کوی اونه به تاسو دچا نقصان کوئ. (بقره/پاره ۳)

وَاَمَّا الْاَحَادِيْثُ فَكَثِيْرَةٌ فِي الصَّحِيْحِ مَشْهُوْرَةٌ - مِنْهَا حَدِيْثُ اَبِيْ هُرَيْرَةَ السَّابِقُ فِي الْبَابِ قَبْلَهٗ.

دے باب کښے ډیر احادیث وارد شوی دی، چه دهغے نه د ابوهریرهؓ حدیث د دے نه مخکښے باب کښے بیان شوے دے.

(نبوی حدیث)

۷۲۳- وَعَنِ ابْنِ مَسْعُوْدٍ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ: "لَعَنَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ اٰكِلَ الرِّبٰوا وَمُوْكِلَهٗ" رَوَاهُ مُسْلِمٌ زَادَ التِّرْمِذِيُّ وَغَيْرُهٗ: "وَشَاهِدَيْهِ وَكَاتِبَهٗ".

۷۲۳- حضرت عبدالله بن مسعود رضی الله عنه نه روایت دے، چه رسول الله صلی الله علیه وسلم سُود خورونکی او سُود ورکونکی (دواړو) باندے لعنت کړے دے. (مُسلمؒ) او ترمذی وغیره دے روایت کښے گواهانو او سُودی کاروبار لیکونکی باندے هم د لعنت اضافه کړے ده.

باب ۱۴۵

بَابُ تَحْرِيْمِ الرِّيَآءِ ! د ریاء او ښودنے ممانعت !

ف ۱- دے باب کښے درے قرآنی آیتونه او پنځه احادیث دی. د ریاء، نمائش، ښودنے نوم دمال او انجام لحاظ سره دا یوداسے عمل دے، چه تولے نیکئ ختموی. د تولو انسانی اعمال مدار چونکه په نیت باندے دے اوددے په سبب دیوعمل بنه ولے یا بد والے متعین کیږی لیکن ریاء د انسانی اعمالو اصلی غرض اوغایه یعنی د نیت بنیاد کمزورے کوئ د دے وجهے نه د دے ممانعت کړے شوے دے اوشرعًا ریاء نه شرک خفی هم وئیلے شوه دے. ځکه چه کوم عمل خالص د الله تعالیٰ د پاره کول پکار دی هغے کښے د دُنیا وی غرض هم شامل شو او داهم یوقسم ته شرک دے.

(قرآنی آیتونه)

[1] "يمحق الله الربا": ای يذهب بركته فلا ينتفع به فی الدنيا والاخرة "ويربی الصدقات": ای يكثرها وينميها. "وذروا ما بقی من الربا": ای اتركوه

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

۱۱۶ - قَالَ اللّٰهُ تَعَالٰی [1]: "وَمَآ اُمِرُوْٓا اِلَّا لِيَعْبُدُوا اللّٰهَ مُخْلِصِيْنَ لَهُ الدِّيْنَ حُنَفَآءَ [2]" الاٰية ؛

۱۱۶ - هغوئ ته صرف دا حکم ورکړے شوے وُو چه پوره توجه سره خالص د الله تعالیٰ عبادت اوکړی، او مونځ قائم کړی، زکوٰة ورکړی، صحیح دادے - (بینه / پاره ۳)

۱۱۷ - وَقَالَ تَعَالٰی [3]: "لَا تُبْطِلُوْا صَدَقَاتِكُمْ بِالْمَنِّ وَالْاَذٰى كَالَّذِيْ يُنْفِقُ مَالَهٗ رِئَآءَ النَّاسِ".

الاٰية ؛

۱۱۷ - اے مسلمانانو! خپل صدقات په ظبا تنه، ضرر رسولو مه ضائع کوئ، لکه هغه سړے چه خلقوته د ښودنے د پاره خپل مال خرچ کوئ (چه ضائع کړئ) او الله تعالیٰ اویوم آخرت باندے ایمان نه لري - د دے مثال داسے دے، لکه چه په یوغټ کټ باندے خاوره پرته وی او باران وریاندے اوشی او به هغه یوسی - هغه چه څه کتلی وُوهغے نه ورسره هیڅ هم پاتے نشی. الله تعالیٰ کافرانو ته هدایت نه ورکوی - (بقره / پاره ۳)

۱۱۸ - وَقَالَ تَعَالٰی [4]: "يُرَآءُوْنَ النَّاسَ وَلَا يَذْكُرُوْنَ اللّٰهَ اِلَّا قَلِيْلًا".

۱۱۸ - دوئ خلقوته ښودل کوی (حقیقت کښے) الله چرته یادوی، لیکن ډیر لږ! (یعنی هسے خو دوئ تش په نوم الله یادوی. خُپنے حضراتو دا وئیلی دی، چه ریاکارخو انسانانو ته د ښودنے دپاره د الله پاک نوم اخلی - صحیح طور باندے الله تعالیٰ ډیرکم خلق یادوی - والله اعلم - ن)

(نبوی احادیث)

۷۲۴ - وَعَنْ اَبِيْ هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُوْلَ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُوْلُ: "قَالَ اللّٰهُ تَعَالٰى اَنَا اَغْنَى الشُّرَكَآءِ عَنِ الشِّرْكِ - مَنْ عَمِلَ عَمَلًا اَشْرَكَ فِيْهِ مَعِيَ غَيْرِيْ تَرَكْتُهٗ وَشِرْكَهٗ" (رَوَاهُ مُسْلِمٌ)

۷۲۴ - حضرت ابوهریره رضی الله عنه نه روایت دے - چه ما د رسول الله صلی الله علیه وسلم نه دا فرمائیل، آوریدلی دی، چه الله تعالیٰ فرمائی، چه زهٔ د شریکونکو د شرک نه بے نیازیم - کوم سړے چه داسے عمل اوکړی، چه په هغے کښے خُما نه علاوه بل څوک هم خُما سره شریک کړی، نوزهٔ هغه اود هغه شرد واړه سره پریږدم. (مُسلمٌ)

۷۲۵ - وَعَنْهُ قَالَ سَمِعْتُ رَسُوْلَ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُوْلُ: اِنَّ اَوَّلَ النَّاسِ يُقْضٰى يَوْمَ الْقِيَامَةِ عَلَيْهِ رَجُلٌ اسْتُشْهِدَ فَاُتِيَ بِهٖ فَعَرَّفَهٗ نِعَمَهٗ فَعَرَفَهَا قَالَ: فَمَا عَمِلْتَ فِيْهَا؟ قَالَ: قَاتَلْتُ فِيْكَ حَتّٰى اسْتُشْهِدْتُ

۷۲۵ - حضرت ابوهریره رضی الله عنه نه داهم روایت دے، چه ما د رسول الله صلی الله علیه وسلم نه آوریدلی دی چه د قیامت په ورځ به د ټولو نه مخکښے د یو داسے سړي فیصله کیږی، چه شهید به وی - هغه به راوبللے شی، هغه ته به نعمتونه ښودلے شی، کوم چه هغه ته

[1] سورة البينة آية ۵ [2] "حنفآء": ای مائلین الی الدین الاسلامی عن کل ماسواه

[3] سورة البقرة آية ۲۶۴ [4] سورة النسآء آية ۱۴۲ ؛

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

قَالَ: كَذَبْتَ وَلٰكِنَّكَ قَاتَلْتَ لِاَنْ يُقَالَ: جَرِيٌّ فَقَدْ قِيْلَ، ثُمَّ اُمِرَ بِهٖ فَسُحِبَ عَلٰى وَجْهِهٖ حَتّٰى اُلْقِيَ فِي النَّارِ وَرَجُلٌ تَعَلَّمَ الْعِلْمَ وَعَلَّمَهٗ وَقَرَأَ الْقُرْاٰنَ فَاُتِيَ بِهٖ فَعَرَّفَهٗ نِعَمَهٗ فَعَرَفَهَا. قَالَ: فَمَا عَمِلْتَ فِيْهَا؟ قَالَ: تَعَلَّمْتُ الْعِلْمَ وَعَلَّمْتُهٗ وَقَرَأْتُ فِيْكَ الْقُرْاٰنَ قَالَ: "كَذَبْتَ وَلٰكِنَّكَ تَعَلَّمْتَ لِيُقَالَ: قَارِئٌ! فَقَدْ قِيْلَ ثُمَّ اُمِرَ بِهٖ فَسُحِبَ عَلٰى وَجْهِهٖ حَتّٰى اُلْقِيَ فِي النَّارِ وَرَجُلٌ وَسَّعَ اللّٰهُ عَلَيْهِ وَاَعْطَاهُ مِنْ اَصْنَافِ الْمَالِ فَاُتِيَ بِهٖ فَعَرَّفَهٗ نِعَمَهٗ فَعَرَفَهَا. قَالَ: فَمَا عَمِلْتَ فِيْهَا؟ قَالَ: مَا تَرَكْتُ مِنْ سَبِيْلٍ تُحِبُّ اَنْ يُنْفَقَ فِيْهَا اِلَّا اَنْفَقْتُ فِيْهَا لَكَ. قَالَ كَذَبْتَ وَلٰكِنَّكَ فَعَلْتَ لِيُقَالَ: جَوَادٌ فَقَدْ قِيْلَ، ثُمَّ اُمِرَ بِهٖ فَسُحِبَ عَلٰى وَجْهِهٖ حَتّٰى اُلْقِيَ فِي النَّارِ"

(رَوَاهُ مُسْلِمٌ)

"جَرِيٌّ" بِفَتْحِ الْجِيْمِ وَكَسْرِ الرَّآءِ وَبِالْمَدِّ: اَيْ شُجَاعٌ حَاذِقٌ!

دُنیا کښے ورکړے شوے وُو، چه دهغے شناخت به هم دے اوکړی. تپوس به ترینه اوکړے شی چه وایه، د دے نعمتونو دحق اداء کولو دپاره تاځه عمل کړے دے؟ هغه به اووائی، ما جهاد کړے وُو. جهاد کښے شهید شولم، د دے حق مے اداء کړو، الله پاک به اوفرمائی، نه، ته دروغ وائے. تا خوجنګ دے دپاره کړے وُو، چه د دُنیا (خلق) تاته بهادر اووائی. نو دُنیا کښے (خلقو) تاته بهادر وئیلے دے). بیا به حکم اوکړے شی چه دے دوزخ کښے پرمخے واچوئ. بیا به یوهغه سړے راوستلے شی چاچه قرآن کریم او د دین علم حاصل کړے وُو، او بنودلے ئے وُو. د هغهٔ په وراندے به هم دالله پاک انعامات پیش کړے شی چه دهغے تصدیق به هم دے اوکړی. تپوس به ترینه اوکړے شی، چه د دے نعمتونو په بدله کښے وایه تا څه کړی دی؟ هغه به اووائی، چه کوم علم ما حاصل کړو نورو ترے اوبنودلو ستا د رضا اوخوشحالولو په خاطرے قرآن اووئیلو؛ الله تعالیٰ به اوفرمائی، ته دروغجن ئے، تا خوعلم دعالم وئیلو او قرآن د قاریٔ قرآن په خاطر وئیلے وُو نو تاته عالم اوقاری وئیلے شوے دے اوقاری سره مشهور هم شوے. د دهٔ متعلق به هم داحکم وی، چه پرمخے ئے واچوئ دوزخ ته ئے حواله کړئ. بیا به داسے سړے راوستلے شی، چه هغهٔ ته به الله پاک ډیرمال اودولت ورکړے وُو، هغهٔ نه به هم ټول مال اموال او د دُنیا نعمتونه اوبنودلے شی او تپوس به ترینه اوشی چه وایه تا سودامال دولت کوم ځائے خرچ کړو؟ هغه به اووائی، چه ما ستا خوښولو کښے خرچ کړو داسے هیڅ یوه لاره ماته نه ده پریښودے چه هغے کښے ما ستا د رضا دپاره خپل مال نهٔ وی خرچ کړے. الله تعالیٰ به ورته اووائی، ته دروغجن ئے، ځُما د رضا دپاره تاخرچ نهٔ دے کړے، داټول هڅهٔ تاسو خپل ځان ته دسخی وئیلو دپاره کړی دی نو تاسو ته سخی اووئیلے شو بیا به هغهٔ دپاره هم داحکم وی، اوهغه به هم پرمخے راښکلے شی. دوزخ ته به واچولے شی. (مُسلم)

"جَرِيٌّ": په جیم باندے زور، رآء باندے مد او زیر؛ دیرلوے بهادر.

۷۲۶ - وَعَنِ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ | **۷۲۶** - حضرت عبدالله بن عمر فاروق

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

اللّٰهُ عَنْهُمَا اَنَّ نَاسًا قَالُوْا لَهٗ: اِنَّا نَدْخُلُ عَلٰى سَلَاطِيْنِنَا فَنَقُوْلُ لَهُمْ بِخِلَافِ مَا نَتَكَلَّمُ اِذَا خَرَجْنَا مِنْ عِنْدِهِمْ ؟ قَالَ ابْنُ عُمَرَ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُمَا: كُنَّا نَعُدُّ هٰذَا نِفَاقًا عَلٰى عَهْدِ رَسُوْلِ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ؛ رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ ؛

رضی الله عنه نه روایت دے، چه خلقو ده ته اووئیل، مونږ د بادشاهانو دربارونو ته ورځو نو هغوئ ته داسے داسے خبرے کوو، چه دهغوئ دربار نه بهرشو دهغے خلاف خبرے کوو (هلته یوڅه وایوچه را بهرشو دهغے خلاف خبرے کوُو) نو ابن عمر رضی الله عنهما اووئیل، چه مونږ به د رسول الله صلی الله علیه وسلم په زمانه کښے دا نفاق شمارلو - (بُخاریؒ)

۷۲۷- وَعَنْ جُنْدُبِ بْنِ عَبْدِ اللّٰهِ بْنِ سُفْيَانَ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ "مَنْ سَمَّعَ سَمَّعَ اللّٰهُ بِهٖ، وَمَنْ يُرَآئِيْ يُرَآئِي اللّٰهُ بِهٖ" مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ" وَ رَوَاهُ مُسْلِمٌ اَيْضًا مِنْ رِوَايَةِ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُمَا ؛

۷۲۷- حضرت جندب بن عبدالله بن سفیان رضی الله عنه نه روایت دے، چه نبی کریم صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، چه کوم سړے څه کار د شهرت دپاره کوی، الله به هم هغه د قیامت په ورځ رسوائی سره مشهور کړی - اوڅوک چه د ریاکارئ او ښودنے دپاره عمل کوی الله تعالیٰ به هم هغهٔ ته د ریاکارانو په شان بدله ورکړی. (بُخاریؒ ومُسلمؒ) او مُسلم د حضرت ابن عباس رضی الله عنهما نه هم دا روایت کړے دے!

"سَمَّعَ" بِتَشْدِيْدِ الْمِيْمِ - وَ مَعْنَاهُ اَظْهَرَ عَمَلَهٗ لِلنَّاسِ رِيَاءً "سَمَّعَ اللّٰهُ بِهٖ": اَيْ فَضَحَهٗ يَوْمَ الْقِيَامَةِ - وَ مَعْنٰى "مَنْ رَآئٰى رَآءَى اللّٰهُ بِهٖ": اَيْ مَنْ اَظْهَرَ لِلنَّاسِ الْعَمَلَ الصَّالِحَ لِيُعَظَّمَ عِنْدَهُمْ "رَآءَى اللّٰهُ بِهٖ" اَيْ اَظْهَرَ سَرِيْرَتَهٗ عَلٰى رُءُوْسِ الْخَلَآئِقِ ؛

"سَمَّعَ" په میم شد! مطلب دادے، چه خلقو ته د ښودنے دپاره څه کار کوی - "سَمَّعَ اللّٰهُ بِهٖ" مطلب دادے، چه د قیامت په ورځ به الله تعالیٰ هغه رسوا کړی - "مَنْ رَآءَى": څوک چه عملِ صالح خلقو ته ښودلو دپاره اوکړی چه دهغوئ په نظر کښے عزت بیا مومی - "رَآءَى اللّٰهُ بِهٖ": الله تعالیٰ به هم دهغهٔ عیبونه په خلقو باندے ظاهر کړی -

۷۲۸- وَعَنْ اَبِيْ هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "مَنْ تَعَلَّمَ عِلْمًا مِمَّا يُبْتَغٰى [1] بِهٖ وَجْهُ اللّٰهِ عَزَّ وَجَلَّ لَا يَتَعَلَّمُهٗ اِلَّا لِيُصِيْبَ بِهٖ عَرَضًا [2] مِنَ الدُّنْيَا لَمْ يَجِدْ

۷۲۸- حضرت ابوهریره رضی الله عنه نه روایت دے، چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، کوم سړے چه دالله پاک د رضا حاصلولو دپاره علم د دُنیاوی عیش او آرام دپاره حاصل کړی - نو هغهٔ ته به د قیامت په ورځ د جنت بوئ هم اونهٔ لګی. (ابوداؤد صحیح اسناد و سره دا روایت کړے

[1] "مما يبتغى به وجه الله": اى يقصد به وجه الله تعالىٰ [2] "العرض" بفتح العين المهملة والراء وبالضاد المعجمة: متاع الدنيا وحطامها

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

عَرْفَ الْجَنَّةِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ" يَعْنِي رِيْحَهَا رَوَاهُ اَبُوْدَاوُدَ بِاِسْنَادٍ صَحِيْحٍ. وَالْاَحَادِيْثُ فِي الْبَابِ كَثِيْرَةٌ مَشْهُوْرَةٌ!

دے)۔
د دے نه علاوه د دے باب متعلق نور دیر مشهور احادیث موجود دی!

باب ۱۴۶
مَا يَتَوَهَّمُ اَنَّهٗ رِيَآءٌ وَلَيْسَ بِرِيَآءٍ!!!

د ریاء په شان ملاؤ شوے خبرے!

ف:- دے باب کښے صرف یو حدیث دے۔ مطلب دا دے، چه دانسان نیت صفاوی هغهٔ دا کار د ریاکارئ په طور نهٔ وی کړے۔ د دے باوجود په دُنیا کښے هغهٔ ته شهرت یا د هغهٔ صلّه ملاؤ شی نو دا گویا چه د ریاکارئ سرٔه شابه په نظر راځی لیکن په حقیقت کښے ریاء نهٔ ده۔ دلا ندینی حدیث نه هم دا خبره معلومیږی۔

۷۲۹- عَنْ اَبِيْ ذَرٍّ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ: قِيْلَ لِرَسُوْلِ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ اَرَاَيْتَ لِلرَّجُلِ الَّذِيْ يَعْمَلُ الْعَمَلَ مِنَ الْخَيْرِ وَيَحْمَدُهُ النَّاسُ عَلَيْهِ؟ قَالَ: تِلْكَ عَاجِلُ بُشْرَى الْمُؤْمِنِ" (رَوَاهُ مُسْلِمٌ)

۷۲۹- حضرت ابوذر غفاری رضی الله عنه نه روایت دے، چه رسول الله صلی الله علیه وسلم نه تپوس اوشو چه د هغه سړی متعلق ستاسو رائے مبارک څهٔ ده، چه هغهٔ څه نیک کار اوکړو اوخلقو د هغهٔ تعریف شروع کړو؟ نبی کریم صلی الله علیه اوفرمائیل، داخو مؤمن د پاره فوری انعام اوریږے دے۔ (مُسلمٌ) دے سره د هغهٔ د آخرت اجر نهٔ کمیږی۔ ځکه چه نیت بهرحال دا نهٔ وُو چه خلق د دهٔ صفت بیان کړی او تعریف اوکړی، علماؤ دا بیان هم کړے دے چه که څوک صاحب اختیار اودولت لرے ته څه نیک کار اوکړی، او نیت ئے دا وی چه د هغهٔ ما تحت او زیرا ثر خلق هم دے قسم کار ونو ته راغب شی نو داهم ریاکاری نهٔ ده۔ والله اعلم ن)

باب ۱۴۷
بَابُ تَحْرِيْمِ النَّظَرِ اِلَى الْمَرْاَةِ الْاَجْنَبِيَّةِ وَالْاَمْرِدِ الْحَسَنِ لِغَيْرِ حَاجَةٍ شَرْعِيَّةٍ!

بلاضرورته پرد و بنځو اوخوبصورته هلکانو ته دکتلو نه ممانعت!

ف:- دے باب کښے څلور قرآنی آیتونه او شپږ احادیث دی۔

(قرآنی آیتونه)

۱۱۹- قَالَ اللّٰهُ تَعَالٰى[1]: "قُلْ لِّلْمُؤْمِنِيْنَ يَغُضُّوْا مِنْ اَبْصَارِهِمْ"

۱۱۹- مؤمنانو ته اووایه چه هغوئ خپل نظرونه بنکته کړی۔ (نور/ پاره ۱۸)

۱۲۰- وَقَالَ تَعَالٰى[2]: "اِنَّ السَّمْعَ وَالْبَصَرَ وَالْفُؤَادَ كُلُّ اُولٰٓئِكَ كَانَ

۱۲۰- غوږونه، سترګے، زړهٔ دے ټولو متعلق به دهر سړی نه تپوس اوشی۔

[1] سورة النور آیة ۳۰ [2] سورة الاسراء آیة ۳۶

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

عَنْهُ مَسْئُولًا ".

۱۲۱- وَقَالَ تَعَالَىٰ [1]: "يَعْلَمُ خَائِنَةَ الْأَعْيُنِ [2] وَمَا تُخْفِي الصُّدُورُ".

۱۲۲- وَقَالَ تَعَالَىٰ [3]: "إِنَّ رَبَّكَ لَبِالْمِرْصَادِ"

(اسراء/پاره ۱۵)

۱۲۱- هغه دستر زړو غلا او د زړه ونو رازهم پیژنی.

(مؤمن/پاره ۲۴)

۱۲۲- بیشکه ستاسو رب ستاسو انتظارکاه کښے دے. (فجر/پاره ۳۰)

(نبوی احادیث)

۷۳۰- وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: "كُتِبَ عَلَى ابْنِ آدَمَ نَصِيبُهُ مِنَ الزِّنَا مُدْرِكٌ ذٰلِكَ لَا مَحَالَةَ: الْعَيْنَانِ زِنَاهُمَا النَّظَرُ وَالْأُذُنَانِ زِنَاهُمَا الِاسْتِمَاعُ وَاللِّسَانُ زِنَاهُ الْكَلَامُ وَالْيَدُ زِنَاهَا الْبَطْشُ وَالرِّجْلُ زِنَاهَا الْخُطَا وَالْقَلْبُ يَهْوَى وَيَتَمَنَّى وَيُصَدِّقُ ذٰلِكَ الْفَرْجُ أَوْ يُكَذِّبُهُ".

(مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ)

هٰذَا لَفْظُ مُسْلِمٍ وَرِوَايَةُ الْبُخَارِيِّ مُخْتَصَرَةٌ.

۷۳۰- حضرت ابوهریره رضی الله عنه نه روایت دے، چه نبی کریم صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، د بنی آدم په حصه کښے چه څومره زنا لیکلے شوے ده لامحاله (ضرور) به هغے کښے مبتلا کیږی. د سترګو زنا (نامحرم ته) کتل دی. د غوږونو زنا (د زنا متعلق خبرے آوریدل دی. د لاسونو زنا نیول دی، د خپو زنا تلل دی او د زړه زنا خو (د زنا) تمنّی او د هغے غوښتل دی. باقی شرمګاه (خاص اندام) نو هغه د زنا یا تصدیق کوی یا تکذیب.

(بُخاریؒ و مُسلمؒ)

دا الفاظ د مُسلم د روایت دی. او د بُخاری روایت د دے نه مختصر دے.

۷۳۱- وَعَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: "إِيَّاكُمْ وَالْجُلُوسَ فِي الطُّرُقَاتِ!" قَالُوا: يَا رَسُولَ اللهِ مَا لَنَا مِنْ مَجَالِسِنَا بُدٌّ؛ نَتَحَدَّثُ فِيهَا. فَقَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "فَإِذَا أَبَيْتُمْ إِلَّا الْمَجْلِسَ فَأَعْطُوا الطَّرِيقَ حَقَّهُ" قَالُوا: وَمَا حَقُّ الطَّرِيقِ يَا رَسُولَ اللهِ؟ قَالَ: "غَضُّ الْبَصَرِ، وَكَفُّ الْأَذَى، وَرَدُّ السَّلَامِ، وَالْأَمْرُ بِالْمَعْرُوفِ وَالنَّهْيُ عَنِ الْمُنْكَرِ!"

۷۳۱- حضرت ابوسعید خدری رضی الله عنه نه روایت دے. چه نبی کریم صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، چه په لاره کښے د کینا ستلو نه اجتناب اوکړئ. صحابه ؓ عرض اوکړو یارسول الله! د دے نه بغیر خو مونږ دپاره چاره نشته هلته کینا ستلو سره مونږ خبرے کوُو. نبی کریم صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، هلته ناسته که ستاسو دپاره ضروری وی نو بیا دلارے حق اداء کوئ. صحابه ؓ عرض اوکړو یا رسول الله! دلارے حق څه شے دے؟ نبی کریم صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، نظرونه ښکته ساتئ. تکلیف ورکونکے څیز د هغه لرې

[1] سورة غافر آیة ۱۹ [2] "یعلم خائنة الاعین" ای اختلاس النظر الی من یحرم نظره من غیر ارادة ان یفطن به احد [3] سورة الفجر آیة ۱۴ :

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

(مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ) کوئ سلام اچوئنکو ته جواب ورکوئ - ښے خبرے خلقو ته بیانوئ او د بد و خبرو نه منع کوئ . (بُخَارِيٌّ وَمُسْلِمٌ)

۷۳۲ - وَعَنْ اَبِيْ طَلْحَةَ زَيْدِ بْنِ سَهْلٍ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ: كُنَّا قُعُوْدًا بِالْاَفْنِيَةِ [1] نَتَحَدَّثُ فِيْهَا فَجَآءَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَامَ عَلَيْنَا فَقَالَ: "مَالَكُمْ وَلِمَجَالِسِ الصُّعُدَاتِ" فَقُلْنَا إِنَّمَا قَعَدْنَا لِغَيْرِ مَا بَاْسٍ قَعَدْنَا نَتَذَاكَرُ وَنَتَحَدَّثُ قَالَ "اَمَّا لَا فَادُّوْا حَقَّهَا غَضُّ الْبَصَرِ وَرَدُّ السَّلَامِ وَحُسْنُ الْكَلَامِ" (رَوَاهُ مُسْلِمٌ)

"اَلصُّعُدَاتِ" بِضَمِّ الصَّادِ وَالْعَيْنِ اَيِ الطُّرُقَاتِ ؛

۷۳۲ - حضرت ابوطلحه زید بن سهل رضی الله عنه وائی چه مونږ دکور مخکښے (چبوترو وغیره باندے) ناست وُو خبرے موکولے چه رسول الله صلی الله علیه وسلم تشریف راوړلو او ځمونږ خواکښے اودریدو وے فرمائیل، دا تاسو باندے څه شوی دی، چه سړعام لارو باندے ناست یئ. مونږ عرض اوکړو یا رسول الله! څه غلط او نقصان رسوونکی کار د پاره مونږ دلته نه یو ناست. صرف خپل مینځ کښے خبرے اومشورے کولو د پاره ناست یو. نبی کریم صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، دلته ناسته چه نشئ پریښودلے، نو بیا د لارے حقوق اداء کړئ. ستر کے بنکته ساتئ - د سلام جواب ورکوئ او ښے خبرے کوئ - (مُسلمٌ) - "صُعُدَاتِ" :- د صاد او عین پیش سره - د دے معنیٰ لارے دی -

۷۳۳ - وَعَنْ جَرِيْرٍ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ: سَاَلْتُ رَسُوْلَ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنْ نَظَرِ الْفُجَاءَةِ [2] فَقَالَ: "اصْرِفْ بَصَرَكَ" (رَوَاهُ مُسْلِمٌ)

۷۳۳ - حضرت جریر رضی الله عنه وائی. چه ما د نبی کریم صلی الله علیه وسلم نه تپوس اوکړو چه د ناڅاپي نظر پریوتلو متعلق تاسو څه فرمایئ؟ نو هغوئ ارشاد اوفرمائیلو، هغه ځائے نه فوراً خپل نظر اوچتولو سره د نظر د زنا نه بچ کیدلے شئ او دا ناڅاپه نظر زنا نشئ شمارلے - (مُسلمٌ)

۷۳۴ - وَعَنْ اُمِّ سَلَمَةَ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهَا قَالَتْ: كُنْتُ عِنْدَ رَسُوْلِ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَعِنْدَهُ مَيْمُوْنَةُ فَاَقْبَلَ ابْنُ اُمِّ مَكْتُوْمٍ وَذٰلِكَ بَعْدَ اَنْ اُمِرْنَا بِالْحِجَابِ فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ "احْتَجِبَا مِنْهُ" فَقُلْنَا: يَا رَسُوْلَ اللّٰهِ اَلَيْسَ هُوَ اَعْمٰى: لَا يُبْصِرُنَا وَلَا يَعْرِفُنَا؟ فَقَالَ

۷۳۴ - اُمّ المؤمنین حضرت اُمّ سلمه رضی الله عنها فرمائی، چه زهٔ او میمونه رضی الله عنها د حضورؐ په خدمت کښے ناستے وُو چه په دے کښے ابن اُمّ مکتوم رضی الله عنه راغلا او دا واقعه د پردے د احکامو نازلیدلو نه وروسته ده - نو رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، ددهٔ نه پرده کښے شئ. مونږ اووئیل، یارسول الله! هغه خو نابینا دے، مونږ نهٔ وینی، نهٔ مونږ پیژندلے شی - نو نبی کریم صلی الله علیه

[1] "الافنية": جمع فناء: "بكسر الفاء": المتسع امام البيت ؛ [2] "الفجاة" بفتح فسكون:

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "اَفَعَمْيَاوَانِ اَنْتُمَا اَلَسْتُمَا تُبْصِرَانِهِ" رَوَاهُ اَبُوْدَاوُدَ وَالتِّرْمِذِيُّ وَقَالَ: حَدِيْثٌ حَسَنٌ صَحِيْحٌ ؛

وسلم اوفرمائیل، ولے تاسو دواړه هم نابینا یئ؟ او ولے تاسو هغه نه وینئ؟ (ابوداؤد او ترمذی روایت کړے دے، او وئیلی ئے دی، چه دا حدیث حسن صحیح دے).

۷۳۵- وَعَنْ اَبِيْ سَعِيْدٍ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ اَنَّ رَسُوْلَ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: "لَا يَنْظُرُ الرَّجُلُ اِلَى عَوْرَةِ الرَّجُلِ وَلَا الْمَرْاَةُ اِلَى عَوْرَةِ الْمَرْاَةِ وَلَا يُفْضِي[1] الرَّجُلُ اِلَى الرَّجُلِ فِيْ ثَوْبٍ وَّاحِدٍ وَلَا تُفْضِي الْمَرْاَةُ اِلَى الْمَرْاَةِ فِي الثَّوْبِ الْوَاحِدِ". (رَوَاهُ مُسْلِمٌ)

۷۳۵- حضرت ابو سعید رضی الله عنه نه روایت دے. چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، چه نه دے سړے د یوے بنځے پټ ځائے وینی او نه دے بنځه د کومے بلے بنځے دامقام وینی. او نه دے دوه بربنده سړي په یوه کپړه کښے (څادر، کمبل وغیره) کښے جمع کیږی او نه دے دوه بربنده بنځے داسے کوی).

(صاحبِ بصیرت علماؤ همیشه دے باره کښے د ډیر احتیاط تاکید کړے دے. حضرت حسن بصری رحمة الله علیه به تاکید فرمائیلو، عجمی بنځے چه سر تور سر او بنکارۂ سینه کړی. د دوئ نه نظر ونه اوچت کړئ. امام زهریؒ به فرمائیل؛ چه د نابالغ اوکم عمره ماشومانو جینکو اندامونو ته کتل هم جائز نه دی. حضرت عطاءؒ فرمائی چه په مکه کښے خرخیدونکی وینزو باندے په غیره اختیلو د اړ دے نه نظر اچول صحیح نه دی).

باب ۱۴۸

بَابُ تَحْرِيْمِ الْخَلْوَةِ بِالْاَجْنَبِيَّةِ !! پردئ بنځے سره د خلوت (خاتله والی ممانعت !

ف:- دے باب کښے یو قرآنی آیت او درے احادیث دی - د اجنبی (پردئ) نامحرمے بنځے او سړي خلوت کښے یوځائے کیدل شرعاً حرام دی. اګرچه هغه مقصد کوم د پاره چه جمع کیږی هغه حرام اوناجائز نه وی. ځکه چه د نبی کریم صلی الله علیه وسلم ارشاد دے - د اسے خلوت کښے دریم شریک شیطان وی - او د اخبره هروخت په ذهن کښے ساتل پکار دی، چه شیطان د انسان خصوصاً د مسلمان بنکارۂ دشمن دے. دشمن هم داسے چه دهغهٔ نه هیڅ د نیکئ او خیر اُمید نشی کیدے - ن) (قرآنی آیت)

۱۲۳- قَالَ اللهُ تَعَالَى[2]: "وَاِذَا سَاَلْتُمُوْهُنَّ مَتَاعًا فَاسْاَلُوْهُنَّ مِنْ وَّرَآءِ حِجَابٍ" (احزاب/ پاره ۲۲)

۱۲۳- که چرته تاسو څخه څیز غواړئ نو د پردے نه وروسته ئے غواړئ -

[1] ولایفضی الرجل الی الرجل" بضم اوله: ای لایصل الیه. "فی ثوب واحد": ای لایضطجعا متجردین تحت ثوب واحد. [2] سورة الاحزاب آیة ۵۳ ؛

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

(نبوی احادیث)

۷۳۶- وَعَنْ عُقْبَةَ بْنِ عَامِرٍ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُوْلَ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: "إِيَّاكُمْ وَ الدُّخُوْلَ عَلَى النِّسَاءِ!" فَقَالَ رَجُلٌ مِّنَ الْأَنْصَارِ: أَفَرَأَيْتَ الْحَمْوَ قَالَ: "الْحَمْوُ الْمَوْتُ!" مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ.

"اَلْحَمْوُ": قَرِيْبُ الزَّوْجِ كَاَخِيْهِ وَابْنِ اَخِيْهِ وَابْنِ عَمِّهٖ.

۷۳۶- حضرت عقبه بن عامر رضی الله عنه نه روایت دے. چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، چه د اجنبی اونا محرمو سره خلوت نه کوئ، دے سره یو انصاری تپوس اوکړو، چه د لیور متعلق ستا سوځه ارشاد دے؟ وے فرمائیل؛ چه لیور خو مرک دے. (بخاری و مسلم)

"اَلْحَمْوُ": د خاوند نزدے رشته دار لکه ورور، وراره او د ترهٔ حوئے!

۷۳۷- وَعَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللهُ عَنْهُمَا أَنَّ رَسُوْلَ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: "لَا يَخْلُوَنَّ اَحَدُكُمْ بِامْرَأَةٍ إِلَّا مَعَ ذِيْ مَحْرَمٍ" (مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ)

۷۳۷- حضرت عبدالله بن عباس رضی الله عنهما نه روایت دے، چه نبی کریم صلے الله علیه وسلم اوفرمائیل، چه ستا سو نه دے هیڅوک دیوے بنځے سره د هغے د محرم د موجودګئ نه بغیر په تنها ئ کښے نه یوځائے کیږی. (بخاری و مسلم)

۷۳۸- وَعَنْ بُرَيْدَةَ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُوْلُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ حُرْمَةُ نِسَاءِ الْمُجَاهِدِيْنَ عَلَى الْقَاعِدِيْنَ كَحُرْمَةِ اُمَّهَاتِهِمْ مَا مِنْ رَجُلٍ مِّنَ الْقَاعِدِيْنَ يَخْلُفُ رَجُلًا مِّنَ الْمُجَاهِدِيْنَ فِيْ اَهْلِهٖ فَيَخُوْنُهٗ فِيْهِمْ إِلَّا وُقِفَ لَهٗ يَوْمَ الْقِيَامَةِ فَيَأْخُذُ مِنْ حَسَنَاتِهٖ مَا شَآءَ حَتّٰى يَرْضٰى" ثُمَّ الْتَفَتَ إِلَيْنَا رَسُوْلُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ مَا ظَنُّكُمْ؟" (رَوَاهُ مُسْلِمٌ)

۷۳۸- حضرت بُریده رضی الله عنه نه روایت دے. چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، د مجاهدینو د بنځو ابرو اوعزت په کور کښے پاتے کیدونکو د پاره د هغوئ د میاندو د عزت په شان محترم دے. څوک چه د یو مجاهد په غیر موجودګئ کښے دهغهٔ د اهل خانه نگران وی اوهغه د څه خیانت مرتکب شی نو د قیامت په ورځ به مجاهد ته اختیار روی، چه د خائن بندهٔ بنهٔ کارونو نه چه کوم خوښوی د خپلے خوښے واخلی. بیا نبی کریم صلی الله علیه وسلم څمونږ طرف ته متوجه شو، وے فرمائیل، ستا سوځه خیال دے؟ (ولے هغه به د ددهٔ سره څه نیکی پریږدی) (مُسلمؒ)

(حدیث ۷۳۷ نه د محرم په موجودګئ کښے د خلوتُ اجازت معلومیږی. محرم هغه سړے وی، چه هغهٔ سره همیشه نکاح حرامه وی. لکه پلار، حوئے، ورور. لیکن نن چه د مسلمان معاشرے کوم حال دے، او د آزادئ په وجه پلار حوئے، ورور چه کوم قسم ته چشم پوشی اختیار کړے ده، د هغے په سبب د دے محرم موجودګی هم د خلوتی خطرا تو سدِّ باب کښے ناکام په نظر راځی. د دے وجهے نه د ایمان د سلامتیا په خاطر د داسے خلوت نه هم اجتناب.)

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

باب ۱۴۹

بَابُ تَحْرِيمِ تَشَبُّهِ الرِّجَالِ بِالنِّسَاءِ وَالنِّسَاءِ بِالرِّجَالِ فِي لِبَاسٍ وَحَرَكَةٍ وَغَيْرِ ذٰلِكَ!

تللو را تللو، جامو کپړو کښے د سړو او ښځو مشابهت!

ف:- دے باب کښے درے احادیث دی۔ سړو او ښځو له یوبل سره مشابهت اختیارولو ته حرام وئیلے شوی دی۔ خواه هغه لباس کښے وی یا د خبرو په انداز او په ناز او خرام کښے وی۔

(نبوی احادیث)

۷۳۹- عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُمَا قَالَ: لَعَنَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الْمُخَنَّثِيْنَ مِنَ الرِّجَالِ وَالْمُتَرَجِّلَاتِ مِنَ النِّسَاءِ، وَفِيْ رِوَايَةٍ لَعَنَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الْمُتَشَبِّهِيْنَ مِنَ الرِّجَالِ بِالنِّسَاءِ وَالْمُتَشَبِّهَاتِ مِنَ النِّسَاءِ بِالرِّجَالِ"۔

(رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ)

۷۳۹- حضرت عبدالله بن عباس رضی الله عنهما نه روایت دے، چه رسول الله صلی الله علیه وسلم د ښځو سړه مشابهت کونکو سړو او سړو سړه د مشابهت کونکو ښځو باندے لعنت فرمائیلے دے۔ او په یو روایت کښے دادی، چه رسول الله صلی الله علیه وسلم لعنت فرمائیلے دے په هغه سړو باندے چه د ښځو سړه مشابهت اختیار کړی، او په هغه ښځو باندے چه د سړو سړه مشابهت اوکړی۔ (بخاریؒ)

۷۴۰- وَعَنْ أَبِيْ هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ: لَعَنَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الرَّجُلَ يَلْبَسُ لِبْسَةَ الْمَرْأَةِ وَالْمَرْأَةَ تَلْبَسُ لِبْسَةَ الرَّجُلِ، رَوَاهُ أَبُوْدَاوُدَ بِإِسْنَادٍ صَحِيْحٍ!

۷۴۰- حضرت ابوهریره رضی الله عنه نه روایت دے۔ چه رسول الله صلی الله علیه وسلم په هغه سړي لعنت فرمائیلے دے، چه د ښځو په شان جامے اغوندی، او په هغه ښځه چه د سړو په شان جامے اغوندی۔

(ابوداؤد صحیح اسناد سره روایت کړے دے)۔

۷۴۱- وَعَنْهُ قَالَ، قَالَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "صِنْفَانِ مِنْ أَهْلِ النَّارِ لَمْ أَرَهُمَا: قَوْمٌ مَعَهُمْ سِيَاطٌ كَأَذْنَابِ الْبَقَرِ يَضْرِبُوْنَ بِهَا النَّاسَ، وَنِسَاءٌ كَاسِيَاتٌ عَارِيَاتٌ مُمِيْلَاتٌ مَائِلَاتٌ رُؤُسُهُنَّ كَأَسْنِمَةِ الْبُخْتِ الْمَائِلَةِ لَا يَدْخُلْنَ الْجَنَّةَ وَلَا يَجِدْنَ رِيْحَهَا

۷۴۱- دا روایت هم حضرت ابوهریره رضی الله عنه نه دے، چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، چه دوزخ کښے دوه قسمه (خلق) داسے دی، چه ما نه دی لیدلی (یعنی هغه لاتراوسه نه دی لیدلے شوی) یو هغه چه د هغوئ په لاسونو کښے (دغوایانو د لکو پشان) کوړے دی چه په هغے سړه دوئ نور خلق وهی۔ دوهم هغه ښځے چه د کپړو باوجود به بربنډه وی چه خلقو ته به خپل مذموم

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

وَ اِنَّ رِيْحَهَا لَيُوْجَدُ مِنْ مَسِيْرَةِ كَذَا وَ كَذَا " - رَوَاهُ مُسْلِمٌ ؛

مَعْنٰى " كَاسِيَاتٌ " : اَىْ مِنْ نِعْمَةِ اللّٰهِ " عَارِيَاتٌ " مِنْ شُكْرِهَا. وَ قِيْلَ مَعْنَاهُ : تَسْتُرُ بَعْضَ بَدَنِهَا وَ تَكْشِفُ بَعْضَهُ اِظْهَارًا لِجَمَالِهَا وَ نَحْوِهِ - وَ قِيْلَ : تَلْبَسُ ثَوْبًا رَقِيْقًا يَصِفُ لَوْنَ بَدَنِهَا - وَمَعْنٰى " مَائِلَاتٌ " قِيْلَ عَنْ طَاعَةِ اللّٰهِ وَ مَا يَلْزَمُهُنَّ حِفْظُهُ . " مُمِيْلَاتٌ " اَىْ يُعَلِّمْنَ غَيْرَهُنَّ فِعْلَهُنَّ الْمَذْمُوْمَ. وَ قِيْلَ مَائِلَاتٌ يَمْشِيْنَ مُتَبَخْتِرَاتٍ مُمِيْلَاتٌ لِاَكْتَافِهِنَّ - وَ قِيْلَ : مَائِلَاتٌ يَمْتَشِطْنَ الْمِشْطَةَ الْمَيْلَاءَ وَهِيَ مِشْطَةُ الْبَغَايَا -

" وَمُمِيْلَاتٌ " : يُمَشِّطْنَ غَيْرَهُنَّ تِلْكَ الْمِشْطَةَ -

" رُؤُسُهُنَّ كَاَسْنِمَةِ الْبُخْتِ " اَىْ يُكَبِّرْنَهَا وَ يُعَظِّمْنَهَا بِلَفِّ عِمَامَةٍ اَوْ عِصَابَةٍ اَوْ نَحْوِهَا ؛

حرکات ظاهرونکے او ناز نخرے بنکاره کوونکے به وی - دهغوئ سرونه به داوښانو نولچکدار کوهانونو (کوپونو) پشان وی - دوئ به نه جنت ته داخلیږی او نه به دجنت خوش بوئ ددومره دومره فاصلے نه راځی - (مُسلمٌ) امام نوویؒ د کَاسِیَاتٌ معنٰی بیان کړے ده ، چه د الله تعالیٰ د لعنت لباس سره خو به پټے وی - لیکن د ناشکرئ نه به عاری (برینډے) وی - اودا معنٰی هم بیان کړے شوے ده چه دومره باریکے کپړے به ئے اچولے وی چه تول بدن به ئے پرقینږی او د بدن رنګ به ئے بنکاره وی - د مَائِلَاتٌ معنٰی د الله پاک داطاعت اود هغے دحفاظت دلزوم نه به اعراض کونکے وی - د " مُمِيْلَاتٌ " معنٰی نورو خلقو ته به خپلو بے هوده حرکاتو سره غولوونکی اود هغے اظهارکوونکے به وی. اود مَائِلَاتٌ معنٰی داهم بیان شوے ده چه نازآندازکونکے اوچتک تلونکے به وی - او تکبر او ناز رفتارئ سره تلونکے، وینښتۍ به ئے دلکش انداز کښے جوړکړی وی لکه چه بدکاره ښځے (ډول سینګارکوی. دا ټولے معانی د مَائِلَاتٌ بیان کړے شوی دی - اود مُمِيْلَاتٌ دا معنٰی هم بیان شوے ده ، چه دے قِسم حرکاتو او ډول سینګارکښے نور خلق هم شریکوونکی او راغبکوونکی وی -

" رُؤُسُهُنَّ كَاَسْنِمَةِ الْبُخْتِ " : یومطلب خو دا دے ، چه د تللو په وخت به سرونو ته حرکت ورکوونکی روانے وی چه داوښ دکوهان پشان به حرکت کوونکے وی - اویومطلب داهم دے ، چه وینښتۍ به رایوځائے کړی یا به هغے کښے څه څیز کیدی داوښ دکوهان پشان به ئے اوچت اوګرځوی (ددے نمونے موږ په خپل ډورکښے. په فیشن جوړونکو ښځو کښے وینو - (ن)

(اودغوا یا نور دلکو پشان کوپروالا (چه د دوئ وجود په عهدِ نبوی کښے نۀ وۄ) دحکّام واو صاحبانِ اقتدار هغه خادمان او پاسبانان دی ، چه فریادکونکو اوحاجتمندو لره به د دوئ د دروازونه په کوپرو باندے وهی رټي به ئے دیکے به ورکوی شړي به ئے - دا صنف هم هغه دے چه دوزخ ته به ځی او د جنت خوشبوئ به هم بیانۀ مومی - والله اعلم)

باب ۱۵۰

بَابُ النَّهْيِ عَنِ التَّشَبُّهِ بِالشَّيْطَانِ وَ الْكُفَّارِ !!

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

د شیطان او کافرانو مشابهت!

ف:- دے باب کښے درے احادیث دی. د شیطان او کافرانو مشابهت ظاهر دے. هر مسلمان دپاره منع او حرام دے، چه دلاند یني احادیثو نه ثابت دے (لیکن د اول حدیث یوه جمله چه شیطان کینړ لاس سره خوراک کوی" د دے متعلق علامّه تورپشتی" خودا فرمائیلی دی، چه شیطان خپل زیرا ثر خلق په دا سے کار کولو ورتیزوی - او علامه طیبی" وئیلی دی چه دا حدیث په ظاهر محمول دے، چه شیطان څه خوراک کوی، نو خپل کینړ لاس سره ئے خوری -(والله اعلم)

(نبوی احادیث)

۷۴۲ - عَنْ جَابِرٍ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "لَا تَأْكُلُوْا بِالشِّمَالِ فَإِنَّ الشَّيْطَانَ يَأْكُلُ بِالشِّمَالِ" (رَوَاهُ مُسْلِمٌ)

۷۴۲ - حضرت جابر رضی نه روایت دے - چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، چه په کینړ لاس خوراک مه کوئ ځکه چه کینړ لاس سره شیطان خوراک کوی - (مُسلمٌ")

۷۴۳ - وَعَنِ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُمَا أَنَّ رَسُوْلَ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "لَا يَأْكُلَنَّ أَحَدُكُمْ بِشِمَالِهِ وَلَا يَشْرَبَنَّ بِهَا، فَإِنَّ الشَّيْطَانَ يَأْكُلُ بِشِمَالِهِ وَيَشْرَبُ بِهَا" رَوَاهُ مُسْلِمٌ ؛

۷۴۳ - حضرت عبد الله بن عمر فاروق رضی الله عنهما نه روایت دے - چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، چه تاسو کښے دے څوک کینړ لاس سره خوراک نه کوی او نه دے څکل کوی ځکه چه شیطان کینړ لاس سره خوراک کوی او څښناک کوی. (مُسلمٌ")

۷۴۴ - وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُوْلَ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: "إِنَّ الْيَهُوْدَ وَالنَّصَارٰى لَا يَصْبُغُوْنَ فَخَالِفُوْهُمْ" (مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ)

۷۴۴ - حضرت ابوهریره رضی الله عنه نه روایت دے - چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، چه یهود او نصاری به خضاب نه کولو تاسو دهغوئ مخالفت اوکړئ - (بُخاریٌ ومُسلمٌ")

اَلْمُرَادُ: خِضَابُ شَعْرِ اللِّحْيَةِ وَالرَّأْسِ الْأَبْيَضِ بِصُفْرَةٍ أَوْ حُمْرَةٍ وَأَمَّا السَّوَادُ فَمَنْهِيٌّ عَنْهُ كَمَا سَنَذْكُرُهُ فِي الْبَابِ بَعْدَهُ إِنْشَاءَ اللّٰهُ تَعَالٰى ؛

د خضاب نه مراد دلته په سپینه زیره اوسر باندے زیړ یا سور خضاب دے - ځکه چه د تور خضاب نه ممانعت دئے، چه دهغے بیان به انشاء الله په راتلونکی باب کښے اوشی -

باب ۱۵۱

بَابُ نَهْيِ الرَّجُلِ وَالْمَرْأَةِ عَنْ خِضَابِ شَعْرِهِمَا بِسَوَادٍ !!

سړو او ښځو دپاره د تور خضاب ممانعت!

ف:- دا باب صرف یو حدیث باندے مشتمل دے. لیکن سُنن ابی داؤد او

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

نسائی کښے د حضرت ابن عباس رضی الله عنهما نه یو روایت بیان شوے دے چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، چه آخری زمانه کښے به داسے خلق وی چه تورخضاب به لکوی هغوئ به د جنت خوشبوئ قدر هم اونهٔ وینی - ظاهره ده، چه ددے نعمت نه د محرومه کیدلو باعث فعل به حرام وی - ددے وجهے نه علماؤ د تورخضاب دحرمت دلیل دحدیث نه اخستے دے -

(نبوی حدیث)

۷۴۵ - عَنْ جَابِرٍ رَضِیَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ: اُتِیَ بِاَبِیْ قُحَافَةَ وَالِدِ اَبِیْ بَکْرِ الصِّدِّیْقِ رَضِیَ اللّٰهُ عَنْهُمَا یَوْمَ فَتْحِ مَکَّةَ وَرَاْسُهٗ وَلِحْیَتُهٗ کَالثَّغَامَةِ[1] بَیَاضًا فَقَالَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَسَلَّمَ: "غَیِّرُوْا هٰذَا وَاجْتَنِبُوا السَّوَادَ"

(رَوَاهُ مُسْلِمٌ)

۷۴۵ - حضرت جابر رضی الله عنه نه روایت دے، چه د حضرت ابی بکر صدیق رضی الله عنه والد د مکے د فتح په ورځ د حضور صلی الله علیه وسلم په خدمت کښے راوستلے شو د هغهٔ سر او ږیره بالکل سپین وُو (چه نبی کریم صلی الله علیه وسلم اولیدهٔ) وے فرمائیل، داسپین والے څه خیز سره (رنګ سره) تبدیل کړئ، لیکن د تورو والی نه احتراز اوکړئ - (یعنی د تور رنګ خضاب مکوئ) (مُسلم روایت کړے دے)

باب ۱۵۲

بَابُ النَّهْیِ عَنِ الْقَزَعِ وَهُوَ حَلْقُ بَعْضِ الرَّاْسِ دُوْنَ بَعْضٍ وَاِبَاحَةِ حَلْقِ کُلِّهَا لِلرَّجُلِ دُوْنَ الْمَرْاَةِ!

دسر بعضے حصے خرئیلو نه ممانعت!

ف: - دے باب کښے څلور احادیث دی - سړو د پاره خو دے اجازت دے، چه د ټول سر وینښته اوخرئ - لیکن دے اجازت نشته چه څه حصه اوخرئ او په باقی حصه وینښته وپریږدی - لیکن ښځی د پاره صرف یوصورت د وینښتو ساتلو دے، هغوئ د پاره سرخرئیل حرام دی - ددے ممانعت وجه خو دا ده چه دے کښے د کافرانو سره مشابهت راځی چه هغوئ به داسے کول - اودویٴمه وجه بد شکلی ده - او قولی ممانعت سره د حضور عمل هم د دے خلاف وُو هغوئ به همیشه د ټول سر وینښتهٔ ساتل، اود ضرورت په وخت به ئے ټول سر خرئیلو - او حُکم ورکړ د رسول الله صلی الله علیه وسلم اسوهٔ حسنه واجب او قابل عمل دی -

(نبوی احادیث)

۷۴۶ - عَنِ ابْنِ عُمَرَ رَضِیَ اللّٰهُ عَنْهُمَا قَالَ: نَهٰی رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَسَلَّمَ عَنِ الْقَزَعِ؛

(مُتَّفَقٌ عَلَیْهِ)

۷۴۶ - حضرت عبد الله بن عمر فاروق رضی الله عنه نه روایت دے - چه رسول الله صلی الله علیه وسلم د سر بعضے حصے خرئیلو نه منع فرمائیلے ده - (بُخاریٌ ومُسلمٌ)

۷۴۷ - وَعَنْهُ قَالَ: رَاٰی رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَسَلَّمَ صَبِیًّا قَدْ

۷۴۷ - حضرت ابن عمر رضی الله عنهما دا روایت هم کوی چه رسول الله صلی الله

[1] "الثغامة" بفتح امث وبالغین المعجمة والمیم: نبت ابیض الزهر والثمر ÷

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

حُلِقَ بَعْضُ شَعْرِ رَأْسِهِ وَ تُرِكَ بَعْضُهُ فَنَهَاهُمْ عَنْ ذٰلِكَ وَقَالَ: "احْلِقُوْهُ كُلَّهُ اَوِاتْرُكُوْهُ كُلَّهُ" رَوَاهُ اَبُوْدَاوُدَ بِاِسْنَادٍ صَحِيْحٍ عَلٰى شَرْطِ الْبُخَارِيِّ وَ مُسْلِمٍ ؛

علیه وسلم یو ماشوم اولید وچه د هغهٔ د سرځه ویښته خرڅیلے شوی وُو او څهٔ پریښودے شوی وُو - نو نبی کریم صلی الله علیه وسلم د داسے کولو نه منع اوفرمائیله. او وے فرمائیل، پوره سر اوخریږ یا پوره ویښتهٔ پریږدئ - (د بخاری او مسلم په شرط باندے ابوداؤد صحیح اسناد سره روایت کړیدے)

۷۴۸ - وَعَنْ عَبْدِ اللّٰهِ بْنِ جَعْفَرٍ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُمَا اَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ اَمْهَلَ اٰلَ جَعْفَرٍ ثَلٰثًا ثُمَّ اَتَاهُمْ فَقَالَ: "لَا تَبْكُوْا عَلٰى اَخِيْ بَعْدَ الْيَوْمِ" ثُمَّ قَالَ: "ادْعُوْا لِيْ بَنِيْ اَخِيْ" فَجِيْءَ بِنَا كَاَنَّنَا اَفْرُخٌ[1] فَقَالَ: "ادْعُوْا لِيَ الْحَلَّاقَ" فَاَمَرَهٗ فَحَلَقَ رُؤُسَنَا رَوَاهُ اَبُوْدَاوُدَ بِاِسْنَادٍ صَحِيْحٍ عَلٰى شَرْطِ الْبُخَارِيِّ وَ مُسْلِمٍ ؛

۷۴۸- حضرت عبد الله بن جعفر رضی الله عنهما بیان کوی، چه رسول الله صلی الله علیه وسلم د حضرت جعفرؓ انتقال باندے دهغه اولاد درے ورځو پورے د غم اظهار نه منع نه کړو. بیا هغوئ دوئ ته تشریف راوړو او وے فرمائیل، نن نه وروسته به ځما ورور باندے هیڅوک ژړا نه کوی" بیا ئے اوفرمائیل، ځما د ورور ځامن ماته راولئ نو مونږ د هغوئ خدمت کښے حاضر شو. د غم زدګئ په وجه مونږ د ماشومانو چوړکوړو په شان شوی وُو - دغه وخت نبی کریم صلی الله علیه وسلم نائی راوغوښتلو او هغهٔ ترے اوډئیل، چه ځمونږ سرونه اوخریږ - نو هغهٔ ځمونږ سرونه اوخرڅیل - (ابوداؤد صحیح اسناد سره د بخاری او مسلم شرط سره دا روایت کړے دے).

۷۴۹ - وَعَنْ عَلِيٍّ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ نَهٰى رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ اَنْ تَحْلِقَ الْمَرْاَةُ رَاْسَهَا" (رَوَاهُ النَّسَائِيُّ)

۷۴۹- امیرالمؤمنین حضرت علی کرم الله وجههٔ فرمائی، چه رسول الله صلی الله علیه وسلم د ښځو د سرخرڅیلو نه منع کړے ده. (نسائی روایت کړے دے)

باب ۱۵۳

بَابُ تَحْرِيْمِ وَصْلِ الشَّعْرِ وَالْوَشْمِ وَالْوَشْرِ وَهُوَ تَحْدِيْدُ الْاَسْنَانِ!!

د ویښتو د پیوند کاری ممانعت!

ف :- دا باب په یوقرآنی آیت او پنځه احادیثو باندے مشتمل دے. مصنفؒ د باب په عنوان کښے د ویښتو د پیوند لګولو سره په بدن کښے خالونه وغیره لګول او غابنونه (توکلو سره) نری کول او تیرهٔ کول هم حرام کرځولی دی - امام نوویؒ وئیلی دی چه په ویښتو کښے جوړ لګول د حدیث په رو صراحةً حرام معلومیږی. دا قول مختار دے. مالکؒ، طبری او اکثره عالمانو وئیلی دی چه د ویښتو نه علاوه د بل کوم څیز جوړ لګول هم ممنوع دی - او لیثؒ وائی، چه ممانعت د ویښتو پورے خاص دے. په ویښتو کښے پیوګی وغیره ترڅ (لکه چه په کونځو وُودلو کښے

[1] "کاننا افرخ" بضم الراء جمع فرخ وهو ولد الطائر وذلك لما اعتراهم من الحزن على فقده ؛

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

استعمالیږی) چه د هغے مشابهت د ویښتو سره نهٔ وی جائز دی. د بدن خالو نو لګولو متعلق امام نوویؒ فرمائیلی دی، چه خال لګول او د خال خواهش کول دواړه حرام دی. کچرته علاج سره ازاله ممکنه وی نو علاج واجب دے. اوکهٔ ممکن نهٔ وی نو د دے عمل د ګناه نه توبه ویستل پکار دی.

(قرآنی آیت)

۱۲۴- قَالَ اللّٰهُ تَعَالٰی لہ: "اِنْ یَّدْعُوْنَ مِنْ دُوْنِهٖ اِلَّا اِنَاثًا وَ اِنْ یَّدْعُوْنَ اِلَّا شَیْطَانًا مَّرِیْدًا ۵۲ لَعَنَهُ اللّٰهُ وَقَالَ: لَاَتَّخِذَنَّ مِنْ عِبَادِكَ نَصِیْبًا مَّفْرُوْضًا وَّلَاُضِلَّنَّهُمْ وَلَاُمَنِّیَنَّهُمْ وَلَاٰمُرَنَّهُمْ فَلَیُبَتِّكُنَّ ۵۳ اٰذَانَ الْاَنْعَامِ وَلَاٰمُرَنَّهُمْ فَلَیُغَیِّرُنَّ خَلْقَ اللّٰهِ". الآیة ؛

۱۲۴- د وئی دالله نه سوا بس بنځو ته آواز کوی او سرکش شیطان را بلی، چه په هغهٔ باندے دالله پاک لعنت دے. اوچاچه وئیلی وُوچه زهٔ به ستا د بندګانو نه خپله مقرره حصه ضرور اخلم اوهغوئ به ګمراه کوم او په آرزوګانو کښے به ئے مبتلا کوم اوهغوئ ته به د څاروُو د غوږونو خیرے کولو حکم کوم اود الله پاک د جوړ کړے شوو شکلونو د وړانولو هدایت به ورته کوم. څوک چه الله پاک پریږدی شیطان خپل دوست اوګرځوی هغه به ښکاره نقصان اوچتوی (لیکن) د هغهٔ وعدے عجیبه دهوکے دی. (نساء/پاره ۵)

(نبوی احادیث)

۷۵۰- وَعَنْ اَسْمَآءَ رَضِیَ اللّٰهُ عَنْهَا اَنَّ امْرَاَةً سَاَلَتِ النَّبِیَّ صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَتْ: یَا رَسُوْلَ اللّٰهِ اِنَّ ابْنَتِیْ اَصَابَتْهَا الْحَصْبَةُ فَتَمَرَّقَ شَعْرُهَا وَاِنِّیْ زَوَّجْتُهَا اَفَاَصِلُ فِیْهِ؟ فَقَالَ: "لَعَنَ اللّٰهُ الْوَاصِلَةَ وَالْمَوْصُوْلَةَ"

(مُتَّفَقٌ عَلَیْهِ)

وَفِیْ رِوَایَةٍ "الْوَاصِلَةَ، وَالْمُسْتَوْصِلَةَ".

قَوْلُهَا: "فَتَمَرَّقَ" هُوَ بِالرَّآءِ وَمَعْنَاهُ: انْتَثَرَ وَسَقَطَ.

وَالْوَاصِلَةُ: الَّتِیْ تَصِلُ شَعْرَهَا اَوْ شَعْرَ غَیْرِهَا بِشَعْرٍ اٰخَرَ".

"وَالْمَوْصُوْلَةُ": الَّتِیْ یُوْصَلُ شَعْرُهَا.

وَالْمُسْتَوْصِلَةُ": الَّتِیْ تَسْاَلُ مَنْ

۷۵۰- محترمه اسماء بنت ابی بکر رضی الله عنها نه روایت دے. چه یوے ښځے د نبی کریم صلی الله علیه وسلم نه پوښتنه اوکړه چه یارسول الله! خُما ښځی باندے ننکئ (چیچک) راختلے وے، د هغے په وجه د هغه د سر نه ویښتهٔ غورځیدلی دی اوس زهٔ هغهٔ له واده کوم. نو آیا زهٔ د هغه په سر کښے پیوند کاری کولے شم (مصنوعی ویښتهٔ لګولے شم) نبی کریم صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، ویښتو کښے جوړ لګونکے اوځوک چه د لګولو حکم کوی دواړو باندے الله تعالیٰ لعنت وئیلے دے. (بُخاریؒ ومُسلمؒ)

په یو روایت کښے واصله اومستوصله (ملاوه ونکے اود ملاوه ولو خواهش کونکے) لفظ راغلے دے.

د "تَمَرَّقَ": معنیٰ د خوریدلو اوغورزیدلو ده. "وَاصِلَه": هغه ښځے ته وائی، چه د خپلو یا د بلے ښځے ویښتو سره نور ویښتهٔ

لہ سورة النسآء آیة ۱۱۷ ۵۲ "شیطانًا مریدًا": ای ماردًا خارجًا عن طاعة الله تعالیٰ؛

۵۳ "فلیبتکن اٰذان الانعام": ای یشقونها ویجعلون رکوب تلك الانعام حرامًا؛

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

يَفْعَلُ لَهَا ذٰلِكَ ؛

ملاؤ کړي -

"مَوْصُوْلَه" : هغه ښځه چه د هغې ویښته ملاؤ کړې شي - "مُسْتَوْصِلَه" : هغه ښځه چه داسې کارکونکې ښځې نه د ملاؤ ولو خواهش اوکړي -

۷۵۱ - وَعَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهَا نَحْوَهُ ؛ مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ ؛

۷۵۱ - اُمّ المؤمنین حضرت عائشه صدیقه رضی الله عنها نه د دے حدیث پشان روایت کړے شوے دے - (بُخاریؒ ومُسلمؒ)

۷۵۲ - وَعَنْ حُمَيْدِ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمٰنِ اَنَّهُ سَمِعَ مُعَاوِيَةَ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ عَامَ حَجَّ عَلَى الْمِنْبَرِ وَتَنَاوَلَ قُصَّةً [1] مِنْ شَعْرٍ كَانَتْ فِيْ يَدِ حَرَسِيٍّ [2] فَقَالَ يَا اَهْلَ الْمَدِيْنَةِ اَيْنَ عُلَمَآؤُكُمْ ؟ سَمِعْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَنْهٰى عَنْ مِثْلِ هٰذِهٖ وَيَقُوْلُ : "اِنَّمَا هَلَكَتْ بَنُوْٓا اِسْرَآئِيْلَ حِيْنَ اتَّخَذَ هَا نِسَآؤُهُمْ"

(مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ)

۷۵۲ - حضرت حُمید بن عبد الرحمٰن رضی الله عنه نه روایت دے، چه ما دحج په موقعه حضرت امیرمعاویه رضی الله عنه په منبر باندے چه د ویښتو شوړۍ یه لاس کښے نیولے وه دا واؤریدل - اے اهل مدینه! ستاسو علماؤ باندے څه شوی دی ؟ (هغوئ دا ولے نه بندوی) مارسول الله صلی الله علیه وسلم دے قسم ویښتو جوړولو نه منع کونکے آوریدلے دے او هغوئ د منع کولو نه وروسته داهم اوفرمائیل چه د بنی اسرائیلو ښځو کله داسے کول شروع کړل نو بنی اسرائیل په هلاکت کښے پریوتل. (بُخاریؒ ومُسلمؒ)

۷۵۳ - وَعَنِ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُمَا اَنَّ رَسُوْلَ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَعَنَ الْوَاصِلَةَ وَالْمُسْتَوْصِلَةَ وَالْوَاشِمَةَ وَالْمُسْتَوْشِمَةَ

(مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ)

۷۵۳ - حضرت عبد الله بن عمر فاروق رضی الله عنهما نه روایت دے، چه رسول الله صلی الله علیه وسلم د ویښتو جوړولو کونکی او د جوړ لګولو خواهش کونکی دا رنګ خال لګونکی او د خال لګولو خواهش کونکی باندے لعنت کړے دے - (بُخاریؒ ومُسلمؒ)

۷۵۴ - وَعَنِ ابْنِ مَسْعُوْدٍ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ : لَعَنَ اللّٰهُ الْوَاشِمَاتِ وَالْمُسْتَوْشِمَاتِ وَالْمُتَنَمِّصَاتِ وَالْمُتَفَلِّجَاتِ لِلْحُسْنِ الْمُغَيِّرَاتِ خَلْقَ اللّٰهِ !

فَقَالَتْ لَهُ امْرَاَةٌ فِيْ ذٰلِكَ فَقَالَ : وَمَالِيْ لَا اَلْعَنُ مَنْ لَعَنَهُ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

۷۵۴ - حضرت عبد الله بن مسعود رضی الله عنه نه روایت دے - چه هغه اروئیل، چه الله تعالیٰ په خلا لګونکو او د خال لګولو مطالبه کونکی ښځو او د ویښتو ویښتهٔ ویستونکو ښځو او غاښونو خائیست دپاره تراشونکو ښځو باندے لعنت کړے دے ځکه چه هغوئ د الله پاک خلقت وړانوی - دے آوریدلو سره یوه محترمه اوروئیل، چه تاسو داسے ولے وائے، نو هغه اووئیل، چه

[1] "وتناول قصة" بضم القاف وتشديد الدال المهملة : اى خصلة من الشعر [2] "كانت فى يد حرسى"

بفتح اوليه وبالسين المهملة كالشرطى : هو غلما لامير

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

وَهُوَ فِيْ كِتَابِ اللّٰهِ قَالَ اللّٰهُ تَعَالٰى[1] وَمَا اٰتٰىكُمُ الرَّسُوْلُ فَخُذُوْهُ وَمَا نَهٰىكُمْ عَنْهُ فَانْتَهُوْا مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ۔

"اَلْمُتَفَلِّجَةُ" هِيَ: الَّتِيْ تَبْرُدُ مِنْ اَسْنَانِهَا لِيَتَبَاعَدَ بَعْضُهَا عَنْ بَعْضٍ قَلِيْلًا وَتُحَسِّنُهَا وَهُوَ الْوَشْرُ وَالنَّامِصَةُ. الَّتِيْ تَاْخُذُ مِنْ شَعْرِ حَاجِبِ غَيْرِهَا وَتُرَقِّقُهُ لِيَصِيْرَ حَسَنًا۔ وَالْمُتَنَمِّصَةُ: الَّتِيْ تَاْمُرُ مَنْ يَفْعَلُ بِهَا ذٰلِكَ ؕ

په چا باندے رسول الله صلی الله علیه وسلم لعنت فرمائیلے دے - زهٔ په هغهٔ باندے لعنت ولے اونهٔ وایم! حال دا دے چه په کتاب الله کښے صراحت سره دا وئیلے شی، چه کوم څیز تاسو ته رسول الله صلی الله علیه وسلم درکړے، هغه واخلئ او دکوم څیز نه چه تاسو منع کړی هغے نه منع شئ۔

(بخاریؒ ومسلمؒ)

"اَلْمُتَفَلِّجَةُ": هغه ښځه چه خپل غاښونه په چا اوتراشی نری ئے کړی چه دیوبل نه لرے شی اوغاښونه ښائسته معلومیږی۔ دے کار ته وشرهم وئیلے شی۔

"نَامِصَةُ": هغه ښځے ته وائی، چه د بلے ښځے د وریزو ویښتهٔ دے دپاره اوباسی چه هغه باریکے کړی چه په حُسن کښے اضافه اوشی۔

مُتَنَمِّصَةُ: هغه ښځه چه د خپلو وریزو د ویښتو د ویستلو خواهش د چا نه اوکړی۔

باب ۱۵۴

بَابُ النَّهْيِ عَنْ نَتْفِ الشَّيْبِ مِنَ اللِّحْيَةِ وَالرَّاْسِ وَغَيْرِهِمَا وَعَنْ نَتْفِ الْاَمْرَدِ شَعْرَ لِحْيَتِهِ عِنْدَ اَوَّلِ طُلُوْعِهِ!

د ږیرے اوسرنه سپین ویښتهٔ راویستل!

ف ۱- دے باب کښے دوٴه احادیث دی۔ دباب په عنوان کښے مصنف د سر او ږیرے نه د سپینو ویښتو د ویستلو ممانعت سره دا بیان هم کړے دے، چه نوعمر هلکانو دپاره د خوئ په ابتداء کښے د ږیرے رابنکاره شوی ویښتهٔ ویستل هم منع دی۔ په انسانی زندگئ کښے وقار یو پسندیده اوغوره خوئ شمارلے شی۔ هرهوښیار انسان په خپل اعمالو کښے په افعالو اوکردارو کښے وقار خوښوی۔ بیان کړے شوے دے، چه حضرت ابراهیمؑ په بوډاوالی کښے خپل سپین ویښته اولیدل، نو الله تعالیٰ ته ئے سوال اوکړو چه دا بدلون څرنګه او ولے دے؟ جواب ورته ملاؤ شو چه دا وقار دے۔ نو هغهٔ دغه وخت دُعا اوکړه، اے الله! حُما وقار نورهم زیات کړه وقار داسے ښهٔ (خوښ کړے شوے) صفت دے چه انسان د خوښدلو کمراه کیدلو اوګنا هونونه په احتراز کولو مائل کوی۔

د دے سلیم الفطرتیٔ دا تقاضا ده چه د وقار داسبابو همیشه خیال اوساتلے شی چه ضائع نه کړے شی۔ په لاندینی حدیث کښے د سپینے ږیرے تشبیه دیونورسره ورکړے شوے ده چه د قیامت په ورځ به په تیاروکښے د مسلمانانو دپاره یوه رڼا او لاټین (الکین) ثابت وی۔

[1] سورة الحشر آیة ۷ ؕ

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

(نبوی احادیث)

۷۵۵- عَنْ عَمْرِو بْنِ شُعَيْبٍ عَنْ اَبِيْهِ عَنْ جَدِّهٖ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: "لَا تَنْتِفُوا الشَّيْبَ؛ فَاِنَّهٗ نُوْرُ الْمُسْلِمِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ" حَدِيْثٌ حَسَنٌ، رَوَاهُ اَبُوْدَاوُدَ وَالتِّرْمِذِيُّ وَالنَّسَائِيُّ بِاَسَانِيْدَ حَسَنَةٍ. قَالَ التِّرْمِذِيُّ: هُوَ حَدِيْثٌ حَسَنٌ!

۷۵۵- حضرت عمرو بن شعیب رضی الله عنه دخپل والد نه، هغه دخپل نیکه نه روایت کوی - چه نبی کریم صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل (دسراو بزیرے) سپین ویښتهٔ مهٔ اوکاږئ حُکه چه دا به د قیامت په ورځ د مسلمان نُور (رڼا) ثابت وی. (ابوداؤد، ترمذی اونسائی په ښهٔ اسناد سره ددے روایت کړے دے او ترمذی وئیلی دی، چه داحدیث حسن دے)

۷۵۶- وَعَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهَا قَالَتْ: قَالَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "مَنْ عَمِلَ عَمَلًا لَيْسَ عَلَيْهِ اَمْرُنَا فَهُوَ رَدٌّ" (رَوَاهُ مُسْلِمٌ)

۷۵۶- اُم المؤمنین حضرت عائشه صدیقه رضی الله عنها فرمائی، رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، چه کوم سړے یو داسے کار اوکړی چه حُمونږ له طرفه نه، نهٔ دهغے هدایت اونه منظوری! هغه مردود دے - (مُسلم روایت کړے دے)

باب ۱۵۵

بَابُ كَرَاهِيَةِ الْاِسْتِنْجَاءِ بِالْيَمِيْنِ وَمَسِّ الْفَرْجِ بِالْيَمِيْنِ مِنْ غَيْرِ عُذْرٍ

بنی لاس سړه د استنجاء کولو کراهت!

ف:- دے باب کښے صرف یوحدیث دے. مصنف د باب په عنوان کښے بنی لاس سړه د استنجاء د کراهت سړه د خاص اندام بلاضرورت بنی لاس سړه مَس کول هم مکروه گرځولی دی. (نبوی حدیث)

۷۵۷- عَنْ اَبِيْ قَتَادَةَ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: "اِذَا بَالَ اَحَدُكُمْ فَلَا يَاْخُذَنَّ ذَكَرَهٗ بِيَمِيْنِهٖ وَلَا يَسْتَنْجِ بِيَمِيْنِهٖ وَلَا يَتَنَفَّسْ فِي الْاِنَاءِ" مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ.

وَفِي الْبَابِ اَحَادِيْثُ كَثِيْرَةٌ صَحِيْحَةٌ.

۷۵۷- حضرت ابوقتاده رضی الله عنه نه روایت دے - چه نبی کریم صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، چه د متیازو کولو په وخت دے تاسو نه څوک خاص اندام په لاس کښے نهٔ نیسی او نه دے بنی لاس سړه استنجاء کوی. او نه دے (د خوراک خښاک) لوښے کښے پوکے کوی. (بُخاریؒ او مُسلمؒ) دے باب کښے نور هم پیر احادیث دی.

باب ۱۵۶

بَابُ كَرَاهَةِ الْمَشْيِ فِيْ نَعْلٍ وَاحِدَةٍ اَوْ خُفٍّ وَاحِدٍ لِغَيْرِ عُذْرٍ وَكَرَاهَةِ لُبْسِ النَّعْلِ وَالْخُفِّ قَائِمًا لِغَيْرِ عُذْرٍ!

بغیر د عذر نه په یوه خپه کښے پڼه یا موزه خپوکول

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

منع دی !!

ف ۱ـ دے باب کښے درے احادیث دی - د باب عنوان کښے مصنف " بیان کړے دے، چه بلاعُذر په یوه خپه کښے پښه یا موزه اچولو سره تلل مکروه دی. اوپه غیر د عذر نه په ولاړه ولاړه پښه یا موزه په خپوکول هم مکروه دی. لیکن کچرته پښه داسے نهٔ وی، چه د تسمے وغیره ترلو ته ضرورت نهٔ راځی، نو مکروه نه دی!

(نبوی احادیث)

۷۵۸- عَنْ اَبِیْ هُرَیْرَةَ رَضِیَ اللّٰهُ عَنْهُ اَنَّ رَسُوْلَ اللّٰهِ صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَسَلَّمَ قَالَ : لَا یَمْشِ اَحَدُکُمْ فِیْ نَعْلٍ وَاحِدَةٍ لِیُنْعِلْهُمَا جَمِیْعًا اَوْ لِیَخْلَعْهُمَا جَمِیْعًا ".

وَفِیْ رِوَایَةٍ : اَوْ لِیُحْفِهِمَا جَمِیْعًا " مُتَّفَقٌ عَلَیْهِ ؛

۷۵۸- حضرت ابوهریره رضی الله عنه نه روایت دے، چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، چه تاسو کښے دے خوک هم یوه خپه کښے پښه په خپوکولو سره نه خی- که په خپوکوی ئے، نو دواړه دے په خپوکړی - یا دے دواړه نه په خپوکوی- یو روایت کښے دا دی، چه دواړه خپے دے بربنډے کړی. (بُخاریٌ ومُسلمٌ)

۷۵۹- وَعَنْهُ قَالَ : سَمِعْتُ رَسُوْلَ اللّٰهِ صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَسَلَّمَ یَقُوْلُ : " اِذَا انْقَطَعَ شِسْعُ[1] نَعْلِ اَحَدِکُمْ فَلَا یَمْشِ فِی الْاُخْرٰی حَتّٰی یُصْلِحَهَا ".

(رَوَاهُ مُسْلِمٌ)

۷۵۹- دا روایت هم حضرت ابوهریره رضی الله عنه نه دے، چه ما د رسول الله صلی الله علیه وسلم دا فرمائیل اوریدلی دی، چه تاسو کښے دچا تسمه اوشلین ی، نو هغهٔ ته پکاردی چه په یوه پښه کښے نهٔ خی. بلکه د دوئمے مُرمّت دے اوکړی. (دواړه دے په خپوکړی بیا دے خی) (مُسلمٌ)

۷۶۰- وَعَنْ جَابِرٍ رَضِیَ اللّٰهُ عَنْهُ اَنَّ رَسُوْلَ اللّٰهِ صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَسَلَّمَ نَهٰی اَنْ یَنْتَعِلَ الرَّجُلُ قَائِمًا، رَوَاهُ اَبُوْدَاوُدَ بِاِسْنَادٍ حَسَنٍ ؛

۷۶۰- حضرت جابر رضی الله عنه وائی، چه رسول الله صلی الله علیه وسلم په ولاړه پښه په خپوکولو نه منع کړے ده- (ابوداؤد اِسناد حسن سره روایت کړے دے)

باب ۱۵۷

بَابُ النَّهْیِ عَنْ تَرْکِ النَّارِ فِی الْبَیْتِ عِنْدَ النَّوْمِ وَنَحْوِهٖ سَوَاءٌ کَانَتْ فِیْ سِرَاجٍ اَوْ غَیْرِهٖ !

داُودهٔ کیدلو په وخت اُور یا دیوه مړه کړئ !!

ف ۱:- دے باب کښے درے احادیث دی !

(نبوی احادیث)

۷۶۱- عَنِ ابْنِ عُمَرَ رَضِیَ اللّٰهُ

۷۶۱- حضرت عبد الله بن عمر فاروق

[1] "الشسع" : بکسر الشین المعجمة وسکون المهملة ثم عین مهملة : هو احد سیری النعل الذی فی صدرها المشدودة فی الزمام ؛

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

عَنْهُمَا عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: "لَا تَتْرُكُوا النَّارَ فِي بُيُوتِكُمْ حِينَ تَنَامُونَ".
(مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ)

رضی الله عنهما بیان کوی، چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، چه د اُوده کیدلو په وخت کور یا کمره کښے لګیدلے اُور مه پریږدئ (بلکه هغه مړ کړئ) (بخاری ومُسلم)

۷۶۲- وَعَنْ أَبِي مُوسَى الْأَشْعَرِيِّ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ: اِحْتَرَقَ بَيْتٌ بِالْمَدِينَةِ عَلَى أَهْلِهِ مِنَ اللَّيْلِ، فَلَمَّا حُدِّثَ رَسُولُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِشَأْنِهِمْ قَالَ: "إِنَّ هٰذِهِ النَّارَ عَدُوٌّ لَكُمْ فَإِذَا نِمْتُمْ فَأَطْفِئُوهَا" مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ.

۷۶۲- حضرت ابوموسیٰ اشعری رضی الله عنه نه روایت دے - چه د مدینے یو کور کښے د شپے په وخت اُور اولګیدلو نو د حضور صلی الله علیه وسلم په خدمت کښے چه کله دهغے ذکر اوشو نو وے فرمائیل، دا اُور ستاسو دشمن دے، چه کله اُوده کیږئ، نو هغه مړ کړئ -
(بخاری اومُسلم روایت کړے دے)

۷۶۳- وَعَنْ جَابِرٍ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ عَنْ رَسُولِ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: "غَطُّوا الْإِنَاءَ وَأَوْكُوا[1] السِّقَاءَ وَأَغْلِقُوا الْأَبْوَابَ وَأَطْفِئُوا السِّرَاجَ فَإِنَّ الشَّيْطَانَ لَا يَحِلُّ سِقَاءً، وَلَا يَفْتَحُ بَابًا وَلَا يَكْشِفُ إِنَاءً. فَإِنْ لَمْ يَجِدْ أَحَدُكُمْ إِلَّا أَنْ يَعْرُضَ عَلَى إِنَائِهِ عُودًا وَيَذْكُرَ اسْمَ اللّٰهِ فَلْيَفْعَلْ فَإِنَّ الْفُوَيْسِقَةَ تُضْرِمُ عَلَى أَهْلِ الْبَيْتِ بَيْتَهُمْ" رَوَاهُ مُسْلِمٌ.

"الْفُوَيْسِقَةُ": الْفَارَةُ - وَ "تُضْرِمُ": تُحْرِقُ.

۷۶۳- حضرت جابر رضی الله عنه نه روایت دے چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل (د شپے هغه) لوښے پټ کړئ (کوم کښے چه خوراک وغیره وی) د اوبو د مشکیزو خولے اوتړئ - د کورونو دروازے بندے کړئ اوډیوے مړے کړئ - بیشکه شیطان تړلے شوے مشکیزه نه پرانځی، نه بنده دروازه کولاوی او نه پټ کړے شوے لوښے. که چرته لوښے پټولو دپاره هیڅ نه وی، نو هغے باندے پلن والی سره څه لږ کے کیږئ. یا هغے باندے د الله پاک نوم چوف کړئ - ځکه چه مږه (منګك) کوروالا باندے د هغوئ کورسیزی (د پیوے باتئ منګك راوباسی همیشه د اُور لګیدلو واقعات مخے ته راځی) - (مُسلم روایت کړے دے)

"الْفُوَيْسِقَةُ": معنیٰ منګك - د "تُضْرِمُ": معنیٰ سیزل دی -

باب ۱۵۸

بَابُ النَّهْيِ عَنِ التَّكَلُّفِ وَهُوَ فِعْلٌ وَقَوْلُ مَا لَا مَصْلَحَةَ فِيهِ بِمُشَقَّةٍ!

(د تکلف نه منع)

ف:- دے باب کښے یو قرآنی آیت او دوه حدیثونه دی - تکلف د قول او فعل هغه شکل ته وائی، چه دغه عُذر او مصلحت نه موجود کیدلو باوجود د زړه نه غوښتلو سره هغه اوکړی! لکه مونږ وایو بلاوجه تکلف ټول

[1] "واوكوا السقاء": بكسر الكاف بعدها همز: اى اربطوا السقاء وهو ظرف من الجلد يوضع فيه الماء ÷

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

بناوټ او یو قسم ته دروغ وي!

(قرآني آيت)

۱۲۵- قَالَ اللّٰهُ تَعَالٰی لـه: "قُلْ مَآ اَسْئَلُكُمْ عَلَيْهِ مِنْ اَجْرٍ وَّمَآ اَنَا مِنَ الْمُتَكَلِّفِيْنَ".

۱۲۵- تاسو اووایئ، زهٔ نه د قرآن (او د دین تبلیغ) باندے ستاسونه څهٔ بدله غواړم او نه زهٔ د تکلّف کونکو نه یم- (ص، پاره ۲۳)

(نبوی احادیث)

۷۶۴- وَعَنِ ابْنِ عُمَرَ رَضِیَ اللّٰهُ عَنْهُمَا قَالَ: نُهِيْنَا عَنِ التَّكَلُّفِ، رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ ٭

۷۶۴- حضرت عبد الله بن عمر فاروق رضی الله عنهما وائی، چه مونږ د تکلّف نه منع کړے شوی یو- (بخاریؒ)

۷۶۵- وَعَنْ مَسْرُوْقٍ قَالَ: دَخَلْنَا عَلٰی عَبْدِ اللّٰهِ بْنِ مَسْعُوْدٍ رَضِیَ اللّٰهُ عَنْهُ فَقَالَ: يَا اَيُّهَا النَّاسُ مَنْ عَلِمَ شَيْئًا فَلْيَقُلْ بِهٖ، وَمَنْ لَمْ يَعْلَمْ فَلْيَقُلِ اللّٰهُ اَعْلَمُ فَاِنَّ مِنَ الْعِلْمِ اَنْ يَقُوْلَ الرَّجُلُ لِمَا لَا يَعْلَمُ: اَللّٰهُ اَعْلَمُ: قَالَ اللّٰهُ تَعَالٰی لِنَبِيِّهٖ صَلَّی اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "قُلْ مَآ اَسْئَلُكُمْ عَلَيْهِ مِنْ اَجْرٍ وَّمَآ اَنَا مِنَ الْمُتَكَلِّفِيْنَ".

(رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ)

۷۶۵- حضرت مسروق رحمة الله علیه وائی، چه مونږ د حضرت عبید الله بن مسعود رضی الله عنه په خدمت کښے حاضر وُو، چه هغوئ اوفرمائیل، خلقو! کچرته تاسو ته د څهٔ خبرے علم وی، نو هغه بیان کړئ- او د کومے خبرے علم چه تاسو ته نهٔ وی نو (که څوک تپوس اوکړی) دا سے اووائ، الله بنهٔ پوهیږی، ځکه چه په نا معلومه خبره باندے "الله بنهٔ پوهیږی" وئیل هم علم دے- الله تعالیٰ خپل نبی محترم صلی الله علیه وسلم ته فرمائیلی دی، چه تاسو اووایئ، چه زهٔ د قرآن (په تعلیم او تبلیغ) باندے نه ستاسونه څه اجر او صله غواړم او نه زهٔ د متکلّفینو نه یم- (بخاریؒ)

باب ۱۵۹

بَابُ تَحْرِيْمِ النِّيَاحَةِ عَلَى الْمَيِّتِ وَلَطْمِ الْخَدِّ وَشَقِّ الْجَيْبِ وَنَتْفِ الشَّعْرِ وَحَلْقِهٖ وَالدُّعَآءِ بِالْوَيْلِ وَالثُّبُوْرِ!!

په مړي ماتم حرام دے!

ف:- دے باب کښے څوارلسّ احادیث دی- ماتم مصنّفؒ په چغوچغو ژړا، ځان وهل، سینه وهل، ګریوان شلول، مخ وهل، ویښتهٔ شکول، سرخړیل او واویلاکول، وغیره ټولو خبرو ته شامل کړے دے، او حرام ئے ګرځولی دی-

(نبوی احادیث)

۷۶۶- عَنْ عُمَرَ بْنِ الْخَطَّابِ رَضِیَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ

۷۶۶- امیر المؤمنین حضرت عمر فاروق رضی الله عنه فرمائی، چه نبی کریم صلی الله

لـه سورة ص آية ٭

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : "اَلْمَيِّتُ يُعَذَّبُ فِيْ قَبْرِهٖ بِمَا نِيْحَ عَلَيْهِ" وَ فِيْ رِوَايَةٍ : "مَا نِيْحَ عَلَيْهِ"

(مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ)

علیه وسلم اوفرمائیل، چه دمات تم په وجه سره په قبر کښے مړی باندے عذاب وی. او په یو روایت کښے د "بِمَا نِيْحَ" په ځائے "مَا نِيْحَ" لفظ راغلے دے. (بُخاریؒ ومُسلمؒ)

۷۶۷- وَعَنِ ابْنِ مَسْعُوْدٍ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ : قَالَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : "لَيْسَ مِنَّا مَنْ ضَرَبَ الْخُدُوْدَ وَشَقَّ الْجُيُوْبَ وَدَعَا بِدَعْوَى الْجَاهِلِيَّةِ"

(مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ)

۷۶۷- حضرت عبد اللّٰه بن مسعود رضی اللّٰه عنه نه روایت دے، چه رسول اللّٰه صلی اللّٰه علیه وسلم اوفرمائیل، چه (په مړي باندے ماتم کښے) مخ وهونکی، کریوان خیرے کونکی، د جاهلیت په طور واویلا کونکی څمونږ نه، نهٔ دی. (یعنی د مسلمانانو دا عادتونه نهٔ دی، چه د مړي په غم کښے دا قسم حرکات اوکړی). (بُخاریؒ ومُسلمؒ)

۷۶۸- وَعَنْ اَبِيْ بُرْدَةَ قَالَ : وَجِعَ اَبُوْمُوْسٰى فَغُشِيَ عَلَيْهِ وَرَاْسُهٗ فِيْ حِجْرِ امْرَاَةٍ مِّنْ اَهْلِهٖ فَاَقْبَلَتْ تَصِيْحُ بِرَنَّةٍ لَهٗ فَلَمْ يَسْتَطِعْ اَنْ يَرُدَّ عَلَيْهَا شَيْئًا. فَلَمَّا اَفَاقَ قَالَ اَنَا بَرِيْءٌ مِمَّنْ بَرِئَ مِنْهُ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ اِنَّ رَسُوْلَ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بَرِئَ مِنَ الصَّالِقَةِ، وَالْحَالِقَةِ، وَالشَّاقَةِ!

مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ :

"اَلصَّالِقَةُ" اَلَّتِيْ تَرْفَعُ صَوْتَهَا بِالنِّيَاحَةِ وَالنَّدْبِ "وَالْحَالِقَةُ" اَلَّتِيْ تَحْلِقُ رَاْسَهَا عِنْدَ الْمُصِيْبَةِ. "وَالشَّاقَّةُ" اَلَّتِيْ تَشُقُّ ثَوْبَهَا :

۷۶۸- حضرت ابوبرده رضی اللّٰه عنه وائی. چه حضرت ابوموسیٰ رضی اللّٰه عنه سخت بیمار شو هغه باندے بیهوشی راغلے وه. د اهل خانه دیوٴ محترمے په پتون (غیر) کښے دهغه سرُو اوهغه محترمے په چغوچغو ژړا شروع کړه. د ابوموسیٰ حالت داسے وٴوچه هغه منع کولے نه شوه چه کله به هوش کښے راغے. نو وے ویل، زهٔ د داسے حرکت نه بیزار یم کوم چه رسول اللّٰه صلی اللّٰه علیه وسلم نهٔ خوښولو. او رسول اللّٰه صلی اللّٰه علیه وسلم په چغوچغو ژړا کونکے، سرخروٴنکے او کریوان څیرے کونکے نښځے نه بیزار وُو (د هغوئ د احرکت بالکل نهٔ خوښولو). (بُخاریؒ ومُسلمؒ)

"اَلصَّالِقَةُ" : ماتم کښے چغے وهونکے بنځه.
"اَلْحَالِقَةُ" : غم کښے سرخروٴنکے بنځه.
"وَالشَّاقَّةُ" : کریوان شلوٴنکے بنځه!

۷۶۹- وَعَنِ الْمُغِيْرَةِ بْنِ شُعْبَةَ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ : سَمِعْتُ رَسُوْلَ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُوْلُ : مَنْ نِيْحَ عَلَيْهِ فَاِنَّهٗ يُعَذَّبُ بِمَا نِيْحَ عَلَيْهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ"

(مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ)

۷۶۹- حضرت مغیره بن شعبه رضی اللّٰه عنه نه روایت دے، چه ما د رسول اللّٰه صلی اللّٰه علیه وسلم نه دا آوریدلی دی، چه څوک په مړي باندے نوحه (چغو سره ژړا) کوی، نو د دے نوحه په وجه سره به په قیامت کښے په دهٔ باندے عذاب وی. (بُخاریؒ ومُسلمؒ)

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

۷۷۰- وَعَنْ اُمِّ عَطِيَّةَ نُسَيْبَةَ "بِضَمِّ النُّوْنِ وَ فَتْحِهَا" رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهَا قَالَتْ: اَخَذَ عَلَيْنَا رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عِنْدَ الْبَيْعَةِ اَنْ لَا نَنُوْحَ ؛ مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ ؛

۷۷۰- محترمه اُمّ عطیه نسیبه رضی الله عنها وائی، چه مونږ نه د بیعت په وخت رسول الله صلی الله علیه وسلم دا عهد (وعدٔ) اخستے وُو، چه مونږ به نوحه (د مړ مات نه) نه کوُو! (بُخاریؒ ومُسلمؒ)

۷۷۱- وَعَنِ النُّعْمَانِ بْنِ بَشِيْرٍ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُمَا قَالَ: اُغْمِيَ عَلٰى عَبْدِ اللّٰهِ بْنِ رَوَاحَةَ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ فَجَعَلَتْ اُخْتُهٗ تَبْكِيْ وَتَقُوْلُ: وَاجَبَلَاهُ وَاكَذَا، وَاكَذَا تُعَدِّدُ عَلَيْهِ فَقَالَ حِيْنَ اَفَاقَ: مَا قُلْتِ شَيْئًا اِلَّا قِيْلَ لِيْ اَنْتَ كَذٰلِكَ؟ (رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ)

۷۷۱- حضرت نعمان بن بشیر رضی الله عنهما بیان کوی چه کله په عبدالله بن رواحه رض باندے بے هوشی راغلے وه، نو د هغهٔ خور د هغهٔ خوبیانے بیا نولے اوژړا ئے شروع کړه - چه کله هغه لږ په هوش کښے شو نو هغهٔ خورته اووئیل، تاچه کوم څهٔ څما متعلق اووئیل، د هغے جواب څما نه اوغوښتلے شو، چه آیا واقعی ته هم دا رنګ وے؟ (بخاری)

۷۷۲- وَعَنِ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُمَا قَالَ اشْتَكٰى سَعْدُ بْنُ عُبَادَةَ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ شَكْوٰى لَهٗ فَاَتَاهُ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَعُوْدُهٗ مَعَ عَبْدِ الرَّحْمٰنِ بْنِ عَوْفٍ وَسَعْدِ بْنِ اَبِيْ وَقَّاصٍ، وَ عَبْدِ اللّٰهِ بْنِ مَسْعُوْدٍ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُمْ فَلَمَّا دَخَلَ عَلَيْهِ وَجَدَهٗ فِيْ غَشْيَةٍ لَهٗ فَقَالَ: "اَقَضٰى؟" قَالُوْا لَا يَا رَسُوْلَ اللّٰهِ! فَبَكٰى رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ - فَلَمَّا رَاَى الْقَوْمُ بُكَاءَ النَّبِيِّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بَكَوْا قَالَ: "اَلَا تَسْمَعُوْنَ؟ اِنَّ اللّٰهَ لَا يُعَذِّبُ بِدَمْعِ الْعَيْنِ وَلَا بِحُزْنِ الْقَلْبِ وَلٰكِنْ يُعَذِّبُ بِهٰذَا وَ اَشَارَ اِلٰى لِسَانِهٖ "اَوْ يَرْحَمُ" مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ

۷۷۲- حضرت عبدالله بن عمر فاروق رض بیان کوی چه حضرت سعد بن عباده رضی الله عنه ته بیماری ګیدلے وه. رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرت عبدالرحمٰن بن عوف، حضرت سعد بن ابی وقاص، او حضرت عبدالله بن مسعود رض ځان سره روان کړل، د هغهٔ بیمارپرسئ د پاره ئے تشریف یوړو. چه هلته اورسیدل نو هغه بیهوشه وُو. هغوئ تپوس اوکړو ولے وفات شوی دی؟ خلقو عرض اوکړو نه یا رسول الله! دغه وخت د نبی کریم صلی الله علیه وسلم ستړکو کښے اوښکے راغلے، هغوئ ته کتلو سره د نورو حاضرینو د ستړکو نه هم اوښکے روانے شوے - دغه وخت رسول الله صلی الله علیه وسلم ارشاد اوفرمائیلو، کورئ! الله تعالیٰ صرف ستړکو نه اوښکو تویولو سره او د زړهٔ غمجن کیدلو سره عذاب نهٔ ورکوی او ژبے طرف ته ئے اشاره اوکړه، وے فرمائیل، عذاب خو دے په وجه ورکولے شی یا رحم کولے شی - (بُخاریؒ ومُسلمؒ)

لَهٗ "الزنة": بفتح الزاء وتشديد النون؛ الصيحة. اشتكى سعد بن عبادة رضي الله عنه شكوى" بفتح فسكون: اى مرض مرضا ٢ه "وجده فى غشية" بضمة الاولى وسكون الثانية "، هى المرة من الغشى وقوله صلى الله عليه وسلم: "اقضى": اى مات!

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

۷۷۳- وَعَنْ اَبِیْ مَالِكٍ الْاَشْعَرِیِّ رَضِیَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "اَلنَّائِحَةُ اِذَا لَمْ تَتُبْ قَبْلَ مَوْتِهَا تُقَامُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَعَلَيْهَا سِرْبَالٌ لہ مِنْ قَطِرَانٍ وَدِرْعٌ مِنْ جَرَبٍ"
(رَوَاهُ مُسْلِمٌ)

۷۷۳- حضرت ابومالک اشعری رضی الله عنه نه روایت دے - چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، چه نوحه اوما تم کونکی ښځه (یاسړے) د مړک نه مخکښے چه ددے حرکت نه توبه اونۀ باسی نو د قیامت پهورځ چه کله پاڅولے شی نو دهغۀ بدن باندے به د قطران قمیص او د زنګ آهن (داوسپنے زنګ) خادر تاؤ کړے شوے وی. (مسلم روایت کړے دے) (قطران د تور رنګ بهیدونکے مادہ ده چه دیوے اُونے نه راوځی دا زر اُور آخلی، ځینے خلقو دے ترجمه (تارکول) کړے ده - والله اعلم)

۷۷۴- وَعَنْ اُسَيْدِ بْنِ اَبِیْ اُسَيْدٍ التَّابِعِیِّ عَنِ امْرَاَةٍ مِّنَ الْمُبَايِعَاتِ قَالَتْ: كَانَ فِيْمَا اَخَذَ عَلَيْنَا رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِی الْمَعْرُوْفِ الَّذِیْ اَخَذَ عَلَيْنَا اَنْ لَا نَعْصِيَهٗ فِيْهِ اَنْ لَا نَخْمُشَ وَجْهًا وَلَا نَدْعُوَ وَيْلًا وَلَا نَشُقَّ جَيْبًا، وَاَنْ لَا نَنْشُرَ شَعْرًا، رَوَاهُ اَبُوْدَاوُدَ بِاِسْنَادٍ حَسَنٍ ؛

۷۷۴- حضرت اسید بن اسید تابعیؒ د حضورؐ نه د بیعت کونکی دیوے محترمے په حواله سره بیان کوی، چه هغے به وئیل، د نیکۀ دکومو خبرو نه چه رسول الله صلی الله علیه وسلم ځمونږ نه وعده آخستے وه هغے کښے دا هم شامله وه چه د الله نافرمانی به نۀ کوئ (ماتم کښے به) خپل مخونه نۀ شوروئ نۀ به واویلا کوئ، نه به کریوانونه شلوئ. نه به ویښتۀ راخوروئ - (ابوداؤد اسناد حسن سره روایت کړے دے)

۷۷۵- وَعَنْ اَبِیْ مُوْسٰی رَضِیَ اللّٰهُ عَنْهُ اَنَّ رَسُوْلَ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: "مَا مِنْ مَيِّتٍ يَمُوْتُ فَيَقُوْمُ بَاكِيْهِمْ فَيَقُوْلُ: وَاجَبَلَاهُ وَاسَيِّدَاهُ، اَوْ نَحْوَ ذٰلِكَ اِلَّا وُكِّلَ بِهٖ مَلَكَانِ يَلْهَزَانِهٖ اَهٰكَذَا كُنْتَ" رَوَاهُ التِّرْمِذِیُّ وَقَالَ: حَدِيْثٌ حَسَنٌ،

"اَللَّهْزُ": اَلدَّفْعُ بِجَمْعِ الْيَدِ فِی الصَّدْرِ ؛

۷۷۵- حضرت ابوموسیٰ اشعری رضی الله عنه نه روایت دے - چه رسول الله صلی الله علیه وسلم چه کله څوک مری او د هغۀ څوک خپلوان په مړی باندے دهغه اوصاف بیانولو سره نوحه اوما تم کوی نو الله تعالیٰ په دے مړی باندے دوۀ فرشتے مقرر کوی چه هغه په سوکانو وهی تپوس ترینه کوی چه آیا ته واقعی هم داسے وے؟ (ترمذی روایت کړے دے او وئیلی ئے دی، داحدیث حسن دے)

د "اَللَّهْزُ": معنیٰ په سینه کښے د سوکانو کښار دے -

۷۷۶- وَعَنْ اَبِیْ هُرَيْرَةَ رَضِیَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "اِثْنَتَانِ فِی

۷۷۶- حضرت ابوهریره رضی الله عنه نه روایت دے، چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، دوۀ قسمه خلق داسے دی، چه د کفریه عملونو مرتکب کیږی یوه په نسب

لہ "السربال": بکسر المهملة وسکون الراء بعدها موحدة: القمیص، "والدرع" بکسر الدال وسکون

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

النَّاسِ هُمَا بِهِمْ كُفْرٌ: الطَّعْنُ فِي النَّسَبِ وَالنِّيَاحَةُ عَلَى الْمَيِّتِ". (رَوَاهُ مُسْلِمٌ)

کښے طعنه ورکولو نکے (د نسب په اعتبار چالره حقیر کنړولو نکے) دوئیم په مړي باندے نوحه (ماتم) کولو نکے! (مُسلم روایت کړے دے)

(یو عمل د فخر او غرور په وجه سره او دوئیم د جاهلیت د پیروئ په وجه سره په اعمالِ کفریه کښے شمار کړے شویدی او حضورؐ سختئ سره د دینه منع کړے دے - ن)

باب ۱۶۰

بَابُ النَّهْيِ عَنْ إِتْيَانِ الْكُهَّانِ وَالْمُنَجِّمِينَ وَالْعَرَّافِ وَأَصْحَابِ الرَّمْلِ وَالطَّوَارِقِ بِالْحَصَى وَبِالشَّعِيرِ وَنَحْوِ ذٰلِكَ!

د کاهنانو او نجومیانو نه ځان بچ کول!

ف ۱- دے باب کښے شپږ احادیث دی. د پورہ عنوان ترجمه دا ده، چه کاهنانو، نجومیانو، فال ویستونکو او د ورک شوئ خیزونو پته ورکونکو ته ورتللو نه او د هغوئ د خبرو منلو نه منع کړے شوے دے!

(نبوی احادیث)

۷۷۷- عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهَا قَالَتْ: سَأَلَ رَسُولَ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أُنَاسٌ عَنِ الْكُهَّانِ. فَقَالَ: "لَيْسُوا بِشَيْءٍ" فَقَالُوا: يَا رَسُولَ اللّٰهِ إِنَّهُمْ يُحَدِّثُونَ أَحْيَانًا بِشَيْءٍ فَيَكُونُ حَقًّا؟ فَقَالَ رَسُولُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "تِلْكَ الْكَلِمَةُ مِنَ الْحَقِّ يَخْطَفُهَا الْجِنِّيُّ فَيَقُرُّهَا فِي أُذُنِ وَلِيِّهِ فَيَخْلِطُونَ مَعَهَا مِائَةَ كَذْبَةٍ، مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ".

وَفِي رِوَايَةٍ لِلْبُخَارِيِّ عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهَا أَنَّهَا سَمِعَتْ رَسُولَ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ: "إِنَّ الْمَلَائِكَةَ تَنْزِلُ فِي الْعَنَانِ" وَهُوَ السَّحَابُ "فَتَذْكُرُ الْأَمْرَ قُضِيَ فِي السَّمَاءِ فَيَسْتَرِقُ الشَّيْطَانُ السَّمْعَ فَيَسْمَعُهُ فَيُوحِيهِ إِلَى الْكُهَّانِ فَيَكْذِبُونَ مَعَهَا مِائَةَ

۷۷۷- ام المؤمنین حضرت عائشه صدیقه رضی الله عنها فرمائی، چه رسول الله صلی الله علیه وسلم نه کله د کاهنانو متعلق تپوس اوشو، نو نبی کریم صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، دکهانت هیڅ حقیقت نشته. دے باندے صحابه ؓو عرض اوکړو یا رسول الله! د هغوئ بیان کړے شوے ځینے خبرے خو کله صحیح هم راوځی. نو نبی کریم صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل چه هغه صحیح خبره یو پیړے (دیوے فرشتے نه) اوتښتوی اودخپل دوست غوږ ته ئے اورسوی کومه چه هغه کاهن د سل دروغ خبرو سره کده وده کړی بیان ئے کړی. (بُخاریؒ ومُسلمؒ)

د اُمّ المؤمنین رضی الله عنها د بُخاری په یو روایت کښے داسے بیان کړے شوی دی، چه هغه فرمائی، ما د رسول الله صلی الله علیه وسلم نه دا فرمائیل آوریدلی دی، چه فرشتے کله څه حکم او فیصله واخلی نضا کښے را روانے وی او دے معامله باندے خپل مینځ کښے خبرے کوی نو هغے نه څه خبره د

Downloaded By: Afghan Salar Library

كَذِبَةٍ مِنْ عِنْدِ اَنْفُسِهِمْ".

قَوْلُهُ: "فَيَقُرُّهَا" هُوَ بِضَمِّ الْيَاءِ وَضَمِّ الْقَافِ وَالرَّاءِ: اَيْ يُلْقِيْهَا؛

"وَالْعَنَانُ" بِفَتْحِ الْعَيْنِ ؛

شیطان غوږ کښے پریوځی نو هغه کاهنانو ته منتقل کوی او هغه دخپل طرف نه ټس دروغ ورسره یوځای کړی بیانوی ئے (دغه ټل خبرو نه یوه نیمه ریښتیا کیږی دے کښے دهغوئ دعلم ، فن اومهارت هیڅ دخل نه وی او نه د ریښتیاؤ د مخزن سره دهغے

څهٔ رابطه وی - ن) "فَيَقُرُّهَا" :- د یاء زور قَ او رآء باندے پیش سره دالقاء په معنیٰ سره دے - "اَلْعِنَانْ": د عین زور سره په معنیٰ د فضاء سره دے.

۷۷۸ - وَعَنْ صَفِيَّةَ بِنْتِ اَبِيْ عُبَيْدٍ عَنْ بَعْضِ اَزْوَاجِ النَّبِيِّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: "مَنْ اَتٰى عَرَّافًا لـه فَسَاَلَهٗ عَنْ شَيْءٍ فَصَدَّقَهٗ لَمْ تُقْبَلْ لَهٗ صَلٰوةُ اَرْبَعِيْنَ يَوْمًا" (رَوَاهُ مُسْلِمٌ)

۷۷۸ - محترمه صفیه بنت ابی عُبید د امّهات المؤمنین رضی الله عنهن نه دیره بی بی په حواله سره بیان کوی ، چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، چه څوک عرّاف (د ورک شوی څیز خبر ورکونکی) ته ورځی او هغه ته د خپل خبرے متعلق تپوس اوکړی، اوهغه ریښتیا اوکښی نو د هغهٔ دخلویښت ورځو مونځونه رد کړے شی - (مُسلم روایت کړے دے)

۷۷۹ - وَعَنْ قَبِيْصَةَ بْنِ الْمُخَارِقِ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُوْلَ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُوْلُ "اَلْعِيَافَةُ وَالطِّيَرَةُ، وَالطَّرْقُ مِنَ الْجِبْتِ" رَوَاهُ اَبُوْدَاوٗدَ بِاِسْنَادٍ حَسَنٍ ، وَقَالَ الطَّرْقُ: هُوَ الزَّجْرُ: اَيْ زَجْرُ الطَّيْرِ وَهُوَ اَنْ يَتَيَمَّنَ اَوْ يَتَشَاءَمَ بِطَيْرَانِهٖ فَاِنْ طَارَ اِلٰى جِهَةِ الْيَمِيْنِ تَيَمَّنَ وَاِنْ طَارَ اِلٰى جِهَةِ الْيَسَارِ تَشَاءَمَ - قَالَ اَبُوْدَاوٗدَ: "وَالْعِيَافَةُ": الْخَطُّ قَالَ الْجَوْهَرِيُّ فِي الصِّحَاحِ: اَلْجِبْتُ كَلِمَةٌ تَقَعُ عَلَى الصَّنَمِ وَالْكَاهِنِ وَالسَّاحِرِ وَنَحْوِ ذٰلِكَ ؛

۷۷۹ - حضرت قَبیصَه بن مخارق رضی الله عنه رضی الله عنه نه روایت دے ، چه ما رسول الله صلی الله علیه وسلم نه واؤریدل چه مرغانو اکوځولو سره فال نیول یاد رَمل عمل کول ، یا بدفالی نیول داټول دشرک کارونه دی - (ابوداؤد اسناد حسن سره روایت کړے دے) او وئیلی ئے دی چه طَرْق د زجر په معنیٰ سره دے - یعنی پرنده (مارغه) اکوځولو سره بنهٔ یا بدفال نیول چه بنی طرف ته والوځی نوفال نیک دے، اوکه کیڼ طرف ته والوځی نو بدفالی دے ! دعیافه معنیٰ هغه دخط کرښے بیان کړی دی !

جوهري په صحاح کښے "دِجبْتُ" متعلق وئیلی دی چه دے کلمه اطلاق ، بت کاهن، جادوګر وغیره باندے کیږی .

۷۸۰ - وَعَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُمَا قَالَ: قَالَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "مَنِ اقْتَبَسَ

۷۸۰ - حضرت عبد الله بن عباس رضی الله عنهما بیان کوی چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، چه څوک هم د نجوم

لـه "العراف" الذی یتعاطی معرفة مکان المسروق والضالة ونحوهما ؛

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

عِلْمًا مِّنَ النُّجُوْمِ اقْتَبَسَ شُعْبَةً مِنَ السِّحْرِ زَادَ مَا زَادَ " رَوَاهُ اَبُوْدَاوُدَ بِاِسْنَادٍ صَحِيْحٍ !

څه حصه زده کړي نو هغه دجادو یوه حصه زده کوي - دے کښے کچرته هغه مخکښے ځي نو هغه په جادوکښے مخکښے ځي !
(ابوداؤد صحیح اسناد سره روایت کړے دے)

۷۸۱ - وَعَنْ مُعَاوِيَةَ بْنِ الْحَكَمِ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ ، قُلْتُ : يَارَسُوْلَ اللّٰهِ ! اِنِّيْ حَدِيْثُ عَهْدٍ بِالْجَاهِلِيَّةِ وَقَدْ جَآءَ اللّٰهُ تَعَالٰى بِالْاِسْلَامِ وَاِنَّ مِنَّا رِجَالًا يَاْتُوْنَ الْكُهَّانَ قَالَ: فَلَا تَاْتِهِمْ " قُلْتُ : وَ مِنَّا رِجَالٌ يَتَطَيَّرُوْنَ قَالَ: " ذٰلِكَ شَيْءٌ يَجِدُوْنَهٗ فِيْ صُدُوْرِهِمْ فَلَا يَصُدَّنَّهُمْ " قُلْتُ : وَمِنَّا رِجَالٌ يَخُطُّوْنَ ؟ قَالَ: " كَانَ نَبِيٌّ مِّنَ الْاَنْبِيَآءِ يَخُطُّ فَمَنْ وَافَقَ خَطَّهٗ فَذَاكَ " رَوَاهُ مُسْلِمٌ :

۷۸۱ - حضرت معاویه بن حکم رضی الله عنه روایت دے ، چه ما درسول الله صلی الله علیه وسلم نه پوښتنه اوکړه چه مونږ دجاهلیت زمانه نزدے ده - اوس الله تعالیٰ دا اسلام توفیق راکړے دے لیکن عادات به بدلوؤ) مونږ کښے ځینے خلق اوس هم کاهنانو ته ورځي - نبی کریم صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، تاسو هغوئ ته مه ورځئ - ما اووئیل اوځینے خلق بد فالی نیسی - نبی کریم صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، چه دے سلسله کښے ستاسو زړه کښے که څه راهم شی نو دهغے په وجه سره خپل کار نه مه منع کیږئ - ما اووئیل، ځینے خلق خط را کاږئ - نبی کریم صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، دا دکرښو کار به مخکښے یو پیغمبر کولی اوکچرته دچا خط دهغه دکرښو سره موافق شی نو هغه به صحیح وی - (مُسلمٌ)

۷۸۲ - وَعَنْ اَبِيْ مَسْعُوْدٍ الْبَدْرِيِّ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ اَنَّ رَسُوْلَ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نَهٰى عَنْ ثَمَنِ الْكَلْبِ وَمَهْرِ الْبَغِيِّ [1] وَحُلْوَانِ الْكَاهِنِ " (مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ)

۷۸۲ - حضرت ابومسعود رضی الله عنه وائی ، چه رسول الله صلی الله علیه وسلم د سپی قیمت ، د زناکارئ کتّه اود کاهن د اُجرت خوړلو نه منع کړے ده -
(بُخاریٌ ومُسلمٌ)

باب ۱۶۱

بَابُ النَّهْيِ عَنِ التَّطَيُّرِ ! فِيْهِ الْاَحَادِيْثُ السَّابِقَةُ فِي الْبَابِ قَبْلَهٗ !

بد فالی منع ده !

ف :- دے باب کښے خلورٔ احادیث دی - دے سلسله کښے روایات بَره بیان شوی دی - باقی دے کښے دکر شوی دی -

(نبوی احادیث)

۷۸۳ - وَعَنْ اَنَسٍ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " لَاعَدْوٰى وَلَاطِيَرَةَ [2]

۷۸۳ - حضرت انس بن مالک رضی الله عنه روایت دے ، چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، بیماری یونه بل ته

[1] "البغی" بفتح الموحدة وكسر المعجمة وتشديد الياء : الزانية : اى ما تعطى الزانية على الزنا - سماه مهرا لانه على صورته - "وحلوان الكاهن" بضم المهملة وسكون اللام : ما يعطاه على كهانته -

[2] "ولاطيرة" بكسر المهملة وفتح التحتية من التطير - وهى بمعنى النهى

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

وَيُعْجِبُنِيْ الْفَالُ » قَالُوْا: وَمَا الْفَالُ؟ قَالَ: « كَلِمَةٌ طَيِّبَةٌ »
(مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ)

لکیدل او بد فالی بے حقیقته خبرے دی، لیکن ځما فال خوښ دے - صحابه کرامو عرض اوکړو، فال څه شے دے؟ هغوئ اوفرمائیل، ښے خبرے - (بُخاریؒ ومُسلمؒ)

۷۸۴- وَعَنِ ابْنِ عُمَرَ رضی اللّٰهُ عَنْهُمَا قَالَ: قَالَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ « لَا عَدْوٰى وَلَا طِيَرَةَ. وَإِنْ كَانَ الشُّؤْمُ فِيْ شَيْءٍ فَفِي الدَّارِ وَالْمَرْأَةِ وَالْفَرَسِ »[۵۲]
(مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ)

۷۸۴- حضرت عبد اللّٰه بن عمر فاروق رضی اللّٰه عنهما نه روایت دے، چه رسول اللّٰه صلی اللّٰه علیه وسلم اوفرمائیل، چه بیماری یو نه بل، نه لکیدل او بد فالی نشته او نحوست (بدشګونی) کچرته وے نو هغه په په بنځه کور او اس کښے وے (او ددے شکل دکور په معامله کښے خو دا دے، چه هغه ډیر تنګ وی، ګاونډیان ئے خراب خلق وی، بنځه کښے داچه هغه شنډه وی، او په اس کښے داچه هغه څوک په خپله شا باندے سورلئ نه پریږدی - ن) (بُخاریؒ ومُسلمؒ)

۷۸۵- وَعَنْ بُرَيْدَةَ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ لَا يَتَطَيَّرُ » رَوَاهُ أَبُوْدَاوُدَ بِإِسْنَادٍ صَحِيْحٍ

۷۸۵- حضرت بُریده رضی اللّٰه عنه نه روایت دے - چه رسول اللّٰه صلی اللّٰه علیه وسلم به هیڅکله بدفالی نه نیوله!
(ابوداؤد صحیح اسناد سره روایت کړے دے)

۷۸۶- وَعَنْ عُرْوَةَ بْنِ عَامِرٍ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ: ذُكِرَتِ الطِّيَرَةُ عِنْدَ رَسُوْلِ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ: « أَحْسَنُهَا الْفَالُ وَلَا تَرُدُّ مُسْلِمًا[۵۳] فَإِذَا رَأَى أَحَدُكُمْ مَا يَكْرَهُ فَلْيَقُلْ: اَللّٰهُمَّ لَا يَأْتِيْ بِالْحَسَنَاتِ إِلَّا أَنْتَ وَلَا يَدْفَعُ السَّيِّئَاتِ إِلَّا أَنْتَ وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِكَ » حَدِيْثٌ صَحِيْحٌ، رَوَاهُ أَبُوْدَاوُدَ بِإِسْنَادٍ صَحِيْحٍ

۷۸۶- حضرت عروه بن عامر رضی اللّٰه عنه نه روایت دے - چه د رسول اللّٰه صلی اللّٰه علیه وسلم په مخکښے د بدفالئ ذکر اوشو نو هغوی اوفرمائیل، ددے دا اړخ خوښ دے چه ددے نه کومه بنه معنی واخستلے شی. لیکن یو مسلمان دیاره ددے دوجهے نه خپل کوم کار ملتوی کول، یا پریښودل نه دی پکار! کچرته تاسو کښے څوک په زړهٔ کښے دا چا نه څه اوښی یا څه خبره واوړی خراب اړخ ئے ذهن ته راشی نو دغه وخت کښے دا کلمات وئیل پکار دی (چه هغه خراب اړخ لرے شی) ترجمه:- اے اللّٰه! د خیر رسولو والا هم ته ئے او بدئ لره لرے کونکے هم ته ئے! او د نیکئ د حاصلولو او د بدئ د دفع کولو قوت او طاقت هم ته درکوے۔

باب[۱۶۲]

بَابُ تَحْرِيْمِ تَصْوِيْرِ الْحَيَوَانِ فِيْ بِسَاطٍ أَوْ حَجَرٍ أَوْ ثَوْبٍ أَوْ دِرْهَمٍ أَوْ دِيْنَارٍ

[۵۲] "شؤم الدار" ضيق ساحتها وخبث جيرانها " وشؤم المرأة عقر رحمها وسوء خلقها وشؤم الدابة منعها ظهرها - [۵۳] ولا ترد مسلما " اى لا ترد الطيرة مسلما عما عزم عليه فانه يعلم انه سبحانه القادر ولا اثر

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

اَوْ مَخَدَّةٌ اَوْ وِسَادَةٍ وَغَيْرِ ذٰلِكَ وَ تَحْرِيْمِ اتِّخَاذِ الصُّوْرَةِ فِيْ حَائِطٍ وَسَقْفٍ وَسَتْرٍ وَعِمَامَةٍ وَثَوْبٍ وَنَحْوِهَا وَالْاَمْرِ بِاِتْلَافِ الصُّوْرَةِ !!

(د تصویرونو حرامولے)

ف:- دے باب کښے لسل احادیث دی د باب عنوان پیراوښود دے چه هغے کښے مصنف دا ذکر کړے دے ، چه په بسترہ ، کپړہ ، تکیه ، څادر ، کانړی ، پرده او مسکه ، نوتونو باندے دځه (سالرونکی) څیز تصویر جوړولونه منع شوے ده - دا رنګ دیوالونو بالاخانو اومکانونو وغیره باندے ددے ممانعت دے - اوکوم څائے چه تصاویر جوړشوی وی دهغے لرے کول ، اوچتول یا ضائع کول پکار دی -

(نبوی احادیث)

۷۸۷- عَنِ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُمَا اَنَّ رَسُوْلَ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ : "اِنَّ الَّذِيْنَ يَصْنَعُوْنَ هٰذِهِ الصُّوَرَةَ يُعَذَّبُوْنَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ يُقَالُ لَهُمْ : اَحْيُوْا مَا خَلَقْتُمْ"

(مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ)

۷۸۷ - حضرت عبد الله بن عمر فاروق رضی الله عنهما نه روایت دے ، چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل ، کوم خلق چه دا تصویرونه جوړه وی ، هغوئ ته به د قیامت په ورځ عذاب ورکولے شی . هغوئ ته به وئیلے شی ، اوس دے خپلو تخلیقاتو تو (جوړکړے شوئ) کښے روح هم واچوی - (بُخَارِیٌّ وَمُسْلِمٌ)

۷۸۸- وَعَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهَا قَالَتْ : قَدِمَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مِنْ سَفَرٍ وَ قَدْ سَتَرْتُ سَهْوَةً لِيْ بِقِرَامٍ فِيْهِ تَمَاثِيْلُ فَلَمَّا رَاٰى رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ تَلَوَّنَ وَجْهُهُ وَقَالَ : يَا عَائِشَةُ اَشَدُّ النَّاسِ عَذَابًا عِنْدَ اللّٰهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ الَّذِيْنَ يُضَاهُوْنَ بِخَلْقِ اللّٰهِ قَالَتْ : فَقَطَعْنَاهُ فَجَعَلْنَا مِنْهُ وِسَادَةً اَوْ وِسَادَتَيْنِ"

(مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ)

"اَلْقِرَامُ" بِكَسْرِ الْقَافِ هُوَ : السِّتْرُ "وَالسَّهْوَةُ" بِفَتْحِ السِّيْنِ الْمُهْمَلَةِ وَهِيَ : الصُّفَّةُ تَكُوْنُ بَيْنَ يَدَيِ الْبَيْتِ وَ قِيْلَ هِيَ : الطَّاقُ النَّافِذُ فِي الْحَائِطِ :

۷۸۸ - اُم المؤمنین حضرت عائشه صدیقه رضی الله عنها فرمائی ، چه رسول الله صلی الله علیه وسلم دیو سفر نه واپس راوړو ، هغه وخت ځما په دروازه باندے داسے پرده زوړنده وه چه هغے باندے تصویرونه جوړکړے شوی وُو چه کله د نبی کریم صلی الله علیه وسلم نظر هغے باندے پریوتلو نو په مخ مبارک ئے د ناخوښئ آثار ظاهر شول هغوئ اوفرمائیل ، اے عائشے ! د قیامت په ورځ به هغه خلق سخت عذاب کښے گرفتار وی چه څوک د الله تعالیٰ د خالقیت نقل کول غواړی ، هغه فرمائی ، چه ما هغه پرده اوشلوله یوه یا دوه تکیه گانے مے ترینه جوړے کړے -

(بُخَارِیٌّ وَمُسْلِمٌ)

قِرَام : په حاف باندے زیر ، په معنیٰ د پردے - سَهْوَة : د صحن مخے ته دیوال (چه په هغے کښے دروازه وی) دیوال کښے جوړشوے طاق اوروشندان هم ددے نه مراد آخستے شوے دے -

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

۷۸۹- وَعَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُمَا قَالَ سَمِعْتُ رَسُوْلَ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُوْلُ: "كُلُّ مُصَوِّرٍ فِي النَّارِ يُجْعَلُ لَهُ بِكُلِّ صُوْرَةٍ صَوَّرَهَا نَفْسٌ فَيُعَذِّبُهُ فِي جَهَنَّمَ"

قَالَ ابْنُ عَبَّاسٍ: فَإِنْ كُنْتَ لَا بُدَّ فَاعِلًا فَاصْنَعِ الشَّجَرَ وَمَا لَا رُوْحَ فِيْهِ، (مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ)

جوړکړی - (بُخارِیٌ ومُسلمٌ)

۷۸۹- حضرت عبد اللّٰه بن عباس رضی اللّٰه عنهما بیان کوی چه ما د رسول اللّٰه صلی اللّٰه علیه وسلم نه دا فرمائیل آوریدلی دی، چه هر مصوّر به دوزخ ته څی د هغهٔ دجور شوی هر تصویر مقابله کښے به یو یو سړے وے، چه دهٔ ته به عذاب ورکوی - حضرت ابن عباس رضی اللّٰه عنه فرمائی چه چا دپارهٔ تصویر جوړولو نه خلاصے نهٔ دی نو بیا دے هغه د ونی بوټو (کلونو وغیرهٔ) تصویرونه جوړکړی - یا دے بے روح څیزونه

۷۹۰- وَعَنْهُ قَالَ سَمِعْتُ رَسُوْلَ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُوْلُ: "مَنْ صَوَّرَ صُوْرَةً فِي الدُّنْيَا كُلِّفَ أَنْ يَنْفُخَ فِيْهَا الرُّوْحَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَلَيْسَ بِنَافِخٍ"

(مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ)

۷۹۰- حضرت ابن عباس رضی اللّٰه عنهما نه داهم روایت دے، چه ما د رسول اللّٰه صلی اللّٰه علیه وسلم نه دا فرمائیل آوریدلی دی، چه په دُنیا کښے چا کوم تصویر جوړکړے وی، د قیامت په ورځ به هغه مجبورولے شی، چه هغه په دهٔ کښے روح واچوی چه هغه به نے هیڅکله اونکړے شی - (بُخارِیٌ ومُسلمٌ)

۷۹۱- وَعَنِ ابْنِ مَسْعُوْدٍ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُوْلَ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُوْلُ: "إِنَّ أَشَدَّ النَّاسِ عَذَابًا يَوْمَ الْقِيَامَةِ الْمُصَوِّرُوْنَ"

(مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ)

۷۹۱- حضرت عبد اللّٰه بن مسعود رضی اللّٰه عنه وائی، چه ما د رسول اللّٰه صلی اللّٰه علیه وسلم دا فرمائیل آوریدلی دی، چه د قیامت په ورځ به دهٔ ته زیات سخت عذاب د مُصوّرینو وی - (بُخارِیٌ)

۷۹۲- وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُوْلَ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُوْلُ: "قَالَ اللّٰهُ تَعَالَى وَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنْ ذَهَبَ يَخْلُقُ كَخَلْقِي فَلْيَخْلُقُوْا ذَرَّةً[1] أَوْ لِيَخْلُقُوْا حَبَّةً، أَوْ لِيَخْلُقُوْا شَعِيْرَةً"

(مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ)

۷۹۲- حضرت ابوهریره رضی اللّٰه عنه وائی، چه ما د رسول اللّٰه صلی اللّٰه علیه وسلم نه دا فرمائیل آوریدلی دی چه اللّٰه تعالیٰ فرمائی، چه د دهٔ نه لوئے ظالم به څوک وی، چه په خلقت کښے ځما مقابله کښے روان شی دے - هغه خو دے یو زرهٔ میږے جوړکړی (میږے پریږده) هغه خو دے یوهٔ دانه جوړه کړی یا دے یوهٔ وربشه پیدا کړی - (بُخارِیٌ ومُسلمٌ)

۷۹۳- وَعَنْ أَبِي طَلْحَةَ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُوْلَ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: "لَا تَدْخُلُ الْمَلَائِكَةُ بَيْتًا فِيْهِ كَلْبٌ وَلَا صُوْرَةٌ".

(مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ)

۷۹۳- حضرت ابوطلحه رضی اللّٰه عنه نه روایت دے - چه رسول اللّٰه صلی اللّٰه علیه وسلم اوفرمائیل، چه په کوم کور کښے سپے یا تصویر وی هغے ته (د رحمت) فرښتے نهٔ داخلیږی - (بُخارِیٌ ومُسلمٌ)

[1] "الذرة": بفتح المعجمة وتشديد الراء: النملة ۞

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

۷۹۴- وَعَنِ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُمَا قَالَ: وَعَدَ رَسُوْلَ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ جِبْرِيْلُ اَنْ يَّاْتِيَهُ فَرَاثَ عَلَيْهِ حَتَّى اشْتَدَّ عَلٰى رَسُوْلِ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَخَرَجَ فَلَقِيَهُ جِبْرِيْلُ فَشَكَا اِلَيْهِ فَقَالَ: اِنَّا لَا نَدْخُلُ بَيْتًا فِيْهِ كَلْبٌ وَلَا صُوْرَةٌ، رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ؛ "رَاثَ" اَبْطَأَ، وَهُوَ بِالثَّاءِ الْمُثَلَّثَةِ

۷۹۴- حضرت عبدالله بن عمر رضی الله عنه نه روایت دے، چه یوځل جبرئیل علیه السلام حضور سره د راتللو وعده کړې وه، لیکن دهغهٔ په راتللو کښے وروسته والے اوشو نو رسول الله صلی الله علیه وسلم سره فکر پیدا شو. نبی کریم صلی الله علیه وسلم دکور نه بهر تشریف راوړو نو د جبرائیل علیه السلام سره ئے ملاقات اوشو هغوئ دوئ ته شکایت اوکړو نو هغهٔ اوفرمائیل، چه په کوم کور کښے سپے یا تصویر وی، مونږ هلته نهٔ داخلیږو. (بخاری روایت کړے دے)

(رَاثَ): په معنیٰ د تاخیر سره دے.

۷۹۵- وَعَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهَا قَالَتْ: وَاعَدَ رَسُوْلَ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ جِبْرِيْلُ عَلَيْهِ السَّلَامُ فِيْ سَاعَةٍ اَنْ يَّاْتِيَهُ فَجَآءَتْ تِلْكَ السَّاعَةُ وَلَمْ يَاْتِهِ قَالَتْ: وَكَانَ بِيَدِهٖ عَصًا فَطَرَحَهَا مِنْ يَدِهٖ وَهُوَ يَقُوْلُ "مَا يُخْلِفُ اللّٰهُ وَعْدَهٗ وَلَا رُسُلُهٗ" ثُمَّ الْتَفَتَ فَاِذَا جَرْوُ كَلْبٍ تَحْتَ سَرِيْرِهٖ فَقَالَ: "مَتٰى دَخَلَ هٰذَا الْكَلْبُ؟ فَقُلْتُ: وَاللّٰهِ مَا دَرَيْتُ بِهٖ، فَاَمَرَ بِهٖ فَاُخْرِجَ فَجَآءَهُ جِبْرِيْلُ عَلَيْهِ السَّلَامُ فَقَالَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "وَعَدْتَنِيْ فَجَلَسْتُ لَكَ وَلَمْ تَاْتِنِيْ" فَقَالَ: مَنَعَنِي الْكَلْبُ الَّذِيْ كَانَ فِيْ بَيْتِكَ اِنَّا لَا نَدْخُلُ بَيْتًا فِيْهِ كَلْبٌ وَلَا صُوْرَةٌ. (رَوَاهُ مُسْلِمٌ)

۷۹۵- اُمّ المؤمنین حضرت عائشه صدیقه رضی الله عنها فرمائی، چه جبرئیل علیه السلام د نبی کریم صلی الله علیه وسلم سره وعده کړې وه چه فلانکی وخت کښے به راځم هغه وخت راغے لیکن هغهٔ را نه غے. د نبی کریم صلی الله علیه وسلم په لاس کښے یوه هسا وه، د دې ویرنې یات تأثر د وجهے نه هغه هسا هغوئ په زمکه اوغورځوله او وے فرمائیل، د الله او د هغهٔ د قاصد نه داکیدے نشی، چه هغوئ وعده خلافی اوکړي. بیائے یوخوا بل خوا نظر وزغلولو نو د تخت نه لاندے د سپی بچے (کوتړے) پروت وُو. نبی کریم صلی الله علیه وسلم تپوس اوکړو، چه داکوتړے دلته د وخت نه راغلے دے (راننوتلے دے)؟ ما اوویل، ما ته خو دے پته نشته. نبی کریم صلی الله علیه وسلم د هغهٔ د ویستلو حکم اوفرمائیلو. چه کله هغه اووتلو، نو جبرائیل علیه السلام راغے. رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، تاسو څما سره وعده کړې ده. ما انتظار کولو او تاسو را نغلئ. جبرائیل علیه السلام اووئیل، داسپے څما راتللو کښے مانع شو. مونږ هغے کور ته نهٔ داخلیږو چرته چه سپے یا تصویر وی. (مُسلم روایت کړے دے)

لہ "الماشية": المال من الابل والغنم ؛

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

۷۹۶- وَعَنْ اَبِی التَّیَّاحِ حَیَّانَ بْنِ حُصَیْنٍ قَالَ: قَالَ لِیْ عَلِیُّ بْنُ اَبِیْ طَالِبٍ رَضِیَ اللّٰهُ عَنْهُ: اَلَا اَبْعَثُكَ عَلٰی مَا بَعَثَنِیْ عَلَیْهِ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَسَلَّمَ؟ اَنْ لَا تَدَعَ صُوْرَةً اِلَّا طَمَسْتَهَا وَلَا قَبْرًا مُشْرِفًا اِلَّا سَوَّیْتَهُ،

(رَوَاهُ مُسْلِمٌ)

۷۹۶- حضرت ابوتیاح حیّان بن حصین رحمة الله علیه وائی، چه ماته امیرالمؤمنین حضرت علی بن ابی طالب رضی الله عنه اوفرمائیل، چه زهٔ تا ته هغه کار رونه سپارم کوم کار، دپاره چه زهٔ رسول الله صلی الله علیه وسلم مامور کړے وم! چه زهٔ لاړشم اوهیڅ یو تصویر بغیر لرے کولو نه پریږدم- او نهٔ یو اوچت کړے شوے بنکاره قبر بغیر د برابرولو نه پریږدم- (مُسلم روایت کړے دے)

بابٌ ۱۶۳

بَابُ تَحْرِیْمِ اتِّخَاذِ الْكَلْبِ اِلَّا لِصَیْدٍ اَوْ مَاشِیَةٍ اَوْ زَرْعٍ؛

بنکار او حفاظت دپاره سپے پالل!

ف:- دے باب کښے دوٴه احادیث دی- د باب په عنوان کښے مصنّفؒ بیان کړے دے، چه دکور، رَمے، فصل حفاظت دپاره او بنکار کولو دپاره سپے پالل جائز دی. **(نبوی احادیث)**

۷۹۷- عَنِ ابْنِ عُمَرَ رَضِیَ اللّٰهُ عَنْهُمَا قَالَ: سَمِعْتُ رَسُوْلَ اللّٰهِ صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَسَلَّمَ یَقُوْلُ: "مَنِ اقْتَنٰی كَلْبًا اِلَّا كَلْبَ صَیْدٍ اَوْ مَاشِیَةٍ[1] فَاِنَّهٗ یَنْقُصُ مِنْ اَجْرِهٖ كُلَّ یَوْمٍ قِیْرَاطَانِ" مُتَّفَقٌ عَلَیْهِ وَفِیْ رِوَایَةٍ "قِیْرَاطٌ"؛

۷۹۷- حضرت عبدالله بن عمر فاروق رضی الله عنهما نه روایت دے، چه ما د رسول الله صلی الله علیه وسلم نه دا فرمائیل واوریدل، چه سِوا د بنکار د سپی او د څارو د حفاظت نه بل هر یومقصد دپاره چه څوک سپے اوساتی نو هره ورځ دوٴه قیراطه وزن برابر د هغهٔ ثواب کمیږی- په یو روایت کښے یو قیراط راغلے دے- (بُخاریؒ ومُسلمؒ)

۷۹۸- وَعَنْ اَبِیْ هُرَیْرَةَ رَضِیَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَسَلَّمَ مَنْ اقْتَنٰی كَلْبًا فَاِنَّهٗ یَنْقُصُ مِنْ عَمَلِهٖ كُلَّ یَوْمٍ قِیْرَاطٌ اِلَّا كَلْبَ حَرْثٍ اَوْ مَاشِیَةٍ مُتَّفَقٌ عَلَیْهِ وَفِیْ رِوَایَةٍ لِّمُسْلِمٍ: "مَنِ اقْتَنٰی كَلْبًا لَیْسَ بِكَلْبِ صَیْدٍ وَلَا مَاشِیَةٍ وَلَا اَرْضٍ فَاِنَّهٗ یَنْقُصُ مِنْ اَجْرِهٖ قِیْرَاطَانِ كُلَّ یَوْمٍ؛

۷۹۸- حضرت ابوهریره رضی الله عنه بیان کوی، چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، چه څوک هم سپے اوساتی، د هغهٔ د نیکو اعمالونه به یو قیراط روزانه حساب سره کمیږی- لیکن که د فصل او څارو د حفاظت دپاره ئے اوساتی نوجائز دے- (بُخاریؒ ومُسلمؒ) د مُسلم په یو روایت کښے داسے دی چه څوک د شکار، څارو او د زمکے د حفاظت نه سِوا بل کوم کار دپاره سپے اوساتی نو د هغهٔ د اجر او ثواب نه به د روزانه حساب سره دوٴه

[1] له "لَا تَصْحَبُ الْمَلَائِكَةُ": ای ملائكة الرحمة؛

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

باب ۱۶۴

بَابُ كَرَاهِيَةِ تَعْلِيقِ الْجَرَسِ فِي الْبَعِيرِ وَغَيْرِهِ مِنَ الدَّوَابِّ وَكَرَاهِيَةِ اسْتِصْحَابِ الْكَلْبِ وَالْجَرَسِ فِي السَّفَرِ!

د سفر دوران کښے د سورلئ په غاړه کښے جرس (کونګرو وغیره)

ف:- دا باب په دوه احادیثو مشتمل دے۔ د باب د عنوان نه معلومیږی، چه د سفر په حالت کښے هم بغیر ضرورته سپے یا جرس ساتل منع دی۔

(نبوی احادیث)

۷۹۹-عَنْ اَبِیْ هُرَیْرَةَ رَضِیَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَسَلَّمَ: "لَا تَصْحَبُ الْمَلَائِكَةُ رُفْقَةً فِيهَا كَلْبٌ اَوْ جَرَسٌ" (رَوَاهُ مُسْلِمٌ)

۷۹۹- حضرت ابوهریره رضی الله عنه نه روایت دے۔ چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، چه (د رحمت) فرشتے دهغه مسافرو سره سفر کښے نه ملګری کیږی، چاسره چه سپے وی، یا جرس وی۔ (مُسلم روایت کړے دے)

۸۰۰- وَعَنْهُ اَنَّ النَّبِیَّ صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: "اَلْجَرَسُ مِنْ مَزَامِيرِ الشَّيْطَانِ" رَوَاهُ اَبُوْدَاوُدَ بِاِسْنَادٍ صَحِيحٍ عَلٰی شَرْطِ مُسْلِمٍ۔

۸۰۰- حضرت ابوهریره رضی الله عنه نه داهم روایت دے۔ چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، جرس (کونګرو) د شیطان د باجو نه یوه باجه ده۔ (ابوداؤد صحیح اسناد سره د مُسلم په شرط روایت کړے دے)

باب ۱۶۵

بَابُ كَرَاهَةِ رُكُوبِ الْجَلَّالَةِ وَهِيَ الْبَعِيرُ اَوِ النَّاقَةُ الَّتِي تَاْكُلُ الْعُذِرَةَ فَاِنْ اَكَلَتْ عَلَفًا طَاهِرًا فَطَابَ لَحْمُهَا زَالَتِ الْكَرَاهَةُ!!

کُندګی خوړونکو اوښانو باندے سورلی!

ف:- دا باب صرف په یو حدیث باندے مشتمل دے۔ د باب په عنوان کښے مذکور دی۔

۸۰۱- عَنِ ابْنِ عُمَرَ رَضِیَ اللّٰهُ عَنْهُمَا قَالَ: نَهٰی رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَسَلَّمَ عَنِ الْجَلَّالَةِ فِي الْاِبِلِ اَنْ يُرْكَبَ عَلَيْهَا۔

۸۰۱- حضرت عبدالله بن عمر فاروق رضی الله عنهما بیان کوی چه رسول الله صلی الله علیه وسلم بیان کوی چه رسول الله صلی الله علیه وسلم په کُندګی خوړونکے اوښه باندے د سورلئ نه منع فرمائیلے ده۔ (د هغے د خولے بد بویه کیدلو په وجه سره)

باب ۱۶۶

بَابُ النَّهْيِ عَنِ الْبُصَاقِ فِي الْمَسْجِدِ وَالْاَمْرِ بِاِزَالَتِهِ مِنْهُ اِذَا وَجَدَ

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

فِيْهِ وَالْاَمْرِ بِتَنْزِيْهِ الْمَسْجِدِ عَنِ الْاَقْذَارِ !

جومات کښے لاړه توکلو نه ممانعت !

ف:- دے باب کښے درے احادیث دی - عنوان کښے داهم بیان شوی دی چه په جومات کښے توکانړے یا څه کندګی چا ته په نظر راشی نو هغه دے صفا کړی - او جوماتونو نه دګندګئ وغیره دصفا کولو حکم هم دے -

(نبوی احادیث)

۸۰۲- عَنْ اَنَسٍ رَضِیَ اللّٰهُ تَعَالٰی عَنْهُ اَنَّ رَسُوْلَ اللّٰهِ صَلَّی اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: "اَلْبُصَاقُ فِی الْمَسْجِدِ خَطِيْئَةٌ وَ كَفَّارَتُهَا دَفْنُهَا" مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ -

وَالْمُرَادُ بِدَفْنِهَا اِذَا كَانَ الْمَسْجِدُ تُرَابًا اَوْ رَمْلًا وَنَحْوَهُ فَيُوَارِيْهَا تَحْتَ تُرَابِهٖ - قَالَ اَبُو الْمَحَاسِنِ الرُّوْيَانِیُّ فِیْ كِتَابِهِ الْبَحْرِ: وَقِيْلَ الْمُرَادُ بِدَفْنِهَا اِخْرَاجُهَا مِنَ الْمَسْجِدِ اَمَّا اِذَا كَانَ الْمَسْجِدُ مُبَلَّطًا اَوْ مُجَصَّصًا فَدَلْكُهَا عَلَيْهِ بِمَدَاسِهٖ اَوْ بِغَيْرِهٖ كَمَا يَفْعَلُهٗ كَثِيْرٌ مِّنَ الْجُهَّالِ فَلَيْسَ ذٰلِكَ بِدَفْنٍ بَلْ زِيَادَةٌ فِی الْخَطِيْئَةِ وَتَكْثِيْرٌ لِلْقَذَرِ فِی الْمَسْجِدِ وَعَلٰی مَنْ فَعَلَ ذٰلِكَ اَنْ يَمْسَحَهٗ بَعْدَ ذٰلِكَ بِثَوْبِهٖ اَوْ بِيَدِهٖ اَوْ غَيْرِهٖ اَوْ يَغْسِلَهٗ ؕ

۸۰۲- حضرت انس بن مالک رضی الله عنه نه روایت دے - چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، جومات کښے توکل ګناه ده - اودهغے کفاره دفن کول دی - (بخاریؒ ومسلمؒ)

امام نوویؒ وائی، چه د دفن کولو نه مراد دا دے چه جومات د خاورے (خپتے) کیتے یا دڅه داسے څیز نه جوړ شوے وی، نو هغه توکانړو وغیره باندے خاورو وغیره واچوئ پټے کړئ - داخبره ابوالمحاسن رویانیؒ خپل کتاب "البحر" کښے بیان کړے ده - او داهم وئیلے شوی دی، چه د دے نه مراد د جومات نه بهر غورځول دی، پوخ جوړ کړے شوی جومات کښے توکلے شوے توکانړے وغیره میدان (فرش) یا دیوال وغیره باندے جارو وغیره سره مړ ل لکه چه اکثر جاهل خلق ئے کوی دا دفن کول نشی شمارلے دا خو زیات کندګئ خوړلو سره زیاته ګناه ده - څوک چه داسے کوی هغه باندے واجب دی. چه خپلو لاسونو، کپړو، یا اوبو وغیره سره هغه صفا کړی .

۸۰۳- وَعَنْ عَائِشَةَ رَضِیَ اللّٰهُ عَنْهَا اَنَّ رَسُوْلَ اللّٰهِ صَلَّی اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ رَاٰی فِیْ جِدَارِ الْقِبْلَةِ مُخَاطًا اَوْ بُزَاقًا اَوْ نُخَامَةً فَحَكَّهٗ. مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ -

۸۰۳- اُمّ المؤمنین حضرت عائشه صدیقه رضی الله عنها فرمائی، چه رسول الله صلی الله علیه وسلم دجومات په دیوال د قبلے طرف ته لاړے، یا قنړے یا بلغم لګیدلے اوئیدل نوهغه ئے اوکړول - (بخاریؒ ومسلمؒ)

۸۰۴- وَعَنْ اَنَسٍ رَضِیَ اللّٰهُ عَنْهُ اَنَّ رَسُوْلَ اللّٰهِ صَلَّی اللّٰهُ عَلَيْهِ

۸۰۴- حضرت انس بن مالک رضی الله عنه نه روایت دے - چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، داجوماتونه د بولو

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

وَسَلَّمَ قَالَ: اِنَّ هٰذِهِ الْمَسَاجِدَ لَا تَصْلُحُ لِشَيْءٍ مِّنْ هٰذَا الْبَوْلِ وَلَا الْقَذَرِ اِنَّمَا هِيَ لِذِكْرِ اللّٰهِ تَعَالٰى وَقِرَاءَةِ الْقُرْاٰنِ اَوْ كَمَا قَالَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ.

(رتیازو) یا دځه ګندګئ وغیره لائق نه دی. داخو الله تعالیٰ ذکر او د قرآن کریم تلاوت دپاره جوړ شوی دی. (راوی وائی، یا لکه چه څرنګه حضورؐ اوفرمائیل).

(رَوَاهُ مُسْلِمٌ)

بَاب ۱۶۷

بَابُ كَرَاهَةِ الْخُصُوْمَةِ فِي الْمَسْجِدِ وَرَفْعِ الصَّوْتِ فِيْهِ وَنَشْدِ الضَّالَّةِ وَالْبَيْعِ وَالشِّرَاءِ وَالْاِجَارَةِ وَنَحْوِهَا مِنَ الْمُعَامَلَاتِ!

جومات کښے د جنګ جګړے نه ممانعت!

ف:- دے باب کښے پنځه احادیث دی. مصنفؒ په عنوان کښے دا بیان هم کړے دے چه د جنګ جګړے نه علاوه شور، شغب، اوچت آواز دورک شوی څیز تلاشئ دپاره اعلان وغیره او اخستلو خرڅولو، یا دده په شان د بل کوم کار ممانعت هم دے. علماؤ دلین دین په خاطر اوچت آواز ته هم مکروه وئیلے دے. غرض دا چه په جومات کښے هرهغه کار کوم دپاره چه هغه نه دے جوړ شوے مکروه دے. د امّت اسلافو یه په جومات کښے سائل ته څه څیز ورکول جائز نه ګڼل.

(نبوی احادیث)

۸۰۵- وَعَنْ اَبِيْ هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ اَنَّهٗ سَمِعَ رَسُوْلَ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ، "مَنْ سَمِعَ رَجُلًا يَنْشُدُ ضَالَّةً لَه فِي الْمَسْجِدِ فَلْيَقُلْ: لَا رَدَّهَا اللّٰهُ عَلَيْكَ فَاِنَّ الْمَسَاجِدَ لَمْ تُبْنَ لِهٰذَا" رَوَاهُ مُسْلِمٌ

۸۰۵- حضرت ابوهریره رضی الله عنه نه روایت دے. چه ما د رسول الله صلی الله علیه وسلم نه دا فرمائیل آوریدلی دی، چه کچرته په جومات کښے تاسو څه ورک شوی څیز متعلق اعلان کول واورئ نو هغے جواب ورکړئ. "الله پاک دے تاسو ته واپس نکړی" ځکه چه جومات دے خبرو دپاره نه دے جوړ شوے. (مُسلم روایت کړے دے)

۸۰۶- وَعَنْهُ اَنَّ رَسُوْلَ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: "اِذَا رَاَيْتُمْ مَنْ يَّبِيْعُ اَوْ يَبْتَاعُ فِي الْمَسْجِدِ فَقُوْلُوْا: لَا اَرْبَحَ اللّٰهُ تِجَارَتَكَ وَاِذَا رَاَيْتُمْ مَنْ يَنْشُدُ ضَالَّةً فَقُوْلُوْا لَا رَدَّهَا عَلَيْكَ" رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَقَالَ: حَدِيْثٌ حَسَنٌ ۞

۸۰۶- دا روایت هم حضرت ابوهریره رضی الله عنه نه دے چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، چه کچرته څوک په جومات کښے سوداخستو نکے خرڅونکے اووینئ نو هغه ته اووایئ الله تعالیٰ دے تاته په تجارت کښے نفع درنکړی اوچه کله تاسو څه ورک شوی څیز اعلان کول اووینئ، نو اووایئ الله پاک دے تاسو ته ستا سو څیز واپس نکړی.

(ترمذی روایت کړے دے اوویلی ئے دی چه دا حدیث حسن دے)

لہ "ینشد ضالة" بضم المعجمة: ای یطلبها: "والضالة" الضائع من حیوان وغیره!

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

۸۰۷- وَعَنْ بُرَيْدَةَ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ اَنَّ رَجُلًا نَشَدَ فِي الْمَسْجِدِ فَقَالَ: مَنْ دَعَا اِلَى الْجَمَلِ الْاَحْمَرِ؟ فَقَالَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "لَا وَجَدْتَ اِنَّمَا بُنِيَتِ الْمَسَاجِدُ لِمَا بُنِيَتْ لَهُ". (رَوَاهُ مُسْلِمٌ)

۸۰۷- حضرت بریده رضی الله عنه وائی چه یو سړی په جومات کښے (د ورک شوی اوښ پته معلومولو د پاره اعلان اوکړو چه) سُور اوښ (نیولو د پاره) چا آواز کړے وُو؟ (دهغے اعلان آوریدلو سره) رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، هغه دے تا ته ملاؤ نشی. جوماتونه هغه کار د پاره دی، کوم د پاره چه جوړ کړے شوی دی.

(مُسلم روایت کړے دے)

۸۰۸- وَعَنْ عَمْرِو بْنِ شُعَيْبٍ عَنْ اَبِيْهِ عَنْ جَدِّهٖ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ اَنَّ رَسُوْلَ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نَهٰى عَنِ الشِّرَآءِ وَالْبَيْعِ فِي الْمَسْجِدِ وَاَنْ تُنْشَدَ فِيْهِ ضَالَّةٌ اَوْ يُنْشَدَ فِيْهِ شِعْرٌ رَوَاهُ اَبُوْدَاوٗدَ وَالتِّرْمِذِيُّ وَقَالَ، حَدِيْثٌ حَسَنٌ:

۸۰۸- حضرت عمرو بن شعیب رضی الله عنه د خپل پلار نه اوهغهٔ د خپل نیکهٔ نه روایت کړے دے. چه رسول الله صلی الله علیه وسلم په جومات کښے د خرڅولو اخستلو نه منع کړے ده او د ورک شوی څیز د اعلان اواشعار وئیلو نه ئے هم منع کړے ده- ابوداؤد او ترمذی روایت کړے دے او ترمذی وئیلی دی، چه دا حدیث حسن دے.

۸۰۹- وَعَنِ السَّآئِبِ ابْنِ يَزِيْدَ الصَّحَابِيِّ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ: كُنْتُ فِي الْمَسْجِدِ فَحَصَبَنِيْ[1] رَجُلٌ فَنَظَرْتُ فَاِذَا عُمَرُ بْنُ الْخَطَّابِ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ فَقَالَ: اِذْهَبْ فَأْتِنِيْ بِهٰذَيْنِ فَجِئْتُهٗ بِهِمَا فَقَالَ مِنْ اَيْنَ اَنْتُمَا؟ فَقَالَا: مِنْ اَهْلِ الطَّائِفِ فَقَالَ: لَوْ كُنْتُمَا مِنْ اَهْلِ الْبَلَدِ لَاَوْجَعْتُكُمَا تَرْفَعَانِ اَصْوَاتِكُمَا فِيْ مَسْجِدِ رَسُوْلِ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ:

۸۰۹- حضرت سائب بن یزید صحابی رضی الله عنه وائی، چه زهٔ یوه ورځ په جومات کښے ناست وم چه چا زهٔ په کیتی اوویشتلم چه ما اوکتل نو هغه حضرت عمر فاروق رضی الله عنه وُو- هغوئ اوفرمائیل، لاړشه او هغه دوُه سړی ماته راوله- ما هغوئ راوبلل، هغوئ رضی الله عنهم د دوئ نه پوښتنه اوکړه، تاسو کوم ځائے ئے؟ هغوئ اووئیل د طائف! عمر رضی الله عنه اووئیل، کچرته تاسو مدینے اوسیدونکو نه وئ نو ما به تاسو ته سزا درکړے وے. ځکه چه تاسو رسول الله صلی الله علیه وسلم په جومات کښے اوچت آواز سره خبرے کوئ.

(بخاری روایت کړے دے)

باب ۱۶۸

بَابُ نَهْيِ مَنْ اَكَلَ ثُوْمًا اَوْ بَصَلًا اَوْ كُرَّاثًا اَوْ غَيْرَهٗ مِمَّا لَهٗ رَائِحَةٌ كَرِيْهَةٌ عَنْ دُخُوْلِ الْمَسْجِدِ قَبْلَ زَوَالِ رَائِحَتِهٖ اِلَّا لِضَرُوْرَةٍ !!

داوړے اوپیاز خوړلو په وخت جومات ته د تللو نه منع!

ف:- دے باب کښے څلور احادیث دی، د باب په عنوان کښے داوړے او پیاز نه علاوه د هر بد بویه څیز خوړلو سره د هغے د بوئ زائله کیدلو نه بغیر بلاضرورت

[1] "فحصبنی" بالمهملتین، ای رمانی بالحصباء، وهو الحصی الصغار:

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

جومات ته د تللونه د منع ذکر دے۔ دا منع حُکه ده، چه دے سره فرشتو او مونځ کونکو ته تکلیف رسیږی۔ د دے وجهے نه د خوَلے لوند وکپړو اغوستلو سره هم د راتللو نه منع ده۔ (نبوی احادیث)

۸۱۰- عَنِ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُمَا أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: "مَنْ أَكَلَ مِنْ هٰذِهِ الشَّجَرَةِ يَعْنِي الثُّوْمَ فَلَا يَقْرَبَنَّ مَسْجِدَنَا" مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ وَفِي رِوَايَةٍ لِمُسْلِمٍ: "مَسَاجِدَنَا".

۸۱۰- حضرت عبدالله بن عمر فاروق رضی الله عنهما نه روایت دے، چه نبی کریم صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، څوک چه اُوږه اوخوری، هغه لُه پکار دی، چه څمونږ جومات ته نزدے نه راځی۔ (بُخاریؒ ومُسلمؒ) د مُسلم په یو روایت کښے "د مساجد نا" الفاظ راغلی دی چه څمونږ جوماتونو ته دے نزدے نه راځی.

۸۱۱- وَعَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "مَنْ أَكَلَ مِنْ هٰذِهِ الشَّجَرَةِ فَلَا يُقْرَبَنَّا، وَلَا يُصَلِّيَنَّا مَعَنَا". (مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ)

۸۱۱- حضرت انس بن مالک رضی الله عنه نه روایت دے، چه نبی کریم صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، چه کوم سړے دے وني نه خوراک اوکړي (یعنی اُوږه اوخوری) هغه دے مونږ ته نزدے نه راځی او نه دے څمونږ سره مونځ کوی۔ (بُخاریؒ ومُسلمؒ)

۸۱۲- وَعَنْ جَابِرٍ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "مَنْ أَكَلَ ثُوْمًا أَوْ بَصَلًا فَلْيَعْتَزِلْنَا أَوْ فَلْيَعْتَزِلْ مَسْجِدَنَا" (مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ)

وَفِي رِوَايَةٍ لِمُسْلِمٍ: "مَنْ أَكَلَ الْبَصَلَ، وَالثُّوْمَ، وَالْكُرَّاثَ، فَلَا يَقْرَبَنَّ مَسْجِدَنَا فَإِنَّ الْمَلَائِكَةَ تَتَأَذَّى مِمَّا يَتَأَذَّى مِنْهُ بَنُوْ آدَمَ".

۸۱۲- حضرت جابر رضی الله عنه روایت دے، چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، چه کوم سړے اوږه یا پیازا وخوری هغه دے څمونږ نه لرے اوسیږی، یا هغوی اوفرمائیل، څمونږ جومات نه دے لرے اوسی. (بُخاریؒ ومُسلمؒ) اود مُسلم په یو روایت کښے دی، چه څوک پیاز یا کُرّاث اوخوری هغه دے څمونږ جومات ته نزدے هم نه راځی۔ څکه چه دکوم څیز نه چه انسان ته تکلیف رسیږی، ملائکو ته هم هغه څیز تکلیف ورکوی۔

کُرّاث: په معنی دکندنے د پیاز پشان یو بُوټے دے۔

۸۱۳- وَعَنْ عُمَرَ بْنِ الْخَطَّابِ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ أَنَّهُ خَطَبَ يَوْمَ الْجُمُعَةِ فَقَالَ فِي خُطْبَتِهِ: ثُمَّ إِنَّكُمْ أَيُّهَا النَّاسُ تَأْكُلُوْنَ شَجَرَتَيْنِ لَا أَرَاهُمَا إِلَّا خَبِيْثَتَيْنِ الْبَصَلَ وَالثُّوْمَ لَقَدْ رَأَيْتُ رَسُوْلَ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا وَجَدَ رِيْحَهُمَا مِنَ الرَّجُلِ فِي

۸۱۳- امیرالمؤمنین حضرت عمر فاروق رضی الله عنه یوه جُمعه خُطبه لوستله او د خطبے په وخت ئے اووئیل؛ خلقو! تاسو دا دواړه بوټي خورئ چه څُما په نظر کښے دیر خبیث اوناکاره دی (یعنی پیاز او اُوږه) ما لیدلی دی چه رسول الله صلی الله علیه وسلم ته به دکوم سړي دخولے نه دده بوئ راتللو نود هغه دجومات نه دویستلو حکم

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

الْمَسْجِدِ اَمَرَ بِهٖ فَاُخْرِجَ اِلَى الْبَقِيْعِ فَمَنْ اَكَلَهُمَا فَلْيُمِتْهُمَا طَبْخًا ؛ (رَوَاهُ مُسْلِمٌ)

به ئے کولو او په بقیع کښے به ئے د هغۀ د پرېښودلو حکم کولو - کچرته څوک دا خوړل غواړی نو دا دے پاښۀ کړی چه بوئ ئے زائل شی- (مُسلم روایت کړے دے)

باب ۱۶۹

بَابُ كَرَاهَةِ الْاِحْتِبَاءِ يَوْمَ الْجُمُعَةِ وَالْاِمَامُ يَخْطُبُ لِاَنَّهٗ يَجْلُبُ النَّوْمَ فَيَفُوْتُ اسْتِمَاعَ الْخُطْبَةِ وَيَخَافُ انْتِقَاضَ الْوُضُوْءِ!

د جُمعے د خطبے په وخت به څرنګه کښینی!

ف ۱:- دے باب کښے صرف یوحدیث دے- د باب په عنوان کښے مصنفؒ بیان کړے دے ،چه د جُمعے د خُطبے په وخت یوخاص هیئت یعنی زنګنونه چه د خپتے سره ملاؤ شوی وی دا سے کینا ستل منع دی - او د منع وجه داده ، چه دے حالت کښے عمرمًا د خوب جُوړتے وهل راځی او دے کښے دا ودس ماتیدلو او د خطبے ضائع کیدلو ویره وی. (دمونځ چه کوم هیئت ، یعنی قیام ، رکوع ، سجود ، قعود مسنون او متعین دے ، دهغے پابندئ کولو والا فطری طور سره د خوب او خروج ریح (هوا خارجیدلو وغیره د خطرے نه محفوظ وی دا تجربه شوے خبره ده- (ن)

(نبوی حدیث)

۸۱۴- عَنْ مُعَاذِ بْنِ اَنَسِ الْجُهَنِيِّ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ اَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نَهٰى عَنِ الْحِبْوَةِ[1] يَوْمَ الْجُمُعَةِ وَالْاِمَامُ يَخْطُبُ ". رَوَاهُ اَبُوْدَاوٗدَ وَالتِّرْمِذِيُّ وَقَالَ حَدِيْثٌ حَسَنٌ ؛

۸۱۴- حضرت معاذ بن انس جُهنی رضی الله عنه نه روایت دے ، چه نبی کریم صلی الله علیه وسلم د جُمعے په ورځ چه کله امام خطبه لولی ، حِبْوَه (دکینا ستلو خاص هیئت) نه منع کړے ده - (دواړه خپے او درُول ، دواړه زنګنونه خپتے سره ملاؤل ، د دواړو لاسونو دائره سره نیول ، یا په رومال وغیره سره ترلے ، دے قِسم کینا ستلو ته حِبْوَه وائی ! دا قِسم هیئت اوشکل نن هم په کلو باندو کښے اکثر لیدلے شی - (ن)

باب ۱۷۰

بَابُ نَهْيِ مَنْ دَخَلَ عَلَيْهِ عَشْرُ ذِي الْحِجَّةِ وَاَرَادَ اَنْ يُضَحِّيَ عَنْ اَخْذِ شَيْءٍ مِنْ شَعْرِهٖ اَوْ اَظْفَارِهٖ حَتّٰى يُضَحِّيَ!

د ذی الحجه په لسو ورځو کښے د قربانی کوونکی د حجامت نه منع!

ف ۲:- دا باب صرف یوحدیث باندے مشتمل دے - په عنوان کښے مصنفؒ بیان کړے دے چه کوم سړے عید الاضحیٰ باندے قربانی کول غواړی هغه له پکار دی ، چه د قربانئ د اختر میاشت لیدلو نه وروسته تر قربانئ کولو پورے نه ویښته او خرئ ، اونه نوکان پرې کړی. (نبوی حدیث)

۸۱۵- عَنْ اُمِّ سَلَمَةَ رَضِيَ اللّٰهُ

۸۱۵- اُمّ المؤمنین حضرت اُمّ سلمه

[1] "نهی عن الحبوة" بکسر المهملة وسکون الموحدة وهی ان یضم الانسان رجلیه الی بطنه بثوب یجمعهما فیه مع ظهره ویشده علیه !

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

عَنْهَا قَالَتْ : قَالَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : مَنْ كَانَ لَهُ ذِبْحٌ[1] يَذْبَحُهُ فَإِذَا أَهَلَّ هِلَالُ ذِي الْحِجَّةِ فَلَا يَأْخُذَنَّ مِنْ شَعْرِهِ وَ لَا مِنْ أَظْفَارِهِ شَيْئًا حَتَّى يُضَحِّيَ" (رَوَاهُ مُسْلِمٌ)

رضی الله عنها فرمائی، چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، چه کچرته چا سره د قربانئ څاروے وی، چه د هغے د ذبح کولو ارادہ لری نو هغهٔ ته پکار دی، چه کله د ذی الحجّه میاشت اوګوری، نو هغه دے خپل ویښتو او نوکانو نه هیڅ قربانی کولو پورے نهٔ پریکوی - (مُسلم روایت کړے دے)

باب ۱۷۱

بَابُ النَّهْيِ عَنِ الْحَلْفِ بِمَخْلُوْقٍ كَالنَّبِيِّ وَالْكَعْبَةِ وَالْمَلَائِكَةِ وَالسَّمَاءِ وَالْآبَاءِ وَالْحَيَاةِ وَالرُّوْحِ وَالرَّأْسِ وَنِعْمَةِ السُّلْطَانِ وَتُرْبَةِ فُلَانٍ وَ الْأَمَانَةِ وَهِيَ مِنْ أَشَدِّهَا نَهْيًا !

په مخلوق قسم کول منع دی!

ف :- دے باب کښے پنځهٔ احادیث دی - د باب عنوان لږ شان اُوږد دے - مصنفؒ دے کښے مثالاً بنودلی دی، چه لکه د الله د نبی، په کعبه او ملائکو، آسمان باندے، د پلرونو، نیکو نو په ژوند، روح او سر باندے - دا رنګ انعامات، اعزازات سلطانی، دچا په مزار او قبر قسم خوړل دا ټول منع دی او دے سخته منع شوے ده -

(نبوی احادیث)

۸۱۶ - عَنِ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُمَا عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: "إِنَّ اللّٰهَ تَعَالَى يَنْهَاكُمْ أَنْ تَحْلِفُوْا بِآبَائِكُمْ فَمَنْ كَانَ حَالِفًا فَلْيَحْلِفْ بِاللّٰهِ أَوْ لِيَصْمُتْ[2]" (مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ)

وَفِيْ رِوَايَةٍ فِي الصَّحِيْحِ: "فَمَنْ كَانَ حَالِفًا فَلَا يَحْلِفْ إِلَّا بِاللّٰهِ أَوْ لِيَسْكُتْ" ؛

۸۱۶ - حضرت عبد الله بن عمر فاروق رضی الله عنهما نه روایت دے - چه نبی کریم صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، چه الله تاسو خپلو پلارانو باندے د قسم کولو نه منع کړی یئ - کچرته تاسو نه څوک قسم کوی نو صرف په الله پاک دے قسم اوکړی یا دے چُپ پاتے شی - (په هیڅا دے قسم نه کوی)

(بُخاریؒ و مُسلمؒ)

او د صحیح په یوه روایت کښے داسے دی، چه کچرته څوک قسم کوی نو د الله پاک نه سوا دے هیڅا باندے قسم نه کوی یا دے چُپ اوسیږی -

۸۱۷ - وَعَنْ عَبْدِ الرَّحْمٰنِ بْنِ سَمُرَةَ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ "لَا تَحْلِفُوْا بِالطَّوَاغِيْ وَلَا بِآبَائِكُمْ"

۸۱۷ - حضرت عبد الرحمٰن بن سَمُره رضؓ نه روایت دے - چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، چه مه خو په خپلو بُتانو قسم کوئ او نه په خپلو پلارانو او نیکونو

[1] "الذبح" بکسر الذال المعجمة وسکون الموحدة : المذبوح ؛ [2] "اولیصمت" بضم المیم : ای یسکت بالقصد عن الحلف بغیر الله تعالیٰ ؛

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

رَوَاهُ مُسْلِمٌ "اَلطَّوَاغِيْ": جَمْعُ طَاغِيَةٍ وَهِيَ الْاَصْنَامُ. وَمِنْهُ الْحَدِيْثُ: "هٰذِهٖ طَاغِيَةُ دَوْسٍ: "اَيْ صَنَمُهُمْ وَ مَعْبُوْدُهُمْ، وَرُوِيَ فِيْ غَيْرِ مُسْلِمٍ- "بِالطَّوَاغِيْتِ" جَمْعُ طَاغُوْتٍ، وَهُوَ الشَّيْطَانُ وَالصَّنَمُ ؛

(مُسلم روایت کړے دے)

طَوَاغِيْ جمع ده د طَاغِيَةٌ! اوهغه بُت دے. په یوحدیث کښے دے طرف ته اشاره ده، چه په هغے کښے وئیلے شوی دی، چه هٰذِهٖ طَاغِيَةُ دَوْسٍ (دا د قبیلهٔ دوس بُت دے-) یعنی د هغوئ معبود! د مُسلم دروایت نه علاوه بعضے روایا تو کښے "بِالطَّوَاغِيْت دے" دا د طاغوت جمع ده) دالفظ شیطان او بُت دپاره وئیلے شی!

۸۱۸- وَعَنْ بُرَيْدَةَ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ اَنَّ رَسُوْلَ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: "مَنْ حَلَفَ بِالْاَمَانَةِ[1] فَلَيْسَ مِنَّا" حَدِيْثٌ صَحِيْحٌ رَوَاهُ اَبُوْدَاوُدَ بِاِسْنَادٍ صَحِيْحٍ!

۸۱۸- حضرت بُریده رضی الله عنه نه روایت دے، چه نبی کریم صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، چه چا په امانت قَسم اوکړو، هغه حُمونږه نه نهٔ دے (صحیح حدیث دے، ابوداؤد صحیح اسناد سره روایت کړے دے)

۸۱۹- وَعَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "مَنْ حَلَفَ فَقَالَ: اِنِّيْ بَرِيْءٌ مِّنَ الْاِسْلَامِ، فَاِنْ كَانَ كَاذِبًا فَهُوَ كَمَا قَالَ، وَاِنْ كَانَ صَادِقًا فَلَنْ يَّرْجِعَ اِلَى الْاِسْلَامِ سَالِمًا"

(رَوَاهُ اَبُوْدَاوُدَ)

۸۱۹- حضرت بُریده رضی الله عنه دے روایت هم کړے دے، چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، څوک چه دا اسلام نه د بیزاره کیدلو قسم اوکړي نو کچرته دهغهٔ دا قَسم دروغوري نو هغه دده د وینا مطابق دے. اوچه قَسم کښے ریښتینے دے نو بیا به هم اسلام ته صحیح اوسالم نهٔ واپس کیږي. (ابوداؤد روایت کړے دے)

۸۲۰- وَعَنِ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُمَا اَنَّهٗ سَمِعَ رَجُلًا يَقُوْلُ: لَا وَالْكَعْبَةِ، فَقَالَ ابْنُ عُمَرَ: لَا تُحْلَفْ بِغَيْرِ اللّٰهِ، فَاِنِّيْ سَمِعْتُ رَسُوْلَ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُوْلُ: "مَنْ حَلَفَ بِغَيْرِ اللّٰهِ فَقَدْ كَفَرَ اَوْ اَشْرَكَ" رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَقَالَ: حَدِيْثٌ حَسَنٌ. وَفَسَّرَ بَعْضُ الْعُلَمَاءِ قَوْلَهٗ "كَفَرَ اَوْ اَشْرَكَ". عَلَى التَّغْلِيْظِ، كَمَا رُوِيَ اَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

۸۲۰- حضرت عبدالله بن عمر فاروق رضی الله عنهما وائی، چه هغه یو سړے نه په کعبه قسم کول واوړیدل، نو هغهٔ ته ئے اووئیل، چه د الله پاک نه سِوا په هیڅ څیز قَسم مه کوه. ځکه چه ما د رسول الله صلی الله علیه وسلم نه آوریدلی دی، چه څوک په غیرالله باندے قَسم اوکړي چه هغهٔ کفر اوکړو یا هغهٔ شرک اوکړو. (ترمذی روایت کړے دے او وئیلی ئے دی، چه دا حدیث حسن دے) ځینے عالمانو د نبی کریم صلی الله علیه وسلم د قول "کَفَرَ اَوْ اَشْرَكَ" دا تفسیر

[1] "من حلف بالامانة" بفتح الهمزة وتخفيف الميم "فليس منا" قال الخطابي: سببه ان اليمين لا تنعقد الا بالله تعالىٰ او بصفاته وليست منها الامانة. وانّما هي امر من امره وفرض من فروضه، فنهوا عنه لما يوهمه الحلف بها من مساواتها لاسماء الله تعالىٰ وصفاته ؛

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

قَالَ: "اَلرِّيَاءُ شِرْكٌ"؛ بیان کړے دے، چه نبی کریم صلی الله علیه وسلم دا الفاظ په طور د سختئ او زورنے اوفرمائیل، لکه چه روایت کړے شوے دے، چه نبی کریم صلی الله علیه وسلم د ریاء متعلق اوفرمائیل، چه هغه شرک دے - او پخپله هم امام ترمذی د دے حدیث تشریح کولو سره لیکلی دی چه دلته د غیر الله قسم دا سے شرک فرمائیلے دے لکه چه په نورو احادیثو کښے ریاء ته شرک وئیلے شوے دے - د دوارو حدیثونو مطلب حقیقتًا د شرک حکم لګول نهٔ دی، بلکه د دے افعال د غلط کیدلو شدّت (اوسختی) ظاهرول دی چه د دے نه دومره اجتناب اوکړئ، څومره چه د کفر او شرک نه کولے شی - والله اعلم - ن)

باب ۱۷۲

بَابُ تَغْلِيْظِ الْيَمِيْنِ الْكَاذِبَةِ عَمَدًا !!

قصدًا په دروغو قسم کول !

ف :- دے باب کښے درے احادیث دی - د قسم متعلق علماؤ لیکلی دی، چه دا یو قسم کواهی یا عهد وعده ده - د دے وجهے نه اول خو بلاضرورت خواه مخواه قسم خوړل اوعهد وعده کول نه دی پکار - څرنګه کیدے شی چه په قسم اوکړے شی یا د دروغو عهد وعده اوکړے شی - دا خو ډیره زیاته بده خبره ده، د دے مذمت او بدئ خو پخپله قرآن کریم کښے بیان کړے شوی دی او د دروغو په یر ناکاره صورت کرځولے شوے دے - ځکه چه دروغ ویونکے الله پاک په خپلو دروغو باندے ګواه کرځوی - د دا سے دروغ قسمونو کولو والا کوم حشر چه به په آخرت کښے وی نو هغه به وی، په دُنیا کښے هم اکثر د دے ناکاره انجام خپلو ستر ګو سره وینی، او سزا مومی - (نبوی احادیث)

۸۲۱- عَنِ ابْنِ مَسْعُوْدٍ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ اَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: "مَنْ حَلَفَ عَلٰى مَالِ امْرِئٍ مُسْلِمٍ بِغَيْرِ حَقِّهٖ لَقِيَ اللّٰهَ وَ هُوَ عَلَيْهِ غَضْبَانُ" قَالَ: ثُمَّ قَرَأَ عَلَيْنَا رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مُصَدَاقَهٗ [1] مِنْ كِتَابِ اللّٰهِ عَزَّ وَجَلَّ: "اِنَّ الَّذِيْنَ يَشْتَرُوْنَ بِعَهْدِ اللّٰهِ وَاَيْمَانِهِمْ ثَمَنًا قَلِيْلًا اُولٰٓئِكَ لَا خَلَاقَ لَهُمْ فِي الْاٰخِرَةِ" [2] مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ ؛

۸۲۱ - حضرت عبد الله بن مسعود رضی الله عنه بیان کوی چه نبی کریم صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، څوک چه د مسلمان مال ناحق اخستلو دپاره قسم اوکړی د هغه ملاقات به د الله پاک سره په دا سے حالت کښے اوشی چه هغه به وړته سخت په غصه وی - بیا رسول الله صلی الله علیه وسلم د دے د تصدیق دپاره د قرآن کریم آیت "اِنَّ الَّذِيْنَ يَشْتَرُوْنَ بِعَهْدِ اللّٰهِ وَاَيْمَانِهِمْ ثَمَنًا قَلِيْلًا" تلاوت کړلو. ترجمه: "بیشکه کوم خلق چه د الله تعالیٰ د عهد او ستم په حواله سره لږ شان مال حاصلوی د هغوئ په آخرت کښے هیڅ حصه نشته الخ (بُخاریؒ و مُسلمؒ)

[1] "مصداقه": ای ما یصدقه [2] سورة آل عمران آیة ۷۷ ؛

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

۸۲۲- وَعَنْ اَبِیْ اُمَامَةَ اِیَاسِ بْنِ ثَعْلَبَةَ الْحَارِثِیِّ رَضِیَ اللّٰهُ عَنْهُ اَنَّ رَسُوْلَ اللّٰهِ صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: "مَنِ اقْتَطَعَ حَقَّ امْرِئٍ مُسْلِمٍ بِیَمِیْنِهٖ فَقَدْ اَوْجَبَ اللّٰهُ لَهُ النَّارَ وَحَرَّمَ عَلَیْهِ الْجَنَّةَ فَقَالَ لَهُ رَجُلٌ: وَاِنْ کَانَ شَیْئًا یَسِیْرًا یَا رَسُوْلَ اللّٰهِ؟ قَالَ: "وَاِنْ کَانَ قَضِیْبًا مِنْ اَرَاكٍ" رَوَاهُ مُسْلِمٌ ۞

۸۲۲- حضرت ابوامامه ایاس بن ثعلبه حارثی رضی الله عنه نه روایت دے۔ چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، چاچه قسم اوکړو، د مسلمان حق ئے اوخوړلو الله پاک په هغه باندے د دوزخ اور واجب کړو او جنت ئے هغه محروم کړلو، دے باندے یوصحابی عرض اوکړو یارسول الله! کچرته معمولی څیز وی بیا هم؟ نبی کریم صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، هاؤ! اګرچه دکیکر دونے یو معمولی شان څانګه وی۔
(مُسلم روایت کړے دے)

۸۲۳- وَعَنْ عَبْدِ اللّٰهِ بْنِ عَمْرِو بْنِ الْعَاصِ رَضِیَ اللّٰهُ عَنْهُمَا عَنِ النَّبِیِّ صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: "اَلْکَبَائِرُ: اَلْاِشْرَاكُ بِاللّٰهِ وَعُقُوْقُ الْوَالِدَیْنِ وَقَتْلُ النَّفْسِ وَالْیَمِیْنُ الْغَمُوْسُ" رَوَاهُ الْبُخَارِیُّ.

وَفِیْ رِوَایَةٍ لَهُ اَنَّ اَعْرَابِیًّا جَآءَ اِلَی النَّبِیِّ صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ: یَا رَسُوْلَ اللّٰهِ مَا الْکَبَائِرُ؟ قَالَ: "اَلْاِشْرَاكُ بِاللّٰهِ" قَالَ: ثُمَّ مَاذَا؟ قَالَ: "اَلْیَمِیْنُ الْغَمُوْسُ" قُلْتُ: وَمَا الْیَمِیْنُ الْغَمُوْسُ؟ قَالَ: "اَلَّذِیْ یَقْتَطِعُ مَالَ امْرِئٍ مُسْلِمٍ" اَیْ یَعْنِیْ بِیَمِیْنٍ هُوَ فِیْهَا کَاذِبٌ ۞

۸۲۳- حضرت عبد الله بن عمرو بن عاص رضی الله عنهما نه روایت دے۔ چه نبی کریم صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، چه دا کار ونه په لویو اوکبیره ګناهونو کښے شمارلے شی۔ (۱) الله پاک سره څوک شریکول (۲) دمور پلار نافرمانی کول (۳) څوک وژل (۴) په دروغ قسم کول۔
(بُخاری روایت کړے دے)

اود بُخاری یو روایت دادے، چه دباندے سړے د رسول الله صلی الله علیه وسلم په خدمت کښے حاضر شو وے وئیل، یارسول الله! کبیره (غټ) ګناهونه کوم کوم دی؟ نبی کریم صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، الله پاک سره شرک کول۔ هغهٔ ټپوس اوکړو دینه وروستو کوم؟ نبی کریم صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، په دروغ قسم، راوی ټپوس اوکړو، یمین غموس څه شے دے؟ (د دروغو قسم څه وی؟) نبی کریم صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، دایے د دروغو قسم، چه د مسلمان مال هغے سره اوډهلے شی (واخستلے شی)۔

باب ۱۷۳

بَابُ نَدْبِ مَنْ حَلَفَ عَلٰی یَمِیْنٍ فَرَاٰی غَیْرَهَا خَیْرًا مِّنْهَا اَنْ یَّفْعَلَ ذٰلِكَ الْمَحْلُوْفَ عَلَیْهِ ثُمَّ یُکَفِّرَ عَنْ یَمِیْنِهٖ!

"قسم ماتول"

ف:- دے باب کښے څلور احادیث دی۔ اود عنوان کښے مصنف وئیلی دی،

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

چه کچرته چا په څه خبره باندے قسم اوکړو بیا دهغے نه غوره کومه خبره مخے ته راغله نو دے غوره خبرے سرته رسول مستحب دی اوداسے صورت کښے به د قسم ماتولو کفاره ورکولے شی۔ (نبوی احادیث)

۸۲۴- عَنْ عَبْدِالرَّحْمٰنِ بْنِ سَمُرَةَ رَضِیَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ لِیْ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَسَلَّمَ "وَاِذَا حَلَفْتَ عَلٰی یَمِیْنٍ فَرَاَیْتَ غَیْرَهَا خَیْرًا مِّنْهَا فَاْتِ الَّذِیْ هُوَ خَیْرٌ وَّ کَفِّرْ عَنْ یَمِیْنِكَ"

(مُتَّفَقٌ عَلَیْهِ)

۸۲۴- حضرت عبد الرحمٰن بن سمُرَه رضی الله عنه وائی چه ما ته رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، کچرته تاسو څه خبرے دپاره قسم اوکړئ بیا دهغے نه خلاف کښے څه نیکی او بهتری په نظر راشی نو هغه نیکی اختیار کړئ او د خپل قسم کفاره اداء کړئ۔

(بُخاریؒ ومُسلمؒ)

۸۲۵- وَعَنْ اَبِیْ هُرَیْرَةَ رَضِیَ اللّٰهُ عَنْهُ اَنَّ رَسُوْلَ اللّٰهِ صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: "مَنْ حَلَفَ عَلٰی یَمِیْنٍ فَرَاٰی غَیْرَهَا خَیْرًا مِّنْهَا فَلْیُکَفِّرْ عَنْ یَّمِیْنِهٖ وَلْیَفْعَلِ الَّذِیْ هُوَ خَیْرٌ"

(رَوَاهُ مُسْلِمٌ)

۸۲۵- حضرت ابوهریره رضی الله عنه نه روایت دے، چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، چاچه څهٔ خبره باندے قسم اوکړو بیا خلافِ قسم خبره کښے څه نیکی او خیر په نظر راغے نو د قسم کفاره ورکړئ او هغه غوره کار اوکړئ۔ (مُسلم روایت کړے دے)

۸۲۶- وَعَنْ اَبِیْ مُوْسٰی رَضِیَ اللّٰهُ عَنْهُ اَنَّ رَسُوْلَ اللّٰهِ صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: "اِنِّیْ وَاللّٰهِ اِنْ شَآءَ اللّٰهُ لَآ اَحْلِفُ عَلٰی یَمِیْنٍ ثُمَّ اَرٰی خَیْرًا مِّنْهَا اِلَّا کَفَّرْتُ عَنْ یَمِیْنِیْ وَاَتَیْتُ الَّذِیْ هُوَ خَیْرٌ"

(مُتَّفَقٌ عَلَیْهِ)

۸۲۶- حضرت ابوموسیٰ اشعری رضی الله عنه نه روایت دے، چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، چه واللّٰه! که الله اوغواړی نو زهٔ به څه خبره باندے قسم اونکړم (کچرته ئے اوکړم) بیا ماته ددے قسم نه خلاف خبره کښے څه بهتری بنکاره شی نو زهٔ به دخپل قسم کفاره ورکړم۔ هغه بهتره خبره به اختیار کړم۔

(بُخاریؒ ومُسلمؒ)

۸۲۷- وَعَنْ اَبِیْ هُرَیْرَةَ رَضِیَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَسَلَّمَ "لَاَنْ یَّلَجَّ اَحَدُکُمْ فِیْ یَمِیْنِهٖ فِیْ اَهْلِهٖ اَثْمُ لَهٗ عِنْدَ اللّٰهِ تَعَالٰی مِنْ اَنْ یُّعْطِیَ کَفَّارَتَهُ الَّتِیْ فَرَضَ اللّٰهُ عَلَیْهِ"

(مُتَّفَقٌ عَلَیْهِ)

قَوْلُهٗ "یَلَجَّ" بِفَتْحِ اللَّامِ وَ تَشْدِیْدِ الْجِیْمِ: اَیْ یَتَمَادٰی فِیْهَا

۸۲۷- حضرت ابوهریره رضی الله عنه نه روایت دے۔ چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، چه کچرته تاسو نه څوک د خپل کور والا په معامله کښے په خپل قسم باندے مضبوط پاتے شی نو د الله تعالیٰ په نزد دا ډیره ګناه خبره ده (هغهٔ نه پکار دی چه (قسم مات کړی) د الله مقرر کړے شوے کفاره اداء کړی۔ (بُخاریؒ ومُسلمؒ)

"قوله یَلَجَّ": د لام زور په جیم باندے شدّ دے۔ مطلب دا دے، چه په قسم باندے

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

وَلَا يُكَفِّرَ - وَقَوْلُهُ: "اٰثِمٌ" هُوَ بِالثَّاءِ الْمُثَلَّثَةِ: اَیْ اَكْثَرَ اِثْمًا"

تهینک ولاړ دی کفارې ورنکړي -
"اٰثِمٌ": یعنی ډیر گنهگار -

باب ۱۷۴

بَابُ الْعَفْوِ عَنْ لَغْوِ الْيَمِيْنِ وَاَنَّهٗ لَا كَفَّارَةَ فِيْهِ، وَهُوَ مَا يَجْرِيْ عَلَى اللِّسَانِ بِغَيْرِ قَصْدِ الْيَمِيْنِ كَقَوْلِهٖ عَلَى الْعَادَةِ، لَا وَاللّٰهِ وَبَلٰى وَاللّٰهِ وَنَحْوِ ذٰلِكَ!

دعادی قسم حکم!

ف: دے باب کښے یو قرآنی آیت دے او یو حدیث دے -

دعنوان ترجمه :- بے فائدے قَسم معاف دے - دے باندے کفاره نهٔ واجبیږی - مطلب داچه دقَسم داسے الفاظ چه په طور دعادت په ژبه جاری کیږی اوهغے سره دقسم کولو اراده نهٔ وی " یمین لغوه دے " لکه چه په خپلو خبرو کښے زور پیدا کولو دپاره لا، والله، بلٰی والله وغیره استعمالوی! شریعت دا قَسم نه دے شمارلے -

(قرآنی آیت)

۱۲۶ - قَالَ اللّٰهُ تَعَالٰى[1]: "لَا يُؤَاخِذُكُمُ اللّٰهُ بِاللَّغْوِ فِيْ اَيْمَانِكُمْ[2] وَلٰكِنْ يُؤَاخِذُكُمْ بِمَا عَقَّدْتُمُ الْاَيْمَانَ فَكَفَّارَتُهٗ اِطْعَامُ عَشَرَةِ مَسَاكِيْنَ مِنْ اَوْسَطِ مَا تُطْعِمُوْنَ اَهْلِيْكُمْ، اَوْ كِسْوَتُهُمْ اَوْ تَحْرِيْرُ رَقَبَةٍ[3] فَمَنْ لَّمْ يَجِدْ فَصِيَامُ ثَلَاثَةِ اَيَّامٍ ذٰلِكَ كَفَّارَةُ اَيْمَانِكُمْ اِذَا حَلَفْتُمْ وَاحْفَظُوْا اَيْمَانَكُمْ".

۱۲۶ - الله تعالیٰ ستاسو بے فائدے قسمونو باندے ستاسو گرفت نهٔ کوی لیکن هغه قَسم باندے نیول کوی په کوم چه تاسو قصد کړے وی دداسے قَسمونو کفاره لس محتاجانو ته اوسط درجه پوډئ ورکول دی کوم چه تاسو خپلو کورونو کښے خورئ یا هغوئ ته کپړے ورکول دی یا یو غلام آزادول دی - کچرته دچا دے درڼے خبرو کښے دیوے طاقت هم نهٔ وی نو بیا دے هغه درڼے وږځے اونیسی داستاسو د قَسم کفاره ده - کچرته تاسو قَسم اوکړئ اودخپلو قَسمونو حفاظت اوکړئ - (مائده / پاره ۷)

(نبوی حدیث)

۶۲۸ - **وَعَنْ** عَائِشَةَ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهَا قَالَتْ: اُنْزِلَتْ هٰذِهِ الْاٰيَةُ: "لَا يُؤَاخِذُكُمُ اللّٰهُ بِاللَّغْوِ فِيْ اَيْمَانِكُمْ" فِيْ قَوْلِ الرَّجُلِ: لَا وَاللّٰهِ وَبَلٰى وَاللّٰهِ، رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ:

۶۲۸ - اُمّ المؤمنین حضرت عائشه صدیقه رضی الله عنها فرمائی چه لایؤاخذکم الله الخ د داسے خلقو باره کښے نازل شو، چه په خپلو خبرو کښے به ئے لا، والله، بلٰی والله! (نه په الله قَسم، هاؤ په الله قَسم) استعمالولو - (بُخاریؒ)

---

[1] سورة المائدة آیة ۸۹ [2] "لایؤاخذکم الله باللغو فی ایمانکم" هُوَ ما یسبق الیه اللسان من غیر قصد الحلف " ولکن یؤاخذکم الله بما عقدتم الایمان " بان حلفتم عن قصد و حنثتم [3] "او تحریر رقبة" ای اعتاق انسان :

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

باب ۱۷۵

بَابُ كَرَاهَةِ الْحَلْفِ فِي الْبَيْعِ وَإِنْ كَانَ صَادِقًا !!

اخستلو خرڅولو کښے ریښتیا قسم هم مکروه دے !

ف :- دے باب کښے دوٗه احادیث دی ۔

(نبوی احادیث)

۸۲۹- عَنْ اَبِیْ هُرَیْرَةَ رَضِیَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ : سَمِعْتُ رَسُوْلَ اللّٰهِ صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَسَلَّمَ یَقُوْلُ : "اَلْحَلْفُ مَنْفَقَةٌ [1] لِلسِّلْعَةِ مَمْحَقَةٌ لِلْكَسْبِ"

(مُتَّفَقٌ عَلَیْهِ)

۸۲۹- حضرت ابوهریرهؓ وائی ما د رسول الله صلی الله علیه وسلم نه واوریدل، چه د خرڅولو اخستلو په وخت قسم خو نفع زیاتوی۔ لیکن د نفع (ګټے) نه برکت ختموی۔ (بخاریؒ ومسلمؒ)

۸۳۰- وَعَنْ اَبِیْ قَتَادَةَ رَضِیَ اللّٰهُ عَنْهُ اَنَّهٗ سَمِعَ رَسُوْلَ اللّٰهِ صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَسَلَّمَ یَقُوْلُ: "اِیَّاكُمْ وَكَثْرَةَ الْحَلَفِ فِي الْبَيْعِ ، فَاِنَّهٗ یُنَفِّقُ ثُمَّ یَمْحَقُ"

(رَوَاهُ مُسْلِمٌ)

۸۳۰- حضرت ابوقتاده رضی الله عنه بیان کوی چه هغهٔ د رسول الله صلی الله علیه وسلم نه دا فرمائیل اوریدلی دی، چه په سوداګرۍ کښے د ډیرو قسمونو نه پرهیز اوکړئ، دا تجارت ته ترقی ورکوی لیکن بیا هم ختمیږی۔ (مُسلم روایت کړے دے)

باب ۱۷۶

بَابُ كَرَاهَةِ اَنْ یَسْاَلَ الْاِنْسَانُ بِوَجْهِ اللّٰهِ عَزَّ وَجَلَّ غَیْرَ الْجَنَّةِ وَكَرَاهَةِ مَنْعِ مَنْ سَاَلَ بِاللّٰهِ تَعَالٰی وَتَشَفَّعَ بِهٖ !!!

د الله په واسطه سره غوښتل !

ف :- دے باب کښے دوٗه حدیثونه دی ۔

(نبوی احادیث)

۸۳۱- عَنْ جَابِرٍ رَضِیَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ : قَالَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَسَلَّمَ : "لَا یُسْاَلُ بِوَجْهِ اللّٰهِ اِلَّا الْجَنَّةُ" رَوَاهُ اَبُوْدَاوٗدَ ؛

۸۳۱- حضرت جابر بن عبد الله رضی الله عنه نه روایت دے۔ چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، د الله په واسطه هیڅ مهٔ غواړئ په غیر د جنت نه۔ (ابوداؤد روایت کړے دے)

۸۳۲- وَعَنِ ابْنِ عُمَرَ رَضِیَ اللّٰهُ عَنْهُمَا قَالَ : قَالَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَسَلَّمَ "مَنِ اسْتَعَاذَ بِاللّٰهِ فَاَعِیْذُوْهُ ، وَمَنْ سَاَلَ بِاللّٰهِ

۸۳۲- حضرت عبد الله بن عمر فاروق رضی الله عنهما روایت کړے دے۔ چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، چه څوک د الله په نوم ستا سو نه پناه طلب

[1] "الحلف منفقة" بفتح الميم والفاء وسكون النون بينهما وبعد الفاء قاف. "والسلعة" بكسر السين المهملة واللام وبالمهملة: البضاعة، وقوله صلى الله عليه وسلم: "ممحقة للكسب": اى مذهبة للبركة والزيادة !!

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

فَاَعْطُوْهُ وَمَنْ دَعَاكُمْ فَاَجِيْبُوْهُ وَ مَنْ صَنَعَ اِلَيْكُمْ مَعْرُوْفًا فَكَافِئُوْهُ فَاِنْ لَمْ تَجِدُوْا مَا تُكَافِئُوْنَهٗ بِهٖ فَادْعُوْا لَهٗ حَتّٰى تَرَوْا اَنَّكُمْ قَدْ كَافَاْتُمُوْهُ " حَدِيْثٌ صَحِيْحٌ رَوَاهُ اَبُوْدَاوُدَ وَ النَّسَائِيُّ بِاَسَانِيْدِ الصَّحِيْحَيْنِ ؛

کړی نو هغه ته پناه ورکړئ او څوک چه د الله په واسطه ستا سره نه څه اوغواړي نو هغه ته ورکړئ . او څوک چه د الله په واسطه تا سره دعوت درکړي نو هغه قبول کړئ او څوک چه تا سره څه د نیکئ سلوک اوکړي، د هغې بدله ورکړئ . بدلے ورکولو دپاره که چرته تا سره څه نه وي نو هغه دپاره دومره دعا اوکړئ چه زړه اووائ، چه د سلوک بدله ورکړے شوه . (حدیث صحیح دے، ابوداؤد اونسائی صحیح اسناد سره روایت کړے دے) .

باب ۱۷۷

بَابُ تَحْرِيْمِ قَوْلِ شَاهِنْشَاهْ لِلسُّلْطَانِ لِاَنَّ مَعْنَاهُ مَلِكُ الْمُلُوْكِ . وَلَا يُوْصَفُ بِذٰلِكَ غَيْرُ اللّٰهِ سُبْحَانَهٗ وَتَعَالٰى !

د شهنشاه وئیلو حرمت !

ف ؛ دے باب کښے صرف یو حدیث دے . د عنوان د عبارت ترجمه داده، چه یو حاکم یا بادشاه ته شهنشاه وئیل حرام دی . حکه چه د دے لفظ معنیٰ ده " د بادشاهانو بادشاه " او داخیز دالله تعالیٰ نه سوا هیڅا دپاره لائق نه دے " . د دے وجهے نه علماؤ وئیلی دی، چه کوم اسماء او عَلَم د خالق دپاره معروف اد مشهور شوی دی د هغے استعمال د مخلوق په دائره کښے ممنوع او ناجائز دی . او څرنګه چه د خالق او مخلوق په مینځ کښے ذاتی او صفاتی شرکت نشته دا رنګ اسمی شرکت هم نه دے پکار . د بندګانو نو مونه خوداسے پکار دی، چه هغے نه اظهار عجز او نقص او د دوئ د ضعف اظهار وی چه د دوئ په ذهن کښے هروخت د خپل حیثیت او اوقات احساس تازه وی

(نبوی حدیث)

۸۳۳ - عَنْ اَبِيْ هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ : " اِنَّ اَخْنَعَ[1] اِسْمٍ عِنْدَ اللّٰهِ عَزَّ وَجَلَّ رَجُلٌ تَسَمّٰى مَلِكُ الْاَمْلَاكِ " مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ . قَالَ سُفْيَانُ بْنُ عُيَيْنَةَ : مَلِكُ الْاَمْلَاكِ مِثْلُ شَاهِنْشَاهْ ؛

۸۳۳ - حضرت ابوهریره رضی الله عنه نه روایت دے - چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، چه د الله پاک په نزد هغه سړے ډیر ذلیل اوښکته دے، چه د هغهٔ نوم ملك الاملاك (د بادشاهانو بادشاه) وی - (بخاریؒ ومسلمؒ)

حضرت سفیان بن عیینهؒ وئیلی دی، چه ملك الاملاك " د شهنشاه هم معنیٰ دے .

باب ۱۷۸

بَابُ النَّهْيِ عَنْ مُخَاطَبَةِ الْفَاسِقِ وَالْمُبْتَدِعِ وَنَحْوِهِمَا بِسَيِّدٍ وَنَحْوِهٖ !

منافق او بدعتی مشر جوړول منع دی !

[1] " ان اخنع " بالمعجمة والنون والمهملة من الخنوع وهو الذل : ای اذل ؛

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

ف :- دے باب کښے یوحدیث دے - څرنګه چه "اکرام مسلم" د اسلام یوه شعبه ده او د الله تعالیٰ د رضا کولو باعث ده - دا رنګ د فاجر، فاسق، منافق او بدعتی اکرام د الله تعالیٰ د ناراضګئ سبب دے - دا سے خلقو ته کچرته څهٔ دُنیاوی وجاهت او اقتدار د مسلمانانو بد قسمتئ سره حاصل شی نو بیا هم هغوئ د پاره د تعظیمی کلمانو او القابو نه احتراز لازم دے - هاؤ! اهانت او بے عزتئ سره هم مخے ته د راتللو اجازت نشته -

(نبوی حدیث)

۸۳۴- عَنْ بُرَيْدَةَ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "لَا تَقُوْلُوْا لِلْمُنَافِقِ سَيِّدٌ فَاِنَّهٗ اِنْ يَكُنْ سَيِّدًا فَقَدْ اَسْخَطْتُمْ رَبَّكُمْ عَزَّ وَجَلَّ" رَوَاهُ اَبُوْدَاوُدَ بِاِسْنَادٍ صَحِيْحٍ!

۸۳۴- حضرت بُرید ه رضی الله عنه نه روایت دے - چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، چه یو منافق ته سیّد (سردار) مه وایئ او کچرته هغه واقعًا سردار هم وی بیا به هم (هغه د عزت او اکرام القابو سره یادولو سره) تاسو الله تعالیٰ ناراض اوکړئ - (ابوداؤد صحیح اسناد سره روایت کړے دے)

باب ۱۷۹

بَابُ كَرَاهَةِ سَبِّ الْحُمّٰى !!

تبے ته هم کنځل مه کوئ !

ف :- دا باب هم صرف یوحدیث دے :

(نبوی حدیث)

۸۳۵- عَنْ جَابِرٍ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ اَنَّ رَسُوْلَ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ دَخَلَ عَلٰى اُمِّ السَّآئِبِ اَوْ اُمِّ الْمُسَيَّبِ فَقَالَ: "مَالَكِ يَا اُمَّ السَّآئِبِ - اَوْ يَا اُمَّ الْمُسَيَّبِ - تُزَفْزِفِيْنَ؟" قَالَتِ: الْحُمّٰى لَا بَارَكَ اللّٰهُ فِيْهَا! فَقَالَ: "لَا تَسُبِّي الْحُمّٰى فَاِنَّهَا تُذْهِبُ خَطَايَا بَنِيْ اٰدَمَ كَمَا يُذْهِبُ الْكِيْرُ[1] خَبَثَ الْحَدِيْدِ" (رَوَاهُ مُسْلِمٌ)

"تُزَفْزِفِيْنَ": اَيْ تَتَحَرَّكِيْنَ حَرَكَةً سَرِيْعَةً وَمَعْنَاهُ: تَرْتَعِدُ. وَهُوَ بِضَمِّ التَّآءِ وَبِالزَّايَيْنِ الْمُكَرَّرَةِ

۸۳۵- حضرت جابر بن عبد الله رضی الله عنه وائی چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اُمّ سائب رضی الله عنها یا اُمّ المسیّب رضی الله عنها ته تشریف وړے وُو - او وے فرمائیل اے د سائب رضی الله عنها مور! یا اے د مسیب رضی الله عنها مور! تاسو ولے کړچ نیولے ئے؟ هغے اووئیل، زهٔ تبے نیولے یم - الله پاک دے دے کښے برکت وا نه چوی - نبی کریم صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، تبے ته کنځل مه کوئ داخو د بنی آدم ګناهونه داسے زائل کوی څرنګه چه بټئ (بنئ) د اوسپنے زنګ لرے کوی - (مُسلم روایت کړے دے)

"تُزَفْزِفِيْنَ": د دے معنیٰ تیزئ سره حرکت کول دی - مطلب د بدن رچیدل دی - دا لفظ د زآء او فآء مکرر کیدلو سره دے -

[1] "الکیر" بکسر الکاف وسکون التحتیة وبالرآء، زق الحداد الذی ینفخ فیه - "و خبث الحدید" بفتح المعجمة والموحدة وبالمثلثة: وسخه الذی فی ضمنه ؛

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

وَالْفَآءِ الْمُكَرَّرَةِ وَ رُوِيَ اَيضًا بِالرَّآءِ الْمُكَرَّرَةِ وَالْقَافَيْنِ ؛

هسے خو دا بعضو د رآء اوقاف مکرر کیدلو سره هم روایت کړے دے. یعنی تُرَقْرِقِيْنَ -

باب ۱۸۰

بَابُ النَّهْيِ عَنْ سَبِّ الرِّيْحِ وَ بَيَانِ مَا يُقَالُ عِنْدَ هُبُوْبِهَا !

سیلئ ته بد مهٔ وایئ !

ف !- دے باب کښے درے احادیث دی . سیلئ که ناخوښه هم وی بیا هم هغے ته بد مهٔ وایئ (کنځل مهٔ کوئ) بلکه حدیث کښے چه کومه دُعا مذکوره ده هغه اولولئ . حُکه چه سیلئ یا طوفان ټول د الله په حکم سره چلیږی- اوړا اوچتیږی د یته بدوئیل بالواسطه الله پاک ته بد وئیل دی ، ونعوذ منها ! (نبوی احادیث)

۸۳۶- عَنْ اَبِی الْمُنْذِرِ اُبَیِّ بْنِ كَعْبٍ رَضِیَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ " لَا تَسُبُّوا الرِّيْحَ فَاِذَا رَاَيْتُمْ مَا تَكْرَهُوْنَ فَقُوْلُوْا : اَللّٰهُمَّ اِنَّا نَسْاَلُكَ مِنْ خَيْرِ هٰذِهِ الرِّيْحِ وَخَيْرِ مَا فِيْهَا وَخَيْرِ مَا اُمِرَتْ بِهٖ وَنَعُوْذُ بِكَ مِنْ شَرِّ هٰذِهِ الرِّيْحِ وَشَرِّ مَا فِيْهَا وَشَرِّ مَا اُمِرَتْ بِهٖ " رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَقَالَ : حَدِيْثٌ حَسَنٌ صَحِيْحٌ ؛

۸۳۶- حضرت ابومنذر ابی بن کعب رضی الله عنه روایت کوی چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل ، چه هوا (سیلئ) ته بد رَد مهٔ وایئ. کچرته تاسو دے کښے څه د نقصان خبره په نظر راشی ، نو دا دُعا اولولئ . ترجمه: " اے الله ! زهٔ ستا نه د دے سیلئ د نیکئ او دے کښے چه کوم خیر پټ دے او د کوم خیر او نیکئ د پاره چه دا مامور شوے ده د هغے طلب کونکے یم. او د دے د شر او کوم شر چه دے کښے پټ دے د کوم شر (بدئ) د پاره چه دا مامور شوے ده د هغے څخه غواړم (ترمذی روایت کړے دے ، او وئیلی ئے دی ، دا حدیث حسن صحیح دے) -

۸۳۷- وَعَنْ اَبِیْ هُرَيْرَةَ رَضِیَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ سَمِعْتُ رَسُوْلَ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُوْلُ : اَلرِّيْحُ مِنْ رَوْحِ اللّٰهِ تَاْتِیْ بِالرَّحْمَةِ وَتَاْتِیْ بِالْعَذَابِ فَاِذَا رَاَيْتُمُوْهَا فَلَا تَسُبُّوْهَا وَاسْاَلُوا اللّٰهَ خَيْرَهَا وَاسْتَعِيْذُوْا بِاللّٰهِ مِنْ شَرِّهَا " رَوَاهُ اَبُوْدَاوُدَ بِاِسْنَادٍ حَسَنٍ ؛

۸۳۷- حضرت ابوهریره رضی الله عنه نه روایت دے چه ما د رسول الله صلی الله علیه وسلم نه آوریدلی دی هوا (سیلئ) د الله پاک عنایت او مهربانی ده - چه کله په صورت د رحمت کښے راځی کله په صورت د زحمت کښے ! چه کله هغه الوزی بد رَد ورته مهٔ وایئ ، بلکه د الله پاک نه د دے د خیر او نیکئ طلب کوئ او د دے د شر نه پناه غواړئ . (ابوداؤد اسناد حسن سره روایت کړے دے)

قَوْلُهٗ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ :

له " اذا عصفت الریح " : بفتح اولیه المهملین : ای اشتدت ؛

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

"مِنْ رَوْحِ اللّٰهِ" هُوَ بِفَتْحِ الرَّآءِ: اَیْ رَحْمَتِهٖ بِعِبَادِهٖ.

"روح الله": د رآء زورسره! بندګانو باندے د الله پاک د مهربانئ اوعنایت معنیٰ ده!

۸۳۸- وَعَنْ عَآئِشَةَ رَضِیَ اللّٰهُ عَنْهَا قَالَتْ: كَانَ النَّبِیُّ صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَسَلَّمَ اِذَا عَصَفَتِ الرِّیْحُ قَالَ: "اَللّٰهُمَّ اِنِّیْ اَسْاَلُكَ خَیْرَهَا وَخَیْرَ مَا فِیْهَا وَخَیْرَ مَا اُرْسِلَتْ بِهٖ وَاَعُوْذُ بِكَ مِنْ شَرِّهَا وَشَرِّ مَا فِیْهَا وَشَرِّ مَا اُرْسِلَتْ بِهٖ.

۸۳۸- اُمّ المؤمنین حضرت عائشه صدیقه رضی الله عنه فرمائی، چه نبی کریم صلی الله علیه وسلم به د سختے سیلئ چلیدلو په وخت دا دُعا لوستله: ترجمه: "اے الله! زهٔ د دے سیلئ د نیکئ دے کښے چه کوم پټ شوے خیر دے اود کوم د پاره چه دا لیږلے شوے ده د هغے د خیر ستانه سوال کوم اوستانه د دے د شر د دے د پټ شر، اود هغے شر نه کوم د پاره چه دا لیږلے شوے پناه غواړم!

باب ۱۸۱

بَابُ كَرَاهَةِ سَبِّ الدِّیْكِ! چرګ ته کنځل مهٔ کوئ!

ف ۱- دے باب کښے صرف یو حدیث دے.

(نبوی حدیث)

۸۳۹- عَنْ زَیْدِ ابْنِ خَالِدٍ الْجُهَنِیِّ رَضِیَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَسَلَّمَ "لَا تَسُبُّوا الدِّیْكَ فَاِنَّهٗ یُوْقِظُ لِلصَّلٰوةِ" رَوَاهُ اَبُوْدَاوٗدَ بِاِسْنَادٍ صَحِیْحٍ.

۸۳۹- حضرت زید بن خالد جهنی رضی الله عنه نه روایت دے، چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، چرګ ته کنځل مهٔ کوئ څکه چه دا مونځ د پاره خلق را بیداروی.

(ابوداؤد صحیح اسناد سره روایت کړے دے)

باب ۱۸۲

بَابُ النَّهْیِ عَنْ قَوْلِ الْاِنْسَانِ مُطِرْنَا بِنَوْءِ كَذَا!!

باران کښے ستوروده پاره هیڅ دخل نشته!

ف ۱- دا باب صرف یو حدیث باندے مشتمل دے!

(نبوی حدیث)

۸۴۰- عَنْ زَیْدِ بْنِ خَالِدٍ رَضِیَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ: صَلّٰی بِنَا رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَسَلَّمَ صَلٰوةَ الصُّبْحِ بِالْحُدَیْبِیَةِ فِیْ اَثَرِ سَمَآءٍ كَانَتْ مِنَ اللَّیْلِ. فَلَمَّا انْصَرَفَ اَقْبَلَ عَلَی النَّاسِ فَقَالَ: "هَلْ تَدْرُوْنَ مَاذَا قَالَ رَبُّكُمْ؟" قَالُوْا: اَللّٰهُ وَرَسُوْلُهٗ

۸۴۰- حضرت زید بن خالد جهنی رضی الله عنه نه روایت دے. چه رسول الله صلے الله علیه وسلم مُقام حُدیبیه کښے د صبا مونځ اوکړو د شپے هلته باران شوے وُو د مونځ فارغیدلو نه وروسته چه کله هغوئ تشریف یوړو نو د ملګرو طرف ته متوجه شو وے فرمائیل، پوهیږئ! ستاسو رب څه فرمائیلی دی؟ صحابه کرامؓ اووئیل،

Downloaded By: Afghan Salar Library

اَعْلَمُ - قَالَ : قَالَ : اَصْبَحَ مِنْ عِبَادِیْ مُؤْمِنٌ بِیْ وَكَافِرٌ بِیْ ، فَاَمَّا مَنْ قَالَ مُطِرْنَا بِفَضْلِ اللّٰهِ وَرَحْمَتِهٖ فَذٰلِكَ مُؤْمِنٌ بِیْ كَافِرٌ بِالْكَوَاكِبِ ، وَاَمَّا مَنْ قَالَ مُطِرْنَا بِنَوْءِ كَذَا وَكَذَا

الله او هغهٔ رسول ښه پوهیږی ! نبی نبی کریم صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، دا ئے وئیلی دی ، چه دا صبا حُما څینے بندګانو خو یه ما باندے ایمان سره صباکړے دے، اوځینے خلقوما سره کفر کولو سره صباکړو - دوئ کښے چه چا دا عقیده اوساتله چه مونږ باندے باران د الله پاک رحمت اوفضل سره اوشو - نوهغه ایمان سره حُما وابسته پاتے شو او په ستورو کافر شو - او چا چه دا اووئیل، چه مونږ باندے باران د فلانکی فلانکی ستورې په وجه دے ، هغه خو په ما کفر اوکړو او په ستورو باندے ئے ایمان راوړو -

باب ۱۸۳

(بُخاریؒ ومُسلمؒ)

بَابُ تَحْرِیْمِ قَوْلِهٖ لِمُسْلِمٍ یَا كَافِرُ !

یومسلمان ته اے کافر وئیل !

ف :- دے باب کښے دوۀ احادیث دی - (دے احادیثو نه په طورد لطائفو دا مضمون ثابتیږی ، چه د خولے نه وتو نکیٔ کلماتو نه صرف داچه هغه فنا کیږی ، بلکه هغه اثر لرلو سره سره د خپل هدف (نشان) شناخت (پیژندګلو) هم کوی - اوهغهٔ باندے د چسپان کیدلو (واقع کیدلو) یا د واپس کیدلو قوت هم هغے کښے امانت کیښودے شوے دے - او دا خو موجوده سائنس هم تسلیم کړے دے — د پیدائش د ابتداء نه د انسان د خولے نه وتو نکی کلمات ترننه وروستے پورے په فضا کښے محوِ کردش دی - افسوس ! چه یومسلمان سائنس دان دے نظریه کښے ترقی کولو سره مخکښے لاړشی - د حضرت موسیٰؑ او حضرت عیسیٰؑ او څومونږ د آقا حضرت سرور کائنات صلی الله علیه وسلم د خولے مبارکے نه وتو نکی کلماتو طیّبا تو نه معلومات حاصل کړی - نو د حضرت موسیٰ او عیسیٰ علیهما السلام مُبشّراتو سره به د حضور صلی الله علیه وسلم د دعوت او تبلیغ اسلام کلمات به دا اسلام د حقانیت ناقابلِ تردید ثبوت اوګرځی - د ټول عالمِ انسانیت مخے ته به راشی - لعل الله یحدث بعد ذٰلك امرًا - ن)

(نبوی احادیث)

۸۴۱ - عَنِ ابْنِ عُمَرَ رَضِیَ اللّٰهُ عَنْهُمَا قَالَ : قَالَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَیْهِ وَسَلَّمَ : "اِذَا قَالَ الرَّجُلُ لِاَخِیْهِ یَا كَافِرُ فَقَدْ بَآءَ بِهَا اَحَدُهُمَا فَاِنْ كَانَ كَمَا قَالَ وَاِلَّا رَجَعَتْ عَلَیْهِ" (مُتَّفَقٌ عَلَیْهِ)

۸۴۱ - حضرت عبد الله بن عمر فاروق رضی الله عنهما بیان کوی ، چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، کله چه څوک سړے خپل ورور ته کافر اووائی ، نو کفران دواړو کښے یو سره ضرور وابسته شی ورسره وی کچرته دا واقعه مطابق وئیلے شوے وی خو صحیح دے کنی نو هغه کفر ویونکی باندے واپس راګرځی (او هغه پورے اونښلی هغه کافر اوګرځوی) (بُخاریؒ ومُسلمؒ)

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

۸۴۲- وَعَنْ اَبِیْ ذَرٍّ رَضِیَ اللّٰهُ عَنْهُ اَنَّهٗ سَمِعَ رَسُوْلَ اللّٰهِ صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَسَلَّمَ یَقُوْلُ: "مَنْ دَعَا رَجُلًا بِالْكُفْرِ اَوْ قَالَ عَدُوَّ اللّٰهِ وَ لَیْسَ كَذٰلِكَ اِلَّا حَارَ عَلَیْهِ" مُتَّفَقٌ عَلَیْهِ. "حَارَ": رَجَعَ

۸۴۲- حضرت ابوذر غفاری رضی الله عنه نه روایت دے، چه هغه د رسول الله صلی الله علیه وسلم نه دا فرمائیل آوریدلی دی، چه کچرته یوتن بل ته کافر او وئیل، یائے د الله دشمن وئیلو سره هغه ته آواز اوکړو او حقیقت دا نهٔ دے، نو دده وینا به په دهٔ باندے واپس راګرځی. (بخاریؒ و مسلمؒ)

"حَارَ": په معنیٰ د واپس راتللو دے.

باب ۱۸۴

بَابُ النَّهْیِ عَنِ الْفَحْشِ وَبَذَاءِ اللِّسَانِ! د فحش کوئی او بدکوئی نه منع

ف:- دے باب کښے دوه احادیث دی. فحش کلامی او خراب وینا د اسلام د تعلیماتو او د دهٔ د خصوصیاتو نه سره خو منافی ده ولے دا یو شریف معاشره هم نهٔ برداشت کوی. د خلقو په نظر کښے د بد کلام او فحش وینکی (کنځل کونکی) عزت دوه پیسے هم نهٔ پاتے کیږی. د هغهٔ سره څوک هم ملاویږل نهٔ خوښوی. او هغه خپل قوم او ورورولئ کښے او خپله معاشره کښے قابلِ نفرت ګرځولے شی.

(نبوی احادیث)

۸۴۳- عَنِ ابْنِ مَسْعُوْدٍ رَضِیَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَسَلَّمَ: "لَیْسَ الْمُؤْمِنُ بِالطَّعَّانِ، وَلَا اللَّعَّانِ، وَلَا الْفَاحِشِ وَلَا الْبَذِیِّ". رَوَاهُ التِّرْمِذِیُّ وَ قَالَ: حَدِیْثٌ حَسَنٌ ۞

۸۴۳- حضرت عبدالله بن مسعود رضی الله عنه نه روایت دے- چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، چه مؤمن (د هغهٔ شان دا دے) طعن، تشنیع کونکے، یا لعنت کونکے، نهٔ وی او نه فحش وینا کول او خرابه وینا کول د هغهٔ شعار وی. (ترمذی روایت کړے دے، او وئیلی ئے دی چه دا حدیث حسن دے)

۸۴۴- وَعَنْ اَنَسٍ رَضِیَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَسَلَّمَ: "مَا كَانَ الْفُحْشُ فِیْ شَیْءٍ اِلَّا شَانَهٗ وَ مَا كَانَ الْحَیَاءُ فِیْ شَیْءٍ اِلَّا زَانَهٗ" رَوَاهُ التِّرْمِذِیُّ وَقَالَ: حَدِیْثٌ حَسَنٌ!

۸۴۴- حضرت انس بن مالک رضی الله عنه نه روایت دے. چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، چه فحش څیز هرڅیز کښے چه وی، د هغهٔ حیثیت ورانوی. او حیا چه هرڅیز کښے وی هغه خائسته کوی. (ترمذی روایت کړے دے او وئیلی ئے دی، چه دا حدیث حسن دے).

باب ۱۸۵

بَابُ كَرَاهَةِ التَّقْعِیْرِ فِی الْكَلَامِ وَالتَّشَدُّقِ فِیْهِ وَتَكَلُّفِ الْفَصَاحَةِ وَ اِسْتِعْمَالِ وَحْشِیِّ اللُّغَةِ وَدَقَائِقِ الْاَعْرَابِ فِیْ مُخَاطَبَةِ الْعَوَامِّ وَنَحْوِهِمْ!

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

تکلّف سره خبرے کول !!

ف :- دے باب کښے درے احادیث دی . دعنوان دعبارت حاصل دادے، چه خبره سختول اوخبروکښے مشکل طرف اختیارول ښه خبره نهٔ ده . دا رنګ د عوامو سره په مخاطبه کولو کښے تکلّف سره د وضاحت دپاره ګران اومشکل الفاظ اوباریک معانی بیانول هم ښه خبره نه ده .

(نبوی احادیث)

۸۴۵- عَنِ ابْنِ مَسْعُوْدٍ رَضِیَ اللّٰهُ عَنْهُ اَنَّ النَّبِیَّ صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَسَلَّمَ قَالَ : هَلَكَ الْمُتَنَطِّعُوْنَ" قَالَهَا ثَلَاثًا " . (رَوَاهُ مُسْلِمٌ) اَلْمُتَنَطِّعُوْنَ : اَلْمُبَالِغُوْنَ فِی الْاُمُوْرِ ! "اَلْمُتَنَطِّعُوْنَ" : هرکار کښے مبالغه کوونکی !

۸۴۵- حضرت عبد الله بن مسعود رضی الله عنه نه روایت دے، چه نبی کریم صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، چه مبالغه کونکی په هلاکت کښے پریوتل . دا الفاظ ئے درے ځله اوفرمائیل . (مُسلم روایت کړے دے)

۸۴۶- وَعَنْ عَبْدِ اللّٰهِ بْنِ عَمْرِوبْنِ الْعَاصِ رَضِیَ اللّٰهُ عَنْهُمَا اَنَّ رَسُوْلَ اللّٰهِ صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَسَلَّمَ قَالَ : "اِنَّ اللّٰهَ یُبْغِضُ الْبَلِیْغَ مِنَ الرِّجَالِ الَّذِیْ یَتَخَلَّلُ بِلِسَانِهٖ كَمَا تَتَخَلَّلُ الْبَقَرَةُ " رَوَاهُ اَبُوْدَاوُدَ وَ التِّرْمِذِیُّ وَقَالَ : حَدِیْثٌ حَسَنٌ :

۸۴۶- حضرت عبد الله بن عمرو بن عاص رضی الله عنهما نه روایت دے، چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، هغه سړے د الله پاک په نزد مبغوض دے، چه د بلاغت پیدا کولو دپاره خپله ژبه داسے تاوه وی راتاوه وی، لکه څرنګه چه غوائی (دکیاه خوړلو په وخت خپله ژبه اړه وی راأړه وی) (ابوداؤد اوترمذی دواړه روایت کړے دے اوویلی ئے دی، چه داحدیث حسن دے)

۸۴۷- وَعَنْ جَابِرِبْنِ عَبْدِ اللّٰهِ رَضِیَ اللّٰهُ عَنْهُمَا اَنَّ رَسُوْلَ اللّٰهِ صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَسَلَّمَ قَالَ : اِنَّ مِنْ اَحَبِّكُمْ اِلَیَّ وَ اَقْرَبِكُمْ مِنِّیْ مَجْلِسًا یَوْمَ الْقِیَامَةِ اَحَاسِنُكُمْ اَخْلَاقًا وَ اِنَّ اَبْغَضَكُمْ اِلَیَّ وَ اَبْعَدَكُمْ مِنِّیْ یَوْمَ الْقِیَامَةِ الثَّرْثَارُوْنَ [1] وَالْمُتَشَدِّقُوْنَ ، وَ الْمُتَفَیْهِقُوْنَ" رَوَاهُ التِّرْمِذِیُّ وَقَالَ : حَدِیْثٌ حَسَنٌ . وَقَدْ سَبَقَ شَرْحُهٗ فِیْ بَابِ حُسْنِ الْخُلُقِ :

۸۴۷- حضرت جابر بن عبد الله رضی الله عنهما نه روایت دے - چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، تاسو کښے ماته د ټولو نه زیات خوښ اوماته زیات نزدے به د قیامت په ورځ هغه څوک وی، چه دچا اخلاق ډیر ښه وی - اوځما نه لرے به د قیامت په ورځ هغه خلق وی چه جوړلو جوړلو سره ډیرے خبرے جوړوی او خلقو سره اوږدے اوږدے خبرے کوی او خپلے خبرے ډیرے خوروی او په متکبرانه انداز کښے تقریرونه کوونکی وی - (ترمذی روایت کړی دی، او ویلی دی، چه داحدیث حسن دے)

[1] "الثرثار" کثیر الکلام تکلفًا . والمتشدق" المتطاول علی الناس بکلامه ویتکلم بملء فیه تفاصحًا وتعظیمًا لکلامه . "والمتفیهق" الذی یملأ فمه بالکلام ویتوسع فیه و یعرب به تکبرًا و ارتفاعًا و اظهارًا للفضیلة علی غیره :

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

د دے حدیث شرح په "حُسن الخلق" کښے تیره شوه. (دا روایت حُمونږ د دَور مرئ شلوُنکو واعظا نو دپارهٔ خاص طور سره لمحه فکریه مهیّا کوی. (د خاص فکر او سوچ لائق دے)! دوئ په خپل خیال کښے "نائبینِ رسول دی" ولے نه پوهیږی چه د رسول الله صلی الله علیه وسلم د خبرو طریقه څهٔ وه. هغوئ به خُطبه او تقریر کوم انداز سره کولو! خبره به څومره مختصره او جامع وه. د پوهولو طریقه به څومره ښهٔ پورے او مؤثر وه ولے هغوئ خپل ځان دپاره دا طریقه او دے انداز پابندی ضروری نهٔ ګڼږی. او دوئ دپاره د هغوئ اسوهٔ حسنه ولے قابلِ قبول او لائق تقلید نهٔ وی؟ ن)

باب ۱۸۶

بَابُ كَرَاهَةِ قَوْلِهِ خَبُثَتْ نَفْسِيْ !! خپل ځان ته دخبیث وئیلو نه ممانعت!

ف:- دے باب کښے صرف یوحدیث دے.

(نبوی حدیث)

۸۴۸- عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهَا عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: "لَا يَقُوْلَنَّ اَحَدُكُمْ خَبُثَتْ نَفْسِيْ وَلٰكِنْ لِيَقُلْ لَقَسَتْ نَفْسِيْ" مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ.

قَالَ الْعُلَمَآءُ: مَعْنٰى خَبُثَتْ غَثِيَتْ وَهُوَ مَعْنٰى "لَقَسَتْ" وَلٰكِنْ كَرِهَ لَفْظَ الْخُبْثِ.

۸۴۸- اُمّ المؤمنین حضرت عائشه صدیقه رضی الله عنها فرمائی چه نبی کریم صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، تاسو کښے دے څوک داسے نه وائی، چه ځما نفس خبیث شو بلکه دادے وائی چه ځما نفس وران شو. (بُخاریؒ ومُسلمؒ)

عالمانو وئیلی دی چه د خبثت معنیٰ د خرابیدلو ده او لَقَسَتْ هم اګرچه د دے هم معنیٰ دے لیکن بیا هم ځان دپاره د خبیث لفظ استعمال بدکنډلے شوے دے. کچرته خامخا وئیل وی نو لَقَسَتْ نَفْسِيْ وائی.

باب ۱۸۷

بَابُ كَرَاهَةِ تَسْمِيَةِ الْعِنَبِ كَرْمًا !!

د انګور نوم کَرم سره مهٔ ښودئ!

ف:- دے باب کښے دوه حدیثونه دی.

(نبوی حدیث)

۸۴۹- عَنْ اَبِيْ هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "لَا تُسَمُّوا الْعِنَبَ الْكَرْمَ فَاِنَّ الْكَرْمَ الْمُسْلِمُ". مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ. وَهٰذَا لَفْظُ مُسْلِمٍ. وَفِيْ رِوَايَةٍ "فَاِنَّمَا الْكَرْمُ قَلْبُ الْمُؤْمِنِ" وَفِيْ رِوَايَةٍ لِلْبُخَارِيِّ

۸۴۹- حضرت ابوهریره رضی الله عنه نه روایت دے، چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، چه د انګور نوم کرم سره مهٔ ایږدئ چه کرم صرف مسلمانانو د پاره موزون دے. (بُخاریؒ ومُسلمؒ)

د روایت دا الفاظ د مُسلم دی، یو روایت کښے داسے دی چه خلق (انګور) ته کَرم وائی، حال دا دے، چه کرم صرف د مؤمن

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

وَمُسْلِمٍ: "يَقُوْلُوْنَ اَلْكَرْمُ اِنَّمَا اَلْكَرْمُ قَلْبُ الْمُؤْمِنِ".

زړۀ دے۔

۸۵۰- وَعَنْ وَآئِلِ بْنِ حُجْرٍ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: "لَا تَقُوْلُوا الْكَرْمُ وَلٰكِنْ قُوْلُوْا: اَلْعِنَبُ وَالْحَبْلَةُ" (رَوَاهُ مُسْلِمٌ)

"اَلْحَبْلَةُ" بِفَتْحِ الْحَآءِ وَالْبَآءِ وَيُقَالُ اَيْضًا بِاِسْكَانِ الْبَآءِ.

۸۵۰- حضرت وائل بن حُجر رضی الله عنه نه روایت دے، چه نبی کریم صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، تاسو اَلْکَرْم مه وائی. لیکن اَلْعِنَبْ اوالحَبْله وائی۔ (مُسلم روایت کړے دے)

"حَبْلَه": د دے تلفظ حآء اوبآء باندے زورسره او بعضو بآء باندے جزم سره هم کړے دے۔

باب ۱۸۸

بَابُ النَّهْيِ عَنْ وَصْفِ مَحَاسِنِ الْمَرْأَةِ لِرَجُلٍ اِلَّا اَنْ يَحْتَاجَ اِلٰى ذٰلِكَ لِغَرَضٍ شَرْعِيٍّ كَنِكَاحِهَا وَنَحْوِهٖ!

"د پردو سره مخکښے د بنځے دجسمانی صفتونو بیانولو نه منع"

ف:- دے باب کښے صرف یوحدیث دے۔ د پردو سره مخکښے د پردو بنځو د جسمانی صفتونو بیانولو نه منع ده۔ لیکن کچرته څه شرعی ضرورت وی، نو د ضرورت په قدر اوصاف بیانول جائز دی۔ دے ضرورتونو کښے د نکاح رشته یا ددے پشان امور راځی۔ (نبوی حدیث)

۸۵۱- عَنِ ابْنِ مَسْعُوْدٍ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "لَا تُبَاشِرِ الْمَرْأَةُ الْمَرْأَةَ فَتَصِفَهَا لِزَوْجِهَا كَاَنَّهٗ يَنْظُرُ اِلَيْهَا"، مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ.

۸۵۱ - حضرت عبد الله بن مسعود رضی الله عنه نه روایت دے، چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، چه یوه بنځه دے دبلے بنځے دجسمانی اعضاؤ داسے نقشه دخپل خاوند په مخکښے نه راکاږی، لکه چه هغه بنځے ته په خپله ګوری۔ (بُخاریؒ ومُسلمؒ)

باب ۱۸۹

بَابُ كَرَاهَةِ قَوْلِ الْاِنْسَانِ اَللّٰهُمَّ اغْفِرْلِيْ اِنْ شِئْتَ بَلْ يَجْزِمُ بِالطَّلَبِ!

څه شرط سره دُعا کولو نه منع!

ف:- دے باب کښے دوه احادیث دی! (انسانی معاشره کښے خپل مینځ کښے د غوښتلو دڅه شرط لګولو دوه مفهوم خیال کولے شی! مثلاً څوک چا ته اووائی، چه ځما فلانکی څیز ته ضرورت دے۔ کچرته ستا سو زړۀ غواړی نوماته راکړئ نو دا سے شرط یو مفهوم خو دا دے غوښتونکے د خپلے بے نیازئ اظهار کول غواړی، چه صاحبه! که زړۀ دے غواړی خو راکړئ کنی نو مونږ نه هم خوشا مند نشی کیدلے۔ دوئیم مفهوم د مخاطب سهولت دے، چه وروره تاسو په آسانئ سره

Downloaded By: Afghan Salar Library

که دا څیز ورکولے شئ نو ورکړئ - لیکن د اللہ تعالیٰ د ذات دپاره خودا دواړه خبرے لغوه دی چه نه خوهغه داسے ذات دے، چه د هغهٔ په مخکښے څوک دے نیازئ اظهار اوکړی نه هغهٔ ترڅه څیز ورکول مشکل دی چه هغے سره د سهولت شرط اولګولے شی. د دے وجهے نه په دُعا کښے "کچرته تاسو اوغواړئ" د شرط لګول بے معنیٰ نه بلکه سراسر بے ادبی هم ده - لهٰذا اللہ تعالیٰ نه چه څهٔ غواړئ عزم اویقین سره غواړئ، ن)

(نبوی احادیث)

۸۵۲- عَنْ اَبِیْ هُرَیْرَةَ رَضِیَ اللّٰهُ عَنْهُ اَنَّ رَسُوْلَ اللّٰهِ صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: "لَا یَقُوْلَنَّ اَحَدُکُمْ: اَللّٰهُمَّ اغْفِرْ لِیْ اِنْ شِئْتَ، اَللّٰهُمَّ ارْحَمْنِیْ اِنْ شِئْتَ لِیَعْزِمِ الْمَسْاَلَةَ فَاِنَّهٗ لَا مُکْرِهَ لَهٗ".

وَفِیْ رِوَایَةٍ لِمُسْلِمٍ: "وَلٰکِنْ لِیَعْزِمْ وَلْیُعَظِّمِ الرَّغْبَةَ فَاِنَّ اللّٰهَ تَعَالٰی لَا یَتَعَاظَمُهٗ شَیْءٌ اَعْطَاهُ".

۸۵۲- حضرت ابوهریره رضی اللہ عنه نه روایت دے، چه رسول اللہ صلی اللہ علیه وسلم اوفرمائیل، تاسو داسے دُعا مهٔ غواړئ، چه اے اللہ! کچرته تاسو غواړئ، نو په ما باندے رحم اوکړئ- اللہ پاک نه عزم او یقین سره دُعا غواړئ- ځکه چه د هغهٔ لاس نیولو سره څوک منع کونکے نشته - او د مُسلم په یو روایت کښے داسے دی چه پوره رغبت اوپوره یقین سره دُعا غواړئ ځکه چه اللہ تعالیٰ کوم څه لوئے څیز نهٔ دے.

څه ورکوی هغه د هغهٔ په نزد څه شے نشته (چه هغه اوغواړی، اوځوک د هغهٔ لاس اونیسی) (بُخاریؒ ومُسلمؒ)

۸۵۳- وَعَنْ اَنَسٍ رَضِیَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَسَلَّمَ: اِذَا دَعَا اَحَدُکُمْ فَلْیَعْزِمِ الْمَسْاَلَةَ وَلَا یَقُوْلَنَّ، اَللّٰهُمَّ اِنْ شِئْتَ فَاَعْطِنِیْ فَاِنَّهٗ لَا مُسْتَکْرِهَ لَهٗ" (مُتَّفَقٌ عَلَیْهِ)

۸۵۳- حضرت انس بن مالک رضی اللہ عنه نه روایت دے، چه رسول اللہ صلی اللہ علیه وسلم اوفرمائیل، چه تاسو نه څوک دُعا کوی نو پوره یقین اواعتماد سره دے کوی داسے دے نهٔ وائی، اے اللہ! کچرته تاسو غواړئ داځیز راکړئ - ځکه چه په اللہ پاک باندے دچا څه زور زبرد ستی نشته (چه هغه اوغواړی، اوځوک د هغهٔ لاس اونیسی) (بُخاریؒ ومُسلمؒ)

باب ۱۹۰

بَابُ کَرَاهَةِ قَوْلِ مَا شَآءَ اللّٰهُ وَشَآءَ فُلَانٌ!

د اللہ په مشیت کښے د بل چا شرکت !!!

ف:- دا باب یوحدیث باندے مشتمل دے. د دے حدیث متعلق دامام خطابیؒ رائے دا ده، چه دا د اسلامی آدابو سره متعلق دے. د دے وجهے نه ادب دادے چه د اللہ تعالیٰ د نوم برابر دچا نوم رانشی دارنګ د مسلمانانو څخه ژبه او زړهٔ د شرکِ صریح نه محفوظ ساتل کافی نهٔ دی. د موهم شرک نه هم دا هم ساتل لازم دی. د دے وجهے نه دا وئیل چه اللہ اوغواړی اوهغهٔ سره

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

فلانکے اوغواړی، هم ممنوع دی

(نبوی حدیث)

۸۵۴- عَنْ حُذَيْفَةَ بْنِ الْيَمَانِ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: "لَا تَقُولُوا مَا شَاءَ اللّٰهُ وَ شَاءَ فُلَانٌ وَ لٰكِنْ قُولُوا مَا شَاءَ اللّٰهُ ثُمَّ شَاءَ فُلَانٌ" (رَوَاهُ اَبُوْدَاوُدَ بِاِسْنَادٍ صَحِيْحٍ)

۸۵۴- حضرت حذیفه بن یمان رضی الله عنه نه روایت دے. چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، چه دا مه وایئ چه الله اوغواړی او فلانکے اوغواړی لیکن دا سے وایئ چه الله اوغواړی، او بیا فلانکے اوغواړی.

(ابوداؤد صحیح اسناد سره روایت کړے دے)

باب ۱۹۱

بَابُ كَرَاهَةِ الْحَدِيْثِ بَعْدَ الْعِشَاءِ الْاٰخِرَةِ !!

د ماسختن مونځ نه وروسته د فضول خبرونه منع !!

ف:- دے باب کښے درے احادیث دی!

وَالْمُرَادُ بِهِ الْحَدِيْثُ الَّذِيْ يَكُوْنُ مُبَاحًا فِيْ غَيْرِ هٰذَا الْوَقْتِ وَ فِعْلُهُ وَتَرْكُهُ سَوَاءٌ فَاَمَّا الْحَدِيْثُ الْمُحَرَّمُ اَوِ الْمَكْرُوْهُ فِيْ غَيْرِ هٰذَا الْوَقْتِ فَهُوَ فِيْ هٰذَا الْوَقْتِ اَشَدُّ تَحْرِيْمًا وَكَرَاهَةً وَ اَمَّا الْحَدِيْثُ فِي الْخَيْرِ كَمُذَاكَرَةِ الْعِلْمِ وَحِكَايَاتِ الصَّالِحِيْنَ وَمَكَارِمِ الْاَخْلَاقِ، وَ الْحَدِيْثِ مَعَ الضَّيْفِ وَمَعَ طَالِبِ حَاجَةٍ وَنَحْوِ ذٰلِكَ فَلَا كَرَاهَةَ فِيْهِ بَلْ هُوَ مُسْتَحَبٌّ وَكَذَا الْحَدِيْثُ لِعُذْرٍ وَّعَارِضٍ لَا كَرَاهَةَ فِيْهِ وَقَدْ تَظَاهَرَتِ الْاَحَادِيْثُ الصَّحِيْحَةُ عَلٰى كُلِّ مَا ذَكَرْتُهُ ؛

دے سلسله کښے امام نووی رحمة الله علیه دا تشریح ذکر کړے ده، دے وخت کښے دخبرو نه مراد هغه خبرے دی چه د دے وخت نه علاوه نورو وختونو کښے جائز او مباح دی، اود هغے کول یا پریښودل دواړه برابر وی او داسے خبرے چه په نورو اوقاتو کښے هم مکروه او حرام وی هغه به دے وخت کښے کول نور هم زیات حرام اومکروه وی. او د خیر او فلاح خبرے لکه علمی مذاکرات د بزرګانو دین حالات او واقعات د مکارم اخلاق تعلیم، د میلمنو، یا حاجتمند و سره خبرے اترے اودے قسم ته نورے مسئلے نو په هغے کښے خو نه څه قباحت شته او نه کراهت. بلکه دا امور مستحب دی علیٰ هٰذا په څه عذر یا فوری ضرورت راتللو باندے خبرو کولو کښے هیڅ مضائقه نشته دے تولو مذکورہ امورو باندے د صحیح احادیثو واضح دلالت موجود دے!

(نبوی احادیث)

۸۵۵- عَنْ اَبِيْ بَرْزَةَ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ اَنَّ رَسُوْلَ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ يَكْرَهُ النَّوْمَ قَبْلَ الْعِشَاءِ

۸۵۵- حضرت ابوبرزه رضی الله عنه نه روایت دے، چه رسول الله صلی الله علیه وسلم به د ماسختن نه مخکښے اودهٔ کیدل

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

وَالْحَدِيْثَ بَعْدَهَا "!
(مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ)

اوماسختن نه وروسته خبره نه خوښول.
(بُخارِيٌّ ومُسلمٌ)

٨٥٦- وَعَنْ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُمَا اَنَّ رَسُوْلَ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ صَلَّى الْعِشَآءَ فِيْ اٰخِرِ حَيَاتِهٖ فَلَمَّا سَلَّمَ قَالَ: "اَرَاَيْتَكُمْ لَيْلَتَكُمْ هٰذِهٖ؟ فَاِنَّ عَلٰى رَأْسِ مِائَةِ سَنَةٍ لَا يَبْقٰى مِمَّنْ هُوَ عَلٰى ظَهْرِ الْاَرْضِ الْيَوْمَ اَحَدٌ"
(مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ)

٨٥٦ - حضرت عبد الله بن عمر فاروق رضی الله عنه بیان کوی، چه رسول الله صلی الله علیه وسلم د خپل ژوند په آخری وخت کښې مونږ ته (یوځل) دماسختن مونځ اداء کړو، سلام نه وروسته ئې اوفرمائیل، ددې شپې متعلق که تاسو ته څه خاص خبره معلومه وی نو اووایئ! (بیا هغوئ پخپله اوفرمائیل، چه تهیک ددې شپې نه وروسته) نتل کلونو تیریدلو سره به د دنن ژوندو (خلقو) نه په زمکه هیڅوک ژوندے پاتے نه وی. (بُخارِيٌّ ومُسلمٌ)

(د دې نه دا مراد اخستلے شی، چه نبی کریم صلی الله علیه وسلم دخیرالقرون د زمانے وجود متعیّن کړلو، دغه وخت پورے به ټول صحابه کرام د دُنیا د ژوندنه آزاد شوے وی. والله اعلم. ن)

٨٥٧- وَعَنْ اَنَسٍ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ اَنَّهُمُ انْتَظَرُوا النَّبِيَّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَجَآءَهُمْ قَرِيْبًا مِّنْ شَطْرِ اللَّيْلِ ؎ فَصَلّٰى بِهِمْ، يَعْنِي الْعِشَآءَ قَالَ: ثُمَّ خَطَبَنَا فَقَالَ: "اَلَا اِنَّ النَّاسَ قَدْ صَلَّوْا ثُمَّ رَقَدُوْا وَاِنَّكُمْ لَنْ تَزَالُوْا فِيْ صَلٰوةٍ مَا انْتَظَرْتُمُ الصَّلٰوةَ"
(رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ)

٨٥٧ - حضرت انس بن مالک رضی الله عنه وائی، چه (یوه شپه) صحابهٔ کرام د نبی کریم صلی الله علیه وسلم په انتظار کښې د شپې پوره حصه پوره ناست وُو - نبی کریم صلی الله علیه وسلم نیمې شپې ته نزدې تشریف راوړو بیائے مونږ ته دماسختن مونځ راکړو - بیائے تقریر اوفرمائیلو، وے وئیل، کورئ! کوموخلقو چه مونځ اوکړو، لاړل اُودهٔ شول (هغوئ دمانځه دحالت نه اووتل) لیکن تاسوچه ترڅو پورے په انتظار کښې پاتے شوئ، ستاسو دا ټول وخت په مونځ کښې شمار شو - (بُخارِيٌّ)

باب ۱۹۲

بَابُ تَحْرِيْمِ امْتِنَاعِ الْمَرْاَةِ مِنْ فِرَاشِ زَوْجِهَا اِذَا دَعَاهَا وَلَمْ يَكُنْ لَهَا عُذْرٌ شَرْعِيٌّ!

کچرته خاوند بنځه راوغواړی نو منع دے نکوی!

ف:- دې باب کښې صرف یوحدیث دے - د باب دعنوان مطلب دادے، چه خاوند کله بنځه د زوجیت فعل (جماع) دپاره خپل ځان ته راوغواړی، نود شرعی عذر نه پغیر انکارکول ممنوع دی!

(نبوی حدیث)

؎ "ارأیتکم" بفتح التاء: ای اخبرونی! ؎ "شطراللیل": نصفه!

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

۸۵۸- عَنْ اَبِیْ هُرَیْرَةَ رَضِیَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَسَلَّمَ: "اِذَا دَعَا الرَّجُلُ امْرَاَتَهٗ اِلٰی فِرَاشِهٖ [1] فَاَبَتْ فَبَاتَ غَضْبَانَ عَلَیْهَا لَعَنَتْهَا الْمَلَآئِکَةُ حَتّٰی تُصْبِحَ" مُتَّفَقٌ عَلَیْهِ وَفِیْ رِوَایَةٍ "حَتّٰی تَرْجِعَ" -

۸۵۸- حضرت ابوهریره رضی الله عنه نه روایت دے- چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، چه کله خاوند خپله بنځه خپلے بسترے ته (د مخصوص عمل د پاره) راوغواړی اوهغه انکار اوکړی اوخاوند هغه شپه د ناراضګئ حالت کښے تیره کړی نو ترصبا پورے فرشتے په هغه بنځه باندے لعنت وائی- (بخاریؒ ومسلمؒ)

په یو روایت کښے دادی، چه سړی ته د راتللو پورے لعنت کوی-

باب ۱۹۳

بَابُ تَحْرِیْمِ صَوْمِ الْمَرْاَةِ تَطَوُّعًا وَزَوْجُهَا حَاضِرٌ اِلَّا بِاِذْنِهٖ!

د خاوند د اجازت نه بغیر نفلی روژه نیول !!

ف:- دے باب کښے صرف یوحدیث دے ! خاوند کچرته کورکښے وی نو بنځے د پاره نفلی روژه نیول د هغهٔ د اجازت نه به غیر جائز نه دی!

(نبوی حدیث)

۸۵۹- عَنْ اَبِیْ هُرَیْرَةَ رَضِیَ اللّٰهُ عَنْهُ اَنَّ رَسُوْلَ اللّٰهِ صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَسَلَّمَ قَالَ، "لَا یَحِلُّ لِلْمَرْاَةِ اَنْ تَصُوْمَ وَزَوْجُهَا شَاهِدٌ [2] اِلَّا بِاِذْنِهٖ وَلَا تَاْذَنُ فِیْ بَیْتِهٖ اِلَّا بِاِذْنِهٖ" (مُتَّفَقٌ عَلَیْهِ)

۸۵۹- حضرت ابوهریره رضی الله عنه نه روایت دے، چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، چه بنځے د پاره دا حلال نه دی، چه د خاوند په موجودګئ کښے د هغهٔ د اجازت نه به غیر روژه اونیسی- هغے د پاره داهم جائز نه دی، چه د خاوند د اجازت نه بغیر چاته د هغه کورته د راتللو اجازت ورکړی- (بخاریؒ ومسلمؒ)

باب ۱۹۴

بَابُ تَحْرِیْمِ رَفْعِ الْمَاْمُوْمِ رَاْسَهٗ مِنَ الرُّکُوْعِ اَوِ السُّجُوْدِ قَبْلَ الْاِمَامِ!

امام نه مخکښے د رکوع او سجدے نه سر اوچتول!

ف:- دے باب کښے صرف یوحدیث دے !

(نبوی حدیث)

۸۶۰- عَنْ اَبِیْ هُرَیْرَةَ رَضِیَ اللّٰهُ عَنْهُ اَنَّ النَّبِیَّ صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: "اَمَا یَخْشٰی اَحَدُکُمْ اِذَا رَفَعَ رَاْسَهٗ قَبْلَ الْاِمَامِ اَنْ

۸۶۰- حضرت ابوهریره رضی الله عنه نه روایت دے- چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، ولے تاسو کښے د دے خبرے نه څوک نه ویریږی چه کله هغه

[1] "الفراش" کنایة عن الجماع. "وابت" ای امتنعت [2] "الا وزوجها شاهد": ای حاضر.

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

يَجْعَلَ اللّٰهُ رَأْسَهٗ رَأْسَ حِمَارٍ اَوْ يَجْعَلَ اللّٰهُ صُوْرَتَهٗ صُوْرَةَ حِمَارٍ" (مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ)

(رکوع سجده نه) دامام نه مخکښے سر اوچت کړي او الله تعالیٰ دهغهٔ سردخرهٔ اوګرځوي. یائے اوفرمائیل، دهغهٔ شکل دخرهٔ اوګرځوي - (بُخاریؒ ومُسلمؒ)

باب ۱۹۵

بَابُ كَرَاهَةِ وَضْعِ الْيَدِ عَلَى الْخَاصِرَةِ فِي الصَّلٰوةِ !!

مونځ کښے په تشولاس کیښودلو نه منع !

ف :- دے باب کښے یوحدیث دے !

۸۶۱- عَنْ اَبِيْ هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ اَنَّ رَسُوْلَ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نَهٰى عَنِ الْخَصْرِ فِي الصَّلٰوةِ" (مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ)

۸۶۱- حضرت ابوهریره رضی الله عنه نه روایت دے - چه رسول الله صلی الله علیه وسلم په تشو باندے لاس کیښودلو نه د مونځ په حالت کښے منع فرمائیلے ده - (بُخاریؒ و مُسلمؒ)

باب ۱۹۶

بَابُ كَرَاهَةِ الصَّلٰوةِ بِحَضْرَةِ الطَّعَامِ وَنَفْسُهٗ تَتُوْقُ اِلَيْهِ اَوْ مَعَ مُدَافَعَةِ الْاَخْبَثَيْنِ وَهُمَا الْبَوْلُ وَالْغَائِطُ !

دطعام موجودیدلو په وخت مونځ کول !

ف :- دا باب په یوحدیث باندے مشتمل دے ! په عنوان کښے بنودل شوی دی، چه لوږه وی او وړوکی راڅړے شی نو داسے حالت کښے مونځ کول مکروه دی - دا رنګ د وړوکی اولوئے اودس ماتی حاجت په وخت هم مونځ مکروه دے - اول دے دخوراک، وړوکی اولوئے اودس ماتی نه فراغت حاصل کړي - بیا دے په آرام سره مونځ اداء کړي ځکه چه خوراک مونځ شی دینه دابهتره ده چه مونځ خوراک شی -

(نبوی حدیث)

۸۶۲- عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهَا قَالَتْ : سَمِعْتُ رَسُوْلَ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُوْلُ: لَا صَلٰوةَ بِحَضْرَةِ طَعَامٍ، وَلَا هُوَ يُدَافِعُهُ الْاَخْبَثَانِ" (رَوَاهُ مُسْلِمٌ)

۸۶۲ - اُمّ المؤمنین حضرت عائشه صدیقه رضی الله عنها فرمائی، چه ما د رسول الله صلی الله علیه وسلم نه دا آوریدلی دی، چه دطعام په موجود والی کښے مونځ نشته او نه دهغه دوه خبیث تقاضو (وړوکی لوئے اودس ماتی) په حالت کښے کیږی - (مُسلم روایت کړے دے)

باب ۱۹۷

بَابُ النَّهْيِ عَنْ رَفْعِ الْبَصَرِ اِلَى السَّمَآءِ فِي الصَّلٰوةِ !!

مونځ کښے آسمان ته کتلو نه منع !

ف :- دے باب کښے صرف یوحدیث دے - د مونځ په حالت کښے یوخوا بلخوا

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

خاص طور آسمان ته کتل دخشوع اوخضوع نه خلاف کیدلو په وجه مکروه دی. عالمانو د مونځ نه علاوه د دُعا په وخت هم آسمان طرف ته د نظر کولو نه منع کړے ده -

(نبوی حدیث)

۸۶۳- عَنْ اَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "مَا بَالُ اَقْوَامٍ لَه يَرْفَعُوْنَ اَبْصَارَهُمْ اِلَى السَّمَآءِ فِيْ صَلٰوتِهِمْ!" فَاشْتَدَّ قَوْلُهٗ فِيْ ذٰلِكَ حَتّٰى قَالَ: "لَيَنْتَهُنَّ عَنْ ذٰلِكَ اَوْ لَتُخْطَفَنَّ اَبْصَارُهُمْ!" (رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ)

۸۶۳- حضرت انس بن مالک رضی الله عنه نه روایت دے - چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، خلقو له څه شوی دی هغوئ مونځ کښے آسمان طرف ته نظر ولے اوچتوی! دے سلسله کښے دهغوئ تاکید او سخت دے. هغوئ ترڅو اوفرمائیل، چه خلقو لره دا دے نه زړه منع کیدل یکاردی. هسے نه چه د دوئ نظرونه واخستلے شی - (بُخاریؒ ومُسلمؒ)

باب ۱۹۸

بَابُ كَرَاهَةِ الْاِلْتِفَاتِ فِي الصَّلٰوةِ لِغَيْرِ عُذْرٍ!!

مونځ کښے یوخوا بل خوا کتلو نه منع!

ف:- دے باب کښے دوٴه احادیث دی!

(نبوی احادیث)

۸۶۴- عَنْ عَآئِشَةَ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهَا قَالَتْ: سَاَلْتُ رَسُوْلَ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنِ الْاِلْتِفَاتِ فِي الصَّلٰوةِ فَقَالَ: "هُوَ اخْتِلَاسٌ[1] يَخْتَلِسُهُ الشَّيْطَانُ مِنْ صَلٰوةِ الْعَبْدِ" (رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ)

۸۶۴- اُم المؤمنین حضرت عائشه صدیقه رضی الله عنها فرمائی، چه ما د رسول الله صلی الله علیه وسلم نه پوښتنه اوکړه، چه په مونځ کښے یوخوا بل خوا کتلو باره کښے څه ارشاد دے؟ وٴے فرمائیل چه داد شیطان حمله ده چه د بنده د مونځ نه ئے تُندئ سره اخلی.
(بُخاری روایت کړے دے)

۸۶۵- وَعَنْ اَنَسٍ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "اِيَّاكَ وَالْاِلْتِفَاتَ فِي الصَّلٰوةِ فَاِنَّ الْاِلْتِفَاتَ فِي الصَّلٰوةِ هَلَكَةٌ فَاِنْ كَانَ لَابُدَّ فَفِي التَّطَوُّعِ لَا فِي الْفَرِيْضَةِ" رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَقَالَ: حَدِيْثٌ حَسَنٌ صَحِيْحٌ.

۸۶۵- حضرت انس بن مالک رضی الله عنه نه روایت دے. چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، مونځ کښے یوخوا بل خوا متوجه کیدل یو قسم ته هلاکت دے - سخت ضرورت کښے دے کنجائش په نفلو کښے خو کیدے شی. لیکن فرضو کښے بالکل نشته - (ترمذی روایت کړے دے اووئیلی ئے دی، چه دا حدیث حسن صحیح دے).

[1] "البال" الشان له "الاختلاس": الاخذ بسرعة على غفلة.

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

باب ۱۹۹

بَابُ النَّهْيِ عَنِ الصَّلٰوةِ اِلَى الْقُبُوْرِ!

قبرته مخامخ د مونځ کولو نه منع!

ف :- دا باب په یوحدیث مشتمل دے - دے باب کښے د مذکوره حدیث نه علاوه د علی رضی الله عنه یو روایت جامع الاصول کښے بیان شوے دے، چه حُما حبیب صلی الله علیه وسلم زمونږ په مقبره کښے د مونځ کولو نه منع کړے یم. په زیلعی کښے ذکر شوی دی چه د قبرونو طرف ته مخ کول یا د دوٌه قبرونو منځ کښے مونځ کول مکروه دی - د صاحب قبر د تعظیم او عبادت په ارادے سره سره د قبر طرف ته مخ کول مونځ کولو ته عالمانو حرام ویلے دی او داسے سړی باندے ے د کفر فتوٰی ورکړے ده !

(نبوی حدیث)

۸۶۶- عَنْ اَبِیْ مَرْثَدٍ كَنَّازِ بْنِ الْحُصَيْنِ رَضِیَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ سَمِعْتُ رَسُوْلَ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُوْلُ: " لَا تُصَلُّوْا اِلَى الْقُبُوْرِ، وَلَا تَجْلِسُوْا عَلَيْهَا " رَوَاهُ مُسْلِمٌ ؛

۸۶۶- حضرت ابومرثد کنّاز بن حُصین رضی الله عنه نه روایت دے - چه ما د رسول الله صلی الله علیه وسلم نه آوریدلی دی چه مه قبرونو ته مخ کولو سره مونځ کوئ اومه وربانده د پاسه کینئ -

(مُسلم روایت کړے دے)

باب ۲۰۰

بَابُ تَحْرِيْمِ الْمُرُوْرِ بَيْنَ يَدَيِ الْمُصَلِّيْ!

د مونځ کونکی مخکښے د تیریدلو نه منع!

ف :- دے باب کښے یوحدیث دے !

(نبوی حدیث)

۸۶۷- عَنْ اَبِی الْجُهَيْمِ عَبْدِ اللّٰهِ بْنِ الْحَارِثِ بْنِ الصِّمَّةِ الْاَنْصَارِیِّ رَضِیَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ : قَالَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " لَوْ يَعْلَمُ الْمَارُّ بَيْنَ يَدَيِ الْمُصَلِّيْ مَاذَا عَلَيْهِ لَكَانَ اَنْ يَقِفَ اَرْبَعِيْنَ خَيْرًا لَهٗ مِنْ اَنْ يَمُرَّ بَيْنَ يَدَيْهِ " قَالَ الرَّاوِیْ، لَا اَدْرِیْ قَالَ اَرْبَعِيْنَ يَوْمًا اَوْ اَرْبَعِيْنَ شَهْرًا اَوْ اَرْبَعِيْنَ سَنَةً ؛

(مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ)

۸۶۷- حضرت ابوجهیم عبد الله بن حارث بن صمّه انصاری رضی الله عنه نه روایت دے ، چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، چه کچرته د مونځ کونکی په مخکښے تیریدونکی انسان ته معلومه شی، چه دے به څومره کنهکار وی نوهغه به څلویښت (ورځے ، میاشتے ، کلونه،) پورے هلته اودریدل مخکښے تیریدلو نه بهتر اوګڼړی - راوی وائی، چه حُما نه هیر شول، څلویښت ورځے ئے فرمائیلے وُو، یا څلویښت میاشتے ، یا څلویښت کلونه.

(بخاری ومسلم)

باب ۲۰۱

بَابُ كَرَاهَةِ شُرُوْعِ الْمَامُوْمِ فِیْ نَافِلَةٍ بَعْدَ شُرُوْعِ الْمُؤَذِّنِ فِیْ

Downloaded By: Afghan Salar Library

اِقَامَةِ الصَّلٰوةِ سَوَآءٌ كَانَتِ النَّافِلَةُ سُنَّةَ تِلْكَ الصَّلٰوةِ اَوْغَيْرَهَا !!
د مونځ اودریدلونه وروسته د نفلو کولو نه منع!

ف :- دا باب یوحدیث باندے مشتمل دے. عنوان کښے بیان شوے دے چه مؤذن کله مونځ دپاره اقامت شروع کړی نو هغے نه وروسته سُنت او نوافل خواه د دغه مونځ سره متعلق وی مقتد یانو دپاره کول نه دی پکار ۔

(دصبا دوٗه سُنتو متعلق حضورؐ چونکه ډیرتاکید فرمائیلے دے اوتردے حده ئے فرمائیلی دی، چه کچرته تا سواَسونه خپوکښے پائمال هم کړی بیا هم دا سُنت مهٔ پریږدئ. او یوازے دا سُنت دی چه د وخت تیریدلونه وروسته هم دده قضا کولے شی. د دے وجهے نه امام اعظم ابوحنیفه" فرمائیلی دی، چه جماعت کیږی او دیو رکعت موندلو اُمید وی بیا به هم دا سُنت نه پریږدی. اول ځے دا اوکړی بیا دے جماعت سره شریک شی چه د جماعت او سُنت دواړو ثواب حاصل کړی - ن)

(نبوی حدیث)

۸۶۸- عَنْ اَبِیْ هُرَيْرَةَ رَضِیَ اللّٰهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِیِّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: اِذَا اُقِيْمَتِ الصَّلٰوةُ فَلَاصَلٰوةَ اِلَّا الْمَكْتُوْبَةَ لـه " رَوَاهُ مُسْلِمٌ ؛

۸۶۸- حضرت ابوهریره رضی الله عنه نه روایت دے. چه نبی کریم صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، کله چه مونځ دپاره اقامت اوشی نو دده نه وروسته د فرض نه سوا هیڅ مونځ نشته. (مُسلم روایت کړے دے)

باب ۲۰۲

بَابُ كَرَاهَةِ تَخْصِيْصِ يَوْمِ الْجُمُعَةِ بِصِيَامٍ اَوْلَيْلَتِهٖ بِصَلٰوةٍ!
دجُمعے ورځ د روژے دپاره اوشپه مونځ دپاره خاص کولو نه منع!

ف :- دے باب کښے څلور احادیث دی.

(نبوی احادیث)

۸۶۹- عَنْ اَبِیْ هُرَيْرَةَ رَضِیَ اللّٰهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِیِّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: " لَا تَخُصُّوْا لَيْلَةَ الْجُمُعَةِ بِقِيَامٍ مِّنْ بَيْنِ اللَّيَالِیْ وَلَا تَخُصُّوْا يَوْمَ الْجُمُعَةِ بِصِيَامٍ مِنْ بَيْنِ الْاَيَّامِ اِلَّا اَنْ يَكُوْنَ فِیْ صَوْمٍ يَصُوْمُهٗ اَحَدُكُمْ " رَوَاهُ مُسْلِمٌ ؛

۸۶۹- حضرت ابوهریره رضی الله عنه بیان کوی چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، شپوکښے دجُمعے شپه مونځ دپاره او په ورځو کښے دجُمعے ورځ روژے دپاره مهٔ خاص کوئ. لیکن کچرته په مقرره تاریخونو کښے جُمعه راشی، نو هغه څانله خبره ده (مثلاً څوک همیشه دایّامِ بیض روژے نیسی یا د عشره ذی الحجه روژے نیسی، یا دا اختر نه وروسته شپږ روژے نیسی وغیره دے ورځو کښے جُمعه راشی نو هیڅ مضائقه نشته - ن)

۸۷۰- وَعَنْهُ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُوْلَ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُوْلُ: لَا يَصُوْمَنَّ اَحَدُكُمْ يَوْمَ

۸۷۰- دا روایت هم حضرت ابوهریره رضی الله عنه نه دے، چه رسول الله صلے الله علیه وسلم اوفرمائیل، چه تاسونه دے

لـه " الا المكتوبة " : اى الحاضرة من الخمس ؛

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

الْجُمُعَةِ اِلَّا يَوْمًا قَبْلَهٗ اَوْ بَعْدَهٗ"
(مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ)

۸۷۱- وَعَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عَبَّادٍ قَالَ: سَاَلْتُ جَابِرًا رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ اَنَهَى النَّبِيُّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنْ صَوْمِ الْجُمُعَةِ؟ قَالَ: نَعَمْ.
(مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ)

خوک صرف د جُمعے روژه نهٔ نیسی مخکښے یا وروسته دے یوه ورځ ورسره ملاؤ کړي. (بُخاريٌّ ومُسلمٌ)

۸۷۱- حضرت محمد بن عبّاد رحمة الله علیه وائی، چه ما د جابر رضی الله عنه نه پتوس اوکړو چه ولے نبی کریم صلی الله علیه وسلم د جُمعے د روژے نه منع کړے دے، نو هغهٔ اووئیل، هاؤ! (بُخاريٌّ ومُسلمٌ)

۸۷۲- وَعَنْ اُمِّ الْمُؤْمِنِيْنَ جُوَيْرِيَةَ بِنْتِ الْحَارِثِ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهَا اَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ دَخَلَ عَلَيْهَا يَوْمَ الْجُمُعَةِ وَهِيَ صَائِمَةٌ قَالَ: "اَصُمْتِ اَمْسِ؟" قَالَتْ: لَا. قَالَ: "تُرِيْدِيْنَ اَنْ تَصُوْمِيْ غَدًا؟" قَالَتْ: لَا. قَالَ: "فَاَفْطِرِيْ" رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ.

۸۷۲- اُمّ المؤمنین حضرت جُوَیریه بنت حارث رضی الله عنها فرمائی، چه نبی کریم صلی الله علیه وسلم ځما خواته د جُمعے په ورځ تشریف راوړو. زهٔ په دے ورځ روژه وم! هغوئی اوفرمائیل، ولے پرون دے هم روژه وه؟ ما اووئیل، نه. هغوئی اوفرمائیل، ولے صبا به هم روژه نیسئ؟ ما اووئیل، نه. هغوئی اوفرمائیل، نو بیا نن روژه ماته کړئ. (بُخاری روایت کړے دے)

باب ۲۰۳

بَابُ تَحْرِيْمِ الْوِصَالِ فِي الصَّوْمِ وَهُوَ اَنْ يَصُوْمَ يَوْمَيْنِ اَوْ اَكْثَرَ وَلَا يَاْكُلُ وَلَا يَشْرَبُ بَيْنَهُمَا!

د صوم وصال نه ممانعت!

ف ۱- دے باب کښے دوٰه احادیث دی. د باب په عنوان کښے د صوم وصال دا تعریف بیان شوے دے، چه مینځ کښے د څه خوراک څښاک نه پغیر مسلسل دوٰه یا زیات ورځے روژه نیول او د دے ممانعت دے)

(نبوی احادیث)

۸۷۳- عَنْ اَبِيْ هُرَيْرَةَ وَعَائِشَةَ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُمَا اَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نَهٰى عَنِ الْوِصَالِ؛
(مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ)

۸۷۳- حضرت ابوهریره رضی الله عنه اوحضرت اُم المؤمنین عائشه صدیقه رضی الله عنها نه روایت دے، چه نبی کریم صلی الله علیه وسلم د صوم وصال نه منع فرمائیلے دے. (بُخاريٌّ ومُسلمٌ)

۸۷۴- وَعَنِ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُمَا قَالَ نَهٰى رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنِ الْوِصَالِ قَالُوْا: اِنَّكَ تُوَاصِلُ؟ قَالَ: "اِنِّيْ لَسْتُ مِثْلَكُمْ اِنِّيْ اُطْعَمُ وَاُسْقٰى"

۸۷۴- حضرت عبد الله ابن عمر فاروق رضی الله عنه بیان کوی چه رسول الله صلے الله علیه وسلم د صوم وصال نه منع اوکړه. نو صحابه رضی الله عنهم عرض اوکړو تاسو خو یارسول الله صوم وصال نیسئ؟ نبی کریم صلی الله

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ - وَهٰذَا لَفْظُ الْبُخَارِيِّ : | علیه وسلم اوفرمائیل، څما معامله ستاسو پشان نه ده ماته خوراک هم راکولے شی اوخښناک هم (خوراک خښناک سره چه کوم طاقت حاصلیږی هغه ماته روحانی طور سره حاصلیږی - ددے وجهے نه د هغهٔ کمزورئ نه زهٔ محفوظ ساتلے شم کومه چه دصو، مال په صورت کښے لاحق کیږی - ن) (بُخاری ومُسلم، الفاظ د بخاری دی)

باب ۲۰۴

بَابُ تَحْرِيمِ الْجُلُوسِ عَلٰى قَبْرٍ !! قبر باندے کیناستلونه ممانعت!

ف :- دا باب صرف یوحدیث باندے مشتمل دے!

(نبوی حدیث)

۸۷۵- عَنْ اَبِیْ هُرَيْرَةَ رَضِیَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ : قَالَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " لَاَنْ يَجْلِسَ اَحَدُكُمْ عَلٰى جَمْرَةٍ فَتَحْرِقَ ثِيَابَهٗ فَتَخْلُصَ اِلٰى جِلْدِهٖ خَيْرٌ لَّهٗ مِنْ اَنْ يَجْلِسَ عَلٰى قَبْرٍ "

(رَوَاهُ مُسْلِمٌ)

۸۷۵- حضرت ابوهریره رضی الله عنه نه روایت دے، چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، چه څوک سکروتو کښے کینی اوجامے ئے اوسوزی بدن پورے سوزیدل اورسیږی، دے نه بهتر دی چه هغه دچا په قبر باندے کینی.

(مُسلم روایت کړے دے)

باب ۲۰۵

بَابُ النَّهْيِ عَنْ تَجْصِيصِ الْقَبْرِ وَالْبِنَآءِ عَلَيْهِ !

د پوخ قبر جوړولو اوهغے باندے دآبادئ کولو نه منع!

ف :- دے باب کښے یوحدیث دے - ددے روایت نه علاوه دحدیث نورد کتابونو مثلاً ابوداؤد، ترمذی، نسائی وغیره داسے روایات بیان کړی دی. چه هغے نه معلومیږی چه حضور صلی الله علیه وسلم په قبرونو باندے جوماتونو جوړونکو باندے لعنت وئیلے دے - دا رنګ په قبرونو باندے دیوے بلوونکو ئے هم دے دله کښے شامل کړی دی - د تعمیر مما نعت خو په دے حدیث کښے موجود دے اودا تعمیر عام دے - هر رنګ تعمیر چه وی حتّٰی چه د خیمے اودرول هم دے کښے شامل دی - شیخ عبدالحق محدّث دهلوی، ملاعلی قاریؒ په شرح مشکوٰة کښے دے باندے تفصیلی بحث کړے دے، چه د دے خبروجواز راوباسی - هغوئ دے سوچ اوکړی چه دجناب رسول الله صلی الله علیه وسلم دے سلسله کښے قول، فعل اوعمل څه وُو؟ تیرشوی کوم یو باب کښے دحضرت علی کرم الله وجهه یوروایت تیرشوے دے، چه دهغے مفهوم دا وُو چه د نبی کریم صلی الله علیه وسلم هغهٔ ته دپوخ اولوړ قبر دَاوَرولو اوښکته کولو دپاره خصوصی طور باندے مامور کړو لیږلے ئے وُو - ن) (نبوی حدیث)

۸۷۶- عَنْ جَابِرٍ رَضِیَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ : نَهٰى رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ

۸۷۶- حضرت جابر بن عبدالله رضی الله عنهما نه روایت دے - چه رسول الله

لـه "الذمة" بكسر المعجمة وتشديد الميم : العهد والامان ؛

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ اَنْ يُجَصَّصَ الْقَبْرُ وَ اَنْ يُقْعَدَ عَلَيْهِ وَاَنْ يُبْنٰى عَلَيْهِ؛ (رَوَاهُ مُسْلِمٌ)

صلی الله علیه وسلم (چونه، مصالحے، وغیره سره) د قبر پخولو نه منع فرمائیلے ده، او هغے باندے د کینا ستلو او د عمارت جوړولو نه ے هم منع کړے ده. (مُسلم روایت کړے دے)

باب ۲۰۶

بَابُ تَغْلِيْظِ تَحْرِيْمِ اِبَاقِ الْعَبْدِ مِنْ سَيِّدِهٖ !

د مالک نه د غلام (مرئی) تښتیدلو منع!

ف:- دے باب کښے دوه احادیث دی!

(نبوی احادیث)

۸۷۷- عَنْ جَرِيْرٍ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "اَيُّمَا عَبْدٍ اَبِقَ فَقَدْ بَرِئَتْ مِنْهُ الذِّمَّةُ [1]" (رَوَاهُ مُسْلِمٌ)

۸۷۷- حضرت جریر رضی الله عنه نه روایت دے- چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، کوم غلام چه د خپل مالک نه اوتښتی د هغهٔ د ذمه واری نه اسلام بری الذمه کرځی (هغهٔ ته چه د امن امان کوم حفاظت حاصل وُو هغه ختمیږی) (مُسلم روایت کړے دے)

۸۷۸- وَعَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "اِذَا اَبَقَ الْعَبْدُ لَمْ تُقْبَلْ لَهٗ صَلٰوةٌ" رَوَاهُ مُسْلِمٌ وَفِيْ رِوَايَةٍ: "فَقَدْ كَفَرَ".

۸۷۸- هم د دے جریر رضی الله عنه نه دا هم روایت دے، چه د نبی کریم صلی الله علیه وسلم د ارشاد موافق کچرته غلام د مالک نه اوتښتی نو د هغه مونځ نه قبلیږی (مسلم روایت کړے دے)

یو ے روایت کښے د هغهٔ تښتنه کفر بیان شوے دے۔

باب ۲۰۷

بَابُ تَحْرِيْمِ الشَّفَاعَةِ فِي الْحُدُوْدِ !! حدود وکښے د سفارش نه منع!

ف:- دے باب کښے یو قرآنی آیت او یو حدیث دے!

(قرآنی آیت)

۱۲۷- قَالَ اللّٰهُ تَعَالٰى [1]: "اَلزَّانِيَةُ وَالزَّانِيْ فَاجْلِدُوْا كُلَّ وَاحِدٍ مِّنْهُمَا مِائَةَ جَلْدَةٍ وَّلَا تَاْخُذْكُمْ بِهِمَا رَاْفَةٌ فِيْ دِيْنِ اللّٰهِ اِنْ كُنْتُمْ تُؤْمِنُوْنَ بِاللّٰهِ وَالْيَوْمِ الْاٰخِرِ"-

۱۲۷- زنا کار سړے وی یا بنځه هریو تل کوړے اووهئ. د الله تعالیٰ په معامله دے دواړو باندے هیڅ رحم اونرمی مکوئ په دے شرط چه تاسو په الله او د آخرت په ورځ ایمان لرئ- (نور، پاره ۱۸)

(نبوی حدیث)

۸۷۹- وَعَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللّٰهُ

۸۷۹- اُمّ المؤمنین حضرت عائشه صدیقه

[1] سورة النور آية ۲ :

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

عَنْهَا اَنَّ قُرَيْشًا اَهَمَّهُمْ شَاْنُ الْمَرْاَةِ الْمَخْزُوْمِيَّةِ الَّتِيْ سَرَقَتْ فَقَالُوْا: مَنْ يُكَلِّمُ فِيْهَا رَسُوْلَ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ؟ فَقَالُوْا: وَمَنْ يَجْتَرِئُ عَلَيْهِ اِلَّا اُسَامَةُ بْنُ زَيْدٍ حِبُّ[1] رَسُوْلِ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَكَلَّمَهُ اُسَامَةُ فَقَالَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "اَتَشْفَعُ فِيْ حَدٍّ مِّنْ حُدُوْدِ اللّٰهِ تَعَالٰى؟" "ثُمَّ قَامَ فَاخْتَطَبَ[2] ثُمَّ قَالَ: "اِنَّمَا اَهْلَكَ الَّذِيْنَ قَبْلَكُمْ اَنَّهُمْ كَانُوْا اِذَا سَرَقَ فِيْهِمُ الشَّرِيْفُ تَرَكُوْهُ وَاِذَا سَرَقَ فِيْهِمُ الضَّعِيْفُ اَقَامُوْا عَلَيْهِ الْحَدَّ وَاَيْمُ اللّٰهِ لَوْ اَنَّ فَاطِمَةَ بِنْتَ مُحَمَّدٍ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ سَرَقَتْ لَقَطَعْتُ يَدَهَا"

(مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ)

وَفِيْ رِوَايَةٍ: "فَتَلَوَّنَ[2] وَجْهُ رَسُوْلِ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ: "اَتَشْفَعُ فِيْ حَدٍّ مِنْ حُدُوْدِ اللّٰهِ!"

فَقَالَ اُسَامَةُ: اِسْتَغْفِرْ لِيْ يَا رَسُوْلَ اللّٰهِ. قَالَ ثُمَّ اَمَرَ بِتِلْكَ الْمَرْاَةِ فَقُطِعَتْ يَدُهَا.

رضی الله عنها فرمائی چه مخزومی ښځه چه هغې غلا کړې وه، دهغې متعلق قریشو ته دیره پریشانی لاحق شوې وه (هغه د ښځې) عزتمنده اوخاندانی ښځه وه" هغوئ ته دې باندې حد جاري کیدلو سړه د خپلې بې عزتئ ډیر فکر وُو. د دې وجهې نه هغوئ دې کوشش کښې وُو) چه دې معامله کښې د حضورؐ خدمت کښې په چا سفارش اوکړي مشوره کښې داخبره اوونیلې شوه، چه داسې جرأت اُسامه رضی الله عنه د رسول الله صلی الله علیه وسلم سره دې سلسله کښې خبرې اوکړي. نبی کریم صلی الله علیه وسلم هغهٔ ته اوفرمائیل، چه تاسو د الله تعالیٰ مقرر شوو حدودو کښې دیوې سزا سفارش کوئ؟ (د نبی کریم صلی الله علیه وسلم لهجه یعنی د خبرو انداز د خفګان او ناراضګئ وُو) بیا هغوئ منبر ته تشریف یوړو او تقریرئ اوفرمائیلو. د تقریر په دوران کښې ئ اوفرمائیل، ستاسو نه مخکښې هلاکیدونکو کښې هغه (خلق) هم ډُوچه کچرته د هغوئ یو معزز اوشریف سړی به غلا کوله، نو هغه به ئ پریښودلو اوهیڅ تپوس به ئ ترینه نه کولو. لیکن کچرته یو پریوتے (کمزوری) به غلا اوکړه، نو په هغهٔ باندې به ئ د حد قائمولو او د سزا نه په غیر به ئ نهٔ پریښودو او په الله قسم! (دا خو فاطمه مخزومی ده) کچرته فاطمه بنت محمد (رضی الله عنها) هم دا سې اوکړي نو (په سزا کښې به) دهغې لاس هم پریکړم. (بُخاریؒ ومُسلمؒ)

په یوبل روایت کښې دا اضافه هم د ه چه د حضرت اسامه په سفارش سړه د نبی کریم صلی الله علیه وسلم مخ مبارک د غصّې نه متغیّر شو هغوئ اوفرمائیل، ولے تاسو د الله پاک په حدودو کښې د یوحد باره کښې سفارش کول غواړئ؟ دې سړه اسامهؓ عرض اوکړو (یا رسول الله! تقصیر اوشو) حُما د پاره د تقصیر عفو دُعا اوکړئ. راوی وائی. آخرکار نبی کریم صلی الله علیه وسلم دهغې (مخزومی)

[1] "حبّ رسول الله" بکسر الحاء وتشدید الموحدة ای محبوبه صلی الله علیه وسلم

[2] "واختطب": ای خطب کما فی روایة البخاری ۱۲ "فتلوّن وجه رسول الله صلی الله علیه وسلم":

ای تغیر غیظا ۱۲

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

ښځې متعلق فیصله واورولې او دهغې لاس پرې کړې شو۔

باب ۲۰۸

بَابُ النَّهْيِ عَنِ التَّغَوُّطِ فِي طَرِيْقِ النَّاسِ وَظِلِّهِمْ وَمَوَارِدِ الْمَاءِ وَنَحْوِهَا !!

په لارو اوسورواو داوبوځایونوکښې دلوئ اودس ماتی نه ممانعت

ف ۱:- دا باب په یو قرآنی آیت او یوحدیث باندې مشتمل دے۔ د باب په عنوان کښې دا بیان شوے دے، چه په عامو انسانی لارو کښې د ناستې ولاړې سورو ځایونو کښې، دکوهیانو، چینو خواکښې او دعامو خلقو د فائدے آخستلو ځایونوکښې رفع حاجت (اودس ماتے کول) کندګی غورځولو نه ممانعت دے!

(قرآنی آیت)

۱۲۸- قَالَ اللّٰهُ تَعَالٰی[1]: "وَالَّذِيْنَ يُؤْذُوْنَ الْمُؤْمِنِيْنَ وَالْمُؤْمِنَاتِ بِغَيْرِ مَا اكْتَسَبُوْا فَقَدِ احْتَمَلُوْا بُهْتَانًا وَّ اِثْمًا مُّبِيْنًا"

۱۲۸- کوم خلق چه مؤمنانو سړو، ښځو ته دهغوئ دګناه نه بغیر تکلیف رسوی، هغوئ خپلوځانونو ته ندے د بهتان او ښکاره ګناه بار اچوی۔ (احزاب/پ۲۲)

(نبوی حدیث)

۸۸۰- وَعَنْ اَبِيْ هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ اَنَّ رَسُوْلَ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: "اتَّقُوا اللَّاعِنَيْنِ[2]" قَالُوْا: وَمَا اللَّاعِنَانِ؟ قَالَ: "الَّذِيْ يَتَخَلّٰى فِيْ طَرِيْقِ النَّاسِ اَوْ ظِلِّهِمْ" (رَوَاهُ مُسْلِمٌ)

۸۸۰- حضرت ابوهریره رضی الله عنه نه روایت دے- چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، دلعنت باعث جوړیدونکو خبرونه اجتناب اوکړئ! صحابه وو رض عرض اوکړو، هغه کومے خبرے دی؟ نبی کریم صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، لارو اودسورو ځایونو کښې اودس ماتے کول۔ (مُسلم روایت کړے دے)

باب ۲۰۹

بَابُ النَّهْيِ عَنِ الْبَوْلِ وَنَحْوِهٖ فِي الْمَاءِ الرَّاكِدِ !

په ولاړ اوبوکښې د متیازوکولو ممانعت !

ف ۱:- دا باب په یوحدیث باندې مشتمل دے۔

(نبوی حدیث)

۸۸۱- عَنْ جَابِرٍ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ اَنَّ رَسُوْلَ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نَهٰى اَنْ يُّبَالَ فِي الْمَاءِ الرَّاكِدِ، رَوَاهُ مُسْلِمٌ ؛

۸۸۱- حضرت جابر بن عبد الله رضی الله عنهما نه روایت دے، چه رسول الله صلی الله علیه وسلم په ولاړ اوبوکښې د متیازو کولو نه منع کړے دے۔ (مُسلم روایت کړے دے)

باب ۲۱۰

بَابُ كَرَاهَةِ تَفْضِيْلِ الْوَالِدِ بَعْضَ اَوْلَادِهٖ عَلٰى بَعْضٍ فِي الْهِبَةِ!

[1] سورة الاحزاب آية ۵۸ [2] "اتقوا اللاعنين": ای الامرین الجالبین للعن، البا عثین للناس علیه۔ "والتخلی": التغوط ۔

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

په عطیه (تحفه) ورکولو کښے د اولاد مینځ کښے ترجیح!

ف:- دے باب کښے یو حدیث دے !(نبوی حدیث)

۸۸۲ - عَنِ النُّعْمَانِ ابْنِ بَشِيْرٍ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُمَا اَنَّ اَبَاهُ اَتَىٰ بِهٖ رَسُوْلَ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ اِنِّيْ نَحَلْتُ[1] ابْنِيْ هٰذَا غُلَامًا كَانَ لِيْ ، فَقَالَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " فَاَرْجِعْهُ" وَفِيْ رِوَايَةٍ فَقَالَ رَسُوْلُ اللّٰهِ : اَفَعَلْتَ هٰذَا بِوَلَدِكَ كُلِّهِمْ ؟ "قَالَ، لَا - قَالَ : " اتَّقُوا اللّٰهَ وَاعْدِلُوْا فِيْ اَوْلَادِكُمْ " فَرَجَعَ اَبِيْ فَرَدَّ تِلْكَ الصَّدَقَةَ -

وَفِيْ رِوَايَةٍ : فَقَالَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " يَا بَشِيْرُ اَلَكَ وَلَدٌ سِوٰى هٰذَا ؟" فَقَالَ : نَعَمْ، قَالَ : " اَكُلَّهُمْ وَهَبْتَ لَهٗ مِثْلَ هٰذَا ؟ " قَالَ ، لَا ، قَالَ : " فَلَا تُشْهِدْنِيْ اِذًا فَاِنِّيْ لَا اَشْهَدُ عَلٰى جَوْرٍ[2] " -

وَفِيْ رِوَايَةٍ : " لَا تُشْهِدْنِيْ عَلٰى جَوْرٍ "

وَفِيْ رِوَايَةٍ : " اَشْهِدْ عَلٰى هٰذَا غَيْرِيْ ! " ثُمَّ قَالَ: " اَيَسُرُّكَ اَنْ يَكُوْنُوْا اِلَيْكَ فِي الْبِرِّ سَوَآءً ؟" قَالَ بَلٰى ، قَالَ : " فَلَا اِذًا "

(مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ)

۸۸۲ - حضرت نعمان بن بشیر رضی الله عنهما وائی ، چه حُما والد زهٔ د رسول الله صلی الله علیه وسلم په خدمت کښے حاضر کړم . او عرض ئے اوکړو یا رسول الله ! ما دے خپل حُوئے ته یو غلام د عطیه (تحفه) په طور ورکړے دے - نبی کریم صلی الله علیه وسلم تپوس اوکړو ، ولے خپلو نورو حُامنو ته هم تاسو دا رنګ غلامان ورکړی دی. نو هغهٔ اووئیل ، نه دا سے خوما نهٔ دی کړی؟ نبی کریم صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل ، نو خپل دا غلام واپس واخله -

په یو بل روایت کښے دا سے دی ، چه نبی کریم صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل ، ولے تاسو د خپل هر یو حُوئے سره دا سے کړی دی ؟ وے وئیل ، نه ! نو نبی کریم صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل ، دا الله پاک نه اوویریږه - دا اولاد په معامله کښے دعدل نه کار واخله - نو حُما پلار د هغه حُائے نه واپس شو او دا عطیه ئے واپس واخستله - په یو بل روایت کښے دا سے دی ، نو رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل ؛ اے بشیر رضی الله عنه ! آیا ستا سو د دے حُوئے نه علاوه نور اولاد هم شته دے ؟ هغهٔ اووئیل ، هاؤ ! شته دے. نبی کریم صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل ، آیا د دهٔ په شان دے ټولو نه په هدیه کښے غلام ورکړے دے ؟ بشیر رضی الله عنه اووئیل ، نه - نبی کریم صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل ، نو بیا ما ګواه مهٔ جوړه وه - زهٔ ستا سو زیاتی باندے ګواه نشم جوړیدلے ، په یو روایت کښے دا سے دی ، " مالره په خپل ظلم ګواه مهٔ جوړه وه - په یو روایت کښے دی ، دے باندے حُما نه علاوه بل خوک ګواه اوګرځوه : بیائے اوفرمائیل ، ولے ستا سو داخوښه ده چه ستا سو سره د دے ټولو سلوک برابر وی ؟ وے وئیل ، هاؤ ! نو نبی کریم صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل ، تاسو

[1] "نحلت" : بالنون والمهملة ؛ ای اعطیت [2] "الجور" : الظلم ؛

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

د دوئ معامله کښے برابرئ ولے نکوئ ! (بخاریؒ ومسلمؒ)

باب ۲۱۱

بَابُ تَحْرِيْمِ اِحْدَادِ الْمَرْأَةِ عَلٰى مَيِّتٍ فَوْقَ ثَلَاثَةِ اَيَّامٍ اِلَّا عَلٰى زَوْجِهَا اَرْبَعَةَ اَشْهُرٍ وَّعَشْرَةَ اَيَّامٍ !!!

د ښځے د غمخورکئ مودہ !

ف :- دے باب کښے یوحدیث دے۔ دباب په عنوان کښے ذکر شوے دے، چه ښځے دپاره درځے ورځو نه زیات غمخورکی کولو نه منع ده. لیکن خاوند باندے خلورمیاشتے لسو ورځے غم منا وه ؤلے شی).

(نبوی حدیث)

۸۸۳-عَنْ زَيْنَبَ بِنْتِ اَبِيْ سَلَمَةَ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُمَا قَالَتْ: دَخَلْتُ عَلٰى اُمِّ حَبِيْبَةَ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهَا زَوْجِ النَّبِيِّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ حِيْنَ تُوُفِّيَ اَبُوْهَا اَبُوْسُفْيَانَ ابْنُ حَرْبٍ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ فَدَعَتْ بِطِيْبٍ فِيْهِ صُفْرَةٌ- خَلُوْقٌ[1] اَوْ غَيْرُهٖ فَدَهَنَتْ مِنْهُ جَارِيَةً ثُمَّ مَسَّتْ بِعَارِضَيْهَا ، ثُمَّ قَالَتْ : وَاللّٰهِ مَالِيْ بِالطِّيْبِ مِنْ حَاجَةٍ، غَيْرَ اَنِّيْ سَمِعْتُ رَسُوْلَ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُوْلُ عَلَى الْمِنْبَرِ: "لَا يَحِلُّ لِامْرَاَةٍ تُؤْمِنُ بِاللّٰهِ وَالْيَوْمِ الْاٰخِرِ اَنْ تُحِدَّ عَلٰى مَيِّتٍ فَوْقَ ثَلَاثٍ لَيَالٍ اِلَّا عَلٰى زَوْجٍ اَرْبَعَةَ اَشْهُرٍ وَّعَشْرًا" قَالَتْ زَيْنَبُ: ثُمَّ دَخَلْتُ عَلٰى زَيْنَبَ بِنْتِ جَحْشٍ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهَا حِيْنَ تُوُفِّيَ اَخُوْهَا فَدَعَتْ بِطِيْبٍ فَمَسَّتْ مِنْهُ ثُمَّ قَالَتْ: اَمَا وَاللّٰهِ مَالِيْ بِالطِّيْبِ مِنْ حَاجَةٍ، غَيْرَ اَنِّيْ سَمِعْتُ رَسُوْلَ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُوْلُ عَلَى الْمِنْبَرِ:

۸۸۳ - محترمه زینب بنت ابی سلمه رضی الله عنهما فرمائی، چه زهٔ د اُمّ المؤمنین اُمّ حبیبه رضی الله عنها په خدمت کښے چه کله د هغے والد ابوسفیان بن حرب رضی الله عنه وفات شو حاضره شولم هغے دغه وخت خوشبوئی راوغوښتله چه په هغے کښے څه زیړوالے یا بل څه څیز ملاؤ شوے ؤو او هغه خوشبوئی ئے په یوه جینئ اولګولو او څهٔ ئے په خپل آنګو او مزله بیائے اوفرمائیل، والله! ما ته د خوشبوئی دا وخت هیڅ ضرورت نهٔ ؤو. لیکن ما چونکه د منبر په سر رسول الله صلی الله علیه وسلم نه دا فرمائیل آوریدلی دی، چه په الله او د آخرت په ورځ ایمان لرونکی ښځے دپاره داجائز نهٔ دی چه د خپل خاوند نه علاوه دیو سړي درځے ورځو نه زیات غمخورکی اوکړی - د خاوند غمخورکی څلور میاشتے اولس ورځے کولو اجازت هغے ته شته دے؛ زینب وائی، چه بیازهٔ د محترمه زینب بنت جحش رضی الله عنها کره د هغے د ورور د وفات په موقع لاهم نوهغے هم خوشبوئی طلب کړه اوهغه ئے اونګوله بیائے اووئیل، والله! ماته دا وخت د خوشبوئی هیڅ ضرورت نهٔ ؤو پغیر دے نه چه ما د رسول الله صلی الله علیه وسلم نه په منبر د پاسه

[1] "صفر خلوق" بفتح الخاء المعجمة وضمّ اللام المخففة، ما یتخلق به من الطیب ؛

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

• لَا يَحِلُّ لِامْرَاَةٍ تُؤْمِنُ بِاللّٰهِ وَ الْيَوْمِ الْاٰخِرِ اَنْ تُحِدَّ عَلٰى مَيِّتٍ فَوْقَ ثَلَاثٍ اِلَّا عَلٰى زَوْجٍ اَرْبَعَةَ اَشْهُرٍ وَّعَشْرًا " (مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ)

آوریدلی دی، چه په الله او د آخرت په ورځ ایمان لرونکی ډوه ښځې د پاڼه داحلال نه دی چه هغه دچا په مړک درې ورځو نه زیات غم اوکړي لیکن د خاوند په مړک خلور میاشتې اولس ورځې غم کولے شی۔ (بُخاریؒ ومُسلمؒ)

باب ۲۱۲

بَابُ تَحْرِيْمِ بَيْعِ الْحَاضِرِ لِلْبَادِيْ وَتَلَقِّي الرُّكْبَانِ وَالْبَيْعِ عَلٰى بَيْعِ اَخِيْهِ وَالْخِطْبَةِ عَلٰى خِطْبَتِهٖ اِلَّا اَنْ يَّاْذَنَ اَوْ يَرُدَّ!

داخستلو خرڅولو او پیغام ممنوع صورتونه!

ف:- دے باب کښے شپږ احادیث دی۔ دباب په عنوان کښے ذکر شوی اُمور دا دی چه دیوے بنارئے اوسیدونکی دپاره داجائز نه دی چه هغه د یو بانډے اوسیدونکے (کلی وال) دپاره (دلالئ کولو سره) اخستل اوکړي یا یوے تجارتی قافلے ته د بنار نه بهر ورشی۔ دے دپاره چه هغهٔ سره نرخ اوکړي مال واخلی یا دیو ورور په بیع باندے دپاسه نرخ واچوی سودا اوکړي یا د یو ورور د نکاح پیغام چا ته تللے وی، اولا فیصله ئے نه وی شوے چه دے هم هغهٔ ته پیغام ورکړي۔ لیکن دهغهٔ اجازت سره یا دهغه پیغام ردکیدلو نه وروسته که پیغام ورکړي نوجائزدے۔ کنی نومنع اوحرام دے۔

د بنارې، کلی وال دپاره د څیزاخستلو دصورت تشریح داسے کړے شوے ده، چه یو بنارئے والا کلی وال سره بنارته د راتللونه مخکښے بهرته لاړشی هغهٔ سره ملاؤشی او هغهٔ ته اووائ چه په بنارکښے ستاسود څیز د بازار دکوتله کیدلو په وجه به تاسوته ښهٔ قیمت نه ملاویږی په مائے خرڅ کړه تاسوته ښه قیمت ملاؤشی۔ حال دا دے چه صورت حال داسے نه وی۔ د دے وجهے نه داصورت حرام اومنع کرڅولے شوے دے۔

(نبوی احادیث)

۸۸۴- عَنْ اَنَسٍ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ: نَهٰى رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ اَنْ يَّبِيْعَ حَاضِرٌ لِبَادٍ[1] وَاِنْ كَانَ اَخَاهُ لِاَبِيْهِ وَاُمِّهٖ، (مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ)

۸۸۴- حضرت انس بن مالک رضی الله عنه نه روایت دے۔ چه رسول الله صلی الله علیه وسلم دے نه منع فرمائیلے ده، چه څوک د بنارئے اوسیدونکے دیو کلی وال نه سودا واخلئ نه ئے خرڅوی خواه هغه د ده ورور وی۔ (بُخاریؒ ومُسلمؒ) (مطلب دا چه د بانډے (کلی) اوسیدونکی چه خپل مال واخلئ بنار (بازار) ته ئے راوړی۔ هغه پخپله سودا خرڅولو ته پریښودل پکار دی. څوک د بنار والا دے هغه د مال دلالئ نه کوی۔ یا د هغهٔ مال نه خرڅوی، حُکه چه ظاهره ده، دے صورتونو کښے به کلی وال ته د خپل څیز پوره قیمت نه ملاویږی، د دلالئ کمیشن، یا د بنارئے د دکاندار منافع به د ده د مال نه کمولے۔ واللّٰه اعلم۔ ن)

[1] بیع حاضر لباد هوان یستقبل الحضری البدوی قبل وصوله الی البلد ویخبره بکساد مامعه کد بالیشتری منه سلعته بالوکس واقل من ثمن المثل ؛

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

۸۸۵- وَعَنِ ابْنِ عُمَرَ قَالَ: قَالَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "لَا تَتَلَقَّوُا السِّلَعَ حَتّٰى يُهْبَطَ بِهَا إِلَى الْأَسْوَاقِ" مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ ؛

۸۸۵- حضرت عبد الله بن عمر فاروق رضی الله عنهما بیان کوی چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، چه مال سامان بازارونو ته د راتللو نه مخکښې بهر په بهر مه اخلئ! (بُخاریؒ ومُسلمؒ)

۸۸۶- وَعَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُمَا قَالَ: قَالَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "لَا تَتَلَقَّوُا الرُّكْبَانَ وَلَا يَبِعْ حَاضِرٌ لِبَادٍ" فَقَالَ لَهُ طَاوُسٌ: مَا يَبِيْعُ حَاضِرٌ لِبَادٍ؟ قَالَ: "لَا يَكُوْنُ لَهُ سِمْسَارًا [1]" (مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ)

۸۸۶- حضرت عبد الله بن عباس رضی الله عنهما بیان کوی چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، چه تا سو بهر ته تللوسره د قافلې نه اخستل مکوئ او نه دے یو بنارئ والا د یوکلی وال (بانډې والا) مال (په دلالئ اوکمیشن) خرڅوی. طاؤس رحمة الله علیه دحضرت ابن عباس رضی الله عنه نه تپوس اوکړو چه د شهری د کلی وال مال د خرڅولو څه صورت دے؟ هغوئ رضی الله عنه اوفرمائیل، چه دهغهٔ دلال جوړشی، هغهٔ دپارهٔ دے مال نهٔ خرڅوی. (بُخاریؒ ومُسلمؒ)

۸۸۷- وَعَنْ أَبِيْ هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ: نَهٰى رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنْ يَبِيْعَ حَاضِرٌ لِبَادٍ وَلَا تَنَاجَشُوْا [2] وَلَا يَبِعِ الرَّجُلُ عَلٰى بَيْعِ أَخِيْهِ وَلَا يَخْطُبُ عَلٰى خِطْبَةِ أَخِيْهِ وَلَا تَسْأَلِ الْمَرْأَةُ طَلَاقَ أُخْتِهَا لِتَكْفَأَ مَا فِيْ إِنَائِهَا [1].

وَفِيْ رِوَايَةٍ قَالَ: نَهٰى رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنِ التَّلَقِّيْ وَأَنْ يَبْتَاعَ الْمُهَاجِرُ لِلْأَعْرَابِيِّ وَأَنْ تَشْتَرِطَ الْمَرْأَةُ طَلَاقَ أُخْتِهَا وَأَنْ يَسْتَامَ الرَّجُلُ عَلٰى سَوْمِ أَخِيْهِ وَنَهٰى عَنِ النَّجْشِ وَالتَّصْرِيَةِ [2]

(مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ)

۸۸۷- حضرت ابوهریره رضی الله عنه نه روایت دے. چه رسول الله صلی الله علیه وسلم بنارئ دپارهٔ د کلی وال دمال خرڅولو نه منع فرمائیلے ده او دے نه ئے هم منع کړے ده چه بل تردهوکے ورکولو دپارهٔ دیوځیز قیمت زیات ظاهرکړے شی. او دورور په سودا باندے دسودا کولو نه، دارنګ د ورور دوادهٔ پیغام لیږلو باندے دپیغام لیږلو نه هم نبی کریم صلی الله علیه وسلم منع کړے ده. او دے نه ئے هم منع کړے ده چه یوه مسلمانه بنځه په خپله خور باندے د خاوند نه طلاق واخلی دے دپارهٔ چه پخپله دهغهٔ سره نکاح اوکړی. په یو روایت کښے داسے دی چه رسول الله صلی الله علیه وسلم قافلې والا ته مخے ته ورتللو نه منع کړے ده. او دے نه ئے هم منع کړے ده چه یومهاجر دیوکلی والا مال خرڅ کړی اودیو سړی سره دنکاح

[1] سمسارًا بفتح المهملتين وسكون الميم: اى دلالا [2] "والنجش" الزيادة فى ثمن السلعة ليخدع غيره [1] "لتكفأ ما فى انائها" هذا كناية عن زواجها به بدل اختها فى الاسلام،
[2] "التصرية": ترك حلب الدابة ليجتمع اللبن فى ضرعها غشًا وخديعة،

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

| کولو د پاره دے یوه بنڅه د خپلے مسلمانے خور د طلاقولو شرط نۀ لګوی . او د خپل ورور په سودا دے سودا نۀ کوی. او بل ته د دھوکے ورکولو د پاره دے خواه مخواه قیمت نۀ زیاتوی ؛ او د څارو د په تیونو کښے د پیو حصارولو نه ئے هم منع کړے ده .(دے ټولو صورتونو کښے خپل مسلمان ورور ته یو قسم ته دھوکه یا هغۀ ته نقصان رسول دی . د دے وجه دا ممنوع او حرام اوګرځولے شول . ن)

۸۸۸ - وَعَنِ ابْنِ عُمَرَ رَضِیَ اللّٰهُ عَنْهُمَا اَنَّ رَسُوْلَ اللّٰهِ صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: لَا یَبِعْ بَعْضُکُمْ عَلٰی بَیْعِ بَعْضٍ وَلَا یَخْطُبْ عَلٰی خِطْبَةِ اَخِیْهِ اِلَّا اَنْ یَّاْذَنَ لَهٗ" مُتَّفَقٌ عَلَیْهِ وَهٰذَا لَفْظُ مُسْلِمٍ ؛

۸۸۸ - حضرت عبد الله بن عمر فاروق رضی الله عنه بیان کوی چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، چه د خپل ورور په سودا باندے سودا مه کوئ او نه د خپل ورور د نکاح پیغام باندے پیغام لیږئ . لیکن دهغه اجازت سره دا سے کولے شئ . (بخاریؒ ومسلمؒ) او دا لفظ د مسلمؒ دے.

۸۸۹ - وَعَنْ عُقْبَةَ ابْنِ عَامِرٍ رَضِیَ اللّٰهُ عَنْهُ اَنَّ رَسُوْلَ اللّٰهِ صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: "اَلْمُؤْمِنُ اَخُو الْمُؤْمِنِ فَلَا یَحِلُّ لِمُؤْمِنٍ اَنْ یَّبْتَاعَ عَلٰی بَیْعِ اَخِیْهِ وَلَا یَخْطُبَ عَلٰی خِطْبَةِ اَخِیْهِ حَتّٰی یَذَرَ"
(رَوَاهُ مُسْلِمٌ)

۸۸۹ - حضرت عقبه بن عامر رضی الله عنه نه روایت دے، چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، مسلمان د مسلمان ورور دے - نو هیڅ یو مسلمان د پاره حلال نه دی، چه هغه د خپل ورور سودا باندے سودا اوکړی یا د هغۀ د نکاح پیغام باندے پیغام اولیږی ترڅوچه هغه دست بردار شوے نه وی (لاس ئے ترے نه نۀ وی اخستے) (مُسلم روایت کړے دے)

باب ۲۱۳

بَابُ النَّهْیِ عَنْ اِضَاعَةِ الْمَالِ فِیْ غَیْرِ وُجُوْهِهِ الَّتِیْ اَذِنَ الشَّرْعُ فِیْهَا !!

په غیر د عذر شرعی نه د مال ضائع کولو نه منع!

ف :- دے باب کښے دوٴه احادیث دی کومو موقعو باندے چه شریعت اجازت ورکړے دے، هغے نه علاوه د مال ضائع کولو اجازت نشته .

(نبوی احادیث)

۸۹۰ - عَنْ اَبِیْ هُرَیْرَةَ رَضِیَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَسَلَّمَ: "اِنَّ اللّٰهَ تَعَالٰی یَرْضٰی لَکُمْ ثَلَاثًا، وَیَکْرَهُ لَکُمْ ثَلَاثًا: فَیَرْضٰی لَکُمْ اَنْ تَعْبُدُوْهُ وَلَا تُشْرِکُوْا بِهٖ شَیْئًا وَاَنْ تَعْتَصِمُوْا

۸۹۰ - حضرت ابوهریره رضی الله عنه نه روایت دے - چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، الله تعالی ستاسو د پاره درے خیزونه خوښ کړی دی او درے خیزونه ئے ناخوښ کړی دی . خوښ کړے شوے خبرے خو دا دی چه تاسو د هغۀ عبادت کوئ څوک هغۀ سره مه شریکوئ

Facebook.https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

بِحَبْلِ اللّٰهِ جَمِيْعًا وَ لَا تَفَرَّقُوْا، وَ يَكْرَهُ لَكُمْ قِيْلَ وَقَالَ، وَ كَثْرَةَ السُّؤَالِ وَ اِضَاعَةَ الْمَالِ »

(رَوَاهُ مُسْلِمٌ)

وَتَقَدَّمَ شَرْحُهٗ ؛

اود الله پاک رسۍ ټول مضبوطه اونیسئ. اوپله بازی مهٔ کوئ - اوستاسود پاره ناخوښ شوے خبرے چه کوے دی مفه قِيْلَ او قَالَ او ډیر سوال اومال ضائع کول دی - (مُسلم روایت کړے دے)

د دے حدیث شرح ذکر شوے ده !

۸۹۱ - وَعَنْ وَرَّادٍ كَاتِبِ الْمُغِيْرَةِ قَالَ : اَمْلٰى عَلَيَّ الْمُغِيْرَةُ بْنُ شُعْبَةَ فِيْ كِتَابٍ اِلٰى مُعَاوِيَةَ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ اَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ يَقُوْلُ فِيْ دُبُرِ[1] كُلِّ صَلٰوةٍ مَّكْتُوْبَةٍ لَآ اِلٰهَ اِلَّا اللّٰهُ وَحْدَهٗ لَا شَرِيْكَ لَهٗ، لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ وَهُوَ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيْرٌ، اَللّٰهُمَّ لَا مَانِعَ لِمَا اَعْطَيْتَ وَلَا مُعْطِيَ لِمَا مَنَعْتَ وَلَا يَنْفَعُ ذَا الْجَدِّ مِنْكَ الْجَدُّ » وَكَتَبَ اِلَيْهِ اَنَّهٗ كَانَ يَنْهٰى عَنْ قِيْلَ وَقَالَ، وَاِضَاعَةِ الْمَالِ وَكَثْرَةِ السُّؤَالِ، وَكَانَ يَنْهٰى عَنْ عُقُوْقِ الْاُمَّهَاتِ وَوَاْدِ الْبَنَاتِ وَمَنَعَ وَهَاتِ،

مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ وَسَبَقَ شَرْحُهٗ ؛

۸۹۱ - حضرت ورّاد رحمة الله علیه چه د حضرت مغیره بن شعبهؓ کاتب وُو روایت کوی چه حضرت مغیره بن شعبة رضی الله عنه په ما یو تحریر اولیکلو چه امیر معاویه رضی الله عنه ته اولیکلو چه نبی کریم صلی الله علیه وسلم به د هر فرض مونځ نه وروسته دا کلمات لوستل: (عربی متن کښے اوګورئ) ترجمه :- "د الله نه سِوا هیڅوک الٰه نشته هغه یو دے - هغهٔ سره څوک شریک نشته اوهغه په هر څهٔ قادر دے ! اے الله ! چا ته چه ته ورکړه اوغواړے د هغے څوک منع کونکے نشته ، او چا ته چه ورکول نه غواړی د هغے څوک ورکونکے نشته اود چا مال ستا مقابله کښے هیڅ نفع نشی ورکولے - دے سرهٔ ئے دا هم په ما اولیکل، چه حضور صلی الله علیه وسلم د قِيْل او قَالَ اضاعتِ مال ، کثرتِ سوال نه منع فرمائیلے ده - د میاندونافرمانئ ، دلونړو ژوندئ خښولو او حقدار ته دحق نه ورکولو، او ظلم سره دځه خیزاخستلو نه ئے هم منع کړے ده - (بُخاریؒ ومُسلمؒ)

د دے شرحه تیره شوه

باب ۲۱۴

بَابُ النَّهْيِ عَنِ الْاِشَارَةِ اِلٰى مُسْلِمٍ بِسَلَاحٍ وَنَحْوِهٖ سَوَآءٌ كَانَ جَادًّا اَوْ مَازِحًا وَالنَّهْيِ عَنْ تَعَاطِي السَّيْفِ مَسْلُوْلًا !!

یو مسلمان ته څه اسلحه سره اشاره کول منع دی!

ف ۱:- دے باب کښے دوٰۀ احادیث دی . د باب عنوان کښے بیان شوی دی چه په هر طور د اشارے سره یو مسلمان طرف ته د اسلحه اوچتولو ممانعت دے . خواه توقو سره وی یا ریښتیا وی یا په طور د مذاق ، د سړک ویستلے شوی توره (خنجر وغیره) ورکول هم منع دی - (نبوی احادیث)

۸۹۲ - عَنْ اَبِيْ هُرَيْرَةَ رَضِيَ | ۸۹۲ - حضرت ابوهریره رضی الله عنه

[1] "فی دبر کل صلوٰة" بضمتین : ای عقب کل صلوٰة "مکتوبة" : ای مفروضة ؛

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

اللّٰهُ عَنْهُ عَنْ رَسُوْلِ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: "لَا يُشِيْرُ اَحَدُكُمْ اِلٰى اَخِيْهِ بِالسِّلَاحِ فَاِنَّهٗ لَا يَدْرِيْ لَعَلَّ الشَّيْطَانَ يَنْزِعُ فِيْ يَدِهٖ فَيَقَعَ فِيْ حُفْرَةٍ مِّنَ النَّارِ" مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ

وَفِيْ رِوَايَةٍ لِمُسْلِمٍ قَالَ: قَالَ اَبُوالْقَاسِمِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "مَنْ اَشَارَ اِلٰى اَخِيْهِ بِحَدِيْدَةٍ فَاِنَّ الْمَلَائِكَةَ تَلْعَنُهٗ حَتّٰى يَنْزِعَ وَاِنْ كَانَ اَخَاهُ لِاَبِيْهِ وَاُمِّهٖ"۔

قَوْلُهٗ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "يَنْزِعَ" ضُبِطَ بِالْعَيْنِ الْمُهْمَلَةِ مَعَ كَسْرِ الزَّايِ وَ بِالْغَيْنِ الْمُعْجَمَةِ مَعَ فَتْحِهَا وَ مَعْنَاهُمَا مُتَقَارِبٌ وَ مَعْنَاهُ بِالْمُهْمَلَةِ يَرْمِيْ وَ بِالْمُعْجَمَةِ اَيْضًا يَرْمِيْ وَيُفْسِدُ۔ وَاَصْلُ النَّزْعِ: الطَّعْنُ وَالْفَسَادُ ؛

نه روایت دے، چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، چه تاسوکښے دے څوک هم اسلحے سره خپل (مسلمان) ورورته اشاره نۀ کوی۔ کیدے شی، چه شیطان مداخلت اوکړی، هغه اسلحه د لاس نه اووځی (او هغے سره مسلمان قتل شی او د هغے دوجهے نه هغه) دجهنم په کنده کښے پریوځی۔ (بُخَارِيٌّ وَمُسْلِمٌ) ابوالقاسم صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، چه څوک هم خپل ورور طرف ته اسلحے سره اشاره اوکړي نو فرشتے تر هغه وخت پورے لعنت کوی، چه ترڅو هغۀ دغه اسلحے کیښودلے نه وی اګرچه هغه د دۀ سکه ورور وی۔ دنبی کریم صلی الله علیه وسلم په فرمان کښے لفظ ینزع د زآء، زیر اوعین سره روایت شوی دے۔ او د زآء زور او غین سره هم بیان شوے دے۔ د دواړو معنیٰ نزدے نزدے یوه ده۔ یعنی غورځول۔ "يَنْزِعُ": کښے دغورځولو نه علاوه د فساد کولو معنیٰ هم موندلے شی۔ د نَزْغٌ، اصل معنیٰ نیزه وهل اوفساد کول دی۔

۸۹۳- وَعَنْ جَابِرٍ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ: نَهٰى رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ اَنْ يُتَعَاطَى السَّيْفُ مَسْلُوْلًا، رَوَاهُ اَبُوْدَاوُدَ وَالتِّرْمِذِيُّ وَقَالَ: حَدِيْثٌ حَسَنٌ ؛

۸۹۳ - حضرت جابر بن عبدالله رضی الله عنهما نه روایت دے۔ چه رسول الله صلی الله علیه وسلم د تیکی نه ویستلے شوے تورۀ ورکولو نه منع فرمائیلے ده۔ (ابوداؤد او ترمذی) روایت کړے دے او ترمذی وئیلی دی، چه دا حدیث حسن دے)

باب ۲۱۵

بَابُ كَرَاهَةِ الْخُرُوْجِ مِنَ الْمَسْجِدِ بَعْدَ الْاَذَانِ اِلَّا لِعُذْرٍ حَتّٰى يُصَلِّيَ الْمَكْتُوْبَةَ!

اَذان نه وروسته د فرض کولو نه وروسته وتل یکارنۀ دی!

ف:- دے باب کښے یوحدیث دے۔ کچرته څوک سړے جومات کښے موجود وی او اَذان وشی، نو هغۀ دپارۀ د فرضو کولو نه بغیر د جومات نه وتل مکروه دی۔ لیکن کچرته څه عذر وی نو مکروه نۀ دی۔ مثلاً کچرته د بل جومات امام وی، یا د حوائجُ ضروریه وُ تقاضا وغیره۔ (نبوی حدیث)

۸۹۴- عَنْ اَبِي الشَّعْثَآءِ قَالَ: | **۸۹۴**- حضرت ابوشعثاء رحمة الله علیه

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

كُنَّا قُعُودًا مَعَ اَبِیْ هُرَیْرَةَ رَضِیَ اللّٰهُ عَنْهُ فِی الْمَسْجِدِ فَاَذَّنَ الْمُؤَذِّنُ فَقَامَ رَجُلٌ مِّنَ الْمَسْجِدِ یَمْشِیْ فَاَتْبَعَهٗ اَبُوْهُرَیْرَةَ بَصَرَهٗ حَتّٰی خَرَجَ مِنَ الْمَسْجِدِ ، فَقَالَ اَبُوْهُرَیْرَةَ: اَمَّا هٰذَا فَقَدْ عَصٰی اَبَا الْقَاسِمِ صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَسَلَّمَ - رَوَاهُ مُسْلِمٌ

وائی ، چه مونږ د حضرت ابوهریره رضی الله عنه سره جومات کښے ناست وُو ، چه مؤذن اَذان اوکړو ، نو یو سړے د جومات نه پاڅید و روان شو . جومات نه د وتلو تر وخته حضرت ابوهریره رضی الله عنه د هغهٔ طرف ته کتل بیائے اوفرمائیل ، هغهٔ دابوالقاسم صلی الله علیه وسلم نافرمانی کړے ده - (مُسلم روایت کړے دے)

باب ۲۱۶

بَابُ كَرَاهَةِ رَدِّ الرَّيْحَانِ لِغَيْرِ عُذْرٍ !!

پغیر د عُذر نه د خوشبوئ تحفه واپس کول مکروه دی !

ف ۱:- دے باب کښے دوُه حدیثونه دی !

(نبوی احادیث)

۸۹۵ - عَنْ اَبِیْ هُرَیْرَةَ رَضِیَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ : قَالَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَسَلَّمَ : "مَنْ عُرِضَ عَلَیْهِ رَیْحَانٌ فَلَا یَرُدُّهٗ فَاِنَّهٗ خَفِیْفُ الْمَحْمَلِ ، طَیِّبُ الرِّیْحِ "
(رَوَاهُ مُسْلِمٌ)

۸۹۵ - حضرت ابوهریره رضی الله عنه نه روایت دے ، چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل ، چه چا ته ریحان (خوش بوئی) پیش کړے شی نو هغه دے نهٔ واپس کوی . حُکه چه سپک خیزاو ښه خوشبوئ دے - (مُسلم روایت کړے دے)

۸۹۶ - وَعَنْ اَنَسٍ رضی بْنِ مَالِكٍ رَضِیَ اللّٰهُ عَنْهُ اَنَّ النَّبِیَّ صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَسَلَّمَ كَانَ لَا یَرُدُّ الطِّیْبَ ،
(رَوَاهُ الْبُخَارِیُّ)

۸۹۶ - حضرت انس بن مالک رضی الله عنه نه روایت دے - چه نبی کریم صلی الله علیه وسلم به خوشبوئ نهٔ رد کوله -
(بُخاریؒ روایت کړے دے)

باب ۲۱۷

بَابُ كَرَاهَةِ الْمَدْحِ فِی الْوَجْهِ لِمَنْ خِیْفَ عَلَیْهِ مُفْسِدَةٌ مِنْ اِعْجَابٍ وَنَحْوِهٖ وَجَوَازِهٖ لِمَنْ اَمِنَ ذٰلِكَ فِیْ حَقِّهٖ !

مخامخ تعریف کول منع دی !

ف ۱:- دے باب کښے درے احادیث دی - دباب په عنوان کښے مصنفؒ بیان کړے دے ، چه کچرته څوک سړے دلسے بے نفس اوسلیم الطبع وی چه خپل تعریف سړه نهٔ مغرورہ کیږی اونه هغے کښے خود پسندی اوتکبر پیدا کیږی - دهغه په مخکښے تعریف کولو کښے هیڅ مضائقه نشته - اوکچرته مخامخ تعریف کولو کښے دهغه د خراب لو ویره وی نو بیا مخامخ تعریف کول منع دی -

(نبوی احادیث)

۸۹۷ - عَنْ اَبِیْ مُوْسَی الْاَشْعَرِیِّ رَضِیَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ : سَمِعَ النَّبِیُّ

۸۹۷ - حضرت ابوموسیٰ اشعری رضی الله عنه وائی ، چه نبی کریم صلی الله علیه وسلم

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ رَجُلًا يُثْنِيْ عَلٰى رَجُلٍ وَيُطْرِيْهِ فِي الْمَدْحِ فَقَالَ: "اَهْلَكْتُمْ اَوْ قَطَعْتُمْ ظَهْرَ الرَّجُلِ" مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ ؛

"وَالْاِطْرَاءُ": اَلْمُبَالَغَةُ فِي الْمَدْحِ ؛

واوړيدل، چه يو سړے د بل سړي مخامخ ډير مبالغے سره تعريف کوي دغه وخت هغوئ اوفرمائيل؛ نو تاسو خو هغه په هلاکت کښے واچولو، يائے اوفرمائيل، نود هغه ملاخوتاسو ماته کړه.
(بخاريؒ ومسلمؒ)

۸۹۸- وَعَنْ اَبِيْ بَكْرَةَ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ اَنَّ رَجُلًا ذُكِرَ عِنْدَ النَّبِيِّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَاَثْنٰى عَلَيْهِ رَجُلٌ خَيْرًا فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَيْحَكَ! قَطَعْتَ عُنُقَ صَاحِبِكَ "يَقُوْلُهُ" مِرَارًا اِنْ كَانَ اَحَدُكُمْ مَادِحًا لَا مَحَالَةَ فَلْيَقُلْ: اَحْسِبُ كَذَا وَكَذَا اِنْ كَانَ يَرٰى اَنَّهُ كَذٰلِكَ وَحَسِيْبُهُ اللّٰهُ وَلَا يُزَكِّيْ عَلَى اللّٰهِ اَحَدٌ".
(مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ)

۸۹۸- حضرت ابوبکره رضی الله عنه نه روایت دے - چه د نبی کریم صلی الله علیه وسلم په مجلس مبارک کښے دیو سړي ذکراوکړے شو نو یو بل سړي د هغهٔ تعریف شروع کړو دے سره نبی کریم صلی الله علیه وسلم اوفرمائيل بس کړه تاسو خو خپل ملګری څټ مات کړو داخبره نبی کریم صلی الله علیه وسلم څوځله مکرّر کړه - کچرته تاسو نه څوک دچا تعریف کول غواړي نو دومره دے اووائی، چه ځما په خیال کښے فلانکے دلته دا سے دے. په دے شرط چه ددهٔ په علم کښے هغه هم هغه شان وی! باقی هغه په اصل کښے څرنګه دے د هغے دے - دا الله ته ښه معلومه ده اود الله پاک په نظر کښے هغه څرنګه دے د هغے پته هیڅاته نشته - (بخاريؒ ومسلمؒ)

۸۹۹- وَعَنْ هَمَّامِ بْنِ الْحَارِثِ عَنِ الْمِقْدَادِ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ اَنَّ رَجُلًا جَعَلَ يَمْدَحُ عُثْمَانَ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ فَعَمَدَ الْمِقْدَادُ فَجَثَا[1] عَلٰى رُكْبَتَيْهِ فَجَعَلَ يَحْثُوْ فِيْ وَجْهِهِ الْحَصْبَاءَ: فَقَالَ لَهُ عُثْمَانُ: مَا شَاْنُكَ؟ فَقَالَ اِنَّ رَسُوْلَ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: "اِذَا رَاَيْتُمُ الْمَدَّاحِيْنَ فَاحْثُوْا فِيْ وُجُوْهِهِمُ التُّرَابَ" رَوَاهُ مُسْلِمٌ.

فَهٰذِهِ الْاَحَادِيْثُ فِي النَّهْيِ عَنِ الْمَدْحِ جَاءَ فِي الْاِبَاحَةِ اَحَادِيْثُ كَثِيْرَةٌ صَحِيْحَةٌ. قَالَ الْعُلَمَاءُ: وَطَرِيْقُ الْجَمْعِ بَيْنَ الْاَحَادِيْثِ اَنْ يُقَالَ: اِنْ

۸۹۹- حضرت همّام بن حارث په حواله د مقداد رضی الله عنه روایت کوی، چه مقداد رضی الله عنه یو سړے د حضرت عثمان غنی رضی الله عنه مخامخ تعریف کونکے اولیدلو، نو هغه لږ شان راغونډ شو په زنګنو باندے کینا ستلو - مخکښے د خیټے د غټ والی د وجهے نه خوړو ورنا ست وُو. اوبیا هغهٔ خاورے کانړو نه لپه ډکه کړه د هغهٔ په مخکښے ویشتل شروع کړل - نو حضرت عثمان رضی الله عنه اوفرمائيل: داسے ولے کوئ؟ حضرت مقداد رضی الله عنه اوفرمائيل، چه رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمائيلی چه تاسو څوک مخامخ تعریف کونکی اوویني، نو هغوئ په مخونو باندے خاورے واچوئ.
(مُسلم روایت کړے دے) امام نوویؒ وائی، چه دا هغه احادیث دی، چه د مخامخ تعریف په ممانعت کښے راغلی دی اود مخامخ تعریف

[1] "فجثا" بالجيم: من الجثي، وهو جلسة المستوفز. "والحصباء" صغار الحصى ؛

Downloaded By: Afghan Salar Library

كَانَ الْمَمْدُوحُ عِنْدَهُ كَمَالُ إِيْمَانٍ وَيَقِيْنٍ وَرِيَاضَةُ نَفْسٍ وَمَعْرِفَةٌ تَامَّةٌ بِحَيْثُ لَا يَفْتَتِنُ وَلَا يَغْتَرُّ بِذٰلِكَ وَلَا تَلْعَبُ بِهِ نَفْسُهُ فَلَيْسَ بِحَرَامٍ وَلَا مَكْرُوْهٍ وَإِنْ خِيْفَ عَلَيْهِ شَيْءٌ مِنْ هٰذِهِ الْأُمُوْرِ كُرِهَ مَدْحُهُ فِيْ وَجْهِهِ كَرَاهَةً شَدِيْدَةً وَعَلٰى هٰذَا التَّفْصِيْلِ تُنَزَّلُ الْأَحَادِيْثُ الْمُخْتَلِفَةُ فِيْ ذٰلِكَ. وَمِمَّا جَاءَ فِي الْإِبَاحَةِ قَوْلُهُ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لِأَبِيْ بَكْرٍ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ: "أَرْجُوْا أَنْ تَكُوْنَ مِنْهُمْ"، أَيْ مِنَ الَّذِيْنَ يُدْعَوْنَ مِنْ جَمِيْعِ أَبْوَابِ الْجَنَّةِ لِدُخُوْلِهَا. وَفِي الْحَدِيْثِ الْآخَرِ: "لَسْتَ مِنْهُمْ"، أَيْ لَسْتَ مِنَ الَّذِيْنَ يُسْبِلُوْنَ أُزُرَهُمْ خُيَلَاءَ وَقَالَ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لِعُمَرَ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ: "مَا رَآكَ الشَّيْطَانُ سَالِكًا فَجًّا إِلَّا سَلَكَ فَجًّا غَيْرَ فَجِّكَ". وَالْأَحَادِيْثُ فِي الْإِبَاحَةِ كَثِيْرَةٌ وَقَدْ ذَكَرْتُ جُمْلَةً مِنْ أَطْرَافِهَا فِيْ كِتَابِ الْأَذْكَارِ.

کولو د اجازت په سلسله کښے ډیر احادیث هم روایت شوی دی د دے د جمعے او تطبیق دپاره عالمانو داسے فرمائیلی دی، چه ممدوح (د چا چه صفت کولے شی) پوخ ایمان او کامل یقین لری او د هغهٔ د بے نفسئ متعلق تعریف کونکی ته پوره معلومات وی چه هغه خپل تعریف سره نه څهٔ فتنه کښے غورځیږی، نه په هغهٔ کښے غرور پیدا کیږی او نه به د دے سره هغه خپل زړهٔ خوشحالوی نو دا تعریف [illegible] نه حرام نه مکروه دی! لیکن کچرته د دے خبرو نه د کومے خبرے وېره وی نو بیا مخامخ تعریف کول مکروه نهٔ سخت مکروه او ناجائز دے. د دے تفصیل مطابق مختلف قسم احادیث روایت کړے شوی دی نو د تعریف په جواز کښے منجمله یو روایت هغه دے کوم کښے چه حضورﷺ صلی الله علیه وسلم حضرت ابوبکر صدیقؓ ته پخپله اوفرمائیل، چه زهٔ اُمید لرم چه تهٔ به د هغه خلقو نه ئے کوموته چه به د جنت د هرے دروازے نه ئے چه خپل لنک د تکبّر په وجه روهند را کاږی- یو بل حدیث کښے دی چه نبی کریم صلی الله علیه وسلم حضرت عمر فاروق رضی الله عنه ته پخپله اوفرمائیل، چه کله هم شیطان په یوه لاره تلونکے وینے هغه ستا لاره پریږدی، په بله لاره روان شی. غرض دا چه د مخامخ تعریف په جواز کښے ډیر احادیث ذکر شوی دی چه ما په کتاب الاذکار کښے جمع کړی دی.

باب ۲۱۸

بَابُ كَرَاهَةِ الْخُرُوْجِ مِنْ بَلَدٍ وَقَعَ فِيْهَا الْوَبَاءُ فِرَارًا مِنْهُ وَكَرَاهَةِ الْقُدُوْمِ عَلَيْهِ!!

د طاعون د علاقے نه وتل منع دی!

ف:- د دے باب کښے دوهٔ قرآنی آیتونه او دوهٔ احادیث دی؛ څرنګه چه وبائی علاقه کښے د موجود خلقو هغه علاقے نه د بهر تللو ممانعت دے. دا رنګ د بهر نه د اسے علاقے ته د راتللو نه هم ممانعت دے. دا ځکه چه په دواړو صورتونو کښے د عقیدے د خرابیدلو وېره ده.

(قرآنی آیتونه)

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

۱۲۹- قَالَ اللّٰهُ تَعَالٰی [1]: " اَیْنَمَا تَکُوْنُوْا یُدْرِکْکُمُ الْمَوْتُ وَلَوْ کُنْتُمْ فِیْ بُرُوْجٍ مُّشَیَّدَةٍ " ؛

۱۲۹- تاسو چرته چه هم ئے مرګ به تاسو ته راځی. اګرچه تاسو مضبوط بروجونو کښے یئ. (نساء/پاره ۵)

۱۳۰- وَقَالَ تَعَالٰی [2]: " وَلَا تُلْقُوْا بِاَیْدِیْکُمْ اِلَی التَّهْلُکَةِ " ؛

۱۳۰- خپل ځانونه پخپله هلاکت کښے مه غورځوئ. (بقره/پاره ۲)

(نبوی احادیث)

۹۰۰- وَعَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِیَ اللّٰهُ عَنْهُمَا اَنَّ عُمَرَ ابْنَ الْخَطَّابِ رَضِیَ اللّٰهُ عَنْهُ خَرَجَ اِلَی الشَّامِ حَتّٰی اِذَا کَانَ بِسَرْغٍ [3] لَقِیَهُ اُمَرَاءُ الْاَجْنَادِ [4] اَبُوْ عُبَیْدَةَ بْنُ الْجَرَّاحِ وَاَصْحَابُهُ فَاَخْبَرُوْهُ اَنَّ الْوَبَاءَ قَدْ وَقَعَ بِالشَّامِ قَالَ ابْنُ عَبَّاسٍ: فَقَالَ لِیْ عُمَرُ: اُدْعُ لِیْ الْمُهَاجِرِیْنَ الْاَوَّلِیْنَ فَدَعَوْتُهُمْ فَاسْتَشَارَهُمْ وَاَخْبَرَهُمْ اَنَّ الْوَبَاءَ قَدْ وَقَعَ بِالشَّامِ فَاخْتَلَفُوْا فَقَالَ بَعْضُهُمْ خَرَجْتَ لِاَمْرٍ وَّلَا نَرٰی اَنْ تَرْجِعَ عَنْهُ. وَقَالَ بَعْضُهُمْ: مَعَكَ بَقِیَّةُ النَّاسِ وَاَصْحَابُ رَسُوْلِ اللّٰهِ صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَسَلَّمَ وَلَا نَرٰی اَنْ تُقْدِمَهُمْ عَلٰی هٰذَا الْوَبَاءِ فَقَالَ: ارْتَفِعُوْا عَنِّیْ. ثُمَّ قَالَ: ادْعُ لِیْ الْاَنْصَارَ فَدَعَوْتُهُمْ فَاسْتَشَارَهُمْ فَسَلَكُوْا سَبِیْلَ الْمُهَاجِرِیْنَ وَاخْتَلَفُوْا كَاخْتِلَافِهِمْ فَقَالَ: ارْتَفِعُوْا عَنِّیْ. ثُمَّ قَالَ: ادْعُ لِیْ مَنْ كَانَ هٰهُنَا مِنْ مَشْیَخَةِ قُرَیْشٍ مِّنْ مُهَاجِرَةِ الْفَتْحِ فَدَعَوْتُهُمْ فَلَمْ یَخْتَلِفْ عَلَیْهِ مِنْهُمْ رَجُلَانِ فَقَالُوْا: نَرٰی اَنْ تَرْجِعَ بِالنَّاسِ وَلَا تُقْدِمَهُمْ

۹۰۰- حضرت عبدالله بن عباس رضی الله عنهما بیان کوی چه حضرت عمر رضی الله عنه د شام په سفر روان شو او چه کله مقام سَرْغ ته اورسید و نو د لښکرونو امیران حضرت ابوعبیده بن جرّاح او د هغه ملګری رضوان الله علیهم دوئ سره ملاؤ شول او ورته وے وئیل چه په شام کښے خو وبا خوره شوے ده. حضرت عبدالله بن عباس رضی الله عنه وائی، چه امیرالمؤمنین رضی الله عنه ما ته اوفرمائیل چه مهاجرین اوّلین ما ته راوغواړه. ما هغوئ راوستل، هغوئ رضی الله عنهم دوئ ته بیان اوکړو، چه په شام کښے وباء خوره شوے ده، اوس تاسو مشوره راکړئ چه اوکړے شی! رائے مختلفے وے. ځینو مشوره ورکړه چه کله تاسو دین کار دے پاره راغلی یئ نو اوس ځمونږ په خیال واپس کیدل مناسب نه ګڼ دی! د ځینو نورو رائے وه تاسو لره بسره د خپلو نورو ملګرو نه او د رسول الله صلی الله علیه وسلم د اصحابو نه دوباء علاقے ته تلل نه ګڼ دی پکار! هغوئ رضی الله عنهم هغه مجلس برخاست کړو. انصارئے راوغوښتل، اوهغوئ نه ئے مشوره طلب کړه هغوئ کښے د مهاجرینو په شان رائے مختلفے شوے اوهغوئ هم هغه رائے ورکړه کومه چه د مهاجرینو دوارو ډلو ورکړے وه. هغوئ رضی الله عنهم د دوئ مجلس هم برخاست (ختم) کړو. چه اوس د مهاجرینو د فتح نه د قریشو مشائخ راوغواړی کوم چه دلته

[1] سورة النساء آیة ۷۸ [2] سورة البقرة آیة ۱۹۵.
[3] "سرغ" بفتح المهملة وسکون الراء منزل من منازل حاج الشام علی ثلاث عشرة مرحلة من المدینة [4] "لقیه امراء الاجناد" المراد بالاجناد: مدن اهل الشام، فلسطین والاردن، ودمشق، وحمص وقنسرین؛

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

عَلٰى هٰذَا الْوَبَاءِ ، فَنَادٰى عُمَرُ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ فِي النَّاسِ : إِنِّيْ مُصَبِّحٌ عَلٰى ظَهْرٍ فَاصْبَحُوْا عَلَيْهِ ، فَقَالَ أَبُوْ عُبَيْدَةَ بْنُ الْجَرَّاحِ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ : أَفِرَارًا مِنْ قَدَرِ اللّٰهِ ؟ فَقَالَ عُمَرُ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ ، لَوْ غَيْرُكَ قَالَهَا يَا أَبَا عُبَيْدَةَ ! وَكَانَ عُمَرُ يَكْرَهُ خِلَافَهُ نَعَمْ نَفِرُّ مِنْ قَدَرِ اللّٰهِ إِلٰى قَدَرِ اللّٰهِ ، أَرَأَيْتَ[1] لَوْ كَانَ لَكَ إِبِلٌ فَهَبَطْتَ وَادِيًا لَهُ عُدْوَتَانِ إِحْدَاهُمَا خَصْبَةٌ وَالْأُخْرٰى جَدْبَةٌ ، أَلَيْسَ إِنْ رَعَيْتَ الْخَصْبَةَ رَعَيْتَهَا بِقَدَرِ اللّٰهِ وَإِنْ رَعَيْتَ الْجَدْبَةَ رَعَيْتَهَا بِقَدَرِ اللّٰهِ ؟ قَالَ : فَجَاءَ عَبْدُ الرَّحْمٰنِ بْنُ عَوْفٍ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ وَكَانَ مُتَغَيِّبًا فِيْ بَعْضِ حَاجَتِهِ فَقَالَ : إِنَّ عِنْدِيْ مِنْ هٰذَا عِلْمًا سَمِعْتُ رَسُوْلَ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُوْلُ : " إِذَا سَمِعْتُمْ بِهِ بِأَرْضٍ فَلَا تَقْدَمُوْا عَلَيْهِ ، وَإِذَا وَقَعَ بِأَرْضٍ وَأَنْتُمْ بِهَا فَلَا تَخْرُجُوْا فِرَارًا مِنْهُ " فَحَمِدَ اللّٰهَ تَعَالٰى عُمَرُ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ وَانْصَرَفَ ، مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ ؛

وَالْعُدْوَةُ : جَانِبُ الْوَادِيْ ؛

موجود دی . چه کله هغوئ راغلل ، نو هغوئ په اتفاق سره رائے ورکړه ، چه ځمونږ په خیال کښے تاسو تول خلق ځان سره واپس بوځئ اود وباء علاقے ته مهٔ ځئ . دے سره امیر المؤمنین رضی الله عنه اعلان اوکړو ، چه زهٔ به صبا له واپسئ دپاره روانیږم . چه کله صبا تول د روانګئ دپاره سوا ر هٔ شول نوجناب ابوعبیده رضی الله عنه اووئیل ، ولے تاسو خلق د تقدیر الٰهی نه تیښته کوئ ؟ دے سره حضرت عمر فاروق رضی الله عنه اوفرمائیل ؛ ابوعبیده داخبره (ستاسو د پاره نه ؤه پکار) که ٔ بل چاکړے وے نو بله خبره وه ! هغوئ د ددهٔ دا مخالفت نهٔ خوښولو . اَو ! مونږ د الله پاک تقدیر طرف ته تښتو لږ سوچ اوکړه چه تاسو سره څهٔ اوښان وی تاسو یو وادئ ته اورسئ دهغے دؤه حصے وی یو سرسبز اوآباد اوبله بنجر وی جارے وی اوس چه تاسو په هریوکښے خپل اوښان څروئ نو آیا دا به تقدیري الٰهی نهٔ وی . راوی وائی چه دے دوران کښے حضرت عبد الرحمٰن بن عوف رضی الله عنه چه دخهٔ کار د پاره تللے ؤو ، واپس راغے (چه د دے ځائے صورت حال ئے اولیدو نو) وے فرمائیل ، دے معامله کښے ماته څه معلومات شته . ما د رسول الله صلے الله علیه وسلم نه دا آوریدلی دی چه کچرته تاسو کوم ځائے د وباء خوریدلو خبر واورئ نو هغے نوهلته مهٔ ورځئ . اوکچرته تاسو کوم ځائے کښے یئ اوهلته وباء خوره شی نو هغے نه دبچ کیدلو په خاطر هغه ځائے نه مهٔ وځئ ! حضرت عمر رضی الله عنه دے آوریدلو سره د الله پاک شکر اداء کړو او واپس راغے . (بُخاریؒ ومُسلمؒ)

"عُدْوَةٌ" : د وادئ حصه ؛

۹۰۱ - وَعَنْ أُسَامَةَ بْنِ زَيْدٍ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ : " إِذَا سَمِعْتُمُ الطَّاعُوْنَ بِأَرْضٍ فَلَا تَدْخُلُوْهَا وَإِذَا وَقَعَ بِأَرْضٍ وَأَنْتُمْ فِيْهَا فَلَا تَخْرُجُوْا مِنْهَا " .

(مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ)

۹۰۱ - حضرت اسامه بن زید رضی الله عنهما نه روایت دے - چه نبی کریم صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل ، چه کچرته کوم ځائے کښے تاسو ته د طاعون (وباء) خوریدلو اطلاع ملاؤشی ، نو هلته مهٔ ځئ . اوکوم ځائے چه تاسو اوسیږئ هلته طاعون خورشی نو هغه ځائے نه مهٔ ووځئ - (بُخاریؒ ومُسلمؒ)

[1] " ارایت " : بفتح التاء ای اخبرنی ؛

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

باب ۲۱۹

بَابُ التَّغْلِيْظِ فِيْ تَحْرِيْمِ السِّحْرِ ! جادو حرام دے !

ق:- دے باب کښے یو قرآنی آیت اویو حدیث دے ! دجادو حقیقت اودرجه اوثبوت د قرآن اوحدیث نه ثابت دے - دے نه انکار دیو بدیهی (بشکاره) خبرے نه انکار دے - کافرانو د پیغمبرانو معجزو ته هم جادو وئیلے دے - حال دادے، چه دا قول دروغ وُو! متکلمین علماؤ د دواړو فرق خوطریقو سره واضح کړے دے مثلاً جادو یو کسبی فن دے چه تعلیم اوتعلّم سره راځی اومعجزه بالکل وهبی (دالله پاک لطرفه ښکلے شوے) ده دافن هم نه دے چه په تعلیم اوتعلّم سره حاصل شی - دوئیم جادو د قوت متخیله اونظربندئ مرهون وی دځے وجهے نه دیته بقاء نه وی دے ماهیت قرآن بیان کړے دے - په خلاف دے نه معجزه چه هغه قائم اودائم پاتے کیږی لکه چه قرآن کریم چه ددغه اعجاز به ترقیامته باقی وی - دریم معجزه د . . .

(قرآنی آیت)

۱۳۱- قَالَ اللّٰهُ تَعَالٰی[1]: "وَمَا كَفَرَ سُلَيْمَانَ وَلٰكِنَّ الشَّيَاطِيْنَ كَفَرُوْا يُعَلِّمُوْنَ النَّاسَ السِّحْرَ" اَلْاٰيَة

۱۳۱- سلیمان علیه السلام کفر نه وُو کړے، کفر خو شیطانانو اوکړو چه خلقو ته به ئے جادو زده کولو - (بقره/ پاره ۱)

(نبوی حدیث)

۹۰۲- وَعَنْ اَبِيْ هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: اجْتَنِبُوا السَّبْعَ الْمُوْبِقَاتِ[2]" قَالُوْا يَا رَسُوْلَ اللّٰهِ وَمَا هُنَّ؟ قَالَ: الشِّرْكُ بِاللّٰهِ وَ السِّحْرُ وَقَتْلُ النَّفْسِ الَّتِيْ حَرَّمَ اللّٰهُ اِلَّا بِالْحَقِّ وَاَكْلُ الرِّبَا وَاَكْلُ مَالِ الْيَتِيْمِ وَالتَّوَلِّيْ يَوْمَ الزَّحْفِ[3] وَقَذْفُ الْمُحْصَنَاتِ[4] الْمُؤْمِنَاتِ الْغَافِلَاتِ" مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ:

۹۰۲- حضرت ابوهریره رضی الله عنه نه روایت دے - چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، هلاکت کښے اچونکو اوُ څخه خبرو نه څان اوساتئ! صحابهٔ کرامو عرض اوکړو یا رسول الله! هغه کوم خبرے دی؟ نبی کریم صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل: (۱) الله تعالیٰ سره شرک (۲) سِحر (جادو) (۳) د الله پاک حرام کړځولے شوے نفس قتلول (۴) سُود خوړل (۵) د یتیم مال خوړل (۶) عین د جنګ په وخت شا کړځول (تیښته کول) او (۷) پاک دامن ناخبره مسلمانانو بنځو باندے تهمت لګول - (بُخاریؒ ومُسلمؒ)

باب ۲۲۰

بَابُ النَّهْيِ عَنِ الْمُسَافَرَةِ بِالْمُصْحَفِ اِلٰى بِلَادِ الْكُفَّارِ اِذَا خِيْفَ وُقُوْعَهٗ

---

[1] سورة البقرة آية ۱۰۲ [2] "الموبقات" المهلكات [3] "التولی" الفرار من الصف يوم زحف المسلمين على العدو [4] "المحصنات": العفيفات قال الله تعالى "ان الذين المحصنات الغافلات المؤمنات لعنوا فی الدنيا والأخرة ولهم عذاب عظيم"

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

بِاَیْدِی الْعَدُوِّ ! د کافرانو بنا رونوته قرآن وړل !

ف ۱:- دے باب کښے یو حدیث دے ، چه کله ویره وی چه کافران به قرآن واخلی ، او دهغه بے عزتی به اوکړی نو هلته د تللو په وخت دے قرآن کریم خپل ځان سره نه وړی - چه کله د داسے قسم حادثے یقین اوشی نو د کافرانو په لاس دے بے عزتۍ نه د بچ کولو د پاره دے یا غرق کړی (او بو کښے دے واچوی) یا دے څه مناسب صورت سره ضائع کړی چه کله مصحف عثمانی مرتب شو نو متفرق طور سره چه په کومو څیزونو باندے قرآن پاک لیکلے شوے وُو هغه ټول اوسیزلے شول -

(نبوی حدیث)

۹۰۳ - عَنِ ابْنِ عُمَرَ رَضِیَ اللّٰهُ عَنْهُمَا قَالَ : نَهٰی رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَسَلَّمَ اَنْ یُّسَافَرَ بِالْقُرْاٰنِ اِلَی الْاَرْضِ الْعَدُوِّ ؛

۹۰۳ - حضرت عبد الله بن عمر فاروق رضی الله عنه نه روایت دے ، چه رسول کریم صلی الله علیه وسلم قرآن شریف د دشمنانو ملکونو او بنارونو ته ځان سره د وړلو نه منع فرمائیلے ده -

(مُتَّفَقٌ عَلَیْهِ) (بُخَارِیٌّ و مُسْلِمٌ)

۲۲۱ باب

بَابُ تَحْرِیْمِ اِسْتِعْمَالِ اِنَآءِ الذَّهَبِ وَاِنَآءِ الْفِضَّةِ فِی الْاَکْلِ وَالشُّرْبِ وَالطَّهَارَةِ وَسَائِرِ وُجُوْهِ الْاِسْتِعْمَالِ !

د سرو او سپینو زرو لوښنو استعمال ناجائز دے !

ف ۱:- دے باب کښے درے احادیث دی - سرهٔ زر او سپین زر دکالو په صورت کښے د دے استعمال د ښځو د پاره حلال دے - لیکن د لوښنو استعمال سړو ، ښځو دواړو د پاره حرام دے خواه هغه لوښی د خوراک ځښاک وی یا د خائست اونمائش د پاره په کور کښے په کار راځی مثلاً کلدان ، کلاب پالش ، عطردانی ، وغیره - دے کښے کچرته څه قابل استعمال څیز کیښودے شوے وی نو دا استعمال نه ګڼی هغه په بل کوم لوښی وغیره کښے واچوئ استعمال ئے کړئ .

(نبوی احادیث)

۹۰۴ - عَنْ اُمِّ سَلَمَةَ رَضِیَ اللّٰهُ عَنْهَا اَنَّ رَسُوْلَ اللّٰهِ صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَسَلَّمَ قَالَ الَّذِیْ یَشْرَبُ فِیْ اٰنِیَةِ الْفِضَّةِ اِنَّمَا یُجَرْجِرُ فِیْ بَطْنِهٖ نَارَ جَهَنَّمَ مُتَّفَقٌ عَلَیْهِ ؛

وَفِیْ رِوَایَةٍ لِمُسْلِمٍ : "اِنَّ الَّذِیْ یَاْکُلُ اَوْ یَشْرَبُ فِیْ اٰنِیَةِ الْفِضَّةِ وَالذَّهَبِ " -

۹۰۴ - اُمّ المؤمنین حضرت اُمّ سلمه رضی الله عنها فرمائی ، چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل ، څوک چه د سپینو زرو لوښنو کښے څکل (خوړل) کوی هغوئ په خپلو خیټو کښے د جهنم اور اچوی - (بُخَارِیٌّ و مُسْلِمٌ)

او د مُسلم په یو روایت کښے داسے دی ، "چه کوم سړے د سپینو او سرو زرو لوښنو کښے خوراک څښاک کوی "

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

۹۰۵- وَعَنْ حُذَيْفَةَ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ: إِنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نَهَانَا عَنِ الْحَرِيرِ وَالدِّيبَاجِ وَالشُّرْبِ فِي آنِيَةِ الذَّهَبِ وَالْفِضَّةِ وَقَالَ: "هُنَّ لَهُمْ فِي الدُّنْيَا وَهِيَ لَكُمْ فِي الْآخِرَةِ"
(مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ)

وَفِي رِوَايَةٍ فِي الصَّحِيحَيْنِ عَنْ حُذَيْفَةَ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ سَمِعْتُ رَسُولَ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ: "لَا تَلْبَسُوا الْحَرِيرَ وَلَا الدِّيبَاجَ وَلَا تَشْرَبُوا فِي آنِيَةِ الذَّهَبِ وَالْفِضَّةِ وَلَا تَأْكُلُوا فِي صِحَافِهَا"[1]

۹۰۵- حضرت حذیفه رضی الله عنه نه روایت دے، چه نبی کریم صلی الله علیه وسلم مونږ د حریر (نرۍ وریښم) او دیباج (غټ وریښم) او د سپینو زرو لوښو کښے د څکلو (خوړلو) نه منع کړی یو او فرمائیلی ئے دی چه دا دُنیا کښے کافرانو دپاره دی، او آخرت کښے ستاسو دپاره. (بُخاریؒ ومُسلمؒ)

او د صحیحینو په یو روایت کښے د حضرت حذیفه رضی الله عنه نه روایت دے، چه ما د رسول الله صلی الله علیه وسلم نه دا فرمائیل آوریدلی دی. چه مهٔ حریر اغوندئ او نه دیباج، او د سرو سپینو زرو په لوښو کښے څکل کوئ او نه دهغے په رکیبو کښے خوراک کوئ".

۹۰۶- وَعَنْ أَنَسِ ابْنِ سِيرِينَ قَالَ: كُنْتُ مَعَ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ عِنْدَ نَفَرٍ مِنَ الْمَجُوسِ، فَجِيءَ بِفَالُوذَجٍ عَلَى إِنَاءٍ مِنْ فِضَّةٍ فَلَمْ يَأْكُلْهُ فَقِيلَ لَهُ حَوِّلْهُ فَحَوَّلَهُ عَلَى إِنَاءٍ مِنْ خَلَنْجٍ وَجِيءَ بِهِ فَأَكَلَهُ رَوَاهُ الْبَيْهَقِيُّ بِإِسْنَادٍ حَسَنٍ "الْخُلَنْجُ": الْجَفْنَةُ.

۹۰۶- حضرت انس بن سیرین رحمة الله علیه وائی، چه زهٔ د حضرت انس بن مالک رضی الله عنه سره ملګرے د څو مجوسیانو سره ناست وم چه دے وخت کښے د سپینو زرو په پیاله کښے فالوده راوړے شوه. هغهٔ دده خوراک نه انکار راوکړو او راوړونکی ته ئے اوویل، چه دا په بل لوښی کښے واچوه راوړه. نو هغهٔ دا په یوه پیاله کښے واچوله راوړله. نو هغهٔ دا اوخوړله. (بیهقی په ښه سند ونو سره روایت کړے دے).
"الْخُلَنْجُ": په معنیٰ د پیالے!

باب ۲۲۲

بَابُ تَحْرِيمِ لُبْسِ الرَّجُلِ ثَوْبًا مُزَعْفَرًا!

سړی دپاره زعفرانو سره رنګ شوے جامه منع ده!

ف:- دے باب کښے دوه حدیثونه دی!

(نبوی احادیث)

۹۰۷- عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ: نَهَى النَّبِيُّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنْ يَتَزَعْفَرَ الرَّجُلُ؛
(مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ)

۹۰۷- حضرت انس بن مالک رضی الله عنه نه روایت دے. چه نبی کریم صلی الله علیه وسلم سړو لره زعفران سره رنګ شوے جامو اغوستلو نه منع کړے ده.
(بُخاریؒ ومُسلمؒ)

[1] "الديباج": بكسر المهملة وسكون التحتية بعدها موحدة: ثوب سداه ولحمته ابريسم.

[2] "الصحاف": بكسر الصاد المهملة: جمع صحفة وهي دون القصعة.

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

۹۰۸ - وَعَنْ عَبْدِ اللّٰهِ بْنِ عَمْرِو بْنِ الْعَاصِ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُمَا قَالَ: رَأَى النَّبِيُّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَلَيَّ ثَوْبَيْنِ مُعَصْفَرَيْنِ [1] فَقَالَ: أُمُّكَ أَمَرَتْكَ بِهٰذَا؟ قُلْتُ: أَغْسِلُهُمَا؟ قَالَ: "بَلْ أَحْرِقْهُمَا" وَفِيْ رِوَايَةٍ فَقَالَ: "إِنَّ هٰذَا مِنْ ثِيَابِ الْكُفَّارِ فَلَا تَلْبَسْهَا" (رَوَاهُ مُسْلِمٌ)

۹۰۸ - حضرت عبد الله بن عمر بن عاص رضی الله عنهما وائی، چه رسول الله صلی الله علیه وسلم زهٔ زعفرانو سره رنګ شوو جامو کښے اغوستونکے اولیدلم، وے فرمائیل: آیا دا جامے تاسو دخپل مور وینا سره اغستے دی؟ ما عرض اوکړو، زهٔ به دا اووینځم؟ هغوئ اوفرمائیل، بلکه وے سیزئ: په یوبل روایت کښے دا سے دی، چه هغوئ اوفرمائیل، دا سے کپړے دکافرانو لباس دے، دامهٔ اغوندہ! (مسلم روایت کړے دے)

(رسول الله صلی الله علیه وسلم چونکه دمسلمان مال ضائع کول نهٔ خوښول دے وجهے نه دحدیث د شرح کو نکوخیال دے، چه د سوزولو حکم مبالغے دپاره وُو حکه اګرچه سړو دپاره داحرام وُو لیکن د بنځو په کارخو را تللے شوے - اوبیا دیور روایت نه پته لګی، چه کله عبد الله رض د تعمیل حکم نه وروسته د هغوئ خدمت کښے حاضر شول اود هغوئ په تپوس کولوئے د هغے د سوزولو خبر ورکړو نو نبی کریم صلی الله علیه وسلم پخپله اوفرمائیل، هغه جامے دے بنځو ته ولے نهٔ اغوستولے هغوئ دپاره خو اغوستل جائز وُو - دے روایت نه هم د شارحینو د معنیٰ تائید کیږی - ن)

باب ۲۲۳

بَابُ النَّهْيِ عَنْ صُمْتِ يَوْمٍ إِلَى اللَّيْلِ!

د چُپ روژه!

ف:- دے باب کښے دوُه حدیثونه دی - په عنوان کښے دی چه په یوه ورځ شپه کښے بے فائدے دخاموش اوسیدلو ممانعت دا ردوژبے په محاوره کښے د دارنګ کیفیت داظهار دپاره "چُپ کا روزه" (دخاموشئ روژه) وائی.

(نبوی احادیث)

۹۰۹ - عَنْ عَلِيٍّ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ: حَفِظْتُ عَنْ رَسُوْلِ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "لَا يُتْمَ بَعْدَ احْتِلَامٍ وَلَا صُمَاتَ [2] يَوْمٍ إِلَى اللَّيْلِ" رَوَاهُ أَبُوْ دَاوُدَ بِإِسْنَادٍ حَسَنٍ!

قَالَ الْخَطَّابِيُّ فِيْ تَفْسِيْرِ هٰذَا الْحَدِيْثِ: كَانَ مِنْ نُسُكِ الْجَاهِلِيَّةِ الصَّمَاتُ فَنُهُوْا فِي الْإِسْلَامِ عَنْ

۹۰۹ - امیر المؤمنین حضرت علی کرم الله وجههٔ فرمائی، چه ما د رسول الله صلی الله علیه وسلم دا ارشاد په خپله حافظه کښے محفوظ ساتلے دے، چه د بلوغ نه وروسته یتیم والے باقی نهٔ پاتے کیږی اونه دصبا نه تر ماښامه چپ اوسیدلو دپاره څه حقیقت شته دے (ابوداؤد حسن اسناد و سره روایت کړے دے)

[1] "علیّ ثوبین معصفرین": ای مصبوغین بالعصفر اله "ولاصمات" بضم الصاد: ای سکوت یوم الی اللیل!

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

ذٰلِكَ وَاُمِرُوْا بِالذِّكْرِ وَالْحَدِيْثِ بِالْخَيْرِ!

علامه خطابیؒ دے حدیث په تفسیر کښے وئیلی دی، چه داچُپ ولے به په عهد جاهلیت کښے یوعبادت شمارلے شو دے وجهے نه اسلام د دے ممانعت اوکړو، د ذکر، او د نیکئ او د بنیګړے د خبرو حکم ئے ورکړو.

۹۱۰- وَعَنْ قَيْسِ ابْنِ اَبِيْ حَازِمٍ قَالَ: دَخَلَ اَبُوْ بَكْرِ الصِّدِّيْقُ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ عَلٰى اِمْرَاَةٍ مِنْ اَحْمَسَ يُقَالُ لَهَا زَيْنَبُ فَرَاٰهَا لَا تَتَكَلَّمُ فَقَالَ: مَا لَهَا لَا تَتَكَلَّمُ؟ فَقَالُوْا حَجَّتْ مُصْمِتَةً فَقَالَ لَهَا: تَكَلَّمِيْ فَاِنَّ هٰذَا لَا يَحِلُّ هٰذَا مِنْ عَمَلِ الْجَاهِلِيَّةِ! فَتَكَلَّمَتْ؛

(رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ)

۹۱۰- حضرت قیس بن ابوحازم رحمة الله علیه وائی، چه حضرت ابوبکر صدیق رضی الله عنه د احمس خاندان یوے ښځے ته چه زینب نوم لے وُو ورغے. نو وے کتل چه گم صُم "د چُپ روژه نیولے" ناسته وه، چه خبرے ئے نه کولے. هغوئ رضی الله عنه پوښتنه اوکړه دے له څه شوی دی داولے دا رنګ چُپ ناسته ده خبرے نه کوی؟ خلقو اووئیل؛ دے د چُپ روژه نیولے ده (د خبرو نه کولو ارادے سره ناسته ده) هغوئ رضی الله عنه اوفرمائیل؛ دا الله بنده خبرے کوه، دا چُپ کیدل حلال نه دی. دا خو د جاهلیت یورسم دے. نو هغے چُپ والے پریښود خبرے ئے شروع کړے. (بُخاری روایت کړے دے)

باب ۲۲۴

بَابُ تَحْرِيْمِ انْتِسَابِ الْاِنْسَانِ اِلٰى غَيْرِ اَبِيْهِ وَتَوَلِّيْهِ غَيْرَ مَوَالِيْهِ!

بل چا پورے د خپل نسب ترلو ممانعت!

ف:- دے باب کښے څلور احادیث دی. څوک انسان بل چا ته خپل پلار اووائی، یا یو غلام د خپل مولیٰ نه علاوه بل کوم چا ته خپل مولیٰ اووائی، نو دا فعلِ نسبت حرام دے! څرنګه چه د الله تعالیٰ نه سِوا بل چا ته خپل خالق وئیل (خالق منل) کفر دے، دا رنګ د چا د عزت او مخوریز تیا د وجهے نه بل چا ته خپل پلار وئیل دوئیم نمبر کفر دے! همدا کیفیت په هغه غلام صادق یږی، چه د خپل آقا او مالک نه علاوه بل چا ته مالک او آقا وائی.

(نبوی احادیث)

۹۱۱- عَنْ سَعْدِ بْنِ اَبِيْ وَقَّاصٍ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ اَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: "مَنِ ادَّعٰى[1] اِلٰى غَيْرِ اَبِيْهِ وَهُوَ يَعْلَمُ اَنَّهٗ غَيْرُ اَبِيْهِ فَالْجَنَّةُ عَلَيْهِ حَرَامٌ"

(مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ)

۹۱۱- حضرت سعد بن ابی وقاص رضی الله عنه نه روایت دے. چه نبی کریم صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، چه څوک سره د پوهے نه په قصد هغه چا ته پلار وائی، چه هغه د ده پلار نه دے، نو په ده باندے د جنت بوئے حرام دے! (بُخاریؒ ومُسلمؒ)

۹۱۲- وَعَنْ اَبِيْ هُرَيْرَةَ رَضِيَ

۹۱۲- حضرت ابوهریره رضی الله عنه

[1] "من ادعی" بتشدید الدال، ای انتسب؛

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

اللّٰهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: "لَا تَرْغَبُوا عَنْ آبَائِكُمْ فَمَنْ رَغِبَ عَنْ أَبِيهِ فَهُوَ كُفْرٌ" مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ ؛

نه روایت دے - چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، دخپلو پلارانو د نسبت نه انکارمه کوئ څوک چه دخپل پلار د رشتے نه انکار اوکړي هغه د کفر مرتکب شو - (بخاریؒ ومسلمؒ)

٩١٣- وَعَنْ يَزِيدَ ابْنِ شَرِيكِ بْنِ طَارِقٍ قَالَ رَأَيْتُ عَلِيًّا رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ عَلَى الْمِنْبَرِ يَخْطُبُ فَسَمِعْتُهُ يَقُولُ: لَا وَاللّٰهِ مَا عِنْدَنَا مِنْ كِتَابٍ تَقْرَؤُهُ إِلَّا كِتَابُ اللّٰهِ وَمَا فِي هٰذِهِ الصَّحِيفَةِ فَنَشَرَهَا فَإِذَا فِيهَا أَسْنَانُ الْإِبِلِ وَأَشْيَاءُ مِنَ الْجِرَاحَاتِ وَفِيهَا قَالَ رَسُولُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الْمَدِينَةُ حَرَمٌ مَا بَيْنَ عَيْرٍ[1] إِلَى ثَوْرٍ فَمَنْ أَحْدَثَ فِيهَا حَدَثًا أَوْ آوَى مُحْدِثًا فَعَلَيْهِ لَعْنَةُ اللّٰهِ وَالْمَلَائِكَةِ وَالنَّاسِ أَجْمَعِينَ: لَا يُقْبَلُ اللّٰهُ مِنْهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ صَرْفًا وَّلَا عَدْلًا ، ذِمَّةُ الْمُسْلِمِينَ وَاحِدَةٌ يَسْعَى بِهَا أَدْنَاهُمْ فَمَنْ أَخْفَرَ مُسْلِمًا فَعَلَيْهِ لَعْنَةُ اللّٰهِ وَالْمَلَائِكَةِ وَالنَّاسِ أَجْمَعِينَ لَا يُقْبَلُ اللّٰهُ مِنْهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ صَرْفًا وَّلَا عَدْلًا" ذِمَّةُ الْمُسْلِمِينَ: أَيْ عَهْدُهُمْ وَأَمَانَتُهُمْ - "وَأَخْفَرَهُ": نَقَضَ عَهْدَهُ - "وَالصَّرْفُ": التَّوْبَةُ" وَقِيلَ الْحِيلَةُ - "وَالْعَدْلُ": الْفِدَاءُ.

٩١٣- حضرت یزید بن شریک بن طارق رحمة الله علیه وائی، چه ما د حضرت امیرالمؤمنین علی کرم الله وجهه نه په منبر دپاسه آوریدلی دی چه په الله پاک قسم! چه مونږ سره هیڅ پولوستلے شوے کتاب د کتاب الله (قرآن) نه سوا نشته یا بیا دا صحیفه ده - هغه صحیفه هغهٔ کولاؤ کړه چه په هغے کښے د دیت د اُوښانو عمر او د نورو جراحاتو (زخمونو) د دیت مسئلے وی او هغے کښے داهم دی، چه رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمائیلی دی چه مدینه د عیرُ غرُ نه واخله، ثورُ پورے حرم دے - نوچه کوم سړے دے کښے څه بدعت ایجاد کړي - یا یو بدعتی ته دے کښے پناه ورکړي نو هغهٔ باندے د الله، د هغه د فرشتو او د ټولو خلقو لعنت وی - د قیامت په ورځ به الله تعالیٰ نه د هغه توبه قبوله کړي، نه فدیه - د مسلمانانو عهد (وعدهٔ) یوه ده - هرادنیٰ اواعلیٰ ذمه واری آخستلے شی - څوک چه دا عهد مات کړي هغهٔ باندے به د الله او د هغهٔ د فرشتو او د ټولو خلقو لعنت وی - د قیامت په ورځ به نه د هغهٔ توبه قبوله وی نه فدیه! اوڅوک چه خپل ځان د پلار نه غیربل چاته منسوب کړي! یا یو غلام خپل مولا پریږدی بل چا ته آقا (مولیٰ) اووائی هغهٔ باندے به د الله تعالیٰ د هغهٔ د فرشتو د ټولو خلقو لعنت وی - د قیامت په ورځ به نه د هغهٔ توبه قبلیږی نه فدیه - (بخاریؒ ومسلمؒ)

ذِمَّةُ الْمُسْلِمِينَ: د هغوئ معاهده او امانتونه مراد دی - د أَخْفَرَ: معنیٰ وعدهٔ

[1] "مابین عیر" بفتح العین وسکون التاء و ثور" بفتح الثاء وسکون الواو اخره راء: جبل صغیر وراء جبل احد؛

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

(عهد) ما تول دی - الصَّرْف: معنیٰ توبه ده - داهم وئیلے شوی دی، چه ددے معنیٰ حیله ده - "اَلْعَدْل": په معنیٰ د فدیه -

۹۱۴- وَعَنْ اَبِیْ ذَرٍّ رَضِیَ اللّٰهُ عَنْهُ اَنَّهٗ سَمِعَ رَسُوْلَ اللّٰهِ صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَسَلَّمَ یَقُوْلُ: "لَیْسَ مِنْ رَجُلٍ ادَّعٰی لِغَیْرِ اَبِیْهِ وَهُوَ یَعْلَمُهٗ اِلَّا کَفَرَ - وَمَنِ ادَّعٰی مَا لَیْسَ لَهٗ فَلَیْسَ مِنَّا وَلْیَتَبَوَّاْ مَقْعَدَهٗ مِنَ النَّارِ - وَمَنْ دَعَا رَجُلًا بِالْکُفْرِ اَوْ قَالَ عَدُوَّ اللّٰهِ وَلَیْسَ کَذٰلِکَ اِلَّا حَارَ عَلَیْهِ" مُتَّفَقٌ عَلَیْهِ - وَهٰذَا لَفْظُ رِوَایَةِ مُسْلِمٍ:

۹۱۴- حضرت ابوذر غفاریؓ نه روایت دے - چه هغه د رسول الله صلی الله علیه وسلم نه دا آوریدلی دی، چه څوک سړه د پوهے نه (قصداً) غیر پلار جوړ کړی، هغهٔ کفر اوکړو چا چه دا سے څیز خپل اوګرځولو چه په حقیقت کښے ددهٔ نهٔ دے، هغه ځمونږ نه نهٔ دے - هغهٔ ته پکار ده چه جهنم خپله ټیکاونړه (ځائے) اوګرځوی، اوچا چه کوم سړي ته کافر اووئیلو، آواز ئے ورته اوکړو یائے ورته د الله دشمن اووئیل، اوهغه په حقیقت کښے نه کافر او نه د الله دشمن وی نو دا کفر او عداوت به ددے ویونکی سره پیوست شی - (بُخاریؒ ومُسلمؒ) لفظ د مُسلم دے -

باب ۲۲۵

بَابُ التَّحْذِیْرِ مِنِ ارْتِکَابِ مَا نَهَی اللّٰهُ عَزَّوَجَلَّ وَرَسُوْلُهٗ صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَسَلَّمَ عَنْهُ!

د منع شوو کارونو د ارتکاب کولو نه منع!

ف:- دے باب کښے څلور قرآنی آیتونه او یو حدیث دے!

(قرآنی آیتونه)

۱۳۲- قَالَ اللّٰهُ تَعَالٰی ۲ه: فَلْیَحْذَرِ الَّذِیْنَ یُخَالِفُوْنَ عَنْ اَمْرِهٖ اَنْ تُصِیْبَهُمْ فِتْنَةٌ اَوْ یُصِیْبَهُمْ عَذَابٌ اَلِیْمٌ" -

۱۳۲- کوم خلق چه د الله تعالیٰ د حکم نه مخالفت کوی هغوئ له ویریدل پکار دی - چرته دوئ باندے آفت نازل نشی، یا هغوئ دردناک عذاب کښے مبتلا نشی - (النور/ پاره ۱۸)

۱۳۳- وَقَالَ تَعَالٰی ۳ه: "وَیُحَذِّرُکُمُ اللّٰهُ نَفْسَهٗ ۴ه" -

۱۳۳- الله تعالیٰ تاسو خپل ذات نه ویروی - (بقره/ پاره ۲)

۱۳۴- وَقَالَ تَعَالٰی ۵ه: "اِنَّ بَطْشَ رَبِّکَ لَشَدِیْدٌ ۱ه" ÷

۱۳۴- ستا سود رب نیول ډیر سخت دی - (بروج/ پاره ۳۰)

۱۳۵- وَقَالَ تَعَالٰی ۶ه: "وَکَذٰلِکَ

۱۳۵- ستا سود رب نیول ډیر سخت وی، چه کله هغه د ظالمانو د کلو کرفت کوی -

۱ه "الاحزاب" بالحاء والزاء: ای رجع علیه قوله ۲ه سورة النور آیة ۶۳ ۳ه سورة آل عمران آیة ۳۰ ۴ه "ویحذرکم الله نفسه" ای عقوبته ۵ه سورة البروج ۲ یة ۱۲

۱ه "ان بطش ربک" ای اخذه بالعنف لاعدائه ۶ه سورة هود آیه ۱۰۲ ÷

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

اَخْذُ رَبِّكَ اِذَا اَخَذَ الْقُرٰى وَهِيَ ظَالِمَةٌ اِنَّ اَخْذَهٗ اَلِيْمٌ شَدِيْدٌ".

بلاشبه دهغه کرفت سخت درد ناک وی۔
(هود/ پاره ۱۲)

(نبوی حدیث)

۹۱۵- وَعَنْ اَبِيْ هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ اَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: "اِنَّ اللّٰهَ تَعَالٰى يَغَارُ وَغَيْرَةُ اللّٰهِ اَنْ يَاْتِيَ الْمَرْءُ مَا حَرَّمَ اللّٰهُ عَلَيْهِ" مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ

۹۱۵- حضرت ابوهریره رضی الله عنه نه روایت دے- چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، چه الله ډیر عزت والا دے او د هغهٔ غیرت (عزت) هغه وخت بنهٔ راځی- چه کله یو انسان د هغهٔ د حرام شوو څیزونو ارتکاب کوی- (بخاریؒ ومسلمؒ)

باب ۲۲۶

بَابُ مَا يَقُوْلُهٗ وَيَفْعَلُهٗ مَنِ ارْتَكَبَ مَنْهِيًّا عَنْهُ!

د محرما تو (حرام شوو څیزونو) کونکی له څه وئیل یکاردی!

ف:- دا باب په څلورو قرآنی آیتونو او یوحدیث باندے مشتمل دے-

(قرآنی آیتونه)

۱۳۶- قَالَ اللّٰهُ تَعَالٰى: "وَاِمَّا يَنْزَغَنَّكَ مِنَ الشَّيْطَانِ نَزْغٌ فَاسْتَعِذْ بِاللّٰهِ".

۱۳۶- چه کله شیطان تاسو وسوسو کښے اچول غواړی نو د الله پناه طلب کړئ.
(فصّلت/ پاره ۲۴)

۱۳۷- وَقَالَ تَعَالٰى: "اِنَّ الَّذِيْنَ اتَّقَوْا اِذَا مَسَّهُمْ طٰٓئِفٌ مِّنَ الشَّيْطَانِ تَذَكَّرُوْا فَاِذَا هُمْ مُّبْصِرُوْنَ".

۱۳۷- متقی خلقو ته چه کله د شیطان نه خطره محسوسه شوه نو هغوئ ته ورياد شو او هغهٔ اوپیژندلو-
(اعراف/ پاره ۹)

۱۳۸- وَقَالَ تَعَالٰى: "وَالَّذِيْنَ اِذَا فَعَلُوْا فَاحِشَةً اَوْ ظَلَمُوْٓا اَنْفُسَهُمْ ذَكَرُوا اللّٰهَ فَاسْتَغْفَرُوْا لِذُنُوْبِهِمْ وَمَنْ يَّغْفِرُ الذُّنُوْبَ اِلَّا اللّٰهُ وَلَمْ يُصِرُّوْا عَلٰى مَا فَعَلُوْا وَهُمْ يَعْلَمُوْنَ اُولٰٓئِكَ جَزَآؤُهُمْ مَّغْفِرَةٌ مِّنْ رَّبِّهِمْ وَجَنّٰتٌ تَجْرِيْ مِنْ تَحْتِهَا الْاَنْهٰرُ خَالِدِيْنَ فِيْهَا وَنِعْمَ اَجْرُ الْعٰمِلِيْنَ".

۱۳۸- کومو خلقو چه ګناه کړے ده، یا ئے په خپل حق کښے ظلم کړے دے- هغوئ الله یاد وی او د ګناه معافی طلب کوی او ګناهونه د الله نه سوا څوک معاف کولے شی او هغه خلق پوهیږی په ګناهونو اصرار نه کوی. د دوئ د رب له طرف نه مغفرت سره چه کومه جزاء ده هغه داسے باغونه دی چه د هغے د لاندے نهرونه روان دی او هلته به دوئ همیشه همیشه اوسیږی- دکار کونکو اخومره نیکه بدله او اجر دے-
(ال عمران/ پاره ۴)

۱۳۹- وَقَالَ تَعَالٰى: "وَتُوْبُوْٓا اِلَى

۱۳۹- مسلمانان ټول په یوځائے توبه

---

۱ سورة فصّلت آیة ۳۶ ۲ "واما ینزغنك من الشیطان نزغ": ای افسدوا غری ۳ سورة الاعراف آیة ۲۰۱ ۴ "اذا مسهم طائف": ای وسوسة "من الشیطان تذکروا": وعید الله ووعده فاذا هم مبصرون": ای مکاید الشیطان ۵ سورة ال عمران آیة ۱۳۵ ۶ سورة النور آیه ۳۱

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

اللهِ جَمِيعًا اَيُّهَ الْمُؤْمِنُوْنَ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُوْنَ".

او باسئ چه خلاصے بیا مومن۔ (نور/ پاره ۱۸)

(نبوی حدیث)

۹۱۶- وَعَنْ اَبِیْ هُرَيْرَةَ رَضِیَ اللّٰهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِیِّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: "مَنْ حَلَفَ فَقَالَ فِیْ حَلْفِهٖ بِاللَّاتِ وَالْعُزّٰی فَلْيَقُلْ: لَآ اِلٰهَ اِلَّا اللّٰهُ وَمَنْ قَالَ لِصَاحِبِهٖ تَعَالَ اُقَامِرْكَ ؎ فَلْيَتَصَدَّقْ" (مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ)

۹۱۶- حضرت ابوهریره رضی الله عنه نه روایت دے، چه نبی کریم صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل؛ چه (په هیره) څوک لات اوعزّی باندے قسم اوکړی، هغهٔ ته پکاردی، چه فوراً لَآ اِلٰهَ اِلَّا اللّٰه اووائی، اوکچرته څوک خپل ملګری ته اووائی راشه جواری اوکړو، هغهٔ له پکاردی، چه څه صدقه ورکړی۔ (بُخاریؒ ومُسلمؒ)

باب ۲۲۷

كِتَابُ الْمَنْثُوْرَاتِ وَالْمُلَحِ!

د قیامت علامات اومتفرقات!

ف:- دا باب شپیتهٔ احادیثو باندے مشتمل دے!

(نبوی احادیث)

۹۱۷- عَنِ النَّوَاسِ بْنِ سَمْعَانَ رَضِیَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ ذَكَرَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الدَّجَّالَ ذَاتَ غَدَاةٍ فَخَفَّضَ فِيْهِ وَرَفَعَ حَتّٰى ظَنَنَّاهُ فِیْ طَآئِفَةِ النَّخْلِ، فَلَمَّا رُحْنَا اِلَيْهِ عَرَفَ ذٰلِكَ فِيْنَا فَقَالَ: "مَا شَاْنُكُمْ؟" قُلْنَا يَا رَسُوْلَ اللّٰهِ ذَكَرْتَ الدَّجَّالَ الْغَدَاةَ فَخَفَّضْتَ فِيْهِ وَرَفَعْتَ حَتّٰى ظَنَنَّاهُ فِیْ طَآئِفَةِ النَّخْلِ فَقَالَ: "غَيْرُ الدَّجَّالِ اَخْوَفَنِیْ عَلَيْكُمْ: اِنْ يَخْرُجْ وَاَنَا فِيْكُمْ فَاَنَا حَجِيْجُهٗ دُوْنَكُمْ وَاِنْ يَخْرُجْ وَلَسْتُ فِيْكُمْ فَامْرُؤٌ حَجِيْجُ نَفْسِهٖ، وَاللّٰهُ خَلِيْفَتِیْ عَلٰی كُلِّ مُسْلِمٍ: اِنَّهٗ شَابٌّ قَطَطٌ ؎ عَيْنُهٗ طَافِيَةٌ كَاَنِّیْ

۹۱۷- حضرت نواس بن سمعان رضی الله عنه نه روایت دے۔ چه یوه ورځ د صبا په وخت رسول الله صلی الله علیه وسلم د دجّال څنے حالات بیان کړل۔ څینے حالاتو نه به اندازه لګیده چه دهغهٔ حیثیت پیر معمولی اوحقیر دے نودبعضو نه به اندازه کیدله چه هغه به غیرمعمولی شخصیت وی، دا اندازِ بیان نه مونږ خیال اوکړوچه هغه دلته چرته د کجورو په یوباغ کښے موجود دے چه کله مونږ دنبی کریم صلی الله علیه وسلم خدمت کښے دوباره حاضرشو نو هغوئ حُمو مونږ څخنو باندے د فکرتأثرات اولیدل، وے فرمائیل، ولے تاسوته څه پریشانی ده، مونږ عرض اوکړو یا رسول الله! صبا تاسو د دجّال متعلق چه کوم حالات بیان کړی وُو اوکله به هم حقیر اومعمولی ظاهرکړل نوکله بهم غیرمعمولی! مونږ ستاسود بیان نه دا

؎ "ومن قال لصاحبه تعال اقامرك: ای اراهنك" شاب قطط" بفتح القاف والطاء: ای شدیدة جعودة الشعر" وعینه طافیة" الاهب نورها، او ناتئة بارزة وفیها بصیص من

Downloaded By: Afghan Salar Library

اُشَبِّهُهُ بِعَبْدِ الْعُزَّى بْنِ قَطَنٍ، فَمَنْ اَدْرَكَهُ مِنْكُمْ فَالْيَقْرَأْ عَلَيْهِ فَوَاتِحَ سُوْرَةِ الْكَهْفِ اِنَّهُ خَارِجٌ خَلَّةً بَيْنَ الشَّامِ وَالْعِرَاقِ فَعَاثَ يَمِيْنًا ثَ شِمَالًا يَا عِبَادَ اللّٰهِ فَاثْبُتُوْا قُلْنَا يَا رَسُوْلَ اللّٰهِ وَمَا لُبْثُهُ فِي الْاَرْضِ؟ قَالَ: "اَرْبَعُوْنَ يَوْمًا: يَوْمٌ كَسَنَةٍ وَيَوْمٌ كَشَهْرٍ، وَيَوْمٌ كَجُمُعَةٍ وَسَائِرُ اَيَّامِهِ كَاَيَّامِكُمْ" قُلْنَا يَا رَسُوْلَ اللّٰهِ فَذٰلِكَ الْيَوْمُ الَّذِيْ كَسَنَةٍ اَتَكْفِيْنَا فِيْهِ صَلٰوةُ يَوْمٍ؟ قَالَ: "لَا اقْدُرُوْا لَهُ قَدْرَهُ" قُلْنَا يَا رَسُوْلَ اللّٰهِ وَمَا اِسْرَاعُهُ فِي الْاَرْضِ؟ قَالَ: كَالْغَيْثِ اسْتَدْبَرَتْهُ الرِّيْحُ فَيَاْتِيْ عَلَى الْقَوْمِ فَيَدْعُوْهُمْ فَيُؤْمِنُوْنَ بِهٖ وَيَسْتَجِيْبُوْنَ لَهُ ۱ه فَيَاْمُرُ السَّمَآءَ فَتُمْطِرُ وَالْاَرْضَ فَتُنْبِتُ فَتَرُوْحُ ۲ه عَلَيْهِمْ سَارِحَتُهُمْ اَطْوَلَ مَا كَانَتْ ذُرًى وَاَسْبَغَهُ ضُرُوْعًا ۳ه وَاَمَدَّهُ خَوَاصِرَ ثُمَّ يَاْتِي الْقَوْمَ فَيَدْعُوْهُمْ فَيَرُدُّوْنَ عَلَيْهِ قَوْلَهُ فَيَنْصَرِفُ عَنْهُمْ فَيُصْبِحُوْنَ مُمْحِلِيْنَ ۴ه لَيْسَ بِاَيْدِيْهِمْ شَيْءٌ مِّنْ اَمْوَالِهِمْ وَيَمُرُّ بِالْخَرِبَةِ ۵ه فَيَقُوْلُ لَهَا: اَخْرِجِيْ كُنُوْزَكِ فَتَتْبَعُهُ كُنُوْزُهَا كَيَعَاسِيْبِ النَّحْلِ، ثُمَّ يَدْعُوْ رَجُلًا مُمْتَلِئًا شَبَابًا ۶ه فَيَضْرِبُهُ

خیال اوکړو چه هغه دلته چرته د کجورو په یو باغ کښے پټ شوے دے۔ نبی کریم صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، زهٔ ستا سو دپارهٔ د دجّال نه علاوه نورو معاملاتو باندے هم فکرمند یم هغه کچرته حُما په موجودګئ کښے ظاهرشی نو زهٔ به دهغهٔ په مقابله کښے ستا سو طرفدار جوړشم۔ اوکچرته د هغهٔ خروج (ظهور) حُما نه وروسته اوشو، نو بیا تاسو پخپله دهغه معاملاتو مقابله اوکړئ اوحُما په حُمائے به الله تعالیٰ د هرمسلمانٍ حفاظت کونکے وی۔ دجّال به دکونکریالو ویښتو والا حُوان وی۔ دهغهٔ یوه سترګه به (دانګور د دانے پشان) بهرته پرسیدلے (راوتلے) وی۔ لکه چه هغه به د عبدالعزّیٰ بن قطن (یوکافر) مشابه وی۔ کچرته دچا سره د هغهٔ ملاقات اوشی (بیائے مومی) نوهغهٔ ته پکار دی چه د سورهٔ کهف ابتدائی آیتونه دهغهٔ په مخکښے اولولی دهغهٔ دظهور حُائے به د شام اوعراق مینځنۍ علاقه وی هغه به خپل بنی اوکیڼ طرف ته قتل اوغارت ګری کوی اوفساد کولو سره به مخکښے حُی دالله تعالیٰ بندګان نو! هغه وخت ثابت قدم اوسیږئ۔ مونږ عرض اوکړو یارسول الله! دهغهٔ ژوند به څومره وی۔ بنی کریم صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، څلویښت ورځے۔ یوه ورځ به دیوکال برابر وی۔ دوئیمه به دیوے میاشتے، اودریمه به دیوے هفتے باقی ورځے به د معمول مطابق وی، مونږ تپوس اوکړو یارسول الله! هغه ورځ کوم چه دیوکال برابر وی نو آیا حُمونږ دپاره به دیوے ورځے مونځونه کافی وی؟ بنی کریم صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، نه۔ بلکه د وخت اندازے لګولو سره به مونځونه کول وی مونږ تپوس اوکړو د هغه د تللو رفتار به

۱ه "ویستجیبون له": ای یجیبونه ۲ه "فتروح": ای ترجع "علیهم سارحتهم": ای المال السائم ۳ه "واسبغه ضروعا": ای اطوله الکثرة اللبن "وامده خواصر": لکثرة امتلائها من السبع ۴ه "فیصبحون": ای یصیرون۔ "ممحلین" بالحاء المهملة: ای ینقطع عنهم المطر ویبس الارض و الکلأ ۵ه "ویمر بالخربة" بفتح الخاء وکسر الراء وبالباء: ای الموضع الخراب ۶ه "ممتلئا شبابا": ای فی عنفوان شبابه ٭

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

بِالسَّيْفِ فَيَقْطَعُهُ جِزْلَتَيْنِ رَمْيَةَ الْغَرَضِ ثُمَّ يَدْعُوْهُ فَيُقْبِلُ وَ يَتَهَلَّلُ وَجْهُهُ يَضْحَكُ فَبَيْنَمَا هُوَ كَذٰلِكَ اِذْ بَعَثَ اللّٰهُ تَعَالٰى الْمَسِيْحَ ابْنَ مَرْيَمَ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَيَنْزِلُ عِنْدَ الْمَنَارَةِ الْبَيْضَاءِ شَرْقِيَّ دِمَشْقَ بَيْنَ مَهْرُوْدَتَيْنِ وَاضِعًا كَفَّيْهِ عَلٰى اَجْنِحَةِ مَلَكَيْنِ اِذَا طَأْطَأَ رَأْسَهُ قَطَرَ[1] وَاِذَا رَفَعَهُ تَحَدَّرَ مِنْهُ جُمَانٌ كَاللُّؤْلُؤِ فَلَا يَحِلُّ لِكَافِرٍ يَجِدُ رِيْحَ نَفَسِهٖ اِلَّا مَاتَ، وَنَفَسُهٗ يَنْتَهِيْ اِلٰى حَيْثُ يَنْتَهِيْ طَرْفُهٗ فَيَطْلُبُهٗ حَتّٰى يُدْرِكَهٗ بِبَابِ لُدٍّ[2] فَيَقْتُلُهٗ ثُمَّ يَأْتِيْ عِيْسٰى صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَوْمًا قَدْ عَصَمَهُمُ اللّٰهُ مِنْهُ فَيَمْسَحُ عَنْ وُجُوْهِهِمْ وَيُحَدِّثُهُمْ بِدَرَجَاتِهِمْ فِي الْجَنَّةِ فَبَيْنَمَا هُوَ كَذٰلِكَ اِذْ اَوْحَى اللّٰهُ تَعَالٰى اِلٰى عِيْسٰى صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ اِنِّيْ قَدْ اَخْرَجْتُ عِبَادًا لِيْ لَا يَدَانِ لِاَحَدٍ بِقِتَالِهِمْ فَحَرِّزْ عِبَادِيْ اِلَى الطُّوْرِ وَيَبْعَثُ اللّٰهُ يَاْجُوْجَ وَمَاْجُوْجَ وَهُمْ مِّنْ كُلِّ حَدَبٍ[3] يَنْسِلُوْنَ فَيَمُرُّ اَوَائِلُهُمْ عَلٰى بُحَيْرَةِ طَبَرِيَّةَ فَيَشْرَبُوْنَ مَا فِيْهَا وَيَمُرُّ اٰخِرُهُمْ فَيَقُوْلُوْنَ لَقَدْ كَانَ بِهٰذِهٖ مَرَّةً مَاءٌ وَ يُحْصَرُ نَبِيُّ اللّٰهِ عِيْسٰى صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَاَصْحَابُهٗ حَتّٰى يَكُوْنَ رَأْسُ

خرنګه وی؟ نبی کریم صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، د هغې وریځې پشان چه هغه د وروسته نه هوا شړي دخروج (ظهور) نه وروسته به هغه یوقوم ته ورشي اوهغوئ ته به د خپلې ملګرتیا دعوت ورکړي هغوئ به د دغه دعوت منظورکړي د هغه دعوې تصدیق به اوکړي هغه سره به ملګرې شي هغه به آسمان ته اووائي باران اوکړه نو باران به اوشي. زمکې ته به اووائي شینکې راوتوکوه، نوهغه به شینکې راوتوکوي. د دې قوم څاروی چه کله ما بنام کور ته واپس راشي نو د هغوئ کوپونه به د دیر زیات لوئے شوی وی. د هغوئ غلانځے به اوبدے اوجګوری به اوبدے وی (مطلب دا چه دے قوم ته اود هغوئ څارو ته به آسودګی اوخیراو برکت رسیږی) دے نه وروسته چه کله په یوبل قوم باندے تیر شي نوهغوئ ته به دخپل تصدیق او ملګرتیا دعوت ورکوی لیکن هغوئ به د دغه د منلونه اود هغه د دعوې تصدیق کولو نه انکار کوی. نوهغه به د هغه ځائے نه مخکښے لاړشی لیکن داخلق به بالکل مفلس اوخوار اوقحط زده پاتے شی. د هغوئ د مال څارو نه به د دوئ سره هیڅ پاتے نشی تر ډول هرڅه به قحط ختم کړي. هغه به په یو ویران غیرآباده باند تیرشی اوهغه زمکے ته به اووائی، خپلے خزانے ځمادپاره راوباسه نود هغې زمکے خزانے به هغه ته داسے راځی لکه د شهد د مچی تولګے چه چرته ځی هغه به یو صحت مند تکړه ځوان د خپلے کارنامے بنودلو د پاره راوبلی بیا به هغه په ټوره دوه ټکړے کړے

[1] "قطر" ای الماء منه "والجمان" بضم الجیم وتخفیف المیم: حبات من الفضة تصنع علی هیئة اللؤلؤ الکبار: ای ینحدر منه الماء علی هیئة اللؤلؤ فی صفاته [2] "حتی یدرکه بباب لد" بضم اللام وتشدید الدال بلدة قریبة من بیت المقدس [3] "وهم من کل حدب" بفتح الحاء والدال وبالیاء "ینسلون" ای یسرعون [4] "بحیرة طبریة" بضم الباء وفتح الحاء وسکون الیاء: مصغر بحیرة وطبریة: بفتح الطاء والیاء: اسم مکان بفارس

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

النُّوْرِ لِاَحَدِهِمْ مِنْ مِائَةِ دُنْيَا لِاَحَدِكُمُ الْيَوْمَ فَيَرْغَبُ نَبِيُّ اللّٰهِ عِيْسٰى صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَاَصْحَابُهٗ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُمْ اِلَى اللّٰهِ تَعَالٰى فَيُرْسِلُ اللّٰهُ تَعَالٰى عَلَيْهِمُ النَّغَفَ فِيْ رِقَابِهِمْ فَيُصْبِحُوْنَ فَرْسٰى كَمَوْتِ نَفْسٍ وَّاحِدَةٍ ۱؎ ثُمَّ يَهْبِطُ نَبِيُّ اللّٰهِ عِيْسٰى صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَاَصْحَابُهٗ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُمْ اِلَى الْاَرْضِ فَلَا يَجِدُوْنَ فِي الْاَرْضِ مَوْضِعَ شِبْرٍ اِلَّا مَلَأَهٗ زَهَمُهُمْ وَنَتْنُهُمْ فَيَرْغَبُ نَبِيُّ اللّٰهِ عِيْسٰى صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَاَصْحَابُهٗ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُمْ اِلَى اللّٰهِ تَعَالٰى، فَيُرْسِلُ اللّٰهُ تَعَالٰى طَيْرًا كَاَعْنَاقِ الْبُخْتِ فَتَحْمِلُهُمْ فَتَطْرَحُهُمْ حَيْثُ شَآءَ اللّٰهُ ثُمَّ يُرْسِلُ اللّٰهُ عَزَّ وَجَلَّ مَطَرًا لَا يَكُنُّ مِنْهُ بَيْتُ مَدَرٍ ۲؎ وَلَا وَبَرٍ فَيَغْسِلُ الْاَرْضَ حَتّٰى يَتْرُكَهَا كَالزَّلَفَةِ ثُمَّ يُقَالُ لِلْاَرْضِ اَنْبِتِيْ ثَمَرَتَكِ وَرُدِّيْ بَرَكَتَكِ فَيَوْمَئِذٍ تَاْكُلُ الْعِصَابَةُ مِنَ الرُّمَّانَةِ وَيَسْتَظِلُّوْنَ بِقَحْفِهَا وَيُبَارَكُ فِي الرِّسْلِ حَتّٰى اَنَّ اللِّقْحَةَ مِنَ الْاِبِلِ لَتَكْفِي الْفِئَامَ مِنَ النَّاسِ وَاللِّقْحَةَ مِنَ الْبَقَرِ لَتَكْفِي الْقَبِيْلَةَ مِنَ النَّاسِ وَاللِّقْحَةَ مِنَ الْغَنَمِ لَتَكْفِي الْفَخِذَ مِنَ النَّاسِ فَبَيْنَمَا هُمْ كَذٰلِكَ اِذْ بَعَثَ اللّٰهُ تَعَالٰى رِيْحًا طَيِّبَةً فَتَاْخُذُهُمْ تَحْتَ اٰبَاطِهِمْ فَتَقْبِضُ رُوْحَ كُلِّ مُؤْمِنٍ وَكُلِّ

دوارهٔ ټکړے به دغشی دکذار په فاصله باندے اوغوږ ځوی هغهٔ ته به آواز ورکړي نو هغه ځوان به ژوندے صحیح سلامت خندیدو نکے مخے ته ولاړ وی هغه به هم دار نګه حالاتو نه تیرین ی - په الله تعالی به دغه وخت حضرت عیسیٰ بن مریم علیهما السلام مبعوث کړی. دهغوی نزول به د دمشق شرقی سپینه منارة باندے وی. دهغهٔ بدن باندے به زیړ رنګے کپړه وی. هغهٔ به د دوه فرشتو په وزرونو باندے تکیه کونکے وی، چه هغه سرښکته کړي، نو دچاندی رنګ پشان څاڅکے به دهغوی ویښتو نه راتوئے شی اوچه سرمبارک اوچت کړی نو د ملغلرو پشان رنګ دار څاڅکے به په تندی مبارک راتوئے شی. دهغهٔ ساه چه کوم کافر ته اورسیږی هغه به فوراً د مړک پیاله اوځکی - دهغهٔ د ساه مسافت به دهغهٔ د نظر دانتهاء پورے وی. څومره لرے پورے چه دهغه نظر څی دهغوی ساه به هم هغه ځائے ته رسیږی (مطلب داچه کوم کافر باندے هم دهغوی نظر پریوځی دهغه خاتمه به اوشی) حضرت مسیح علیه السلام به د دجّال په تلاش (طلب) کښے وی هغوی به د دهٔ تعاقب کوی (پسے روان به وی) باب لُد سره به هغه بیاموهی اوقتل به ئے کړی (لُد، بیت المقدّس ته نزدے یوه آبادی ده) هغه وخت داعلاقه شام سره وه د دے وجهے نه بعضے حضرات داد شام آبادی هم لیکلے ده - ن) د دجّال د قتل نه وروسته به حضرت عیسیٰ علیه السلام هغه خلقو ته تشریف راوړی څوک چه الله تعالیٰ په خپل فضل اوکرم سره د دجّال او دَجّالیت (فریب دهوکه) نه بچ ساتلی وی. دهغوی د زړهٔ د تفکّر توکّر د اوغبار چه دهغوی د ځونو نه به ظاهر یږی.

۱؎ "فیصبحون" فرسیٰ کموت نفس واحدة": ای یموتون دفعة واحدة ۲؎ "بیت مدر" بفتح المیم والدال. دهو الطین الصلب" ولاوبر" بفتح الواو والباء: ای الخبآء ؛

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

مُسْلِمٍ، وَيَبْقَىٰ شِرَارُ النَّاسِ يَتَهَارَجُونَ فِيهَا تَهَارُجَ الْحُمُرِ[1] فَعَلَيْهِمْ تَقُومُ السَّاعَةُ "

(رَوَاهُ مُسْلِمٌ)

هغه به لرے کړي هغوئ ته به د هغوئ د درجاتو زیرے واوړوی د حالات نهج (طریقه) به داوی چه الله تعالیٰ به حضرت عیسیٰ علیه السلام مطلّع کړي (خبر به ورکړي) چه اوس ځما د داسے مخلوق (بندګانو) د خروج (ظهور) وخت راغلے دے چه د هغوئ نه به ځوک هم جنګ نشی کولے. ددے وجهے نه ځما بندګان اوخپل ملګری ځان سره تاسو کوه طور ته بوځئ. دغه وخت به الله تعالیٰ دیاجوج ماجوج تولے لاړے پرانزی. اوهغه وخت کښے به هر بنکته اولوړه پائیمال کوی خواړه به شی (د هغوئ د شدّت او زیات والی اندازه اونګوه چه) د هغوئ اوله دسته به بحیرهٔ طبریه (خلیج فارس) ته اورسیږی نو د هغے اوبه به یو یو څاڅکے اوڅکلے شی. حتّٰی چه کله د هغوئ آخری دسته هلته رااورسیږی چه هغه ځائے اووینی اوبه وائی چه شا ید دلته خو به چرته اوبه هم وی. حضرت عیسیٰ علیه السلام به دغه وخت سره دخپلو ملګرو نه د محاصرے په حالت کښے وی. دغه وخت به هغوئ دپاره د غوا یو سرستاسو د سّل دینارو نه زیات قیمتی وی. ددے سختئ په وخت به حضرت عیسیٰ علیه السلام اود هغهٔ ملګرو د الله تعالیٰ طرف ته متوجه شی او دُعا به کوی. دغه وخت به الله تعالیٰ د بختی اوښ پشان اوږد غړو والا مرغان را ولیږی. هغوئ به دا لاشونه اوچت کړی چرته چه الله غواړی هلته به ئے اوغورځوی. دے نه وروسته به د الله پاک حکم سره باران اوشی او دهیڅ یوځائے به خواه هغه دخاورو (ختو) کوروی، خواه خیمه او دآئینه پشان پاک اوصفا شی. بیا به د الله پاک حکم سره زمکه خپل پیداوار او برکات د مخکښے پشان ظاهرکړي. دغه وخت به یو انار سره ټول جماعت مړین ک او د هغهٔ خول به دخیمے پشان وی چه خلق به د هغے په سورۍ کښے آرام کوی. د پیوړ دبرکت به داعالَم وی چه دیوے اُوښے پئ به پوره جماعت دپاره د غوا پئ پوره قبیلے دپاره او دیوے چیلئ پئ به د پوره خاندان دپاره کافی وی. بیا به په مقرّر وخت باندے داسے نرم خوشګوار هوا اوچلوئ، چه هغے سره به هر نیک مؤمن متاثر شی اوهغے هوا سره به د دوئ په ترخونو کښے یوه دانه راښکاره شی چه د دوئ د مرګ باعث به اوګرځئ اوهرایمان دار مسلمان به انتقال اوکړي. صرف

[1] "یتهارجون تهارج الحمر" بضم الجاء والمیم: ای یجامع الرجال النساء علانیة بحضرة الناس کما تفعل الحمیر ولا یکترثون لذلك ؛

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

بدکار کافر او ډیر خراب خلق به باقی پاتے شی. د دوئ د فطرتی رذالت او بدکارئ عَالَم به داوی چه هغوئ به علی الاعلان ښکاره د ځناورو په شان، د خرونو پشان یو بل باندے خیژی (بدکاری به کوی) قیامت به په داسے خلقو قائیم شی۔

(دلُغاتو حل) (امام مُسلم د دے روایت کړے دے)

قَوْلُهُ: "خَلَّةً بَيْنَ الشَّامِ وَ الْعِرَاقِ": اَیْ طَرِیْقًا بَیْنَهُمَا. وَقَوْلُهُ "عَاثَ" بِالْعَیْنِ الْمُهْمَلَةِ وَالثَّاءِ الْمُثَلَّثَةِ وَ الْعَیْثُ: اَشَدُّ الْفَسَادِ. "وَالذُّرٰی" بِضَمِّ الذَّالِ الْمُعْجَمَةِ وَهُوَ اَعَالِی الْاَسْنِمَةِ وَ هُوَ جَمْعُ ذُرْوَةٍ بِضَمِّ الذَّالِ وَکَسْرِهَا وَالْیَعَاسِیْبُ..... الخ

الْاَسْنِمَةُ "وَالْیَعَاسِیْبُ": ذُکُوْرُ النَّحْلِ. "وَجِزْلَتَیْنِ": اَیْ قِطْعَتَیْنِ. "وَالْغَرَضُ": اَلْهَدَفُ الَّذِیْ یُرْمٰی اِلَیْهِ بِالنِّشَابِ اَیْ یَرْمِیْهِ رَمْیَةً کَرَمْیَةِ النُّشَّابِ اِلَی الْهَدَفِ. "وَالْمَهْرُوْدَةُ" بِالذَّالِ الْمُهْمَلَةِ وَالْمُعْجَمَةِ وَهِیَ الثَّوْبُ الْمَصْبُوْغُ. قَوْلُهُ: لَایَدَانِ": اَیْ لَاطَاقَةَ. "وَالنَّغَفُ" دُوْدٌ "وَ فَرْسٰی" جَمْعُ فَرِیْسٍ. وَهُوَ الْقَتِیْلُ. "وَالزَّلَقَةُ" بِفَتْحِ الزَّایِ وَاللَّامِ وَالْفَافِ. وَرُوِیَ الزُّلْفَةُ بِضَمِّ الزَّایِ وَاِسْکَانِ اللَّامِ وَبِالْفَاءِ، وَهِیَ الْمَرْاَةُ.

"وَالْعِصَابَةُ": اَلْجَمَاعَةُ.

"وَالرِّسْلُ": بِکَسْرِ الرَّاءِ: اَللَّبَنُ.

"وَاللِّقْحَةُ": اَللَّبُوْنُ.

"وَالْفِئَامُ" بِکَسْرِ الْفَاءِ وَبَعْدَهَا هَمْزَةٌ مَمْدُوْدَةٌ: اَلْجَمَاعَةُ. وَ "الْفَخِذُ" مِنَ النَّاسِ: دُوْنَ الْقَبِیْلَةِ.

خَلَّةٌ: بین الشام والعراق: د دواړو مینځ کښے لار۔

عَاثَ: اَلْعَیْث: د دے معنیٰ ډیر زیات فساد۔

"الذُّرٰی": مراد کوهان (کوب)۔

"یَعَاسِیْبُ": د شهدو مچئ۔

"جَزْلَتَیْنِ": دوه ټکړے۔

"اَلْغَرَضُ": هدف، نشانه۔ هدف هغه څیز ته وئیلے شی، چه هغے باندے غشو سره نشانه بازی کیږی. مطلب دا چه د دے طریقے سره به غورځولے شی۔ څرنګه چه غشے په نښه باندے غورځولے شی۔

"مَهْرُوْدَةٌ": دالفظ دال او ذال دواړو سره راځی۔ رنګ شوکپړو ته وئیلے شی۔

"لَایَدَانِ": څه قسمه طاقت او قوت به مقابلے به هغوئ ته حاصل نۀ وی۔

"نَغَفُ": چینجے۔ (چه داوښ یا چیلئ په پوزه کښے پیدا کیږی)

"فَرْسٰی": د دے جمع فریس ده، په معنیٰ د مقتول۔

"زُلْقَةٌ": د زاء، لام او قاف زور سره او د زاء پیش سره، د لام جزم او فاء سره هم روایت کړے شوید ے۔

"اَلْمَرْاَةُ": دآئینے په معنیٰ سره راځی۔

"اَلْعِصَابَةُ": جماعت۔

"رِسْل": پئی۔

"اَللِّقْحَةُ": پیوړ والا۔

"فِئَامٌ": جماعت۔

"فَخِذٌ مِّنَ النَّاسِ": د قبیلے نه کم درجه خاندان۔

۹۱۸ - وَعَنْ رِبْعِیِّ ابْنِ حِرَاشٍ | ۹۱۸ - حضرت ربعی بن حراش رحمة الله

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

قَالَ: انْطَلَقْتُ مَعَ اَبِیْ مَسْعُوْدٍ ... الْاَنْصَارِیِّ اِلٰی حُذَیْفَةَ بْنِ الْیَمَانِ رَضِیَ اللّٰهُ عَنْهُمْ فَقَالَ لَهٗ اَبُوْمَسْعُوْدٍ حَدِّثْنِیْ مَا سَمِعْتَ مِنْ رَسُوْلِ اللّٰهِ صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَسَلَّمَ فِی الدَّجَّالِ قَالَ: اِنَّ الدَّجَّالَ یَخْرُجُ وَ اِنَّ مَعَهٗ مَآءً وَ نَارًا ۔ فَاَمَّا الَّذِیْ یَرَاهُ النَّاسُ مَآءً فَنَارٌ تُحْرِقُ ۔ وَ اَمَّا الَّذِیْ یَرَاهُ النَّاسُ نَارًا فَمَآءٌ بَارِدٌ عَذْبٌ فَمَنْ اَدْرَکَهٗ مِنْکُمْ فَلْیَقَعْ فِی الَّذِیْ یَرَاهُ نَارًا فَاِنَّهٗ عَذْبٌ طَیِّبٌ"۔ فَقَالَ اَبُوْ مَسْعُوْدٍ: وَ اَنَا قَدْ سَمِعْتُهٗ ۔ مُتَّفَقٌ عَلَیْهِ ؛

علیه نه روایت دے - چه زهٔ د حضرت ابو مسعود انصاری رضی الله عنه سره ملګرے حضرت حذیفه بن یمان رضی الله عنه ته ورغلم - نو حضرت ابومسعود انصاری رضی الله عنه حضرت حذیفه رضی الله عنه ته اووئیل؛ د دجّال په سلسله کښے تاسو د رسول الله صلی الله علیه وسلم څه څهٔ آوریدلی هغه ما ته واؤروئ - هغهٔ اووئیل، چه کله دجّال حزوج کوی نو په اُوراوبو باندے به دهغهٔ دسترس (قدرت) وی. لیکن خلقو ته به نظر راتلونکے اُوربه به په حقیقت کښے اوبه وی اوبه به په حقیقت کښے اُور وی - د دے وجهے نه تاسو نه چه څوک کحرته دغه زمانه کښے وی نو هغهٔ له په نظر کښے اُور راتلونکی څیز کښے به غیر دڅه منع نه تلل پکار دی چه هغه به د ډیرے خوږے اوبهٔ وی - حضرت ابومسعود رض اووئیل، چه ما هم د رسول الله صلی الله علیه وسلم نه داسے آوریدلی دی۔ (بُخاریؒ اومُسلمؒ روایت کړے دے)

۹۱۹- وَعَنْ عَبْدِ اللّٰهِ بْنِ عَمْرِو بْنِ الْعَاصِ رَضِیَ اللّٰهُ عَنْهُمَا قَالَ: قَالَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَسَلَّمَ یَخْرُجُ الدَّجَّالُ فِیْ اُمَّتِیْ فَیَمْکُثُ اَرْبَعِیْنَ یَوْمًا اَوْ اَرْبَعِیْنَ شَهْرًا اَوْ اَرْبَعِیْنَ عَامًا فَیَبْعَثُ اللّٰهُ تَعَالٰی عِیْسَی ابْنَ مَرْیَمَ صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَسَلَّمَ فَیَطْلُبُهٗ فَیُهْلِکُهٗ ثُمَّ یَمْکُثُ النَّاسُ سَبْعَ سِنِیْنَ لَیْسَ بَیْنَ اثْنَیْنِ عَدَاوَةٌ ثُمَّ یُرْسِلُ اللّٰهُ عَزَّ وَجَلَّ رِیْحًا بَارِدَةً مِّنْ قِبَلِ الشَّامِ فَلَا یَبْقٰی عَلٰی وَجْهِ الْاَرْضِ اَحَدٌ فِیْ قَلْبِهٖ مِثْقَالُ ذَرَّةٍ مِّنْ خَیْرٍ اَوْ اِیْمَانٍ اِلَّا قَبَضَتْهُ حَتّٰی لَوْ اَنَّ اَحَدَکُمْ دَخَلَ فِیْ کَبِدِ جَبَلٍ

۹۱۹- حضرت عبد الله بن عمرو بن عاص رضی الله عنهما نه روایت دے، چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، دجّال به څلما اُمت کښے خروج کوی (ظاهریږی به) او څلویښت ورځو پورے به دوئ کښے اوسیږی (راوی ته یاد نه دی) چه څلویښت کاله ئے اوفرمائیل، څلویښت میاشتے ئے اوفرمائیلے، یا څلویښت ورځے. (اول روایت کښے د څلویښت ورځو صراحت تیر شوے دے - ن) بیا به الله تعالیٰ حضرت عیسیٰ بن مریم علیهما السّلام راولیږی. او هغه به دے تلاش کړی - هلاک به ئے کړی - بیا به ټول انسانان د اوږهٔ کلونو پورے داسے ژوند تیرهٔ وی، چه دے زمانه کښے به د دوئ نه د دڑهٔ تنو مینځ کښے هیڅ دشمنی نهٔ وی - بیا به الله تعالیٰ د

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

لَدَخَلْتَهُ عَلَيْهِ حَتّٰى تَقْبِضَهُ فَيَبْقٰى شِرَارُ النَّاسِ فِيْ خِفَّةِ الطَّيْرِ وَ اَحْلَامِ السِّبَاعِ لَا يَعْرِفُوْنَ مَعْرُوْفًا وَ لَا يُنْكِرُوْنَ مُنْكَرًا فَيَتَمَثَّلُ لَهُمُ الشَّيْطَانُ فَيَقُوْلُ: اَلَا تَسْتَجِيْبُوْنَ؟ فَيَقُوْلُوْنَ: فَمَا تَأْمُرُنَا؟ فَيَأْمُرُهُمْ بِعِبَادَةِ الْاَوْثَانِ وَهُمْ فِيْ ذٰلِكَ دَارُّ رِزْقُهُمْ حَسَنٌ عَيْشُهُمْ ثُمَّ يُنْفَخُ فِي الصُّوْرِ فَلَا يَسْمَعُهُ اَحَدٌ اِلَّا اَصْغٰى لِيْتًا وَ رَفَعَ لِيْتًا وَ اَوَّلُ مَنْ يَسْمَعُهُ رَجُلٌ يَلُوْطُ حَوْضَ اِبِلِهٖ ۲ه فَيَصْعَقُ وَيَصْعَقُ النَّاسُ حَوْلَهُ ثُمَّ يُرْسِلُ اللّٰهُ اَوْ قَالَ يُنْزِلُ اللّٰهُ مَطَرًا كَاَنَّهُ الطَّلُّ اَوِ الظِّلُّ فَتَنْبُتُ مِنْهُ اَجْسَادُ النَّاسِ ثُمَّ يُنْفَخُ فِيْهِ اُخْرٰى فَاِذَا هُمْ قِيَامٌ يَنْظُرُوْنَ ثُمَّ يُقَالُ: يَا اَيُّهَا النَّاسُ هَلُمَّ اِلٰى رَبِّكُمْ وَقِفُوْهُمْ اِنَّهُمْ مَسْئُوْلُوْنَ ثُمَّ يُقَالُ: اَخْرِجُوْا بَعْثَ النَّارِ ۳ه فَيُقَالُ: مِنْ كَمْ؟ فَيُقَالُ: مِنْ كُلِّ اَلْفٍ تِسْعَمِائَةٍ وَّ تِسْعَةً وَّ تِسْعِيْنَ فَذٰلِكَ يَوْمٌ يَجْعَلُ الْوِلْدَانَ شِيْبًا وَ ذٰلِكَ يَوْمٌ يُكْشَفُ عَنْ سَاقٍ ۴ه " رَوَاهُ مُسْلِمٌ ؛

"اللِّيْتُ" صَفْحَةُ الْعُنُقِ وَمَعْنَاهُ يَضَعُ صَفْحَةَ عُنُقِهٖ وَيَرْفَعُ صَفْحَتَهُ الْاُخْرٰى ؛

تمام له طرفه نه یوه یخه هوا را والوزوی - چه د زمکے په مخ باندے به هیڅ داسے سړے پاتے نشی چه د هغهٔ په زړهٔ کښے به د ذرّے برابر هم نیکی او ایمان وی - لیکن د هغهٔ روح به قبض کړے شی . حتیٰ چه کهرته څوک دغر په جګر کښے هم ننوځی نو هوا به هغهٔ تر هم اورسیږی او هغه به هم د هغے د اثر نه مړ شی . صرف شریر او بد کار خلق به پاتے شی چه په شهوت پرستیٔ کښے به د مرغانو پشان اوظلم کولو کښے به د ځنا ورو پشات وی د دوئ نظر کښے به نه څه نیکی وی نه بدی، بدی! دوئ ته به شیطان په انسانی صورت کښے راځی او ورته به وائی، چه آیا تاسو به ځما خبره اومنئ؟ نو دوئ به اووائی تاسو څه وایئ؟ هغه به ورته بت پرستیٔ د پاره اووائی. (هغوئ به دا او منی بت پرستی به شروع کړی) د غه وخت به دوئ ډیر عیش کښے وی! بنهٔ راحت اوخوشحالیٔ به وی بیا به د قیامت شپیلیٔ اووهلے شی. داچه څوک هم واوری غوږونه به ورته کیږدی. د ټولونه مخکښے دا آواز به هغه سړے آوری څوک چه به د خپل اوښ حوض لیوه وی (اصلاح به ئے کوی) هغه به آواز اوریدلو سره بے دم شی را او به غورځیږی اود هغهٔ نه کیږ چا پیره خلق به هم را اوغورځیږی بیا به الله تعالیٰ د شبنم پشان باران را اووروی او مړهٔ اجسام به ژوندی را وټوکیږی. بیا چه دوئیم ځل شپیلیٔ پوک وهلے شی نو خلق به خپل ځانونه ولاړ بیا مومی بیا به دوئ

۱ه "فیبقی شرار الناس فی خفة الطیر واحلام السباع" : ای یکونون فی سرعتهم الی الشر و قضاء الشهوة والفساد کطیران الطیر، و فی العدو خلف بعضهم بعضًا احلام السباع العادیة

۲ه "یلوط حوض ابله" ای یطینه ویصلحه ۳ه "بعث النار" ای المبعوث الیها۔

۴ه "یکشف عن ساق" ای یکشف عن حقائق الامور و شدائد الاهوال ؛

۵ه "ولیس نقب" بفتح النون وسکون القاف - ای خرق. و"السبخة" بفتح السین والباء وبالخاء : الارض الرملة التی لا تنبت لملوحتها ؛

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

ته اووئیلے شی خپل رب ته حاضر شی (بیا به فرشتو ته حکم اوشی) د وئ او دروئ د دوئ نه تپوس کول دی. بیا به (دے مرحلے نه وروسته) حکم وی دوئ کښے دوزخیان را اوباسئ - عرض به اوکړے شی کوم حساب سره ؟ حکم به اوشی په زر۱۰۰ وکښے نهه سوه ۹۹۹ نهۀ نوی ! دا به هغه وخت وی چه د دے د هیبت نه به ماشومان بوډاګان شی - او دا وخت به ډیره هیبت ناکه (خطرناکه) وی - او دکارونو حقیقتو نه به بنکاره کړے شی - (مُسلمٌ روایت کړے دے)

اَللَّیْتُ : معنیٰ د څټ حصه ده - د دے مطلب دادے ،چه د څټ یو طرف به په بَرَه اوچت شوے وی نو بل طرف به بنکته شوے وی -

۹۲۰- وَعَنْ اَنَسٍ رَضِیَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ : قَالَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَسَلَّمَ : "لَیْسَ مِنْ بَلَدٍ اِلَّا سَیَطَؤُهُ الدَّجَّالُ اِلَّا مَکَّةَ وَالْمَدِیْنَةَ وَلَیْسَ نَقْبٌ ۱۰ مِّنْ اَنْقَابِهِمَا اِلَّا عَلَیْهِ الْمَلَائِکَةُ صَافِّیْنَ تَحْرُسُهُمَا فَیَنْزِلُ بِالسَّبَخَةِ فَتَرْجُفُ الْمَدِیْنَةُ ثَلَاثَ رَجَفَاتٍ یُخْرِجُ اللّٰهُ مِنْهَا کُلَّ کَافِرٍ وَّمُنَافِقٍ" رَوَاهُ مُسْلِمٌ ۞

۹۲۰ - حضرت انس بن مالک رضی الله عنه نه روایت دے . چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، چه د مکے او مدینے نه علاوه به هیڅ یو بنار داسے نه وی، چه دجّال به هغهٔ نه پامال کوی او د مکے او مدینے هیڅ یو کنډو به داسے نه وی ، چه هلته به فرشتے متعین نهٔ وی چه صف په صف به د دے بنا رونو حفاظت کوی. هغه به د مدینے بنورهٔ ناکه زمکه کښے ډیره وی دغه وخت به مدینه کښے درے ځله زلزله راځی چه دهغے د ویرے نه ټول کافران او منافقین بهرته راوځی.

(مُسلم روایت کړے دے)

۹۲۱- وَعَنْهُ رَضِیَ اللّٰهُ عَنْهُ اَنَّ رَسُوْلَ اللّٰهِ صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَسَلَّمَ قَالَ : "یَتْبَعُ الدَّجَّالَ مِنْ یَهُوْدِ اَصْبَهَانَ سَبْعُوْنَ اَلْفًا عَلَیْهِمُ الطَّیَالِسَةُ" رَوَاهُ مُسْلِمٌ ۞

۹۲۱ - حضرت انس بن مالک رضی الله عنه نه دا روایت هم دے ،چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، داصفهان او یا زرهٔ یهودیان چه طیلسان به ئے اغوستے وی د دجّال تابعدار او پیروکار به وی. (مُسلم روایت کړے دے)

۹۲۲- وَعَنْ اُمِّ شَرِیْكٍ رَضِیَ اللّٰهُ عَنْهَا اَنَّهَا سَمِعَتِ النَّبِیَّ صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَسَلَّمَ یَقُوْلُ : لَیَنْفِرَنَّ النَّاسُ مِنَ الدَّجَّالِ "فِی الْجِبَالِ". (رَوَاهُ مُسْلِمٌ)

۹۲۲ - محترمه اُمّ شریک رضی الله عنها وائی چه هغے د رسول الله صلی الله علیه وسلم نه آوریدلی دی، چه خلق به د دجّال نه بچ کیدلو دپاره غرونو نه تښتی.

(مُسلم روایت کړے دے)

۹۲۳- وَعَنْ عِمْرَانَ بْنِ حُصَیْنٍ رَضِیَ اللّٰهُ عَنْهُمَا قَالَ : سَمِعْتُ رَسُوْلَ اللّٰهِ صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَسَلَّمَ یَقُوْلُ : "مَا بَیْنَ خَلْقِ اٰدَمَ اِلٰی قِیَامِ السَّاعَةِ

۹۲۳ - حضرت عمران بن حصین رضی الله عنه وائی چه ما د رسول الله صلی الله علیه وسلم نه دا فرمائیلی آوریدلی دی، چه د آدم علیه السّلام د پیدائش نه واخله، تر قیامته پورے زمانه کښے د دجّال د فتنے نه

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

اَمْرُ اَكْبَرُ مِنَ الدَّجَّالِ".
(رَوَاهُ مُسْلِمٌ)

۹۲۴- وَعَنْ اَبِیْ سَعِیْدِ الْخُدْرِیِّ رَضِیَ اللّٰهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِیِّ صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: "یَخْرُجُ الدَّجَّالُ فَیَتَوَجَّهُ قِبَلَهُ رَجُلٌ مِّنَ الْمُؤْمِنِیْنَ فَیَتَلَقَّاهُ الْمَسَالِحُ: مَسَالِحُ الدَّجَّالِ. فَیَقُوْلُوْنَ لَهُ: اِلٰی اَیْنَ تَعْمِدُ؟ فَیَقُوْلُ: اَعْمِدُ اِلٰی هٰذَا الَّذِیْ خَرَجَ فَیَقُوْلُوْنَ لَهُ: اَوَ مَا تُؤْمِنُ بِرَبِّنَا؟ فَیَقُوْلُ: مَا بِرَبِّنَا خَفَآءٌ. فَیَقُوْلُوْنَ: اُقْتُلُوْهُ فَیَقُوْلُ بَعْضُهُمْ لِبَعْضٍ اَلَیْسَ قَدْ نَهَاكُمْ رَبُّكُمْ اَنْ تَقْتُلُوْا اَحَدًا دُوْنَهُ. فَیَنْطَلِقُوْنَ بِهٖ اِلَی الدَّجَّالِ فَاِذَا رَاٰهُ الْمُؤْمِنُ قَالَ: یَا اَیُّهَا النَّاسُ اِنَّ هٰذَا الدَّجَّالُ الَّذِیْ ذَكَرَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَسَلَّمَ فَیَاْمُرُ الدَّجَّالُ بِهٖ فَیُشْبَحُ فَیَقُوْلُ: خُذُوْهُ وَشُجُّوْهُ فَیُوْسَعُ ظَهْرُهٗ وَبَطْنُهٗ ضَرْبًا. فَیَقُوْلُ: اَوَمَا تُؤْمِنُ بِیْ؟ فَیَقُوْلُ اَنْتَ الْمَسِیْحُ الْكَذَّابُ فَیُؤْمَرُ بِهٖ فَیُؤْشَرُ بِالْمِنْشَارِ مِنْ مَفْرِقِهٖ حَتّٰی یُفَرَّقَ بَیْنَ رِجْلَیْهِ ثُمَّ یَمْشِی الدَّجَّالُ بَیْنَ الْقِطْعَتَیْنِ ثُمَّ یَقُوْلُ لَهٗ: اَتُؤْمِنُ بِیْ؟ فَیَقُوْلُ: مَا ازْدَدْتُّ فِیْكَ اِلَّا بَصِیْرَةً، ثُمَّ یَقُوْلُ یَا اَیُّهَا النَّاسُ اِنَّهٗ لَا یَفْعَلُ بَعْدِیْ بِاَحَدٍ مِّنَ النَّاسِ فَیَاْخُذُهُ الدَّجَّالُ لِیَذْبَحَهٗ

لویه فتنه به بله نه وی.
(مُسلم روایت کړے دے)

۹۲۴- حضرت ابوسعید خدری رضی الله عنه نه روایت دے- چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، چه یومسلمان به د دجّال د خروج نه وروسته هغهٔ ته ورشی. د هغهٔ د څوکیدار به هغه ملاقات اوکړی، چه چرته ځے؟ هغه به اووائی، هغے سړی ته ورځم چاچه خروج کړے دے! محافظ (څوکیدار) به اووائی، تهٔ څمونږ په رب ایمان نه لرے؟ هغه به اووائی، څمونږ رب اوصاف خوظاهراو بسکارهٔ دی هغے کښے څو هیڅ پټ والے نشته بیا زهٔ په دے دروغجن څرنګ ایمان راوړم؟ هغه خلق به دے سره غصه شی وائی به دا قتل کړئ- نو دوئی کښے به یو تن اووائی، چه ولے ستا سومالک تاسو نهٔ ئے منع کړی، چه تاسو کښے دے څوک هم څما نه سوا څوک نهٔ قتل کوی- نو هغوئی به دا مسلمان دجّال ته بوځی! چه کله دامسلمان دجّال اووینی نوموجوده خلقو ته به مخامخ شی، او اوبه وائی، خلقو! داخو هم هغه دجّال دے، دکوم متعلق چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اطلاع ورکړے وه! د هغهٔ خبره چه واوړی دجّال به خپلو خلقو ته اووائی، دے اونیسئ او وے وهئ! ددهٔ سرمات کړئ شا اوخیتهٔ ئے بربنډه کړئ وے وهئ. چه کله ئے اووهی نو تپوس به ترینه اوکړی، اوس به ایمان راوړئ؟ مؤمن به اووائی، چه تهٔ واقعی مسیح کذّاب ئے؟ دجّال به حکم ورکړی، چه دے اونیسئ آرے سره ئے سرنه ترخپو پورے او شلوئ دوهٔ ټکړے ئے کړئ! چه کله جسم دوهٔ ټکړو کښے تقسیم کړے شی نو دجّال به ددوهٔ ټکړو مینځ کښے

لـ "قوله" بکسرالقاف وفتح الباء: ای جهته ۲ه "الی این تعمد" بکسرالمیم: ای تقصد!
۳ه "فیشبح" بضم الیاء وفتح الشین والباء: ای یمد علی بطنه و "الشبح" الجرح فی الرأس والوجه!
۴ه "مسلحة" بضم المیم وکسرالراء: ای وسطه

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

فَيَجْعَلُ اللّٰهُ مَا بَيْنَ رَقَبَتِهٖ اِلٰى تَرْقُوَتِهٖ[1] نُحَاسًا فَلَا يَسْتَطِيْعُ اِلَيْهِ سَبِيْلًا فَيَاْخُذُهٗ بِيَدَيْهِ وَبِرِجْلَيْهِ فَيَقْذِفُ بِهٖ فَيَحْسَبُ النَّاسُ اَنَّهٗ قَذَفَهٗ اِلَى النَّارِ وَاِنَّمَا اُلْقِيَ فِي الْجَنَّةِ" فَقَالَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ "هٰذَا اَعْظَمُ النَّاسِ شَهَادَةً عِنْدَ رَبِّ الْعَالَمِيْنَ" رَوَاهُ مُسْلِمٌ وَرَوَاهُ الْبُخَارِيُّ بَعْضَهٗ بِمَعْنَاهُ -

"اَلْمَسَالِحُ" "اَلْحُفَرَاءُ" وَالطَّلَائِعُ :

روان شی بیا به دوارد تکړو ته مخاطب شی وائی به اودریږه نو هغه مسلمان به صحیح سالم اودریږی. دجّال به اووائی، چه اوس وایه ایمان راوړے یا نه؟ مؤمن به اووائی اوس خو ستا متعلق ما ته اوحُما بصیرت ته نور یقین هم حاصل شو چه ته واقعی مسیح کذّاب ئے - بیا به هغه خلقو ته مخاطب شی- وائی به، اے خلقو! واورئ اوس حُما نه وروسته دے دجّاهیڅ نقصان نشی کولے، دے سره به دجّال دهغهٔ مرئ پریکول اوغواړی لیکن الله تعالیٰ به د دے مؤمن د مرئ نه ترکور کورو پورے حصه د پیتل پشان سخته اوکړحُوی چه نه به مرئ پریکولے شی او نه به ئے ماتولے شی، چه لاچارا ومجبورشی نولاس خپے به ئے اوتړی (اُورکښے) به ئے اوغورحُوی- کتونکی به داخیال کوی چه په اُورکښے ئے غورحُولے دے لیکن هغه مؤمن به په حقیقت کښے جنت کښے غورحُولے شوی وی بیارسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، دا مؤمن بنده به د الله په نزد دتولو نه لوئے شهید وی (یا مطلب دادے، چه د دجّال د دروغژن کیدلو بابت شهادت کښے به دا مؤمن مخکښے مخکښے وی- والله اعلم) - "اَلْمَسَالِحُ": سپاهی، څوکیدار -

۹۲-وَعَنِ الْمُغِيْرَةِ بْنِ شُعْبَةَ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ : مَا سَاَلَ اَحَدٌ رَسُوْلَ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنِ الدَّجَّالِ اَكْثَرَ مِمَّا سَاَلْتُهٗ وَاِنَّهٗ قَالَ لِيْ : "مَا يَضُرُّكَ" قُلْتُ : اِنَّهُمْ يَقُوْلُوْنَ : اِنَّ مَعَهٗ جَبَلَ خُبْزٍ وَنَهْرَ مَآءٍ ؛ قَالَ : "هُوَ اَهْوَنُ عَلَى اللّٰهِ مِنْ ذٰلِكَ"[2]

(مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ)

۹۲۵ - حضرت مغیره بن شعبه رضی الله عنه وائی، چه رسول الله صلی الله علیه وسلم نه به چا هم حُما نه زیات د دجّال متعلق تپوس نه وی کړے - ما ته نبی کریم صلے الله علیه وسلم اوفرمائیل، (تاسو دومره پریشان ولے یئ) هغه به تاسو ته هیڅ نقصان نشی رسولے - ما عرض اوکړو یا رسول الله! خلق وائی، چه د دجّال سره سره به هغهٔ سره سره وی - نبی کریم صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، (لکه تته داسے وی هم) نو دا الله تعالیٰ په نزد به داځکه لویه خبره نه وی (چه مسلمانانو ته به دازمانځ دپاره هغهٔ ته ددے نه هم زیات طاقت ورکړی او بیا به هم مسلمانان د هغهٔ د فتنے نه محفوظ اوساتی) (بُخَارِيٌّ وَمُسْلِمٌ)

---

[1] "الى ترقوته" بفتح التاء وضم القاف وسكون الراء، وهى العظم الذى بين نقرة النحر والعاتق من الجانبين [2] "هو اهون على الله من ذلك" اى هو اهون من ان يجعل ما يخلقه على يديه مضلا للمؤمنين ومشككا لقلوب الموقنين، بل يزداد الذين امنوا ايمانا ويرتاب الذين فى قلوبهم مرض.

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

۹۲۶- وَعَنْ اَنَسٍ رَضِیَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَسَلَّمَ: "مَا مِنْ نَبِیٍّ اِلَّا وَقَدْ اَنْذَرَ اُمَّتَهُ الْاَعْوَرَ الْکَذَّابَ اَلَا اِنَّهُ اَعْوَرُ وَاِنَّ رَبَّکُمْ عَزَّ وَجَلَّ لَیْسَ بِاَعْوَرَ مَکْتُوْبٌ بَیْنَ عَیْنَیْهِ کَ فَ رَ" مُتَّفَقٌ عَلَیْهِ ٭

۹۲۶- حضرت انس بن مالک رضی الله عنه نه روایت دے، چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، چه هیڅ یو نبی هم داسے نه دے تیرشوے، چه هغهٔ خلق د کانړا دروغجن (دجّال) نه نه وی ویرولی- یادساتئ هغه کانړا (یوه سترګه باندے روند) دے- ستاسو رب بیشکه داسے نهٔ دے! د هغهٔ د دوٓه سترګو مینځ کښے به ک، ف، ر لیکلے شوی وی- (بُخاریٌ ومُسلمٌ)

۹۲۷- وَعَنْ اَبِیْ هُرَیْرَةَ رَضِیَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَسَلَّمَ، "اَلَا اُحَدِّثُکُمْ حَدِیْثًا عَنِ الدَّجَّالِ مَا حَدَّثَ بِهٖ نَبِیٌّ قَوْمَهٗ اِنَّهٗ اَعْوَرُ وَاِنَّهٗ یَجِیْءُ مَعَهٗ بِمِثَالِ الْجَنَّةِ وَالنَّارِ فَالَّتِیْ یَقُوْلُ اِنَّهَا الْجَنَّةُ هِیَ النَّارُ" مُتَّفَقٌ عَلَیْهِ ٭

۹۲۷- حضرت ابوهریره رضی الله عنه نه روایت دے- چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، کوری زهٔ تاسو ته د دجّال متعلق هغه خاص خبره بیانوم چه هیڅ یو نبی هغه نه ده ذکر کړے، چه هغه به یو سترګے وی او دجنت او دوزخ پشان به دوه خیزونه هغهٔ سره ملګری وی کوم ته چه هغه جنت وائی حقیقت کښے به هغه دوزخ وی- (بُخاریٌ ومُسلمٌ)

۹۲۸- وَعَنِ ابْنِ عُمَرَ رَضِیَ اللّٰهُ عَنْهُمَا اَنَّ رَسُوْلَ اللّٰهِ صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَسَلَّمَ ذَکَرَ الدَّجَّالَ بَیْنَ ظَهْرَانِیَ النَّاسِ[1] فَقَالَ: "اِنَّ اللّٰهَ لَیْسَ بِاَعْوَرَ اَلَا اِنَّ الْمَسِیْحَ الدَّجَّالَ اَعْوَرُ الْعَیْنِ الْیُمْنٰی کَاَنَّ عَیْنَهٗ عِنَبَةٌ طَافِیَةٌ"
(مُتَّفَقٌ عَلَیْهِ)

۹۲۸- حضرت عبد الله بن عمر فاروق رضی الله عنهما نه روایت دے، چه رسول الله صلی الله علیه وسلم د خلقو مخکښے د دجّال تذکره کوله، وے فرمائیل، یقیناً الله تعالیٰ یو سترګے نهٔ دے- لیکن د دجّال ښئ سترګه به پرنده وی- د هغهٔ دا سترګه به د پرسیدلی انګور پشان (بے نوره) بهرته راوتلے وی-
(بُخاریٌ ومُسلمٌ)

۹۲۹- وَعَنْ اَبِیْ هُرَیْرَةَ رَضِیَ اللّٰهُ عَنْهُ اَنَّ رَسُوْلَ اللّٰهِ صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: "لَا تَقُوْمُ السَّاعَةُ حَتّٰی یُقَاتِلَ الْمُسْلِمُوْنَ الْیَهُوْدَ حَتّٰی یَخْتَبِئَ الْیَهُوْدِیُّ مِنْ وَرَآءِ الْحَجَرِ وَالشَّجَرِ فَیَقُوْلُ الْحَجَرُ وَالشَّجَرُ یَا مُسْلِمُ هٰذَا یَهُوْدِیٌّ خَلْفِیْ تَعَالَ

۹۲۹- حضرت ابوهریره رضی الله عنه بیان کوی چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، چه کله ترڅو مسلمانان او یهود یا نو مینځ کښے جنګ نهٔ وی شوے، هغه وخت به داکیفیت وی، چه کچرته یو یهودی دکټ یا اوني شاته پټ شوے هم وی نو هغه کټ او ونه به هم مسلمانانو ته وائی چه یهودی ځما نه شاته پټ شوے دے،

[1] "بین ظهرانی الناس" بفتح النون وکسر الیاء ای بین الناس ٭

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

فَاقْتُلْهُ إِلَّا الْغَرْقَدَ[1] فَإِنَّهُ مِنْ شَجَرِ الْيَهُودِ" (مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ)

راشه اوهغه قتل کړه! لیکن غرقد نوم ونه به داسے وی چه داسے به نه ګوی، ځکه چه هغه د یهود یانو (حمایت کونکی) ونه ده. (دا ازغی لرونکے ونه ده، چه په بیت المقدس کښے پیژندلے شی، هلته ئے خلق بنده پیژنی) (بُخاریؒ ومُسلمؒ)

۹۳۰- وَعَنْهُ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "وَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ لَا تَذْهَبُ الدُّنْيَا حَتّٰى يَمُرَّ الرَّجُلُ بِالْقَبْرِ فَيَتَمَرَّغُ عَلَيْهِ فَيَقُوْلُ: يَا لَيْتَنِي مَكَانَ صَاحِبِ هٰذَا الْقَبْرِ وَلَيْسَ بِهِ الدِّيْنُ مَا بِهِ إِلَّا الْبَلَاءُ". (مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ)

۹۳۰- حضرت ابوهریره رضی الله عنه دے راوی هم دے، چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، په الله پاک قسم! ترڅو چه داکیفیت تیر نشی ترهغے به دُنیا نه ختمیږی. چه یو سړے به د یو قبر په څنګ تیرشی بیا به واپس شی، وبه وائی، کاش چه د دغه په ځائے زهٔ دے قبر کښے وے. حال دا دے، چه دا تمنّی به د څه دینی جذبے دوجهے نه نه کوی، ځکه چه هغه به د دین نه روند وی. بلکه د دُنیا مصیبتونه به دومره زیات وی، چه هغه به د هغے په وجه داسے وائی. (بُخاریؒ ومُسلمؒ)

۹۳۱- وَعَنْهُ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "لَا تَقُوْمُ السَّاعَةُ حَتّٰى يَحْسِرَ[2] الْفُرَاتُ عَنْ جَبَلٍ مِنْ ذَهَبٍ يُقْتَتَلُ عَلَيْهِ فَيُقْتَلُ مِنْ كُلِّ مِائَةٍ تِسْعَةٌ وَتِسْعُوْنَ: فَيَقُوْلُ كُلُّ وَاحِدٍ مِنْهُمْ: لَعَلِّيْ أَنْ أَكُوْنَ أَنَا أَنْجُوْ وَفِيْ رِوَايَةٍ "يُوْشِكُ أَنْ يَحْسِرَ الْفُرَاتُ عَنْ كَنْزٍ مِنْ ذَهَبٍ فَمَنْ حَضَرَهُ فَلَا يَأْخُذْ مِنْهُ شَيْئًا". مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ ؛

۹۳۱- دا روایت هم حضرت ابوهریره رضی الله عنه نه دے چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، چه قیامت به ترهغے وخته پورے نه راځی، چه د فرات (نهر) نه به د سروزر دغر راښکاره شی. دده د حصول دپاره به دومره سخت جنګ وی چه یو کم سل (۹۹) خلق به یکښے مړه شی دهریو به دا وینا وی، چه کیدے شی زهٔ به د ده په حصول کښے کامیاب شم. په یو روایت کښے دادی، چه عنقریب د فرات نه به د سرو زرو خزانه راښکاره شی. دغه وخت موجود خلقو ته پکار ده، چه دهغے نه هیڅ څیز وانخلی. (بُخاریؒ ومُسلمؒ)

۹۳۲- وَعَنْهُ قَالَ سَمِعْتُ رَسُوْلَ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُوْلُ: يَتْرُكُوْنَ الْمَدِيْنَةَ عَلٰى خَيْرِ مَا كَانَتْ لَا يَغْشَاهَا إِلَّا الْعَوَافِيْ يُرِيْدُ عَوَافِيَ السِّبَاعِ وَالطَّيْرِ وَآخِرُ مَنْ يُحْشَرُ

۹۳۲- حضرت ابوهریره رضی الله عنه نه دا روایت دے، چه ما د رسول الله صلی الله علیه وسلم نه دا فرمائیل آوریدلی دی چه خلق به مدینه منوره پرېکه، ښه حالت کښے به پریږدی (قیامت ته نزدے به) بهر

[1] "الا الغرقد" بالغین والقاف: نوع من شجر الشوك معروف ببیت المقدس [2] "حتی یحسر"

بفتح الیاء وکسر السین ای ینکشف "الفرات" بضم الفاء وذلك لذهاب مائة ؛

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

رَاعِيَانِ مِنْ مُزَيْنَةَ يُرِيْدَانِ الْمَدِيْنَةَ يَنْعِقَانِ لَهُ بِغَنَمِهِمَا فَيَجِدَانِهَا وُحُوْشًا حَتّٰى إِذَا بَلَغَا ثَنِيَّةَ الْوَدَاعِ خَرَّا عَلٰى وُجُوْهِهِمَا.

(مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ)

ته راوځی هلته به صرف حیوانات، ځناور اومارغان پاتې شی. د ټولو نه وروسته حشر به د مزینه قبیلې دهغه دوه شپونکو وی، چه د مدینې په قصد به راځی. د خپلو چیلو شړلو د پاره به آوازونه اوباسی نوچه اوګوری هغه به هم دکورنو په ځای چه کله هغوی ثنیّة الوداع ته راورسیږی، نو پرمخې به راوغورځیږی ختم بشی. (بخاریؒ ومسلمؒ)

۹۳۳- وَعَنْ اَبِیْ سَعِیْدِ الْخُدْرِیِّ رَضِیَ اللّٰهُ عَنْهُ اَنَّ النَّبِیَّ صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: "یَکُوْنُ خَلِیْفَةٌ مِّنْ خُلَفَائِکُمْ فِیْ اٰخِرِ الزَّمَانِ یَحْثُو الْمَالَ وَلَا یَعُدُّهٗ".

(رَوَاهُ مُسْلِمٌ)

۹۳۳ - حضرت ابوسعید خدری رضی الله عنه نه روایت دے- چه نبی کریم صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، چه قیامت ته نزدې زمانه کښې به (د مال دومره کثرت وی) چه دهغې زمانې خلیفه به مال دولت په لپو لپو په غیرد شمارلو نه ورکوی.

(مُسلم روایت کړے دے)

۹۳۴- وَعَنْ اَبِیْ مُوْسَی الْاَشْعَرِیِّ رَضِیَ اللّٰهُ عَنْهُ اَنَّ النَّبِیَّ صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: "لَیَاْتِیَنَّ عَلَی النَّاسِ زَمَانٌ یَطُوْفُ الرَّجُلُ فِیْهِ بِالصَّدَقَةِ مِنَ الذَّهَبِ فَلَا یَجِدُ اَحَدًا یَاْخُذُهَا مِنْهُ، وَیُرَی الرَّجُلُ الْوَاحِدُ یَتْبَعُهٗ اَرْبَعُوْنَ امْرَاَةً یَلُذْنَ بِهٖ مِنْ قِلَّةِ الرِّجَالِ وَکَثْرَةِ النِّسَآءِ".

(رَوَاهُ مُسْلِمٌ)

۹۳۴ - حضرت ابوموسی اشعري رضی الله عنه نه روایت دے- چه نبی کریم صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، خلقو باندې به داسې زمانه اوځی چه د درهم راشی چه دوئ کښې به یو تن د خپلو زړو زکوٰة اخستې وی کرځی به، لیکن دهغې قبلولو والا به څوک نه وی. د بنځو به دومره کثرت وی (چه دیرې به وی) او د سړو به دومره قلت وی (لږ به وی) چه د یوسړی په نګرانۍ کښې زیر کفالت (پرورش) کښې به څلویښت څلویښت بنځې وی!

(مُسلم روایت کړے دے)

متفرقات

۹۳۵- وَعَنْ اَبِیْ هُرَیْرَةَ رَضِیَ اللّٰهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِیِّ صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: "اشْتَرٰی رَجُلٌ مِّنْ رَجُلٍ عَقَارًا فَوَجَدَ الَّذِیْ اشْتَرَی الْعَقَارَ فِیْ عَقَارِهٖ جَرَّةً فِیْهَا ذَهَبٌ فَقَالَ لَهُ الَّذِیْ اشْتَرَی الْعَقَارَ: خُذْ ذَهَبَكَ، اِنَّمَا اشْتَرَیْتُ مِنْكَ الْاَرْضَ

۹۳۵ - حضرت ابوهریره رضی الله عنه نه روایت دے، چه نبی کریم صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، (تیرشوی وخت کښې) یوسړی د بل نه یوه زمکه واخسته! دغه زمکه کښې خریدار ته د سرو زرو دفن شوے (کهنۍ) ملاؤشوه- هغه د سرو زرو دائیلې (کهنۍ) واخسته، زمکې خرڅوونکی ته ورغے، او

لله "ینعقان بغنمهما" بکسر العین: ای یصیحان بها- "والثنیة" بفتح الثا، وکسر النون وتشدید الیآء، الطریق فی الجبل ؛

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

وَلَمْ اَشْتَرِ الذَّهَبَ وَقَالَ الَّذِیْ لَهُ الْاَرْضُ: اِنَّمَا بِعْتُكَ الْاَرْضَ وَمَا فِیْهَا، فَتَحَاكَمَا اِلٰی رَجُلٍ، فَقَالَ الَّذِیْ تَحَاكَمَا اِلَیْهِ، اَلَكُمَا وَلَدٌ؟ قَالَ اَحَدُهُمَا لِیْ غُلَامٌ، وَقَالَ الْاٰخَرُ، لِیْ جَارِیَةٌ، قَالَ: اَنْكِحَا الْغُلَامَ الْجَارِیَةَ وَاَنْفِقَا عَلٰی اَنْفُسِهِمَا مِنْهُ وَتَصَدَّقَا۔

(مُتَّفَقٌ عَلَیْهِ)

وے ویل صاحبه! دا خپله (دسرو زرو) کتوئ سنبال کړه ما خو صرف زمکه اخستلے وه تا نه مے سره زر نه وو اخستی۔ زمکے والا جواب ورکړو ورورګ! ما تا ته زمکه او څه چه زمکه کښے وو ټول په تا خرڅ کړی وو زه دا سره زر نه اخلم۔ دواړو دا معامله ثالث ته یوړه۔ ثالث تیوس اوکړه، چه ستاسو دواړو اولاد شته دے؟ یو اووئیل، او! حُما حُوئے شته دے، دوئیم اووئیل، حُما لورشته دے۔ ثالث فیصله اوکړه چه دواړه واده اوکړئ او دا سره زر دے بنځه خاوند په خپله خرچه کښے راولی نو هغه دواړو هغه صرف کړل۔ (بُخاریؒ ومُسلمؒ)

۹۳۶- وَعَنْهُ رَضِیَ اللّٰهُ عَنْهُ اَنَّهٗ سَمِعَ رَسُوْلَ اللّٰهِ صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: "كَانَتِ امْرَاَتَانِ مَعَهُمَا اِبْنَاهُمَا جَآءَ الذِّئْبُ فَذَهَبَ بِاِبْنِ اِحْدَاهُمَا۔ فَقَالَتْ لِصَاحِبَتِهَا: اِنَّمَا ذَهَبَ بِاِبْنِكِ۔ وَقَالَتِ الْاُخْرٰی: اِنَّمَا ذَهَبَ بِاِبْنِكِ۔ فَتَحَاكَمَا اِلٰی دَاوٗدَ صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَسَلَّمَ فَقَضٰی بِهٖ لِلْكُبْرٰی فَخَرَجَتَا عَلٰی سُلَیْمَانَ بْنِ دَاوٗدَ صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَسَلَّمَ فَاَخْبَرَتَاهُ فَقَالَ: ائْتُوْنِیْ بِالسِّكِّیْنِ اَشُقُّهٗ بَیْنَهُمَا۔ فَقَالَتِ الصُّغْرٰی لَا تَفْعَلْ رَحِمَكَ اللّٰهُ هُوَ ابْنُهَا فَقَضٰی بِهٖ لِلصُّغْرٰی"

(مُتَّفَقٌ عَلَیْهِ)

۹۳۶- حضرت ابوهریره رضی الله عنه نه دا روایت هم دے، چه هغهٔ د رسول الله صلی الله علیه وسلم نه دا فرمائیل آوریدلی دی چه (په تیره شوے زمانه کښے) دوٗه بنځے وے، د دواړو خپل خپل ځامن وُو، اتفاقًا یو بچے شرمخ اوچت کړو، وے ئے وړو- دوئ کښے یوے اووئیل، شرمخ ستا بچے یوړو، بلے اووئیل، نهٔ۔ هغه ستا بچے وُو، دواړه حضرت داوٗد علیه السلام ته راغلے فیصلے کولو دپاره هغه باقی پاتے شوے بچے مشرے نبځے ته ورکړو- د هغه ځائے نه چه راا ووتلئ نو حضرت سلیمان علیه السلام ته ورغلے کومه فیصله چه شوے وه هغهٔ دوئ ته واوُرولله هغوئ حکم اوکړو چه چاړهٔ راوړئ چه بچے دوٗه ټکړے کړو یوه یوه ټکړه به دواړو ته ورکولے شی- دے آوریدلو سره کشرے اووئیل، نهٔ، نهٔ دلسے مهٔ کوئ الله پاک دے په تا سورحم اوکړی دا بچے د دے مشرے دے، دے ته ئے ورکړئ- دے سره هغوئ بچے کشرے ته ورکړو (چه دهغے مور ولئ معامله صفا کړے وه) (بُخاریؒ ومُسلمؒ)

۹۳۷- وَعَنْ مِرْدَاسٍ الْاَسْلَمِیِّ رَضِیَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ النَّبِیُّ صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَسَلَّمَ "یَذْهَبُ الصَّالِحُوْنَ الْاَوَّلُ فَالْاَوَّلُ وَتَبْقٰی

۹۳۷- حضرت مرداس اسلمی رضی الله عنه نه روایت دے، چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، چه نیک اوښه خلق به یو دبل نه وروسته انتقال کوی، (حُمی به) او په آخر کښے به پاتے کیدونکی

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

خُتَالَةً كَخُتَالَةِ الشَّعِيْرِ اَوِ التَّمْرِ لَا يُبَالِيْهِمُ اللّٰهُ بَالَةً [1]

(رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ)

خلق داسے پاتے شي لکه داوربشو بوس (يائے اوفرمائيل) دکجورو بوس دانه پک په نزد به دهغوئ هيڅ قدر او حيثيت نه وي - (بخاري روايت کړے دے)

۹۳۸- وَعَنْ رِفَاعَةَ بْنِ رَافِعٍ الزُّرَقِيِّ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ: جَاءَ جِبْرِيْلُ اِلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: مَا تَعُدُّوْنَ اَهْلَ بَدْرٍ فِيْكُمْ؟ قَالَ: «مِنْ اَفْضَلِ الْمُسْلِمِيْنَ» اَوْ كَلِمَةً نَحْوَهَا. قَالَ: وَكَذٰلِكَ مَنْ شَهِدَ بَدْرًا مِنَ الْمَلَائِكَةِ

(رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ)

۹۳۸- حضرت رفاعه بن رافع زُرقی رضی الله عنه وائی، چه یوځل جبرئيل عليه السلام د نبی کريم صلی الله عليه وسلم خدمت کښے حاضرشو نو نبی کريم صلی الله عليه وسلم نه ئے تپوس اوکړو د بدر په موقعه باندے د شريک شوو خلقو مقام ستاسو سره څه دے؟ نبی کريم صلی الله عليه وسلم اوفرمائيل، د پټولو مسلمانانو نه افضل دی يا ئے ددے په شان څه کلمه اووئيله، جبرئيل عليه السلام اووئيل، بدر کښے د شريک شوو فرشتو هم داحال دے (چه هغه هم ټولو فرشتو کښے افضل دی -) (بخاريؒ روايت کړے دے)

۹۳۹- وَعَنِ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُمَا قَالَ: قَالَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: اِذَا اَنْزَلَ اللّٰهُ تَعَالٰى بِقَوْمٍ عَذَابًا اَصَابَ الْعَذَابُ مَنْ كَانَ فِيْهِمْ ثُمَّ بُعِثُوْا عَلٰى اَعْمَالِهِمْ

(مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ)

۹۳۹- حضرت عبد الله بن عمر فاروق رضی الله عنهما نه روايت دے، چه رسول الله صلی الله عليه وسلم اوفرمائيل، چه کله الله تعالیٰ په يو قوم يا يوجماعت باندے عذاب نازلوی نو هغے سره (نيک او بد) هر يو موجود متاثر کيږی (ليکن د قيامت په ورځ به) د دوئ را پورته کيدل (بعث) به د دوئ د اعمالو مطابق وی - (بخاريؒ ومسلمؒ)

۹۴۰- وَعَنْ جَابِرٍ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ: كَانَ جِذْعٌ يَقُوْمُ اِلَيْهِ النَّبِيُّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَعْنِيْ فِي الْخُطْبَةِ - فَلَمَّا وُضِعَ الْمِنْبَرُ سَمِعْنَا لِلْجِذْعِ مِثْلَ صَوْتِ الْعِشَارِ [2] حَتّٰى نَزَلَ النَّبِيُّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَوَضَعَ يَدَهُ عَلَيْهِ فَسَكَنَ وَفِيْ رِوَايَةٍ: فَلَمَّا كَانَ يَوْمُ الْجُمُعَةِ قَعَدَ النَّبِيُّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَلَى

۹۴۰- حضرت جابر بن عبد الله رضی الله عنهما وائی چه دکجورے يوه تنه وه چه د خطبے په وخت به هغے باندے نبی کريم صلی الله عليه وسلم سهارا (امداد) حاصلوله اودريدلو به! چه کله نبی کريم صلی الله عليه وسلم د پاره منبر تيار شو (اونبی کريم صلی الله عليه وسلم هغه باندے خطبه ورکول شروع کړل) نو مونږ د دغه تنے نه د اُوښے د برار په شان آواز واوريدو تردے چه نبی کريم صلی الله عليه وسلم د منبر نه راکوز شو او د

[1] "لا يباليهم الله بالة": اى لا يرفع لهم قدرًا ولا يقيم لهم وزنًا ۱۲ "مثل صوت العشار" بكسر العين وتخفيف الشين: جمع عشراء "بضم ففتح" الناقة التي انتهت في حملها الى عشرة اشهر ۱۲

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

الْمِنْبَرِ فَصَاحَتِ النَّخْلَةُ الَّتِيْ كَانَ يَخْطُبُ عِنْدَهَا حَتّٰى كَادَتْ اَنْ تَنْشَقَّ وَفِيْ رِوَايَةٍ: فَصَاحَتْ صِيَاحَ الصَّبِيِّ فَنَزَلَ النَّبِيُّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ حَتّٰى اَخَذَهَا فَضَمَّهَا اِلَيْهِ فَجَعَلَتْ تَئِنُّ اَنِيْنَ الصَّبِيِّ الَّذِيْ يُسَكَّتُ حَتّٰى اسْتَقَرَّتْ قَالَ: "بَكَتْ عَلٰى مَا كَانَتْ تَسْمَعُ مِنَ الذِّكْرِ"

(رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ)

هغے تنه باندے ځُ لاس کیښود نو هغه چپ شوه. یو روایت کښے داسے دی چه کله دُ ممبر راغله او نبی کریم صلی الله علیه وسلم منبر ته تشریف یوړو نو د کجورے هغه تنه کومے ته چه نزدے به نبی کریم صلی الله علیه وسلم خطبه ورکوله، په چغو شوله. داسے معلومیدله چه هغه به اوچوی. په یو روایت کښے داسے دی چه هغے د ماشوم پشان چغے وهلے. دے سره نبی کریم صلی الله علیه وسلم منبر نه راکوز شو او دا تنه ځُان پورے پیوست اونیوله بیا هغے د بچی پشان په مزه مزه ژړل آخر دا چه چپ شوه. نبی کریم صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، چه د دے ژړا وجه دا ده، هغه ذکر د الله تعالیٰ چه دے به آوریدلو د هغے نه محروم شوه.

(بُخاري روایت کړے دے)

۹۴۱ - وَعَنْ اَبِيْ ثَعْلَبَةَ الْخُشَنِيِّ جُرْثُوْمِ بْنِ نَاشِرٍ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ عَنْ رَسُوْلِ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: "اِنَّ اللّٰهَ تَعَالٰى فَرَضَ فَرَآئِضَ فَلَا تُضَيِّعُوْهَا وَحَدَّ حُدُوْدًا فَلَا تَعْتَدُوْهَا، وَحَرَّمَ اَشْيَآءَ فَلَا تَنْتَهِكُوْهَا[1] وَسَكَتَ عَنْ اَشْيَآءَ رَحْمَةً لَكُمْ غَيْرَ نِسْيَانٍ فَلَا تَبْحَثُوْا عَنْهَا" حَدِيْثٌ حَسَنٌ.

رَوَاهُ الدَّارَقُطْنِيُّ وَغَيْرُهُ:

۹۴۱ - حضرت ابوثعلبه خشنی رضی الله عنه نه روایت دے، چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، چه الله تعالیٰ څه فرائض مقرر کړی دی، هغه مهٔ ضائع (ترک) کوئ او هغهٔ ځُنے حد بندئ هم کړی دی، نو د هغے نه تجاوز هم مهٔ کوئ، او څهٔ څیزونه ئے حرام کړی دی نو د هغے ارتکاب مهٔ کوئ او ځُنے خبرونه هغه دانسته طور تا سو باندے د رحم په وجه سکوت (چُپ والے) کړے دے نو په هغے کښے مهٔ واقع کیږئ (حدیث حسن دے، دار قطنی وغیره روایت کړے دے)

۹۴۲ - وَعَنْ عَبْدِ اللّٰهِ بْنِ اَبِيْ اَوْفٰى رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُمَا قَالَ غَزَوْنَا مَعَ رَسُوْلِ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ سَبْعَ غَزَوَاتٍ نَاْكُلُ الْجَرَادَ. وَفِيْ رِوَايَةٍ، نَاْكُلُ مَعَهُ الْجَرَادَ.

(مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ)

۹۴۲ - حضرت عبدالله بن ابی اوفیٰ رضی الله عنهما بیان کوی، چه مونږ د رسول الله صلی الله علیه وسلم په ملګرتیا کښے اوه غزاګانے داسے کړی دی، چه په هغے کښے به ځمونږ خوراک مُلخان وُو. یو روایت کښے دادی، چه مونږ به هم د نبی کریم صلی الله علیه وسلم سره ملخان خوړل.

(بُخاريٌ ومُسلمٌ)

۹۴۳ - وَعَنْ اَبِيْ هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ اَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ

۹۴۳ - حضرت ابوهریره رضی الله عنه نه روایت دے، چه رسول الله

[1] "فلا تنتهكوها"، اى بالوقوع فيها.

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

وَسَلَّمَ قَالَ: "لَا يُلْدَغُ الْمُؤْمِنُ مِنْ جُحْرٍ مَرَّتَيْنِ" مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ ؛

۹۴۴- وَعَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "ثَلَاثَةٌ لَا يُكَلِّمُهُمُ اللّٰهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَلَا يَنْظُرُ إِلَيْهِمْ وَلَا يُزَكِّيهِمْ وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ. "رَجُلٌ [1] عَلَى فَضْلِ مَآءٍ بِالْفَلَاةِ يَمْنَعُهُ مِنَ ابْنِ السَّبِيلِ وَرَجُلٌ بَايَعَ رَجُلًا سِلْعَةً بَعْدَ الْعَصْرِ فَحَلَفَ بِاللّٰهِ لَأَخَذَهَا بِكَذَا وَكَذَا فَصَدَّقَهُ وَهُوَ عَلَى غَيْرِ ذٰلِكَ وَرَجُلٌ بَايَعَ إِمَامًا لَا يُبَايِعُهُ إِلَّا لِدُنْيَا فَإِنْ أَعْطَاهُ مِنْهَا وَفَى وَإِنْ لَمْ يُعْطِهِ مِنْهَا لَمْ يَفِ" مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ ؛

صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، مؤمن دیوے سوړے نه دوه ځله نشی چیچلے - (بُخاریٌ ومُسلمٌ)

۹۴۴ - حضرت ابوهریره رضی الله عنه نه داهم روایت دے. چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، درے قسمه خلق به داسے وی، چه د قیامت په ورځ به الله تعالیٰ د هغوئ طرف ته مطلق توجه هم اونه کړی - نه به ورسره خبرے اوکړی، اونه به هغوئ پاک کړی، بلکه هغوئ دپاره به هلته سخت عذاب تیار وی - (۱) داسے سړے چه دخپل ضرورت نه زیات اوبو باوجود په ځنګل بیابان کښے یومسافر ته د اوبو ورکولونه انکار اوکړی! (۲) هغه سړے چه دمازیګر نه وروسته په الله پاک قسم اوکړی، د هغے

په حواله سره څه سودا خرڅه کړی چه ماد فلانکی فلانکی نه په دومره اخستے ؤو اواخستونکے د هغهٔ خبره ریښتیا اوګنړی هغه څیز واخلی لیکن داخبره د واقعیت نه خلاف وی - (۳) داسے سړے چه دامام اوخلیفه بیعت د دُنیا دپاره اوکړی کچرته هغه د ه ته څه ورکړه کوی نو د هغه حکم منی کچرته نه ورکوی، نو عهداوبیعت نهٔ پوره کوی - (بُخاریٌ ومُسلمٌ)

۹۴۵- وَعَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: "بَيْنَ النَّفْخَتَيْنِ أَرْبَعُونَ" قَالُوا: يَا أَبَا هُرَيْرَةَ أَرْبَعُونَ يَوْمًا؟ قَالَ أَبَيْتُ [1] قَالُوا: أَرْبَعُونَ سَنَةً؟ قَالَ أَبَيْتُ: قَالُوا: أَرْبَعُونَ شَهْرًا؟ قَالَ: أَبَيْتُ. وَيَبْلَى كُلُّ شَيْءٍ مِنَ الْإِنْسَانِ إِلَّا عَجْبَ ذَنَبِهِ فِيهِ يُرَكَّبُ الْخَلْقُ، ثُمَّ يُنْزِلُ اللّٰهُ مِنَ السَّمَآءِ

۹۴۵ - حضرت ابوهریره رضی الله عنه نه داهم روایت دے - چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، د دوه شپیلو پوک وهلو مینځ کښے د زملنے وقفه به دځلویښت ورځو برابر وی - تپوس اوشو چه څلویښت ورځے اے ابوهریره! وے وئیل چه زه یقین سره نشم وئیلے! خلقو تپوس اوکړو چه څلویښت کلونه؟ وے وئیل، زهٔ دے متعلق هم یقین سره نشم وئیلے؛ خلقو تپوس اوکړو، ولے څلویښت میاشتے؟ وے وئیل، زهٔ یقین سره د دے متعلق هم هیڅ

[1] "رجل علی فضل مآء" ای ماء فاضل عن حاجته. "والفلاة": الارض التی لاماء بها. "وابن السبیل" المسافر. [1] "ابیت" بالباء والیاء والتاء: ای امتنعت ان اجزم بتعیینها. و "عجب الذنب" بفتح العین وسکون الجیم، عظم لطیف فی اسفل الصلب. "والبقل" بفتح الباء وسکون القاف:

کل نبات اخضرت به الارض ؛

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

مَآءً فَيَنْبُتُوْنَ كَمَا يَنْبُتُ الْبَقْلُ" (مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ)

نشم و ئیلے: (نبی کریم صلی الله علیه وسلم داهم اوفرمائیل) هرځیز د انسانی جسم فنا کیږی، لیکن د ملاتیر آخرنی حصه (لاندینۍ حصه) چه دوباره تخلیق به ددے په ذریعه عمل کښے راځی (صورت به داوی چه کله الله تعالیٰ ته دا تخلیق منظور وی، هغه وخت به الله تعالیٰ د آسمان نه باران اووروی، او څرنګه چه د زمکے نه شینکے را توکیږی، خلق به دارنګ د زمکے نه راوځی.

(بُخاریٌ ومُسلمٌ)

۹۴۶- وَعَنْهُ قَالَ: بَيْنَمَا النَّبِيُّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِيْ مَجْلِسٍ يُحَدِّثُ الْقَوْمَ جَآءَهُ اَعْرَابِيٌّ فَقَالَ: مَتَى السَّاعَةُ؟ فَمَضٰى رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يُحَدِّثُ فَقَالَ بَعْضُ الْقَوْمِ: سَمِعَ مَا قَالَ فَكَرِهَ مَا قَالَ وَقَالَ بَعْضُهُمْ: بَلْ لَمْ يَسْمَعْ حَتّٰى اِذَا قَضٰى حَدِيْثَهُ قَالَ: "اَيْنَ السَّآئِلُ عَنِ السَّاعَةِ؟" قَالَ: هَآ اَنَا يَا رَسُوْلَ اللّٰهِ! قَالَ: "اِذَا ضُيِّعَتِ الْاَمَانَةُ فَانْتَظِرِ السَّاعَةَ" قَالَ: كَيْفَ اِضَاعَتُهَا؟ قَالَ: "اِذَا وُسِّدَ الْاَمْرُ[1] اِلٰى غَيْرِ اَهْلِهٖ فَانْتَظِرِ السَّاعَةَ"

(رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ)

۹۴۶- حضرت ابوهریره رضی الله عنه نه دا روایت هم دے، چه د نبی کریم صلی الله علیه وسلم په مجلس کښے هغوئ حاضرو خلقو سره خبرے کولے، دے مینځ کښے یو بانديي راغے، او تپوس ئے اوکړو چه قیامت به کله راځی؟ رسول الله صلی الله علیه وسلم خبرو کښے مصروف وُو، چه هغهٔ ترئے څه جواب ورنکړو. دے سره خلقو خپل مینځ کښے خبرے شروع کړے، چه حضورؐ جواب ورنکړو دے مطلب دا دے، چه هغوئ دا سوال بد اوګڼلو. څینے نورو خلقو اووئیل، چه نبی کریم صلی الله علیه وسلم دهغهٔ سوال نهٔ دے آوریدلے، دے وجهے نه ئے جواب ورنکړو. چه کله نبی کریم صلی الله علیه وسلم خپله ټوله خبره اوکړه نو هغه وخت ئے تپوس اوکړو سوال کونکے چرته دے؟ چا چه د قیامت باره کښے تپوس کړے وُو! هغهٔ اووئیل زهٔ دلته حاضر یم یا رسول الله! نبی کریم صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، چه کله آمانتونه ضائع کړے شی نو د قیامت د راتللو انتظار کوه. سائل عرض اوکړو د امانتونو ضائع کیدلو مطلب څهٔ دے؟ نبی کریم صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، چه کله نااهل ته د حکومت واګے اوا قتدار اوسپارلے شي نو یوهه شه چه قیامت را تلونکے دے. (بُخاریؒ روایت کړے دے)

۹۴۷- وَعَنْهُ اَنَّ رَسُوْلَ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: "يُصَلُّوْنَ[2] لَكُمْ: فَاِنْ اَصَابُوْا فَلَكُمْ وَلَهُمْ وَاِنْ اَخْطَئُوْا فَلَكُمْ وَعَلَيْهِمْ"

(رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ)

۹۴۷- د دے روایت راوی هم حضرت ابوهریره رضی الله عنه دے، چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، چه ستاسو امراء (حاکمان) تاسو ته مونځ ونه کوی. نو کچرته هغه صحیح کوی نو دهغے اجر اوثواب به تاسو ته هم ملاویږی هغوئ ته به هم! کچرته په مونځ کښے څه غلطی یا نقصان کوی نو تاسو ته خو به ثواب

[1] "اذا وسد الامر": ای جعل الامر الی غیر اهله فانتظر الساعة؛ [2] "یصلون": ای الائمة.

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

ملاویږی - لیکن هغوئ به کنهکار وی - (بخاری روایت کړے دے)

۹۴۸ - وَعَنْهُ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ، كُنْتُمْ خَيْرَ أُمَّةٍ أُخْرِجَتْ لِلنَّاسِ" قَالَ: خَيْرُ النَّاسِ لِلنَّاسِ يَأْتُوْنَ بِهِمْ فِي السَّلَاسِلِ فِيْ أَعْنَاقِهِمْ حَتّٰى يَدْخُلُوا فِي الْإِسْلَامِ ؛

۹۴۸ - حضرت ابوهریره رضی الله عنه وائی، چه تاسو بهترین اُمّتئ چه خلقو دپاره ویستلے شوے ئے! او دخلقو په حق کښے بهترین هغه سړے دے، چه د دوئ په څنګو نو کښے ځنځیرونه اچوی راولئ ئے، چه داسلام په قلعه کښے داخل شی. (بخاری روایت کړے دے)

۹۴۹ - وَعَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: "عَجِبَ اللّٰهُ عَزَّ وَجَلَّ مِنْ قَوْمٍ يَدْخُلُوْنَ الْجَنَّةَ فِي السَّلَاسِلِ" رَوَاهُمَا الْبُخَارِيُّ مَعْنَاهُ: يُؤْسَرُوْنَ وَيُقَيَّدُوْنَ ثُمَّ يُسْلِمُوْنَ فَيَدْخُلُوْنَ الْجَنَّةَ ؛

۹۴۹ - حضرت ابوهریره رضی الله عنه نه روایت دے. چه نبی کریم صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، چه الله تعالیٰ دهغه قوم نه خوشحالیږی، چه د بیړو (ځنځیرونو) په وجه جنت کښے داخلیږی - (بخاری روایت کړے دے) د مذکوره بالا دواړو حدیثونو مطلب دادے، چه کافر بیړو کښے قیدی جوړ شی په بیړو کښے تړلے شوے راځی او بیا مسلمانیږی او دا رنګ جنت ته داخلیږی.

۹۵۰ - وَعَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: "أَحَبُّ الْبِلَادِ إِلَى اللّٰهِ مَسَاجِدُهَا وَأَبْغَضُ الْبِلَادِ إِلَى اللّٰهِ أَسْوَاقُهَا" رَوَاهُ مُسْلِمٌ ؛

۹۵۰ - حضرت ابوهریره رضی الله عنه نه روایت دے، چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، دالله پاک په نزد په ښارونو کښے محبوب ترین مقام د هغے جوماتونه دی او په ناکاره ځائے د هغے بازارونه دی - (مُسلم روایت کړے دے).

۹۵۱ - وَعَنْ سَلْمَانَ الْفَارِسِيِّ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ مِنْ قَوْلِهِ قَالَ: لَا تَكُوْنَنَّ إِنِ اسْتَطَعْتَ أَوَّلَ مَنْ يَدْخُلُ السُّوْقَ وَلَا آخِرَ مَنْ يَخْرُجُ مِنْهَا فَإِنَّهَا مَعْرَكَةُ الشَّيْطَانِ وَبِهَا يَنْصِبُ رَايَتَهُ رَوَاهُ مُسْلِمٌ هٰكَذَا وَرَوَاهُ الْبَرْقَانِيُّ فِي صَحِيْحِهِ عَنْ سَلْمَانَ قَالَ: قَالَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: لَا تَكُنْ أَوَّلَ مَنْ يَدْخُلُ السُّوْقَ وَلَا آخِرَ مَنْ يَخْرُجُ مِنْهَا فِيْهَا بَاضَ الشَّيْطَانُ وَفَرَّخَ".

۹۵۱ - د حضرت سلمان فارسی رضی الله عنه دا قول منقول دے - که کیدے شی، نو تاسو دے بازار ته اول داخلید ونکی نه ئے! اونه دے هغے دروسته وتونکی ئے! ځکه چه بازار د شیطان د جنګ میدان دے - هلته د دهٔ جنډه اودرولے شوے ده - (مُسلم روایت کړے دے) او برقانی په خپل صحیح د حضرت سلمان فارسی رضی الله عنه نه روایت کړے دے، چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، چه " تاسو اول بازار ته داخلید ونکی مهٔ جوړیږئ اونه بازار نه آخری وتونکی جوړیږئ! چه هلته شیطان هګئ بچی اچوی.

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

۹۵۲- وَعَنْ عَاصِمِ الْاَحْوَلِ عَنْ عَبْدِ اللّٰهِ بْنِ سَرْجَسَ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ: قُلْتُ لِرَسُوْلِ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: يَا رَسُوْلَ اللّٰهِ غَفَرَ اللّٰهُ لَكَ - قَالَ: "وَلَكَ" قَالَ عَاصِمٌ فَقُلْتُ لَهُ: اسْتَغْفَرَ لَكَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: يَا رَسُوْلَ اللّٰهِ غَفَرَ اللّٰهُ لَكَ - قَالَ: "وَ لَكَ" قَالَ عَاصِمٌ فَقُلْتُ لَهُ: اسْتَغْفَرَ لَكَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ؟ قَالَ: نَعَمْ - وَلَكَ، ثُمَّ تَلَا هٰذِهِ الْاٰيَةَ لَه: "وَاسْتَغْفِرْ لِذَنْبِكَ وَلِلْمُؤْمِنِيْنَ وَالْمُؤْمِنَاتِ"

(رَوَاهُ مُسْلِمٌ)

۹۵۲- حضرت عاصم احول د حضرت عبد الله بن سرجس رضی الله عنه نه روایت کوی چه هغه رسول الله صلی الله علیه وسلم ته عرض اوکړو یا رسول الله! الله تعالیٰ دے ستاسو مغفرت اوکړي. نبی کریم صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، تاسو ته دے هم ببښنه نصیب شی! عاصمؒ د حضرت عبد اللهؓ نه تپوس اوکړو چه آیا رسول الله صلی الله علیه وسلم ستاسو د پاره د مغفرت دُعا غوښتلے وه؟ هغوئ اوفرمائیل، اَوْ! نه صرف ځما د پاره بلکه ستاسو د پاره ئے. بیائے دا آیت اولوستلو: (ترجمه): اے رسوله! خپل ځان د پاره او مؤمنانو نو سړو د پاره ښځو د پاره د ګناهونو نه معافی طلب کړه".

(مسلم روایت کړے دے)

۹۵۳- وَعَنْ اَبِيْ مَسْعُوْدٍ الْاَنْصَارِيِّ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "اِنَّ مِمَّا اَدْرَكَ النَّاسُ مِنْ كَلَامِ النُّبُوَّةِ الْاُوْلٰى: اِذَا لَمْ تَسْتَحْيِ فَاصْنَعْ مَا شِئْتَ"

(رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ)

۹۵۳- حضرت ابومسعود انصاری رضی الله عنه نه روایت دے- چه نبی کریم صلے الله علیه وسلم اوفرمائیل، چه د انبیاء سابقین د کلام نه خلقو ته کومه خبره رارسیدلے ده، هغه دا ده، چه کله حیا ختمه شی نو چه څه غواړی هغه کوه!

(بُخاری د دے روایت کړے دے)

۹۵۴- وَعَنِ ابْنِ مَسْعُوْدٍ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: اَوَّلُ مَا يُقْضٰى بَيْنَ النَّاسِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ فِي الدِّمَاءِ" مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ

۹۵۴- حضرت عبد الله بن مسعود رضی الله عنه نه روایت دے، چه نبی کریم صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، چه د قیامت په ورځ به د خلقو څخه مینځ کښے د معاملاتو نه د تولو نه مخکښے د وینو فیصله کولے شی.

(بُخاری و مُسلم)

۹۵۵- وَعَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهَا قَالَتْ: قَالَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "خُلِقَتِ الْمَلَائِكَةُ مِنْ نُوْرٍ وَخُلِقَ الْجَآنُّ مِنْ نَارٍ وَخُلِقَ اٰدَمُ مِمَّا وُصِفَ لَكُمْ"

(رَوَاهُ مُسْلِمٌ)

۹۵۵- حضرت عائشه صدیقه اُمّ المؤمنین رضی الله عنها فرمائی، چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، د ملائکو پیدائش د نُور نه شوے دے. او پیریان د لمبے وهونکی اُور نه پیدا شوی دی. او د آدم علیه السلام پیدائش چه د کوم څیز نه شوے دے، هغه څوتا سوته معلوم شو. (مُسلم روایت کړیدے)

لہ سورۃ محمدؐ آیۃ ۱۹ :لہ ۲ اول ما یقضی بین الناس یوم القیامۃ فی الدماء، ای التی وقعت بین الناس فی الدنیا ۲ لہ "من مارج من نار". المارج: ما اختلط من احمر

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

۹۵۶- وَعَنْهَا رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهَا قَالَتْ: خُلُقُ نَبِيِّ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الْقُرْاٰنَ، رَوَاهُ مُسْلِمٌ فِي جُمْلَةِ حَدِيْثٍ طَوِيْلٍ ؛

۹۵۶- اُمّ المؤمنین حضرت عائشه صدیقه رضی الله عنهادا هم روایت کړے دے، چه د الله د نبی صلی الله علیه وسلم اخلاق قرآن کریم وُو (دا حدیث مُسلم دیو اُوږد حدیث په ذیل کښے بیان کړے دے)

۹۵۷- وَعَنْهَا قَالَتْ قَالَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "مَنْ اَحَبَّ لِقَآءَ اللّٰهِ اَحَبَّ اللّٰهُ لِقَآءَهٗ وَمَنْ كَرِهَ لِقَآءَ اللّٰهِ كَرِهَ اللّٰهُ لِقَآءَهٗ" فَقُلْتُ يَا رَسُوْلَ اللّٰهِ! كَرَاهِيَةُ الْمَوْتِ فَكُلُّنَا نَكْرَهُ الْمَوْتَ؟ قَالَ: "لَيْسَ كَذٰلِكَ، وَلٰكِنَّ الْمُؤْمِنَ اِذَا بُشِّرَ بِرَحْمَةِ اللّٰهِ وَرِضْوَانِهٖ وَجَنَّتِهٖ اَحَبَّ لِقَآءَ اللّٰهِ فَاَحَبَّ اللّٰهُ لِقَآءَهٗ وَاِنَّ الْكَافِرَ اِذَا بُشِّرَ بِعَذَابِ اللّٰهِ وَسَخَطِهٖ كَرِهَ لِقَآءَ اللّٰهِ وَكَرِهَ اللّٰهُ لِقَآءَهٗ"

(رَوَاهُ مُسْلِمٌ)

۹۵۷- اُمّ المومنین حضرت عائشه صدیقه رضی الله عنها نه دا هم روایت دے. چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، چه څوک الله تعالیٰ سره ملاویدل خوښوی، الله تعالیٰ هم هغهٔ سره ملاقات خوښوی او کوم سړے چه الله تعالیٰ سره ملاقات نهٔ خوښوی، نو الله تعالیٰ هم هغهٔ سره ملاویدل نهٔ خوښوی. ما اووئیل، یا رسول الله! ولے دے نه مراد مرګ نه خوښول دی، ځکه چه مرګ خو ټول نهٔ خوښوی! نبی کریم صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، نه. دا خبره مراد نهٔ ده بلکه مطلب دادے، چه کله مؤمن ته دالله پاک د رحمت، د هغهٔ رضا مندی، او د هغهٔ د جنت زیرے ملاویږی نو د الله تعالیٰ ملاقات هغهٔ ته ډیر محبوب وی. او الله تعالیٰ هم د هغهٔ ملاقات خوښوی. اوکافر ته چه کله د الله تعالیٰ د عذاب د هغه د ناراضګئ خبر ورکولے شی نو هغه د الله تعالیٰ د ملاقات نه تښتی او نهٔ ئے خوښوی. نو د غه وخت الله تعالیٰ هم دهٔ سره ملاقات نه خوښوی. (مُسلم روایت کړے دے)

۹۵۸- وَعَنْ اُمِّ الْمُؤْمِنِيْنَ صَفِيَّةَ بِنْتِ حُيَيٍّ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهَا قَالَتْ: كَانَ النَّبِيُّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مُعْتَكِفًا فَاَتَيْتُهٗ اَزُوْرُهٗ لَيْلًا فَحَدَّثْتُهٗ ثُمَّ قُمْتُ لِاَنْقَلِبَ[1] فَقَامَ مَعِيَ لِيَقْلِبَنِيْ فَمَرَّ رَجُلَانِ مِنَ الْاَنْصَارِ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُمَا فَلَمَّا رَاَيَا النَّبِيَّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ اَسْرَعَا فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ "عَلٰى رِسْلِكُمَا[2] اِنَّهَا صَفِيَّةُ بِنْتُ حُيَيٍّ" فَقَالَا: سُبْحَانَ اللّٰهِ يَا رَسُوْلَ اللّٰهِ فَقَالَ: "اِنَّ الشَّيْطَانَ

۹۵۸- اُم المؤمنین حضرت صفیه بنت حُیّی رضی الله عنها فرمائی، چه یوځل نبی کریم صلی الله علیه وسلم معتکف وُو، چه زهٔ یوه شپه د هغهٔ ملاقات ته ورغلم هغهٔ سره مے څه خبرے اوکړے، بیا چه زهٔ کله تللو د پاره پاځیدلم، نو نبی کریم صلی الله علیه وسلم هم څما سره لږ لرے رسولو د پاره یاځیدهٔ لاړه کښے دوه انصار ملاؤ شول، هغوئ چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اولیدهٔ نو تیز روان شول چه د هغوئ نه مخکښے شی - نو نبی کریم صلی الله علیه وسلم هغوئ ته اوفرمائیل، لږ په مزه شئ! دا خو ځما بنځه صفیه ده - هغوئ عرض اوکړو

[1] "ثم قمت لا نقلب" ای ارجع الی منزلی [2] "علی رسلکما" بکسر الراء: ای علی هینتکما فی المشی ؛

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

يَجْرِيْ مِنَ ابْنِ اٰدَمَ مَجْرَى الدَّمِ، وَ اِنِّيْ خَشِيْتُ اَنْ يَقْذِفَ فِيْ قُلُوْبِكُمَا شَرًّا اَوْ قَالَ شَيْئًا ۔ مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ ؛

سبحان الله! تا سوخه فرمایئ یارسول الله؟ (مونږ غلطه خبره څرنګه سوچ کولے شو) نبی کریم صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، شیطان د انسان دننه د وینے په شان چلن کوی ځما سره ویره وه چه هغه چرته ستاسو په زړونو کښے څه خراب سوچ پیدا نه کړی! یا هغوئ دا اوفرمائیل، څه څیز وا نه چوی۔ (بخاریؒ ومسلمؒ)

۹۵۹- وَعَنْ اَبِي الْفَضْلِ الْعَبَّاسِ بْنِ عَبْدِ الْمُطَّلِبِ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ: شَهِدْتُ مَعَ رَسُوْلِ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَوْمَ حُنَيْنٍ فَلَزِمْتُ اَنَا وَاَبُوْ سُفْيَانَ بْنُ الْحَارِثِ بْنِ عَبْدِ الْمُطَّلِبِ رَسُوْلَ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَلٰى بَغْلَةٍ لَهٗ بَيْضَاءَ فَلَمَّا الْتَقَى الْمُسْلِمُوْنَ الْمُشْرِكُوْنَ وَلّٰى الْمُسْلِمُوْنَ مُدْبِرِيْنَ فَطَفِقَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَرْكُضُ بَغْلَتَهٗ قِبَلَ الْكُفَّارِ وَاَنَا اٰخِذٌ بِلِجَامِ بَغْلَةِ رَسُوْلِ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ اَكُفُّهَا اِرَادَةَ اَنْ لَا تُسْرِعَ وَاَبُوْ سُفْيَانَ اٰخِذٌ بِرِكَابِ رَسُوْلِ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ اَيْ عَبَّاسُ نَادِ اَصْحَابَ السَّمُرَةِ [1] قَالَ الْعَبَّاسُ وَكَانَ رَجُلًا صَيِّتًا [2] فَقُلْتُ بِاَعْلٰى صَوْتِيْ اَيْنَ اَصْحَابُ السَّمُرَةِ فَوَاللّٰهِ لَكَاَنَّ عَطْفَتَهُمْ حِيْنَ سَمِعُوْا صَوْتِيْ عَطْفَةُ الْبَقَرِ عَلٰى اَوْلَادِهَا ۔ فَقَالُوْا: يَا لَبَّيْكَ يَا لَبَّيْكَ فَاقْتَتَلُوْا هُمْ وَالْكُفَّارُ وَالدَّعْوَةُ فِي الْاَنْصَارِ يَقُوْلُوْنَ يَا مَعْشَرَ الْاَنْصَارِ يَا مَعْشَرَ الْاَنْصَارِ ثُمَّ قَصُرَتِ الدَّعْوَةُ عَلٰى بَنِي الْحَارِثِ بْنِ الْخَزْرَجِ

۹۵۹- حضرت ابو الفضل عباس بن عبد المطلب رضی الله عنه به دهغهٔ سره هر وخت یوځلئے وُ۔ هیڅ یو وخت دهغوئ نه نهٔ جدا کیدلو۔ دغه وخت رسول الله صلے الله علیه وسلم په یوه سپینه قچره باندے سوروُ۔ د مشرکانو سره د مقابلے په وخت مسلمانان واپس شول۔ لیکن رسول الله صلی الله علیه وسلم خپلے قچرے له پوندہ ورکوله د کافرانو طرف ته ځکښے کوله! د قچرے والګے ځما لاس کښے وے او ما به د هغے د رامنع کولو کوشش کولو چه هغه تیزه منډه اونهٔ وهی! او ابو سفیانؓ د نبی کریم صلی الله علیه وسلم رکاب کلک نیولے وُو، رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل ای عباسؓ! اصحاب سَمُرَه (د بیعت رضوان شریک شوی) ته آواز اوکړه! حضرت عباسؓ وائی، چه ځما آواز ډیر اوچت وُو۔ نو ما بنهٔ په زوره آواز اوکړو، اوم وئیل؛ اصحاب سَمُرَه چرته دی؟ (دلته راشئ) په الله پاک قسم! ځما آواز آوریدلو سره هغه خلق داسے واپس راوګرځیدل، لکه څرنګ چه غوا دخپلو بچو آواز سره د هغوئ طرف ته په منډه راځی او دهغوئ په ژبو لبّیک لبّیک (مونږ راځو مونږ راځو) آوازونه وُو (او دا تللو سره ئے په کافرانو حمله اوکړه) دغه وخت میدان ځکښے ای د انصارو جماعت، ای د انصارو جماعت! آوازونه هم کیدل بیا دا آوازونه په بنو حارث خزرج باندے محدود شول،

[1] "نادا اصحاب السمرة" بفتح السین وضم المیم: ای بیعة الرضوان وکانت عند سمرة.

[2] "وکان رجلا صیتاً" ای یسمع صوته من نحو ثمانیة امیال.

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

فَنَظَرَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَهُوَ عَلٰى بَغْلَتِهٖ كَالْمُتَطَاوِلِ عَلَيْهَا اِلٰى قِتَالِهِمْ فَقَالَ: "هٰذَا حِيْنَ حَمِيَ الْوَطِيْسُ" ثُمَّ اَخَذَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ حَصَيَاتٍ فَرَمٰى بِهِنَّ وُجُوْهَ الْكُفَّارِ ثُمَّ قَالَ: "اَنْهَزَمُوْا وَرَبِّ مُحَمَّدٍ" فَذَهَبْتُ اَنْظُرُ فَاِذَا الْقِتَالُ عَلٰى هَيْئَتِهٖ فِيْمَا اَرٰى فَوَاللّٰهِ مَا هُوَ اِلَّا اَنْ رَمَاهُمْ بِحَصَيَاتِهٖ فَمَا زِلْتُ اَرٰى حَدَّهُمْ كَلِيْلًا وَاَمْرَهُمْ مُدْبِرًا" رَوَاهُ مُسْلِمٌ ؛

"اَلْوَطِيْسُ": اَلتَّنُّوْرُ. وَمَعْنَاهُ اشْتَدَّتِ الْحَرْبُ. وَقَوْلُهُ: "حَدَّهُمْ" هُوَ بِالْحَاءِ الْمُهْمَلَةِ: اَيْ بَاْسَهُمْ.

نبی کریم صلی الله علیه وسلم پخپله قچره باندے دسور لئ په حالت کښے د جنګ میدان اوکتلو او د جنګ جوش خروش ئے اولیدلو وئے فرمائیل، شاباش! دهمت اوحُوانمردئ بنکارہ کولو هم دا وخت دے. د جنګ تنور بنهٔ ګرم شوے دے. بیا رسول الله صلی الله علیه وسلم د زمکے نه څوکیتکئ راپورته کړے اوهغه ئے د کافرانو طرف ته ګذار کړلے اووے فرمائیل، د محمدؐ په رب قسم! کافرانو شکست اوخوړ. بنی کریم صلی الله علیه وسلم د ګیتکئ ګذارونه مخکښے لیدلی وُو چه جنګ بدستور د مخکښے په شان جاری وُو، چه ما اولیدل، چه دلته نبی کریم صلی الله علیه وسلم ګیتکئ ګذار کړلے، هلته د کافرانو ټوله تیزی اوچالاکی ختمه شوه او شکست خوړلو سره په منډو شول. (باوجود د تعداد د زیاتوالی نه ابتداءً د هزیمت وجه دا بیان کړے شوے ده، چه په لښکرکښے د یات شمیر د نورو مسلمانانو وُو، چه په هغوئ کښے لا تراوسه پورے پوره طریقے سره د ثابت قدمئ صفت نه وُو محکم شوے)

(مُسلم روایت کړے دے)

"اَلْوَطِيْسُ": په معنیٰ د تنور - مطلب داچه په جنګ کښے سختی راغله!

"حَدَّهُمْ": تلفظ حاء مهمله سره دے معنیٰ د هغوئ جمعیت -

۹۶۰- وَعَنْ اَبِيْ هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ "اَيُّهَا النَّاسُ اِنَّ اللّٰهَ طَيِّبٌ لَا يَقْبَلُ اِلَّا طَيِّبًا وَاِنَّ اللّٰهَ اَمَرَ الْمُؤْمِنِيْنَ بِمَا اَمَرَ بِهِ الْمُرْسَلِيْنَ فَقَالَ تَعَالٰى: "يٰٓاَيُّهَا الرُّسُلُ كُلُوْا مِنَ الطَّيِّبٰتِ وَاعْمَلُوْا صَالِحًا" وَقَالَ تَعَالٰى: "يٰٓاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا كُلُوْا مِنْ طَيِّبٰتِ مَا رَزَقْنٰكُمْ" ثُمَّ ذَكَرَ الرَّجُلَ يُطِيْلُ السَّفَرَ اَشْعَثَ[1] اَغْبَرَ يَمُدُّ يَدَيْهِ اِلَى السَّمَآءِ: يَارَبِّ يَارَبِّ وَمَطْعَمُهٗ حَرَامٌ وَمَشْرَبُهٗ حَرَامٌ وَغُذِيَ بِالْحَرَامِ فَاَنّٰى يُسْتَجَابُ لِذٰلِكَ

۹۶۰- حضرت ابوهریره رضی الله عنه بیان کوی چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، خلقو واوری! الله تعالیٰ پاک دے، پاکیزه دے، اوهغه پاک پاکیزه څیزونه قبلوی. او الله تعالیٰ مسلمانان د دے حکم پابند کړی دی چه د کوم حکم ئے خپلو رسولانو ته ورکړے وُو. یعنی اے رسولانو! پاک څیزونه خورئ او بنه نیک کارونه کوئ! مؤمنانو ته حکم دے، اے مؤمنانو! مونږ چه تاسوته کوم رزق درکړے دے، هغے نه پاک څیزونه اوحلال څیزونه خورئ! بیا هغوئ د داسے سړی ذکر اوکړو چه هغه اوږد سفر اوکړی پراګنده وی اوکپړے ئے ګرد آلوده وی - هغه د آسمان طرف ته د دُعا لاسونه اوچت کړی، خپل رب ته آواز کوی. اوحال دادے چه د هغه خوراک هم حرام وی.

[1] "اشعث" ای متفرق شعر الرأس. [2] "اغبر" ای مغبر الوجه

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

۱ه - رَوَاهُ مُسْلِمٌ ؛

هم حرامه ده ، نو دده دُعا کوم خُائے قبلیدے شی - (مُسلم روایت کړے دے)

۹۶۱ - وَعَنْهُ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ، قَالَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ "ثَلَاثَةٌ، لَا يُكَلِّمُهُمُ اللّٰهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَلَا يُزَكِّيهِمْ وَلَا يَنْظُرُ إِلَيْهِمْ وَ لَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ : شَيْخٌ زَانٍ وَ مَلِكٌ كَذَّابٌ وَعَائِلٌ مُسْتَكْبِرٌ" (رَوَاهُ مُسْلِمٌ)

"اَلْعَائِلُ" : اَلْفَقِيرُ ؛

۹۶۱ - حضرت ابوهریره رضی الله عنه نه داهم روایت دے - چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، درے قسمه خلق داسے دی، چه د قیامت په ورځ به هغوئ سره الله تعالیٰ خبرے اونه کړي اونه به هغوئ ته درحمت په نظر اوګوري - (۱) بوډا زنا کار (۲) دروغژن حاکم او (۳) متکبر سوال کونکے.

(مُسلم روایت کړے دے)

"اَلْعَائِلُ" : په معنیٰ د فقیر -

۹۶۲ - وَعَنْهُ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ : قَالَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : "سَيْحَانُ وَجَيْحَانُ وَ الْفُرَاتُ وَالنِّيلُ كُلٌّ مِنْ أَنْهَارِ الْجَنَّةِ" رَوَاهُ مُسْلِمٌ ؛

۹۶۲ - دا روایت هم حضرت ابوهریره رضی الله عنه نه دے، چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، د ریائے سیحون، جیحون، فرات او نیل دا ټول په ټول د جنت نهرونه دی -

(مُسلم روایت کړے دے)

۹۶۳ - وَعَنْهُ قَالَ : أَخَذَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِيَدِي فَقَالَ : "خَلَقَ اللّٰهُ التُّرْبَةَ[۲] يَوْمَ السَّبْتِ وَخَلَقَ فِيهَا الْجِبَالَ يَوْمَ الْأَحَدِ وَخَلَقَ الشَّجَرَ يَوْمَ الْإِثْنَيْنِ وَخَلَقَ الْمَكْرُوهَ يَوْمَ الثُّلَاثَاءِ وَخَلَقَ النُّورَ يَوْمَ الْأَرْبِعَاءِ وَبَثَّ فِيهَا الدَّوَابَّ يَوْمَ الْخَمِيسِ وَخَلَقَ آدَمَ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بَعْدَ الْعَصْرِ مِنْ يَوْمِ الْجُمُعَةِ فِي آخِرِ الْخَلْقِ فِي آخِرِ سَاعَةٍ مِنَ النَّهَارِ فِيمَا بَيْنَ الْعَصْرِ إِلَى اللَّيْلِ ؛

(رَوَاهُ مُسْلِمٌ)

۹۶۳ - حضرت ابوهریره رضی الله عنه نه داهم روایت دے. چه رسول الله صلی الله علیه وسلم حُما لاس اونیولو، او فرمائیل: دخالی په ورځ الله تعالیٰ زمکه پیدا کړه، دا توار (یکشنبے) په ورځ ئے غرونه اودرول - دکُل (دوشنبے) په ورځ ئے اونے پیدا کړے - دنهے (سه شنبے) په ورځ ئے ناخوښه څیزونه پیدا کړل - د چهارشنبے په ورځ ئے نُور پیدا کړو، د زیارت په ورځ ئے حیوانات پیدا کړل، او د جُمعے په ورځ ئے د عصر نه د ماښکر نه په آخرۍ وخت کښے خپل آخری مخلوق حضرت آدم علیه السلام پیدا کړو -

(مُسلم روایت کړے دے)

۹۶۴ - وَعَنْ أَبِي سُلَيْمَانَ خَالِدِ بْنِ الْوَلِيدِ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ : لَقَدِ انْقَطَعَتْ فِي يَدِي يَوْمَ مُؤْتَةَ تِسْعَةُ أَسْيَافٍ فَمَا بَقِيَ

۹۶۴ - حضرت ابوسلیمان خالد بن ولید رضی الله عنه بیان کوی چه په غزوهٔ موته کښے حُما په لاس کښے نهٔ تورے ماتے شوے، په آخر کښے حُما لاس کښے یمنی تورہ پاتے شوه -

۱ه "فانی یستجاب لذلك" : ای کیف یستجاب الدعاء لذلك الرجل ۲ه "التربة" بضم الفوقیة ،

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

فِي يَدِي إِلَّا صَفِيحَةٌ يَمَانِيَةٌ؛
(رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ)

(بُخاری روایت کړے دے)

۹۶۵- وَعَنْ عَمْرِو بْنِ الْعَاصِ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ أَنَّهُ سَمِعَ رَسُولَ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ: "إِذَا حَكَمَ الْحَاكِمُ فَاجْتَهَدَ ثُمَّ أَصَابَ فَلَهُ أَجْرَانِ وَ إِذَا حَكَمَ وَاجْتَهَدَ فَأَخْطَأَ فَلَهُ أَجْرٌ"۔
(مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ)

۹۶۵ - حضرت عمرو بن عاص رضی الله عنهما نه روایت دے۔ چه هغهٔ درسول الله صلی الله علیه وسلم دا فرمائیل آوریدلی دی چه حاکم کله بنهٔ سوچ فکر اوکړی بیا وروسته څه فیصله اوکړي، اوهغه صحیح هم وی نو هغهٔ ته دوه اجرونه ملاویږی۔ اوکچرته د غور فکر نه وروسته دهغه فیصله غلطه هم شی نو بیاهم هغهٔ ته یواجر ملاویږی۔ (بُخاریؒ ومُسلمؒ)

۹۶۶- وَعَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللهُ عَنْهَا أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: "اَلْحُمَّى مِنْ فَيْحِ جَهَنَّمَ [1] فَأَبْرِدُوهَا بِالْمَاءِ"
(مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ)

۹۶۶ - اُمّ المؤمنین حضرت عائشه صدیقه رضی الله عنها فرمائی، چه نبی کریم صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، تبه دجهنّم دشدّت یواثروی، دا په اوبوسره یخه کړئ! (بُخاریؒ ومُسلمؒ)

۹۶۷- وَعَنْهَا رَضِيَ اللهُ عَنْهَا عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: "مَنْ مَاتَ وَعَلَيْهِ صَوْمٌ صَامَ عَنْهُ وَلِيُّهُ" مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ.

وَالْمُخْتَارُ جَوَازُ الصَّوْمِ عَمَّنْ مَاتَ وَعَلَيْهِ صَوْمٌ لِهٰذَا الْحَدِيثِ وَالْمُرَادُ بِالْوَلِيِّ: اَلْقَرِيبُ وَارِثًا كَانَ أَوْ غَيْرَ وَارِثٍ؛

۹۶۷- اُم المؤمنین موصوفه رضی الله عنها نه دا روایت هم دے، چه نبی کریم صلے الله علیه وسلم اوفرمائیل، چه کچرته په مړی باندے روژے باقی پاتے وی نو دهغهٔ ولی دے دهغهٔ له طرفه هغه روژے اونیسی۔ (بُخاریؒ ومُسلمؒ) (امام نوویؒ دمړی له طرفه د روژو نیولوجواز ته ترجیح ورکړے ده او دولی نه مراد نزدے رشته دار دے۔ خواه هغه وارث وی یا غیروارث وی۔ لیکن دے مسئله کښے دائمه ثلاثه امام مالکؒ، امام ابوحنیفه، امام شافعی رحمة الله علیهم د مسلک اختلاف کوم چه د ترمذی یوروایت باندے مبنی دے، دا دے چه د روژے فدیه دے ورکړے شی۔)

د ترمذی په یوروایت کښے دی، چه کوم سړے مړ شی اود هغهٔ په ذمه روژے باقی وی نودهغے ورځے په بدله کښے دے یومسکین ته ډوډۍ ورکړی۔ علماء کرامو د مندرجه بالا حدیث مطلب دا بیان کړے، چه د هرے یوے روژے په بدله کښے دے هغه ولی فدیه ورکړی۔ دا د روژے نیولو په منزله دی۔ مؤطا امام مالک کښے صراحتًا دا بیان کړے شویدی چه د چاله طرفه نه بل څوک روژے مهٔ نیسئ۔ په دے بناء باندے جمهور علماء دے قائل شول۔ (والله اعلم)

[1] "من فيح جهنم" بفتح الفاء وسكون الياء: سطوح الجمر وفورانه؛

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

۹۶۸- **وَعَنْ** عَوْفِ بْنِ مَالِكٍ بْنِ الطُّفَيْلِ اَنَّ عَآئِشَةَ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهَا حُدِّثَتْ اَنَّ عَبْدَ اللّٰهِ ابْنَ الزُّبَيْرِ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُمَا قَالَ فِيْ بَيْعٍ اَوْعَطَآءٍ اَعْطَتْهُ عَآئِشَةُ رَضِيَ اللّٰهُ تَعَالٰى عَنْهَا: وَاللّٰهِ لَتَنْتَهِيَنَّ عَآئِشَةُ اَوْ لَاَحْجُرَنَّ عَلَيْهَا. قَالَتْ: اَهُوَ قَالَ هٰذَا؟ قَالُوْا: نَعَمْ. قَالَتْ، هُوَ لِلّٰهِ عَلَيَّ نَذْرٌ اَنْ لَا اُكَلِّمَ ابْنَ الزُّبَيْرِ اَبَدًا فَاسْتَشْفَعَ ابْنُ الزُّبَيْرِ اِلَيْهَا حِيْنَ طَالَتِ الْهِجْرَةُ فَقَالَتْ: لَا وَاللّٰهِ لَا اُشَفِّعُ فِيْهِ اَبَدًا، وَلَا اَتَحَنَّثُ اِلٰى نَذْرِيْ ۱ه فَلَمَّا طَالَ ذٰلِكَ عَلَى ابْنِ الزُّبَيْرِ كَلَّمَ الْمِسْوَرَ بْنَ مَخْرَمَةَ. وَعَبْدَ الرَّحْمٰنِ بْنَ الْاَسْوَدِ بْنَ عَبْدِ يَغُوْثَ وَقَالَ لَهُمَا، اَنْشُدُكُمَا اللّٰهَ ۲ه لِمَا اَدْخَلْتُمَانِيْ عَلٰى عَآئِشَةَ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهَا فَاِنَّهَا لَا يَحِلُّ لَهَا اَنْ تَنْذِرَ قَطِيْعَتِيْ فَاَقْبَلَ بِهِ الْمِسْوَرُ وَعَبْدُ الرَّحْمٰنِ حَتّٰى اسْتَاْذَنَا عَلٰى عَآئِشَةَ فَقَالَا: اَلسَّلَامُ عَلَيْكِ وَرَحْمَةُ اللّٰهِ وَبَرَكَاتُهٗ اَنَدْخُلُ؟ قَالَتْ عَآئِشَةُ: اُدْخُلُوْا، قَالُوْا، كُلُّنَا؟ قَالَتْ: نَعَمْ اُدْخُلُوْا كُلُّكُمْ، وَلَا تَعْلَمُ اَنَّ مَعَهُمَا ابْنَ الزُّبَيْرِ الْحِجَابَ فَاعْتَنَقَ عَآئِشَةَ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهَا وَطَفِقَ ۳ه يُنَاشِدُهَا وَيَبْكِيْ وَطَفِقَ الْمِسْوَرُ، وَعَبْدُ الرَّحْمٰنِ يُنَاشِدَانِهَا اِلَّا كَلَّمَتْهُ وَقَبِلَتْ مِنْهُ وَيَقُوْلَانِ: اِنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نَهٰى عَمَّا قَدْ

۹۶۸- حضرت عوف بن مالک بن طفیل په حواله د اُمّ المؤمنین حضرت عائشه صدیقه رضی الله عنها وائی، چه هغے ته خبر ملاؤ شوچه حضرت عبد الله بن زبیر رضی الله عنهما دځه خریدائ یا هدیه په سلسله کښے چه هغه اُمّ المؤمنین رضی الله عنها ته ورکړے وه (او هغوئ په فقیرانو تقسیم کړے وه) دا وئیلی دی، چه په الله پاک قسم! عائشه رضی الله عنها به یاخو د داسے کارونو نه منع شی کنی نو زهٔ به هغوئ باندے د دے قسم تصرفاتو پابندی اولګوم، اُمّ المؤمنین رضی الله عنها اوفرمائیل، ولے واقعی چه هغوئ داسے وئیلی دی؟ خلقو اوویل، اوٰ جی! دائے وئیلی دی- دغه وخت هغے قسم اوکړو چه زهٔ به ابن زبیر رضی الله عنهما سره هیڅکله خبرے نه کوم چه کله د خبرو پریښودلو دځه خاص موده تیره شوه، نو حضرت عبد الله بن زبیر رضی الله عنهما هغے ته سفارش اولیږلو او راضی کول ـــــ ئے غوښتل- لیکن هغے اوفرمائیل، والله زهٔ به دهیڅا سفارش نهٔ منم او نه به دځیل قسم ماتوم چه کله دے حالت باندے دیرهٔ زمانه تیره شوه نو عبد الله بن زبیر رضی الله عنه مسور بن مخرمه او عبد الرحمٰن بن اسود بن عبد یغوث رضی الله عنهما ته قسم ورکړو چه تاسو ما اُمّ المؤمنین رضی الله عنها ته بوځئ- دا خبره شایانِ شان نهٔ ده، چه هغوئ ما سره د قطع رحمئ قسم اوکړو نو دے دواړو حضراتو هغه عائشه رضی الله تعالیٰ عنها ته وروستلو او د هغے رضی الله عنها په مخکښے ئے حاضر کړو- په هغے رضی الله عنها باندے ئے سلام واچولو د حاضرئ اجازت ئے طلب کړو. هغے رضی الله عنها اوویل، راځئ! دوئ اووئیل، آیا مونږ تول درشو. هغے رضی الله عنها اووئیل، هو، تول راشئ- هغے ته پته نه وه چه عبد الله ابن زبیر رضی الله عنه هم دوئ سره ملګرے دے، نو تول

۱ه "ولا اتحنث الی نذری": ای فی نذری- "والتحنث": الذنب: ای لا اکتسب الحنث فی نذری.

۲ه "انشدکما الله": ای اسألکما مقسمًا علیکما بالله تعالیٰ ۳ه "وطفق": ای اخذ "یناشدانها": ای یسألانها!

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

عَلِمْتِ مِنَ الْهِجْرَةِ وَلَا يَحِلُّ لِمُسْلِمٍ اَنْ يَهْجُرَ اَخَاهُ فَوْقَ ثَلَاثِ لَيَالٍ. فَلَمَّا اَكْثَرُوْا عَلٰى عَآئِشَةَ مِنَ التَّذْكِرَةِ وَالتَّحْرِيْجِ طَفِقَتْ تُذَكِّرُهُمَا وَتَبْكِيْ وَتَقُوْلُ: اِنِّيْ نَذَرْتُ وَ النَّذْرُ شَدِيْدٌ فَلَمْ يَزَالَا بِهَا حَتّٰى كَلَّمَتِ ابْنَ الزُّبَيْرِ وَاَعْتَقَتْ فِيْ نَذْرِهَا ذٰلِكَ اَرْبَعِيْنَ رَقَبَةً، وَ كَانَتْ تَذْكُرُ نَذْرَهَا بَعْدَ ذٰلِكَ فَتَبْكِيْ حَتّٰى تَبُلَّ دُمُوْعُهَا خِمَارَهَا۔

(رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ)

کورته ننوتل او ابن زبیرؓ پرے ته دننه لاړو. اُمّ المؤمنینؓ پوره پیوست شو (معانقه ئے اوکړه) هغے ته ئے قسمونه ورکول معافی ئے غوښتله او په ژړا شو دلته دے دواړو حضراتو هم هغے ته قسمونه ورکول عرض ئے اوکړو چه دوئ معاف کړئ او دوئ سره خبرے اوکړئ. تاسو ته خو معلومه ده، چه رسول الله صلی الله علیه وسلم قطع تعلق نه خوښولو او هیڅ یو مسلمان د پاره جائز نه دی چه خپل ورور سره د درے ورځو نه زیات خفه اوسی (خبرے ورسره نه کوی) سلام کلام ورسره پریږدی (دا خو ستاسو کشر دے خوئے دے) غرض دا چه دے حضراتو دیر اصرار (بیا بیائے خبره) اوکړو او د صلهٔ رحمئ حواله ئے بیا بیا ورکړه نو هغے هم د صلهٔ رحمئ خبره اوکړه او هغه هم په ژړا شوه، وے فرمائیل، چه ما خو دیر سخت قسم کړے دے. لیکن د دے دواړو اصرار په زیات شو بالآخر اُمّ المؤمنینؓ حضرت ابن زبیر رضی الله عنهما معاف کړو هغهٔ سره ئے خبرے اوکړے او د خپل قسم بدله کښے ئے څلویښت غلامان آزاد کړل. وروسته چه به کله هم هغے ته قسم ورپاد شو نو د سختے ژړا به داعالم وُو چه لوپټه به ئے په اوښکو لوندے شوه۔ (بُخاری روایت کړے دے)

۹۶۹- وَعَنْ عُقْبَةَ ابْنِ عَامِرٍ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ اَنَّ رَسُوْلَ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ خَرَجَ اِلٰى قَتْلٰى اُحُدٍ فَصَلّٰى عَلَيْهِمْ بَعْدَ ثَمَانِ سِنِيْنَ كَالْمُوَدِّعِ لِلْاَحْيَآءِ وَالْاَمْوَاتِ ثُمَّ طَلَعَ اِلَى الْمِنْبَرِ فَقَالَ: "اِنِّيْ بَيْنَ اَيْدِيْكُمْ فَرَطٌ[1] وَاَنَا شَهِيْدٌ عَلَيْكُمْ وَاِنَّ مَوْعِدَكُمُ الْحَوْضُ وَاِنِّيْ لَاَنْظُرُ اِلَيْهِ مِنْ مَقَامِيْ هٰذَا وَاِنِّيْ لَسْتُ اَخْشٰى عَلَيْكُمْ اَنْ تُشْرِكُوْا وَلٰكِنْ اَخْشٰى عَلَيْكُمُ الدُّنْيَا اَنْ تَنَافَسُوْهَا" قَالَ فَكَانَتْ اٰخِرَ نَظْرَةٍ نَظَرْتُهَا اِلٰى رَسُوْلِ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ. وَ

۹۶۹- حضرت عقبه بن عامر رضی الله عنه نه روایت دے، چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اتهٔ کاله وروسته د شُهداءو اُحد په قبرونو باندے ورغے، هغوئ باندے ئے مونځ اوکړو. لکه چه ژوندی خلق مړی رخصتوی. دے نه وروسته منبر ته اوختلو او وے فرمائیل، زهٔ ستاسو پیش رو (مخکښے تلونکے) یم. زهٔ تاسو باندے شاهد یم. تاسو سره (د ملاقات) د وعدے ځائے حوض کوثر دے زهٔ دلته ناست هغه ځائے وینم. ځما ستاسو متعلق دا ویره نشته، چه تاسو به په شرک کښے مبتلا شئ. لیکن دا ویره ده چه تاسو به په دُنیا کښے ننوځئ. حضرت عقبه بن عامرؓ وائی، چه دا ځما

[1] "انی بین ایدیکم فرط" بفتح الفاء والراء وبالطاء: ای بین ایدی امتی مهیئ لصالحهم الاخرویة بالشفاعة للعصاة والشهادة للمطیعین۔

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

فِي رِوَايَةٍ: "وَلٰكِنِّيْ أَخْشٰى عَلَيْكُمُ الدُّنْيَا أَنْ تَنَافَسُوْا فِيْهَا وَتَقْتَتِلُوْا فَتَهْلِكُوْا كَمَا هَلَكَ مَنْ كَانَ قَبْلَكُمْ" قَالَ عُقْبَةُ فَكَانَ آخِرَ مَا رَأَيْتُ رَسُوْلَ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَلَى الْمِنْبَرِ وَفِيْ رِوَايَةٍ قَالَ: "إِنِّيْ فَرَطٌ لَكُمْ وَأَنَا شَهِيْدٌ عَلَيْكُمْ وَإِنِّيْ وَاللّٰهِ لَأَنْظُرُ إِلٰى حَوْضِيْ الْآنَ، وَإِنِّيْ أُعْطِيْتُ مَفَاتِيْحَ خَزَائِنِ الْأَرْضِ أَوْ مَفَاتِيْحَ الْأَرْضِ وَإِنِّيْ وَاللّٰهِ مَا أَخَافُ عَلَيْكُمْ أَنْ تُشْرِكُوْا بَعْدِيْ وَلٰكِنْ أَخَافُ عَلَيْكُمْ أَنْ تَنَافَسُوْا فِيْهَا" وَأَمْرُ الدُّنْيَا بِالصَّلٰوةِ عَلٰى قَتْلٰى أُحُدٍ: الدُّعَاءُ لَهُمْ لَا الصَّلٰوةُ الْمَعْرُوْفَةُ:

آخری لیدل وُو چه ما د نبی کریم صلی اللّٰه علیه وسلم مخ مبارک اولیدو۔ (بخاریؒ ومسلمؒ په یوبل روایت کښے دی، چه زهٔ ستاسو ۳۳ بارهٔ کښے دده خبرے نه ویریږم، چه تاسو به د دُنیا په حرص اولالچ کښے مبتلا شئ. او خپل مینځ کښے به قتل او وِډا کے شروع کړئ داسے به تباه او برباد شئ څرنګه چه تاسو نه مخکښے خلق هلاک شوی وُو!

عقبهؓ وائی، چه د رسول اللّٰه صلی اللّٰه علیه وسلم د منبر په سرلیدل حُما دا آخری لیدل وُو. په یوبل روایت کښے دا دی، چه زهٔ ستاسو میړ قافله (مخکښے تلونکے) یم. زهٔ تاسو باندے ګواه یم او واللّٰه! زهٔ اوس خپل حوض وینم ماته د زمکے د خزانو کُنجیلے راکړے شوی دی. یا ئے اوفرمائیل، چه د زمکے کنجیانے راکړے شوی دی. واللّٰه! حُما ستاسو باره کښے دا ویره خو نشته چه حُما نه وروسته به تاسو مشرکان شئ لیکن دا ویره ضرور شته چه تاسو به د دُنیا په حرص کښے مبتلا شئ. امام نوویؒ وائی، دلته د اُحد په شهیدانو مونځ کول مراد نه دے، د صلوٰة نه مراد هغوئ دپاره دُعا کول دی!

۹۷۰- وَعَنْ أَبِيْ زَيْدٍ عَمْرِو بْنِ أَخْطَبَ الْأَنْصَارِيِّ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ: صَلّٰى بِنَا رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الْفَجْرَ وَصَعِدَ الْمِنْبَرَ فَخَطَبَنَا حَتّٰى حَضَرَتِ الظُّهْرُ فَنَزَلَ فَصَلّٰى ثُمَّ صَعِدَ الْمِنْبَرَ فَخَطَبَ حَتّٰى حَضَرَتِ الْعَصْرُ ثُمَّ نَزَلَ فَصَلّٰى ثُمَّ صَعِدَ الْمِنْبَرَ حَتّٰى غَرَبَتِ الشَّمْسُ فَأَخْبَرَنَا مَا كَانَ وَمَا هُوَ كَائِنٌ، فَأَعْلَمُنَا أَحْفَظُنَا، رَوَاهُ مُسْلِمٌ:

۹۷۰- حضرت ابوزید عمرو بن اخطب انصاری رضی اللّٰه عنه نه روایت دے، چه رسول اللّٰه صلی اللّٰه علیه وسلم یوه ورځ مونږ ته د صبا مونځ راکړو بیا هغوئ منبر ته تشریف یوړو او تقریرئ شروع کړو تر دے چه د ماسپښین وخت داخل شو هغوئ د منبر نه راکوز شول مونځ ئے اوکړو او بیا ئے منبر ته تشریف یوړو د تقریر سلسله ئے جاری اوساتله، تر دے چه د مازیګر وخت داخل شو نو هغوئ د منبر نه راکوز شول مونځ ئے اوکړو بیا ئے منبر ته تشریف یوړو. او د تقریر سلسله ئے د نمر پریوتلو پورے ختمه شوه. دے خطبه کښے نبی کریم صلی اللّٰه علیه وسلم هغه ټولے خبرے ارشاد کړے کومے چه ترنن پورے واقع شوے دی او هغه واقعات او حالات ئے هم ارشاد کړل چه په آئنده کښے واقع کیدونکے دی چا چه دا ټولے خبرے بنے طریقے سره محفوظ کړے، مونږ ټولو کښے هغه د ټولو نه لوئے عالم دے.

(مُسلم روایت کړے دے)

Downloaded By: Afghan Salar Library

۹۷۱- وَعَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهَا قَالَتْ: قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: مَنْ نَذَرَ اَنْ يُطِيْعَ اللّٰهَ فَلْيُطِعْهُ وَمَنْ نَذَرَ اَنْ يَعْصِيَ اللّٰهَ فَلَا يَعْصِهِ" رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ ؛

۹۷۱- اُمّ المؤمنین حضرت عائشه صدیقه رضی الله عنها فرمائی، چه نبی کریم صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، چه چا د الله تعالیٰ د اطاعت عهد (نذر) کړے دے، دهغهٔ اطاعت ضرور کول پکار دی! او چا چه د الله تعالیٰ د حکم د نه منلو د ګناه عهد کړے دے، هغهٔ ته پکار دی، چه د نا فرمانئ ګناه نهٔ کوی. (بخاری روایت کړے دے)

۹۷۲- وَعَنْ اُمِّ شَرِيْكٍ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهَا اَنَّ رَسُوْلَ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ اَمَرَهَا بِقَتْلِ الْاَوْزَاغِ وَقَالَ: "كَانَ يَنْفُخُ عَلٰى اِبْرَاهِيْمَ". (مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ)

۹۷۲- محترمه اُمّ شریک رضی الله عنها نه روایت دے، چه رسول الله اصلی الله علیه وسلم د کربوړی د وژلو حکم فرمائیلے دے او وے فرمائیل، چه د نمرود په آتش کده کښے کله ابراهیم علیه السلام اوغورځولے شوئ د اُور تیزولو د پاره د هغهٔ هغے کښے پوکے وهلو. (بُخاریٌ و مُسلمٌ)

۹۷۳- وَعَنْ اَبِيْ هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "مَنْ قَتَلَ وَزَغَةً فِيْ اَوَّلِ ضَرْبَةٍ فَلَهٗ كَذَا وَكَذَا حَسَنَةً وَمَنْ قَتَلَهَا فِي الضَّرْبَةِ الثَّانِيَةِ فَلَهٗ كَذَا وَكَذَا حَسَنَةً دُوْنَ الْاُوْلٰى وَاِنْ قَتَلَهَا فِي الضَّرْبَةِ الثَّالِثَةِ فَلَهٗ كَذَا وَكَذَا حَسَنَةً" وَفِيْ رِوَايَةٍ "مَنْ قَتَلَ وَزَغًا فِيْ اَوَّلِ ضَرْبَةٍ كُتِبَ لَهٗ مِائَةُ حَسَنَةٍ وَفِي الثَّانِيَةِ دُوْنَ ذٰلِكَ، وَفِي الثَّالِثَةِ دُوْنَ ذٰلِكَ" (رَوَاهُ مُسْلِمٌ)

قَالَ اَهْلُ اللُّغَةِ: الْوَزَغُ الْعِظَامُ مِنْ سَامِ اَبْرَصَ ؛

۹۷۳- حضرت ابوهریره رضی الله عنه نه روایت دے، چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، چه څوک په یوکذا رسره کربوړے مړ کړی، هغه د پاره د دومره دومره (نیکو) ثواب دے اوچا چه په دویم کذار مړ کړو هغهٔ د پاره دومره دومره نیکئ دی، اول کذار رسره د وژونکی نه کم اوکچرته دریم کذار رسره ئے مړ کړو نو هغهٔ د پاره دومره دومره نیکئ یعنی دویم کذار رسره وژونکی نه کم- او په یو روایت کښے دادی چه نبی کریم صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، چه چا په اول کذار کښے کربوړے مړ کړو نو هغهٔ په عملنامه کښے سل نیکئ لیکلے شی، او دویم کذار رسره د دے نه کم، او دریم کذار رسره د دے نه کم- (مُسلم روایت کړے دے)

اهل لغتو وئیلی دی، چه وَزَغ د چمچورکئ نه غټ حیوان دے.

۹۷۴- وَعَنْ اَبِيْ هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ اَنَّ رَسُوْلَ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: قَالَ رَجُلٌ لَاَتَصَدَّقَنَّ بِصَدَقَةٍ فَخَرَجَ بِصَدَقَتِهٖ فَوَضَعَهَا فِيْ يَدِ سَارِقٍ فَاَصْبَحُوْا يَتَحَدَّثُوْنَ

۹۷۴- حضرت ابوهریره رضی الله عنه نه روایت دے، چه رسول الله صلی الله علیه وسلم د یوسړی قیصه بیان کړه، چه هغهٔ (په خپل زړهٔ کښے) اووئیل، چه زهٔ به ضرور د شپے په وخت کښے خپل زکوٰة چا ته ورکړم (د شپے وخت د دے د پاره چه چا ته یې نه

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

تُصُدِّقَ اللَّيْلَةَ عَلٰى سَارِقٍ فَقَالَ: اَللّٰهُمَّ لَكَ الْحَمْدُ لَاَتَصَدَّقَنَّ بِصَدَقَةٍ فَخَرَجَ بِصَدَقَتِهٖ فَوَضَعَهَا فِيْ يَدِ زَانِيَةٍ، فَاَصْبَحُوْا يَتَحَدَّثُوْنَ تُصُدِّقَ اللَّيْلَةَ عَلٰى زَانِيَةٍ! فَقَالَ: اَللّٰهُمَّ لَكَ الْحَمْدُ عَلٰى زَانِيَةٍ لَاَتَصَدَّقَنَّ بِصَدَقَةٍ، فَخَرَجَ بِصَدَقَتِهٖ فَوَضَعَهَا فِيْ يَدِ غَنِيٍّ فَاَصْبَحُوْا يَتَحَدَّثُوْنَ تُصُدِّقَ اللَّيْلَةَ عَلٰى غَنِيٍّ! فَقَالَ: اَللّٰهُمَّ لَكَ الْحَمْدُ عَلٰى سَارِقٍ وَعَلٰى زَانِيَةٍ وَعَلٰى غَنِيٍّ فَاُتِيَ فَقِيْلَ لَهٗ: اَمَّا صَدَقَتُكَ عَلٰى سَارِقٍ فَلَعَلَّهٗ اَنْ يَسْتَعِفَّ عَنْ سَرِقَتِهٖ، وَاَمَّا الزَّانِيَةُ فَلَعَلَّهَا تَسْتَعِفُّ عَنْ زِنَاهَا وَاَمَّا الْغَنِيُّ فَلَعَلَّهٗ اَنْ يَعْتَبِرَ فَيُنْفِقَ مِمَّا اٰتَاهُ اللّٰهُ" رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ بِلَفْظِهٖ وَمُسْلِمٌ بِمَعْنَاهُ ؛

وی، چه چا زکوٰة ورکړو) نو هغهٔ د زکوٰة پیسے واخستلے، د شپے اووتلو اویوسړي ته ئے هغه ورکړے هغه سړے اتفاقاً غل وُو. سحر خلقو کښے ذکر کیدلو چه د شپے چا غل ته زکوٰة ورکړے دے. هغهٔ چه دا واوُریدل، نو وے ویُیل، اے الله! ستا شکر دے (غیر مستحق ته خُما زکوٰة ورکړے شوځه خبره نهٔ ده، زهٔ به نن شپه نور) زکوٰة ورکړم. چه کله دا زکوٰة ئے واخستوا وتلو نو هغه پیسے ئے یوے بنځے ته ورکړے. سُوهٔ اتفاق (د بدے پیښے نه) هغه بنځه زناکاره وه. سحر خلقو کښے مشهوره شوه، چه نن چا زناکارے ته زکوٰة ورکړے دے. هغهٔ چه واوریدل نو وے ویُیل، اے الله! خُما مال تاسو غل، زناکارے، مالدار نه ورکړو. لیکن بهرحال ستا شکر اداء کوم. دغه وخت هغه ته په خوب کښے اوښودلے شوه چه ستا کوم مال غل ته ورکړے شو نوکیدے شی چه هغه ددے په وجه دغلا نه منع شی. باقی زناکارهٔ، ممکنه ده چه هغه د دے په وجه د زنا نه منع شی، توبه اوباسی، او مالدار! کیدے شی، د دے نه عبرت واخلی اونصیحت واخلی اوهغه هم خپل مال د الله په لارهٔ کښے خرچ کړی. (بخاری دے الفاظو سره او مُسلم هم د دے هم معنیٰ سره روایت کړے دے)

۹۷۵- وَعَنْهُ قَالَ كُنَّا مَعَ رَسُوْلِ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِيْ دَعْوَةٍ فَرُفِعَ اِلَيْهِ الذِّرَاعُ وَكَانَتْ تُعْجِبُهٗ فَنَهَسَ مِنْهَا نَهْسَةً وَقَالَ: "اَنَا سَيِّدُ النَّاسِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ هَلْ تَدْرُوْنَ مِمَّ ذَاكَ يَجْمَعُ اللّٰهُ الْاَوَّلِيْنَ وَالْاٰخِرِيْنَ فِيْ صَعِيْدٍ وَاحِدٍ فَيُنْظِرُهُمُ

۹۷۵- حضرت ابوهریره رضی الله عنه نه داهم روایت دے. چه رسول الله صلی الله علیه وسلم یو دعوت ته تشریف یوړهٔ، هلته هغوئ ته (د چیلئ) وریت شوے د لیچه پیش کړے شوه. د لیچے خوښه د نبی کریم صلی الله علیه وسلم ډیره خوښه وه. هغوئ دا په غاښونو اوشکوله وے خوړله. بیائے اوفرمائیل چه د قیامت په ورځ به زهٔ د تولو خلقو سردار

Downloaded By: Afghan Salar Library

النَّاظِرُ وَيُسْمِعُهُمُ الدَّاعِيْ وَتَدْنُوْا مِنْهُمُ الشَّمْسُ فَيَبْلُغُ النَّاسُ مِنَ الْغَمِّ وَالْكَرْبِ مَا لَا يُطِيْقُوْنَ وَلَا يَحْتَمِلُوْنَ، فَيَقُوْلُ النَّاسُ: أَلَا تَرَوْنَ مَا أَنْتُمْ فِيْهِ إِلَى مَا بَلَغَكُمْ، أَلَا تَنْظُرُوْنَ مَنْ يَشْفَعُ لَكُمْ إِلَى رَبِّكُمْ؟ فَيَقُوْلُ بَعْضُ النَّاسِ لِبَعْضٍ: أَبُوْكُمْ آدَمُ فَيَأْتُوْنَهُ فَيَقُوْلُوْنَ: يَا آدَمُ أَنْتَ أَبُو الْبَشَرِ خَلَقَكَ اللّٰهُ بِيَدِهِ وَنَفَخَ فِيْكَ مِنْ رُوْحِهِ، وَأَمَرَ الْمَلَائِكَةَ فَسَجَدُوْا لَكَ وَأَسْكَنَكَ الْجَنَّةَ أَلَا تَشْفَعُ لَنَا إِلَى رَبِّكَ؟ أَلَا تَرَى إِلَى مَا نَحْنُ فِيْهِ وَمَا بَلَغَنَا؟ فَقَالَ: إِنَّ رَبِّيْ غَضِبَ غَضَبًا لَمْ يَغْضَبْ قَبْلَهُ مِثْلَهُ وَلَا يَغْضَبُ بَعْدَهُ مِثْلَهُ وَإِنَّهُ نَهَانِيْ عَنِ الشَّجَرَةِ فَعَصَيْتُ: نَفْسِيْ نَفْسِيْ نَفْسِيْ اِذْهَبُوْا إِلَى غَيْرِيْ اِذْهَبُوْا إِلَى نُوْحٍ. فَيَأْتُوْنَ نُوْحًا فَيَقُوْلُوْنَ يَا نُوْحُ! أَنْتَ أَوَّلُ الرُّسُلِ إِلَى الْأَرْضِ وَقَدْ سَمَّاكَ اللّٰهُ عَبْدًا شَكُوْرًا أَلَا تَرَى إِلَى مَا نَحْنُ فِيْهِ، أَلَا تَرَى إِلَى مَا بَلَغَنَا؟ أَلَا تَشْفَعُ لَنَا إِلَى رَبِّكَ؟ فَيَقُوْلُ: إِنَّ رَبِّيْ غَضِبَ الْيَوْمَ غَضَبًا لَمْ يَغْضَبْ قَبْلَهُ مِثْلَهُ وَلَنْ يَغْضَبَ بَعْدَهُ مِثْلَهُ وَإِنَّهُ قَدْ كَانَتْ لِيْ دَعْوَةٌ دَعَوْتُ بِهَا عَلَى قَوْمِيْ نَفْسِيْ نَفْسِيْ نَفْسِيْ اِذْهَبُوْا اِذْهَبُوْا إِلَى غَيْرِيْ اِذْهَبُوْا إِلَى إِبْرَاهِيْمَ فَيَقُوْلُوْنَ: يَا إِبْرَاهِيْمُ أَنْتَ نَبِيُّ اللّٰهِ وَخَلِيْلُهُ مِنْ أَهْلِ الْأَرْضِ اشْفَعْ

یم! تاسو ته معلومه ده، د دے وجه به څه وی؟ هغه وخت به داسے وی چه د آدم نه واخله تر دے وخت پورے ټول انسانان به الله دغه درځ په یو داسے هوار میدان کښے جمع کړي چه کتونکے به ئے دوئ لرې په یونظر سره کتلے شی او هغوئ به دیو آواز کونکی (خبرے کونکی) آواز اوري نمر به دوئ ته ډیر نزدے وی - دغه وخت به دوئ د سخت اضطراب او نا قابل برداشت صدمه او تکلیف سره مخامخ وی خلق به خپل مینځ کښے اووائی، خپل حالت نه وینئ چه څومره غم او تکلیف سره مخامخ ئے ولے د یو سړي تلاش (طلب) نه کوئ چه د الله تعالیٰ په حضور کښے ستاسو سفارش اوکړي د دے تکلیف ورکونکی حالت نه نجات درکړي - خپل مینځ کښے به مشوره کوی چه حضرت آدم علیه السلام څمونږ د ټولو جدِ اعلیٰ (برنے نیکه) دے هغه ته ورشئ هغه ته چه ورشی نو ورته به اووائئ اے د نوع انسانی محترم نیکه! الله تعالیٰ تاسو په خپل لاس (قدرت) سره پیدا کړي ئے تاسو کښے ئے خپل روح پوک وهلو! تاسوئے د ملائکو مسجود اوکړځولئ جنت ئے ستاسو د اوسیدو ځائے اوکړځولو ولے تاسو به نن دے د مصیبت په وخت کښے الله تعالیٰ ته څمونږ سفارش نه کوئ - تاسو نه کورئ چه په کوم حال کښے مبتلا او په څومره اذیت او تکلیف کښے مونږ پراته یُو! هغه به جواب ورکړي نن چه د الله تعالیٰ د غصے او ناراضګئ کوم کیفیت دے هغه نه کله د دے نه مخکښے وُو او نه به آئنده کښے وی زهٔ الله تعالیٰ دوله د خوراک نه منع کړے ووم لیکن ما هغه اوخوړله نن زهٔ د خپل ځان په غم کښے مبتلا یم! (که زهٔ ستاسو سفارش کولو د پاره لاړ شم اوهُما نه خپل جواب اوغوښتلے شی نوهُما نه خو به هیڅ اونشی)

لہ "فاتی": ای فی المنام ۲ہ "فنهس منها نهسة" بالسین: ای اخذ باطراف اسنانه ؕ

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

لَنَا اِلٰى رَبِّكَ اَلَا تَرٰى اِلٰى مَا نَحْنُ فِيْهِ؟ فَيَقُوْلُ لَهُمْ: اِنَّ رَبِّيْ قَدْ غَضِبَ الْيَوْمَ غَضَبًا لَّمْ يَغْضَبْ قَبْلَهٗ مِثْلَهٗ وَلَنْ يَغْضَبَ بَعْدَهٗ مِثْلَهٗ، وَ اِنِّيْ كُنْتُ كَذَبْتُ ثَلَاثَ كَذِبَاتٍ، نَفْسِيْ نَفْسِيْ نَفْسِيْ اِذْهَبُوْا اِلٰى غَيْرِيْ: اِذْهَبُوْا اِلٰى مُوْسٰى فَيَاْتُوْنَ مُوْسٰى فَيَقُوْلُوْنَ يَا مُوْسٰى اَنْتَ رَسُوْلُ اللّٰهِ فَضَّلَكَ اللّٰهُ بِرِسَالَاتِهٖ وَ بِكَلَامِهٖ عَلَى النَّاسِ اشْفَعْ لَنَا اِلٰى رَبِّكَ، اَلَا تَرٰى اِلٰى مَا نَحْنُ فِيْهِ؟ فَيَقُوْلُ: اِنَّ رَبِّيْ قَدْ غَضِبَ الْيَوْمَ غَضَبًا لَمْ يَغْضَبْ قَبْلَهٗ مِثْلَهٗ وَ لَنْ يَغْضَبَ بَعْدَهٗ مِثْلَهٗ وَ اِنِّيْ قَدْ قَتَلْتُ نَفْسًا لَمْ اُوْمَرْ بِقَتْلِهَا نَفْسِيْ نَفْسِيْ نَفْسِيْ اِذْهَبُوْا اِلٰى غَيْرِيْ: اِذْهَبُوْا اِلٰى عِيْسٰى - فَيَاْتُوْنَ عِيْسٰى فَيَقُوْلُوْنَ: يَا عِيْسٰى اَنْتَ رَسُوْلُ اللّٰهِ وَكَلِمَتُهٗ اَلْقَاهَا اِلٰى مَرْيَمَ وَ رُوْحٌ مِّنْهُ وَ كَلَّمْتَ النَّاسَ فِي الْمَهْدِ اشْفَعْ لَنَا اِلٰى رَبِّكَ اَلَا تَرٰى اِلٰى مَا نَحْنُ فِيْهِ؟ فَيَقُوْلُ عِيْسٰى: اِنَّ رَبِّيْ قَدْ غَضِبَ الْيَوْمَ غَضَبًا لَمْ يَغْضَبْ قَبْلَهٗ مِثْلَهٗ وَ لَنْ يَغْضَبَ بَعْدَهٗ مِثْلَهٗ وَ لَمْ يَذْكُرْ ذَنْبًا، نَفْسِيْ نَفْسِيْ نَفْسِيْ، اِذْهَبُوْا اِلٰى غَيْرِيْ اِذْهَبُوْا اِلٰى مُحَمَّدٍ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ، وَ فِيْ رِوَايَةٍ: "فَيَاْتُوْنِيْ فَيَقُوْلُوْنَ يَا مُحَمَّدُ اَنْتَ رَسُوْلُ اللّٰهِ وَخَاتَمُ الْاَنْبِيَاءِ وَقَدْ غَفَرَ اللّٰهُ لَكَ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِكَ وَمَا تَاَخَّرَ اشْفَعْ لَنَا اِلٰى رَبِّكَ اَلَا تَرٰى اِلٰى مَا نَحْنُ فِيْهِ؟

دے وجهے نه ځما په ځای بل کوم چا ته ورشئ! کورئ، حضرت نوح علیه السلام ته لاړ شئ نوهغه خلق به حضرت نوح علیه السلام ته حاضر شی ورته به اووائی، جناب! تاسو په زمکه باندے د الله تعالیٰ د اولنی رسول په حیثیت لیږلے شوی ئ الله تعالیٰ تاسود شکر ګزار بنده په نوم سره یاد کړی ئے ځمونږ حالت ته اوګورئ، ګورئ مونږه څومره په تکلیف کښے مبتلا یو. آیا تاسو به ځمونږ سفارش خپل رب سره نه کوئ، هغه به جواب ورکړی ځما رب نن غصه دے، او غضب ناک دے. داسے غصه چرته هغهٔ ته نه مخکښے راغلے ده او نه به آئنده ه کښے راشی. ما ته دخپل قوم باره کښے دکړے شوے بد دعائی د وجهے نه زورنه راکړے شوے ده او خپل فکر راسره دے (چرته دهغے جواب ورکول او نه غواړی ځما دومره همت نشته تاسو) بل چا ته ورشئ. اَوْ! حضرت ابراهیم علیه السلام ته لاړ شئ! داخلق به هغهٔ ته ورشی عرض به اوکړی! اے حضرت! په دُنیا کښے صرف تاسود الله تعالیٰ د نبی کیدلو سره د هغه خلیل هم وئ ځمونږ دا د تکلیف حالت اوګورئ دخپل رب نه ځمونږ د پاره سفارش اوکړئ. هغه به اوفرمائی، نن الله تعالیٰ د غصے چه کوم عالم دے، د دے نه مخکښے هیڅکله هم نهٔ وُو. او نه به کله وی. زهٔ په خپلو درے خبرو باندے دګرفت نه په لړزان (ویره) کښے یم ځما سره نن خپل فکر دے، ما پریږدئ بل کوم چا ته ورشئ، اَوْ! موسیٰ علیه السلام ته ورشئ. داخلق به موسیٰ علیه السلام ته راشی وائی به. اے د الله رسول موسیٰ علیه السلام! الله تعالیٰ تولو انسانانو باندے خپل رسالت او تاسو سره دخپل هم کلام کیدلو په وجه باندے تاسو ته فضلت درکړو تاسو رسول الله کیدلو سره کلیم الله

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

فَانْطَلِقُ فَآتِيْ تَحْتَ الْعَرْشِ فَأَقَعُ سَاجِدًا لِرَبِّيْ ثُمَّ يَفْتَحُ اللّٰهُ عَلَيَّ مِنْ مَحَامِدِهٖ وَحُسْنِ الثَّنَاءِ عَلَيْهِ شَيْئًا لَمْ يَفْتَحْهُ عَلٰى أَحَدٍ قَبْلِيْ ثُمَّ يُقَالُ: يَا مُحَمَّدُ ارْفَعْ رَأْسَكَ سَلْ تُعْطَهْ وَاشْفَعْ تُشَفَّعْ، فَأَرْفَعُ رَأْسِيْ فَأَقُوْلُ أُمَّتِيْ يَا رَبِّ أُمَّتِيْ يَا رَبِّ أُمَّتِيْ يَا رَبِّ - فَيُقَالُ يَا مُحَمَّدُ أَدْخِلْ مِنْ أُمَّتِكَ مَنْ لَا حِسَابَ عَلَيْهِمْ مِّنَ الْبَابِ الْأَيْمَنِ مِنْ أَبْوَابِ الْجَنَّةِ وَهُمْ شُرَكَاءُ النَّاسِ فِيْمَا سِوٰى ذٰلِكَ مِنَ الْأَبْوَابِ - ثُمَّ قَالَ: وَالَّذِيْ نَفْسِيْ بِيَدِهٖ إِنَّ مَا بَيْنَ الْمِصْرَاعَيْنِ لَهٗ مِنْ مَصَارِيْعِ الْجَنَّةِ كَمَا بَيْنَ مَكَّةَ وَهَجَرَ أَوْ كَمَا بَيْنَ مَكَّةَ وَبُصْرٰى"

(مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ)

هم وئ - حُمونږ بدحالی اوګورئ الله تعالیٰ سره حُمونږه سفارش اوکړئ - هغه به اووائی، حُمارب نن دومره په غصّه دے، چه نه مخکښے دومره غصّه شوے دے نه به شاید چه وروسته اولیدے شی - حُما دلاس نه پغیږد حکمِ الٰهی نه یوسړے وژلے شوے وُو ددے وجهے نه ما سره دهغے فکر دے - تاسو بل کوم چا ته لاړشئ - اَوْ! عیسیٰ علیه السلام ته لاړشئ - دوئ به حضرت عیسیٰ علیه السلام ته ورشی، اوبه وائی، اے عیسیٰ علیه السلام! تاسو د الله رسول ئے! د الله پاک کلمه ئے، چه په حضرت مریم علیها السلام باندے القاء شوے وه - تاسو ته د روح الله لقب درکړے شوے دے - حُمونږ خوار حالت اوګورئ اوخپل رب ته حُمونږ سفارش اوکړئ - حضرت عیسیٰ علیه السلام به اووائی د الله تعالیٰ دغصّے چه نن کوم عالَم دے نه چرته مخکښے داسے شوے دی، نه به وروسته شاید داسے وی - هغوئ به به غیږد لغزش د حواله ورکولو نه اوفرمائی؛ حُما سره د خپل ځان فکر دے تاسو حُما نه علاوه بل چا ته لاړ شئ - ګورئ! محمد صلی الله علیه وسلم ته لاړ شئ - په یو بل روایت کښے دی، چه هغه خلق به بیا ما ته راشی اوبه وائی، اے محمدؐ! تاسو د الله رسول یئ اوخاتم الانبیاء ئے، الله تعالیٰ ستاسو ټول مخکنی اوروستنی لغزشونه معاف کړی دی ستاسو د بری الذمه کیدلو اعلان ئے کړے وُو، اوګورئ حُمونږ څه حال شوے دے - تاسو خپل رب ته حُمونږ سفارش اوکړئ! بس زهٔ به دهغه ځائے نه لاړشم د عرش الٰهی لاندے به د خپل رب په مخکښے په سجده پریوځم! دغه وخت به الله تعالیٰ حُما سینه پرانزی حُما په هغه کښے به خپل داسے بهترین حمد اوثناء واچوی چه حُما نه علاوه به په بل چا باندے نهٔ وی اچولے شوے بیا به د الله پاک ارشاد اوشی - خوږه محمده! سر اوچت کړه څهٔ چه غواړے درکولے به شی کوم سفارش چه کوئ قبلولے به شی - بیا به زهٔ سر اوچت کړم عرض به اوکړم - یا ربه! حُما اُمت؛ یا ربه حُما امت! یا ربه حُما اُمت! (زهٔ د خپل اُمت باره کښے سفارش کول غواړم) بیا به ارشاد الٰهی اوشی؛ اے محمد صلی الله علیه وسلم! ستا د اُمت هغه خلق چه هغوئ باندے د حساب کتاب پابندی نشته هغوئ خپل بنی طرف ته د جنت د دروازو نه کومه دروازه باندے جنت ته داخل کړه - اګرچه هغوئ ته دا اجازت هم شته دے، چه په نورو دروازو هم (په کومو چه به نور خلق داخلیږی) داخلیدلے شی! دے نه

لے "ان ما بین المصراعین" بکسر المیم: جانبا الباب. "وهجر" بفتح الهاء والجیم: مدینة عظیمة؛ "ما

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

وروسته حضور صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، څما دروح په مالک (الله) قسم د جنت د دروازے دوه طرفونو مینځ کښے فاصله به دومره وی، څومره چه مکے مکرمے اوهجر بنار مینځ کښے یا دمکے مکرمے او بصرے مینځ کښے ده. (بُخاریؒ ومُسلمؒ)

(د قیامت په ورځ به د باب شفاعت (د شفاعت دروازه) رسول الله صلی الله علیه وسلم پرانزی او شفاعت کبرٰی او صغرٰی دواړه د هغوئ امتیازی شان دے، دے کښے به هغوئ سره هیڅوک شریک نه وی نه حصه دار! شفاعت کبرٰی کښے ټول خلق (بنی نوع انسان) خواه دهرنبی اُمت وی شامل دے. شفاعت صغرٰی د خپل اُمت نه علاوه نور خلق بلاحساب کتاب جنت ته داخلوُل، غرض داچه شفاعت عام وی یاخاص (کبرٰی اوصغرٰی) حضور صلی الله علیه وسلم دپاره مخصوص دے او ثابت دے. (ن)

۹۷۶- وَعَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُمَا قَالَ: جَآءَ اِبْرَاهِيْمُ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِاُمِّ اِسْمَاعِيْلَ وَبِابْنِهَا اِسْمَاعِيْلَ وَهِيَ تُرْضِعُهٗ حَتّٰى وَضَعَهَا عِنْدَ الْبَيْتِ لٰه عِنْدَ دَوْحَةٍ فَوْقَ زَمْزَمَ فِيْ اَعْلَى الْمَسْجِدِ وَلَيْسَ بِمَكَّةَ يَوْمَئِذٍ اَحَدٌ وَلَيْسَ بِهَا مَآءٌ فَوَضَعَهُمَا هُنَاكَ وَوَضَعَ عِنْدَهُمَا جِرَابًا فِيْهِ تَمْرٌ وَسِقَآءً فِيْهِ مَآءٌ ثُمَّ قَفّٰى اِبْرَاهِيْمُ مُنْطَلِقًا فَتَبِعَتْهُ اُمُّ اِسْمَاعِيْلَ فَقَالَتْ: يَا اِبْرَاهِيْمُ اَيْنَ تَذْهَبُ وَتَتْرُكُنَا بِهٰذَا الْوَادِي الَّذِيْ لَيْسَ فِيْهِ اَنِيْسٌ وَلَا شَيْءٌ؟ فَقَالَتْ لَهٗ ذٰلِكَ مِرَارًا وَجَعَلَ لَا يَلْتَفِتُ اِلَيْهَا قَالَتْ لَهٗ: آللّٰهُ اَمَرَكَ بِهٰذَا؟ قَالَ: نَعَمْ. قَالَتْ اِذًا لَّا يُضَيِّعُنَا ثُمَّ رَجَعَتْ فَانْطَلَقَ اِبْرَاهِيْمُ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ حَتّٰى اِذَا كَانَ عِنْدَ الثَّنِيَّةِ لٰه حَيْثُ لَا يَرَوْنَهٗ اسْتَقْبَلَ بِوَجْهِهِ الْبَيْتَ ثُمَّ دَعَا بِهٰؤُلَآءِ الدَّعَوَاتِ فَرَفَعَ يَدَيْهِ فَقَالَ: رَبِّ اِنِّيْٓ اَسْكَنْتُ مِنْ ذُرِّيَّتِيْ بِوَادٍ غَيْرِ ذِيْ زَرْعٍ"

۹۷۶- حضرت عبد الله بن عباس رضی الله عنهما نه روایت دے. چه حضرت ابراهیم علیه السلام خپل پټۍ رودونکے بچے اودهغه والده محترمه اُم اسمٰعیل علیهما السلام (حضرت هاجره) روان کړل مکے مکرّمے ته ئے راوستل اوهغوئ ئے خانه کعبے ته نزدے دیوے لوئے وني نزدے زمزم نه پاس دمسجد حرام په اوچته حصه ډیره کړل دغه زمانه کښے په مکه کښے نه څه آبادی وه او نه اوبه پیدا کیدلے، دواړه مور اوځوئے ئے هلته پریښودل هغوئ سره ئے یودکجورو تیلئ اویومشکیزه داوبو کیښودله ابراهیم علیه السلام واپس لاړلوچه کله هغهٔ تللو دپاره واپس شا اوکړځوله نو اُمّ اسمٰعیل د هغهٔ نه وروسته روانه شوه هغهٔ ته ئے اووئیل تاسو مونږ دے ځائے کښے پریږدئ، چه نه خوځه انسان شته نه بل کوم څیز! هغے خپله خبره خوځله بیا بیا اوکړه لیکن هغوئ څه جواب ورنکړو نه ئے دهغے طرف ته اوکتل. دغه وخت هغے اووئیل، چه تاسو داسے دالله پاک په حکم سره کوئ؟ نو ابراهیم علیه السلام اووئیل، اَوْ! هغے اووئیل، بیاخه پرواه نشته الله تعالیٰ به مونږ نه ضائع کوی بیا هغه واپس شوه او حضرت ابراهیم علیه السلام واپس راغے، چه کله هغوئ یوه ډیره کئی ته راورسیدل چرته

له "عند البیت": ای الکعبة. له "عند الثنیة": بفتح الثاء وکسر النون وتشدید الیاء وهی

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

حَتّٰى بَلَغَ "يَشْكُرُوْنَ" وَجَعَلَتْ
أُمُّ إِسْمَاعِيْلَ تُرْضِعُ إِسْمَاعِيْلَ
وَتَشْرَبُ مِنْ ذٰلِكَ الْمَآءِ حَتّٰى
إِذَا نَفِدَ مَا فِي السِّقَآءِ عَطِشَتْ وَ
عَطِشَ ابْنُهَا وَجَعَلَتْ تَنْظُرُ إِلَيْهِ
يَتَلَوّٰى - أَوْقَالَ يَتَلَبَّطُ [1] فَانْطَلَقَتْ
كَرَاهِيَةَ أَنْ تَنْظُرَ إِلَيْهِ فَوَجَدَتِ
الصَّفَا أَقْرَبَ جَبَلٍ فِي الْأَرْضِ يَلِيْهَا
فَقَامَتْ عَلَيْهِ ثُمَّ اسْتَقْبَلَتِ الْوَادِيَ
تَنْظُرُ هَلْ تَرٰى أَحَدًا؟ فَلَمْ تَرَ أَحَدًا
فَهَبَطَتْ مِنَ الصَّفَا حَتّٰى إِذَا بَلَغَتِ
الْوَادِيَ رَفَعَتْ طَرَفَ دِرْعِهَا ثُمَّ سَعَتْ
سَعْيَ الْإِنْسَانِ الْمَجْهُوْدِ [2] حَتّٰى
جَاوَزَتِ الْوَادِيَ ثُمَّ أَتَتِ الْمَرْوَةَ
فَقَامَتْ عَلَيْهَا فَنَظَرَتْ هَلْ تَرٰى
أَحَدًا؟ فَلَمْ تَرَ أَحَدًا فَفَعَلَتْ
ذٰلِكَ سَبْعَ مَرَّاتٍ. قَالَ ابْنُ عَبَّاسٍ
رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُمَا قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى
اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "فَلِذٰلِكَ سَعَى
النَّاسُ بَيْنَهُمَا" فَلَمَّا أَشْرَفَتْ عَلَى
الْمَرْوَةِ سَمِعَتْ صَوْتًا فَقَالَتْ:
صَهْ - تُرِيْدُ نَفْسَهَا - ثُمَّ تَسَمَّعَتْ
فَسَمِعَتْ أَيْضًا فَقَالَتْ: قَدْ أَسْمَعْتَ
إِنْ كَانَ عِنْدَكَ غَوَاثٌ فَإِذَا
بِالْمَلَكِ عِنْدَ مَوْضِعِ زَمْزَمَ فَبَحَثَ
بِعَقِبِهِ - أَوْقَالَ بِجَنَاحِهِ - حَتّٰى
ظَهَرَ الْمَآءُ فَجَعَلَتْ تُحَوِّضُهُ [3]
وَتَقُوْلُ بِيَدِهَا هٰكَذَا وَجَعَلَتْ
تَغْرِفُ الْمَآءَ فِي سِقَآئِهَا وَهُوَ
يَفُوْرُ بَعْدَ مَا يَغْرِفُ وَفِي رِوَايَةٍ:

نه چه وروسته پاتے خلق (هاجره اواسماعیل)
په نظر نه راتلل نو دکعبے طرف ته ئے مخ
کړو لاسونه ئے اوچت کړل او دا دُعاء ئے
اوکړه - اے الله ! زهٔ خپل بچی په دا سے
وادئ کښے ستا محترم کور سره پریښودم ترے
نه خُم چه په هغے کښے د زراعت نوے هیڅ څیز
نشته . اے خُمونږه ربه ! دے دپاره چه هلته
د مونځ نظم قائم کړي ، دخلقو زړونه د
دوئ طرف ته مائل کړه اود دوئ کیرچا پیره
آباد کړه اودوئ ته رزق ورکړه چه دوئ
شکر ویستونکی اوسیږی . حضرت هاجرهٔ
به خپل خُوئے ته پئ ورکول پخپله به ئے
اوبه څکلے ، بالآخره مشکیزه ختمه شوه .
(خالی شوه) هغه هم تږے شوه لیکن بچے
دومره سخت تږے شوچه هغه په زمکه
پروت وُو ، تاویدو را تاویدو به ، چه
کله هغهٔ ته دکتلو طاقت ئے پاتے نشو ، نو
پاخیدله داوسیدلوځائے ته نزدے غرصفا
ته اوښتله . هلته ولاړه وه د وادئ طرف
ته ئے کتل چه کیدے شی څوک په نظر ورشی .
لیکن هیڅوک په نظر رانغلل نو دصفا نه کوزه
شوه بښکته ځائے ته راغله چه دهغے غاړے
(طرفونه) لوړ وُو بیا ډیر کوشش اومنډه
وهلو سره په تکلیف سره مروه ته راغلل
هلته اودریدو وے کتل چه څوک به په
نظر راشی لیکن هیڅوک په نظر نهٔ راتلل .
غرض داچه دے ځائے نه هغے ځائے ته ئے
اوړهٔ چکر اولګولے ! حضرت ابن عباس رضی
وائی چه حضور صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل
هم داوجه ده چه اوس خلق دصفا مروه دوران
کښے سعی کوی - په آخری چکر کښے هغه
مروه کښے وه چه څه آواز ئے واوریدو ،
لیکن هغے دا خیال اوکړو چه آواز نهٔ دے ،
دزړهٔ وهم دے . بیائے غوږ کیښودلو سره

[1] "يتلبط" بالبآء : اى يتمرغ ويضرب بنفسه الارض ! [2] "المجهود" : اى الذى اصابه الجهد [3] "فجعلت تحوضه" بالحاء والضاد وتشديد الواؤ : اى تجعله مثل الحوض

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

بِقَدْرِ مَا تَغْرِفُ . قَالَ ابْنُ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُمَا قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " رَحِمَ اللّٰهُ أُمَّ اِسْمَاعِيلَ لَوْ تَرَكَتْ زَمْزَمَ اَوْقَالَ لَوْلَمْ تَغْرِفْ مِنَ الْمَاءِ . لَكَانَتْ زَمْزَمُ عَيْنًا مُعِينًا " ۱ه قَالَ فَشَرِبَتْ وَاَرْضَعَتْ وَلَدَهَا فَقَالَ لَهَا الْمَلَكُ: لَا تَخَافُوا الضَّيْعَةَ ۲ه فَاِنَّ هٰهُنَا بَيْتًا لِلّٰهِ يَبْنِيهِ هٰذَا الْغُلَامُ وَاَبُوهُ وَاِنَّ اللّٰهَ لَا يُضَيِّعُ اَهْلَهُ وَكَانَ الْبَيْتُ مُرْتَفِعًا مِنَ الْاَرْضِ كَالرَّابِيَةِ تَاْتِيهِ السُّيُولُ فَتَاْخُذُ عَنْ يَمِينِهِ وَعَنْ شِمَالِهِ ، فَكَانَتْ كَذٰلِكَ حَتّٰى مَرَّتْ بِهِمْ رُفْقَةٌ مِنْ جُرْهُمٍ اَوْ اَهْلُ بَيْتٍ مِنْ جُرْهُمٍ مُقْبِلِينَ مِنْ طَرِيقِ كَدَاءٍ فَنَزَلُوا فِي اَسْفَلِ مَكَّةَ فَرَاَوْا طَائِرًا عَائِفًا ۳ه فَقَالُوا اِنَّ هٰذَا الطَّائِرَ لَيَدُورُ عَلٰى مَاءٍ لَعَهْدُنَا بِهٰذَا الْوَادِي وَمَا فِيهِ مَاءٌ فَاَرْسَلُوا جَرِيًّا اَوْ جَرِيَّيْنِ فَاِذَا هُمْ بِالْمَاءِ فَرَجَعُوا فَاَخْبَرُوهُمْ فَاَقْبَلُوا وَاُمُّ اِسْمَاعِيلَ عِنْدَ الْمَاءِ . فَقَالُوا: اَتَاْذَنِينَ لَنَا اَنْ نَنْزِلَ عِنْدَكِ ؟ قَالَتْ : نَعَمْ ، وَلٰكِنْ لَا حَقَّ لَكُمْ فِي الْمَاءِ . قَالُوا نَعَمْ " قَالَ ابْنُ عَبَّاسٍ قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: " فَاَلْفٰى ذٰلِكَ اُمَّ اِسْمَاعِيلَ وَهِيَ تُحِبُّ الْاُنْسَ فَنَزَلُوا فَاَرْسَلُوا اِلٰى اَهْلِيهِمْ فَنَزَلُوا مَعَهُمْ حَتّٰى اِذَا كَانُوا بِهَا اَهْلَ اَبْيَاتٍ وَشَبَّ

توجه اوکړه نو هغې بیا آواز واورید و، دغه وخت هغې اوویل ، چه آواز خو ما واوریدو. کچرته څوک امداد د پاره راغلے وی نو امداد اوکړه ناڅاپه هغې ته د زمزم ځائے سره نزدے یوه فرشته په نظر راغله چه هغې پخپله پونده سره زمکه اووهله یائے خپل وزر سره اووهله او د زمکے نه اوبه راوو تلے ، هغې زر زر د دے نه کیرچا پیره پوله شان جوړے کړے . حوض ئے جوړولو او لپے ئے ډکولے په مشکیزه کښے ئے اوبه اچولے دلته به هغې لپے ډکولے اوبه به نورے هم زیاتے راوتلے. په یو روایت کښے دی چه څومره لپه به هغې ډکوله هغومره اوبه به نورے را تللے . حضرت ابن عباس رضی اللّٰه عنهما وائی چه رسول : اللّٰه صلی اللّٰه علیه وسلم اوفرمائیل ، اللّٰه تعالیٰ دے اُمّ اسماعیل باندے رحم اوکړی . کچرته هغې د زمزم اویه په خپل حال پریښودے وے ، یا ئے اوفرمائیل ، په لپوئے نه وے راخستے ، نو زمزم به یوه بهیدونکے چینه کرځیدلے وه. راوی وائی ، چه هغه اوبه هغې اوڅکلے ، او بچی ته ئے پئی ورکړل ، بیا فرشتے هغې ته اوویل ، د خپل هلاکت خیال د زړه نه اوباسه دلته د اللّٰه دکور د جوړیدو فیصله شوے ده . چه هغه به دا بچے او د ده پلار جوړوی . دے سره خو اکښے اوسیدونکی به اللّٰه پاک نه ضائع کوی کعبه دغه وخت د زمکے نه اوچته یوه ډیره کئی شان وه ، چه سیلاب به راتللو نو بے طرف ته کینړ طرف ته به وتلو تللو به دے حالت کښے څه زمانه تیره شوه چه اتفاقًا د بنی جرهم د قبیلے څنے خلق یا خاص د بنی جُرهم اهل خاندان دکداء په لاره راتلل پدے ځائے تیر شول اود مکے لاندینئ حصه کښے ئے پراؤ اوکړو هلته دوئ چه الوتونکی مرغان اولیدل نو په تعجب کښے

۱ه "معینًا" بفتح المیم : ای ظاهرا جاریا علٰی وجه الارض . ۲ه "لا تخافوا الضیعة" بفتح الضاد وسکون الیاء : ای الهلاك ، ۳ه "عائفًا" بالعین والفآء ای یحوم علی الماء ویرد ولا یمضی .

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

الْغُلَامُ [1] وَتَعَلَّمَ الْعَرَبِيَّةَ مِنْهُمْ وَأَنْفَسَهُمْ [2] وَأَعْجَبَهُمْ حِيْنَ شَبَّ فَلَمَّا أَدْرَكَ زَوَّجُوْهُ امْرَأَةً مِّنْهُمْ وَمَاتَتْ أُمُّ إِسْمَاعِيْلَ فَجَاءَ إِبْرَاهِيْمُ بَعْدَ مَا تَزَوَّجَ إِسْمَاعِيْلُ يُطَالِعُ تَرِكَتَهُ [3] فَلَمْ يَجِدْ إِسْمَاعِيْلَ فَسَأَلَ امْرَأَتَهُ عَنْهُ فَقَالَتْ: خَرَجَ يَبْتَغِيْ لَنَا - وَفِيْ رِوَايَةٍ يَصِيْدُ لَنَا. ثُمَّ سَأَلَهَا عَنْ عَيْشِهِمْ وَهَيْئَتِهِمْ فَقَالَتْ: نَحْنُ بِشَرٍّ نَحْنُ فِيْ ضِيْقٍ وَشِدَّةٍ وَشَكَتْ إِلَيْهِ - قَالَ: فَإِذَا جَاءَ زَوْجُكِ اقْرَئِيْ عَلَيْهِ السَّلَامَ وَقُوْلِيْ لَهُ يُغَيِّرْ عَتَبَةَ بَابِهِ - فَلَمَّا جَاءَ إِسْمَاعِيْلُ كَأَنَّهُ آنَسَ شَيْئًا فَقَالَ: هَلْ جَاءَكُمْ مِنْ أَحَدٍ؟ قَالَتْ: نَعَمْ جَاءَنَا شَيْخٌ كَذَا وَكَذَا فَسَأَلَنَا عَنْكَ فَأَخْبَرْتُهُ فَسَأَلَنِيْ: كَيْفَ عَيْشُنَا فَأَخْبَرْتُهُ أَنَّا فِيْ جَهْدٍ وَشِدَّةٍ قَالَ: فَهَلْ أَوْصَاكِ بِشَيْءٍ؟ قَالَتْ نَعَمْ أَمَرَنِيْ أَنْ أَقْرَأَ عَلَيْكَ السَّلَامَ وَيَقُوْلُ: غَيِّرْ عَتَبَةَ بَابِكَ - قَالَ: ذَاكَ أَبِيْ وَقَدْ أَمَرَنِيْ أَنْ أُفَارِقَكِ الْحَقِيْ بِأَهْلِكِ. فَطَلَّقَهَا وَتَزَوَّجَ مِنْهُمْ أُخْرٰى فَلَبِثَ عَنْهُمْ إِبْرَاهِيْمُ مَا شَاءَ اللّٰهُ ثُمَّ أَتَاهُمْ بَعْدُ فَلَمْ يَجِدْهُ فَدَخَلَ عَلَى امْرَأَتِهِ فَسَأَلَ عَنْهُ - قَالَتْ: خَرَجَ يَبْتَغِيْ لَنَا قَالَ كَيْفَ أَنْتُمْ وَسَأَلَهَا عَنْ عَيْشِهِمْ وَهَيْئَتِهِمْ - فَقَالَتْ: نَحْنُ بِخَيْرٍ وَسَعَةٍ وَأَثْنَتْ عَلَى اللّٰهِ فَقَالَ:

پریوتل، مونږ خو په ډیر ځله دے ځای باندے تیر شوی یو دلته خو چرته داوبو نشان هم نه ډوو د معلوماتو د پاره ئے یو د ډوه سړی اولیږل هغوئ چه راغلل وے ئے کتل نو واقعی چه هلته اوبه موجودے وے! واپس لاړل قبیلے والاؤ ته ئے خبر ورکړو نو قافلے والا هلته راغلل هلته ئے حضرت هاجره علیها السلام موجود اومونده. نو د هغے نه ئے اجازت اوغوښتلو چه که تاسو مونږ ته اجازت راکړئ نو مونږ به ستاسو په کاونډ کښے اوسیږو. هغوئ په دے شرط اجازت ورکړو چه په اوبو باندے به ستاسو د ملکیت حق نه وی هغوئ داخبره اومنله! حضرت ابن عباس رضی الله عنهما وائی چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل چه داخبره خو عین مراد وه داخو ام اسماعیل علیها السلام ته ملکړی ملاؤ شول داخلق هلته د ډیره شول خپل اهل وعیال ئے هلته راوبلل او هلته اوسیدلو سره کلے آباد شو. او خوځاندانونه هلته آباد شول - پرونے بچے نن ځوان شوے ؤو اهل قافله سره او هم دارنګ د خپل کره طبع په وجه سره ئے ډیرښ ر عربی زده کړه د هغوئ ځوانئ د ځسن او تروتازه ګئ ښکلے مجموعه وه. هغوئ د ډیر ښائسته ؤو او د هر ښه صفت او ښائسته والی په وجه سره د قافلے خلقو د هغه ځوانیدلو سره د خپلے قبیلے د ډیرے جینئ سره ئے د هغه واده اوکړو - ام اسماعیل علیها السلام وفات شوه د هغه د واده نه وروسته د خپل پس ماندګانو خبر اخستلو د پاره حضرت ابراهیم علیه السلام تشریف راوړو حضرت اسماعیل علیه السلام کور کښے موجود نه ؤو. اینګور نه ئے تپوس اوکړو چرته تللے دے؟ وے وئیل رزق پیدا کولو د پاره تللے دے. په یوه روایت کښے دا دی چه ښکار د پاره تللے

[1] "وشب الغلام" ای کبر اسماعیل علیه السلام؛ [2] "وانفسهم" بفتح الفاء من النفاسة ای کثرت رغبتهم فیه والاهتمام به، البلوغ [3] "یطالع ترکتهم" ای یتفقدها

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1812812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

الْغُلَامُ [1] وَتَعَلَّمَ الْعَرَبِيَّةَ مِنْهُمْ وَأَنْفَسَهُمْ [2] وَأَعْجَبَهُمْ حِيْنَ شَبَّ فَلَمَّا أَدْرَكَ زَوَّجُوْهُ امْرَأَةً مِّنْهُمْ وَمَاتَتْ أُمُّ إِسْمَاعِيْلَ فَجَاءَ إِبْرَاهِيْمُ بَعْدَ مَا تَزَوَّجَ إِسْمَاعِيْلُ يُطَالِعُ تَرِكَتَهُ [3] فَلَمْ يَجِدْ إِسْمَاعِيْلَ فَسَأَلَ امْرَأَتَهُ عَنْهُ فَقَالَتْ: خَرَجَ يَبْتَغِيْ لَنَا - وَفِيْ رِوَايَةٍ يَصِيْدُ لَنَا. ثُمَّ سَأَلَهَا عَنْ عَيْشِهِمْ وَهَيْئَتِهِمْ فَقَالَتْ: نَحْنُ بِشَرٍّ نَحْنُ فِيْ ضِيْقٍ وَشِدَّةٍ وَشَكَتْ إِلَيْهِ. قَالَ، فَإِذَا جَاءَ زَوْجُكِ اقْرَئِيْ عَلَيْهِ السَّلَامَ وَقُوْلِيْ لَهُ يُغَيِّرْ عَتَبَةَ بَابِهِ - فَلَمَّا جَاءَ إِسْمَاعِيْلُ كَأَنَّهُ آنَسَ شَيْئًا فَقَالَ: هَلْ جَاءَكُمْ مِنْ أَحَدٍ؟ قَالَتْ: نَعَمْ جَاءَنَا شَيْخٌ كَذَا وَكَذَا فَسَأَلَنَا عَنْكَ فَأَخْبَرْتُهُ فَسَأَلَنِيْ: كَيْفَ عَيْشُنَا فَأَخْبَرْتُهُ أَنَّا فِيْ جَهْدٍ وَشِدَّةٍ قَالَ، فَهَلْ أَوْصَاكِ بِشَيْءٍ؟ قَالَتْ نَعَمْ أَمَرَنِيْ أَنْ أَقْرَأَ عَلَيْكَ السَّلَامَ وَيَقُوْلُ: غَيِّرْ عَتَبَةَ بَابِكَ - قَالَ: ذَاكَ أَبِيْ وَقَدْ أَمَرَنِيْ أَنْ أُفَارِقَكِ الْحَقِيْ بِأَهْلِكِ. فَطَلَّقَهَا وَتَزَوَّجَ مِنْهُمْ أُخْرٰى فَلَبِثَ عَنْهُمْ إِبْرَاهِيْمُ مَا شَاءَ اللّٰهُ ثُمَّ أَتَاهُمْ بَعْدُ فَلَمْ يَجِدْهُ فَدَخَلَ عَلٰى امْرَأَتِهِ فَسَأَلَ عَنْهُ - قَالَتْ: خَرَجَ يَبْتَغِيْ لَنَا قَالَ كَيْفَ أَنْتُمْ وَسَأَلَهَا عَنْ عَيْشِهِمْ وَهَيْئَتِهِمْ - فَقَالَتْ: نَحْنُ بِخَيْرٍ وَسَعَةٍ وَأَثْنَتْ عَلَى اللّٰهِ فَقَالَ:

پریوتل، مونږ خو په ډیر ځله دے ځای باندے تیر شوی یو دلته خوچرته داوبو نشان هم نه وُو دمعلوماتو د پارهٔ ے یو دوٴهٔ سرې اولیږل هغوئ چه راغلل وے کتل نو واقعی چه هلته اوبه موجودے وے! واپس لاهل قبیلے والاوُ ته ئے خبر ورکړو نو قافلے والا هلته راغلل هلته ئے حضرت هاجرهٔ علیها السلام موجود اومونده نود هغے نه ئے اجازت اوغوښتلو چه که تاسو مونږ ته اجازت راکړئ نو مونږ به ستاسو په کاونده کښے اوسیږو. هغوئ په دے شرط اجازت ورکړو چه په اوبو باندے به ستاسو د ملکیت حق نهٔ وی هغوئ داخبره اومنله! حضرت ابن عباس رضی الله عنهما وائی چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل چه داخبره خو عین مراد وه داخو اُم اسماعیل علیها السلام ته ملګری ملاوُ شول دا خلق هلته د ډیرهٔ شول خپل اهل وعیال ئے هلته راوبلل او هلته اوسیدلو سرهٔ کلے آباد شو. اوخوځاندانونه هلته آباد شول - پرونے بچے نن ځوان شوے وُو اهل قافله سرهٔ او هم دارنګ دخپل کړهٔ طبع په وجه سرهٔ ئے ډیرزر عربی زده کړهٔ د هغوئ ځوانئ د ځُسن او تروتازه ګئ بنکلے مجموعه وه. هغوئ ډیر بنائسته وُو اودهر بنهٔ صفت او بنایُسته والی په وجه سرهٔ د قافلے خلقو د هغهٔ ځوانیدلو سرهٔ دخپلے قبیلے دیوے جینئ سرهٔ ئے د هغهٔ وادهٔ اوکړو - اُمّ اسماعیل علیها السلام وفات شوه د هغهٔ د وادهٔ نه وروسته دخپل پس ماندګانو خبر اخستلو د پارهٔ حضرت ابراهیم علیه السلام تشریف راوړو حضرت اسماعیل علیه السلام کور کښے موجود نه وُو. اینګور نه ئے ټپوس اوکړو چرته تللے دے؟ وے وئیل رزق پیدا کولو د پارهٔ تللے دے. په یوه روایت کښے دا دی چه بنکار د پارهٔ تللے

[1] "وشب الغلام" ای کبر اسماعیل علیه السلام؛ [2] "وانفسهم" بفتح الفاء من النفاسة ای کثرت رغبتهم فیه والادراك البلوغ [3] "یطالع ترکتهم" ای یتفقدها

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

مَا طَعَامُكُمْ ؟ قَالَتِ اللَّحْمُ قَالَ: فَمَا شَرَابُكُمْ ؟ قَالَتِ: الْمَاءُ. قَالَ: اَللّٰهُمَّ بَارِكْ لَهُمْ فِي اللَّحْمِ وَالْمَاءِ قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "وَلَمْ يَكُنْ لَهُمْ يَوْمَئِذٍ حَبٌّ وَلَوْ كَانَ لَهُمْ دَعَا لَهُمْ فِيهِ" قَالَ فَهُمَا لَا يَخْلُوْا عَلَيْهِمَا اَحَدٌ بِغَيْرِ مَكَّةَ اِلَّا لَمْ يُوَافِقَاهُ. وَفِي رِوَايَةٍ فَجَاءَ فَقَالَ: اَيْنَ اِسْمَاعِيْلُ ؟ فَقَالَتِ امْرَاَتُهُ: ذَهَبَ يَصِيْدُ فَقَالَتِ امْرَاَتُهُ: اَلَا تَنْزِلُ فَتَطْعَمَ وَتَشْرَبَ ؟ قَالَ: وَمَا طَعَامُكُمْ وَمَا شَرَابُكُمْ قَالَتْ: طَعَامُنَا اللَّحْمُ وَشَرَابُنَا الْمَاءُ. قَالَ: اَللّٰهُمَّ بَارِكْ لَهُمْ فِي طَعَامِهِمْ وَشَرَابِهِمْ قَالَ: فَقَالَ اَبُو الْقَاسِمِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "بَرَكَةُ دَعْوَةِ اِبْرَاهِيْمَ" قَالَ فَاِذَا جَاءَ زَوْجُكِ فَاقْرَئِي عَلَيْهِ السَّلَامَ وَمُرِيْهِ يُثَبِّتْ عَتَبَةَ بَابِهِ. فَلَمَّا جَاءَ اِسْمَاعِيْلُ قَالَ: هَلْ اَتَاكُمْ مِنْ اَحَدٍ ؟ قَالَتْ: نَعَمْ اَتَانَا شَيْخٌ حَسَنُ الْهَيْئَةِ وَاَثْنَتْ عَلَيْهِ، فَسَاَلَنِي عَنْكَ فَاَخْبَرْتُهُ فَسَاَلَنِي كَيْفَ عَيْشُنَا فَاَخْبَرْتُهُ اَنَّا بِخَيْرٍ. قَالَ: فَاَوْصَاكِ بِشَيْءٍ ؟ قَالَتْ: نَعَمْ يَقْرَاُ عَلَيْكَ السَّلَامَ وَيَاْمُرُكَ اَنْ تُثَبِّتَ عَتَبَةَ بَابِكَ قَالَ ذَاكَ اَبِي وَاَنْتِ الْعَتَبَةُ اَمَرَنِي اَنْ اُمْسِكَكِ ثُمَّ لَبِثَ عَنْهُمْ مَا شَاءَ اللّٰهُ ثُمَّ جَاءَ بَعْدَ ذٰلِكَ وَاِسْمَاعِيْلُ يَبْرِي[1] نَبْلًا لَهُ تَحْتَ دَوْحَةٍ قَرِيْبًا مِنْ زَمْزَمَ فَلَمَّا رَاٰهُ قَامَ اِلَيْهِ

دے - هغوئ۴ تپوس اوکړو حال احوال څرنګ دے؟ ژوند څرنګ تیریږی؟ نو وے وئیل، د پرتنګئ او تکلیف سره وخت تیریږی نور څهٔ شکایات لے هم بیان کړل. هغوئ۴ اوفرمائیل چه کله ستاسو خاوند راشی نو هغهٔ ته څما سلام وایه او ورته اووایه چه د خپل کور د دروازے درشل بدل کړه. چه کله اسماعیل علیه السلام واپس راغے نو هغهٔ څهٔ نوے خبره محسوس کړه. پښے نه ئے تپوس اوکړو چه کورته څوک راغلے وُو؟ وے وئیل چه د دے شکل اوصورت والا یو بوډا سړے راغلے وُو. ستا سو متعلق ئے تپوس اوکړو ما ورته اووئیل، بیان مے اوکړو. بیائے څما نه تپوس اوکړو کذا سره څرنګه ده؟ نو ما ورته بیان اوکړو، چه مونږ د پرتنګئ او تکلیف کښے یُو. اسماعیل علیه السلام تپوس اوکړو بیا هغهٔ تا ته څه وصیت کړے دے؟ وے وئیل، دائے وئیلی دی، چه تا سو راشئ نو هغوئ ته سلام اووائے او دا پیغام ورته اورسوئ چه د خپلے دروازے چوکاټ بدل کړئ. هغهٔ اووئیل، دا خوځما پلار وُو هغه فرمائیلی دی چه زهٔ تاسو خپل ځان نه جدا کړم تا سو د خپل پلار کورته لاړشئ هغوئ دے ته طلاق ورکړل اود دغه قبیلے بلے جینئ سره ئے نکاح اوکړه. د اللّٰه پاک د مشیّت مطابق څه زمانه ئے تیره کړه. حضرت ابراهیم علیه السلام دوباره هلته راغے. دغه وخت هم حضرت اسماعیل علیه السلام کورکښے موجود نه وُو. خپلے اینګورنه ئے تپوس اوکړو چرته تللے دے؟ هغے اووئیل، معاش کتلو سلسله کښے وتلے دے. هغهٔ دا اینګورنه د خیریت پوښتنه اوکړه او د ژوند تیریدلو متعلق ئے تپوس اوکړو چه څرنګه تیریږی؟ نو هغے اووئیل

[1] "واسماعیل یبری نبلا" بفتح الیاء وسکون الباء: ای سهما قبل ان یرکب فیه نصله وریشه.

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

فَصَنَعَ كَمَا يَصْنَعُ الْوَالِدُ بِالْوَلَدِ وَالْوَلَدُ بِالْوَالِدِ [1] قَالَ: أَيْ إِسْمَاعِيلُ إِنَّ اللّٰهَ أَمَرَنِي بِأَمْرٍ قَالَ: فَاصْنَعْ مَا أَمَرَكَ رَبُّكَ؟ قَالَ: وَتُعِينُنِي قَالَ: وَأُعِينُكَ. قَالَ: فَإِنَّ اللّٰهَ أَمَرَنِي أَنْ أَبْنِيَ بَيْتًا هٰهُنَا وَأَشَارَ إِلَى أَكَمَةٍ مُرْتَفِعَةٍ عَلَى مَا حَوْلَهَا فَعِنْدَ ذٰلِكَ رَفَعَ الْقَوَاعِدَ مِنَ الْبَيْتِ فَجَعَلَ إِسْمَاعِيلُ يَأْتِي بِالْحِجَارَةِ وَإِبْرَاهِيمُ يَبْنِي حَتّٰى إِذَا ارْتَفَعَ الْبِنَاءُ جَاءَ بِهٰذَا الْحَجَرِ فَوَضَعَهُ لَهُ فَقَامَ عَلَيْهِ وَهُوَ يَبْنِي وَإِسْمَاعِيلُ يُنَاوِلُهُ الْحِجَارَةَ وَهُمَا يَقُولَانِ: رَبَّنَا تَقَبَّلْ مِنَّا إِنَّكَ أَنْتَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ، وَفِي رِوَايَةٍ: إِنَّ إِبْرَاهِيمَ خَرَجَ بِإِسْمَاعِيلَ وَأُمِّ إِسْمَاعِيلَ مَعَهُمْ شَنَّةٌ [2] فِيهَا مَاءٌ فَجَعَلَتْ أُمُّ إِسْمَاعِيلَ تَشْرَبُ مِنَ الشَّنَّةِ فَيَدِرُّ لَبَنُهَا عَلَى صَبِيِّهَا حَتّٰى قَدِمَ مَكَّةَ فَوَضَعَهَا تَحْتَ دَوْحَةٍ ثُمَّ رَجَعَ إِبْرَاهِيمُ إِلَى أَهْلِهِ فَاتَّبَعَتْهُ أُمُّ إِسْمَاعِيلَ حَتّٰى لَمَّا بَلَغُوا كَدَاءً نَادَتْهُ مِنْ وَرَائِهِ: يَا إِبْرَاهِيمُ إِلَى مَنْ تَتْرُكُنَا؟ قَالَ: إِلَى اللّٰهِ، قَالَتْ: رَضِيتُ بِاللّٰهِ فَرَجَعَتْ وَجَعَلَتْ تَشْرَبُ مِنَ الشَّنَّةِ وَيَدِرُّ لَبَنُهَا عَلَى صَبِيِّهَا حَتّٰى لَمَّا فَنِيَ الْمَاءُ قَالَتْ: لَوْ ذَهَبْتُ فَنَظَرْتُ لَعَلِّي أُحِسُّ أَحَدًا. قَالَ: فَذَهَبَتْ فَصَعِدَتِ الصَّفَا فَنَظَرَتْ وَنَظَرَتْ

د الله پاک ډیر شکر او احسان دے مونږ ډیر فراخئ کښے یو او بالکل خیر او عافیت سره یو هغوئ تپوس اوکړو څه خوړئ؟ وے ویئل، غوښه. هغوئ[3] د مشروب متعلق (څکلو څیز) تپوس اوکړو، نو وے ویئل، اوبه. دے آوریدلو سره هغوئ[4] دُعا اوکړه اے الله! ددوئ په غوښه اوبو کښے برکت واچوه. نبی کریم صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، دغه وخت به هغوئ غلّه نه خوړله (ځکه چه هلته ئے پیداوار نه وُو) کنی نوهغوئ به د هغوئ په غله کښے هم د برکت دُعا کړے وے. د دے وجهے نه د اهل مکه نه سوا به چا په غوښه اوبو باندے گذاره نه شوه کولے، او نه به په چا باندے موافق راتلله - په یو روایت کښے داسے دی، چه ابراهیم علیه السلام تپوس اوکړو، چه اسماعیل علیه السلام چرته دے؟ د هغهٔ نښځے اووئیل، ښکارد پاره تللے دے. اینکور ئے داهم اووئیل تاسو کینئ، څه خوراک خښناک اوکړئ! هغوئ تپوس اوکړو تاسو څهٔ شے خوړئ څکئ؟ وے ویئل، حُمونږ خوراک غوښه ده اوڅکل اوبهٔ دی. هغوئ اووئیل، اے الله! ددوئ په خوراک خښناک کښے برکت واچوه. راوی وائی، چه نبی کریم صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، د حضرت ابراهیم[5] د دُعا برکت (اهل مکه کښے) اوس هم موجود دے! بیا حضرت ابراهیم علیه السلام اوفرمائیل، چه کله ستاسو خاوند راشی نو هغهٔ ته حُما سلام وایه. اوحُما دا هدایت هم ورته بیان کړه چه د دروازے چوکاټ برقرار اوساته. چه اسماعیل علیه السلام راغے، نو ښځے نه ئے تپوس اوکړو ولے مونږ کره څوک راغلے وُو؟ ښځے ورته اووئیل هَوْ! یو ډیر ښائسته شکل والا بزرګ (سپین ګیرے) راغلے وُو او

[1] "فصنع كما يصنع الوالد بالولد والولد بالوالد": اى من المعانقة والمصافحة وغير ذلك ٭

[2] "شنة" بالشين والنون المشددة: السقاء ٭

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

هَلْ تُحِسُّ اَحَدًا فَلَمْ تُحِسَّ اَحَدًا
فَلَمَّا بَلَغَتِ الْوَادِیَ وَسَعَتْ وَاَتَتِ
الْمَرْوَةَ وَ فَعَلَتْ ذٰلِكَ اَشْوَاطًا ثُمَّ
قَالَتْ : لَوْ ذَهَبْتُ فَنَظَرْتُ مَا فَعَلَ
الصَّبِیُّ فَذَهَبَتْ فَنَظَرَتْ فَاِذَا هُوَ
عَلٰی حَالِهٖ كَاَنَّهٗ يَنْشَغُ لِلْمَوْتِ
فَلَمْ تُقِرَّهَا نَفْسُهَا فَقَالَتْ : لَوْ ذَهَبْتُ
فَنَظَرْتُ لَعَلِّیْ اُحِسُّ اَحَدًا فَذَهَبَتْ
فَصَعِدَتِ الصَّفَا فَنَظَرَتْ وَ نَظَرَتْ
فَلَمْ تُحِسَّ اَحَدًا حَتّٰی اَتَمَّتْ سَبْعًا
ثُمَّ قَالَتْ : لَوْ ذَهَبْتُ فَنَظَرْتُ مَا
فَعَلَ فَاِذَا هِیَ بِصَوْتٍ فَقَالَتْ اَغِثْ
اِنْ كَانَ عِنْدَكَ خَيْرٌ فَاِذَا جِبْرِيْلُ
صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ بِعَقِبِهٖ
هٰكَذَا وَغَمَزَ بِعَقِبِهٖ عَلَى الْاَرْضِ
فَانْبَثَقَ الْمَآءُ [1] فَدَهِشَتْ اُمُّ
اِسْمَاعِيْلَ فَجَعَلَتْ تَحْفِنُ . وَذَكَرَ
الْحَدِيْثَ بِطُوْلِهٖ رَوَاهُ الْبُخَارِیُّ ،
بِهٰذِهِ الرِّوَايَاتِ كُلِّهَا ؛

"الدَّوْحَةُ" الشَّجَرَةُ الْكَبِيْرَةُ .
قَوْلُهٗ "قَفّٰى" اَیْ : وَلّٰى .
"وَالْجَرِیُّ" : الرَّسُوْلُ .
"وَاَلْفٰى" مَعْنَاهُ : وَجَدَ .
قَوْلُهٗ "يَنْشَغُ" : اَیْ يَشْهَقُ .

د هغهٔ ذکر ئے ښه الفاظو سره اوکړو . ځما نه ئے ستاسو متعلق تپوس اوکړو نوما ورته اووئیل (بیا مے اوکړو) . بیائے ځمونږ د ژوند تیریدلو متعلق تپوس اوکړو نوما ورته اووئیل چه ځمونږ ډیر ښهٔ اود خوشحالئ حالت دے . هغهٔ تپوس اوکړو تا ته ئے څه پیغام درکړے دے ؟ نووے وئیل ، هو . تا سوته ئے سلام وئیلے دے او وئیلی ئے دی ، چه د دروازے (چوکاټ) برقرار اوساته . دغه وخت اسماعیل علیه السلام اووئیل ، چه هغه خوځما پلارونو او د دروازے چوکاټ تا سوئے هغهٔ ماته هدایت کړے دے چه تهٔ خپله ښځه په نکاح کښے اوساته . بیا چه کله الله پاک ته منظوره وه پلار اوځوئے جدا اوسیدل . دے نه وروسته چه کله هغوئ درئیم ځل راغلل نو حضرت ابراهیم علیه السلام زمزم سره نزدے یوے ونے نه لاندے ناست وُو . غشے ئے سازوُو چه والد صاحب ئے راتلوکے اولید و نو اسماعیل علیه السلام اودریدواو ډیر گرمجوشئ سره دواړو معانقه اوکړه . او مصافحه ئے اوکړه . دغه وخت حضرت ابراهیم علیه السلام اوفرمائیل ، اسماعیله ! الله تعالیٰ ماته دیوکار کولو حکم راکړے دے . اسماعیل علیه السلام اوفرمائیل ، تاسو ضرور د هغے تعمیل اوکړئ . نوو اوفرمائیل ، چه الله تعالیٰ ماته دلته هغه ډیره کئ ته ئے اشاره اوکړه د خپل کور تعمیر کولو حکم راکړے دے . نو د هغه ډیره کئ نه کیر چاپیره ئے دخاندکعبے دچار دیواری بنیاد ونه قائم کړل د تعمیر کار ئے شروع کړو حضرت اسماعیل علیه السلام به کټے راوړلے ، او حضرت ابراهیم علیه السلام به دیوال تیار ولوچه کله دیوالونه کافی اوچت شول نو هغهٔ یو کټ راوړو چه په هغے اودریدو . حضرت ابراهیم علیه السلام دیوالونو باندے کانړی کیښودل . د بیت الله د تعمیر په وخت د دواړو حضراتو په ژبه دا دُعا مسلسله جاری وه . اے الله ! ځمونږ نه دا قبوله کړه بیشکه تاسو سمیع (آورید ونکی) هم ئے او عالم (خبردار) هم ئے !

په یوبل روایت کښے داسے دی چه حضرت ابراهیم علیه السلام ، حضرت اسماعیل علیه السلام او د هغهٔ والده ځان سره روان کړل نو دوئ سره یو د

[1] "فانبثق الماء" بالنون والباء والثاء والقاف : ای انفجر .

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

اوبو مشک هم وُو! محترمه اُمّ اسمٰعیل علیها السلام به هغه اوبه څکلے او بچی ته به ئے خپلے پئی ورکولے. تردے چه دا قافله مکے مکرّمے ته اورسیدله هلته ئے دیوے وئے دلاندے دوئ پریښودل، حضرت ابراهیم علیه السلام خپل نور اهل خانه ته تللو دپاره واپس شول نوحضرت هاجره (اُم اسماعیلؑ) دهغوئ نه وروسته وروسته راتلله اوچه کله مقام کداء ته اورسیدل نود وروستو نه ئے دوئ ته آواز ورکړو، اے ابراهیمؑ! مونږ دچا په اسره پریږدے ؟ هغوئ جواب ورکړو د الله! نو وے وئیل، زهٔ د الله په حواله خوشحال یم. اوواپس راغله مشک کښے چه ترڅو پورے اوبه وے هغه به ئے څکلے او بچی ته به ئے پئی ورکول. چه کله اوبه ختمے شوے نو وے وئیل، اوس مالره یوخوا بل خوا تللوسره کتل پکار دی. کیدے شی چه څوک په نظر راشی نود هغه ځائے نه صفا غر باندے اوختله یوخوا بل خولئے کتل. لیکن هلته هیڅوک په نظر را نغلل، نود وادئ بنکته حصے ته راکوزه شوه اوهغه ځائے نه په منډه مروه باندے اوختله دارنګ ئے څوچکرے اولګولے بیائے سوچ اوکړو. بچے کتل پکار دی هلته چه راغله وے کتل نو بچے هم هغه شان بے قراره دے دلاسے معلومیدله چه روح ورکولو کښے بے قراره زهٔ کښے ئے ووئیل، بیا لاړه شه کتل پکار دی کیدے شی څوک په نظر راشی نو بیا صفا ته اوختله او یوخوا بل خوائے بنهٔ اوکتل. لیکن هلته هیڅوک په نظر را نغلل حتّٰی چه هم هغه بے آرامئ کښے ئے د صفا اومروه مینځ کښے اووهٔ چکرے برابر اولګولے. بیائے خیال راغے چه لاړ شه. بچے اوګورهٔ چه په څه حال کښے دے چه یو آواز ئے واوُریدو، وے وئیل کچرته تا سو څوک نیکئ کولے شئ نوحُمونږ امداد اوکړئ. ناڅا په حضرت جبرائیلؑ علیه السلام په نظر راغے، چه هغهٔ خپله پونده په زمکه اووهله نود هغه ځائے نه اوبه راروانے شوے. د کتلو سره هغه حیرانه پاتے شوه او داوبونه کیر چاپیره ئے کنده (حوض) جوړول شروع کړل (چه اوبه جمع شی) راوی ددے روایت نور تفصیلات هم بیان کړی دی. اودا ټول روایات بُخاری جمع کړی دی.

"اَلدَّوْحَةَ" : ډیره لویه ونه.

"قَفَّى" : په شا روان شو.

"اَلْجَرِيُّ" : په معنیٰ د قاصد.

"وَاَلْفَىٰ" : په معنیٰ د "بیائے موندهٔ"

"يَنْشَغُ" : بے قراره کیږی.

۹۷۷- وَعَنْ سَعِيْدِ بْنِ زَيْدٍ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ سَمِعْتُ رَسُوْلَ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُوْلُ: "اَلْكَمْأَةُ مِنَ الْمَنِّ وَ مَاؤُهَا شِفَاءٌ لِلْعَيْنِ" (مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ)

۹۷۷- حضرت سعید بن زید رضی الله عنه نه روایت دے. چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، خریږی چه (هغے ته دمارچترئ هم وائی) د منّ (من اوسلوٰی والا) یوقسم دے اودهغے عرق (ویستلے شوے اوبه) دستړګو د بیمارئ شفاء دهٔ. (بُخاریؒ ومُسلمؒ)

لـه سورة محمّد آیة ۱۹

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

باب ۲۲۸

کِتَابُ الْاَسْتِغْفَارِ ! د استغفار بیان

ف :- دا باب شپږ قرآنی آیتونو او یوولس احادیثو باندے مشتمل دے.

(قرآنی آیتونه)

۱۴۰ - قَالَ اللّٰهُ تَعَالٰی [1]: "وَاسْتَغْفِرْ لِذَنْۢبِكَ"

۱۴۰ - ته خپلو لغزشونو باندے استغفار وغواړه - (محمد/پاره ۱۶)

۱۴۱ - وَقَالَ تَعَالٰی [1]: "وَاسْتَغْفِرِ اللّٰهَ اِنَّ اللّٰهَ كَانَ غَفُوْرًا رَّحِيْمًا"

۱۴۱ - د الله تعالیٰ نه مغفرت طلب کړه - بیشکه الله تعالیٰ ډیر عفور او رحیم دے - (نساء/پاره ۵)

۱۴۲ - وَقَالَ تَعَالٰی [2]: "فَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ وَاسْتَغْفِرْهُ ط اِنَّهٗ كَانَ تَوَّابًا"

۱۴۲ - دخپل رب تسبیح بیانوه، حمد او ثناء کوه او معافی کوه هغه ډیر توبه قبلونکے دے - (نصر/پاره ۳۰)

۱۴۳ - وَقَالَ تَعَالٰی [3]: "لِلَّذِيْنَ اتَّقَوْا عِنْدَ رَبِّهِمْ جَنّٰتٌ" اِلٰی قَوْلِهٖ عَزَّ وَجَلَّ "وَالْمُسْتَغْفِرِيْنَ بِالْاَسْحَارِ"!

۱۴۳ - متقیانو دپاره دهغوئ د رب سره ډیر باغونه دی تر "وَالْمُسْتَغْفِرِيْنَ بِالْاَسْحَارِ" (د شپے په اخری حصه کښے استغفار کونکی دی) پورے.

۱۴۴ - وَقَالَ تَعَالٰی [4]: "وَمَنْ يَّعْمَلْ سُوْٓءًا اَوْ يَظْلِمْ نَفْسَهٗ ثُمَّ يَسْتَغْفِرِ اللّٰهَ يَجِدِ اللّٰهَ غَفُوْرًا رَّحِيْمًا"

۱۴۴ - څوک چه بدکار او کړی یا په خپلو څانونو باندے ظلم او کړی بیا د الله تعالیٰ معافی طلب کړی نو هغه به الله تعالیٰ غفور او رحیم بیا مومی. (نساء/پاره ۵)

۱۴۵ - وَقَالَ تَعَالٰی [5]: "وَمَا كَانَ اللّٰهُ لِيُعَذِّبَهُمْ وَاَنْتَ فِيْهِمْ وَمَا كَانَ اللّٰهُ مُعَذِّبَهُمْ وَهُمْ يَسْتَغْفِرُوْنَ"

۱۴۵ - الله تعالیٰ به داسے نه کوی، چه تاسو دوئ کښے موجود ئے او دوئ ته عذاب ورکړی او نه به هغوئ معافی طلب کونکی خلقو باندے عذاب نازل کړی. (انفال/پاره ۹)

۱۴۶ - وَقَالَ تَعَالٰی [6]: "وَالَّذِيْنَ اِذَا فَعَلُوْا فَاحِشَةً اَوْ ظَلَمُوْٓا اَنْفُسَهُمْ ذَكَرُوا اللّٰهَ فَاسْتَغْفَرُوْا لِذُنُوْبِهِمْ وَمَنْ يَّغْفِرُ الذُّنُوْبَ اِلَّا اللّٰهُ وَلَمْ يُصِرُّوْا عَلٰی مَا فَعَلُوْا وَهُمْ يَعْلَمُوْنَ".

۱۴۶ - کوم خلق چه دبسکاړ گناه ارتکاب اوکړی یا په خپلو څانونو باندے ظلم اوکړی هغوئ د الله ذکر اوکړی د خپلو گناهونو معافی اوغواړی، نو د الله نه سوا څوک دے چه د دوئ گناه معاف کړی (په دے شرط چه هغوئ دانسته طور په خپلو (خرابو) اعمالو باندے اصرار نه کوی. (آل عمران/پاره ۴)

وَالْاٰيَاتُ فِي الْبَابِ كَثِيْرَةٌ مَّعْلُوْمَةٌ : د دے نه علاوه هم نور ډیر مشهور آیتونه دی.

(نبوی احادیث)

۹۷۸ - وَعَنِ الْاَغَرِّ الْمُزَنِيِّ | ۹۷۸ - حضرت اَغَر مُزنی رضی الله عنه

---

[1] سورة النساء آیة ۱۰۶ [2] سورة النصر آیة ۳ ؛ [3] سورة آل عمران آیة ۱۵

[4] سورة النساء آیة ۱۱۰ ، [5] سورة الانفال آیة ۳۳ [6] سورة آل عمران آیة ۱۳۵ ؛

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُوْلَ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: "إِنَّهُ لَيُغَانُ عَلَى قَلْبِيْ وَ إِنِّيْ لَأَسْتَغْفِرُ اللّٰهَ فِي الْيَوْمِ مِائَةَ مَرَّةٍ" رَوَاهُ مُسْلِمٌ ؛

نه ر روایت دے. چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، کله کله ځما په زړه باندے څه پرده شان راځی دغه ورځ زه سل سل ځله استغفار کوم.

(مُسلم روایت کړے دے)

۹۷۹- وَعَنْ أَبِيْ هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُوْلَ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُوْلُ: "وَاللّٰهِ إِنِّيْ لَأَسْتَغْفِرُ اللّٰهَ وَأَتُوْبُ إِلَيْهِ فِي الْيَوْمِ أَكْثَرَ مِنْ سَبْعِيْنَ مَرَّةً".

(رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ)

۹۷۹- حضرت ابوهریره رضی الله عنه وائی چه ما درسول الله صلی الله علیه وسلم ته دا آوریدلی دی والله! زه په ورځ کښے د سل ځله نه زیات توبه او استغفار کوم.

(بخاري روایت کړے دے)

۹۸۰- وَعَنْهُ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ "وَالَّذِيْ نَفْسِيْ بِيَدِهِ لَوْ لَمْ تُذْنِبُوْا لَذَهَبَ اللّٰهُ تَعَالَى فَيَغْفِرُ لَهُمْ" رَوَاهُ مُسْلِمٌ ؛

۹۸۰- دا روایت هم حضرت ابوهریره رضی الله عنه نه دے چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، په الله قسم! کچرته تاسو کښے د ګناه صلاحیت پاتے نشی، نو الله تعالیٰ به ستاسو په ځائے داسے قوم راولی. چه د هغوئ نه به ګناه هونه کیږی، اوهغه به د هغوئ توبه قبلوی. اومغفرت به غواړی او الله تعالیٰ به هغوئ ته مغفرت کوی. (مُسلم روایت کړے دے)

۹۸۱- وَعَنِ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُمَا قَالَ: كُنَّا نَعُدُّ لِرَسُوْلِ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي الْمَجْلِسِ الْوَاحِدِ مِائَةَ مَرَّةٍ: "رَبِّ اغْفِرْ لِيْ وَتُبْ عَلَيَّ إِنَّكَ أَنْتَ التَّوَّابُ الرَّحِيْمُ" رَوَاهُ أَبُوْدَاوُدَ، وَالتِّرْمِذِيُّ وَقَالَ: حَدِيْثٌ حَسَنٌ صَحِيْحٌ ؛

۹۸۱- حضرت عبد الله بن عمر فاروق رضی الله عنهما نه روایت دے، چه مونږ به په یو مجلس کښے د رسول الله صلی الله علیه وسلم سل ځله استغفار شمار کولو. دهغوئ د ژبے وظیفه به دا الفاظ وُو. (عربی متن کښے اوګورئ) ترجمه: اے الله! ما ته معافی اوکړئ ځما توبه قبوله کړئ. بیشکه تاسو ډیر توبه قبلونکی او مهربان یئ". (ترمذی روایت کړے دے، او وئیلی ئے دی، دا حدیث حسن صحیح دے)

۹۸۲- وَعَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُمَا قَالَ: قَالَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ "مَنْ لَزِمَ الْاِسْتِغْفَارَ جَعَلَ اللّٰهُ لَهُ مِنْ كُلِّ ضِيْقٍ مَخْرَجًا وَمِنْ كُلِّ هَمٍّ فَرَجًا

۹۸۲- حضرت عبد الله بن عباس رضی الله عنهما نه روایت دے - چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، څوک چه استغفار خپله لازمی وظیفه اوګرځوی، الله تعالیٰ به د هغه هر ډول تنګئ د پاره د فراخئ لاره اوهر غم د پاره د نجات لاره پرانزی.

لہ: انه لیغان علی قلبی" بضم الیاء وبالغین اخره نون. قال القاضی عیاض: المراد بالغین فترات عن الذکر الذی شأنه ان یداوم علیه فاذا فترعنه لامر ما عد ذلک ذنبا فاستغفر منه صلی الله علیه وسلم ؛

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

وَرَزَقَهُ مِنْ حَيْثُ لَا يَحْتَسِبُ "
(رَوَاهُ اَبُوْدَاوُدَ)

اوهغه ته به داسې ځای نه رزق ورکړي چه دهٔ ته به دهغې ګمان هم نه وي.
(ابوداؤد روایت کړے دے)

۹۸۳ - وَعَنِ ابْنِ مَسْعُوْدٍ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ " مَنْ قَالَ اَسْتَغْفِرُ اللّٰهَ الَّذِيْ لَا اِلٰهَ اِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّوْمُ وَاَتُوْبُ اِلَيْهِ غُفِرَتْ ذُنُوْبُهٗ وَاِنْ كَانَ قَدْ فَرَّ مِنَ الزَّحْفِ " رَوَاهُ اَبُوْدَاوُدَ وَالتِّرْمِذِيُّ وَالْحَاكِمُ وَقَالَ: حَدِيْثٌ صَحِيْحٌ عَلٰى شَرْطِ الْبُخَارِيِّ وَمُسْلِمٍ ؛

۹۸۳ - حضرت عبد الله بن مسعود رضی الله عنه نه روایت دے، چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، چه څوک دے الفاظو سره استغفار وکړی (متن کښے عربی الفاظ ګورئ) ترجمه: زهٔ هغه ذات نه د عفو طلب کوم چه د هغه نه سوا څوک معبود نشته. هغه حیّ او قیوم دے. زهٔ د هغهٔ په حضور کښے توبه کوم؛ نو دهغهٔ ګناهونه ښښلے شی اګرچه هغه میدانِ جنګ کښے د شاه ګرځولو پشان سنګین ګناه کړے وی - (ابوداؤد اوترمذی روایت کړے دے او ویلے دی، چه د حدیث د بخاری او مسلم په شرائطو باندے صحیح دے)

۹۸۴ - وَعَنْ شَدَّادِ بْنِ اَوْسٍ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ سَيِّدُ الْاِسْتِغْفَارِ اَنْ يَقُوْلَ الْعَبْدُ: اَللّٰهُمَّ اَنْتَ رَبِّيْ لَا اِلٰهَ اِلَّا اَنْتَ خَلَقْتَنِيْ وَاَنَا عَبْدُكَ وَاَنَا عَلٰى عَهْدِكَ وَوَعْدِكَ مَا اسْتَطَعْتُ اَعُوْذُ بِكَ مِنْ شَرِّ مَا صَنَعْتُ اَبُوْءُ لَكَ بِنِعْمَتِكَ عَلَيَّ وَاَبُوْءُ بِذَنْبِيْ فَاغْفِرْ لِيْ فَاِنَّهٗ لَا يَغْفِرُ الذُّنُوْبَ اِلَّا اَنْتَ "مَنْ قَالَهَا فِي النَّهَارِ مُوْقِنًا بِهَا فَمَاتَ مِنْ يَوْمِهٖ قَبْلَ اَنْ يُمْسِيَ فَهُوَ مِنْ اَهْلِ الْجَنَّةِ وَمَنْ قَالَهَا مِنَ اللَّيْلِ وَهُوَ مُوْقِنٌ بِهَا فَمَاتَ قَبْلَ اَنْ يُصْبِحَ فَهُوَ مِنْ اَهْلِ الْجَنَّةِ " رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ -
"اَبُوْءُ" بِبَاءٍ مَضْمُوْمَةٍ ثُمَّ وَاوٍ وَهَمْزَةٍ مَمْدُوْدَةٍ وَمَعْنَاهُ اُقِرُّ وَاَعْتَرِفُ ؛

۹۸۴ - حضرت شداد بن اوس رضی الله عنه نه روایت دے، چه نبی کریم صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، **سیّد الاستغفار** دا دے (متن کښے عربی الفاظ ګورئ). ترجمه: اے الله! ته زما رب ئے، ستا نه سوا څوک معبود نشته تا زه پیدا کړم او زهٔ ستا بنده یم اوخومره چه ما نه کیدے شی ستا د وعدے او عهد پابند یم زهٔ د خپلو حرکاتو نه تا سره پناه غواړم زهٔ د هغه نعمتونو کوم چه تا په ما باندے کړی دی هغے اقرار کوم - زهٔ د خپلو ګناهونو اقرار هم کوم نو تا سوما ته معافی اوکړئ ځکه چه ګناه ستا سو نه سوا بل څوک نشی ښښلے - کوم سړے چه د ورځے دا کلمات صدقِ دل سره اداء کړی - کچرته دغه ورځ کښے هغه د مابنام نه مخکښے مړ شی نو هغه جنتی دے اوخوک چه د شپے په وخت دا کلمات اووائی، او په زړهٔ کښے ئے پوخ یقین وی، بیا هغه د صبا نه مخکښے مړ شی نو هغه هم جنتی دے - (بخاریؒ روایت کړے دے)

اَبُوْءُ: په باء باندے پیښ دے، بیا واؤ، بیا همزه سره د دے تلفظ دے. د دے معنی ده زهٔ اقرار او اعتراف کوم

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

۹۸۵ - وَعَنْ ثَوْبَانَ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ كَانَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا انْصَرَفَ مِنْ صَلَاتِهِ اسْتَغْفَرَ اللّٰهَ ثَلَاثًا وَقَالَ: "اَللّٰهُمَّ أَنْتَ السَّلَامُ وَمِنْكَ السَّلَامُ تَبَارَكْتَ يَا ذَا الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ" قِيْلَ لِلْأَوْزَاعِيِّ وَهُوَ أَحَدُ رُوَاتِهِ كَيْفَ الْاِسْتِغْفَارُ؟ قَالَ يَقُوْلُ أَسْتَغْفِرُ اللّٰهَ أَسْتَغْفِرُ اللّٰهَ، رَوَاهُ مُسْلِمٌ.

۹۸۵ - حضرت ثوبان رضی الله عنه نه روایت دے، چه کله به نبی کریم صلی الله علیه وسلم دمونځ نه فارغ شو نو اول به ئے درې ځله استغفار وئیلو، بیا به ئے فرمائیل؛ ترجمه: "اے الله! سلام هم ته ئے، سلامتیا هم ستا طرف نه ملاویږی. دجلال او اکرام مالکه ته برکت والا ئے". امام اوزاعی رحمة الله علیه نه چه دغه روایت یو راوی هم دے - چا تپوس اوکړو، چه د نبی کریم صلی الله علیه وسلم استغفار به څه وو. نو هغه جوابا اووئیل؛ هغوی استغفر الله استغفر الله وئیل. (مسلم روایت کړے دے)

۹۸۶ - وَعَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهَا قَالَتْ: كَانَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يُكْثِرُ أَنْ يَقُوْلَ قَبْلَ مَوْتِهِ: "سُبْحَانَ اللّٰهِ وَبِحَمْدِهِ أَسْتَغْفِرُ اللّٰهَ وَأَتُوْبُ إِلَيْهِ".
(مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ)

۹۸۶ - ام المؤمنین حضرت عائشه صدیقه رضی الله عنها نه روایت دے. چه د مرګ نه مخکښے به د رسول الله صلے الله علیه وسلم په ژبه باندے اکثر دا کلمات وُو: "ترجمه": الله تعالیٰ خپل قول حمد سره پاک دے. زهٔ دا الله تعالیٰ نه مغفرت طلب کوم، او د هغهٔ په حضور کښے توبه کوم - (بخاری او مسلم)

۹۸۷ - وَعَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُوْلَ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُوْلُ: "قَالَ اللّٰهُ تَعَالَىٰ: يَا ابْنَ آدَمَ إِنَّكَ مَا دَعَوْتَنِي وَرَجَوْتَنِي غَفَرْتُ لَكَ عَلَىٰ مَا كَانَ مِنْكَ وَلَا أُبَالِي يَا ابْنَ آدَمَ لَوْ بَلَغَتْ ذُنُوْبُكَ عَنَانَ السَّمَاءِ ثُمَّ اسْتَغْفَرْتَنِي غَفَرْتُ لَكَ وَلَا أُبَالِي يَا ابْنَ آدَمَ إِنَّكَ لَوْ أَتَيْتَنِي بِقُرَابِ الْأَرْضِ خَطَايَا ثُمَّ لَقِيْتَنِي لَا تُشْرِكُ بِي شَيْئًا لَأَتَيْتُكَ بِقُرَابِهَا مَغْفِرَةً" رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَقَالَ: حَدِيْثٌ حَسَنٌ؛ "عَنَانُ السَّمَاءِ" بِفَتْحِ الْعَيْنِ: قِيْلَ هُوَ السَّحَابُ وَقِيْلَ هُوَ مَا عَنَّ

۹۸۷ - حضرت انس بن مالک رضی الله عنه وائی چه ما د رسول الله صلی الله علیه وسلم نه دا فرمائیل آوریدلی دی، چه الله تعالیٰ فرمائی، د آدم ځویه! واوره، ترڅو پورے چه ځما نه دُعا غواړے او د اُمید رشته باقی ساتے نو ځما به دا پرواه نه وی چه تا څومره لوئے جرم کړے دے. زهٔ به هغه ټول معاف کوم، د آدم ځویه! ستا ګناه که د آسمان هغه ته نضاهم ډکه کړی هغے نه وروسته هم ته ځما نه مغفرت طلب کړے نو زهٔ به بلا تأمل تا معاف کړم اے د آدم اولاده! که چرته ته ځما سره داسے حالت کښے ملاؤ شے چه د زمکے مخ ستا د ګناهونو نه ډک شوے وی په دے شرط چه تا ځما سره شرک نه وی کړے نو ستا هغه ټول ګناهونه لره ختمونکی مغفرت سره به تا سره ملاؤ شم - (ترمذی روایت کړے دے او وئیلی ئے دی چه دا حدیث حسن دے)

"عَنَانُ السَّمَاءِ": - معنیٰ ځینو وړیځ بیان

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

لَكَ مِنْهَا : اَیْ ظَهَرَ .

"وَقُرَابُ الْاَرْضِ" بِضَمِّ الْقَافِ وَرُوِیَ بِكَسْرِهَا وَالضَّمُّ اَشْهَرُ وَهُوَ مَا یُقَارِبُ مِلْئَهَا :

۹۸۸ - وَعَنِ ابْنِ عُمَرَ رَضِیَ اللّٰهُ عَنْهُمَا اَنَّ النَّبِیَّ صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَسَلَّمَ قَالَ : "یَا مَعْشَرَ النِّسَآءِ تَصَدَّقْنَ وَاَكْثِرْنَ مِنَ الْاِسْتِغْفَارِ فَاِنِّیْ رَاَیْتُكُنَّ اَكْثَرَ النَّارِ" قَالَتِ امْرَاَةٌ مِّنْهُنَّ : مَا لَنَا اَكْثَرَ اَهْلِ النَّارِ؟ قَالَ : "تُكْثِرْنَ اللَّعْنَ وَتَكْفُرْنَ الْعَشِیْرَ ۱ه مَا رَاَیْتُ مِنْ نَاقِصَاتِ عَقْلٍ وَ دِیْنٍ اَغْلَبَ لِذِیْ لُبٍّ ۱ه مِنْكُنَّ" قَالَتْ : مَا نُقْصَانُ الْعَقْلِ وَالدِّیْنِ؟ قَالَ : شَهَادَةُ امْرَاَتَیْنِ بِشَهَادَةِ رَجُلٍ، وَتَمْكُثُ الْاَیَّامَ لَا تُصَلِّیْ ۲ه"

(رَوَاهُ مُسْلِمٌ)

کړے دی . او بعضو حدّ نظر بیان کړے دے .

"قُرَابُ الْاَرْضِ" :- د قاف پیش سره ! څینې زیر سره هم روایت کړے دے . مشهور پیش سره دے . چه هغه نزدے نزدے زمکه ډکه کړے وی .

۹۸۸ - حضرت عبد الله بن عمر فاروق رضی الله عنهما نه روایت دے ، چه نبی کریم صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل ، اے د بنځو ټولیه ! صدقه ورکوئ او کثرت سره استغفار وایئ ، ځکه چه په دوزخ کښے ما ستا سو شمیر ډیر ښځې اولیدو . حاضرینو بنځو نه یوے بی بی عرض اوکړو ځمونږ تعداد په دوزخ کښے دځه په وجه زیات وُو؟ نبی کریم صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل ، تا سو لعن طعن ډیر نه یات کوئ - د خاوندانو نافرمانی ډیره ډیره کوئ - د دے سره تاسو د عقل او دین په معامله کښے ناقص اوکمزوری یئ بیا هم ما تاسو نه هیڅ یوه داسے نه ده لیدلے ، چه هغے د عقل مند سړی عقل نه وی خبط کړے (ورباندے نه وی غالب شوی) د غه بی بی عرض اوکړو - ځمونږ کمزوری او د عقل نقصان او دین نقصان څه دے ؟ نبی کریم صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل ، (د عقل نقصان خو دا دے) د دوه بنځو گواهی دیو سړی برابر وی . (او په دین کښے نقصان دا دے چه) د حیض په وجه تاسو مونځ نشئ کولے .

(مُسلم روایت کړے دے)

(توبه او استغفار صرف شرعی او دینی حکم نه دے ، د عقل سلیم او د صحیح فکر مطابق هم یو ضروری امر دے بے شماره قرآنی آیتونه او د رسول الله صلی الله علیه وسلم احادیث دے باندے دلالت کوی !

د بشریت په تقاضا ضرور د حکم الٰهی خلاف ورزی صادریږی - بعضے اوقات دانسته (سره د پوهے نه) هم پیدا کیږی چه د خپل کړو ګناهونو تدارک اوکړی د دے تدارک (نقصان پوره کولو) طریقه د مهربان او رؤف اورحیم پروردګار له طرفه نه چه کومه بیان شوے ده هغه هم استغفار ! د الله پاک په حضور کښے توبه وبیستل دی - د دے وجه نه مسلمان د پاره د الله د رحمت نه ناامیده کیدل نه دی پکار او همیشه توبه استغفار کول پکار دی - ن)

باب ۲۲۹

بَابُ بَیَانِ مَا اَعَدَّ اللّٰهُ تَعَالٰی لِلْمُؤْمِنِیْنَ فِی الْجَنَّةِ

۱ه "وتکفرون العشیر" : ای الزوج . ۲ه "لذی لب" : ای عقل ؛ ۳ه وفی روایة البخاری من حدیث ابی سعید الخدری : "الیس اذا حاضت لم تصل ولم تصم" قلن : بلی . قال :

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

مسلمانانو د پاره د جنت نعمتونه الله تعالیٰ اوفرمائیل:

ف:- دکتاب دا آخری باب دے چه په څلورو قرآنی آیتونو او پنځلسو احادیثو باندے مشتمل دے د قرآن اوحدیث بے شماره نصوص د جنت په وجود باندے دلالت کوی. جنت فی الوقت هم موجود دے! د دهٔ کوائف او اوصاف څرنگه چه په قرآن او حدیث کښے موجود دی او مذکور دی. دیو مسلمان د پاره دا هڅول دارنگ تسلیمول د بقاءِ ایمان د پاره ضروری او لازم دی! د جنت دا نعاماتونه د هڅولو نه دلوئے نعمت په طور دیدارِ الٰهی هم شمارکړے شوے دے. او د دے ثبوت هم د قرآن اوحدیث سره سره د اجماع صحابه او تابعین رضوان الله تعالیٰ علیهم اجمعین نهٔ ملاویږی. د دے وجهے نه داهم په طور د عقیده تسلیمول او د دے تصدیق دایمان جزء دے. لیکن د دیدار حقیقت اوکیفیت به څهٔ وی؟ پس هغه الله پاک ته معلوم دے کوم چه معلوم دے هغه داچه عام مسلمانانو د پاره نه دیدار الٰهی جُمعه په جُمعه وی خوامن به صبا بیگاه د دے نه سرفرازکیږی او زنا نه ژوند به دا اعزاز په وړوکی اولوئے اختر کښے نصیب کیږی. والله اعلم بالصواب. ن) (قرآنی آیتونه)

۱۴۷- قَالَ اللّٰهُ تَعَالٰی ﷻ: "اِنَّ الْمُتَّقِیْنَ فِیْ جَنّٰتٍ وَّ عُیُوْنٍ ۲ اُدْخُلُوْهَا بِسَلٰمٍ اٰمِنِیْنَ، وَ نَزَعْنَا مَا فِیْ صُدُوْرِهِمْ مِنْ غِلٍّ اِخْوَانًا عَلٰی سُرُرٍ مُتَقٰبِلِیْنَ لَا یَمَسُّهُمْ فِیْهَا نَصَبٌ ۳ وَ مَا هُمْ مِنْهَا بِمُخْرَجِیْنَ"

۱۴۷- متقیان خلق به د چینو په باغونو کښے اوسیدونکی وی دوئ ته به اووئیلے شی دامن اوسلامتیا سره داوسیدلو دپاره دے ته داخل شئ! د دوئ د زړونو کینه به مونږ د دوئ د سینو نه اوباسو، هغوئ به بالکل د وروڼړو په شان وی، د دوئ ناسته به مخامخ وی دوئ ته به هلته څه قسم ته تکلیف یا صدمه نهٔ وی. نه به هغوئ د هغه څخه ځائے نه ویستلے شی. (حجر/پاره ۱۴)

۱۴۸- وَ قَالَ تَعَالٰی ﷻ: "یٰعِبَادِ لَا خَوْفٌ عَلَیْكُمُ الْیَوْمَ وَ لَاۤ اَنْتُمْ تَحْزَنُوْنَ ۚ اَلَّذِیْنَ اٰمَنُوْا بِاٰیٰتِنَا وَ كَانُوْا مُسْلِمِیْنَ، اُدْخُلُوا الْجَنَّةَ اَنْتُمْ وَ اَزْوَاجُكُمْ تُحْبَرُوْنَ ۚ یُطَافُ عَلَیْهِمْ بِصِحَافٍ مِّنْ ذَهَبٍ وَّ اَكْوَابٍ وَ فِیْهَا مَا تَشْتَهِیْهِ الْاَنْفُسُ وَ تَلَذُّ الْاَعْیُنُ وَ اَنْتُمْ فِیْهَا خٰلِدُوْنَ وَ تِلْكَ الْجَنَّةُ الَّتِیْۤ اُوْرِثْتُمُوْهَا بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُوْنَ لَكُمْ فِیْهَا فَاكِهَةٌ كَثِیْرَةٌ مِّنْهَا تَاْكُلُوْنَ".

۱۴۸- حُما بندګانو! نن ورځ به تاسوته نه څه خوف (ویره) وی او نه به څه خبرے سره تاسوغمژن یئ. دا (بندګان) هغه دی، چه حُمونږ آیتونو باندے ایمان راوړو او مسلمانان وُو. اوس تاسو او ستاسو بنځے خوشحالئ خوشحالئ سره جنت ته لاړ شئ اوس به د دوئ په مخکښے د سرو زرو لوښی په ګردش کښے راځی. جنت کښے به دوئ ته هغه ټول هرڅه ملاویږی کوم چه د دوئ زړهٔ غواړی او د دوئ سترګے په هغے سره خوند اوخوشحالی بیاموميی. دا هغه جنت دے چه تاسو دے د خپلو اعمالو په صله کښے مالکان اوګرځیدلئ. دے کښے زیاتوالی

۱ سورة الحجر آیة ۴۵ ۲ "وعیون": ای انهار ۳ "النصب": التعب.

۴ سورة الزخرف آیة ۶۸ ۵ "تحبرون": ای تسرون.

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

سره میوه موجوده دی! دینه تاسو خوراک کوئ - (زخرف/پاره ۲۵)

۱۴۹- وَقَالَ تَعَالَىٰ: "اِنَّ الْمُتَّقِيْنَ فِيْ مَقَامٍ اَمِيْنٍ فِيْ جَنّٰتٍ وَّعُيُوْنٍ يَّلْبَسُوْنَ مِنْ سُنْدُسٍ وَّاِسْتَبْرَقٍ مُّتَقٰبِلِيْنَ كَذٰلِكَ وَزَوَّجْنٰهُمْ بِحُوْرٍ عِيْنٍ يَّدْعُوْنَ فِيْهَا بِكُلِّ فَاكِهَةٍ اٰمِنِيْنَ لَا يَذُوْقُوْنَ فِيْهَا الْمَوْتَ اِلَّا الْمَوْتَةَ الْاُوْلٰى وَوَقٰهُمْ عَذَابَ الْجَحِيْمِ فَضْلًا مِّنْ رَّبِّكَ ذٰلِكَ هُوَ الْفَوْزُ الْعَظِيْمُ"

۱۴۹- بیشکه متقیان خلق به د آرام امن په ځائے کښے وی. د چینو والا باغونو کښے، په نرم او نازک اوسخته وریښمو وریښمینو کپړو کښے به مخامخ یو بل ته اوسیدونکی وی (د بښځو نه علاوه) د هُوسو په شان سترګو والا حُورے به هم دوئ ته په نکاح کښے ورکړے شی! هلته به هرقسم میوے اطمینان سره طلب کوی. اول ځلچه ئے د مرګ کومه مزه ځکلے ده، هغه ئے ځکلے دے اوس به هلته د مرګ هیڅ مزه نه ځکی، د جهنم د عذاب نه به محفوظ وی. دا تول هرڅه به د رب فضل او کرم وی دا واقعی ډیره لویه کامیابی ده - (دُخان/پاره ۲۵)

۱۵۰- وَقَالَ تَعَالَىٰ: "اِنَّ الْاَبْرَارَ لَفِيْ نَعِيْمٍ عَلَى الْاَرَآئِكِ يَنْظُرُوْنَ تَعْرِفُ فِيْ وُجُوْهِهِمْ نَضْرَةَ النَّعِيْمِ يُسْقَوْنَ مِنْ رَّحِيْقٍ مَّخْتُوْمٍ خِتٰمُهٗ مِسْكٌ. وَفِيْ ذٰلِكَ فَلْيَتَنَافَسِ الْمُتَنَافِسُوْنَ وَمِزَاجُهٗ مِنْ تَسْنِيْمٍ عَيْنًا يَّشْرَبُ بِهَا الْمُقَرَّبُوْنَ" وَفِي الْاٰيَاتُ فِي الْبَابِ كَثِيْرَةٌ مَّعْلُوْمَةٌ:

۱۵۰- نیکان خلق به په ډیر راحت کښے وی په خپلو تختونو باندے به ناست وی، دجنت په نظارو کښے به مشغول وی! ته به د دوئ په مخونو باندے د آرام او راحت رونق او تازګی محسوس کوی د دوئ ځکل به د مُشک په مهر سره مهر وهلے شوے او خالص وی حرص کونکو ته دا سے خبره حرص کول پکار دی دے ځکلو سره به د تسنیم اختلاط شوے وے تسنیم هغه چینه ده هغه نه به مقرّبین خړوبه کیږی. د دے آیتونو نه علاوه هم دے باب سره متعلق ډیر معروف او مشهور آیتونه دی -

(نبوی احادیث)

۹۸۹- وَعَنْ جَابِرٍ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "يَاْكُلُ اَهْلُ الْجَنَّةِ فِيْهَا وَيَشْرَبُوْنَ وَلَا يَتَغَوَّطُوْنَ وَلَا يَمْتَخِطُوْنَ وَلَا يَبُوْلُوْنَ وَلٰكِنْ طَعَامُهُمْ ذٰلِكَ جُشَاءٌ كَرَشْحِ الْمِسْكِ. يُلْهَمُوْنَ التَّسْبِيْحَ وَالتَّكْبِيْرَ

۹۸۹- حضرت جابر بن عبد الله رضی الله عنهما نه روایت دے، چه رسول الله صلے الله علیه وسلم اوفرمائیل، اهل جنت به په جنت کښے خوراک هم کوی اوڅکل به هم کوی لیکن نه به د رفع حاجت (اودس ماتی) ضرورت وی نه د پوزے سونړولو، نه به متیازے کوی او مشکو پشان یوه کار (اکرمی) سره به خوږل ځکل هضم شی د دوئ د

۱ه سورة الدخان آیة ۱۵۱ ۲ه "فی مقام امین": ای یامن صاحبه فیه من کل مکروه. "والسندس" مارق من الحریر و "الاستبرق" ما غلظ منه.

۳ه سورة المطففین آیة ۲۲ ۴ه "علی الارائك": ای السرر فی الحجال "ینظرون" ما اعطوا من النعیم ۶ه "نضرة النعیم": ای بهجة النعم وحسنه "یسقون من رحیق": ای خمر خالصة من الدنس؛

۵ه "ولکن طعامهم ذلك جشاء" بضم الجیم وبالشین: ای یخرج منهم بالتحشی

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

كَمَا يُلْهِمُوْنَ النَّفَسَ "
(رَوَاهُ مُسْلِمٌ)

خولو نه په تسبیح، تکبیر، حمد، ثنا داسے جاری وی څرنګه چه هغوئ ساهګانے اخلی۔ (مُسلم روایت کړے دے)

۹۹۰- وَعَنْ اَبِیْ هُرَيْرَةَ رَضِیَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ "قَالَ اللّٰهُ تَعَالٰى اَعْدَدْتُ لِعِبَادِیَ الصَّالِحِيْنَ مَالَا عَيْنٌ رَاَتْ وَلَا اُذُنٌ سَمِعَتْ وَلَا خَطَرَ عَلٰى قَلْبِ بَشَرٍ وَاقْرَءُوْا اِنْ شِئْتُمْ فَلَا تَعْلَمُ نَفْسٌ مَا اُخْفِیَ لَهُمْ مِّنْ قُرَّةِ اَعْيُنٍ"۔ مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ.

۹۹۰ - حضرت ابوهریره رضی الله عنه نه روایت دے۔ چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، چه الله تعالیٰ دخپل صالح او نیک بندګانو دپاره داسے داسے نعمتونه تیارکړي دي، چه نه دچا سترګو داسے نعمتونه لیدلی دی، نه دچا غوږونو آوریدلی دی نه دکوم بشر په زړهٔ کښے دهغے تصور را غلے دے تصدیق دپارهٔ که غواړئ نو دا آیت اولولئ، ترجمه:۔ هیڅوک سړي ته پته نشته چه دهغهٔ دسترګو یخولو دپاره کوم کوم پټ خیزونه تیار شوی دی۔ (بُخاریؒ)

۹۹۱- وَعَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "اَوَّلُ زُمْرَةٍ يَدْخُلُوْنَ الْجَنَّةَ عَلٰى صُوْرَةِ الْقَمَرِ لَيْلَةَ الْبَدْرِ ثُمَّ الَّذِيْنَ يَلُوْنَهُمْ عَلٰى اَشَدِّ كَوْكَبٍ دُرِّیٍّ فِی السَّمَآءِ اِضَآءَةً: لَا يَبُوْلُوْنَ وَلَا يَتَغَوَّطُوْنَ وَلَا يَبْصُقُوْنَ وَلَا يَمْتَخِطُوْنَ اَمْشَاطُهُمُ الذَّهَبُ وَرَشْحُهُمُ الْمِسْكُ وَمَجَامِرُهُمُ الْاَلُوَّةُ - عُوْدُ الطِّيْبِ - اَزْوَاجُهُمُ الْحُوْرُ الْعِيْنُ عَلٰى خَلْقِ رَجُلٍ وَاحِدٍ عَلٰى صُوْرَةِ اَبِيْهِمْ اٰدَمَ سِتُّوْنَ ذِرَاعًا فِی السَّمَآءِ" مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ.

وَفِیْ رِوَايَةٍ لِلْبُخَارِیِّ وَمُسْلِمٍ اٰنِيَتُهُمْ فِيْهَا الذَّهَبُ وَرَشْحُهُمُ الْمِسْكُ وَلِكُلِّ وَاحِدٍ مِّنْهُمْ زَوْجَتَانِ يُرٰى مُخُّ سَاقِهِمَا مِنْ وَّرَآءِ اللَّحْمِ مِنَ الْحُسْنِ لَا اخْتِلَافَ بَيْنَهُمْ وَلَا تَبَاغُضَ: قُلُوْبُهُمْ قَلْبُ رَجُلٍ وَاحِدٍ يُسَبِّحُوْنَ اللّٰهَ بُكْرَةً وَّعَشِيًّا"۔

۹۹۱ - حضرت ابوهریره رضی الله عنه نه روایت دے۔ چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، چه جنت ته د داخلیدونکی اولنی ټولی مخونه به دځوارلسمے سپوږمئ پشان پرڅیدونکی وی د دوئ نه وروسته صورتونه به د پرڅیدونکی ستوروپشان روښانه وی۔ هلته به نه د متیازو حاجت وی نه د لوئے اودس ماتی۔ قنډي او بلغم به هم نه توکی، د هغه ځائے مَنڅرے به د سرو زرو وی، د هغوئ خوله به د مشکو وی، هلته په انګیټ کښے به د عود خوشبوئ وتوکے وی د دوئ ښځے به د هوسو پشان سترګے لرونکے حُورے وی۔ په عادتونو خصلتونو کښے به ټول یوشان وی! په قد او قامت کښے به ټول دخپل جد امجد (عزتمند پلار) آدم علیه السلام د قد شپیتهٔ ګزو مطابق وی۔ چه کله هغه په جنت کښے اوسیدو نو دهغه قد دا ؤو۔ (بُخاریؒ ومُسلمؒ) د بُخاری او مُسلم په یو روایت کښے دا هم دی چه د دوئ لوښی به هلته د سرو زرو وی۔ د دوئ خوله به د مشکو بوئے کوی۔ دوئ کښے به د هریو دوه (۲) ښځے وی، چه د هغوئ د پنډو د هډوکو مغز به د ښکلی والی په وجه بنکاره کیږی۔

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

قَوْلُهُ: "عَلَى خَلْقِ رَجُلٍ" رَوَاهُ بَعْضُهُمْ بِفَتْحِ الْخَاءِ وَاسْكَانِ اللَّامِ وَبَعْضُهُمْ بِضَمِّهِمَا وَكِلَاهُمَا صَحِيحٌ!

دوئ به نه خپل مینځ کښے جګړه کوی نه به بُغض اوعناد! د ټولو زړونه به صفا او یوشان وی صبا بیګاه به د الله پاک تسبیح کوی. روایت کښے ذکر شوے قول "عَلَى خَلْقِ رَجُلٍ" بعضو د خاء زور اولام جزم سره او بعضو د خاء اولام: واړه پیش سره روایت کړے دے. او دواړه صحیح دی!

۹۹۲- وَعَنِ الْمُغِيرَةِ بْنِ شُعْبَةَ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ عَنْ رَسُوْلِ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: "سَأَلَ مُوْسٰى صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ رَبَّهُ مَا أَدْنٰى أَهْلِ الْجَنَّةِ مَنْزِلَةً؟ قَالَ: هُوَ رَجُلٌ يَجِيْءُ بَعْدَ مَا أُدْخِلَ أَهْلُ الْجَنَّةِ الْجَنَّةَ فَيُقَالُ لَهُ: اُدْخُلِ الْجَنَّةَ. فَيَقُوْلُ: أَيْ رَبِّ كَيْفَ وَقَدْ نَزَلَ النَّاسُ مَنَازِلَهُمْ وَأَخَذُوْا أَخَذَاتِهِمْ؟ فَيُقَالُ لَهُ: أَتَرْضٰى أَنْ يَكُوْنَ لَكَ مِثْلُ مُلْكِ مَلِكٍ مِنْ مُلُوْكِ الدُّنْيَا؟ فَيَقُوْلُ: رَضِيْتُ رَبِّ. فَيَقُوْلُ لَكَ ذٰلِكَ وَمِثْلُهُ وَمِثْلُهُ وَمِثْلُهُ وَمِثْلُهُ. فَيَقُوْلُ فِي الْخَامِسَةِ: رَضِيْتُ رَبِّ فَيَقُوْلُ: هٰذَا مَا اشْتَهَتْ نَفْسُكَ وَلَذَّتْ عَيْنُكَ فَيَقُوْلُ: رَضِيْتُ رَبِّ قَالَ: رَبِّ فَأَعْلَاهُمْ مَنْزِلَةً؟ قَالَ: أُولٰئِكَ الَّذِيْنَ أَرَدْتُ غَرَسْتُ كَرَامَتَهُمْ بِيَدِيْ وَخَتَمْتُ عَلَيْهَا فَلَمْ تَرَ عَيْنٌ وَلَمْ تَسْمَعْ أُذُنٌ وَلَمْ يَخْطُرْ عَلٰى قَلْبِ بَشَرٍ" رَوَاهُ مُسْلِمٌ ؛

۹۹۲- حضرت مغیرہ بن شعبہ رضی الله عنه نه روایت دے- چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، چه حضرت موسیٰ علیه السلام د الله پاک نه تپوس اوکړو چه په جنتیانو کښے به د ټولونه دکمے مرتبے والا څوک وی؟ الله تعالیٰ اوفرمائیل، هغه به یو سړے وی چه ټولو جنتیانو ته به وروسته جنت ته راشی. هغهٔ ته به اووئیلے شی څه ته هم جنت ته داخل شه. هغه به اووائی، اے څما ربه! اوس څما د پاره هغوئ کوم ځائے ساتلے دے، اوسیدونکی خپلو ځایونو کښے مقیم شوی دی کوم څهٔ چه اخستل وُ هغه ئے اخستی دی څما د پاره کنجائش چرته دے؟ هغهٔ ته به اووئیلے شی، ښه دا راته اووایه کچرته تا ته دومره ملکیت درکړے شی څومره چه یو دونیاوی بادشاه سره وی. نو آیا ته به راضی شے- هغه به اووائی، هو! زهٔ به راضی شم! بیا به الله پاک ارشاد اوفرمائی، چه دومره ملکیت تا ته درکړے شو، اودے باندے اکتفاء نهٔ ده بلکه ددے نه پنځه چنده زیات تا ته درکړے شو- هغه به اووائی، څما ربه! زهٔ راضی اوخوشحال یم! هغهٔ ته به اووئیلے شی کوم چه تا ته اوس درکړے شوے دهغے لسْ چنده نور هم تا ته درکولے شی. ددے نه علاوه چه کوم څیز ستا زړهٔ غواړی کوم چه تا ته به نظر ښهٔ راځی هغه به هم تا ته درکړے شی! هغه به اووائی، اے الله! زهٔ د یرخوشحاله یم- بیا موسیٰ علیه السلام تپوس اوکړو پروردګاره! اعلیٰ مرتبے والا جنتی څوک دے؟ الله تعالیٰ اوفرمائیل، چه څما هغه غوره کړے شوی خلق دی دکوم عزت افزائی چه به زهٔ خپل لاس باندے کوُم، د دوئ دعزت زیاتولو د پاره چه ماکوم څیزونه تیار کړی دی، هغے باندے مُهرونه وهلے شوی بند محفوظ دی او هغه داسے څیزونه دی چه نه د چا ستر کولیدلی دی نه د چا غوږ دنوآوریدلی دی او نه د چا زړهٔ د هغے تصوّر

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

کړے دے۔ (مسلم روایت کړے دے)

۹۹۳- وَعَنِ ابْنِ مَسْعُوْدٍ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنِّيْ لَأَعْلَمُ آخِرَ أَهْلِ النَّارِ خُرُوْجًا مِنْهَا وَآخِرَ أَهْلِ الْجَنَّةِ دُخُوْلًا الْجَنَّةَ: رَجُلٌ يَخْرُجُ مِنَ النَّارِ حَبْوًا. فَيَقُوْلُ اللّٰهُ عَزَّ وَجَلَّ لَهُ: اذْهَبْ فَادْخُلِ الْجَنَّةَ فَيَأْتِيْهَا فَيُخَيَّلُ إِلَيْهِ أَنَّهَا مَلْأَى فَيَرْجِعُ فَيَقُوْلُ، يَارَبِّ وَجَدْتُهَا مَلْأَى؟ فَيَقُوْلُ اللّٰهُ عَزَّ وَجَلَّ لَهُ: اذْهَبْ فَادْخُلِ الْجَنَّةَ فَيَأْتِيْهَا فَيُخَيَّلُ إِلَيْهِ أَنَّهَا مَلْأَى فَيَرْجِعُ فَيَقُوْلُ: يَارَبِّ وَجَدْتُهَا مَلْأَى؟ فَيَقُوْلُ اللّٰهُ عَزَّ وَجَلَّ لَهُ: اذْهَبْ فَادْخُلِ الْجَنَّةَ فَإِنَّ لَكَ مِثْلَ الدُّنْيَا وَعَشَرَةَ أَمْثَالِهَا أَوْ إِنَّ لَكَ مِثْلَ عَشَرَةِ أَمْثَالِ الدُّنْيَا. فَيَقُوْلُ أَتَسْخَرُ بِيْ أَوْ تَضْحَكُ بِيْ وَأَنْتَ الْمَلِكُ قَالَ فَلَقَدْ رَأَيْتُ رَسُوْلَ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ضَحِكَ حَتَّى بَدَتْ نَوَاجِذُهُ[1] فَكَانَ يُقَالُ: ذٰلِكَ أَدْنَى أَهْلِ الْجَنَّةِ مَنْزِلَةً"

(مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ)

۹۹۳- حضرت عبدالله بن مسعود رضی الله عنه نه روایت دے - چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، چه ما ته معلومه ده، څوک به د دوزخ نه د ټولونه نه وروسته راووځی یائے اوفرمائیل، یو سړے به په چاپوړو خاپوړو د دوزخ نه راوځی هغهٔ ته به الله تعالیٰ اوفرمائی، څه لاړشه جنت ته داخل شه - چه هغه جنت ته راشی نو اوبه ګوری چه جنت به ټول ډک شوے وی هغه به واپس راشی وائی به اے ربه! جنت کښے څوما ته هیڅ ګنجائش په نظر رانغے - بیا به هغه ته دا حکم اوشی جنت ته لاړشه! هغه به راشی چه اوګوری جنت به بالکل ډک شوے وی دوباره به بیا واپس راشی اوعرض به اوکړی مولا! ما ته خو هغه بالکل ډک په نظر راځی۔ د الله پاک حکم به اوشی، څه جنت ته لاړ شه هلته ستا حصه د ټولے دُنیا برابر بلکه د دے لسْ چنده زیاته ده یا به ارشاد اوشی ستا د پاره د دُنیا لسْ چنده برابر جنت کښے حصه ده هغه به اووائی، مولا! ته مالک ئے۔ ولے څما سره دا ستا ټوقے دی یا خوتهٔ ما پورے خندا کوے؟ راوی وائی چه رسول الله صلی الله علیه وسلم دومره اوخندل چه دهغوئ د خولے مبارکے نه دا پاے (آخری غاښونه) بنکاره شول۔ هغوئ اوفرمائیل، دا به جنتیا نوکښے د ټولو نه کم مرتبے والا سړے وی۔ (بخاریؒ ومسلمؒ)

۹۹۴- وَعَنْ أَبِيْ مُوْسٰى رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: "إِنَّ لِلْمُؤْمِنِ فِي الْجَنَّةِ لَخَيْمَةً مِنْ لُؤْلُؤَةٍ وَاحِدَةٍ مُجَوَّفَةٍ طُوْلُهَا فِي السَّمَاءِ سِتُّوْنَ مِيْلًا لِلْمُؤْمِنِ فِيْهَا أَهْلُوْنَ يَطُوْفُ عَلَيْهِمُ الْمُؤْمِنُ فَلَا يَرٰى بَعْضُهُمْ

۹۹۴- حضرت ابوموسیٰ اشعری رضی الله عنه نه روایت دے - چه نبی کریم صلے الله علیه وسلم اوفرمائیل، چه جنت کښے مؤمن ته کومه خیمه ورکوله شی هغه به یوه ملغلره وی چه مینځ به ئے خالی وی د هغے اوږدوالے به شپیته میله وی! دے کښے به د هغهٔ اهل خانه (ډکور خلق) مقیم وی هغه به دوئ ته راشی لیکن (د بهرنه) به یو بل

[1] "نواجذه": ای انیابه او اخراضراسه:

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

بَعْضُنَا " مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ ؛

"اَلْمِيْلُ" سِتَّةُ اٰلَافِ ذِرَاعٍ ؛

۹۹۵ - وَعَنْ اَبِيْ سَعِيْدِ الْخُدْرِيِّ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: "اِنَّ فِي الْجَنَّةِ شَجَرَةً يَسِيْرُ الرَّاكِبُ الْجَوَادَ[1] الْمُضَمَّرَ السَّرِيْعَ مِائَةَ سَنَةٍ مَا يَقْطَعُهَا " مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ

وَرَوَيَاهُ فِي الصَّحِيْحَيْنِ اَيْضًا مِنْ رِوَايَةِ اَبِيْ هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ: يَسِيْرُ الرَّاكِبُ فِيْ ظِلِّهَا مِائَةَ سَنَةٍ مَا يَقْطَعُهَا ؛

نه وینی - (بُخاریؒ ومُسلمؒ)

اَلْمِيْلُ: شپږ زره ګزه ددے اوږدوالے وی۔

۹۹۵ - حضرت ابوسعید خدری رضیٰ ﷲ عنه نه روایت دے **چه نبی کریم صلیٰ ﷲ علیه** وسلم اوفرمائیل، چه په جنت کښے یوه ونه ده (چه دومره خورولے لری چه) یو بنهٔ تیز تلونکے سوربه په اس باندے سور شی تل کاله به مزل اوکړی هغه به قطع نه کړی۔ (بُخاریؒ ومُسلمؒ) بخاری او مُسلم په خپل صحیحین کښے په روایت د حضرت ابوهریرهؓ دا بیان کړے دے چه دهغے په سورۍ کښے که چرته سور تل کاله مزل هم اوکړی بیا به

۹۹۶ - وَعَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: "اِنَّ اَهْلَ الْجَنَّةِ لَيَتَرَآءَوْنَ اَهْلَ الْغُرَفِ مِنْ فَوْقِهِمْ كَمَا تَرَآءَوْنَ الْكَوْكَبَ الدُّرِّيَّ الْغَابِرَ[2] فِي الْاُفُقِ مِنَ الْمَشْرِقِ اَوِ الْمَغْرِبِ لِتَفَاضُلِ مَا بَيْنَهُمْ" قَالُوْا: يَا رَسُوْلَ اللّٰهِ! تِلْكَ مَنَازِلُ الْاَنْبِيَآءِ لَا يَبْلُغُهَا غَيْرُهُمْ: قَالَ: بَلٰى وَالَّذِيْ نَفْسِيْ بِيَدِهٖ رِجَالٌ اٰمَنُوْا بِاللّٰهِ وَصَدَّقُوا الْمُرْسَلِيْنَ " مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ ؛

۹۹۶ - حضرت ابوسعید خدری رضیﷲ عنه نه داهم روایت دے - چه نبی کریم صلے ﷲ علیه وسلم اوفرمائیل، چه جنتیانو ته به د برنو جنتیانو بالاخانے داسے په نظر راځی، څرنګه چه تاسو ته په مشرق او مغرب کښے په آسمان باندے پرتیدونکی ستوری په نظر راځی۔ دا به د جنتیانو خپل مینځ کښے د مراتبو د فرق په وجه وی۔ صحابه کرامؓ عرض اوکړو یا رسول ﷲ! ولے دا اوچتے مرتبے به دا انبیاء کرامو علیهم السلام وی؟ چه هغے ته به نورڅوک نشی رسیدے۔ نبی کریم صلی ﷲ علیه وسلم اوفرمائیل، دا خو دی۔ لیکن په ﷲ پاک قسم! کوموخلقو چه ایمان راوړو او دا انبیاؤ تصدیق اوکړو هغوئ به هم دے اوچتو مرتبوته رسیدل پکار دی۔ (بُخاریؒ ومُسلمؒ)

۹۹۷ - وَعَنْ اَبِيْ هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ اَنَّ رَسُوْلَ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: "لَقَابُ قَوْسِ[3] اَحَدِكُمْ فِي الْجَنَّةِ خَيْرٌ مِمَّا تَطْلُعُ عَلَيْهِ الشَّمْسُ اَوْ تَغْرُبُ " مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ ؛

۹۹۷ - حضرت ابوهریره رضی ﷲ عنه نه روایت دے - چه رسول ﷲ صلیﷲ علیه وسلم اوفرمائیل، چه د جنت یوه لویشت ځلے دهغه تولو څیزونو نه بهتر دے، په کوم چه نمر راخیژی او پریوځی (مطلب داچه توله دُنیا سره د خپل تولو قیمتی څیزونو سامانونو

[1] "الجواد" بفتح الجيم وتخفيف الواو: الفرس [2] "الغابر" اى الذاهب "فى الافق" اى السماء [3] "ان فى الجنة سوقا": اى مجتمعًا يجتمعون فيه كما يجتمع الناس فى الدنيا فى اسواقها "ياتونها كل جمعة": اى فى مقدار كل جمعة: اى اسبوع و

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

دجنت دبوے لویشت زمکے برابرهم نشی کیدے) (بُخاریؒ ومُسلمؒ)

۹۹۸- وَعَنْ اَنَسٍ رَضِیَ اللّٰهُ عَنْهُ اَنَّ رَسُوْلَ اللّٰهِ صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَسَلَّمَ قَالَ "اِنَّ فِی الْجَنَّةِ سُوْقًا یَاْتُوْنَهَا کُلَّ جُمُعَةٍ فَتَهُبُّ رِیْحُ الشَّمَالِ فَتَحْثُوْا فِیْ وُجُوْهِهِمْ وَ ثِیَابِهِمْ فَیَزْدَادُوْنَ حُسْنًا وَّجَمَالًا فَیَرْجِعُوْنَ اِلٰی اَهْلِیْهِمْ وَقَدِ ازْدَادُوْا حُسْنًا وَّجَمَالًا فَیَقُوْلُ لَهُمْ اَهْلُوْهُمْ وَاللّٰهِ لَقَدِ ازْدَدْتُمْ حُسْنًا وَّجَمَالًا فَیَقُوْلُوْنَ وَاَنْتُمْ وَاللّٰهِ لَقَدِ ازْدَدْتُمْ بَعْدَنَا حُسْنًا وَّجَمَالًا" رَوَاهُ مُسْلِمٌ؛

۹۹۸- حضرت انس بن مالک رضی الله عنه نه روایت دے- چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، چه په جنت کښے به یوه اجتماع (بازار) وی چه هلته به جُمعه په جُمعه جنتیان جمع کیږی دغه ورځ به دشمال هوا راوالوځی چه د دوئ مخونو او کپړو باندے به داسے اثرات پریږدی چه د دوئ په حسن اوجمال کښے به زیاتوالے اوکړي. چه کله دوئ کورونو ته واپس لاړ شی نودے وخت کښے به د هغوئ په حُسن اوجمال کښے هم زیات خائست او تازگی راغلے وی. دلته به اهل خانه دوئ ته اووائی، والله

۹۹۹- وَعَنْ سَهْلِ بْنِ سَعْدٍ رَضِیَ اللّٰهُ عَنْهُ اَنَّ رَسُوْلَ اللّٰهِ صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: "اِنَّ اَهْلَ الْجَنَّةِ لَیَتَرَآءَوْنَ الْغُرَفَ فِی الْجَنَّةِ کَمَا تَرَآءَوْنَ الْکَوْکَبَ فِی السَّمَآءِ" مُتَّفَقٌ عَلَیْهِ؛

۹۹۹- حضرت سهل بن سعد رضی الله عنه نه روایت دے چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، چه جنتیان به بالاخانو ته داسے کوری لکه څرنګه چه تاسو په دُنیا کښے آسمان باندے ستورو ته کورئ او وینئ.

(بُخاریؒ ومُسلمؒ)

۱۰۰۰- وَعَنْهُ رَضِیَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ شَهِدْتُ مِنَ النَّبِیِّ صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَسَلَّمَ مَجْلِسًا وَصَفَ فِیْهِ الْجَنَّةَ حَتَّی انْتَهٰی ثُمَّ قَالَ فِیْ اٰخِرِ حَدِیْثِهٖ: "فِیْهَا مَا لَا عَیْنٌ رَاَتْ وَلَا اُذُنٌ سَمِعَتْ وَلَا خَطَرَ عَلٰی قَلْبِ بَشَرٍ" ثُمَّ قَرَاَ "تَتَجَافٰی جُنُوْبُهُمْ عَنِ الْمَضَاجِعِ" اِلٰی قَوْلِهٖ تَعَالٰی "فَلَا تَعْلَمُ نَفْسٌ مَّا اُخْفِیَ لَهُمْ مِّنْ قُرَّةِ اَعْیُنٍ" (رَوَاهُ الْبُخَارِیُّ وَمُسْلِمٌ)

۱۰۰۰- حضرت سهل بن سعد رضی الله عنه نه روایت دے- چه رسول الله صلی الله علیه وسلم یو مجلس کښے حاضر ؤو چه هغے کښے ئے د جنت تعریف کولو! د کلام اختتام سره ئے اوفرمائیل دے کښے به داسے نعمتونه وی چه نه به دچا سترګو لیدلی وی نه به دچا غوږونو آوریدلی وی نه به دچا په خیال کښے تیر شوی وی. بیا هغوئ آیت تَتَجَافٰی جُنُوْبُهُمْ تر من قرة اعین پورے تلاوت کړو.

(بُخاري اومُسلم روایت کړے دے)

۱۰۰۱- وَعَنْ اَبِیْ سَعِیْدٍ وَّاَبِیْ هُرَیْرَةَ رَضِیَ اللّٰهُ عَنْهُمَا اَنَّ رَسُوْلَ اللّٰهِ صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: "اِذَا دَخَلَ اَهْلُ الْجَنَّةِ الْجَنَّةَ یُنَادِیْ مُنَادٍ: اِنَّ لَکُمْ اَنْ تَحْیَوْا فَلَا تَمُوْتُوْا اَبَدًا وَاِنَّ لَکُمْ اَنْ تَصِحُّوْا فَلَا تَسْقَمُوْا اَبَدًا وَاِنَّ لَکُمْ اَنْ

۱۰۰۱- حضرت ابو سعید اوحضرت ابوهریره رضی الله عنهما نه روایت دے چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، چه کله جنتیان جنت ته داخل شی نو یو آواز کونکے به آواز اوکړي چه اوس به تاسو همیشه (اے اهل جنتو) ژوندی اوسیږئ تاسو ته به کله

له "ریح الشمال" بفتح الشین والمیم هی التی من دبر القبلة وبها یأتی المطر وکانوا یرجون السحا

به الشامیه ۲۶- "تتجافی جنوبهم": ای ترتفع عن المضاجع!

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

تَشْبَعُوْا فَلَا تَهْرَمُوْا اَبَدًا وَاِنَّ لَكُمْ اَنْ تَنْعَمُوْا فَلَا تَبْأَسُوْا اَبَدًا" رَوَاهُ مُسْلِمٌ

هم مړک نه راځی تاسو به همیشه صحت مند یئ. هیڅکله به هم تاسو ته بیماری نه راځی. همیشه به ځوانان یئ. بوډا والے به هم تاسو ته نه راځی همیشه به په راحت او آرام کښے اوسیږئ هیڅ تکلیف به تاسو ته مخے ته نه راځی. (مُسلم روایت کړے دے)

۱۰۰۲- وَعَنْ اَبِیْ هُرَیْرَةَ رَضِیَ اللّٰهُ عَنْهُ اَنَّ رَسُوْلَ اللّٰهِ صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: "اِنَّ اَدْنٰی مَقْعَدِ اَحَدِكُمْ مِّنَ الْجَنَّةِ اَنْ یَّقُوْلَ لَهٗ تَمَنَّ فَیَتَمَنّٰی وَیَتَمَنّٰی - فَیَقُوْلُ لَهٗ هَلْ تَمَنَّیْتَ؟ فَیَقُوْلُ: نَعَمْ فَیَقُوْلُ لَهٗ فَاِنَّ لَكَ مَا تَمَنَّیْتَ وَمِثْلَهٗ مَعَهٗ" (رَوَاهُ مُسْلِمٌ)

۱۰۰۲- حضرت ابوهریره رضی الله عنه نه روایت دے چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، چه ستاسونه دکم مرتبه والاسړی مقام به داوی چه هغه ته به اووئیلے شی چه څه تمنّا اوخواهش که وی نو اووایه چه کله هغه دخپل خواهش اظهار اوکړي نو تپوس به ترینه اوشی چه بس که نورهم څه شته؟ هغه به اووائی، بس ځما هم داخواهش دے نو نوهغهٔ ته به اووئیلے شی ستا داخواهش به هم پوره کړے شی او دده برابر به زیات هم

۱۰۰۳- وَعَنْ اَبِیْ سَعِیْدِ الْخُدْرِیِّ رَضِیَ اللّٰهُ عَنْهُ اَنَّ رَسُوْلَ اللّٰهِ صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: "اِنَّ اللّٰهَ عَزَّ وَجَلَّ یَقُوْلُ لِاَهْلِ الْجَنَّةِ: یَا اَهْلَ الْجَنَّةِ! فَیَقُوْلُوْنَ لَبَّیْكَ رَبَّنَا وَسَعْدَیْكَ وَالْخَیْرُ فِیْ یَدَیْكَ - فَیَقُوْلُ: هَلْ رَضِیْتُمْ؟ فَیَقُوْلُوْنَ: وَمَا لَنَا لَا نَرْضٰی یَا رَبَّنَا وَقَدْ اَعْطَیْتَنَا مَا لَمْ تُعْطِ اَحَدًا مِّنْ خَلْقِكَ فَیَقُوْلُ: اَلَا اُعْطِیْكُمْ اَفْضَلَ مِنْ ذٰلِكَ؟ فَیَقُوْلُوْنَ: وَاَیُّ شَیْءٍ اَفْضَلُ مِنْ ذٰلِكَ؟ فَیَقُوْلُ اُحِلُّ[1] عَلَیْكُمْ رِضْوَانِیْ فَلَا اَسْخَطُ عَلَیْكُمْ بَعْدَهٗ اَبَدًا" (مُتَّفَقٌ عَلَیْهِ)

۱۰۰۳- حضرت ابوسعید خدری رضی الله عنه وائی چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، چه الله تعالیٰ به اهل جنت مخاطب کړي. ورته به اوفرمائی اے جنتیانو! هغوئ به جواب ورکړي اے ځمونږه ربه! مونږ حاضر یو! خیر اونیکبختیا ستا د قدرت لاس کښے دے - الله تعالیٰ به اوفرمائی، تاسو خوشحال یئ؟ هغوئ به اووائی، اے ځمونږه ربه! مونږ به خوشحال ولے نهٔ یو تاسو خو مونږ ته هغه ټول هرڅه راکړي دی کوم چه به تاسو څخه مخلوق کښے چا ته هم نه وی ورکړي. د الله پاک دطرف نه به ارشاد اوشی ولے زهٔ تاسو ته دده ټولو نه زیات دده نه افضل څیز درنه کړم؟ هغوئ به اووائی اے الله! دده نعمتونو نه به زیات کوم څیز وی؟ نو الله تعالیٰ به اوفرمائی هغه افضل ترین څیز ځما رضامندی ده نو واورئ! اوس زهٔ ستاسونه همیشه همیشه راضی یم هیڅکله به هم نه ناراض کیږم. (بُخاریؒ ومُسلمؒ)

۱۰۰۴- وَعَنْ جَرِیْرِ بْنِ عَبْدِ اللّٰهِ رَضِیَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ: كُنَّا عِنْدَ رَسُوْلِ اللّٰهِ صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَسَلَّمَ فَنَظَرَ اِلَی الْقَمَرِ لَیْلَةَ الْبَدْرِ وَقَالَ: اِنَّكُمْ سَتَرَوْنَ

۱۰۰۴- حضرت جریر بن عبد الله رضی الله عنه وائی چه مونږ د رسول الله صلی الله علیه وسلم خدمت کښے حاضر وُو. نبی کریم صلی الله علیه وسلم د څوارلسمے سپوږمئ طرف ته اوکتل، وے

[1] "احل" بضم الهمزة وکسر الحاء وتشدید اللام: ای انزل؛

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

رَتَلُمْ عِيَانًا [1] كَمَا تَرَوْنَ هٰذَا الْقَمَرَ لَا تُضَامُّوْنَ فِيْ رُؤْيَتِهٖ [2].
(مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ)

فرمائیل، تاسو به الله تعالیٰ مخامخ ستر کوسرد دا رنګ وینئ خرنګه چه دے میاشتے نه کورئ د الله پاک په دیدارکښے به هیڅ ضرر او تکلیف نه وی۔ (بُخاریؒ ومُسلمؒ)

۱۰۰۵۔ وَعَنْ صُهَيْبٍ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ اَنَّ رَسُوْلَ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: "اِذَا دَخَلَ اَهْلُ الْجَنَّةِ الْجَنَّةَ يَقُوْلُ اللّٰهُ تَبَارَكَ وَتَعَالٰى: تُرِيْدُوْنَ شَيْئًا اَزِيْدُكُمْ؟ فَيَقُوْلُوْنَ. اَلَمْ تُبَيِّضْ وُجُوْهَنَا؟ اَلَمْ تُدْخِلْنَا الْجَنَّةَ وَتُنَجِّنَا مِنَ النَّارِ؟ فَيَكْشِفُ [3] الْحِجَابَ فَمَا اُعْطُوْا شَيْئًا اَحَبَّ اِلَيْهِمْ مِّنَ النَّظَرِ اِلٰى رَبِّهِمْ" رَوَاهُ مُسْلِمٌ ؛

۱۰۰۵۔ حضرت صهیب رضی الله عنه نه روایت دے چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل، چه الله تعالیٰ به اهل جنتو ته د هغوئ د داخلیدلو نه وروسته اوفرمائی، وئے تاسو دے نعمتونه علاوه زیات څه غواړئ؟ که خواهش وی نو وائی چه زه هغے کښے نور زیات والے اوکړم؟ هغوئ به عرض اوکړی تاسو مونږ مخونه روښانه کړل. جنت دے مونږ ته راکړو. دغه وخت به الله تعالیٰ (د دیدار الٰهی نه مانع) حجاب د خپل مخ نه لرے کړی نو د الله تعالیٰ د دیدار نه به هغوئ ته هیڅ محبوب نه وی. چه الله تعالیٰ به دوئ ته ورکړے وی.
(مُسلم روایت کړے دے)

قَالَ اللّٰهُ تَعَالٰى [4]

اِنَّ الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا وَعَمِلُوا الصّٰلِحٰتِ يَهْدِيْهِمْ رَبُّهُمْ بِاِيْمَانِهِمْ تَجْرِيْ مِنْ تَحْتِهِمُ الْاَنْهٰرُ فِيْ جَنّٰتِ النَّعِيْمِ، دَعْوٰهُمْ فِيْهَا سُبْحٰنَكَ اللّٰهُمَّ وَتَحِيَّتُهُمْ فِيْهَا سَلٰمٌ وَاٰخِرُ دَعْوٰهُمْ اَنِ الْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعٰلَمِيْنَ ؛

الله تعالیٰ فرمائیلی دی!

بیشکه هغه خلق چه ایمان ئے راوړو او نیک اعمال ئے اوکړل، د دوئ رب به د دوئ د ایمان په سبب دوئ د نعمتونو نه ډک هغه باغونو ته اورسوی چه د هغے نه لاندے به نهرونه جاری وی. د دوئ په ژبو به د الله پاک د پاکئ ذکر جاری وی. د دوئ یو بل ته تحفه به د امن او سلامتیا دُعا وی. او د دوئ اختتامی کلمات به الحمد لله ربّ العالمین وی۔

اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ الَّذِيْ هَدٰانَا لِهٰذَا وَمَا كُنَّا لِنَهْتَدِيَ لَوْلَا اَنْ هَدٰانَا اللّٰهُ؛ اَللّٰهُمَّ صَلِّ عَلٰى مُحَمَّدٍ عَبْدِكَ وَرَسُوْلِكَ النَّبِيِّ الْاُمِّيِّ وَعَلٰى اٰلِ مُحَمَّدٍ وَاَزْوَاجِهٖ وَذُرِّيَّتِهٖ كَمَا صَلَّيْتَ عَلٰى اِبْرَاهِيْمَ وَعَلٰى اٰلِ اِبْرَاهِيْمَ وَبَارِكْ عَلٰى مُحَمَّدِ النَّبِيِّ الْاُمِّيِّ، وَ

قول حمد او ثنا د الله تعالیٰ دپاره ده، چا چه مونږ ته هدایت نصیب کړو که هغه هدایت نه وے کړے، نو مونږ هدایت کوم ځائے موندلے شو. اے الله! خپل بنده، خپل رسول، نبی اُمّی صلی الله علیه وسلم باندے او د هغوئ په آل، ازواجو او ذرّیاتو باندے دارنګ درود نازل کړه څرنګه چه تا حضرت ابراهیم علیه السلام او د هغهٔ په

[1] "عیانًا" بکسر العین وتخفیف الیاء: ای معاینه؛ [2] لا تضامون فی رؤیته "بضم التاء و تخفیف المیم: ای لا یصیبکم ضیم: ای ضرر من زحام ونحوه حال رؤیته [3] "فیکشف الحجاب" بفتح الیاء: ای یکشف الله تبارك وتعالیٰ الحجاب وهو حجاب منه للعباد ان یروه فیرفعه عنه فیروه جل جلاله؛ [4] سورة یونس آیة ۹؛

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar

Downloaded By: Afghan Salar Library

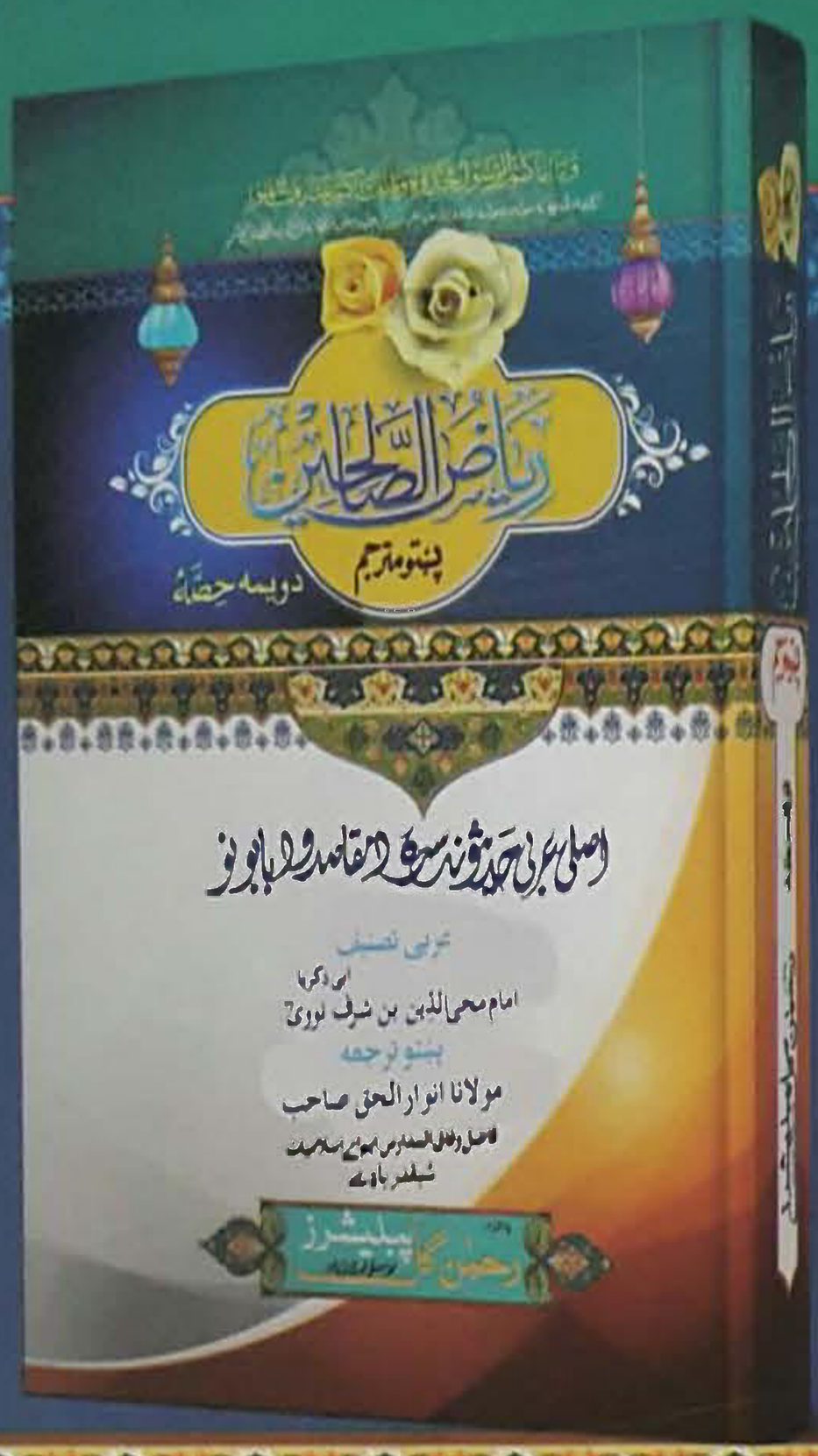

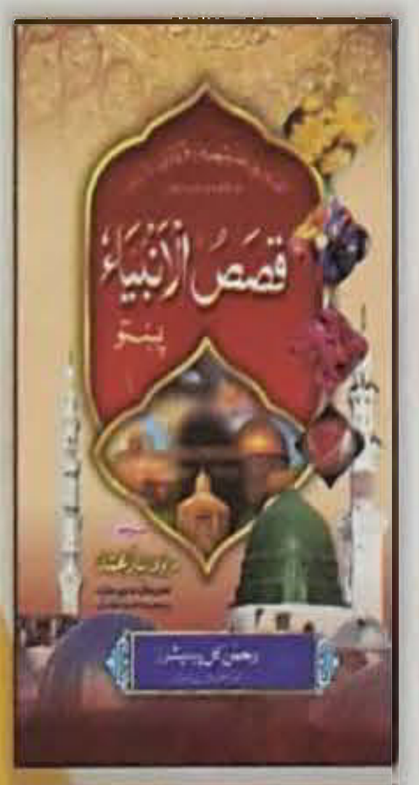

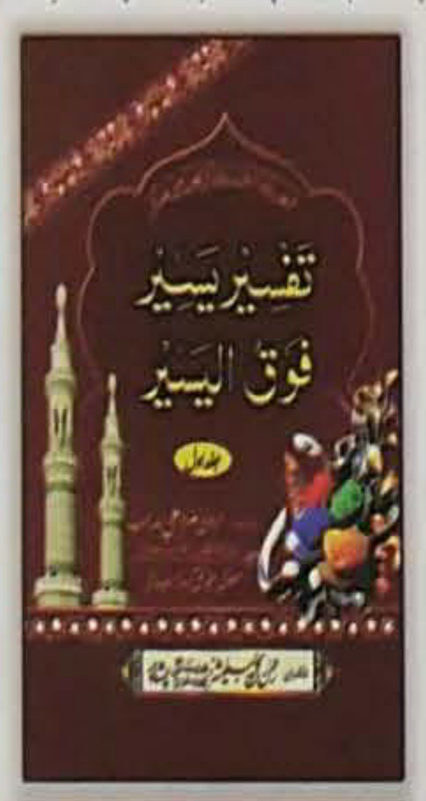

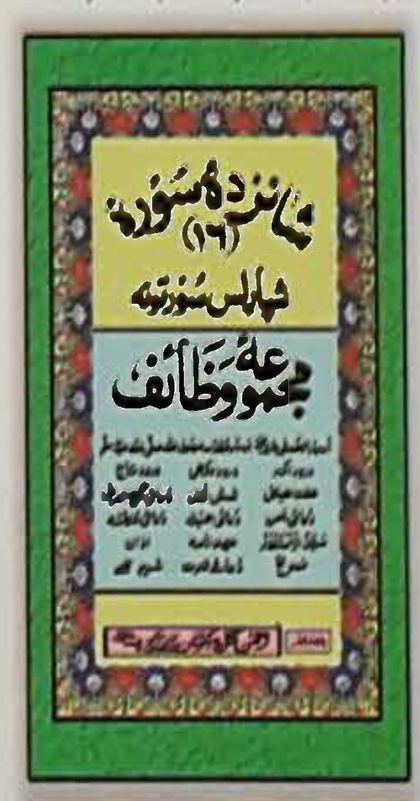

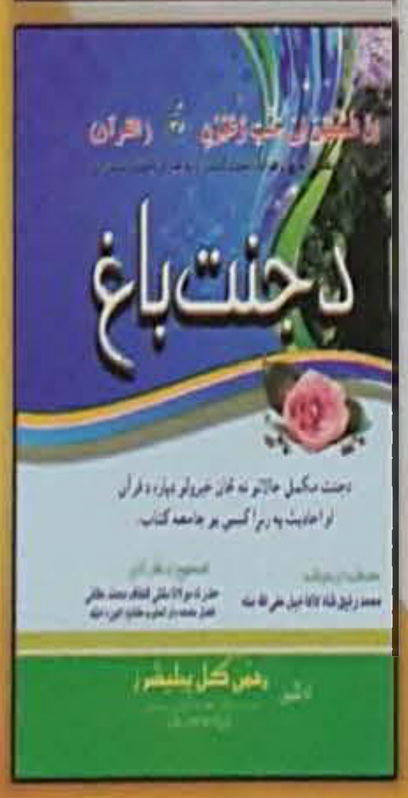

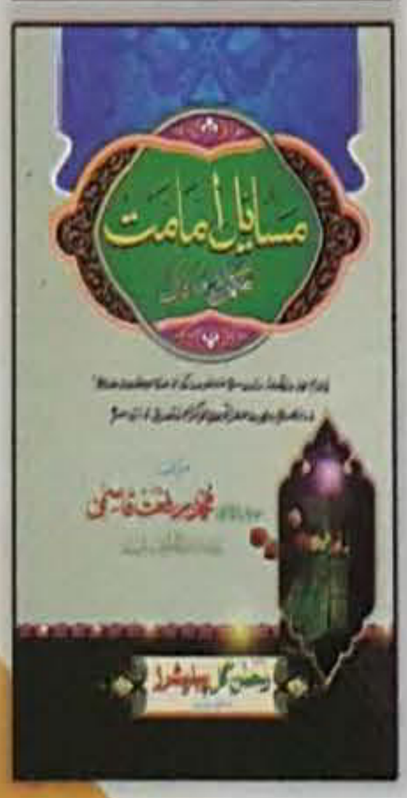

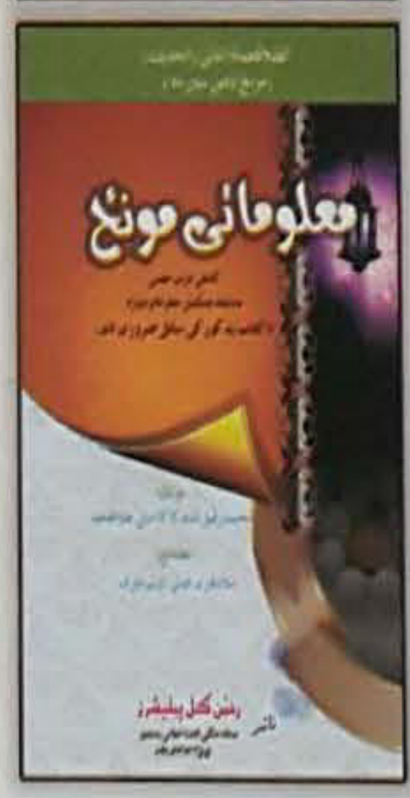

باهتمام
رحمن گل پبلیشرز
محلہ جنگی قصہ خوانی پشاور
۰۹۱-۲۲۱۳۴۵۵

Facebook:https://www.facebook.com/groups/1822812871297698/ Telegram:https://t.me/afghansalar